PROGRAMUL NAȚIONAL
de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană
pentru anii 2025-2029

CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE

CRITERIUL POLITIC
FUNCȚIONAREA INSTITUȚIILOR DEMOCRATICE

Introducere

În structura instituțională a statelor, Uniunea Europeană (UE) se concentrează pe funcționarea instituțiilor politice, pe echilibrul puterilor între principalele organe în stat, responsabilitățile autorităților și cooperarea între ele. Guvernanța democratică este fundamentul sistemului de valori și standarde al UE. Republica Moldova, în calitate de stat candidat, trebuie să se asigure că are un sistem de guvernare în care instituțiile funcționează în conformitate cu procesele și normele democratice, atât în interiorul acestora, cât și în interacțiunea între ele. Acest exercițiu presupune respectarea pluralismului politic, o societate civilă activă, stat de drept și alegeri democratice, un dialog instituţionalizat şi democratic între toți actorii la nivel național. De asemenea, este necesar un cadru viabil pentru dialog politic dintre majoritate și opoziţie, un mecanism transparent pentru procedurile legislative, participarea incluzivă a societății civile care implică consultări, audieri publice și mecanisme de feedback ce permit exprimarea opiniilor în raport cu reformele/măsurile propuse.

Existența unor instituții democratice este semnificativă atât pentru etapa aderării la UE, atunci când rolul acestora este crucial în îndeplinirea cerințelor de aderare, precum și ulterior, când capacitatea acestora trebuie să garanteze legitimitatea proceselor în cadrul statului membru UE.

Acțiunile setate rezultă din prioritățile strategice de fortificare a capacităților instituționale și din necesitățile de transpunere/implementare a acquis-ului. Acțiunile din subcapitolul Funcționarea Instituțiilor Democratice sunt structurate în trei blocuri tematice: Proces electoral, Funcționarea Parlamentului într-o societate democratică și Rolul societății civile.

Tabelul 1. *Nivelul de transpunere a actelor UE*
pentru Componenta Funcționarea Instituțiilor Democratice (nr. Celex)

32010L0013	*32024L1069*	*32023H2836*
32023H2829	*32024L1069*	
32022H0758	*32024R0900*	

Verde (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

PROCESUL ELECTORAL

Prezentare generală a situației

Dreptul electoral este un drept fundamental prevăzut în Constituția Republicii Moldova, care garantează cetățenilor posibilitatea de a participa la viața politică prin exprimarea votului și prin candidarea la funcții eligibile. Exercitarea acestui drept este un pilon al democrației, permițând cetățenilor să influențeze direct deciziile politice și direcția în care se îndreaptă societatea.

Potrivit Art. 38 din Constituția RM „*Voinţa poporului constituie baza puterii de stat. Această voinţă se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret şi liber exprimat. Cetăţenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniţi până în ziua alegerilor inclusiv, excepţie făcând cei puşi sub interdicţie în modul stabilit de lege. Dreptul de a fi aleşi le este garantat cetăţenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condiţiile legii*".

Codul electoral mai prevede, în preambul, că statul garantează exprimarea voinței libere a cetățenilor prin apărarea principiilor democratice și a normelor dreptului electoral. Art. 3 din Cod, statuează că cetățenii RM pot alege și pot fi aleși fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.În RM sunt organizate și desfășurate alegeri pentru Parlament, pentru funcția de Președinte al RM, pentru autoritățile administrației publice locale, alegeri regionale, precum și referendumuri. Referendumurile pot fi locale (locale și pentru demiterea primarului ales) și republicane (constituțional, legislativ, consultativ și pentru demiterea Președintelui RM).

După 1993, Comisia Electorală Centrală (CEC) se constituia pentru o perioadă determinată ori de câte ori se organizau alegeri, iar după finalizarea fiecărui scrutin atribuțiile componenților expirau. Adoptarea Codului electoral la 21 noiembrie 1997 a permis reunificarea tuturor actelor legislative referitoare la alegerile prezidențiale, parlamentare, locale și a referendumurilor, fiind unificate toate procedurile electorale. În baza Codului electoral, a fost înființată Comisia Electorală Centrală ca organ de stat cu statut permanent, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor și referendumurilor.

CEC este o autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale. Potrivit modificărilor electorale din anul 2011 legate de componența și modalitatea de numire a membrilor, CEC este constituit din 9 membri: 1 membru este desemnat de către Preşedintele RM, ceilalți 8 sunt desemnaţi de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporţionale a majorităţii şi a opoziţiei. Componenţa nominală a Comisiei se confirmă prin hotărâre a Parlamentului, cu votul majorităţii deputaţilor aleşi. Reforma electorală din 2022, inițiată de CEC și promovată de Parlament, a adus modificări și în procedura de numire în funcție a membrilor CEC, anume pentru a diminua din suspiciunile de afiliere politică invocate de diverse forțe politice pe parcursul a peste 20 ani. Astfel, începând cu 2026, după finalizarea actualului mandat al Comisiei, organul electoral suprem va fi constituit din 7 membri desemnați de mai mulți subiecți cu acest drept (Parlament - 4 persoane, dintre care 2 din partea majorității, 1 de la opoziție și 1 din partea societății civile și câte un membru de la CSM, Guvern, la propunerea MAI, și Președintele țării). Membrii CEC sunt inamovibili şi nu pot fi membri ai partidelor şi ai altor organizaţii social-politice.

Potrivit legii, CEC are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Principalele atribuții ale Comisiei, în perioada electorală se referă la: constituirea şi coordonarea activităţii organelor electorale ierarhic inferioare; înregistrarea concurenților electorali; înregistrarea observatorilor; distribuirea mijloacelor financiare necesare organizării

alegerilor; colectarea, sistematizarea, analiza și verificarea rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale prezentate de concurenții electorali sau participanții la referendum și rapoartelor privind finanțarea grupurilor de inițiativă; informarea alegătorilor; instruirea funcționarilor electorali; pregătirea și distribuirea documentelor și materialelor electorale; asigurarea întocmirii şi verificării listelor electorale; examinarea cererilor şi contestaţiilor; colectarea informațiilor cu caracter electoral; totalizarea rezultatelor votării etc. În perioada dintre alegeri, CEC este responsabil de: perfecționarea practicii și legislației electorale; elaborarea regulamentelor/instrucţiunilor; elaborarea programelor de instruire; gestionarea Registrului funcționarilor electorali; actualizarea Registrului de stat al alegătorilor; implementarea programelor de educație civică etc.

CEC poate aplica sancțiuni pentru a garanta corectitudinea și transparența alegerilor, protejând atât drepturile cetățenilor, cât și integritatea procesului electoral. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura egalitatea de șanse a competitorilor dar și a menține încrederea publicului în democrație. În perioada electorală, cea mai dură sancțiune poate fi anularea înregistrării concurentului electoral, iar între alegeri, de la aplicarea avertismentelor sau amenzilor pentru nerespectarea normelor privind finanțarea politică până la solicitarea de dizolvare a unui partid politic.

Potrivit evaluării oferite de către Comisia Europeană, organizarea alegerilor din RM este, în general, satisfăcătoare.

Alegerile locale generale din 2023 s-au desfășurat în conformitate cu prevederile noului Cod electoral, care a fost aliniat într-o mare măsură la standardele internaționale. Alegerile prezidențiale și referendumul constituțional privind aderarea la UE din 20 octombrie 2024, precum și alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au fost gestionate corespunzător, în pofida unei ingerințe externe fără precedent, potrivit OSCE/ODIHR. Organizația a concluzionat că scrutinul parlamentar a fost competitiv și a oferit alegătorilor o opțiune clară între alternative politice, în ciuda tuturor provocărilor.

Cadrul legislativ

Legislația națională a RM este codificată într-o singură lege, Codul electoral, care reglementează organizarea tuturor tipurilor de scrutine, fapt care permite o mai simplă unificare a noilor practici electorale, spre exemplu eventualele alegeri pentru Parlamentul European. Totodată, procesul electoral din RM este reglementat de Constituția RM; Codul administrativ; Codul contravențional; Codul penal; Legea privind partidele politice; Legea cu privire la conceptul Sistemului informațional automatizat de stat ”Alegeri”; Legea cu privire la organizarea şi desfăşurarea întrunirilor; Legea privind implementarea parțială a votului prin corespondență. Totodată, prevederi aplicabile în procesul electoral sunt reglementate și în: Legea cu privire la publicitate; Legea privind administraţia publică locală; Legea privind statutul alesului local; Decretele şefului statului; Hotărârile şi ordonanțele Guvernului RM; Hotărârile Curţii Constituţionale; Actele organelor din unitatea cu statut juridic special; Actele normative ale autorităţilor administraţiei publice locale.

Analizând cadrul legal național aferent domeniului electoral, se constată că standardele internaționale în domeniul drepturilor omului sunt transpuse într-o măsură considerabilă. Actualizarea cadrului normativ electoral reprezintă o activitate constantă și inevitabilă,

determinată de dinamica proceselor electorale organizate și de nevoia de a răspunde noilor realități și progreselor tehnice înregistrate. În special, analizele post-electorale și concluziile desprinse din scrutinele anterioare constituie o sursă esențială de identificare a carențelor legislative și de formulare a soluțiilor viabile pentru îmbunătățirea procedurilor electorale. În același timp, amintim asupra priorităților strategice la nivel național privind continuarea consolidării procesului de armonizare a legislației electorale și celei conexe domeniului electoral cu legislația Uniunii Europene. Impactul acestui proces este resimțit, în mod particular, în contextul implementării standardelor preluate în cadrul unui exercițiu electoral organizat, astfel că alegerile parlamentare din septembrie 2025 au fost o bună premisă în acest sens. Scrutinul prezidențial din 2024 a demonstrat vulnerabilitatea autorităților publice în fața sarcinii de a face față unei campanii de fraudare a alegerilor și de corupere a alegătorilor. Mecanismele și instrumentele de combatere a corupției electorale aplicabile la acel moment s-au dovedit a fi insuficiente pentru contracararea acestui fenomen. Prin urmare, intervenția statului în vederea eficientizării instrumentelor în cauzele privind infracțiunile de corupție electorală, dar și a perfecționării procedurilor legale împotriva acțiunilor care pot avea o conexiune directă sau indirectă cu mecanismele utilizate în cadrul fenomenului corupției electorale, a fost catalogată drept acțiune iminentă.

Principalele intervenții în legislația electorală și cea conexă au ținut de amendarea Codului electoral nr.325/2022 și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice. Adoptarea legii nr.130/2025 s-a bazat în mare parte pe recomandările formulate de misiunile naționale și internaționale de observare a alegerilor, pe cele mai bune practici în aplicarea normelor electorale, precum și pe jurisprudența relevantă a Curții Constituționale care, în cadrul examinării rezultatelor alegerilor, a scos în evidență anumite deficiențe de ordin normativ cuprinse în Codul electoral și a atras atenția asupra necesității remedierii acestora. Obiectul de reglementare a legii de modificare s-a axat pe ajustarea unor noțiuni din Codul electoral, extinderea termenelor electorale pentru garantarea unui proces electoral eficient, transparent și bine organizat, consolidarea reglementărilor privind finanțarea campaniilor electorale în vederea prevenirii abuzurilor și protejării integrității procesului electoral, digitalizarea unor procese electorale, inclusiv utilizarea listelor de subscripție și listelor electorale electronice, precum și aplicarea semnăturilor electronice pe acestea, în contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale.

Prin Legea nr. 100/2025 au fost operate un șir de modificări într-o listă de acte normative ce conțin reglementări relevante și mecanisme pentru combaterea fenomenului corupției electorale și a unor aspecte conexe acestui fenomen.

Astfel, intervențiile au vizat legea penală în sensul înăspririi răspunderii penale pentru coruperea alegătorilor sau falsificarea rezultatelor votării, în situațiile în care aceste fapte se comit în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale. Au fost operate un șir de modificări la Codul de procedură penală, având drept scop eficientizarea examinării cauzelor privind infracțiunile de corupție. Modificările operate au vizat și legislația contravențională, fiind revăzute componențele faptelor contravenționale în domeniul electoral, precum și înăsprirea sancțiunilor pentru săvârșirea acestora, inclusiv intervenția legislativă în sensul stabilirii suplimentare a modalității de înregistrare video a buletinului de vot.

Modificările la Legea nr. 294/2007 privind partidele politice au vizat și prevederile referitoare la mecanismul de înregistrare a partidelor politice, astfel încât această procedură să nu fie o simplă procedură administrativă desfășurată exclusiv de Agenția Servicii Publice, ci să presupună un

mecanism mai complex de examinare a situației cu privire la viitorul partid care se solicită a fi înregistrat. În particular, aceasta ar presupune o verificare extinsă, încă de la momentul constituirii partidului, a aspectelor legate de potențiala conformitate a acestuia prevederilor Legii nr. 294/2007. Scopul amendamentelor ce au vizat prevederile Legii nr. 294/2007 pe partea înregistrării modificărilor și completărilor statutului și programului partidului politic, precum și a listei persoanelor vizate de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, a fost justificată de necesitatea îmbunătățirii transparenței și eficienței acestui proces. Includerea datelor despre persoanele care cad sub incidența Legii nr. 133/2016 asigură o mai bună monitorizare a integrității acestora. În plus, transmiterea rapidă a informațiilor către Comisia Electorală Centrală și Autoritatea Națională de Integritate garantează supravegherea eficientă a activității partidelor.

Modificările aduse legislației electorale și celei conexe, în special cele după organizarea ultimului scrutin național, au servit drept circumstanțe pentru demararea și desfășurarea de către Comisia Electorală Centrală a activităților aferente aducerii în concordanță a actelor sale normative. În total, au fost ajustate 17 regulamente și instrucțiuni, iar alte 7 acte normative au fost expuse într-o nouă redacție.

Digitalizarea procesului electoral

În vederea sporirii transparenței, accesibilității și eficienței proceselor electorale, CEC a dezvoltat și pus la dispoziția cetățenilor mai multe instrumente și platforme moderne de informare și interacțiune. Acestea au rolul de a oferi alegătorilor posibilitatea de a-și planifica participarea la vot, de a obține informații oficiale și actualizate, precum și de a contribui la buna desfășurare a scrutinului:

1. Serviciul „Înregistrarea Prealabilă” - destinat alegătorilor din străinătate care intenționează să participe la vot. Prin intermediul acestei platforme, cetățenii pot notifica CEC despre intenția de a vota în afara țării, facilitând astfel procesul de planificare a deschiderii secțiilor de votare în funcție de numărul estimativ de alegători dintr-o anumită regiune și identificarea mai exactă a zonei în care acestea urmează a fi amplasate.
2. Serviciul „Înregistrarea pentru Votul prin Corespondență” - creat pentru a le oferi alegătorilor din străinătate o alternativă suplimentară și comodă de exercitare a dreptului de vot. Cetățenii au putut solicita participarea la vot prin corespondență, o opțiune care sporește gradul de incluziune electorală și asigură posibilitatea exercitării dreptului constituțional și în condițiile în care distanța față de secția de votare ar reprezenta un impediment.
3. Subsistemul Informatic „Lista de Subscripție Electronică” - care permite colectarea semnăturilor de susținere a candidaților la funcții elective, în format digital.
4. Modul „Contestații Electorale” - prin intermediul căruia, persoanele interesate pot depune electronic contestații privind organizarea și desfășurarea alegerilor, acțiunile sau inacțiunile organelor electorale ori ale concurenților electorali.

Cadrul administrativ

Potrivit prevederilor Codului electoral, în exercitarea atribuțiilor sale, CEC se conduce de principiile imparțialității și neutralității politice, dispune de independență organizațională,

funcțională, operațională și financiară. În vederea realizării politicii electorale, CEC poate constitui instituții publice sau alte structuri organizaționale. În relațiile cu autoritățile oficiale ale statelor străine, CEC acționează în limitele competenței sale. CEC poate să participe la activitatea organismelor internaționale de profil și să devină membru al acestora.

CEC este asistată de un aparat al cărui structură şi efectiv-limită se aprobă de către Comisie. Personalul Aparatului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, dar și personal contractual care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor Codului muncii al RM nr. 154/2003. Prin reforma electorală din 2022, a fost asigurată funcționarea permanentă și a consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II, prin intermediul președinților acestor organe care activează permanent și fac parte din Aparatul de lucru al CEC. Personalul Aparatului este numit sau angajat în funcție de către președintele CEC.

În vederea realizării politicii electorale în corespundere cu modificările legislative în partea ce ține de permanentizarea activității președinților consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea, certificarea obligatorie a funcționarilor electorali, precum și punerea în aplicare a votului prin corespondență ca metodă alternativă de vot, de asemenea, în legătură cu necesitatea asigurării activităților privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, care implică implementarea și monitorizarea unui set extins de reglementări, politici și standarde europene, a fost modificată structura și mărit efectivul-limită al Comisiei cu 5 unități, inclusiv prin instituirea funcției de Secretar general al CEC.

CEC este fondatorul Centrului de instruire continuă în domeniul electoral, care deține statut de instituție publică și realizează activități de instruire, educație, cercetare și informare în domeniul electoral. Certificarea formării/specializării în domeniul electoral reprezintă o procedură de atestare a cunoștințelor și competențelor în domeniul electoral, realizată de CICDE în conformitate cu regulamentul aprobat de CEC. După punerea în aplicare a prevederilor regulamentare și realizarea procesului de certificare, precum și elaborarea Sistemului informațional pentru certificare în domeniul electoral (SICDE), pe parcursul anului 2025 au fost organizate 565 de examene, dintre care 182 s-au desfășurat în sălile de examinare virtuale (online). La examene s-au prezentat 9570 de candidați, dintre care 7764 au promovat examenul și au obținut certificatul de calificare. Rata de promovare a examenului per sesiune a constituit 82,3%.

Potrivit sistemului de management electoral, în afară de CEC, mai sunt constituite Consiliile electorale de circumscripție de nivelul II care, cu excepția consiliilor electorale de circumscripție constituite pentru secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului, reprezintă organe electorale cu caracter permanent, în persoana președinților. Ceilalți membri sunt desemnați în perioada electorală. Consiliile electorale de circumscripție de nivelul I și Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare se constituie și funcționează doar în perioada electorală.

Conform legislației naționale, Curtea Constituțională confirmă rezultatele alegerilor parlamentare, prezidențiale și a referendumurilor republicane și validează mandatele deputaților și a șefului statului. Consiliile electorale de circumscripție au competența de a confirma rezultatele alegerilor locale și a referendumurilor locale, precum și de validare a mandatelor aleșilor locali, iar în cazul unui dezacord persoanele vizate pot solicita verificarea legalității acestor decizii în instanțele de judecată.

Așa cum CEC nu are drept de inițiativă legislativă, propunerile pentru modificarea, completarea cadrului legal electoral sunt promovate prin intermediul Guvernului și/sau prin intermediul platformei parlamentare.

Controlul legalității procesului electoral este asigurat de către sistemul judiciar: Curtea Supremă de Justiție, curțile de apel și judecătoriile.

Având în vedere necesitatea menținerii unei comunicări eficiente între autoritățile publice centrale implicate în organizarea alegerilor, a fost decisă crearea a șase grupuri de lucru interinstituționale, în contextul scrutinului parlamentar din septembrie 2025. Scopul acestei acțiuni este de a asigura o coordonare eficientă, integrată și transparentă între instituțiile cu responsabilități relevante pentru buna organizarea și desfășurarea alegerilor, facilitând un cadru de cooperare operativă între CEC și alte instituții ale statului, în vederea prevenirii, depistării și soluționării prompte a eventualelor probleme. Astfel, prin dispoziția Președintelui CEC au fost create următoarele grupuri de lucru interinstituționale: pentru pregătirea și realizarea unei comunicări strategice, în vederea verificării candidaților la alegeri, privind coordonarea acțiunilor specifice finanțării grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale ale concurenților electorali, pentru asigurarea funcționalității și securității sistemelor informaționale ale CEC, în vederea asigurării desfășurării alegerilor parlamentare în secțiile de votare din străinătate, pentru asigurarea desfășurării alegerilor în secțiile de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului.

Uniformitatea procedurilor electorale impune necesitatea revizuirii, în special în contextul organizării unui scrutin național, a dotării tehnice și capacităților logistice de care dispun organele electorale. CEC, cu suportul partenerilor de dezvoltare, a suplinit echipamentul electoral prin confecționarea unui nou tip de cabine de vot, și anume cele mobile, fiind utilizate pentru asigurarea respectării secretului votului, în cazul aplicării procedurilor de vot la locul aflării. Totodată, pentru a contracara cazurile de fotografiere sau scoatere a buletinului de vot încredințat alegătorului pentru a-și exercita dreptul de vot în localul secției de votare, s-a regândit conceptul de amplasare a cabinelor de vot în localul secțiilor de votare. Poziționarea nouă a cabinelor de vot, sub unghi de 45∘, demonstrează o monitorizare mai eficientă a acțiunilor alegătorilor în secțiile de votare, nefiind viciat în niciun fel secretul votului, fapt confirmat de funcționarii electorali, reprezentanții concurenților electorali și alegători.

Fiind un an electoral, la solicitarea CEC, a fost realizată o evaluare națională a accesibilității instituțiilor care, de regulă, sunt oferite de către administrația publică locală pentru organizarea secțiilor de votare. Evaluarea a arătat că 112 din numărul total de 1974 a locațiilor verificate sunt accesibile, 567 sau 28,72% sunt parțial accesibile, iar 1295 sau 65,6% rămân inaccesibile.

Planuri de viitor

Crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii RM a dreptului constituțional de a alege și de a fi ales în cadrul unor alegeri libere și corecte. Procedura votării prin corespondență a fost aplicată prima dată la alegerile din toamna anului 2024 în 6 țări. Introducerea modalității de vot prin corespondență a avut drept scop facilitarea accesului la procesul de vot al cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, precum și crearea condițiilor optime pentru exercitarea dreptului de vot, oriunde s-ar afla alegătorii.

În baza propunerilor CEC, a fost extins numărul țărilor, de la 6 la 10, în care s-a implementat votarea prin corespondență la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025: Statele Unite ale Americii, Canada, Regatul Norvegiei, Regatul Suediei, Republica Finlanda, Islanda, Japonia, Republica Coreea, Uniunea Australiei și Noua Zeelandă. Aceste măsuri de legiferare sunt apreciate drept o continuare logică, firească și necesară a eforturilor instituționale de modernizare a proceselor electorale și de promovare a exercitării efective a dreptului constituțional la vot, prin aplicarea unor instrumente moderne, sigure și conforme cu standardele internaționale în materie electorală.

CEC va strădui și în continuare pe consolidarea reglementărilor și supravegherea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. CEC a elaborat, cu suportul Consiliului Europei, proiectul Ghidului privind investigarea infracțiunilor din sfera electorală. Documentul conține explicații și recomandări practice privind metodele și tacticile de investigare a infracțiunilor de corupere electorală, a faptelor de încălcare a modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau a fondurilor electorale și de finanțare ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum.

În vederea examinării alinierii legislației naționale la dispozițiile Directivei 93/109/CE și ale Directivei 94/80/CE, CEC a inițiat, cu suportul partenerilor de dezvoltare, elaborarea unor studii privind bunele practici de organizare a alegerilor europarlamentare și participarea cetățenilor UE la alegerile locale.

Planuri legislative

CEC va evalua nivelul de realizare a recomandărilor formulate de misiunile naționale și internaționale de observare a alegerilor și va înainta propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ. În acest context, vor fi promovate amendamente la cadrul legal în vederea consolidării drepturilor electorale pentru toate categoriile de cetățeni, în conformitate cu cele mai bune standarde internaționale și europene, inclusiv recomandările misiunilor de observare ODIHR și opiniile Comisiei de la Veneția.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Creșterea accesibilității, incluziunii și eficienței procesului electoral prin implementarea la scară largă a votului prin corespondență pentru alegătorii din afara țării (de la 6 țări în anul 2024, la 10 țări în 2025, iar pentru următorul scrutin național ordinar - în toată lumea);
- Digitalizarea proceselor electorale, inclusiv dezvoltarea Sistemului informațional automatizat de stat ”Alegeri” prin implementarea unor noi funcționalități. La această etapă, Sistemul este compus din 16 module, cele mai noi, lansate în 2025, fiind „Lista de Subscripție Electronică” și „Contestații Electorale”. Totodată, a fost inițiată misiunea de audit a Sistemului care va conține și elaborarea caietului de sarcini pentru dezvoltarea unui nou Registru de Stat al Alegătorilor, fapt ce va contribui la îmbunătățirea calității listelor electorale;
- Dotarea logistică corespunzătoare a tuturor secțiilor de votare pentru asigurarea unui proces sigur, accesibil și rapid;
- Asigurarea unei reprezentări egale în funcțiile elective a femeilor și bărbaților. Legea electorală prevede obligația partidelor politice de a contribui și asigura egalitatea de șanse pentru femei și bărbați atât în organele decizionale interne, cât și în procesul de creare a listelor

de candidați, respectând cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe. Astfel, urmare alegerilor locale generale din 2023, fiecare al patrulea primar ales este o femeie. La alegerile parlamentare din 2021, au fost cele mai multe femei din toată istoria independenței Moldovei: ***40 de deputate (39,6%).*** În cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie, în Parlamentul de legislatura a XII-ea au fost alese ***37 de femei (36,63%)***.

Codul electoral prevede condiții speciale ce ar impulsiona participarea femeilor în alegeri. Pentru a fi înregistrat în cursa pentru funcția de deputat, candidatul independent prezintă CEC liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. Prin derogare de la această prevedere, o candidată femeie prezintă semnăturile a cel puțin 1000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. În scrutinul parlamentar din 2025, dintre cei patru candidați independenți înregistrați în cursa electorală, trei sunt femei.

- Pentru sporirea transparenței în procesul de administrare electorală la nivelul organelor electorale inferioare, a fost inițiată elaborarea unei platforme electronice dedicată reflectării în mod unitar, public și accesibil a activității consiliilor electorale de circumscripție (cece.cec.md). Prin aceasta, CEC urmărește creșterea gradului de transparență a proceselor electorale locale și consolidarea încrederii societății în corectitudinea și uniformitatea administrării electorale;
- Dezvoltarea parteneriatelor cu Rețeaua europeană de cooperare în domeniul electoral (ECNE), unde, la această etapă, CEC are statut de observator, Autoritatea pentru partide politice europene și fundațiile politice europene (APPF) și alte structuri UE, dar și cu autoritățile electorale din statele membre UE în vederea consolidării capacităților administrative ale CEC. În martie 2025, CEC a participat la Conferința anuală a APPF, și a susținut o prezentare despre cadrul legal al Republicii Moldova în domeniul finanțării politice, menționând și provocările cu care se confruntă țara noastră în contextul influențelor străine ilegale, în special în perioada alegerilor din 2024. Pe 1 decembrie 2025, la invitația Comisiei Europene, CEC va participa la sesiunea ECNE, în cadrul căreia va fi prezentat Scutul European al Democrației, obiectivul acestuia fiind consolidarea corectitudinii și integrității proceselor electorale și a altor procese democratice.

Aspecte financiare

Comisia Electorală Centrală este finanțată din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală. Bugetul CEC conține și mijloacele financiare destinate finanțării partidelor politice de la bugetul de stat, cota procentuală constituind 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație.

Bugetul alocat CEC nu întotdeauna este suficient pentru realizarea obiectivelor stabilite în documentele de dezvoltare strategică a instituției. Aici se au în vedere investiții în infrastructură și tehnologii, sustenabilitate și dezvoltare. Astfel, CEC beneficiază de sprijinul partenerilor internaționali de dezvoltare. Datorită asistenței acordate de către parteneri, autoritatea electorală reușește să mențină și să îmbunătățească sistemele informaționale, să desfășoare campanii de informare, precum și să-și consolideze capacitățile pe domenii cheie precum supravegherea și controlul finanțării politice, digitalizarea procesului electoral și altele.

FUNCȚIONAREA PARLAMENTULUI ÎNTR-O SOCIETATE DEMOCRATICĂ

Prezentare generala a situației

Potrivit art.60 alineatul (1) din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului RM și unica autoritate legislativă a statului.

Totodată, Constituția consfințește în art.34 dreptul la informație, care reprezintă fundamentul principiului transparenței în activitatea autorităților publice. De remarcat că transparența decizională este conexă și dreptului la administrare, statuat prin art.39 din Constituție, care garantează cetățenilor dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum şi prin reprezentanții lor.

Articolul 70 al Constituției atribuie incompatibilitatea calității de deputat cu exercitarea oricărei alte funcţii retribuite cu excepția activității didactice și științifice. RM și-a asumat mai multe angajamente naționale și internaționale în domeniul integrității, având ca scop consolidarea sectorului de integritate, implementarea standardelor internaționale de integritate, adoptarea unor politici pentru prevenirea și combaterea corupției, cooperarea cu partenerii internaționali, adoptarea unor mecanisme eficiente de monitorizare, raportare și evaluare a progreselor în domeniul integrității. Aceste angajamente reflectă eforturile RM de a fortifica încrederea în instituțiile statului și de a promova integritatea ca fundament al guvernării.

Cadrul legislativ

Competențele Parlamentului, precum și alte reglementări privind funcționarea acestuia sunt reflectate în Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului. Acesta reglementează aspecte precum: înființarea și funcționarea Parlamentului; formarea Biroului Permanent și a fracțiunilor parlamentare; alegerea conducerii și a membrilor organelor de lucru; competențele acestora; organizarea lucrărilor parlamentare; procedura legislativă; subiecții și condițiile de exercitare a dreptului de inițiativă legislativă; accesul cetățenilor la informațiile aferente procesului legislativ; organizarea consultării publice; depunerea amendamentelor; dezbaterea proiectelor de lege în lecturi; procedura de vot; formele de control parlamentar; etica și conduita parlamentară; relațiile dintre Parlament și alte autorități; organizarea Secretariatului Parlamentului etc.

Asigurarea transparenței și responsabilității Parlamentului sunt reglementate prin următoarele acte normative:

- Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, care reglementează procedurile prin care autoritățile publice, inclusiv și Parlamentul, trebuie să asigure participarea activă a cetățenilor, organizațiilor neguvernamentale și altor părți interesate în procesul de elaborare a actelor normative;
- Legea nr.100/2017 privind actele normative, care reglementează procedura de avizare, consultare publică și efectuarea expertizei a actelor normative;
- Legea nr.148/2023 privind accesul la informații de interes public, care stabilește procedurile de solicitare și obținere de informații de la autoritățile publice, tipurile de informații

furnizate de autorități, excepțiile de la divulgare și responsabilitățile autorităților publice;

- Hotărârea Parlamentului nr. 149/2023 pentru aprobarea Platformei de dialog și participare civică la procesul decizional al Parlamentului, care are drept scop încurajarea inițiativelor civice, eficientizarea aportului participativ al părților interesate în procesul de luare a deciziilor, contribuind, astfel, la asigurarea transparenței și creșterii credibilității acestuia.

Cadrul național de reglementare care are ca scop cultivarea, consolidarea şi controlul integrităţii în sectorul public sunt reflectate în:

- Programul național de integritate și anticorupție (2024-2028) și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia. Documentul are drept scop consolidarea sistemului național de prevenire și combatere a corupției prin continuarea dezvoltării unei culturi a integrității. Prin implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 se urmărește diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat;
- Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020–2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, care are ca scop realizarea a două obiective majore, precum prevenirea (inclusiv conformitatea cu prevederile cadrului normativ național și cooperarea internațională) și investigația financiară (inclusiv analiza operațională și strategică).

Cu referire la gradul de implementare în legislația națională a altor acte adoptate la nivel UE, precum și acte ale organizațiilor internaționale, este important de menționat că aceste acte nu sunt supuse unei transpuneri directe în legislația națională, ci mai degrabă se constată o preluare a conceptelor și principiilor enunțate în ele. Acest proces de implementare parțială sugerează că, deși există un cadru de referință stabilit la nivelul UE, aplicarea efectivă a acestor acte va fi determinată și de contextul național.

Cadrul administrativ

Potrivit articolului 141 din Regulamentul Parlamentului, asistența organizatorică, informațională și tehnică în activitatea Parlamentului, a Biroului permanent, a comisiilor permanente, a fracțiunilor parlamentare și a deputaților este asigurată de Secretariatul Parlamentului.
În acord cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a Secretariatului Parlamentului, Secretariatul își desfășoară activitatea pe anumite domenii, precum: proces legislativ; control parlamentar; cooperare și reprezentare; transparență decizională și management instituțional. Subdiviziunile Secretariatului sunt responsabile de asigurarea transparenței decizionale și responsabilității activității parlamentare, în conformitate cu domeniile sale de competență. Totodată, în cadrul secretariatelor comisiilor permanente este desemnat un consultant principal responsabil de comunicarea și cooperarea cu societatea civilă și părțile interesate.

În cadrul Secretariatului Parlamentului RM a fost creată subdiviziunea responsabilă de controlul integrității profesionale - Serviciul Securitate și Integritate. Serviciul este responsabil de ținerea Registrului dezvăluirilor practicilor ilegale și al avertizărilor de integritate, Registrului declarațiilor privind conflictele de interese și a Registrului de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare.

Planuri de viitor

Pentru a crește capacitățile instituționale privind asigurarea transparenței și responsabilității legislativului, se urmărește implementarea unei platforme sociale pentru a asigura informarea în timp real a părților interesate despre proiectele de acte normative, consultări publice și alte informații de interes public; constituirea consiliilor de experți pe lângă comisiile permanente; asigurarea transmisiunii în direct a ședințelor tuturor comisiilor permanente.

Comisia pentru integrare europeană a Parlamentului Republicii Moldova va contribui la coordonarea eficientă și la monitorizarea proceselor decizionale privind politicile de integrare europeană, în contextul procesului de aderare al Republicii Moldova.

Asigurarea formării continue pentru deputați și funcționarii publici ai Secretariatului Parlamentului în domeniile procesului de aderare la UE, funcția de supraveghere, standardele etice, integritatea, comunicarea și cooperarea cu societatea civilă reprezintă o prioritate setată de către Parlament.

Planuri legislative

Adoptarea Codului de organizare și funcționare a Parlamentului, care conține *inter alia* prevederi care reglementează:

- garanții împotriva abuzului de adoptare a actelor normative în procedura de urgență;
- metodele de lucru ale comisiilor permanente de anchetă;
- conlucrarea dintre majoritatea parlamentară şi opoziţie.

Analiza cadrului național de reglementare, precum și angajamentele asumate de către RM și recomandările GRECO, determină necesitatea adoptării reglementărilor referitoare la statutul, etica și conduita deputatului în Parlament, inclusiv adoptarea restricțiilor de post angajare pentru deputați.

ROLUL SOCIETĂȚII CIVILE

Implementarea *acquis-ului* şi consolidarea capacităților administrative

RM s-a angajat să implementeze la nivel intern o serie de instrumente internaționale precum și standarde care garantează principiile fundamentale pentru protejarea și promovarea societății civile. Eforturile de integrare în UE necesită alinierea la cadrul juridic al UE, ceea ce va consolida protecția drepturilor societății civile.

Constituția RM și legile naționale oferă un cadru solid care sprijină funcționarea societății civile prin asigurarea respectării și protejării drepturilor fundamentale. Acest cadru oferă organizațiilor societății civile (OSC sau organizații necomerciale) un mediu prielnic pentru a activa fără impedimente, pentru a fi parte la o guvernare democratică și oferă un mediu previzibil în care societatea civilă poate prospera și se poate angaja într-un dialog semnificativ cu Guvernul.

Prezentare generala a situației

Cadrul național de reglementare este compus din mai multe documente strategice interconectate, al căror scop principal este de a asigura o guvernare eficientă, incluzivă și transparentă. Trebuie menționat faptul că OSC sunt o parte activă în elaborarea politicilor publice și au fost pe deplin implicate în elaborarea și consultarea documentelor de planificare strategică care le vizează: Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030"; Strategia de reformă a administrației publice pentru anii 2023-2030; Programul de dezvoltare a OSC pentru anii 2024-2027; Planul de acțiuni privind guvernarea deschisă pentru anii 2023-2025.

Cadrul legislativ

Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale reprezintă cadrul juridic pentru formarea, funcționarea și dizolvarea organizațiilor necomerciale. Ea stabilește principiile asocierii voluntare, autonomia organizațiilor necomerciale în ceea ce privește stabilirea structurilor și activităților lor interne, precum și dreptul de a primi și de a utiliza mijloace financiare atât din surse interne, cât și din surse externe.

Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare garantează exercitarea libertății de exprimare și urmărește să stabilească un echilibru între această libertate și protecția onoarei, demnității și vieții private a persoanelor. Legea stabilește cadrul juridic pentru mass-media și alte canale de comunicare publică, asigurând societății civile libertatea de a disemina informații și opinii fără restricții nejustificate.

Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional este un garant al dreptului de implicare a organizațiilor societății civile în procesul de elaborare a politicilor. Aceasta mandatează autoritățile publice să informeze, să consulte și să implice OSC în toate etapele procesului decizional, de la elaborarea inițială a politicilor până la adoptarea finală a actelor juridice. Legea prevede mecanisme specifice de transparență, cum ar fi consultările publice, audierile și publicarea proiectelor de legi, permițând reprezentanților domeniului asociativ să contribuie și să influențeze în mod eficient rezultatele politicilor.

Cadrul administrativ

Capacitatea de punere în aplicare și executare a autorităților de stat este structurată pe diferite niveluri de guvernare, fiecare jucând un rol propriu în asigurarea faptului că politicile, legile și reglementările sunt aplicate în mod eficient. Această capacitate este esențială pentru menținerea statului de drept, protejarea drepturilor omului și promovarea transparenței și responsabilității în cadrul Guvernului.

La nivel legislativ, Parlamentul Republicii Moldova este principalul organism responsabil pentru elaborarea și adoptarea legilor care reglementează toate domeniile, inclusiv sectorul societății civile. Capacitatea Parlamentului de a adopta o legislație eficientă este susținută de mai multe comisii permanente, fiecare concentrându-se pe diferite domenii de politică, cum ar fi

administrația publică, dezvoltarea regională, drepturile omului și finanțele. Aceste comisii fac parte integrantă din asigurarea faptului că legile sunt revizuite în detaliu, dezbătute și aliniate atât la interesele naționale, cât și la obligațiile internaționale.

Cancelaria de Stat este principala instituție la nivel central responsabilă de elaborarea cadrului regulator. În cadrul Cancelariei de Stat, Direcția pentru drepturile omului și cooperarea cu societatea civilă coordonează cooperarea cu societatea civilă și sprijină punerea în aplicare a politicilor privind drepturile omului. În anul 2025, statele de personal ale Direcției au fost suplinite cu o funcție suplimentară pe domeniul cooperării cu societatea civilă. Responsabilitățile mai largi ale Cancelariei de Stat includ monitorizarea punerii în aplicare a politicilor guvernamentale de cooperare cu societatea civilă, a priorităților de guvernare deschisă, și asigurarea faptului că RM își îndeplinește obligațiile internaționale, în special în domeniul drepturilor omului.

Planuri legislative

Adoptarea de amendamente la cadrul juridic pentru a proteja drepturile și oferi garanții apărătorilor drepturilor omului.

Adoptarea amendamentelor necesare pentru transpunerea Directivei (UE) 2024/1069 privind protecția persoanelor care participă la viața publică împotriva cererilor nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (procese strategice împotriva participării publice).

Modificarea Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional ca urmare a unui exercițiu de evaluare și de aliniere a cadrului normativ național la Recomandarea (UE) 2023/2836 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea sporirii eficienței proceselor administrative referitoare la organizațiile necomerciale (asociații publice, sindicate, asociații patronale, partide politice, grupuri de acțiune locală etc.) către finele anului 2026 se preconizează crearea și asigurarea funcționării noului sistem informațional automatizat Registrul de stat al unităților de drept (SIA RSUD), care va permite automatizarea procesului de înregistrare și dizolvare de stat, inclusiv a organizațiilor necomerciale.

Pentru consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale, în anul 2025 a fost inițiată elaborarea Ghidului cu orientări metodologice pe diferite forme de finanțare din mijloace publice (finanțare nerambursabilă, achiziții publice, mecanismul 2%, antreprenoriat social) pentru facilitarea accesului organizațiilor necomerciale la mecanismele de finanțare de stat. Pe lângă organizarea sesiunilor de prezentare a Ghidului, în 2026-2027 se planifică realizarea campaniilor anuale de informare pentru promovarea mecanismului de desemnare procentuală, cu un accent deosebit pe nivelul regional și local în vederea creșterii numărului de participanți.

În vederea îmbunătățirii calității și transparenței proceselor de consultare publică, la nivel central și local, mecanismele de consultare publică vor respecta principiile de incluziune și participare publică a societății civile și cetățenilor la procesul decizional. La o etapă avansată este modernizarea platformei consultative online participp.gov.md, fiind perfecționată interfața portalului, precum și dezvoltate aspectele specifice ale platformei de asigurare a transparenței, consultării, feedback și monitorizării procesului decizional al autorităților publice. Pentru

organizarea eficientă a activității platformelor consultative permanente instituite în toate autoritățile publice centrale, precum și formarea funcționarilor publici pentru aplicarea eficientă a standardelor de transparență și participare publică, a fost lansată cea de a II-a ediție a Rețelei TeConsult.

Adițional, prin elaborarea cursului online privind Guvernarea deschisă, se urmărește crearea resursei de referință la nivel național pentru consolidarea competențelor instituționale și pentru dezvoltarea unei culturi a transparenței, responsabilității și participării publice în procesele decizionale ale autorităților publice din Republica Moldova.

Pe parcursul anilor 2026– 2027 se planifică promovarea modelelor de bune practici de consultare publică și transparență în procesul decizional la nivel local. În acest scop, un Ghid de bune practici privind transparența și consultarea publică la nivel local este în proces de elaborare, precum și o echipă de formatori - în proces de instruire.

Aspecte financiare

În aspect financiar, pentru anii 2026-2027, costurile de implementare a planurilor pe termen mediu pentru asigurarea unui mediu favorabil activității organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului, constituie 4,2 mil. lei, dintre care pentru măsurile legislative - 337 mii lei (8%) și pentru măsurile de consolidare a capacităților administrative - 3,9 mil. lei (92%).

Pe ani aceste costuri se repartizează după cum urmează: 2026 – 3,9 mil. lei; 2027 - 350 mii lei.

Costurile măsurilor propuse urmează a fi finanțate din următoarele surse: 34% sau 1,4 mil. lei - din mijloacele bugetului de stat, 50% sau 2,1 mil. lei - din asistență externă, pentru alte 17% sau 700 mii lei sursa de finanțare urmează a fi identificată.

mii lei

	2026	**2027**	**Total**
Finanțare subcapitol Rolul Societății Civile, dintre care:	**3887**	**350**	**4237**
Măsuri Legislative	337	0	**337**
Măsuri de consolidare a capacităților instituționale	3550	350	**3900**
			inclusiv:
Acoperite BS	1437		**1437**
Asistența externă	2100	0	2100
Costuri neacoperite	350	350	700

Pentru realizarea acțiunilor planificate la Componenta FID, costurile totale estimate sunt de 16.705.00 mii lei (≈ 16,705 milioane lei), conform analizei necesarului financiar.
Detaliat, costurile sunt repartizate astfel:

- 135,000 mii lei pentru elaborarea actelor normative.
- 16,570 milioane lei pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative.

CRITERIUL POLITIC

REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Introducere

O administrație publică funcțională și profesionistă este esențială pentru un stat candidat la aderarea la UE. Conform criteriilor de la Copenhaga, statele membre ale UE trebuie să dispună de „*capacitatea administrativă și instituțională necesară pentru implementarea eficientă a acquis-ului și pentru asumarea obligațiilor ce decurg din statutul de membru*". În plus, „*dreptul cetățenilor la o bună administrare"* este consacrat în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (Art. 41)[1].

O administrație publică de calitate reprezintă fundamentul unei țări de succes, sustenabile și reziliente. Administrațiile publice, la nivel central și local, asigură răspunsul la crize, furnizează servicii, implementează reforme, gestionează investiții și, mai general, administrează cheltuielile publice pentru a crea valoare socială așteptată. Ele elaborează politici adecvate cu influență pe termen lung asupra coeziunii economice, sociale și teritoriale, precum și asupra progresului tehnologic. Administrațiile publice reprezintă legătura directă între stat și cetățeni, iar nivelul de integritate instituțională și transparență procedurală determină, în mod semnificativ, gradul de încredere socială în politicile naționale și în capacitatea statului de a răspunde așteptărilor colective.

Reforma administrației publice este imperativă în contextul aspirațiilor RM de integrare în UE. Procesul de aderare impune alinierea administrației publice la standardele europene, ceea ce presupune modernizarea structurilor, eficientizarea proceselor și adoptarea unor modele de guvernare orientate către cetățean. O administrație publică eficientă și transparentă nu este doar o cerință tehnică, ci și un pilon fundamental al integrării europene. Acest proces implică atât consolidarea capacităților instituționale, cât și simplificarea procedurilor administrative și creșterea responsabilității autorităților publice față de cetățeni. Reforma administrației publice are ca obiectiv principal crearea unei administrații moderne, eficiente și responsabile, fundamentată pe principii europene. Aceasta presupune transformarea administrației publice într-un sistem capabil să răspundă nevoilor societății și să susțină obiectivele de integrare europeană ale RM.

1 Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, 2012/C 326/02, https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj/eng

Capitolul dedicat reformei administrației publice (RAP) din Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA) subliniază importanța unei administrații publice moderne, eficiente și transparente, adaptate standardelor europene. Prin conținutul acestui capitol se evidențiază angajamentul RM de a-și moderniza administrația în conformitate cu cerințele UE, creșterea eficienței și transparenței autorităților publice și consolidarea democrației. Obiectivul final este îmbunătățirea serviciilor publice oferite cetățenilor, ca parte integrantă a procesului de aderare la UE.

Capitolul privind RAP este structurat în 6 blocuri tematice (componente), fiecare având o arie de intervenție specifică și acțiuni prioritare pentru modernizarea administrației publice:
1. **Cadrul strategic al RAP**: Această componentă asigură monitorizarea și evaluarea continuă a progreselor în implementarea Strategiei de reformă a administrației publice.
2. **Dezvoltarea și coordonarea politicilor publice**: Vizează consolidarea sistemului de fundamentare și implementare a politicilor, îmbunătățirea coordonării și planificării strategice, precum și creșterea capacității de monitorizare și evaluare.
3. **Serviciul public și managementul resurselor umane**: Se concentrează pe profesionalizarea serviciului public, alinierea acestuia la standardele europene și dezvoltarea unui sistem modern de recrutare, evaluare și formare continuă a funcționarilor publici.
4. **Organizare, responsabilitate și supraveghere**: Abordează raționalizarea și eficientizarea structurilor instituționale, consolidarea mecanismelor de responsabilitate și supraveghere, precum și consolidarea rolului autorităților autonome, precum Curtea de Conturi și Oficiul Avocatului Poporului.
5. **Prestarea serviciilor publice**: Se axează pe modernizarea și digitalizarea serviciilor publice, dezvoltarea ecosistemului de e-Guvernare și îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor oferite cetățenilor.
6. **Managementul finanțelor publice**: Include măsuri pentru sporirea eficienței și transparenței în gestionarea resurselor financiare, asigurarea disciplinei bugetar-fiscale și îmbunătățirea cadrului normativ pentru planificarea și raportarea financiară.

Fiecare componentă include obiective clare și acțiuni concrete, care reflectă angajamentele RM de a moderniza administrația publică și de a alinia sistemul de guvernare la principiile și valorile UE. Sunt incluse măsuri legislative și administrative clare ce vor transforma modul în care funcționează autoritățile administrației publice centrale și locale, consolidând capacitatea statului de a răspunde nevoilor cetățenilor. În ansamblu, aceste măsuri au drept scop modernizarea sistematică a administrației publice, orientată spre eficiență, transparență și responsabilitate, contribuind la crearea unui mediu administrativ care să sprijine dezvoltarea economică, socială și integrarea RM în UE.

Autoritatea publică coordonatoare, Cancelaria de Stat, are rolul central în gestionarea și monitorizarea implementării RAP, asigurând integrarea eforturilor tuturor actorilor implicați. Cancelaria de Stat monitorizează progresul reformei, facilitează colaborarea interinstituțională și se asigură că toate acțiunile desfășurate respectă cerințele și standardele UE, contribuind astfel la realizarea obiectivelor strategice ale procesului de reformă. De asemenea, în procesul de reformă sunt implicate activ mai multe instituții-cheie, printre care se enumeră: Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Oficiul Avocatului Poporului, Curtea

de Conturi, Agenția Națională pentru Guvernare Electronică (AGE), Agenția Servicii Publice (ASP), precum și alte entități relevante. Fiecare dintre aceste instituții contribuie prin expertiza specifică și atribuțiile proprii, având un rol clar definit în implementarea reformei. Împreună, acestea asigură o abordare coordonată și integrată pentru a răspunde provocărilor complexe ale procesului de reformă.

Acest model de colaborare interinstituțională reflectă un angajament colectiv al RM pentru transformarea administrației publice într-un sistem eficient, transparent și orientat către cetățeni, aliniat la valorile și standardele europene.

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul reformei administrației publice și s-au înregistrat unele progrese. Parlamentul a aprobat primele două procese de amalgamare voluntară prin modificarea Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, după numeroase activități pregătitoare și complementare întreprinse la nivel local în perioada 2024/2025.

Tabelul 2. *Nivelul de transpunere a actelor UE*
pentru Componenta Reforma Administrației Publice (nr. Celex)

32018R1724

verde (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

CADRUL STRATEGIC AL REFORMEI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Reforma administrației publice (RAP) este un obiectiv strategic al RM, care urmărește modernizarea, eficientizarea și transparentizarea activității autorităților publice, atât la nivel central, cât și la nivel local. Scopul principal al reformei este de a crea o administrație publică orientată către cetățean, capabilă să răspundă cerințelor procesului de integrare europeană și să respecte principiile de bună guvernare, promovate de UE.

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Guvernul a statuat RAP ca fiind una dintre prioritățile sale cheie. Programul său de guvernare „*Moldova prosperă, sigură, europeană*" adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28/2023 stabilește mai multe obiective și măsuri de politică RAP. Printre obiectivele RAP incluse în acest program se enumeră: avansarea RAP la nivel central și local; extinderea accesului la serviciile electronice pentru cetățeni și antreprenori, promovarea digitalizării proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice; elaborarea mecanismului pentru asigurarea disciplinei și evaluarea autorităților publice, precum și definirea criteriilor de performanță adecvate pentru activitatea acestora.

Strategia Națională de Dezvoltare „*Moldova Europeană 2030*" adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr. 315/2022 și *Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2023-2025*, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2023 definesc, de asemenea, RAP ca prioritate.

Administrația publică din RM este reglementată printr-un cadru normativ cuprinzător. Acest cadru include atât reglementări primare, cât și secundare, iar modificările recente ale acestora sunt orientate spre alinierea treptată la standardele UE și implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM.

Reformarea administrației publice este ghidată și susținută prin documente strategice-cheie, cum sunt: *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023–2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, *Programul de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, și *Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice*, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d/2023 în care sunt stabilite măsurile necesare pentru modernizarea administrației publice, creșterea transparenței și îmbunătățirea serviciilor publice, orientând administrația către nevoile cetățenilor și cerințele UE.

Capacități administrative

Reforma administrației publice este una dintre prioritățile recunoscute și asumate de către Guvernul RM, iar implementarea acesteia este considerată o precondiție pentru realizarea tuturor reformelor cu urmări directe asupra cetățenilor, care vizează interesul public și soluționarea promptă a situațiilor de urgență. Implementarea agendei de reforme necesare și asigurarea unui ritm accelerat de avansare în procesul de aderare la UE constituie o provocare majoră pentru administrația publică din RM, Or, asigurarea capacităților instituționale necesare pentru realizarea acestor reforme și asumarea schimbărilor sistemice în vederea pregătirii acestora pentru drepturile și obligațiile care vin odată cu aderarea la UE, implică identificarea unor resurse administrative și financiare semnificative.

Complexitatea în managementul și monitorizarea RAP impune necesitatea instituirii unui mecanism stabil de management care să implice o coordonare eficientă pe verticală și orizontală, în vederea realizării integrității în implementarea, monitorizarea și evaluarea efectelor reformei. Promovarea și implementarea RAP în RM reprezintă un efort comun la nivel de Guvern, cu implicarea directă a Cancelariei de Stat și a ministerelor de resort. Guvernul asigură coordonarea strategică, iar Cancelaria de Stat coordonează implementarea operațională și monitorizează progresul reformei.

Strategia RAP prevede trei niveluri de coordonare a procesului de implementare și monitorizare a măsurilor și activităților prevăzute. Primele 2 (nivelul politic și nivelul profesional) asigură coordonarea verticală, iar cel de-al treilea (nivelul operațional) asigură coordonarea orizontală.

- Nivelul politic - Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică (CIPS),
- Nivelul profesional - Secretariatul pentru implementarea Strategiei de Reformă în Administrația Publică (Secretariatul SRAP),

- Nivelul operațional - Echipa SRAP din Cancelaria de Stat și persoanele de contact din instituții.

Cancelaria de Stat are un dublu rol în proces: pe de o parte, este instituția responsabilă de gestionarea, monitorizarea și raportarea privind implementarea procesului RAP, ceea ce înseamnă că asigură coordonarea orizontală a procesului, iar pe de altă parte este instituție de conducere pentru implementarea măsurilor și activităților din programele de implementare a SRAP, astfel încât, în această funcție, asigura coordonarea verticală. Echipa SRAP este compusă din reprezentanți ai Cancelariei de Stat și din persoanele de contact din următoarele instituții publice: Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Servicii Publice, Agenția Proprietății Publice. Echipa SRAP asigură coordonarea orizontală a implementării Strategiei RAP, fiind responsabilă de monitorizarea și coordonarea programelor de implementare, armonizarea priorităților cu Programul de Guvernare și angajamentele europene, precum și de evaluarea impactului reformei asupra priorităților strategice ale Guvernului.

Cancelaria de Stat dispune de un total de 306 poziții, dintre care 26% (81 poziții) implică responsabilități legate de diverse componente ale RAP.

Planuri de viitor

În ceea ce privește componenta *Cadrul strategic al RAP*, planurile de viitor vizează monitorizarea și evaluarea continuă a cadrului strategic, prin implementarea următoarelor acțiuni:
- **Acțiunea 1**: Elaborarea Raportului intermediar pentru perioada 2023-2026, cu scopul de a evalua eficacitatea implementării Strategiei de reformă a administrației publice din RM pentru anii 2023-2030. Conform Foii de parcurs privind „Reforma administrației publice", acest document urmează să fie finalizat până în decembrie 2026.
- **Acțiunea 2**: Elaborarea și aprobarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2027-2030, conform termenului stabilit în Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice", respectiv mai 2027.

Aspecte financiare

Pentru realizarea acțiunilor planificate în cadrul componentei *Cadrul strategic al RAP*, este estimată necesitatea unui buget total de **306,4 mii lei.** Această sumă include resursele financiare alocate pentru elaborarea și aprobarea Hotărârii de Guvern privind Programul de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2027-2030, precum și pentru elaborarea Raportului intermediar aferent perioadei 2023-2026, necesar evaluării eficacității implementării Strategiei pentru anii 2023-2030.

DEZVOLTAREA ȘI COORDONAREA POLITICILOR

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Sistemul național de dezvoltare și coordonare a politicilor publice din RM are la bază un cadru normativ și metodologic robust, care reglementează toate procesele aferente ciclului de elaborare a politicilor publice, planificării strategice, coordonării proceselor de integrare europeană, asigurând infrastructura instituțională guvernamentală necesară. Elaborate în conformitate cu Principiile administrației publice și standarde UE și OCDE, reglementările principale în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor sunt orientate spre preluarea bunelor practici ale UE și implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM.

RM dispune de documente-cheie care formează cadrul strategic și operațional în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor publice, inclusiv coordonarea proceselor de integrare europeană.

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”[2] (SND) este documentul național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării. SND se bazează pe angajamentele internaționale asumate de către RM, inclusiv Acordul de Asociere dintre RM și UE și Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Totodată, *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030* și *Strategia privind managementul finanțelor publice pentru perioada 2023-2030* stabilesc obiectivele strategice pe termen lung în domeniul coordonării politicilor publice, iar indicatorii de impact setați țintesc orizontul anului 2030.

Conform recomandărilor Raportului de monitorizare SIGMA „*Administrația publică în Republica Moldova. Evaluare în conformitate cu principiile administrației publice*”, în anul 2024 PNA în calitate de document principal de programare la nivel național a fost definit și integrat în cadrul național de planificare strategică[3]. Poziționarea respectivă a PNA în sistemul național de planificare strategică a conferit acestuia prioritate absolută pentru toate strategiile și programele dezvoltate la nivel sectorial. Respectiv, toate documentele de politici în procesul de elaborare vor considera, dezvolta și detalia angajamentele UE, iar măsurile pentru ridicarea nivelului de pregătire pentru aderarea RM la UE și pentru alinierea legislației naționale la legislația UE sunt integrate transversal în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării.

Pe termen mediu și scurt, obiectivele specifice, acțiunile de reformă și proiectele de dezvoltare ce urmează a fi realizate de Guvern în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor sunt planificate și operaționalizate prin intermediul Programului pentru implementarea în perioada 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din RM pentru anii 2023-2030, Planul național de aderare a RM la UE pentru anii 2024-2027, Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2025-2027 și Planul național de reglementări pentru anul 2025.

Cadrul normativ primar în vigoare reglementează toate procesele aferente dezvoltării și coordonării politicilor publice și stabilește infrastructura instituțională guvernamentală necesară. Principalele reglementări în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor publice sunt statuate în

---

2 Legea nr. 315/2022 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro

3 Hotărârea Guvernului nr. 661 din 25.09.2024 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145291&lang=ro), prin care a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145294&lang=ro#

Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 235/2006 privind principiile de reglementare a activității economice, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea fiscală.

În anul 2024, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative a fost modificată, fiind perfecționat procesul de documentare, analiză și fundamentare a proiectelor de acte normative, precum și perfecționate mecanismele de avizare și expertizare a proiectelor, în special ce țin de conceptul de analiză a impactului reglementării, a expertizei de compatibilitate pentru proiectele cu relevanță UE și a expertizei juridice și anticorupție.

Totodată, pentru facilitarea procesului de aplicare corectă și uniform a prevederilor legislației în vigoare, a fost dezvoltat un cadrul normativ secundar solid, care susține și ghidează autoritățile publice în realizarea celor mai importante procese, cum ar fi: planificarea strategică și procesul bugetar, armonizarea legislației naționale la acquis-ul UE și efectuarea expertizei de compatibilitate a proiectelor de acte normative, evaluarea impactului politicilor, estimarea costurilor politicilor, utilizarea datelor în procesul decizional.

În vederea implementării modificărilor operate la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, cât și recomandările din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței RM în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, în anul 2024 au fost introduse modificări la Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, Regulamentul privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018 și Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului 386/2020. Astfel, au fost perfecționate reglementările principale care vin să asigure eficientizarea activității Guvernului, atât în procesul de planificare strategică și operațională, în procesul de creație legislativă a actelor normative adoptate de Guvern, cât și în relațiile acestuia cu autoritățile autonome, precum și ajustarea prevederilor referitoare la relațiile cu cetățenii și asigurarea accesului la informația de interes public.

Capacități administrative

Pentru asigurarea unui management eficient și coerent al procesului de guvernare, Cancelaria de Stat, în cooperare cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, exercită funcțiile și atribuțiile Centrului Guvernului. Atribuțiile - cheie ale Cancelariei de Stat, reglementate prin Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, Hotărârea de Guvern nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, și Hotărârea de Guvern nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structura și efectivul-limită ale Cancelariei de Stat, vizează: coordonarea procesului de integrare europeană; coordonarea procesului de conformitate juridică a proiectelor de acte normative și de transpunere a legislației UE în cea națională; pregătirea și coordonarea ședințelor Guvernului, coordonarea procesului de planificare strategică, elaborare a politicilor și asigurare a coerenței cu prioritățile guvernamentale; coordonarea asistenței externe; monitorizarea performanței Guvernului, inclusiv reforma administrației publice; coordonarea activității de comunicare a Guvernului și de asigurare a transparenței în procesul decizional; gestionarea relațiilor dintre Guvern și alte structuri ale statului, în primul rând Parlamentul și Președintele.

În total, pentru asigurarea proceselor de coordonare a politicilor și integrare europeană în cadrul aparatului central al Cancelariei de Stat sunt prevăzute 147 unități de personal, ceea ce constituie circa 48% din efectivul limită al Cancelariei de Stat (306 unități). Actualmente, în cadrul a 18 subdiviziuni structurale ale Cancelariei de Stat cu atribuții în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor și integrare europeană sunt angajați 137 de persoane, ceea ce reprezintă circa 93% din numărul total de unități de personal (147 unități).

În cadrul celor 14 ministere atribuțiile de planificare strategică și operațională, coordonarea procesului de elaborare a politicilor sectoriale în vederea creşterii eficienţei şi eficacităţii politicilor publice și asigurării alinierii politicilor sectoriale la standardele și cerinţele de aderare la UE sunt exercitate de subdiviziunile de coordonare a politicilor publice și integrare europeană, activitatea cărora este reglementată de Regulamentul - cadru al acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 462/2021. În total, subdiviziunile respective dispun de un efectiv limită de 83 de unități de personal, de regulă constituite din 4-10 persoane, în dependență de domeniile gestionate de minister, acestea fiind suplinite cu personal în proporție de circa 82%.

Suplimentar, începând cu anul 2022, personalul ministerelor a crescut în total cu circa 20% datorită consolidării subdiviziunilor sectoriale responsabile de elaborare a politicilor publice și a celor de coordonare a procesului de integrare europeană.

Un rol important în verificarea calității politicilor publice și asigurarea fundamentării acestora în baza evidențelor, inclusiv a corelării acestora cu resursele disponibile, a fost conferit platformelor guvernamentale interinstituționale de coordonare, reconfigurate și consolidate: Consiliul pentru coordonarea dezvoltării durabile (CCDD)[4]; Comitetul interministerial pentru planificare strategică (CIPS)[5] și Platforma secretarilor generali a ministerelor (HG 610/2018).

Implementarea agendei de reforme necesare și asigurarea unui ritm accelerat de avansare în procesul de aderare la UE constituie o provocare majoră pentru administrația publică din RM, Or, asigurarea capacităților instituționale necesare pentru realizarea acestor reforme și asumarea schimbărilor sistemice în vederea pregătirii acestora pentru drepturile și obligațiile care vin odată cu aderarea la UE implică identificarea unor resurse administrative și financiare semnificative.

În acest sens, Guvernul s-a angajat să promoveze dezvoltarea capacităților administrative și implementarea managementului performanței orientat spre rezultate al tuturor autorităților publice centrale, stabilindu-și în Programul de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice din RM pentru anii 2023-2030 revizuirea reglementărilor privind planificarea şi raportarea performanțelor instituționale ale autorităților publice centrale și dezvoltarea unui set de indicatori de performanță, încât către finele anului 2025, 100% autoritățile publice centrale să aplice în activitate managementul performanței orientat spre rezultate.

Capacitățile tuturor autorităților administrației publice centrale urmează să fie dezvoltate și fortificate în vederea aplicării uniforme și corecte a sistemului de fundamentare şi implementare a politicilor publice pe bază de dovezi, care va fi generalizat, consolidat şi va funcționa eficient,

4 Dispoziția Guvernului nr.181-d/2023 cu privire la Consiliul pentru coordonarea dezvoltării durabile.

5 Hotărârea Guvernului nr.1070/2023 privind instituirea Comitetului interministerial pentru planificare strategică.

inclusiv în vederea: asigurării procesului de transpunere şi implementare a acquis-ului UE, îmbunătățirii coordonării şi planificării strategice a politicilor conform celor mai bune practici europene, asigurării proceselor de estimare în raport a tuturor resurselor financiare disponibile (interne şi internaționale) şi creșterea semnificativă a capacității de valorificare a acestora.

Capacitatea analitică și expertiza sectorială în prezent insuficient dezvoltată în ministere, va fi fortificată în special în domenii precum analiza datelor și evaluarea cantitativă și calitativă a impactului politicilor. În practică, calitatea analizei impactului realizată în mod sistematic în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative, inclusiv controlul calității în acest domeniu urmează a fi îmbunătățite.

Planuri de viitor

Acțiunile planificate în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor se vor axa pe creșterea capacităților autorităților necesare pentru implementarea reformelor planificate pentru pregătirea țării de a deveni un stat membru al UE, inclusiv vor fi fortificate capacitățile de elaborare și evaluare a politicilor, de management a fondurilor de preaderare și a capacităților de implementare a reformelor asociate procesului de aderare la UE. De asemenea, vor fi dezvoltate și puse în aplicare sistemele informaționale de elaborare a politicilor de o manieră coordonată, predictibilă și transparentă, care să asigure o performanță instituțională solidă și o capacitate instituțională înaltă de livrare a reformelor necesare pentru transformarea țării într-un stat european.

Pentru următoarea perioadă de planificare se propune implementarea uniformă și calitativă a noului cadru de reglementare în domeniul planificării strategice, care integrează plenar în sistemul de planificare pe termen mediu și scurt angajamentele RM în domeniul integrării europene și oferă flexibilitate și coerență, asigurând operaționalizarea deplină a acestora.

Dezvoltarea și implementarea sistemului informatic „e-Legislație" va asigura trasabilitatea, predictibilitatea și transparența procesului legislativ, iar dezvoltarea și implementarea sistemului informatic de monitorizare a documentelor de politici și a documentelor de planificare „e-Monitorizare" va digitiza și unifica pe o platformă unică toate procesele aferente planificării strategice.

Mecanismul de monitorizare a performanței instituționale în baza indicatorilor de performanță (KPI) va fi extins către finele anului 2026 pentru toate autoritățile publice centrale.

În perioada 2025-2027 vor fi dezvoltate capacitățile a cel puțin 200 funcționari publici anual în domeniul elaborării politicilor și analizei impactului, conform noului cadru normativ și metodologic aprobat în anul 2024. Consolidarea capacităților funcționarilor publici în toate domeniile care vizează procesul de aderare la UE și de management al proiectelor urmează a fi realizată în toate autoritățile întru creșterea capacităților de absorbție şi sprijinirea reformelor prin gestionarea eficientă a fondurilor de preaderare la UE.

Aspecte financiare

Pentru implementarea acțiunilor planificate privind promovarea managementului instituțional bazat pe performanțe, dezvoltarea soluțiilor digitale pentru creșterea eficienței în administrația publică, cooperarea cu societatea civilă și consolidarea capacităților administrative, inclusiv la aspectele privind integrarea europeană, elaborarea politicilor și evaluarea impactului de reglementare, asigurarea transparenței decizionale, costurile totale estimate se estimează la circa **9,985.0 mii lei** (≈ 9.99 milioane lei), dintre care 3.649,0 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat iar 6.336,0 mii lei din asistență externă.

SERVICIUL PUBLIC ȘI MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Serviciul public din RM este reglementat printr-un cadru normativ cuprinzător, care asigură organizarea, funcționarea și profesionalizarea funcției publice, precum și managementul resurselor umane din administrația publică. Acest cadru include atât reglementări primare, cât și secundare, iar modificările recente ale acestora sunt orientate spre alinierea treptată la standardele UE și implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM.

Reglementările de bază pentru funcția publică sunt reprezentate de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care definește funcția publică și stabilește regimul juridic aplicabil în domenii precum recrutarea, evaluarea, promovarea și răspunderea funcționarilor publici, completate de cele ale Hotărârii Guvernului nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Reformarea serviciului public este coordonată prin documente strategice-cheie, cum sunt *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023–2030*, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, *Programul de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, *Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 și *Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice*, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d/2023 în care sunt stabilite măsurile necesare pentru modernizarea serviciului public, dar și alinierea la Principiile administrației publice[6] care stabilesc criteriile pentru buna guvernanță publică.

Serviciul public din RM a fost evaluat de SIGMA, în octombrie 2023, în conformitate cu Principiile administrației publice. Raportul evidențiază evoluțiile, necesitatea modificărilor cadrului normativ și direcțiile de acțiune esențiale pentru alinierea la standardele europene în domeniu.

6 OCDE (2023), Principiile Administrației Publice, OCDE; Paris

Prin adoptarea *Legii nr. 47/2024 cu privire la modificarea unor acte normative (actualizarea cadrului normativ aferent managementului resurselor umane)*, s-au consolidat capacitățile de administrare a funcției publice, profesionalizarea și depolitizarea serviciului public, în special în ceea ce privește recrutarea, selecția și dezvoltarea profesională a funcționarilor publici de conducere de nivel superior. Totodată, pentru sporirea atractivității serviciului public au fost aprobate prin Legea nr. 96/2024, modificări la Legea nr. 123/2023 privind stagiile plătite în serviciul public.

Regimul juridic al persoanelor cu funcții de demnitate publică și al personalului din cabinetele acestora este definit prin *Legea nr. 199/2010 privind statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică* și *Legea nr. 80/2010 privind statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții publice*, în timp ce statutul personalului contractual este reglementat de Codul Muncii nr. 154/2003.

Funcțiile publice cu statut special, precum cele din serviciul diplomatic, vamal, fiscal, securitatea publică și domeniul anticorupție, sunt reglementate prin acte normative speciale[7] care completează dispozițiile generale prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Pentru asigurarea unui standard ridicat de etică și integritate în serviciul public, cadrul normativ include *Codul de conduită al funcționarului public*, aprobat prin Legea nr. 25/2008, și este completat de reglementări precum *Legea nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate*, *Legea nr. 82/2017 privind integritatea* și *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*.

Capacități administrative

Politica statului în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici este de competența Guvernului și este realizată prin Cancelaria de Stat. Potrivit prevederilor *Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, Cancelaria de Stat elaborează, coordonează, promovează și monitorizează implementarea politicii statului în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici în administrația publică.

În domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici, Cancelaria de Stat exercită următoarele funcții de bază, stabilite în Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public: elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul serviciului public și a procedurilor de personal privind planificarea resurselor umane, asigurarea cu personal, formarea și dezvoltarea profesională continuă, motivarea și menținerea personalului, inclusiv sporirea atractivității funcției publice, precum și administrarea personalului, consolidarea capacităților autorităților publice în domeniul implementării politicii statului în domeniul serviciului public și a procedurilor de personal. De asemenea, Cancelaria de Stat coordonează, la

7 Legea nr.761/2001 privind serviciul diplomatic, Legea nr. 302/2017 privind Serviciul Vamal, Codul Fiscal nr. 1163/1997, Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Legea nr. 1104/2002 privind Centrul Național Anticorupție etc.

nivel național, sistemul de formare și dezvoltare profesională a personalului, contribuie la transformarea digitală în managementul funcției publice și asigură evidența funcțiilor publice și a funcționarilor publici la nivel național.

Responsabilitatea pentru gestionarea personalului din autoritățile publice este împărțită între autoritățile administrației publice centrale și locale, în conformitate cu competențele atribuite prin cadrul normativ.

Conform *Hotărârii Guvernului nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structura și efectivul-limită ale Cancelariei de Stat*, gestionarea funcției publice și a funcționarilor publici la nivel național este exercitată prin subdiviziunea Direcția managementul funcției publice. Această Direcție este formată din 14 unități de personal, ceea ce reprezintă 4,33% din efectivul limită al Cancelariei de Stat. Raportul dintre numărul personalului din Direcția managementul funcției publice și numărul de funcții publice instituite în administrația publică este de 1:1388, ceea ce reflectă resurse limitate raportate la volumul responsabilităților.

Punerea în aplicare a politicilor și cadrului normativ în domeniul managementului resurselor umane, formarea funcționarilor publici și gestionarea evidenței acestora la nivelul autorităților publice centrale și locale este realizată de subdiviziunile de resurse umane, de regulă compuse din 1-3 persoane. Aceste subdiviziuni îndeplinesc, în principal, sarcini administrative, cum ar fi gestionarea personalului, furnizarea asistenței informaționale și metodologice în managementul funcției publice, precum și menținerea evidenței datelor și documentelor referitoare la personalul autorității publice.

La nivelul ministerelor și al autorităților publice centrale subordonate Guvernului, raportul dintre numărul persoanelor din subdiviziunile de resurse umane și efectivul-limită al acestor autorități este de 1:45, ceea ce subliniază resursele insuficiente pentru gestionarea eficientă a resurselor umane.

Capacitatea administrativă în acest domeniu este determinată și de lipsa unui sistem informațional integrat pentru gestionarea resurselor umane în serviciul public. Un astfel de sistem ar putea oferi informații complete pentru luarea deciziilor în domeniu și ar servi drept instrument de lucru pentru subdiviziunile de resurse umane.

Capacitățile administrative existente sunt în curs de consolidare, inclusiv prin introducerea unor criterii clare pentru stabilirea numărului de unități în subdiviziunile de resurse umane, conform Regulamentului-cadru al subdiviziunii resurse umane din autoritatea publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009, care pune în aplicare prevederile Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public.

Planuri de viitor

În domeniul serviciului public și managementului resurselor umane, măsurile normative nu vizează transpunerea actelor UE, dar sunt esențiale pentru implementarea prevederilor art. 22 din Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM, a recomandărilor Comisiei Europene reflectate în

Raportul de țară pe 2024 privind RM, precum și a celor prezentate în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova”.

Pentru intervalul 2025–2027, sunt esențiale măsurile legislative pentru crearea unui serviciu public modern, eficient și integru, capabil să răspundă cerințelor actuale și viitoare în procesul de integrare europeană. Acestea includ:

1. *Modificarea Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public și a Hotărârii Guvernului nr. 201/2009 privind aplicarea acestei legi*. Scopul este implementarea practicilor de recrutare competitive, evaluare și promovare bazate pe merit și depolitizare în serviciul public. Imperativitatea acestor proceduri rezultă din recomandarea Comisiei Europene de a „*elabora și aproba o politică și legislație generale privind profesionalizarea serviciului public și a politicilor de resurse umane bazate pe merit*”, menționată în capitolul RAP din Raportul de țară pe 2024 privind RM. Modificările normative vor fi precedate de elaborarea unor concepte moderne care să transpună meritocrația în sistemul de recrutare în funcția publică, dezvoltarea în carieră a funcționarilor publici și cadrul de competențe al funcționarilor publici.
2. *Elaborarea Hotărârilor de Guvern privind crearea entității responsabile de dezvoltarea profesională a funcționarilor publici și privind aprobarea Programului de formare și dezvoltare profesională a funcționarilor publici pentru 2025–2027*. Aceste elaborări normative se aliază la recomandarea Comisiei Europene privind profesionalizarea serviciului public.
3. *Revizuirea Legii nr. 123/2023 privind stagiile plătite în serviciul public*, inclusiv și cadrul secundar aferent, pentru atenuarea provocărilor legate de atragerea și menținerea funcționarilor publici competenți, menționate de Comisia Europeană în Raportul de țară pe 2024 privind RM. Aceste modificări vor fi fundamentate pe principiile meritocrației, transparenței și egalității de șanse în accesul la serviciul public.
4. *Elaborarea și adoptarea Legii privind Codul de conduită și etică profesională pentru persoanele cu funcții de demnitate publică*, aliniată la recomandările GRECO. Această lege va avea scopul de a promova valorile etice în rândul demnitarilor și de a asigura un climat de integritate instituțională în administrația publică.
5. *Modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.* Cadrul normativ primar aferent politicii de salarizare va fi modificat în vederea revizuirii sistemului unitar de salarizare pentru a asigura o remunerare adecvată care reflectă echitatea internă, transparența, competitivitatea relativă și stimulează performanța demonstrată, pentru personalul din administrația publică, dar și altor grupuri ocupaționale din sectorul bugetar.
6. *Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1231/2018 „Pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar”*. Cadrul normativ secundar aferent politicii de salarizare va fi revizuit în conformitate cu prevederile noi ale Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.
7. Dezvoltarea sistemului informaţional de evidenţă, gestiune şi raportare a angajaţilor în sectorul bugetar, inclusiv a funcţionarilor publici (SI REA).

Implementarea cerințelor de aderare la UE implică și măsuri de consolidare a capacităților administrative în domeniul serviciului public și managementului resurselor pentru dezvoltarea unei administrații publice eficiente, transparente și profesioniste, capabile să gestioneze resursele

umane conform principiilor meritocrației, eticii și integrității. Acțiunile prioritare includ atât transpunerea cadrului normativ, cât și îmbunătățirea competențelor instituționale pentru aplicarea eficientă a politicilor europene în acest domeniu esențial.

Raportat la constatările și recomandările Comisiei Europene reflectate în Raportul de țară pe 2024 privind RM și la cele prezentate în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova", măsurile de consolidare a capacităților administrative sunt planificate astfel:

1. *Consolidarea rolului și capacităților instituționale ale Cancelariei de Stat și ale subdiviziunilor de resurse umane din autoritățile publice, în cadrul unui sistem integrat de management al funcției publice și al funcționarilor publici*. În acest scop, vor fi implementate următoarele acțiuni: stabilirea numărului de personal necesar Cancelariei de Stat în funcție de natura, volumul și complexitatea atribuțiilor, în calitate de coordonator național al sistemului de management al funcției publice, precum și asigurarea unei structuri redimensionate pentru subdiviziunile resurse umane din autoritățile publice, conform standardelor aprobate; elaborarea și aplicarea procedurilor/instrumentelor standardizate pentru monitorizarea implementării procedurilor de personal la nivelul autorităților administrației publice centrale, contribuind astfel la uniformizarea și eficientizarea proceselor de management al resurselor umane; dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului din Cancelaria de Stat și subdiviziunile de resurse umane din autoritățile publice centrale, prin programe de formare și dezvoltare profesională, formare a formatorilor, mentorat și schimb de experiență.
2. *Implementarea mecanismelor de monitorizare și evaluare a respectării cadrului normativ privind gestionarea funcției publice și a funcționarilor publici în cadrul autorităților publice centrale,* pentru asigurarea conformității, eficienței și transparenței proceselor administrative, acțiune care va necesita elaborarea de proceduri și instrumente standardizate pentru monitorizarea implementării procedurilor de personal, și elaborarea ghidurilor metodologice pentru implementarea cadrului normativ privind funcția publică.
3. *Modernizarea sistemului de management al funcției publice prin implementarea unui sistem standardizat și uniform de recrutare, promovare și evaluare.* Acțiunea implică elaborarea a noilor concepte privind sistemul de recrutare în funcția publică pentru autoritățile publice centrale, privind dezvoltarea în carieră a funcționarilor publici și privind cadrul de competență al funcționarilor publici, dar și pilotarea acestora.
4. *Dezvoltarea și implementarea unui sistem informatic integrat pentru evidența și gestionarea funcțiilor publice și a funcționarilor publici (SI EMRU).* Această măsură are ca scop asigurarea evidenței și gestionarea eficientă a funcțiilor publice și personalului din autoritățile publice, contribuind la creșterea transparenței, eficienței și accesibilității procedurilor de personal. Acțiunea respective va sprijini consolidarea capacităților administrative, prin oferirea unui instrument modern și performant pentru gestionarea resurselor umane, susținând astfel alinierea serviciului public la standardele europene. Acțiuni planificate pentru elaborarea și implementarea acestui sistem informațional vizează: dezvoltarea și aprobarea cadrului de reglementare necesar pentru implementarea și utilizarea SI EMRU, incluzând și normele tehnice relevante; proiectarea și dezvoltarea modulară a SI EMRU, asigurând funcționalitățile necesare, precum și interoperabilitatea cu alte sisteme informatice relevate domeniului.

5. *Consolidarea capacităților instituționale în domeniul formării și dezvoltării profesionale a funcționarilor publici.* Această acțiune are drept obiectiv crearea unui sistem integrat și performant de formare profesională, capabil să sprijine dezvoltarea continuă a competențelor funcționarilor publici și să promoveze excelența în administrația publică și implică: crearea unei entități dedicate formării și dezvoltării profesionale a funcționarilor publici, cu scopul de a eficientiza activitățile de formare și de a asigura un cadru coerent și modern de dezvoltare profesională la nivel național; îmbunătățirea abilităților profesionale ale personalului și formatorilor naționali ai entității responsabile, prin programe specializate de formare, mentorat și schimburi de experiență, pentru a susține calitatea și eficiența proceselor de instruire.
6. *Implementarea Programului de formare și dezvoltare profesională a funcționarilor publici pentru perioada 2025-2027.* Scopul implementării Programului este profesionalizarea funcției publice prin crearea și implementarea unui sistem modern, eficient și adaptat nevoilor actuale ale administrației publice, inclusiv și consolidarea capacităților profesionale ale funcționarilor publici.
7. *Implementarea programului de stagii plătite în administrația publică*, fundamentat pe principiile meritocrației, transparenței și egalității de șanse, pentru atragerea și dezvoltarea viitorilor profesioniști în serviciul public, contribuind la creșterea competitivității și calității resurselor umane în administrația publică.
8. *Dezvoltarea capacităților manageriale și profesionale ale funcționarilor publici de conducere de nivel superior din administrația publică centrală*, prin care se urmărește formarea unui corp de lideri și manageri capabili să răspundă provocărilor actuale, să asigure performanța instituțională și să contribuie la dezvoltarea durabilă a administrației publice. Acțiunea se va realiza prin: dezvoltarea și implementarea a unui program de formare specializată pentru funcționarii publici de conducere, axat pe leadership, planificare strategică și managementul performanței și elaborarea și implementarea unui Curs managerial destinat funcționarilor publici de conducere.
9. *Consolidarea mecanismelor de integritate instituțională și etică profesională în administrația publică*, pentru crearea unui mediu instituțional bazat pe integritate și responsabilitate, precum și alinierea la recomandările GRECO privind buna guvernare și prevenirea corupției în administrația publică prin elaborarea și implementarea unui ghid metodologic de aplicare a Codului de conduită și etică profesională și prin dezvoltarea și pilotarea unui instrument de monitorizare a respectării restricțiilor post-angajare, pentru asigurarea conformității și prevenirea conflictelor de interese în administrația publică.

Aspecte financiare

Pentru realizarea acțiunilor planificate privind elaborarea actelor normative, implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, costurile totale estimate se ridică la **59.434,9 mii lei**, conform analizei necesarului financiar.

ORGANIZARE, RESPONSABILITATE ȘI SUPRAVEGHERE

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al administrației publice, pe componenta *Organizare, responsabilitate și supraveghere*, include un ansamblu de acte normative care reglementează structura, funcționarea și monitorizarea autorităților publice centrale și locale, precum și responsabilitatea acestora față de cetățeni și alte entități relevante. Printre principalele acte normative care stau la baza organizării și funcționării administrației publice din RM enunțăm: *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, care stabilește structura și atribuțiile Guvernului, *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate*, care reglementează organizarea și funcționarea ministerelor și a altor autorități administrative centrale, *Legea nr. 140/2025 privind modificarea unor acte normative*, care vizează migrarea unor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului către ministerele de resort, precum și *Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare şi funcţionare a autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate*, *Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală*, care definește structura, competențele și funcțiile autorităților publice locale, și *Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă*, care reglementează transferul de competențe de la nivel central către autoritățile locale.

În vederea asigurării serviciilor decente și adecvate la nivel local, precum și în scopul asigurării unei administrări eficiente, a fost adoptată *Legea nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară* și Hotărârea Guvernului nr. 609/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 17/2023 cu privire la asociaţiile de dezvoltare intercomunitară.

În scopul creșterii capacității instituționale a autorităților administrației publice locale, a fost adoptată *Legea nr. 225/2023 privind amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale* și aprobată *Hotărârea Guvernului nr. 925/2023 cu privire aprobarea Metodologiei privind amalgamarea voluntară*.

Transparența decizională și accesul cetățenilor la informațiile publice sunt reglementate prin *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional* și *Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public*, adoptată de Parlament la 9 iunie 2023. Noul act normativ extinde categoriile de entități obligate să ofere informații de interes public, reglementează conceptul de transparență proactivă și, spre deosebire de legea anterioară, asigură accesul la informațiile de interes public pentru orice persoană fizică sau juridică care se află pe teritoriul RM.

Adițional, au fost *adoptate Hotărârea Guvernului nr. 1027/2023 privind modul de înregistrare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public* și *Hotărârea Guvernului nr. 728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora*. În ceea ce privește responsabilitatea financiară, *Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern* și *Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea fiscală* instituie mecanisme pentru utilizarea eficientă a resurselor publice și respectarea normelor de gestiune financiară.

Supravegherea și controlul autorităților publice sunt reglementate prin *Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi (CCRM)*, care efectuează audituri financiare, de conformitate și de performanță, și *Legea nr. 52/2014 privind Avocatul Poporului*, care protejează drepturile cetățenilor și monitorizează conformitatea autorităților cu normele de drept. Legea

supremă a statului identifică mandatul general de audit al CCRM, iar Legea nr. 260/2017[8] privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a RM îi oferă statutul de Instituție Supremă de Audit (ISA) și gradul de independență necesar, așa precum prevede Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI[9]. Legea organică a CCRM divizează clar mandatul obligatoriu de audit de cel opțional și oferă dreptul de a realiza toate tipurile de audit prevăzute de SIA INTOSAI, precum și stipulează funcțiile și responsabilitățile participanților la procesul de planificare și de implementare a activităților de audit public extern etc.

Acest set de reglementări formează un cadru juridic robust, menit să asigure organizarea eficientă, responsabilitatea în utilizarea resurselor publice și transparența activității administrației, contribuind la consolidarea încrederii cetățenilor și alinierea la standardele europene.

Capacități administrative

Adaptarea instituțiilor și mecanismelor de guvernare la principiile și valorile europene presupune o abordare strategică în ceea ce privește organizarea, coordonarea, supravegherea și responsabilitatea la nivel central și local. Astfel, structura administrației publice devine nu doar un instrument operațional, ci și un garant al tranziției către un model de guvernare compatibil cu cerințele UE. Conform art. 31 al Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern, Cancelaria de Stat elaborează, coordonează, promovează și monitorizează implementarea politicii statului în domeniul reformei administrației publice centrale, locale și de descentralizare administrativă.

Printre obiectivele centrale ale procesului de reformă la subcomponenta *Organizare* se numără raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale prin implementarea unui cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, precum și continuarea reformei administrației publice locale, în principal prin facilitarea procesului de amalgamare voluntară, promovarea instrumentelor de cooperare intercomunitară și creșterea capacităților administrative ale APL. Cancelaria de Stat este autoritatea responsabilă de coordonarea implementării și monitorizării acestor reforme. Direcțiile direct responsabile de acest proces din cadrul Cancelariei de Stat sunt: Direcția administrație publică centrală și Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale.

Per ansamblu, Direcția administrație publică centrală dispune de 7 poziții planificate, toate fiind ocupate, asigurând o rată de ocupare de 100%. Acestea reprezintă 2,29% din totalul pozițiilor Cancelariei de Stat (306 poziții) și 8,64% din cele 81 de poziții cărora le sunt atribuite responsabilități pe diferite domenii ale RAP.

Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale dispune de 11 poziții planificate, reprezentând 3,60% din totalul pozițiilor Cancelariei de Stat (306 poziții). În prezent, 9 din cele 11 poziții sunt ocupate asigurând o rată de ocupare de 90,91%. La nivel local, autoritățile APL, organizate pe principiul autonomiei și descentralizării, sunt responsabile pentru implementarea politicilor naționale și furnizarea serviciilor publice de bază. Acestea colaborează

8 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141392&lang=ro#

9 În special Secțiunea 5 din INTOSAI-P1 „Declarația de la Lima" și Principiul 1 din INTOSAI – P 10 „Declarația de la Mexic" (independență organizațională, funcțională, operațională și financiară).

cu Cancelaria de Stat prin intermediul oficiilor teritoriale, asigurând o conexiune eficientă între nivelurile de guvernare.

La subcomponenta *Responsabilitate și supraveghere*, monitorizarea și controlul implementării *Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public* sunt efectuate de către Avocatul Poporului și Cancelaria de Stat. În acest sens, rolul Cancelariei de Stat este de a colecta datele statistice din registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public și de a elabora anual Raportul privind examinarea și soluționarea cererilor de comunicare a informațiilor de interes public.

Curtea de Conturi, de comun cu celelalte autorități ale statului, depune eforturi în procesul de aderare a RM la UE, participând și oferind contribuție Grupului de lucru responsabil de RAP. Aparatul Curții de Conturi este structurat în direcții generale și autonome de audit, direcții, secții și servicii de specialitate. Curtea de Conturi își desfășoară activitatea cu un efectiv-limită de personal de 164 de unități, dintre care - personal cu atribuții de audit public (112 unități), personal de specialitate (43 unități) și personal tehnic (2 unități).

La finele anului 2024, din 164 de unități aprobate, în cadrul CCRM activau 138 de persoane, fiind înregistrate 26 de funcții vacante, 17 din care (65%) reprezentând funcții cu atribuții de audit. Cauza principală a acestei situații este salarizarea neatractivă versus creșterea cerințelor de calitate și a volumului muncii auditorilor, care nu acceptă condițiile respective de muncă.
În contextul intensificării eforturilor pentru integrarea europeană, administrația publică din RM se confruntă cu o serie de provocări continue legate de consolidarea capacităților administrative. Printre acestea se numără finanțarea insuficientă, care limitează dezvoltarea autonomiei instituțiilor publice și dificultățile în retenția personalului calificat din cauza nivelului scăzut al remunerării. În plus, implementarea reformelor este adesea afectată de suprapunerile funcționale și de coordonarea insuficientă între nivelurile central și local de guvernare.

Planuri de viitor

Printre obiectivele centrale ale procesului de reformă la componenta *Organizare, responsabilitate și supraveghere* se numără raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale, continuarea reformei administrației publice locale, asigurarea transparenței administrației publice, optimizarea mecanismului de evaluare a performanței instituționale, și consolidarea capacităților de monitorizare, supraveghere și control a autorităților publice autonome: Curtea de Conturi și Oficiul Avocatului Poporului.

În ceea ce privește raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale se urmărește adoptarea unui cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, eliminarea suprapunerilor și delimitarea clară a diferențelor dintre autoritate publică și instituție publică. În acest sens, este planificată adoptarea *Legii cu privire la instituțiile publice*, care stabilește normele generale pentru organizarea și funcționarea instituțiilor publice, incluzând criterii de eficiență, responsabilitate și transparență, și oferind un cadru uniform pentru eficientizarea activității instituțiilor publice. În completarea acesteia, este planificată adoptarea *Legii privind modificarea*

cadrului normativ conex Legii privind instituțiile publice, pentru a pune în aplicare noile reglementări.

În contextul procesului amplu de reformare a administrației publice centrale, sunt planificate acțiuni care vizează consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Cancelariei de Stat în domeniul elaborării și coordonării politicilor conexe reformei administrației publice centrale. Această inițiativă urmărește dezvoltarea competențelor tehnice și profesionale ale personalului implicat, pentru a asigura o gestionare eficientă și coerentă a proceselor de reformă, în conformitate cu obiectivele strategice și angajamentele asumate.

Guvernul își propune pentru perioada 2025-2026 continuarea reformei administrației publice locale, în principal prin facilitarea procesului de amalgamare voluntară și promovarea instrumentelor de cooperare intercomunitară, inclusiv Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI). Obiectivul general al reformei administrației publice locale se axează pe creșterea capacităților administrative, consolidarea autonomiei financiare, patrimoniale și instituționale a APL, prin politici eficace de dezvoltare economică și socială la nivel local, ținând cont în mod deplin de aspirațiile RM de aderare la UE.

Un pas semnificativ în procesul de realizare a amalgamării voluntare îl constituie adoptarea *Legii nr. 145/2025 pentru modificarea anexei nr. 3 la Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova*, în contextul aprobării deciziilor consiliilor locale din următoarele unități administrativ-teritoriale: orașul Leova, satele Sîrma, Tochile Răducani și Sărata-Răzeși din raionul Leova, precum și satul Călinești, comuna Chetriș, și satul Hîncești.

În contextul politicii de amalgamare voluntară autoritățile locale vor beneficia de stimulente financiare, condiții, reguli și criterii suplimentare, astfel ca unitățile locale rezultante să fie viabile economic, geografic și funcțional.

În scopul accentuării rolului Asociațiilor reprezentative ale APL, precum și a importanței reprezentării uniforme a tuturor APL din Moldova în procesul de Integrare Europeană, se reliefează susținerea oportunității de dezvoltare a platformelor consultative, de dialog și cooperare, inclusiv aderarea la platformele instituționale europene existente. La 1 aprilie 2025 a fost a fost creat Grupul de lucru dedicat Republicii Moldova în cadrul Comitetului European al Regiunilor (CoR), organ consultativ al Uniunii Europene, care reprezintă autoritățile locale și regionale.

Totodată, în procesul de aliniere a RM la standardele europene și implementarea în practică a principiilor de bună guvernare locală, un accent important se va plasa pe sporirea capacităților profesionale ale Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, astfel ca APL să beneficieze de suport metodologic mai calificat în procesul de exercitare a funcțiilor administrative.

La subcomponenta *Supraveghere*, pentru domeniul „Audit public extern”, realizat de Curtea de Conturi a RM, nu există niciun acquis care să necesite transpunerea în legislația națională. Cerința UE în acest domeniu este următoarea*: O țară candidată trebuie să adopte și să implementeze standardele de audit extern, așa cum sunt definite de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI), în special declarațiile sale din Mexic și Lima.*

În perioada 2022-2024, necesitatea asigurării „de jure” și „de facto” a independenței Curții de Conturi a fost scoasă în evidență în multiple rapoarte de evaluare a RAP, managementului finanțelor publice (MFP), auditului extern, precum și în rapoartele de țară ale Comisiei UE. În acest scop au fost oferite recomandări țintite pe eliminarea impedimentelor, care au fost recunoscute integral și luate în calcul atât de Curtea de Conturi, cât și de Guvern, fiind aprobate acțiuni concrete în acest sens, asumate ca angajamente de țară în procesul de aderare la UE.

La această etapă, CCRM dispune de un grad suficient de independență operațională și funcțională. Pe viitor urmează să întreprindă acțiuni în vederea alinierii RM la „bunele practici” privind recunoașterea și respectarea independenței Curții de Conturi în calitate de Instituție Supremă de Audit a statului.

În continuare, CCRM va depune eforturi pentru îmbunătățirea procesului de monitorizare a implementării recomandărilor de audit și de instruire a noilor utilizatori din cadrul entităților auditate cu privire la operarea SIA „Audit CCRM”. De asemenea, va majora etapizat numărul de audituri financiare obligatorii realizate în SIA „Audit CCRM” (modulul „Audit financiar”). Aceasta va contribui la eficientizarea treptată a resurselor umane și de timp necesare pentru exercitarea mandatului obligatoriu de audit. Din contul resurselor economisite, CCRM va spori numărul și va extinde aria de audit al conformității. Un accent mare Curtea va pune pe consolidarea capacităților instituționale privind realizarea calitativă a auditului performanței.

În prezent, o preocupare la fel de importantă este identificarea modelului de țară pentru auditarea APL de nivelul I și nivelul II, a ÎM etc., adică a entităților pasibile auditării de către CCRM, dar care nu fac parte din mandatul obligatoriu al ISA. Auditarea administrației publice locale rămâne o provocare și pentru unele state UE. În comunitatea statelor europene există mai multe modele de implementare a auditului în sectorul administrației publice locale, care necesită a fi studiate și analizate în scopul identificării soluțiilor potrivite pentru aprobarea modelului oportun RM. Cu suportul SIGMA va fi realizată o evaluare externă a contextului și a situației reale la acest capitol, în baza căreia va fi elaborat un Concept privind modelul de țară și politica auditării administrației publice locale, inclusiv actorii implicați în aceste activități.

Consolidarea capacităților Curții de Conturi va duce la eficientizarea funcției de monitorizare, supraveghere și control al autorităților și instituțiilor publice. Utilizarea mai eficientă de către Parlament a rezultatelor auditului public extern va spori funcția de control parlamentar asupra instituțiilor guvernamentale. Elaborarea și aprobarea conceptului de auditare a APL va aduce claritate în acest domeniu și va asigura majorarea ariei de acoperire cu audit și control al acestei componente importante a Bugetului Public Național.

În cadrul eforturilor de integrare în UE un accent deosebit este pus pe asigurarea transparenței administrației publice și garantarea dreptului legal de acces la informațiile de interes public. Pentru a asigura o monitorizare mai eficientă a implementării Legii nr. 148/2023, s-a dezvoltat modulul e-Petiții pe platforma e-Democrație , care include instrumente digitale necesare pentru depunerea și procesarea cererilor de acces la informații de interes public, vizualizarea trasabilității acestora. Momentan se lucrează la îmbunătățirea funcționalului de generarea de date statistice dezagregate privind examinarea cererilor de către furnizorii de informații. În paralel se dezvoltă funcționalități specifice privind depunerea petițiilor din domeniul protecției consumatorilor. Acțiunea este

implimentată de Agenția de Guvernare Electronică în colaborare cu Cancelaria de Stat și Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor.

Adițional, sunt planificate instruiri pentru fortificarea capacităților de implementare a legii ale personalului din cadrul autorităților și instituțiilor publice, iar pentru asigurarea respectării cerințelor privind transparența proactivă vor fi monitorizate anual paginile web oficiale ale autorităților publice centrale și locale.

Aspecte financiare

Pentru implementarea acțiunilor planificate privind elaborarea actelor normative, implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, costurile totale estimate se ridică la **15.107,6 mii (≈ 15,11 milioane lei).**

Costurile pentru elaborarea actelor normative, sunt estimate la 998.0 mii lei (≈ 1.00 milion lei), fiind integral acoperite din resursele alocate de la bugetul de stat.

Costurile pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative sunt estimate la 14.109,6 mii lei (≈ 14.11 milioane lei), dintre care 2.234,5 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 8.083,0 mii lei - din asistență externă, 1.050,0 mii lei reprezintă cheltuieli neacoperite în prezent, iar 2.742,1 mii lei constituie un necesar financiar a cărui sursă de acoperire nu a fost încă determinată.

PRESTAREA SERVICIILOR PUBLICE

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ
Pentru componenta de Prestare a serviciilor, este importantă alinierea legislației naționale la 2 Regulamente UE:

- Regulamentul (UE) 2024/903 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului pulic în întreaga Uniune (**Regulamentul privind Europa interoperabilă**). Chiar dacă cadrul național de interoperabilitate este aliniat principiilor Cadrului European de Interoperabilitate, Regulamentul (UE) 2024/903 nu a fost transpus în legislația națională.
- Regulamentul (UE) 2024/1183 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr.910/2014 în ceea ce privește **instituirea cadrului european pentru identitatea digitală**. Acest Regulament nu este transpus, însă este necesară alinierea legislației RM la acest act UE, întrucât va permite RM să ofere identități digitale sigure și interoperabile, facilitând accesul cetățenilor la servicii publice și participarea la tranzacții transfrontaliere.

Aferent celor menționate mai sus, la etapa actuală, cele mai importante acte normative care reglementează principiile prestării serviciilor publice, responsabilitățile prestatorilor de servicii și cerințele față de serviciile publice, precum și reutilizarea datelor în prestarea serviciilor publice sunt:

- *Legea cu privire la serviciile publice nr. 234/2021 și cadrul normativ conex*, principalele elemente inovative și de importanță majoră ale acesteia fiind centrarea pe cetățean (user-centricity), implementarea serviciilor publice proactive, prestarea serviciilor publice în formă electronică în mod implicit (digital-by-default) și prioritar (digital-first), furnizarea datelor doar o singură dată (once only), incluziune și accesibilitate, caracterul omnicanal al prestării serviciilor publice.

- *Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate* și cadrul normativ conex, care are scopul de a facilita și a eficientiza schimbul de date și interoperabilitatea în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat, în vederea creșterii calității serviciilor publice prestate, a creării noilor servicii publice electronice, a optimizării activității sectorului public și a asigurării securității informaționale.

Capacități administrative

La nivel de elaborare și promovare a politicilor, următoarele entități publice au responsabilități privind **prestarea serviciilor publice**:

- *Cancelaria de Stat* este responsabilă de aspectele care vizează reingineria serviciilor publice prin asigurarea promovării şi monitorizării implementării politicii statului în domeniul modernizării acestora. Schimbarea sau optimizarea modului de prestare a serviciilor implică reorganizarea sau restructurarea entităților publice implicate, având impact direct asupra RAP și cu implicații care vizează Cancelaria de Stat. În cadrul Cancelariei de Stat funcționează 2 subdiviziuni care sunt conexe componentei de prestare a serviciilor: Direcția administrație publică centrală și Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale.
- *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării* - asigură realizarea politicii guvernamentale pe domeniul digitalizării serviciilor publice, tehnologia informației și economia digitală, securitate cibernetică etc. Activitatea MDED în domeniile specificate este asigurată de Secretarul de Stat pe digitalizare, responsabil pentru determinarea obiectivelor și direcțiilor strategice, dar și coordonarea activității subdiviziunii structurale specifice: Direcția politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării. Din numărul total de 10 posturi în subdiviziunea respectivă, 9 din acestea sunt ocupate.
- *Consiliul Național pentru Digitalizare* asigură prioritizarea de către entitățile publice a eforturilor de digitalizare care se aliniază cu Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova 2030, monitorizează și coordonează implementarea programelor pentru implementarea Strategiei, inclusiv măsurarea performanței. Consiliul a fost instituit la 27 noiembrie 2023 și este condus de Viceprim-ministru, Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Consiliul include membri din sectorul public și privat, industria ICT și societatea civilă.

La nivel de implementare a politicilor din domeniu:

- *Agenția de Guvernare Electronică* are misiunea de modernizare a serviciilor publice, prin conceptualizarea, reingineria și oferirea soluțiilor digitale eficiente pentru creșterea accesibilității și calității acestora, implementarea cadrului de interoperabilitate, coordonarea investițiilor IT în sectorul public.

- *Agenția Servicii Publice* asigură implementarea mecanismului ghișeului unic la prestarea serviciilor publice prin intermediul a 40 de centre multifuncționale, instituite la nivel regional, și este posesorul principalelor resurse informaționale de stat (Registrul populației, Registrul unităților de drept, Registrul de evidență a mijloacelor de transport și a conducătorilor de autovehicule, Registrul actelor de stare civilă). Are un număr total de 2643 de angajați din numărul de 2702 posturi disponibile.
- *Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică* administrează infrastructura tehnologiilor informaționale ale autorităților și instituțiilor publice (Cloud-ul guvernamental), exercită atribuțiile administratorului tehnic și asigură mentenanța sistemelor informaționale de stat, asigură securitatea cibernetică, este operatorul Sistemului de telecomunicații al autorităților publice, și gestionează infrastructura unică a cheii publice (PKI) a Guvernului.
- *Agenția Națională pentru Securitate Cibernetică,* recent creată, este autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetice și autoritatea responsabilă cu gestionarea crizelor în domeniul securității cibernetice la nivel național.

Alți prestatori de servicii publice la nivelul administrației publice locale sunt Centrele Unificate de Prestări Servicii (CUPS), care asigură localizarea prestării serviciilor electronice la nivel rural cu 2 funcții: asigurarea suportului în accesarea serviciilor electronice și alfabetizarea digitală a populației la nivel local.

Planuri de viitor

Pentru componenta de Prestare a serviciilor se urmărește alinierea legislației naționale la *Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor*. În acest scop vor fi realizate modificări la Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice.

Pentru consolidarea ecosistemului de e-Guvernare în RM și modernizarea sistemelor și registrelor de stat, pentru a asigura condițiile necesare pentru prestarea serviciilor publice electronice, sunt planificate o serie de acțiuni care prevăd în mod prioritar alinierea cadrului național de interoperabilitate la Cadrul European de interoperabilitate, inclusiv dezvoltarea Portofelului RM pentru identitate digitală, în conformitate cu Portofelul UE pentru identitate digitală (transpunerea IDAS 2.0). De asemenea, o serie de sisteme informaționale se planifică a fi dezvoltate și implementate până la finele 2026, inclusiv:
- Soluția tehnică care să asigure administrarea fără hârtie, în toate sferele sectorului public;
- Platforma e-Democrație ca instrument electronic de democrație participativă, pentru facilitarea proceselor de consultare, comunicare și implicare în procesul decizional a cetățenilor;
- Digitalizarea activității autorităților administrației publice locale prin dezvoltarea e-APL;
- Modernizarea registrelor și sistemelor informaționale de stat, ceea ce ar îmbunătăți modul în care datele sunt colectate, gestionate și partajate, precum și armonizarea datelor din diferite registre.

Totodată, sunt planificate acțiuni care vor asigura dezvoltarea cadrului metodologic de asigurare a calității serviciilor publice, inclusiv prin lansarea Serviciului guvernamental de suport clienți. Un alt obiectiv urmărit la subcomponenta de *Prestare a serviciilor* vizează creșterea ponderii serviciilor publice accesate electronic prin:

- Implementarea noilor cărți electronice de identitate, care va include certificatul de semnătură electronică calificată;
- Dezvoltarea noilor module a serviciilor electronice pentru aplicația mobilă guvernamentală (EVO 2.0);
- Dezvoltarea unui set unificat de principii comune a UI/UX Design pentru a asigura o experiență uniformă și accesibilă pentru cetățeni, eliminând barierele în utilizarea platformelor guvernamentale;
- Digitalizarea serviciilor publice.

Aspecte financiare

Pentru implementarea acțiunilor planificate la componenta *Prestarea serviciilor publice* costurile totale estimate se ridică la **235,844.47 mii lei (≈ 235.84 milioane lei)**. Costurile pentru acțiunile normative sunt estimate la 264,9 mii lei, fiind acoperite integral din bugetul de stat. Costurile pentru acțiunile de consolidare a capacităților administrative se ridică la 235.579,57 mii lei, dintre care 32.503,82 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 81.698,7 mii lei - din asistență externă, iar 121.377,0 mii lei reprezintă cheltuieli neacoperite în prezent.

MANAGEMENTUL FINANȚELOR PUBLICE

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

În ceea ce privește managementul finanțelor publice, acest domeniu este guvernat de un cadru legislativ relativ clar, care include acte normative precum *Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală*, ce reglementează principiile și regulile generale de administrare a bugetului public național, și *Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern*, care stabilește cadrul general pentru organizarea, funcționarea și implementarea sistemelor de control intern managerial în entitățile publice. De asemenea, *Codul fiscal* stabilește baza legală pentru colectarea veniturilor publice, iar *Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice* asigură transparența și eficiența utilizării resurselor financiare publice.

Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice (SMFP) pentru anii 2013-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023, se evidențiază ca documentul strategic prioritar, care ghidează și integrează toate eforturile de reformă și modernizare din acest domeniu. Obiectivul general al Strategiei este de a spori eficiența, performanța și transparența finanțelor publice și de a contribui la îndeplinirea criteriilor fundamentale pentru aderarea la UE. De asemenea, Strategia pune un accent semnificativ pe modernizarea proceselor administrative și digitalizarea sistemului de finanțe publice, cu scopul de a simplifica și automatiza procedurile, reducând astfel costurile și sporind eficiența operațională. Reforma managementului finanțelor publice este unul dintre pilonii-cheie ai RAP. Având în vedere că managementul financiar public eficient stă la baza unei administrații publice moderne, la elaborarea SMFP s-a ținut cont de prioritățile Strategiei reformei administrației publice, pentru a se asigura coerența și armonizarea ambelor documente strategice.

O parte din acțiunile asumate prin SMFP și din cadrul reuniunii de screening bilateral pentru capitolul prenotat sunt incluse în Capitolul RAP, iar altele în Capitolul 17 ,,Politica economică și monetară", coordonat de către Ministerul Finanțelor. În special, acestea se referă la monitorizarea riscurilor bugetar fiscale și identificarea măsurilor de mitigare a acestora, asigurarea sustenabilității investițiilor capitale publice, consolidarea capacităților de elaborare a prognozelor bugetare și macroeconomice.

Procesul de planificare bugetară continuă să întâmpine dificultăți în ceea ce privește respectarea calendarului bugetar, și anume, aprobarea cadrului bugetar pe termen mediu (CBTM) și legilor bugetare anuale cu depășirea termenului. În ultimii ani, autoritățile publice (centrale și locale) au avut la dispoziție, de regulă, mai puțin de patru săptămâni pentru a finaliza procedurile de planificare bugetară după emiterea circularelor bugetare de către Ministerul Finanțelor. Aceste întârzieri au fost cauzate de factori externi (pandemia COVID, criza energetică, criza refugiaților etc.) și de procesul decizional. La solicitarea Ministerului Finanțelor, o misiune a FMI a analizat în iulie 2024 procesul bugetar din RM, în special procesul de elaborare a CBTM și a bugetului de stat, inclusiv cauzele discrepanțelor între CBTM și bugetul de stat, între planificare și execuție. Recomandările acestora vor fi utilizate la ajustarea calendarului bugetar.

Clasificația organizațională are un impact important asupra calității documentelor de planificare bugetară - CBTM și legea bugetară anuală. În conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208/2015 privind Clasificația bugetară în RM, există două niveluri ale clasificației organizaționale. Conform Anexei nr. 2 la Ordinul menționat, 52 de entități sunt beneficiari de alocații bugetare de nivelul I (Org1) (ministere, autoritățile independente/autonome, alte autorități ale administrației publice). Astfel, un număr mare de Org1 îngreunează planificarea bugetară strategică și prioritizarea resurselor în cadrul sectorului.

O altă provocare în menținerea disciplinei bugetare este nivelul scăzut de implementare a standardelor internaționale de contabilitate în sectorul public (IPSAS - International Public Sector Accounting Standards). Acestea stabilesc criteriile de recunoaștere, evaluare, descriere și prezentare a informațiilor privind tranzacțiile financiare și evenimentele în situațiile financiare cu scop general. Standardele IPSAS urmează a fi utilizate de către toate entitățile din sectorul public, în special la nivel central, la întocmirea situațiilor financiare. Utilizarea standardelor va contribui la îmbunătățirea calității, consecvenței și transparenței raportării financiare din sectorul public.

Capacități administrative

Cu referire la componenta *Managementul finanțelor publice*, cadrul instituțional este constituit din Ministerul Finanțelor, cu atribuții în elaborarea, coordonarea și implementarea politicilor bugetar-fiscale, precum și din instituții specializate, inclusiv Serviciul Fiscal de Stat, care administrează impozitele și taxele, și Curtea de Conturi, care realizează auditul extern al fondurilor publice. La nivel local, autoritățile publice dețin responsabilități legate de planificarea și gestionarea resurselor financiare proprii. În contextul pregătirii aderării RM la UE, Ministerul Finanțelor a instituit, prin Ordinul nr. 24/2024, Grupul de lucru sectorial pentru managementul finanțelor publice, care include cincisprezece reprezentanți din cadrul Ministerului Finanțelor, printre care secretari de stat și șefi de subdiviziuni, responsabili de domeniile importante în contextul aderării la UE.

Suplimentar, prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 69/2025 a fost aprobată componența nominală a Grupului de lucru interinstituțional pentru monitorizarea implementării Strategiei de management al finanțelor publice 2023-2030.

Planuri de viitor

Pentru respectarea calendarului bugetar, Ministerul Finanțelor își propune ajustarea acestuia ținând cont inclusiv de recomandările FMI, astfel încât să fie respectat integral și uniform de către toate autoritățile implicate în procesul bugetar.

De asemenea, se vor analiza opțiunile de optimizare/reducere a numărului de beneficiari de alocații bugetare de nivelul I (Org1) după examinarea și ajustarea cadrului regulator privind crearea și funcționarea autorităților/instituțiilor bugetare, în corelare cu prioritățile RAP. Acțiunea dată va îmbunătăți eficiența procesului bugetar și va spori responsabilitatea managerială.

În vederea instituirii unui sistem adecvat de contabilitate și de raportare în sectorul bugetar, vor fi elaborate standarde de contabilitate în sectorul public bazate pe standardele internaționale IPSAS și, respectiv, vor fi consolidate capacitățile instituțiilor publice pentru implementarea acestora.

Astfel, în contextul celor expuse, Ministerul Finanțelor și-a stabilit pentru perioada 2025–2027 o serie de acțiuni prioritare, orientate spre întărirea disciplinei bugetare, eficientizarea gestionării resurselor publice și modernizarea sistemului de contabilitate în sectorul public:

1. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;
2. Elaborarea cadrului normativ și anume legi, hotărâri, ordine cu privire la aprobarea regulamentelor privind domeniul evidenței contabile și raportarea financiară, care se aplică în vederea unificării regulilor de tranziție la standardele naționale, elaborate pe baza standardelor internaționale;
3. Emiterea Ordinului Ministrului Finanțelor de modificare a Setului Metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului;
4. Emiterea Ordinului Ministrului Finanțelor de aprobare a Metodologiei privind procesul de raționalizare a cheltuielilor;
5. Realizarea unei analize a cadrului normativ existent care reglementează crearea și funcționarea unităților de cheltuieli directe (Org1);
6. Consolidarea capacităților Unității Centrale de Armonizare (UCA) de coordonare centralizată a controlului financiar public intern, precum și a funcției de audit intern la nivelul autorităților administrației publice centrale;
7. Realizarea analizei funcționale a Ministerului Finanțelor în vederea dezvoltării și alinierii structurii, funcțiilor, proceselor și capacităților instituționale la cerințele procesului de integrare europeană și la standardele UE în domeniul finanțelor publice.

Aspecte financiare

Costurile totale estimate pentru implementarea acțiunilor planificate se ridică la **8,439.7 mii lei** (≈ **8,44 milioane lei**).

Costurile pentru acțiunile normative sunt estimate la 1,669.4 mii lei, dintre care 695 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat iar 974.4 mii lei - din asistență externă. Costurile pentru acțiunile de consolidare a capacităților administrative se ridică la 8,841.2 mii lei, dintre care 2,288.3 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 4,812 mii lei din asistență externă și 1,740.9 neacoperite.

COSTURI TOTALE ESTIMATE

Pentru realizarea acțiunilor planificate la Componenta RAP, costurile totale estimate sunt de 151.452,69 mii lei (≈ 151,45 milioane lei), conform analizei necesarului financiar.

Detaliat, costurile sunt repartizate astfel:
- 4.109,32 mii lei (≈ 4,10 milioane lei) pentru elaborarea actelor normative.
- 147.343,37 mii lei (≈ 147,34 milioane lei) pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative.

CAPITOLUL 23: SISTEM JUDICIAR ȘI DREPTURI FUNDAMENTALE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat unele progrese în domeniul sistemului judiciar, lupta împotriva corupției și în domeniul drepturilor fundamentale.

Valorile fondatoare ale UE includ statul de drept și respectarea drepturilor omului. Un sistem judiciar eficace (independent, de calitate și eficient) și o luptă eficientă împotriva corupției sunt de o importanță capitală, la fel ca și respectarea drepturilor fundamentale. Toate aceste aspecte sunt vizate de capitolul 23 *„Sistemul judiciar și drepturi fundamentale”.*

Capitolul 23 *„Sistemul judiciar și drepturi fundamentale”,* este orientat pe 3 mari dimensiuni:

- *Justiția;*
- *Combaterea corupției;*
- *Drepturile fundamentale.*

Potrivit mecanismului de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (HG nr.180/2024) Ministerul Justiției este responsabil de coordonarea capitolului 23, fiind constituit similar celorlalte capitole de negocieri și un grup de lucru. În componența grupului de lucru pe capitolul 23 sunt reprezentanți a circa 32 de autorități publice, precum și reprezentanți ai societății civile.

Având în vedere că subcapitolele menționate mai sus sunt complexe ca dimensiune, în componența grupurilor de lucru sunt reprezentanți ai sistemului judecătoresc, sistemului procuraturii, ministerelor, autorităților de protecție a drepturilor omului, etc.

Acesta este unul din cele mai complexe capitole din cadrul de negociere și se află în centrul procesului de extindere al UE, încadrând cele mai importante eforturi de reformă ale țărilor candidate în domeniul *statului de drept*. Dinamica și durata procesului de negociere în acest domeniu afectează în mod direct progresul în alte aspecte ale negocierilor cu UE. Prin urmare,

importanța acestui capitol este dublă: nu doar că reprezintă o condiție necesară pentru aderare, dar și o garanție a unei democrații durabile și a unei dezvoltări armonioase pe termen lung.

În cadrul acestui capitol, Republica Moldova trebuie să demonstreze progres semnificativ în reforma sistemului judiciar. Aceste reforme sunt esențiale pentru a asigura eficiența, transparența și independența judecătorilor și procurorilor, având impact direct asupra încrederii cetățenilor în instituțiile statului.

De asemenea, și lupta împotriva corupției este un subiect major al acestui capitol. UE impune standarde ridicate în privința prevenirii și combaterii corupției, incluzând transparența în administrație și justiție, fortificarea capacităților instituțiilor cu competențe de prevenire și combatere a acestui fenomen și crearea unui mediu favorabil bunei guvernanțe.

La fel, Uniunea Europeană este construită pe un set de valori fundamentale, printre care respectul pentru drepturile omului și democrație. Prin implementarea și respectarea drepturilor fundamentale, inclusiv libertatea de exprimare, drepturile copilului, protecția împotriva discriminării, egalitatea de gen, libertatea de asociere și întrunire, se va asigura că cetățenii Republicii Moldova se bucură de aceleași drepturi și libertăți ca și cei din statele membre UE. Acest lucru este crucial, deoarece protecția drepturilor fundamentale reprezintă nu doar un criteriu de aderare, dar și un angajament continuu în cadrul UE.

Republica Moldova este pe deplin angajată să realizeze schimbări substanțiale și fundamentale în sistemul judiciar, sistemul anticorupție și cadrul de protecție a drepturilor fundamentale, atât la nivel normativ cât și la nivel instituțional și de implementare. Pentru atingerea acestor obiective, Republica Moldova urmează să transpună și să se alinieze la acquis-ul UE până la etapa de aderare.

Implicarea și angajamentul autorităților în realizarea obiectivelor acestui capitol se divizează după cum urmează:

1) **Justiția** - Ministerul Justiției; Curtea Constituțională; Consiliul Superior al Magistraturii; Curtea Supremă de Justiție; Consiliul Superior al Procurorilor; Procuratura Generală; Institutul Național al Justiției; organele profesionale ale profesiilor juridice conexe justiției; Ministerul Educației și Cercetării.

2) **Combaterea Corupției** - Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Centrul Național Anticorupție; Autoritatea Națională de Integritate; Comisia Electorală Centrală; instanțele de judecată.

3) **Drepturile fundamentale -** Ministerul Justiției; Agentul Guvernamental; organele procuraturii; instanțele judecătorești; Institutul Național al Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii; Ministerul Afacerilor Externe; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul Egalității; Agenția Relații Interetnice; Consiliul Audiovizualului; Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat; Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în familie; Comisia Electorală Centrală; Agenția Servicii Publice; Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru

Această listă cu repartizarea per autorități este una indicativă și nu limitativă.

Tabelul 3. *Nivelul de transpunere a actelor UE pentru Capitolul 23 (nr. Celex)*

32000L0043	***32016L0343***	***32013L0048***	***32003F0568***	***32008L0052***	***32011L0099***	***32006D0337***
32004L0113	***32016L0800***	***32023L2843***	***32024L1226***	***32024L1069***	***32008F0913***	***32004L0080***
32016D2295	***32016L1919***	***32013R0606***	***32014R0939***	***32003D0335***	***32002D0494***	***32019R1157***
32016R0679	***32012L0029***	***32016L0680***	*32021D0914*	***32021H1534***	***32018L1808***	***32024R1083***
32019L1937	***32011L0093***	***32024L1499***	***32024L1500***	***52021DC0615***	***32019L0997***	***32021H0319(01)***
32012L0013	***32010L0013***	***32024L1385***	***32016R1191***	***32021H1534***	***32022H0758***	***52020DC0620***
32010L0064	***32019L0882***	***32015L0637***	***22011A0722(02)***	***Link***	***Link***	*31994L0080*
31993L0109	*32000L0043*	*link*	*32022R0850*	*32023R2844*		

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

23.1 JUSTIȚIA

23.1.1. Aspecte generale privind justiția, calitatea și eficiența sistemului judecătoresc și sistemului procuraturii

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Reforma justiției constituie elementele cheie în parcursul de integrare europeană a Republicii Moldova iar modul în care este înfăptuită justiția influențează direct coordonatele fundamentale de funcționare ale societății, precum securitatea juridică și dezvoltarea economică. Un sistem al justiției funcțional garantează faptul că cetățenii și mediul de afaceri pot beneficia pe deplin de drepturile lor, consolidează încrederea reciprocă și contribuie la crearea unui mediu investițional favorabil.

Foaia de parcurs în sectorul justiției în prezent o constituie *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025* prin care au fost setate trei direcții strategice de intervenție, care vizează: *(1) Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției*; *(2) Accesul la justiție și calitatea actului de justiția; (3) Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției*.

Acest document cuprinde o abordare strategică și sistemică a obiectivelor aferente problemelor existente, cu stabilirea instrumentelor de soluționare și a impactului așteptat. Obiectivul general al Strategiei fiind asigurarea unui sector al justiției accesibil, transparent, eficient și responsabil.

De la acordarea statutului de țară candidată pentru aderarea la UE Republica Moldova și-a intensificat și mai mult efortul și angajamentul de a construi un sector al justiției independent, responsabil, profesionist și integru. Totodată, în scopul asigurării respectării standardelor internaționale în materie judiciară cele mai importante proiecte din sector au fost expertizate de către Comisia de la Veneția.

S-a avansat cu reforme sistemice pe mai multe paliere și aici în primul rând sunt de menționat modificările constituționale privind sistemul judecătoresc care au avut drept obiectiv fortificarea constituțională a principiului independenței judecătorilor, asigurării stabilității mandatului acestora, excluderii factorilor politici care influențează cariera acestora, dar și modificarea componenței Consiliului Superior al Magistraturii.

În scopul creării unui cadru normativ clar și coerent pentru funcționarea Curții Constituționale, a fost adoptată o nouă lege cu privire la Curtea Constituțională (Legea nr.74/2025) care a fost aliniată și la recomandările Comisiei de la Veneția adoptate în cadrul celei de-a 142-a sesiune plenară din data de 14 martie 2025.

Pentru realizarea dezideratului de asigurare a unui sector al justiției integru și lipsit de factori coruptibili a fost adoptată *Legea nr.26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (pre-vetting)*.

Evaluare externă a judecătorilor și procurorilor constituie obiectivul major asumat de către Republica Moldova în contextul imperativului de a asigura un sector al justiției cu actori integri și responsabili. Astfel, ce-a de-a doua și a treia etapă a acestui exercițiu (full-vetting) este în derulare fiind evaluați judecătorii din cadrul curților de apel și fiind în derulare evaluarea președinților/vicepreședinților judecătoriilor, procurorilor din cadrul procuraturilor specializate, procurorilor șefi din cadrul Procuraturii Generale și procurorii șefi și adjuncții procuraturilor teritoriale.

În partea ce ține de fortificarea mecanismelor de integritate a judecătorilor și procurorilor, prin *Legea nr.288/2022* a fost modificată Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției fiind instituit un mecanism de verificare a averii și integrității candidaților la etapa admiterii la Institutul Național al Justiției.

A fost adoptată o nouă Lege cu privire la Curtea Supremă de Justiției (*Legea nr. 64 din 30.03.2023)*. Principalele modificări cu impact major ale legii sunt: micșorarea numărului de judecători în CSJ de la 33 la 20; modificarea componenței CSJ, prin asigurarea accesului la funcțiile de judecător CSJ pentru reprezentanții altor profesii juridice, precum avocați, procurori, profesori universitari din domeniul dreptului; revizuirea competențelor CSJ, cu accentuarea rolului de bază al acesteia de unificare a practicii. În scopul asigurării formării noii componențe a instanței supreme din persoane integre și profesioniste, a fost adoptată *Legea nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție* (candidații la funcția de judecător CSJ au trecut exercițiul de vetting). Totodată, prin *Legea nr.246 din 31.07.2023* în legislația procesuală (civilă, penală, administrativă) au fost revizuite temeiurile de recurs pentru a se asigura examinarea în exclusivitate a aspectelor de drept, în acord cu obiectivul reformei CSJ.

Prin măsuri de ordin legislativ a fost eficientizat și mecanismul de selecție și evaluare a judecătorilor și procurorilor dar și cel privind atragerea la răspundere disciplinară.

În vederea revizuirii unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespondenței acestora cu nevoile sistemului judiciar dar și cu nevoile cetățenilor, prin *Legea nr. 135 din 13.06.2024* a fost modificată Legea nr. 76/2016 privind reorganizarea instanțelor judecătorești. În conformitate cu această lege, numărul judecătoriilor au fost reduse de la 15 la 14, fiind modificate și unele circumscripții teritoriale. De asemenea, au fost reorganizate și redenumite curțile de apel, în: Curtea de Apel Centru, Curtea de Apel Nord și Curtea de Apel Sud, cea din urmă având două sedii (mun. Cahul și mun. Comrat).

Prin Ordinul Procurorului General nr.12/3 din 24.01.2025 a fost reorganizată și harta procuraturilor. Astfel, numărul procuraturilor s-a redus de la 36 la 14, prin comasări, cu păstrarea oficiilor secundare în raioane.

Cadrul administrativ

Urmare a modificărilor operate în Constituție prin Legea nr.120/2021 dar și a exercițiului de pre-vetting a fost desemnată o nouă componență a Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, a fost desemnată și o nouă componență a Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a fost numit un nou Procuror General.

Au fost formate noile colegii specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, urmând să fie asigurată numirea tuturor membrilor.

În anul 2024 și 2025, urmare a detașării temporare a unor judecători la Curtea Supremă de Justiție de către Consiliul Superior al Magistraturii, dar și numirii în funcție a 8 judecători urmare a exercițiului de vetting, s-a asigurat activitatea jurisdicțională a Curții în baza noului cadru legal.

Curtea Supremă de Justiție a demarat uniformizarea practicii judiciare pe mai multe categorii de cauze, în special penale precum și asigură elaborarea fișelor tematice.

Politicile în sectorul justiției sunt elaborate și promovate de către Ministerul Justiției, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția elaborare acte normative care are un efectiv de 19 unități, fiind ocupate 12 funcții.

Pe segmentul digitalizării justiției a fost extins sistemul informațional *e-Dosar Judiciar* la nivelul tuturor judecătoriilor și curților de apel. SI e-Dosar Judiciar poate fi accesat de **1971** potențiali utilizatori. Totodată, prin *Hotărârea Guvernului nr.748/2024* s-a aprobat crearea *Agenției pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească*, ca urmare a comasării prin fuzionare a Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești și Agenției Resurse Informaționale Juridice. Înființarea agenției a fost esențială pentru a avansa în dezvoltarea conceptului de e-justiție centrat pe nevoile cetățeanului. Pentru noua Agenție a fost alocat un număr de 63 de unități de personal.

Planuri de viitor

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul asigurării unei solide premise privind garantarea unei justiții de calitate consolidarea capacităților instituțiilor din sectorul justiției constituie o prioritate majoră. Astfel, în următoarea perioadă medie de timp măsurile vor fi orientate spre completarea tuturor pozițiilor vacante în cadrul colegiilor Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor; numirea judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție urmare a exercițiului de vetting; precum și evaluarea externă (vetting) a președinților/vicepreședinților judecătoriilor și a procurorilor din cadrul Procuraturilor specializate, a procurorilor șefi ai subdiviziunilor din cadrul Procuraturii Generale, precum și a procurorilor șefi și adjuncților acestora din cadrul procuraturilor teritoriale.

Digitalizarea justiției în scopul asigurării transparenței acesteia dar și minimizării costurilor și a timpului implică în continuarea întreprinderea măsurilor orientate spre implementarea sistemului e-Dosar Judiciar, a sistemului de videoconferință, precum și a altor soluții digitale în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Curții Supreme de Justiție și Curții Constituționale.

Măsuri complexe și orientate pe termen mediu și lung vizează și avansarea în procesul de implementare a hărții judiciare și hărții procuraturilor.

23.1.2. Instruirea juridică a judecătorilor și procurorilor

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Calitatea și eficiența justiției depind în mare măsură și de sistemele de recrutare a viitorilor profesioniști, dar și de formarea inițială și continuă a acestora. Formarea inițială a candidaților la funcții de judecător și procuror, dar și asigurarea instruirii continue este sarcina principală a Institutului Național al Justiției. Procesul de modernizare a formării inițiale a reprezentat în

principal introducerea simulărilor de procese în programul de formare profesională și a înregistrat progrese incontestabile. De asemenea, o pondere importantă are și obiectivul de formare a abilităților non judiciare, așa cum ar fi utilizarea sistemelor informaționale judiciare, dezvoltarea abilităților în domeniul managementului etc.

Beneficiarii Institutului Național al Justiției sunt și a grefierii, asistenții judiciari, şefii secretariatelor instanţelor judecătoreşti, consultanţii procurorului, consilierii de probaţiune, avocații care acordă asistență juridică garantată de stat, precum şi alte persoane care activează în sectorul justiţiei, în cazurile prevăzute de legislaţie.

Cadrul de reglementare în materie de organizare a procesului de instruire a judecătorilor, procurorilor dar și a altor actori din justiție este Legea nr.152/2006 cu privire la Institutul național al Justiției. Prin Legea nr. 2/2024 și Legea nr.226/2024 au fost aduse modificări importante Legii nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției. Acestea vizează: modul de desemnare a directorului Institutului și condițiile pe care acesta trebuie să le îndeplinească; stabilirea criteriilor de evaluare a activității directorului; organizarea examenelor de admitere și de absolvire, precum și modul de constituire a comisiilor de admitere și de absolvire; organizarea stagiilor; a fost introdus pragul minim de eligibilitate a candidaților, stagiarii institutului au fost incluși în lista persoanelor asigurate medical, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat etc.

Cadrul administrativ

Institutul Național al Justiției (INJ) a fost inaugurat la 9 noiembrie 2007. Potrivit Legii privind Institutul Național al Justiției, acesta este o instituție publică și dispune de patrimoniu propriu, autonomie administrativă, științifică și didactică. Organele de conducere ale Institutului sunt Consiliul şi directorul.

Personalul Institutului este constituit din formatori, personalul administrativ şi personalul auxiliar. În anul 2024 numărul total de personal constituia 315 persoane. Formatorii Institutului sunt selectați pe bază de concurs, conform unei proceduri transparente stabilite de Consiliu, și se includ în rețeaua de formatori a Institutului. Formatorii sunt selectați din cei mai buni profesionişti din rândul judecătorilor, procurorilor, cadrelor didactice din învățământul juridic superior, al experților internaționali, precum şi al altor specialişti care activează în domenii ce fac obiect al cursurilor de formare inițială și de formare continuă organizate de Institut.

Planuri de viitor
Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pe segmentul instruirii inițiale și continue a actorilor din sectorul justiției Institutul Național al Justiției are ca obiectiv alinierea cadrului său de formare judiciară la standardele UE, valorificând recomandările TAIEX și consolidând parteneriatele cu instituțiile europene de formare judiciară.

Implementarea noilor module de formare privind dreptul Uniunii Europene în cadrul Institutului Național al Justiției constituie o prioritate primară necesară oferirii unei perspective teoretice, cât și practice pentru judecători și procurori privind structura instituțiilor UE, procesul decizional la nivel UE, valorile UE și impactul acestora asupra procesului de aderare a Republicii

Moldova. De asemenea, urmează a fi aprobat și un Planul de dezvoltare strategică al Institutului Național al Justiție

INJ este dedicat adoptării unor metodologii și conținuturi avansate în domenii esențiale pentru asigurarea integrității și a profesionalismului sistemului judiciar – etica judiciară, raționamentul juridic, lupta împotriva corupției etc.

23.1.3. Educația juridică

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Codul Educației al Republicii Moldova stabilește formarea competențelor sociale și civice pentru toate nivelurile de învățământ.

Oferta actuală a Curriculumului național pentru învățământul general, include discipline școlare obligatorii precum Educație pentru societate și Dezvoltare personală, și disciplinele opționale precum Educație pentru socializare juridică, Educație pentru media, STEAM în Criminalistică, Educație pentru drepturile omului.

Pentru a asigura nivelul corespunzător de competențe și rezultate ale învățării, în corespundere cu Directiva UE privind recunoașterea profesională, în 2022 au fost aprobate standarde de calificare pentru toate nivelurile de învățământ superior. Toate programele au fost acreditate.

Cadrul administrativ

Educația juridică se desfășoară în Învățământul Profesional Tehnic la două specialități: Jurisprudență și Securitatea Frontierei, la licență la două programe: Drept și Criminologie și Științe Penale, la peste 50 de programe de master și în cadrul a 4 specialități științifice doctorale, inclusiv Drept European și Internațional.

Pentru a dota absolvenții, profesorii și profesioniștii cu cunoștințe cuprinzătoare ale dreptului UE și pentru a sprijini integrarea juridică și economică în Uniunea Europeană a Republicii Moldova, se acordă o atenție deosebită diversificării cursurilor de Drept european în cadrul programelor de licență și master. Module dedicate integrității profesionale au fost incluse în cursul de Etică profesională. Au fost dezvoltate și implementate în programele de master diverse module cu privire la anticorupție.

În Republica Moldova numărul de cadre didactice din Învățământul Superior, specializați în dreptul UE este mic. Se constată lipsa de formare continuă în domeniul Dreptului UE pentru diferite categorii de personal, inclusiv profesori de la facultățile de Drept.

Având ca scop investigarea și evaluarea nivelului de integritate, percepția asupra corupției și factorii asociați, în anul 2024 a fost realizat un Studiu privind nivelul de integritate în universitățile din Republica Moldova. Una dintre concluzii a fost legată de plagiatul diplomelor de absolvire, ceea ce reprezintă un impediment pentru asigurarea calității examenelor de calificare.

Planuri de viitor
Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a spori calitatea educației juridice și a crește eficacitatea educației și cercetării în domeniul dreptului UE va fi efectuată o analiză cuprinzătoare a capitalului uman specializat în dreptul UE cu elaborarea propunerilor pentru actualizarea programelor de studii. De asemenea vor fi elaborate standarde ocupaționale și de calificare pentru învățământul profesional tehnic în domeniul dreptului.

O măsură de ordin operațional este și sporirea utilizării software-urilor de antiplagiat pentru a garanta asigurarea calității examenelor de absolvire a universității.

23.1.4. Alte instituții din sectorul justiției

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Dreptul la apărare și dreptul la executarea hotărârilor judecătorești au un fundament constituțional, fiind consfințite în art. 26 și art. 120 din Constituție. Profesiile juridice care asigură realizarea în practică a acestor drepturi fundamentale sunt avocații și, respectiv, executorii judecătorești.

Profesia de avocat este reglementată de *Legea cu privire la avocatură*, iar cea de executor judecătoresc de *Legea cu privire la executorii judecătoreşti*. Activitățile ambelor profesii sunt guvernate și de alte acte normative, cum ar fi *Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Codul de executare*, precum și reglementările secundare, cum ar fi statutele profesiilor și codurile de etică.

Conform legii, profesia de avocat și cea de executor judecătoresc sunt libere și independente, cu organizare și funcționare autonomă. Ultimele modificări legislative au fost orientate în special în partea ce ține de asigurarea independenței, responsabilizare și îmbunătățire a calității serviciilor acordate.

Astfel, au fost fortificate garanțiile de protecție a avocaților și de excludere a imixtiunii, și anume s-a stabilit că avocatul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat fără acordul prealabil al Consiliului Uniunii Avocaților, cu excepția cazului în care este suspectat de săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei infracțiuni flagrante. La efectuarea percheziției la sediul profesional al avocatului în alte cazuri decât infracțiunile flagrante, avocatul este în drept să solicite prezența decanului baroului sau a unui avocat desemnat de acesta. În acest caz, acțiunea procesuală se întrerupe, dar nu mai mult decât pentru 2 ore. Adițional, prin Legea nr. 13/2022 au fost aduse mai multe modificări la Legea nr. 1260/2002 privind avocatura, în partea ce ține de stabilirea unor criterii clare și transparente de acces în profesia de avocat.

Prin Legea nr. 367 din 21.12.2023 au fost modificate substanțial prevederile Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești având drept scop: determinarea clară a modalității de constituire a comisiilor profesionale de licențiere și disciplină; atribuirea unor competențe suplimentare Ministerului Justiției în cazul constatării unor situații de blocare a funcționării organului profesional; asigurarea unor garanții suplimentare persoanelor implicate în procedurile

de executare în derulare la executorul judecătoresc a cărui activitate se suspendă sau a încetat; determinarea clară a cerințelor față de sesizările prin care se deplâng acțiunile/activitățile desfășurate de către executorii judecătorești; stabilirea regulilor clare privind declanșarea procedurilor disciplinare și criteriilor de inadmisibilitate a sesizărilor prin care se solicită tragerea la răspundere disciplinară a executorilor judecătorești; instituirea competențelor Ministerului Justiției și Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești în domeniul supravegherii și reglementării profesionale a activității executorilor judecătorești.

Referitor la alternativele de soluționare a litigiilor, acestea sunt disponibile prin serviciile mediatorilor și arbitrilor.

Legea medierii reglementează statutul mediatorului, formele de organizare a activității de mediere, principiile procesului de mediere și efectele acestuia, particularitățile medierii în domenii specifice, precum și competența autorităților și instituțiilor statului în mediere. Începând cu anul 2023 serviciile de mediere au fost integrate în serviciile de asistență juridică garantată de stat. Noul mecanism al medierii garantate de stat a sporit interesul față de profesia de mediator determinând o creștere a numărului de solicitanți în eliberarea certificatelor de mediator. În pofida numărului semnificativ al deținătorilor de certificate de mediator, numărul celor care practică această profesie rămâne a fi redus.

În domeniul arbitrajului, există două legi separate pentru arbitrajul intern și arbitrajul internațional. Instituțiile arbitrale permanente pot fi înființate în cadrul camerelor de comerț, ONG-urilor, asociațiilor sau altor organizații și trebuie să fie înregistrate la Curtea Supremă de Justiție.

Cadrul administrativ

Organele de autoadministrare ale profesiilor sunt Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, care funcționează ca asociații profesionale necomerciale, cu patrimoniu și buget propriu.

Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a devenit membru asociat al Uniunii Internaționale a Executorilor Judecătorești (UIHJ) din anul 2010, iar din anul 2022 și Uniunea Avocaților a devenit membru asociat în Consiliul Consultativ al Barourilor și al Societăților de drept din Europa (CCBE).

În domeniul medierii este constituit Consiliul de Mediere, în calitate de organ colegial, cu statut de persoană juridică de drept public.

Elaborarea politicilor în sector dar și monitorizarea şi efectuarea, în limitele stabilite de lege, a controlului asupra modului în care sînt exercitate profesiile și prestate serviciile juridice constituie apanajul Ministerului Justiției, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția profesii juridice care are un efectiv de 15 unități, fiind ocupate 13 funcții.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul promovării alternativelor de soluționare a litigiilor va fi adoptată o nouă lege cu privire la mediere, aliniată la Directiva 2008/52/CE 8 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială.

O nouă lege cu privire la arbitraj va substitui cele două acte normative existente, unificând reglementările în materia de arbitraj în corespundere cu legea-model UNCITRAL.

Prioritate constituie și domeniul de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești prin promovarea unui cadru de reglementare robust, care să contribuie la sporirea ratei de executare silită a actelor judecătorești.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a adoptării cadrului legislativ menționat va fi instituit organul profesional al mediatorilor. În scopul degrevării instanțelor de judecată de un volum excesiv de dosare potrivit noului cadru normativ pentru anumite categorii de litigii prima sesiune de mediere extrajudiciară va deveni obligatorie.

De asemenea, având în vedere că statului îi revine obligația de a pune la dispoziția cetățeanului întregul arsenal de instrumente judiciare și extrajudiciare menite să asigure o protecție efectivă, vor fi desfășurate campanii de sensibilizare care să promoveze soluționarea alternativă a litigiilor în scopul sporirii utilizării în practică.

23.2 COMBATEREA CORUPȚIEI

23.2.1. Prezentarea generală a situației

23.2.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul de reglementare anticorupție al Republicii Moldova este în curs de ajustare la cerințele UE, fiind parțial alineat. Principalele acte normative naționale în materia prevenirii și combaterii corupției cuprind: Codul Penal, Codul de Procedură Penală, Codul Contravențional, Legea privind declararea averii și a intereselor personale, Legea integrității, Legea integrității instituționale, Legea cu privire la procuratură, Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție, Legea cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, precum și o serie de alte acte normative care reglementează aspecte de luptă cu corupția. Adoptarea prin Legea nr.165 din 22 iunie 2023 a unor noi prevederi privind avertizorii de integritate a avut drept scop transpunerea parțială a Directivei Uniunii Europene (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii.

Principalul document de politici axat pe prevenirea și combaterea corupției îl constituie Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028. Alte documente de politici sunt: Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025; Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023-2027.

În contextul în care corupția reprezintă o amenințare la adresa stabilității instituțiilor democratice și a statului de drept se impune o politică coerentă de prevenire și descurajare a acesteia.

Astfel, în vederea sporirii capacității de urmărire penală a infracțiunilor de corupție la nivel înalt a fost delimitată competența între Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție.

Prin Legea nr. 192/2025 a fost instituit un cadru specializat anticorupție la nivelul instanțelor judecătorești. Astfel, în Judecătoria Chișinău va activa un Colegiu anticorupție, iar în Curtea de Apel Centru vor fi complete specializate anticorupție.

Cu asigurarea tuturor garanțiilor unui proces echitabil, au fost instituite mecanisme legale de punere sub învinuire în lipsa persoanei, precum și judecarea cauzei în lipsa inculpatului, pentru cazurile în care persoana se sustrage de la urmărirea penală (examinarea in absenta). De asemenea, a fost îmbunătățit cadrul normativ în domeniul combaterii spălării banilor și în identificarea fluxurilor ilegale de finanțare.

În scopul combaterii corupției electorale în noul Cod electoral au fost stabilite reguli solide privind finanțarea partidelor politice, precum și s-au inclus mai multe sancțiuni în legislația penală și contravențională.

23.2.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Justiției este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile anticorupție și integritate. Ministerul Justiției (prin intermediul Guvernului), dar și Parlamentul Republicii Moldova sunt entitățile abilitate să promoveze modificări legislative în direcția perfecționării cadrului normativ anticorupție, prin alinierea acestuia la acquis-ul UE.

În corespundere cu legislația Republicii Moldova transpun în practică cadrul normativ anticorupție și de integritate următoarele entități: Centrul Național Anticorupție (inclusiv cu subdiviziunea acestuia – Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale), Procuratura (în special, Procuratura Anticorupție) și Autoritatea Națională de Integritate. Tangențial, lupta anticorupție constituie funcție și a următoarelor autorități: Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate și Comisia Electorală Centrală.

Centrul Național Anticorupție investighează corupția mică și cea sistemică. Procuratura Anticorupție investighează cazurile de corupție mare. Autoritatea Națională de Integritate asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau a funcției de demnitate publică prin aplicarea măsurilor de control al integrității.

În ultimii ani, Republica Moldova a depus mai mult efort în vederea eficientizării activității instituțiilor de drept în lupta cu corupția. Bilanțul în lupta cu corupția, în linii mari, s-a îmbunătățit, fapt demonstrat prin: numărul de cauze penale vizând corupția mare, expediate în instanța de judecată; numărul total al amenzilor și al bunurilor confiscate pe cauze de corupție etc.

Din anul 2019 până în anul 2023 Republica Moldova s-a ridicat cu 44 de locuri în clasamentul elaborat de către Transparency International pentru percepția corupției, atingând cel mai înalt punctaj din istoria sa.

23.2.2. Planuri de viitor

23.2.2.1. Planuri legislative

În raport cu măsurile de ordin legislativ urmează a se asigura: alinierea legislației naționale la acquis-ul UE privind combaterea corupției în sectorul privat în scopul reglementării răspunderii persoanelor juridice pentru acte de corupție și acțiuni conexe; alinierea deplină la acquis-ul UE privind protecția persoanelor care semnalează încălcări ale dreptului Uniunii (avertizorii de integritate); modificarea cadrului normativ în scopul reglementării sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive internaționale. Toate aceste domenii sunt congruente următoarelor acte UE: Decizia–cadru 2003/568 (UE) privind combaterea corupției în sectorul privat; Directiva 2019/1937 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii; Directiva 1226/2024 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii și de modificare a Directivei (UE) 2018/1673.

De asemenea, Republica Moldova rămâne angajată și în implementarea recomandărilor GRECO din cea de-a cincea rundă a raportului de evaluare.

23.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În pofida unor măsuri întreprinse până în prezent, în continuare urmează a fi consolidate capacitățile instituțiilor naționale pentru asigurarea standardelor de integritate și prevenire a corupției, dar și a celor care asigură investigarea, urmărirea penală și sancționarea cazurilor de corupție. Dezvoltarea competențelor ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și judecătorilor prin formare profesională privind urmărirea penală și examinarea cazurilor de corupție, inclusiv corupția electorală constituie un obiectiv cu caracter continuu.

În scopul implementării Legii nr. 192/2025 un obiectiv major este constituirea completelor specializate anticorupție în cadrul judecătoriei Chișinău și Curții de apel Centru.

În scopul prevenirii factorilor de corupție și asigurării unui climat de integritate se vor efectua evaluări specifice în sectoarele cele mai vulnerabile cum ar fi achizițiile publice, întreprinderile de stat, vama și domeniul fiscal, justiție și organele de aplicare a legii, infrastructură.

Autoritățile anticorupție urmează să intensifice procesul de cooperare inter-instituțională, de coordonare a acțiunilor anticorupție, dar și comunicarea inter-instituțională.

Eforturile vor fi orientate și pe monitorizarea eficientă a Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, monitorizarea fiind făcută prin indicatori anuali de performanță.

23.3 DREPTURILE FUNDAMENTALE

23.3.1. Cadrul general privind drepturile fundamentale

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Valorile și principiile consfințite în art. 2 din TUE constituie valori supreme naționale consacrate în art. 1 din Constituția RM, care prin intermediul instrumentelor sale este garantul protecției drepturilor fundamentale și a libertăților. Astfel, art.1 alin. (3) stabilește că Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate. În mare parte aria drepturile garantate prin Carta Europeană sunt garantate și în Legea Supremă iar toate aceste prevederi constituționale se circumscriu dimensiunii statului de drept.

Începând cu anul 2004, în scopul întreprinderii unor măsuri coordonate la nivel național în domeniul fortificării cadrului legislativ, dar și instituțional în domeniul drepturilor omului, Republica Moldova a avut 3 documente de politici naționale pe termen mediu iar în 2024 a fost adopta cel de-al 4-a Plan de acțiuni pentru perioada 2024-2027. La baza acestor documente de politici au stat recomandările internaționale în domeniul drepturilor omului date Republicii Moldova de către organele de monitorizare ale ONU, Consiliului Europei, OSCE şi ale altor organizații internaționale.

Cadrul administrativ

La nivel național, instituția care asigură promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este instituția Avocatului Poporului. În conformitate cu prevederile cadrului legislativ național și prevederilor Rezoluției ONU nr. 79/177 din 17.12.2024 privind rolul Ombudsmanului și al instituțiilor mediatoare în promovarea și protecția drepturilor omului, buna guvernare (adoptată în cadrul celei de-a 53-a ședință plenară), concomitent cu sarcinile de promovarea şi protecție a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului, sunt enunțate ca parte a mandatului Ombudsmanului și promovarea bunei guvernări, inclusiv respectarea statului de drept prin abordarea dezechilibrului de putere dintre persoane fizice și furnizorii de servicii publice. Oficiul Avocatului Poporului dispune de un efectiv de 72 de unități, 22 de funcții fiind vacante.

În scopul monitorizării implementării politicii de stat în domeniul drepturilor omului, precum și a tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte, și monitorizării îndeplinirii angajamentelor asumate la nivel național a fost înființat Consiliul Național pentru Drepturile Omului, organ consultativ constituit pe platforma Guvernului.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În domeniul drepturilor omului, se va asigura alinierea, bazată pe o abordare comprehensivă, a cadrului normativ la acquis-ul UE, standardele instrumentelor Consiliului Europei și ale ONU.

În scopul asigurării unei protecții efective a drepturilor și libertăților fundamentale vor fi depuse eforturi conjugate de implementare a Programului Național pentru Drepturile Omului

pentru anii 2024-2027, document care abordează transversal o arie extinsă de drepturi și cuprinde atât măsuri de ordin normativ cât și instituțional în scopul asigurării unei bune implementări.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Important este și continuarea fortificării capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului prin suplinirea pozițiilor vacante existente în cadrul Oficiului Avocatului Poporului și a Consiliului Egalității.

Gradul de respectare a drepturilor omului se reflectă și prin numărul de adresări și condamnări a Curții Europene a Drepturilor Omului, prin urmare Republica Moldova în continuare va întreprinde măsuri holistice de evitare în viitor a unor încălcări sistemice a drepturilor convenționale și de asigurare a creșterii ratei de executare a hotărârilor CEDO.

23.3.2. Prevenirea torturii și a relelor tratamente și sistemul penitenciar

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Executarea pedepselor penale privative de libertate este reglementată de mai multe acte normative care stabilesc procedurile și condițiile de executare a pedepselor, precum și drepturile și obligațiile persoanelor condamnate, cele mai importante fiind Codul de executare, Codul penal, Codul de procedură penală.

În partea ce ține de interzicerea torturii și a tratamentelor inumane și degradante prevederile cu statut de principiu sunt consfințite în articolul 24 din Constituție. Totodată, Republica Moldova a ratificat mai multe instrumente internaționale (ale Consiliului Europei și Organizației Națiunilor Unite) în domeniul prevenirii torturii și a relelor tratamente. În lumina standardelor respective, Republica Moldova a elaborat politici și practici care să prevină aplicarea torturii și altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante, dar în egală măsură capabile să asigure investigarea eficientă a faptelor de tortură, inclusiv reabilitarea victimelor.

Actele de tortură, tratament inuman sau degradant sunt pasibile de răspundere penală (art. 166/1 Codul penal) și sunt imprescriptibile. La fel, au fost reglementate aspecte procedurale esențiale în Codul de procedură penală precum stabilirea obligativității expertizei criminalistice în cazurile de pretinse acte de tortură, instituirea mecanismului compensator pentru relele tratamente în închisoare, declanșarea anchetei în absența unei plângeri, dacă rănile au avut loc în închisoare. Codul de executare constituie cadrul de reglementare general privind tratamentul deținuților, particularitățile detenției și activitatea administrației penitenciarelor.

Cu referire la partea operațională, au fost adoptate mai multe măsuri instituționale în cadrul sistemului penitenciar pentru îmbunătățirea calității anchetelor cu privire la tortură și rele tratamente, precum și a procedurii de raportare și înregistrare a oricăror răni ale persoanelor deținute, fiind instituit registrul electronic de înregistrare, documentare și expediere către instituțiile abilitate cu competențe a comunicatelor/rapoartelor cu privire la cazurile de leziuni

corporale (indiferent de circumstanțele în care au fost produse), aplicare a forței fizice și/sau a mijloacelor speciale ori a pretinselor acte de rele tratamente.

Cadrul administrativ

Sistemul penitenciar al Republicii Moldova se compune din Administrația Națională a Penitenciarelor, 17 instituții penitenciare și 3 instituții de suport (Detașamentul cu destinație special „Pantera", Centrul de instruire și Centru de aprovizionare tehnico-materială).

Toate instituțiile penitenciare au fost vizitate cel puțin o dată de CPT, cea mai vizitată închisoare fiind Penitenciarul nr. 13 – Chișinău cu statut de izolator de urmărire penală, în care au fost întreprinse 10 vizite de monitorizare. Chiar dacă, în cadrul vizitelor, CPT a evidențiat o serie de probleme sistemice, totuși, în ultimele vizite, a remarcat și schimbări pozitive în sistemul penitenciar al Republicii Moldova, și anume îmbunătățiri substanțiale în ceea ce privește scăderea populației penitenciare, îmbunătățirea furnizării de asistență medicală, documentarea leziunilor fizice, transferul minorilor din Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în Penitenciarul nr. 10-Goian (penitenciar pentru minori și tineri) etc.

Procuratura este singura instituție responsabilă de investigarea și urmărirea penală a actelor de tortură. O secție specializată împotriva torturii din cadrul Procuraturii Generale asigură îndrumarea metodologică generală și organizează, coordonează şi controlează activitatea procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, iar prin intermediul Procurorului General şi activitatea procurorilor din cadrul procuraturilor specializate, responsabili de investigațiile privind tortura, tratamentul inuman sau degradant, precum şi a actelor de violenţă săvârșite asupra militarilor, în condiţiile legii.

Monitorizarea respectării drepturilor omului în general și prevenirea torturii și a relelor tratamente este asigurată de Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului şi Consiliul pentru prevenirea torturii. Consiliul este creat în scopul protecţiei persoanelor împotriva torturii şi altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de mecanism naţional de prevenire a torturii, în conformitate cu Protocolul opţional la Convenţia împotriva torturii şi a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Politicile în sector sunt elaborate și promovate de către Direcția elaborare acte normative din cadrul Ministerului Justiției.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Obiectivul major de ordin legislativ este instituirea sistemului progresiv de executare a pedepselor, cu schimbarea accentului de pe o politică punitivă pe una de resocializare.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile setate vizează implementarea corespunzătoare a cadrului normativ incident prevenirii și combaterii torturii și a relelor tratamente. În egală măsură, Republica Moldova afirmă hotărât angajamentele sale privind continuitatea, promovarea și diversificarea inițiativelor ce au drept scop reabilitarea infrastructurii penitenciare, îmbunătățirea condițiilor materiale de deținere,

implementarea mecanismelor eficiente de combatere a supraaglomerării, a fenomenului ierarhiei informale și violenței între deținuți, inclusiv diversificarea programelor de resocializare, implementarea celor mai bune practici în asigurarea asistență medicală conforme și continuarea proceselor de transfer a serviciilor medicale către Ministerul Sănătății, precum și dezvoltarea instrumentelor ce vor asigura personal calificat și dotat.

23.3.3. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Republica Moldova are un cadru normativ robust care garantează libertatea gândirii, conștiinței și religiei, aliniindu-se standardelor internaționale. Constituția Republicii Moldova, la articolul 31, prevede acest drept, subliniind necesitatea manifestării sale într-un spirit de toleranță și respect reciproc. Această prevedere este aliniată cu standardele internaționale, cum ar fi articolul 10 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, și reflectă angajamentul statului de a asigura respectarea drepturilor omului.

Un rol central în reglementarea libertății religioase îl are Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, gândire și religie, care stabilește cadrul general pentru organizarea și funcționarea cultelor religioase, precum și drepturile și obligațiile acestora. Legea permite grupurilor religioase să își desfășoare activitatea fără a fi obligate să se înregistreze

Codul Contravențional și Codul Penal conțin sancțiuni pentru infracțiuni motivate de ură, hărțuire și discriminare.

În partea ce ține de cadrul de politici, pe parcursul anilor 2021-2024 s-a asigurat implementarea Planului de acțiuni privind promovarea memoriei Holocaustului și a culturii toleranței în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță.

În școli, studierea opțională a religiei și educația despre Holocaust promovează toleranța și înțelegerea diversității. Astfel, legislația moldovenească reflectă angajamentul pentru toleranță și respect față de diversitate.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniul libertății de gândire, conștiință și religie sunt elaborate și promovate de către Ministerul Justiției, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne.

Autoritățile care asigură implementarea în practică dar și monitorizarea implementării prevederilor normative în domeniu sunt: Ombudsmanul, Consiliul Egalității, Agenția Servicii Publice, Agenția Relații Interetnice, organele de poliție, organele procuraturii și instanțele de judecată.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Planul de viitor de ordin normativ vizează elaborarea unui nou document de politici privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței pentru combaterea rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță, în conformitate cu obiectivele Strategiilor UE.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Se va asigura implementarea eficientă și continuă a cadrului normativ privind libertatea de conștiință, gândire și religie, precum și promovarea respectului reciproc și protecția diversității religioase, inclusiv instruirea profesioniștilor din domeniu pentru a asigura aplicarea uniformă și eficientă a legii și promovarea educației despre Holocaust.

23.3.4. Drepturile copilului

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Protecția copilului în Republica Moldova este aliniată, în mare parte, la cadrul internațional privind drepturile copilului. La baza sistemului de protecție a copilului se află Constituția Republicii Moldova, care proclamă dreptul familiei și al copilului la protecție, inclusiv prin garantarea dreptului la viață, integritate fizică și psihică, asigurarea asistenței și protecției sociale, garantarea dreptului la asistență medicală și a dreptului de a locui într-un mediu sigur. Totodată, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți reglementează cadrul de protecție a copilului și setează, în acest sens, atribuțiile autorităților tutelare de la nivel local și raional, măsurile de protecție a copilului, precum și modalitățile de cooperare intersectorială privind protecția copilului.

Procesul de aliniere a cadrului normativ și a practicilor din domeniu la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului continuă a fi realizat într-un proces dinamic. Astfel în anul 2023 a fost revizuită Legea nr. 338/1994 privind drepturile copilului și adoptată o nouă lege care corespunde în totalitate Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și anume Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului.

Totodată, Republica Moldova este parte la mai multe Convenții de la Haga și anume: Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materie de adopție internațională, încheiată la Haga la 29 mai 1993, Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980 și Convenția europene asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor, adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980.

Documentul de politici în sector este Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova autoritatea centrală pentru protecția copilului este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care este abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul protecției copilului. Totodată, Ministerul Muncii și Protecției Sociale exercită atribuțiile de autoritate centrală desemnată în contextul implementării prevederilor Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materie de adopție internațională, încheiată la Haga la 29 mai 1993, celor ale Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980, și celor ale Convenției europene asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor, adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale își exercită atribuțiile prin intermediul Direcției politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii (direcția dispune de un efectiv de 7 unități), Agențiilor teritoriale de asistență socială, structurilor teritoriale de asistență socială, Direcției generale pentru protecția drepturilor copilului din Chișinău, Direcției principale a sănătății și protecției sociale din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, precum și alte instituții și organizații cu competențe în domeniul adopției.

La nivel central autoritățile cheie în dezvoltarea sistemului de protecție la fel sunt: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției.

În prezent, în Republica Moldova activează în regiunea de nord a țării un centru de asistență integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor (tip Barnahus). Centrul oferă copiilor asistență specializată, care să asigure prevenirea revictimizării și/sau retraumatizării acestora în procesul de colectare a probelor în cauzele penale.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Pe acest segment măsurile de ordin legislativ vor viza alinierea cadrului național la standardele UE în materie de combatere a abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile (Directiva 2011/93), precum și la cadrul legislativ UE privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale (Directiva 2012/29).

Totodată, în vederea asigurării unui sistem integrat de protecție a copilului, care să răspundă prompt și eficient la nevoile fiecărui copil, se va continua implementarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile de consolidare a capacităților instituționale sunt de a dezvolta până la finele anului 2027 încă 2 centre regionale de asistență integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor (tip Barnahus).

Vor fi asigurate măsuri de angajare a specialiștilor în protecția copilului la nivel local (circa 300 specialiști). Instruirile și activitățile de consolidare a capacităților profesioniștilor se vor realiza prin implicarea tuturor membrilor echipei multidisciplinare, pentru a crește gradul de

responsabilizare și implicare, respectiv pentru a asigura buna funcționare a tuturor mecanismelor intersectoriale.

Accesul copiilor din familiile vulnerabile la diverse servicii comunitare, precum și continuarea procesului de dezinstituționalizare, rămân a fi o prioritate, iar serviciile alternative de plasament urmează a fi dezvoltate și disponibile tuturor copiilor, în dependență de necesitățile individuale ale acestora (grad de dizabilitate, comportament deviant, vîrstă fragedă, etc.)

23.3.5. Libertatea de exprimare, libertatea și pluralismul media

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Republica Moldova a ratificat cele mai importante tratate internaționale ce garantează libertatea de exprimare, a opiniei și a mass-mediei, precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (articolul 19), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (articolul 10) și Convenția privind televiziunea transfrontalieră. La nivel național, aceste libertăți sunt consfințite în Constituția Republicii Moldova, Codul serviciilor media audiovizuale, Legea privind libertatea de exprimare, Legea Presei și Legea privind accesul la informații de interes public. Prevederile articolului 11 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – libertate de exprimare și informare -, își găsește normă corespondentă în Legea supremă și în alte legi organice.

Cadrul legislativ în domeniul media este aliniat parțial la legislația UE privind asigurarea protecției, și siguranței jurnaliștilor, libertatea și pluralismul mass-media, standarde profesionale, diversitatea și concentrarea media (Directiva Serviciilor Media Audiovizuale; Regulamentul european privind libertatea mass-mediei; Recomandarea (UE) 2021/1534 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacitării jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană).

Prin *Legea nr.221 din data de 10.07.2025* au fost adoptate modificări la Codul serviciilor media audiovizuale. Prin această lege se transpune parțial Directiva 2010/13/UE și Directiva 2018/1808/UE și se aliniază la standardele Consiliului Europei și recomandările Comisiei de la Veneția mecanismele de desemnare a directorului general și a membrilor Consiliului de supraveghere al furnizorului public național de servicii media, precum și a membrilor Consiliului Audiovizualului, fiind exclusă interferența factorului politic. Prin amendamentele operate la Codului serviciilor media audiovizuale a fost stabilită lista conținuturilor ilegale, iar prin amendamentele la Legea publicității incluse prin *Legea nr. 220 din data de 10.07.2025* au fost introduse prevederi privind publicitatea de stat, asigurarea transparenței acesteia, precum și ajustat capitolul referitor la Mesaje de Interes Public.

Prin modificări aduse Codului penal și Codul contravențional (prin Legea nr. 252/2025) au fost consolidate garanțiilor legale pentru protejarea libertății presei și a siguranței jurnaliștilor, cu obiectivul principal de a descuraja și sancționa eficient orice formă de presiune, intimidare sau violență împotriva jurnaliștilor în legătură cu activitatea lor profesională.

Pentru fortificarea sustenabilității economico-financiare a mass-media prin intermediul Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei în premieră în 2025 au fost organizate

2 concursuri de subvenționare a mass-media în cadrul cărora au fost selectate spre finanțare 23 proiecte mediatice cu un buget total de subvenționare de 11 241 369, 2 lei. Cele mai multe dintre propunerile de proiect selectate vizează susținerea produselor media realizate de instituții mass-media locale/regionale atît din domenii tradiționale (TV, print), cât și online. Printre tematicile abordate de proiectele selectate se regăsesc alfabetizarea informațională și media, promovarea imaginii Republicii Moldova, a valorilor naționale, statului de drept, democrației și a integrării europene; promovarea domeniilor de interes social general (cultura autohtonă, memoria istorică, sportul, protecţia mediului, specificul şi produsele locale).

Cadrul administrativ

Ministerul Culturii este autoritatea administrativă responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul media, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția politici în domeniul mass-media cu 4 unități de personal.

Consiliul Audiovizualului reglementează domeniul comunicării audiovizuale în servicii liniare TV, radio și servicii neliniare, precum și contribuie la dezvoltarea serviciilor media audiovizuale. Consiliul audiovizualului dispune de un efectiv de 59 de unități, 18 funcții fiind vacante.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Prima măsură de ordin legislativ este adoptarea noii Legii privind mass-media pentru a îmbunătăți cadrul normativ privind libertatea de exprimare, inclusiv presa scrisă și on-line (transparența) și protecția jurnaliștilor (alinierea la Regulamentul european privind libertatea mass-mediei). O prioritate este și alinierea legislației naționale la Directiva (UE) 2024/1069 privind protecția persoanelor care se angajează în participarea publică împotriva cererilor vădit nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (procese strategice împotriva participării publice).

De asemenea, se va asigura alinierea deplină a Codului serviciilor media audiovizuale la legislația UE în domeniu.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile de ordin instituțional aferente acestui segment sunt: implementarea Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei prin organizarea și desfășurarea concursului anual pentru solicitanții de granturi din Fondul pentru Subvenționarea Mass-Mediei; consolidarea capacităților Consiliului audiovizualului și a Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării; implementarea Planului privind alfabetizarea informațională și media.

23.3.6. Libertatea de întrunire și asociere

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Libertatea de întrunire este garantată de art. 40 din Constituție și este reglementată în mod specific în Legea nr. 26/2008 privind întrunirile. Legea stabilește principalele proceduri și garanții pentru exercitarea dreptului, definește rolurile și responsabilitățile participanților, organizatorilor, autorităților locale și forțelor de ordine.

Consfințit la rang constituțional este și dreptul la asociere (art. 41 și art. 42 din Constituție). Reglementări detaliate sunt cuprinse într-o serie de legi, inclusiv, dar fără a se limita la Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale, Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, Legea nr. 1129/2000 privind sindicatele.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniu de asociere și întrunire sunt elaborate de către Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne. Instituțiile implementatoare sunt: Agenția Servicii Publice și organele de poliție.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Măsura de ordin legislativ este de a reglementa modul în care trebuie sa fie organizate și desfășurate evenimentele publice, altele decât cele care actualmente cad sub incidenta Legii nr. 26/2008 privind întrunirile, și anume întrunirile cu caracter religios, sub formă de oficiere a unor servicii divine, manifestări tradiționale, manifestări sportive, cultural-artistice şi alte activităţi de divertisment, sau acțiuni cu caracter comercial. Noile prevederi trebuie sa asigure o reglementare clară, prin prisma standardelor drepturilor omului, a atribuțiilor și obligațiilor organizatorilor, participanților, administrației publice și a forțelor de ordine în procesul de planificare și desfășurare a evenimentelor publice.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Vor fi fortificate capacitățile organelor de aplicare a legii pentru a asigura implementarea eficientă a reglementărilor legale, în special în partea ce ține de menținerea ordinii publice prin asigurarea cursurilor de instruire (circa 100 persoane din sectorul asigurării ordinii publice instruite anual).

23.3.7. Drepturile procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate în cadrul procedurilor penale Drepturile victimelor infracțiunilor

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația Republicii Moldova asigură și garantează respectarea drepturilor persoanelor suspectate sau acuzate în materie penală. La nivel național aceste drepturi sunt consacrate în Constituție, Codul de procedură penală, Legea cu privire la avocatură, Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat și Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală. Cadrul legal este suplinit cu o serie de hotărâri de Guvern care detaliază modalitățile de aplicare a drepturilor procedurale, precum și recomandări specifice care orientează modul de implementare a acestora.

La nivel constituțional se garantează prezumția de nevinovăție (articolul 21), libertatea individuală și siguranța persoanei și dreptul la informare (articolul 25) și dreptul la apărare (articolul 26).

De asemenea, Republica Moldova a semnat și ratificat mai multe instrumente internaționale în vederea respectării drepturilor victimelor, instrumente care stabilesc o serie de obligații de ordin instituțional și jurisdicțional. Astfel, în lumina standardelor respective, Republica Moldova a elaborat politici care să respecte și să asigure protecție victimelor infracțiunii. Printre actele legislative la nivel național putem menționa Codul de procedură penală, Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea cu privire la protecția martorilor şi altor participanți la procesul penal și Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, fiind completată de o serie de acte normative secundare cadrului primar.

Cadrul normativ național este parțial aliniat la cadrul legislativ UE în domeniul protecției drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate și drepturilor victimelor infracțiunilor.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniul asigurării drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate, precum și ale victimelor infracțiunilor sunt elaborate și promovate de către Ministerul Justiției (Direcția elaborare acte normative).

Autoritățile cu competențe de aplicare a legii sunt: organele de poliție, organele procuraturii; instanțele de judecată, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Legislația națională urmează a fi aliniată pe deplin la acquis-ul UE (cele șase directive UE) privind stabilirea standardelor minime comune procedurilor penale care să asigure un proces echitabil, în special prin modificarea Codului de procedură penală, Legii privind asistența juridică garantată de stat, Legea cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc. Cele șase directive UE sunt: Directiva 2010/64 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale; Directiva 2012/13 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale; Directiva 2013/48 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a

comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate; Directiva 2016/343 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale; Directiva 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale; Directiva 2016/1919 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare.

De asemenea, urmează a fi adoptat cadrul normativ pentru alinierea deplină la acquis-ul UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor și despăgubirea acestora (Directiva (UE) 2004/80 și Directiva 2012/29).

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura o bună înțelegere și aplicarea a noii legislații UE în materie de procedură penală și protecție a victimelor va fi necesar organizarea instruirilor pentru toți actorii din sector (polițiști, procurori, judecători, avocați).

23.3.8. Protecția datelor cu caracter personal

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Articolul 28 din Constituția Republicii Moldova consacră dreptul fundamental la viață intimă, familială și privată.

Republica Moldova este parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și Convenția Consiliului Europei privind protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (ETS nr. 108).

La 25 iulie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, care transpune în legislația națională Regulamentul General privind Protecția Datelor. Legea va intra în vigoare pe 23 august 2026.

Până la intrarea în vigoare a noii legi, cadrul legislativ în domeniul protecției datelor cu caracter personal este constituit din: Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal; Legea nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului - limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; Codul contravențional al Republicii Moldova (art. 74^1-74^3).

Cadrul administrativ

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal este autoritatea de supraveghere a Republicii Moldova, care monitorizează respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Efectivul limită de personal al Centrului este de 45 unități.

Politicile în domeniul protecției datelor cu caracter personal sunt elaborate de către Ministerul Justiției.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Principalele acțiuni planificate pe acest domeniu sunt:

- ratificarea Protocolului de amendare a Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (CETS nr. 223);
- adoptarea cadrului legislativ pentru transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2016/680 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul asigurării protecției efective în practică a datelor cu caracter personal este necesar în continuare de a fortifica capacitățile administrative ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, în special reieșind din faptul că potrivit noului cadru legal (Legea nr.195/2024) se va institui funcția de inspector de protecție a datelor.

De asemenea, de a sensibiliza operatorii și subiecții de date cu privire la noul cadru normativ în domeniul protecției datelor cu caracter personal ce va intra în vigoare pe 23 august 2026.

23.3.9. Nediscriminarea. Măsuri de combatere a rasismului și xenofobiei, a discursului instigator la ură și a infracțiunilor motivate de ură

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Principiul egalității şi nediscriminării face parte din dreptul intern, este un principiu de rang constituțional fiind consfințit în art.16 din Constituție iar o serie de tratate internaționale ratificate de către Republica Moldova consfințesc acest drept.

Legea cadru în domeniu este Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității care este aliniată la Directiva 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică. Scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu. În același timp, un șir de alte acte normative consfințesc principiul nediscriminării.

Prin Legea nr.121/2012 se asigură transpunerea Directivei de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, a Directivei 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă şi ocuparea forței de muncă, precum și a Directivei 2004/113/CE de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii. Directiva 2000/43/CE este transpusă total.

Acțiunile discriminatorii sunt pasibile de răspundere penală. Cad sub incidența Codului penal faptele de încălcare în drepturi a cetățenilor (art.176); încălcarea drepturilor prin promovarea fascismului, rasismului, xenofobiei și negarea Holocaustului (art.176/1); instigarea la acțiuni de violență pe motiv de prejudecată (art. 346). Faptele de discriminare se sancționează și contravențional atunci cînd gradul de prejudiciu este mai mic în raport cu faptele penale. Contravențional se sancționează încălcarea principiului egalității în raport cu anumite drepturi particulare, cum ar fi dreptul la muncă, educație, acces la servicii și bunuri.

Mai multe documente de politici sectoriale reflectă măsuri care au drept obiectiv prevenirea și combaterea nediscriminării, iar în scopul reducerii constrângerilor cu care se confruntă populația de etnie romă și atingerea schimbărilor se implementează Programul pentru susținerea populației de etnie romă.

Cadrul administrativ

Potrivit Legii nr.121/2012, subiecții cu atribuții în domeniul prevenirii şi combaterii discriminării şi asigurării egalității sunt: a) Consiliul pentru egalitate; b) autoritățile publice; c) instanțele judecătorești. Politicile în domeniu sunt elaborate de către Ministerul Justiției.

Examinarea plângerilor privind discriminarea constituie apanajul Consiliului Egalității și a instanțelor de judecată. Consiliul Egalității este instituția cheie care îndeplinește rolul de „garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării", care este un organ colegial constituit din 5 membri numiți de Parlament pe o perioadă de 5 ani și acționează în condiții de imparțialitate și independență organizațională, funcțională, și financiară față de orice autoritate publică, iar membrii nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate în exercitarea funcției. Urmare a modificărilor legislative din anul 2023, capacitatea Consiliului pentru egalitate a fost consolidată prin creșterea numărului de unități de la 20 la 33. Din anul 2018 Consiliu este membru a Rețelei europene a organismelor de promovare a egalității (EQUINET).

Abordarea problematicii romilor este asigurată prin intermediul Agenției Relații Interetnice, precum și Ministerului Educației și Cercetării (Serviciul politici în domeniul relațiilor interetnice). În luna octombrie 2024 Guvernul Republicii Moldova a desemnat Punctul de contact național pentru romi care urmează să asigure direct coordonarea politicilor date cu Comisia Europeană.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării unor standarde de înaltă calitate de protecție a drepturilor tuturor persoanelor indiferent de criteriu, cadrul legislativ național urmează a fi aliniat deplin la acquis-ul

UE, în particular la noile Directive privind standardele organismelor pentru egalitate (Directiva 2024/1499 și Directiva 2024/1500) , precum și să incrimineze răspunderea persoanei juridice pentru infracțiuni de natură rasistă și xenofobă, potrivit Decizie-cadru 2008/913/JAI din 28 noiembrie 2008.

De asemenea, urmează a fi aprobat un nou document strategic de susținere a populației de etnie Romă congruent obiectivelor strategice UE, precum și modificată HG nr. 557/2013 privind Regulamentul-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar în scopul extinderii numărului acestora în comunitățile preponderent locuite de romi.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Întreprinderea măsurilor efective de prevenire și combatere a discriminării determină în continuare necesitatea de consolidare a capacităților Consiliului pentru Egalitate, dar și a organelor de aplicare a legii care asigură investigarea cazurilor, precum și îmbunătățirea mecanismelor de colectare a datelor statistice prin obținerea unor date sigure și comparabile, cu scopul de a orienta politica și a monitoriza implementarea măsurilor de abordare a problemei. De asemenea, în scopul asigurării unui climat de toleranță față de toate grupurile de persoane sunt necesare în continuare măsuri de informare și sensibilizare, precum și de instruire a profesioniștilor.

23.3.10. Egalitatea de gen și combaterea violenței împotriva femeilor

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Republica Moldova a dezvoltat un cadru legislativ cuprinzător pentru protecția femeilor, aliniat la standardele internaționale și europene, care include mai multe legi și documente strategice relevante. Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie constituie un pilon esențial care reglementează măsurile de prevenire și protecție a victimelor. Adoptarea Legii nr. 144/2021, prin care Republica Moldova a ratificat Convenția de la Istanbul, reflectă angajamentul ferm al țării de a alinia politicile naționale la standardele europene în acest domeniu.

Legea nr. 5/2006 reglementează cadrul general care promovează egalitatea de gen în toate domeniile vieții publice și private, eliminând discriminarea pe criterii de gen. Adițional, Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității interzice orice formă de discriminare și stabilește mecanismele pentru prevenirea și combaterea acesteia.

Documentele de politici în sector sunt: Programul pentru promovarea și asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 (HG nr. 203/2023), care urmărește integrarea egalității de gen în toate sectoarele și Programul național pentru prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie pentru anii 2023-2027 (HG nr. 332/2023), care include măsuri de fortificare a răspunsului autorităților la cazurile de violență.

Cadrul administrativ

În temeiul Legii nr. 45/2007 autoritățile responsabile de prevenirea și de combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie sunt următoarele autorități publice: Agenția

Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției. La nivelul agențiilor teritoriale de asistență socială este instituit Serviciul în domeniul violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor.

În vederea realizării politicii în domeniul asigurării egalității de gen, Ministerul Muncii și Protecției Sociale deține rolul de coordonator național, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția politicii de asigurare a egalității de gen cu un efectiv de 6 unități. Totodată, la nivelul autorităților publice sunt instituite grupuri coordonatoare gender și unități gender menite să asigure implementarea și monitorizarea politicilor în domeniu.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Planurile de ordin legislativ în sector sunt adoptarea cadrului normativ pentru transpunerea acquis-ului UE privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Directiva (UE) 2024/1385) și alinierea deplină la prevederile Convenției de la Istanbul.

De asemenea, cadrul normativ urmează a fi aliniat la definiția cuprinzătoare a discriminării împotriva femeilor conform recomandărilor Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW).

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Prioritățile includ extinderea și îmbunătățirea serviciilor specializate pentru victimele violenței împotriva femeilor și violenței în familie (crearea a 78 de locuri de plasament). De asemenea, în continuare se va asigura o bună monitorizare a gradului de implementare a programelor naționale în domeniu.

Organizarea cursurilor de formare profesională pentru reprezentanții organele de aplicare a legii, judecători, angajați din sistemul de asistență socială, educație și sănătate în vederea identificării și abordării violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv a violenței cibernetice, precum și în vederea acordării suportului victimelor centrat pe nevoile acestora, la fel este un obiectiv.

23.3.11. Drepturile persoanelor cu dizabilități

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova este consfințită în art.51 din Constituție. Această normă constituţională vizează obligaţia statului de a asigura egalitatea de şanse a persoanelor cu dizabilități în raport cu restul comunităţii, fără a interzice ca,

în vederea unor situaţii speciale, să fie instituite mijloace specifice de protecţie pentru toate categoriile de persoane cu dizabilități.

Totodată, ratificarea de către Republica Moldova în anul 2010 a Convenţiei Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a marcat o schimbare importantă în domeniu, aceasta venind cu un nou concept de abordare a acestei categorii de persoane, şi anume: abordarea persoanelor cu dizabilităţi nu doar prin prisma protecţiei sociale şi a stării de sănătate, dar în primul rând prin prisma drepturilor omului şi a incluziunii sociale, acestei categorii de persoane fiindu-le recunoscute, egală valoarea umană, beneficiind de aceleaşi drepturi civile, politice, sociale și culturale.

Urmare a ratificării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a fost adoptată Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, care prevede asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, în egală măsură cu alți cetățeni, la: educație, protecție socială, asistență medicală, reabilitare, muncă, viață publică, mediu fizic, transport, tehnologii și sisteme informaționale, de comunicare și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg.

În același timp, cadrul legislativ național este parțial aliniat la Directiva 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova autoritatea centrală pentru protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care este abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale își exercită atribuțiile prin intermediul Direcției politici de protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități (cu un efectiv limită de 6 unități), Agențiilor teritoriale de asistență socială, Agenției pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă, Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și Centrului Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare inclusiv alte instituții, conform domeniului de competență.

Pe platformă Parlamentară, este funcțional Consiliul Național pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, care include Grupuri de lucru tematice pe componentele (educație; asistență socială, servicii de reabilitare; consolidarea sistemului statistic, revizuirea politicilor de stabilire a gradelor de dizabilitate; accesibilitate; integrarea în câmpul muncii; servicii sociale, care are ca scop monitorizarea implementării şi promovării politicii de stat în domeniu (acte normative, strategii, programe, planuri de acţiuni etc.) şi a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, de a asigura pentru această categorie de populație, posibilități egale de realizare a drepturilor şi libertăților fundamentale la un nivel identic cu ceilalți membri ai societății.

Adițional, pe segmentul elaborărilor politicilor în sector intervine și Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Justiției, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitizării și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și incluziunea lor socială impune alinierea deplină a cadrului normativ la acquis-ul UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități, inclusiv la Directiva (UE) 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, precum și instituirea unui mecanism independent de coordonare și monitorizare a punerii în aplicare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Astfel, politicile în domeniu urmează a fi aliniate pe deplin la politicilor europene și urmează a fi axate pe crearea premiselor pentru ca persoanele cu dizabilități din Republica Moldova să își exercite pe deplin drepturile sale și să participe activ în viața socială, în special la „O Uniune a Egalității: Strategia pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități 2021-2030".

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Alinierea legislației naționale la acquis-ul UE va fi urmată de ajustare infrastructurii la cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

De asemenea, pe segmentul capacităților administrative este necesar îmbunătățirea colectării datelor privind persoanele cu dizabilități, în conformitate cu Compendiul cerințelor statistice al Eurostat, precum și îmbunătățirea sistemului informațional „Determinarea dizabilității și capacității de muncă", inclusiv asigurarea interoperabilității cu alte sisteme informaționale.

O prioritate aparte o constituie și îmbunătățirea educației incluzive pentru copiii și elevii cu dizabilități.

23.3.12. Dreptul minorităților naționale

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Moldova a dezvoltat o bază legislativă comprehensivă ce ţine de drepturile minorităților naționale, care este aliniată și corespunde celor mai înalte standarde internaționale în domeniu, conținând un ansamblu de legi şi alte acte normative.

La baza sistemului de protecție a drepturilor minorităților naționale se află Constituția Republicii Moldova, care garantează că, toţi cetățenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităților publice fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială (art. 16 alin.(2)). Art. 10 al Constituției consfințește, că statul are ca fundament unitatea poporului Republicii Moldova. Statul recunoaște şi protejează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase.

Legea nr. 382 din 19.07.2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale şi la statutul juridic al organizațiilor lor dezvoltă principiile constituționale și stabilește drepturile fundamentale ale minorităților naționale, promovând astfel o abordare deschisă și cuprinzătoare a intereselor minorităților naționale.

Documentul de politici în domeniu este *Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027.* Strategia are ca scop încurajarea diversității incluzive a societății din Republica Moldova prin integrarea minorităților naționale în diverse sfere ale vieții statului, asigurarea egalității cetățenilor indiferent de apartenența etnică, culturală, lingvistică etc. Documentul setează 4 direcții strategice de intervenție: *(1) Participarea minorităților naționale în viața publică; (2)Politici în legătură cu limba română și limbile minorităților; (3) Dialogul intercultural și apartenența civică la statul Republica Moldova; (4) Mass-media.*

Cadrul administrativ

Ministerul Educației și Cercetării este responsabil de elaborarea politicilor în domeniul drepturilor minortăților naționale, subdiviziunea responsabilă fiind Serviciul politici în domeniul relaţiilor interetnice constituită în 2018. Datorită specificului intersectorial al relațiilor interetnice lista instituțiilor cu competențe de implementare a politicilor este extins, însă rolul central este acordat Agenției Relații Interetnice (ARI) care dispune de un efectiv limită de personal de 20 unități.

Ţinând cont de competenţa funcţională, experienţa, formele de activitate şi capacităţile instituţionale, ARI realizează funcţiile în următoarele domenii de activitate: consolidarea relaţiilor interetnice; dezvoltarea dialogului intercultural şi consolidarea identităţii civice; funcţionarea limbilor şi promovarea diversităţii lingvistice.

În vederea implicării proactive a diferitor părți interesate în proces de implementare a politicilor publice Agenția Relații Interetnice facilitează dezvoltarea cooperării cu autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile naționale pentru drepturile omului, cum ar fi Consiliul pentru Egalitate și Oficiul Avocatului Poporului, organizațiile etnoculturale din Republica Moldova.

Pe lângă aceasta, există un parteneriat puternic și durabil între autoritățile statului și partenerii de dezvoltare în vederea promovării aplicării celor mai bune practici internaționale și a standardelor europene în domeniul protecției drepturilor minorităților naționale.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul stabilirii unor obiective și măsuri sustenabile și congruente în sector urmează a fi elaborat un nou document de politici în sector după expirarea termenului de implementare a actualei Strategiei de Consolidare a Relațiilor Interetnice (2017-2027) cu evaluarea impactului acesteia, a principalelor realizări și deficiențe ale implementării și formularea recomandărilor privind elaborarea viitorului document strategic în domeniul drepturilor minorităților naționale.

Cunoașterea limbii române reprezintă un element ce consolidează societatea şi asigură participarea efectivă. Totodată, în pofida unor eforturi depuse pe parcursul anilor pentru facilitarea studierii limbii române de către persoanele aparținând minorităților naționale, nivelul de cunoaștere a limbii în rândul minorităților naționale rămâne scăzut. Astfel, prioritate este și elaborarea unui nou Program național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2026-2028.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Una dintre provocările principale în monitorizarea eficientă a participării persoanelor aparținând minorităţilor naţionale la viaţa publică ţine de lipsa datelor statistice. Lipsa acestor informaţii împiedică elaborarea unor măsuri bine direcţionate pentru remedierea problemelor existente cu care se confruntă persoanele aparținând minorităţilor naţionale în ceea ce ţine de participarea lor în procesele decizionale, reprezentarea în administrația publică, organele de drept, sistemul judiciar, etc. Pentru a aborda această situație urmează a fi efectuat un studiu privind participarea minorităților naționale în vederea intensificării eforturilor de consolidare a relațiilor interetnice.

De asemenea, în continuare vor fi depuse eforturi de a îmbunătăți procesul de consultare și participare efectivă a minorităților la procesul de luare a deciziilor și elaborare a politicilor.

Conform diverselor studii sociologice la nivel de țară se atestă un nivel insuficient de cunoştinţe din partea diferitor grupuri din societate despre diversitatea culturală, lingvistică, istoria şi tradiţiile minorităţilor naţionale. În scopul încurajării dialogului intercultural și creării spaţiilor pentru facilitarea coeziunii cetățenilor Republicii Moldova indiferent de etnia vor fi organizate activități educaționale, sociale, culturale pentru promovarea diversității culturale și lingvistice.

În scopul realizării acestor măsuri este necesar de a fi consolidate și capacitățile Agenției Relații Interetnice.

23.3.13. Dreptul de proprietate

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Dreptul de proprietate este un drept fundamental garantat de art.46 și 127 din Constituție. Potrivit Legii Supreme nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă şi prealabilă despăgubire. Astfel, dispozițiile constituționale obligă statul dar și alți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune care ar aduce atingere acestui drept.

Cadrul normativ infra constituțional relevant este Codul civil, Codul funciar, Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999, etc. Dreptul de proprietate este protejat prin instrumente juridice de ordin civil, penal și contravențional.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniul dreptului de proprietate sunt elaborate și promovate de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Ministerul Justiției, dar și Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru.

Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru utilizează o varietate de sisteme informaționale pentru organizarea activității sale și pentru furnizarea de servicii publice. Registrul Bunurilor Imobile este digitalizat, structurat în 3 capitole: terenuri, clădiri și încăperi.

În prezent, Republica Moldova are aproximativ 5.8 milioane de terenuri, 70% pentru uz agricol, 27% rezidențial și 3% pentru alte utilizări. Aproape 98% din proprietăți sunt în proprietate privată, acoperind o suprafață de aproximativ 60% din teritoriu.

Planuri de viitor
Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pe segmentul dreptului de proprietate prioritățile sunt orientate spre înregistrarea tuturor proprietăților private omise în proiectele anterioare și delimitarea proprietăților publice. De asemenea, modernizarea sistemelor informaționale va permite accesul online la produsele cadastrale, asigurarea transparenței precum și eradicarea factorilor de corupție.

23.3.14. Drepturile cetățenilor UE (dreptul la vot, dreptul la circulație)

Prezentarea generală a situației
Cadrul legislativ

Articolul 38 din Constituție garantează cetățenilor Republicii Moldova dreptul de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepţie făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. De asemenea, dreptul de a fi aleşi le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot.

Modalitatea de organizare și desfășurare a alegerilor și referendumurilor, condițiile de a candida și a participa la alegeri sunt reglementate de Codul electoral. Totodată, procesului electoral îi sunt aplicabile prevederile Codului administrativ; Codului contravențional; Codului penal; Legii privind partidele politice; Legii privind implementarea parțială a votului prin corespondență, precum și ale actelor normative inclusiv adoptate de către Comisia Electorală Centrală.

De asemenea, un drept fundamental garantat de legislația națională este dreptul la libera circulație și ședere a persoanelor. În acest sens a fost adoptată Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora. Actul normativ stabilește un cadru juridic național clar, armonizat cu standardele europene (Directiva 2004/38/CE privind dreptul cetățenilor Uniunii și al membrilor familiilor acestora de a circula și a-și stabili reședința liber), care reglementează și facilitează libera circulație și ședere a cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora. Legea garantează dreptul acestora de a locui, munci și studia în Republica Moldova, cu acces egal la piața muncii și educație în aceleași condiții ca cetățenii moldoveni.

În acord cu legislația și standardele UE Republica Moldova a pus în circulație cartea de identitate (de la 31 martie 2025) și va pune cartea de rezidență (de la 1 ianuarie 2026). Introducerea la nivel național a cărții de identitate va permite exercitarea dreptului la libera circulație și utilizarea acesteia în calitate de document de călătorie, datorită uniformizării la nivelurile de securitate ale cărților de identitate eliberate de statele membre UE.

Cartea de rezidență conferă străinilor, dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova, garantându-le exercitarea drepturilor în conformitate cu reglementările

internaționale și standardele naționale. Acest document simplifică procedurile administrative și facilitează accesul titularilor la servicii publice digitale".

În același timp, cadrul normativ național este parțial aliniat la acquis-ul UE în domeniu.

Cadrul administrativ

Sistemul organelor electorale, este format din Comisia Electorală Centrală - organ ierarhic superior, consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea și întâi, birourile electorale ale secțiilor de votare și Consiliul electoral central al Găgăuziei. Consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea, cu excepția consiliilor electorale de circumscripție constituite pentru secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului, au statut permanent exercitat prin președinții acestora. Ceilalți membri sunt desemnați și activează doar în perioada electorală.

Potrivit legislației, rezultatele alegerilor parlamentare, prezidențiale și ale referendumurilor naționale, sunt confirmate de către Curtea Constituțională. Aceasta validează și mandatul de președinte și cel de deputat, confirmă lista candidaților supleanți la funcția de deputat. Referitor la alegerile locale, acestea se confirmă, iar mandatele se validează de către consiliile electorale de circumscripție. Legalitatea desfășurării referendumului local se confirmă și rezultatul se validează de către Comisia Electorală Centrală.

Pe segmentul asigurării dreptului la libera circulație, politicile sunt elaborate de către Ministerul Afacerilor Interne (Direcția politici în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, migrației și azilului cu un efectiv de 8 unități) iar implementarea este asigurată de către Agenția Servicii Publice și Inspectoratul General pentru Migrație.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării drepturilor cetățenilor UE la data aderării Republicii Moldova, urmează a fi aliniat cadrul normativ național la acquis-ul UE privind dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora și la acquis-ul UE de instituire a unui document de călătorie provizoriu al UE și privind măsurile de coordonare și cooperare pentru facilitarea protecției consulare a cetățenilor nereprezentați ai Uniunii în țările terțe (Directiva 2019/997, Directiva 2015/637).

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul realizării măsurilor de ordin legislativ pe componenta electorala va fi elaborat un studiu privind bunele practici de organizare a alegerilor europarlamentare în țările membre UE, condițiile minime de reședință/ admitere a rezidenților cetățeni UE la alegerile locale din țara de reședință, inclusiv evidența unică a alegătorilor. Analiza va constitui suport în procesul de aliniere la *Directiva 94/80/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin* și *Directiva 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți.*

De asemenea, de către Ministerul Afacerilor Externe, până la data aderării, urmează a fi adaptate sistemele informaționale pentru gestionarea și emiterea ETD.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor de viitor planificate, conform calculelor, pentru realizarea reformelor propuse sunt necesare estimativ *2 263 145,5 mii lei*, dintre care *1 025 884,75 mii lei sunt planificate în bugetul de stat* și *427 044,41 mii lei sunt acoperite din asistența externă*, iar aproximativ *810 216,4 mii lei sunt neacoperite*.

Costurile estimative de implementare a acțiunilor normative din *Anexa A*, care vizează alinierea la acquis-ul UE, sunt dependente de complexitatea reglementărilor europene care urmează să se regăsească în cadrul normativ național prin elaborarea unor noi acte normative și modificarea celor existente. Astfel, în vederea asigurării transpunerii acquis-ului UE sunt necesare aproximativ de *9 178,64 mii lei*, care vor fi *acoperite din bugetul de stat* în sumă de *8 578,64 mii lei* și *600 mii lei din asistență externă*. Costurile au fost estimate pentru acțiunile normative, aferente celor 3 domenii: *sistemul judiciar, combaterea corupției*, *drepturile fundamentale*.

Costurile pentru realizarea acțiunilor de implementare a acquis-ului UE se regăsesc în *Anexa B* care implică mai multe categorii de cheltuieli, și anume:

1. Costuri administrative și instituționale (angajări de personal; formarea și instruirea personalului din cadrul sectorului justiției și a funcționarilor publici; crearea, dezvoltarea și modernizarea softurilor, bazelor de date, platformelor și sistemelor IT; achiziționarea de echipamente);

2. Costuri de infrastructură (construcții / renovări);

3. Costuri pentru educație și informare a cetățenilor;

4. Costuri de evaluare a progresului în implementarea documentelor de politici sectoriale/ altor recomandări instituționale.

Astfel, pentru implementarea acțiunilor celor 3 domenii sunt necesare *2 253 966,92 mii lei* dintre care *1 017 306,11 mii lei sunt planificate în bugetul de stat* și *426 444,41 mii lei sunt acoperite din asistența externă*, iar aproximativ *810 216,4 mii lei sunt neacoperite*.

Aceste valori reflectă costurile estimative parțiale asociate cu creșterea capacităților administrative ale instituțiilor, modernizarea infrastructurii, achiziția de echipamente avansate și dezvoltarea sistemelor informaționale, asigurând astfel resursele necesare pentru o implementare completă și sustenabilă a activităților din sector.

Având în vedere complexitatea și amploarea intervențiilor, în special în ceea ce privește infrastructura și investițiile capitale este indispensabilă continuarea suportului din partea partenerilor internaționali. Cooperarea și asistența externă sunt cruciale pentru succesul acestor reforme, asigurând resurse suplimentare și expertiză necesară pentru implementarea eficientă a proiectelor de modernizare și dezvoltare. Fără acest sprijin, progresul în realizarea obiectivelor

propuse ar putea fi îngreunat, iar impactul pozitiv asupra funcționării eficiente a instituțiilor din sector ar putea fi limitat.

CAPITOLUL 24: JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în ceea ce privește alinierea la acquis-ul UE în domeniul justiției, libertății și securității. În perioada de raportare țara a înregistrat unele progrese prin continuarea îmbunătățirii alinierii juridice și a consolidării cadrelor strategice și instituționale, inclusiv prin revizuirea Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru perioada 2022-2030, precum și prin intensificarea cooperării și coordonării interinstituționale.

Republica Moldova împărtășește valorile și principiile fundamentale ale spațiului de libertate, securitate și justiție al Uniunii Europene și recunoaște că respectarea acestora este necesară pentru procesul de aderare. Ca parte a eforturilor sale de aderare, Republica Moldova se angajează să asigure că sistemul său de justiție și securitate reflectă pe deplin principiile Uniunii. În acest context, Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană stabilește o serie de măsuri care vizează modernizarea și consolidarea statului de drept, îmbunătățirea sistemului judiciar și întărirea cooperării internaționale în domeniul securității.

Capitolul abordează aspecte privind lupta împotriva criminalității organizate și a corupției, consolidarea capacităților instituțiilor de aplicare a legii, îmbunătățirea gestionării migrației și protecția drepturilor fundamentale. Măsurile se concentrează pe consolidarea mecanismelor interne de justiție și securitate, în paralel cu promovarea unei cooperări internaționale mai coordonate cu agențiile și instituțiile europene relevante, cum ar fi Europol, Frontex și Eurojust. Pentru combaterea criminalității organizate, urmează a fi îmbunătățite instrumentele de prevenire și aplicare a legii, consolidate capacitățile investigațiilor financiare și întărite capacitățile de combatere a spălării banilor. Un obiectiv de bază este perfecționarea sistemului național de recuperare a activelor infracționale, asigurându-se că infracțiunile nu rămân nepedepsite. Totodată, vor fi implementate măsuri pentru consolidarea cooperării în domeniul aplicării legii cu agențiile din statele membre ale Uniunii Europene și cu instituțiile europene în domeniul afacerilor interne. Capitolul 24 include măsuri menite să îmbunătățească controalele la frontieră, să asigure crearea unui sistem de azil conform standardelor Uniunii Europene și internaționale, să gestioneze migrația ilegală și să sprijine programele de returnare voluntară. Aceste măsuri sunt orientate spre implementarea unui sistem de migrație echilibrat, care protejează drepturile fundamentale ale persoanelor și susține securitatea internă. Un alt obiectiv îl constituie dezvoltarea unui mecanism național robust, capabil să răspundă cererilor de cooperare judiciară în domeniile penal, civil și comercial, garantând colaborarea eficientă cu statele membre ale Uniunii Europene și cu alte state partenere. Aceste măsuri vor întări capacitatea țării de a participa activ în cadrul justiției europene și de a răspunde rapid la provocările globale existente.

Astfel, prin adoptarea setului integrat de măsuri descrise în Capitolul 24, Republica Moldova va contribui la dezvoltarea unui stat democratic, funcțional și sigur, iar progresul realizat în cadrul capitolului va sprijini în mod decisiv integrarea sa în familia europeană.

În vederea implementării planurilor de viitor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) incluse în prezentul Program pentru Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 20.050,53 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru consolidarea capacităților administrative (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.460.899,15 mii lei, dintre care suma costurilor de 286.789,97 mii lei sunt acoperite din bugetul de stat, 1.355.741,48 mii lei sunt acoperite din asistență externă, iar suma de 1.818.367,70 mii lei reprezintă costul neacoperit.

Tabelul 4. *Nivelul de transpunere a actelor UE pentru Capitolul 24 (nr. Celex)*

32024L1260	32019L0713	32008F0841	32013L0040	32018L0843	32019L1153	32018L1673
32021L0555	32018R0337	32019L0069	32022L2555	32011L0036	32005D0671	32009D0902
32023L2123	32013L0033	32013L0032	32003L0086	32003L0109	32004L0081	32023R1322
32009R0810	32016R0399	32018R1806	32009L0052	32004R2252	32023L1544	32008F0675
C(2013) 4914	32012R1215	32019R1111	32022R0838	32017L1371	link	32008R0767
32007R0861	32020R1783	32020R1784	32012R0650	32008F0909	32022D2520	22003A0719(01)
32003F0577	32006F0783	32014L0041	32002F0465	22022A0714(01)	32016R1103	32016R1104
32014L0028	32009F0829	32024R3011	32008F0947	32014R0655	32024L1233	32021L1883
32001D0887	32014L0062	32013L0029	32002D0996	32021R0784	32019R1148	32022L2557
32005F0214	32009F0948	32018R1805	32009F0905	32007D0412	32002D0956	32004D0919
32002R1030	32011D1105	32023R1543	32013R0603	32019R1896	32021R0581	32019L0884
32008L0115	32008D0616	C(2020) 2672	32016L0801	32014L0036	32004D0573	32002R0333
32005E0069	32003D0170	32019L1023	32006R1896	32001D0470	32009R0004	32010R1259
31995R1683	32009G1205(01)	31996F0277	32015R0848	32018R1727	32023R2131	32017R1939

32014L0066	32008D0615	32009D0756	32023R0969	32018R1726	32023D0117	32015L0413
32024R0982	22016A1210(01)	32021R1232	32017L2103	31997F0827	C(2018)674	32003L0110
32023L0977	32022D2519	32002R0743	32003L0008	32011L0093	32019R1240	32022R0922
32015H0914	32024L1233	C(2020)2672 final	C(2013)4914	32021R0581	32018R1725	32018R1861
32018R1862						

verde (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

24.1. Prezentarea generală a Capitolului 24

Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”, are o structură organizatorică complexă și este orientat pe 11 domenii generale de activitate, care vizează lupta împotriva crimei organizate; cooperarea în domeniul drogurilor; lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării; cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații; managementul frontierei de stat; azilul; migrația; vizele; cooperarea juridică în materie civilă și comercială; cooperarea juridică în materie penală și măsurile anticorupție.

Dintre acestea, domeniul privind lupta împotriva crimei organizate, este compartimentat în 8 subcapitole care acoperă următoarele aspecte: prevenirea și combaterea crimei organizate; investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare; incriminarea și investigarea spălării banilor; confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare; prevenirea și combaterea criminalității informatice; abuzul sexual al copiilor, inclusiv online; traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor), traficul de ființe umane și situații excepționale și de urgență.

Următorul domeniul format din subcapitole este migrația, care acoperă: migrația legală; neregulamentară și politica de returnare/readmisie iar blocul vizelor este divizat în compartimentul documentelor de călătorie.

24.1.1. Prevenirea și combaterea criminalității organizate

Prezentarea generală a situației

Prevenirea și combaterea criminalității organizate sunt priorități fundamentale statului de drept, care își propune să garanteze un mediu sigur și stabil pentru cetățeni. O societate liberă și democratică se bazează pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, iar pentru ca acestea să fie protejate, autoritățile publice intervin ferm împotriva oricărui tip de manifestare a criminalității.

Criminalitatea organizată, cu structurile sale complexe și impactul devastator asupra economiei și securității naționale, reprezintă o amenințare gravă la adresa valorilor fundamentale ale statului și cetățenilor săi. Pentru a preveni și combate criminalitatea organizată, statul adoptă măsuri pro-active și eficiente, care vizează atât prevenirea, cât și atragerea la răspundere penală, prin stabilirea nemijlocită a infracțiunilor. În acest context, autoritățile colaborează strâns, atât la nivel național, cât și internațional, pentru a limita infiltrarea grupurilor criminale în structuri legale și economice. De asemenea, instituțiile abilitate implementează strategii clare și investesc în formarea continuă a personalului, asigurându-se că sunt capabile să facă față provocărilor complexe create de criminalitatea organizată.

Declarația Universală a Drepturilor Omului și Constituția Republicii Moldova recunosc dreptul la viață, libertate și siguranță, iar statul are responsabilitatea de a asigura protecția acestora în fața oricăror amenințări. Combaterea criminalității organizate contribuie la menținerea ordinii publice și siguranței cetățenilor. Prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, Guvernul se angajează să întărească securitatea națională și să protejeze interesele publice, implementând măsuri eficiente de prevenire, investigare și sancționare a activităților criminale care pun în pericol stabilitatea socială și economică a țării.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova privind combaterea criminalității organizate și cooperarea în domeniul aplicării legii sunt **parțial aliniat** cu acquis-ul Uniunii Europene. Domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate este reglementat printr-un set de legi și strategii. Codul penal stabilește norme privind infracțiunile și pedepsele, aplicându-se în conformitate cu Constituția și tratatele internaționale, inclusiv acquis-ul european. Codul de procedură penală garantează respectarea drepturilor părților implicate, în conformitate cu standardele internaționale. Legea nr. 50/2012 reglementează măsurile pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, iar Legea nr. 59/2012 se concentrează pe activitățile speciale de investigație. Hotărârea Guvernului nr. 288/2012 a creat Consiliul Național de coordonare, responsabil pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate.

Cadrul strategic al Moldovei se aliniază priorităților strategice ale Uniunii Europene, inclusiv digitalizarea aplicării legii și a sistemului judiciar, subliniind totodată importanța cooperării internaționale. Strategiile naționale, cum ar fi „Moldova Europeană 2030” și Strategia securității naționale din 2023, stabilesc obiectivele pe termen lung ale țării în acest domeniu, iar Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 vizează reducerea criminalității și protejarea drepturilor omului. Conform Acordului de Asociere, Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 implementează angajamentele Republicii Moldova față de Uniunea Europeană, promovând cooperarea internațională și consolidarea capacităților autorităților în lupta împotriva criminalității. De asemenea, vizează implementarea Proiectului Hotărâre de Parlament privind aprobarea documentului de politici publice în domeniul securității cibernetice și conformarea cu Directiva NIS 2. La fel, Republica Moldova este parte la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și la protocoalele adiționale ale acesteia.

Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de un sistem administrativ complex pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, având mai multe entități cheie implicate, printre care se enumeră Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Vamal și Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Ministerului Afacerilor Interne sunt subordonate subdiviziuni ce dețin competențe de menținere a ordinii și securității publice, de prevenire, combatere și investigare a infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave comise pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv de combatere a migrației ilegale și criminalității transfrontaliere. Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de elaborarea și implementarea politicilor publice, managementul integrat al frontierei. Ministerul Afacerilor Interne gestionează, de asemenea, protecția civilă și securitatea națională, formulând politici publice și evaluând acte normative în acest sens. Subdiviziunile competente ale Ministerului Afacerilor Interne (efectivul-limită de 18036 de unități) sunt Inspectoratul General al Poliției (efectivul-limită de 9126 de unități), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (efectivul-limită de 3 686 de unități), Inspectoratul General pentru Migrație (efectivul-limită de 247 de unități) și Inspectoratul General de Carabinieri (efectivul-limită de 1179 de unități). Inspectoratul General al Poliției asigură îndeplinirea funcțiilor stabilite în domeniul de prevenire și combatere a criminalității organizate, având atribuții de investigare a tuturor tipurilor de infracțiuni comise de către structurile criminale. Acesta coordonează activitățile investigative ale subdiviziunilor teritoriale de poliție, asigurând o abordare unitară și eficientă a combaterii infracționalității la nivel național. În subordinea sa se află Inspectoratul național de investigații, o subdiviziune specializată în gestionarea infracțiunilor transfrontaliere și a celor organizate, având competențe extinse pentru a interveni în cazurile care implică grupuri criminale complexe ce operează inclusiv dincolo de granițele țării. De asemenea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră este responsabil pentru asigurarea securității la frontierele naționale, având ca principale obiective prevenirea și combaterea migrației ilegale, dar și supravegherea fluxurilor transfrontaliere. La fel, deține atribuții în menținerea ordinii și siguranței naționale. În paralel, Inspectoratul General pentru Migrație reglementează statutul și ședederea străinilor pe teritoriul țării și exercită controlul asupra fluxurilor transfrontaliere. La fel, contribuie la prevenirea și combaterea criminalității organizate, fiind important în coordonarea măsurilor de securitate internațională și protejarea integrității teritoriului național. Subdiviziunile menționate lucrează împreună pentru a asigura un sistem de siguranță publică eficient, bazat pe prevenirea, identificarea și combaterea infracțiunilor de amploare.

Totodată, Ministerul Afacerilor Interne colaborează continuu și eficient cu Procuratura Generală și procuraturile de specialitate ale acesteia, în vederea prevenirii și combaterii activităților infracționale ale grupărilor criminale care operează pe teritoriul Republicii Moldova. Prin această cooperare interinstituțională, autoritățile își coordonează resursele și expertiza pentru a identifica rapid și a desființa rețelele infracționale, contribuind astfel la întărirea securității naționale și protejarea cetățenilor de pericolele criminalității organizate. Republica Moldova a investit în consolidarea capacităților operaționale ale agenților sale de aplicare a legii, îmbunătățind infrastructura, resursele umane și tehnologia disponibilă pentru combaterea criminalității organizate. Prin colaborarea cu autoritățile ucrainene, Republica Moldova a demonstrat o eficiență sporită în desfășurarea unor operațiuni comune, care au dus la identificarea și distrugerea grupărilor criminale internaționale. Aceste realizări subliniază angajamentul țării în consolidarea securității

interne și regionale, având un rol activ în cooperarea internațională pentru combaterea criminalității transfrontaliere.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În următorii ani, Republica Moldova își propune să îmbunătățească cadrul său legislativ și instituțional pentru a preveni și combate mai eficient criminalitatea organizată, aliniindu-se în același timp la cele mai bune practici internaționale din domeniu.

Până la aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova își propune să revizuiască și să alinieze cadrul său legislativ național în conformitate cu angajamentele asumate față de Comisia Europeană în cadrul sesiunii de screening bilateral. Un obiectiv important va fi modificarea legislației pentru a implementa Acțiunea Comună 97/827/JAI din 5 decembrie 1997, care stabilește un mecanism de evaluare a aplicării și implementării angajamentelor internaționale în lupta împotriva criminalității organizate. Totodată, țara va întreprinde măsuri pentru implementarea Deciziei 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009, privind crearea Rețelei Europene de Prevenire a Criminalității (EUCPN), precum și a Deciziei-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate, inclusiv, Directiva 2013/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a articolelor pirotehnice.

Prin aceste modificări, Republica Moldova va întări cadrul său legislativ și instituțional, devenind astfel mai capabilă să răspundă eficient provocărilor legate de criminalitatea organizată și va facilita integrarea completă în rețelele internaționale de prevenire și combatere a fenomenului.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a sprijini prevenirea și combaterea criminalității organizate, Republica Moldova își propune să dezvolte și să implementeze mai multe măsuri strategice care vor întări capacitățile autorităților naționale în domeniu. Unul dintre principalele obiective este punerea în funcțiune, până la sfârșitul anului 2027, a laboratorului ADN al Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, alături de activarea Unității de Informații privind Pasagerii. Aceste două structuri vor adăuga un nivel important de capacitate tehnologică și operațională în investigațiile privind criminalitatea organizată, permițând autorităților să identifice operativ infractorii și să monitorizeze eficient fluxurile de pasageri, necesare în combaterea rețelelor de criminalitate transfrontalieră. În același timp, Republica Moldova își propune să actualizeze „Registrul de Informații Criminalistice și Criminologice” și, până la sfârșitul anului 2027, să finalizeze o analiză detaliată privind modalitățile de asigurare a interoperabilității acestuia cu sistemele ECRIS și ECRIS-TCN. Aceste măsuri vor optimiza gestionarea datelor criminalistice, vor sprijini identificarea infractorilor și vor facilita schimbul rapid de informații în cadrul cooperării internaționale.

În plus, până în 2026, autoritățile de aplicare a legii vor fi echipate cu sisteme de comunicații TETRA, care vor îmbunătăți semnificativ capacitatea de coordonare și reacție în operațiunile destinate combaterii criminalității organizate. Prin implementarea acestor inițiative tehnologice și instituționale, autoritățile naționale vor spori securitatea și eficiența în fața provocărilor criminalității transnaționale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „Prevenirea și combaterea criminalității organizate” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 495,16 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 423.902,03 mii lei, dintre care suma costurilor de 57.360,73 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 243.741,30 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 122.800,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.2. Investigațiile financiare, inclusiv accesul organelor de aplicare a legii la informațiile financiare

24.1.3 Incriminarea și investigarea spălării banilor

Prezentarea generală a situației

Investigațiile financiare reprezintă un proces complex desfășurat de autoritățile competente pentru identificarea și combaterea infracțiunilor economice, inclusiv spălarea banilor, finanțarea terorismului și alte infracțiuni grave. Acestea implică colectarea și analiza tuturor informațiilor relevante pentru a urmări bunurile și instrumentele obținute sau utilizate în comiterea infracțiunilor, precum și pentru a dispune confiscarea acestora. Importanța investigațiilor financiare rezidă în identificarea mijloacelor folosite la comiterea infracțiunilor, dar și în stabilirea rezultatelor financiare ale acestora, pentru a asigura confiscarea ulterioară a acestora. Astfel, confiscarea bunurilor și sumelor obținute în urma comiterii infracțiunilor contribuie semnificativ la recuperarea prejudiciilor produse. Investigațiile financiare cuprind un ansamblu larg de activități, prin utilizarea metodelor directe (identificarea faptelor, percheziții etc.) și indirecte (solicitarea documentelor, audieri, expertize). Obiectivele principale ale acestora sunt: identificarea bunurilor obținute din infracțiuni și urmărirea acestora, demararea procedurilor de asigurare și confiscare a bunurilor, identificarea bunurilor utilizate sau destinate comiterii unor infracțiuni, deschiderea procedurii de investigare a spălării banilor, descoperirea altor infracțiuni și identificarea altor persoane fizice sau juridice legate de cele investigate inițial, precum și crearea unui profil financiar al persoanelor suspectate.

Cadrul legislativ

Domeniul investigațiilor financiare din Republica Moldova este reglementat de un cadru legislativ complex și cuprinzător, **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene, și este destinat să asigure proceduri și măsuri adecvate pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice, inclusiv a spălării banilor și a finanțării terorismului. Acest cadru include acte normative fundamentale ce stabilesc competențele, atribuțiile și procedurile aplicabile autorităților competente în domeniu. Printre reglementările de bază se numără Codul penal și Codul contravențional, care stabilesc tipurile de infracțiuni și contravenții, inclusiv cele de natură economică, ce sunt fundamentale pentru investigarea și incriminarea activităților ilegale. Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului reprezintă un pilon în cadrul legislației naționale, având la bază directivele internaționale și standardele mondiale în domeniu. Legea este completată de Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, care detaliază

aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea acestor norme. Legea nr. 48/2017 reglementează activitatea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care deține competențe privind recuperarea bunurilor obținute din activități ilegale, în timp ce alte acte, precum Legea nr. 3/2016 privind Procuratura și Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, stabilesc competențele și atribuțiile autorităților de aplicare a legii în investigarea infracțiunilor financiare.

În completarea acestui cadru legislativ, Hotărârile Guvernului nr. 896/2023 și nr. 167/2024 stabilesc metodologia și jurisdicțiile care nu respectă standardele internaționale de transparență, în contextul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, asigurând astfel integrarea normelor internaționale. De asemenea, ordinele emise de Procurorul General, precum Ordinul nr. 41/26/2018, care reglementează urmărirea penală a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, și Ordinul nr. 18/11/2019, care reglementează investigațiile financiare paralele, stau la bază pentru buna desfășurare a procesului de investigații. Alte acte importante sunt ordinele Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, cum ar fi nr. 5/2018 și nr. 37/2018, care reglementează analiza și investigațiile financiare, iar Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 582/2020 stabilește procedurile de expediere și recepționare a documentelor prin sistemul informațional automatizat de documente electronice. Aceste reglementări asigură o gestionare adecvată a informațiilor financiare și facilitează accesul autorităților competente la datele necesare pentru investigarea și combaterea spălării banilor.

Acest cadru legislativ consolidat permite o desfășurare eficientă a investigațiilor financiare și aplicarea măsurilor necesare pentru combaterea infracțiunilor economice. În plus, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2020-2025, aprobarea evaluării naționale a riscurilor și adoptarea modificărilor la Legea privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Aceste măsuri au consolidat cadrul legislativ și instituțional, iar domeniul spălării banilor este acum incriminat în mod clar de Codul penal, asigurând o bază solidă pentru combaterea fenomenului la nivel național.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova investigațiile financiare sunt realizate de mai multe autorități specializate, care lucrează împreună pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor financiare. Printre principalele instituții implicate în acest proces se enumeră Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. Procuratura investighează infracțiunile financiare, conduce urmărirea penală și reprezentă învinuirea în instanțele de judecată. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor funcționează ca un centru național pentru colectarea, analiza și diseminarea datelor financiare, având un rol de interfață între sectorul financiar și sistemul organelor de drept. Acesta identifică, prin analize complexe și investigații financiare, scheme de spălare a banilor și finanțare a terorismului, care sunt apoi trimise autorităților competente pentru examinare. Ministerul Afacerilor Interne, prin Direcția investigații infracțiuni spălarea banilor și finanțarea terorismului a Inspectoratului național de investigații, din subordinea Inspectoratului General al Poliției, creată în 2020, deține competențe privind investigarea infracțiunilor de spălare a banilor și a celor conexe, efectuând, totodată, lucrări analitice și informaționale în domeniul terorismului, extremismului și mercenariatului, inclusiv verificarea

persoanelor implicate în grupuri sau mișcări teroriste. Centrul Național Anticorupție este autoritatea responsabilă de prevenirea și combaterea corupției și a infracțiunilor conexe. Dispune de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care efectuează investigații financiare paralele și asigură recuperarea bunurilor obținute ilicit, inclusiv din infracțiuni de corupție și spălare de bani. La rândul său, Serviciul Fiscal de Stat are ca sarcină principală administrarea impozitelor și taxelor în interesul statului, asigurând un proces fiscal eficient și sprijinind contribuabilii în conformarea la legislația fiscală. Acesta garantează resursele necesare statului pentru finanțarea proiectelor sociale și dezvoltarea generală a societății. În final, Serviciul Vamal, subordonat Ministerului Finanțelor, asigură securitatea economică și fiscală a statului, facilitând comerțul legitim și oferind servicii publice de calitate pentru mediul de afaceri și cetățeni. Prin administrarea veniturilor vamale și exercitarea controlului pe baza analizei de risc, acesta aplică tehnici moderne de vămuire, asigurând un proces profesionist, transparent și responsabil.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În prima etapă, autoritățile competente vor dezvolta un proiect legislativ destinat reglementării activelor virtuale, asigurând astfel alinierea la prevederile Directivei UE 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018, ce modifică Directiva (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului, alături de alte acte legislative conexe. Totodată, pentru a alinia legislația națională la Directiva (UE) 2019/1153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019, ce reglementează utilizarea informațiilor financiare și a altor date în scopul prevenirii, depistării, investigării și urmării infracțiunilor, autoritățile vor elabora un proiect de lege pentru modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și altor acte normative relevante. La fel, în conformitate cu articolul 6 alineatul (8) din Legea nr. 308/2017, Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în colaborare cu autoritățile de supraveghere, instituțiile de drept și alte autorități competente, va organiza și actualiza evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pe parcursul anului 2025. Evaluarea va contribui la optimizarea legislației, instituțiilor și politicilor în domeniu, asigurând o distribuire mai eficientă a resurselor și va sprijini autoritățile, organizațiile de profil și entitățile raportoare în identificarea riscurilor naționale. Pe baza rezultatelor evaluării, se vor propune măsuri de reducere a riscurilor, care vor fi incluse în documentele de politică pentru perioada următoare.

Adoptarea unei noi Strategii naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (2026-2030) va stabili o serie de obiective generale şi specifice, care vor avea drept scop consolidarea sistemului național de prevenire şi combatere a spălării banilor şi finanțării terorismului.

Astfel, Republica Moldova își propune să își alinieze complet cadrul juridic la Directivele Uniunii Europene 2018/843, 2019/1153 și 2018/1673, consolidând măsurile de drept penal pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Reformele în curs vizează îmbunătățirea rezultatelor în investigațiile, urmările penale și condamnările referitoare la combaterea spălării banilor. Pentru a se alinia complet la standardele

Uniunii Europene, Republica Moldova va adopta măsuri în următorii ani, indiferent de structura juridică, inclusiv prin achiziționarea unei soluții software integrate, special concepută pentru a sprijini activitatea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

În acest scop, țara va implementa o aplicație de raportare specializată, care va optimiza și uniformiza procesul de raportare către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. Implementarea acestui sistem va spori interoperabilitatea bazelor de date, va facilita schimbul de informații în timp real și va eficientiza diseminarea datelor între instituțiile implicate. Sistemul va include trei componente esențiale:

- **Colectarea datelor:** informațiile vor fi transmise de entitățile raportoare către sistemul goAML.
- **Analiza datelor:** se va realiza o analiză bazată pe multiple criterii și indicatori de risc, efectuată de analiștii Serviciului.
- **Schimbul de date:** datele vor fi schimbate între Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și autoritățile competente, atât pe plan național, cât și internațional, în cadrul unui mecanism de coordonare regională și globală.

În contextul sporirii fluxului de schimb de informații internațional, asigurarea cooperării cu autoritatea nou creată la nivelul Uniunii Europene – Autoritatea de Combatere a Spălării Banilor (AMLA), precum și în scopul asigurării activității Centrului de Instruire în domeniul preveniri și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, se planifică consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, prin extinderea numărului de personal cu 5 unități.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare. Incriminarea și investigarea spălării banilor”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 733,88 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 12.542,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 6.774,72 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 3.168,18 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 2.600,0 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.4. Confiscarea, sechestrarea/înghețarea activelor și penalități financiare

Prezentarea generală a situației

Recuperarea bunurilor infracționale a devenit o prioritate internațională datorită impactului economic semnificativ al crimei organizate, care cauzează pierderi anuale estimate între 218 și 282 de miliarde de euro în Uniunea Europeană. Totuși, doar o mică parte dintre aceste bunuri sunt confiscate sau recuperate, ceea ce subliniază necesitatea unor măsuri suplimentare. În acest sens, Comisia Europeană a propus întărirea cooperării între birourile de recuperare, inclusiv prin extinderea Directivei 2014/42, pentru a spori eficiența procesului în statele membre.

În acest context, Republica Moldova a făcut progrese semnificative în alinierea la standardele internaționale, în special prin implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea

Europeană din 2014. Articolul 4 din Acord subliniază necesitatea reformelor interne importante, inclusiv eficientizarea luptei împotriva corupției și consolidarea cooperării internaționale, precum și aplicarea eficientă a instrumentelor juridice internaționale, cum ar fi Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției din 2003.

Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat progrese în implementarea aquis-ului Uniunii Europene în domeniu, în special prin combaterea criminalității financiare și recuperarea activelor provenite din infracțiuni. Totodată, Republica Moldova a dezvoltat o abordare strategică pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice, denumit și planul de "deoligarhizare". Implementarea coordonată a planului a îmbunătățit anchetele proactive și eficiente de combatere a corupției și a condus la un bilanț pozitiv de procese și condamnări, cu recuperarea efectivă a bunurilor.

Pentru a sprijini recuperarea bunurilor obținute ilegal, a fost înființată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în cadrul Centrului Național Anticorupție, iar Codul de procedură penală a fost modificat pentru a include prevederi specifice acestui proces. De asemenea, au fost dezvoltate proceduri clare pentru cooperarea în domeniu, incluzând ghiduri și instrucțiuni privind sechestrarea, confiscarea bunurilor infracționale și investigarea infracțiunilor financiare. Exemple relevante includ Ordinul Procurorului General nr. 41/26 din 6 septembrie 2018, care aprobă metodica de urmărire a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, și Ordinul nr. 18/11 din 9 aprilie 2019 pentru investigațiile financiare paralele.

În ciuda acestor progrese, Republica Moldova continuă să îmbunătățească legislația pentru a combate mai eficient infracțiunile grave, criminalitatea organizată și corupția. Modificările legislative realizate până acum nu acoperă toate aspectele necesare pentru a eficientiza sistemul de recuperare a bunurilor infracționale. Printre deficiențele persistente se numără limitările în investigațiile financiare paralele și lipsa unor măsuri extinse de confiscare a bunurilor, provocând dificultăți în lupta împotriva crimei organizate și a corupției.

Cadrul legislativ

În ceea ce privește cadrul legislativ privind confiscarea, sechestrarea/înghețarea activelor și penalitățile financiare, Codul penal nr. 985/2002, Codul de procedură penală nr. 122/2003 și Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale reglementează aceste aspecte, **fiind aliniate parțial** la acquis-ul Uniunii Europene. În special, aceste acte legale reflectă dispozițiile Deciziei-Cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor în Uniunea Europeană, ale Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale, precum și ale Deciziei 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării produselor rezultate din infracțiuni sau a altor bunuri legate de infracțiuni. Cooperarea cu autoritățile publice competente în domeniul activității Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale este reglementată prin Legea nr. 48/2017.

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale *(reglementată de Legea nr. 48/2017),* colaborează cu autoritățile publice competente în domeniul activității sale și este conectată la canalul securizat EUROPOL/SIENA, prin care efectuează schimb de informații cu omologii din alte jurisdicții. De asemenea, în calitate de membru al rețelelor CARIN și BAMIN, Agenția

utilizează aceste platforme pentru schimbul de informații și identificarea bunurilor provenite din infracțiuni, iar prin canale diplomatice, facilitează identificarea și urmărirea acestora. Astfel, nu se impune alinierea deplină la Decizia 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre, deoarece mecanismul existent este deja funcțional și eficient.

În ceea ce privește Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, deși statele membre trebuie să adopte actele cu putere de lege și cele administrative necesare pentru a se conforma acesteia până la 23 noiembrie 2026, se poate afirma cu certitudine că legislația Republicii Moldova s-a aliniat parțial prevederile acestei directive. Astfel, alinierea parțială la directivă este realizată prin următoarele acte normative: Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Hotărârea Guvernului nr. 684/2018 privind Regulamentul pentru evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate), Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului, Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea nr. 50/2012 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea nr. 1104/2002 privind Centrul Național Anticorupție, Hotărârea Guvernului nr. 972/2001 pentru aprobarea Regulamentului privind evidența, evaluarea și vânzarea bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate și ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delicte, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, precum și Hotărârea Parlamentului nr. 342 din 15 decembrie 2022 privind aprobarea Programului național de recuperare a bunurilor infracționale pentru perioada 2023-2027 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

De asemenea, trebuie menționat că Directiva (UE) 2024/1260 înlocuiește Decizia 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007, care reglementa cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării bunurilor provenite din infracțiuni, precum și Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale din Uniunea Europeană. Cu referire la Decizia-cadru 2005/214/JAI privind recunoașterea reciprocă a sancțiunilor financiare, Decizia-cadru 2006/783/JAI privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor de confiscare și Regulamentul (UE) 2018/1805 privind recunoașterea ordinelor de indisponibilizare și confiscare, se precizează că prevederile acestora au fost parțial aliniate în legislația națională prin Legea nr. 371/2006 și Codul de procedură penală. De asemenea, Regulamentul (UE) 2018/1805 a înlocuit Deciziile-cadru 2003/577/JAI și 2006/783/JAI. Referitor la Directiva (UE) 2019/1153 privind utilizarea informațiilor financiare în scopuri penale și Directiva (UE) 2024/1654 privind accesul autorităților competente la registrele centralizate de conturi bancare, acestea sunt parțial aliniate prin Legea nr. 48/2017 și Legea nr. 308/2017. Conform art. 6 și 14 din Legea nr. 48/2017, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate solicita informații de la entități, fără a invoca secretul comercial, bancar sau protecția datelor personale. Agenția are acces și la registrul centralizat al conturilor bancare gestionat de Serviciul Fiscal de Stat. Astfel, nu este necesar să se alinieze integral, întrucât mecanismul existent este funcțional.

Cadrul administrativ

La nivel național, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție, cu statut de Birou de Recuperare a Bunurilor (ARO) și Birou de Management al Bunurilor (AMO), este o unitate autonomă specializată, responsabilă de gestionarea bunurilor indisponibilizate în cadrul procedurilor penale. Conform Legii nr. 48/2017. Agenția deține atribuții de bază în efectuarea investigațiilor financiare paralele, evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor confiscate, precum și în menținerea evidenței bunurilor infracționale. Aceasta cooperează atât pe plan național, cât și internațional cu autoritățile competente și efectuează schimb de informații cu autoritățile străine, contribuind la aplicarea celor mai bune practici în gestionarea bunurilor supuse măsurilor de sechestru și confiscare. Agenția este structurată în 4 direcții și 1 secție, având un total de 34 de funcții:

- **Direcția Investigații Financiare**: realizează investigații financiare paralele și este compusă din 1 șef și 7 ofițeri de urmărire penală.
- **Direcția Investigații Speciale**: efectuează măsuri speciale de investigație și include 1 șef și 9 ofițeri de investigații.
- **Direcția Sisteme Informatice și Analitică**: desfășoară activități analitice și accesarea bazelor de date, fiind formată din 1 șef și 4 inspectori.
- **Direcția Evaluare, Administrare și Valorificare a Bunurilor Indisponibilizate**: gestionează bunurile sechestrate și profilurile financiare, incluzând 1 șef și 7 inspectori.
- **Secția Cooperare Internațională, Secretariat și Arhivă**: gestionează corespondența și arhivarea, fiind alcătuită din 1 șef și 3 inspectori.

În ceea ce privește infrastructura de date, Agenția are acces extins la toate bazele de date publice și restricționate, inclusiv Registrul conturilor bancare, Registrul populației, Registrul transporturilor, Registrul imobilelor, Registrul societăților comerciale și altele, totalizând peste 30 de registre. De asemenea, agenția poate solicita direct informații care includ date comerciale, bancare, secrete profesionale sau personale, fără a fi necesară o hotărâre judecătorească. Prin acorduri de colaborare cu furnizori de date, agenția beneficiază și de acces direct la o serie de baze private. În general, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale cooperează cu toate autoritățile locale în domeniul recuperării activelor, direct sau prin intermediul rețelei CARIN sau al canalului EUROPOL/SIENA. Din februarie 2020, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale este conectată la canalul EUROPOL/SIENA, un canal securizat de schimb de date între statele membre EUROPOL, țările terțe și organismele internaționale de aplicare a legii. Acest canal permite schimbul rapid, eficient și sigur de date, informații și documente între autoritățile de aplicare a legii și asigură obținerea de către Agenție a informațiilor privind activele situate în străinătate. Investigațiile financiare depășesc frecvent granițele Republicii Moldova, implicând necesitatea cooperării cu organisme internaționale. Printre acestea se numără: Comisia Europeană, Eurojust, EUROPOL, BAMIN, rețeaua CARIN, INTERPOL, OSCE, GIZ, SELEC, UNODC și UNICRI.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Pentru a alinia legislația națională la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul confiscării, sechestrării/înghețării și sancțiunilor financiare, Republica Moldova a elaborat un plan normativ care include acte destinate armonizării instrumentelor de confiscare și sechestrare a bunurilor

provenite din activități infracționale. Acest plan nu doar că urmărește conformarea cu standardele europene, dar și îmbunătățirea și consolidarea mecanismului de recuperare a bunurilor infracționale, pentru a asigura eficiența proceselor legale de confiscare și prevenirea utilizării acestora în scopuri ilegale.

În perioada 2025-2026, Republica Moldova va implementa un mecanism mai eficient de confiscare, integrat în procedurile penale, prin măsurile prevăzute în Programul Național de Recuperare a Bunurilor Infracționale 2023-2027 și Planul de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private, cunoscut și ca planul de „deoligarhizare". Aceste inițiative vor crea un cadru robust pentru recuperarea bunurilor dobândite ilicit, reducând influențele externe și interesele private asupra proceselor economice și politice. Măsurile incluse vor transpune direct dispozițiile Regulamentului (UE) 2018/1805, referitoare la recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și confiscare a bunurilor, și normele din Directiva (UE) 2024/1260, ce reglementează mecanismele de confiscare extinsă. Un element central al planului îl reprezintă consolidarea mecanismului de confiscare civilă, care va permite statului să preia bunurile obținute ilegal prin fraudarea legii și a interesului public. Proiectul de lege privind confiscarea civilă, elaborat de Ministerul Justiției cu sprijinul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale și al Autorității Naționale de Integritate, prevede ca confiscarea bunurilor să fie realizată prin intermediul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Aceasta va iniția procedurile legale în cazul persoanelor acuzate de infracțiuni prevăzute de Codul penal. Confiscarea va viza persoanele condamnate, dar care nu au avut confiscarea extinsă a bunurilor, precum și pe cele ale căror bunuri au fost supuse sechestrului, chiar dacă urmărirea penală a fost încetată sau au fost scoase de sub acuzare. Aceste măsuri vor ajuta autoritățile să aplice un mecanism de confiscare eficient, inclusiv în cazul persoanelor care au scăpat de condamnare, dar asupra căror bunuri există dovezi clare de proveniență ilicită.

Un alt obiectiv important al planului este crearea unui mecanism clar pentru utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale și de interes public. Proiectul de lege prevede armonizarea reglementărilor naționale cu legislația Uniunii Europene privind reutilizarea socială a bunurilor confiscate. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale a Centrului Național Anticorupție va fi responsabilă de valorificarea acestor bunuri, de gestionarea evidenței acestora în bugetul de stat și de coordonarea procedurilor necesare. Scopul este de a utiliza bunurile confiscate pentru proiecte sociale, educaționale și de infrastructură, contribuind astfel la dezvoltarea comunităților locale și susținerea proiectelor de interes public. În ansamblu, obiectivul principal al acestui plan este întărirea mecanismului național de urmărire și identificare a bunurilor infracționale, sprijinind autoritățile competente în procesul de confiscare și executare a acestora. Prin alinierea legislației la standardele Uniunii Europene și implementarea unor măsuri eficiente de gestionare a activelor, Republica Moldova va crea un cadru normativ solid pentru combaterea criminalității economice și recuperarea bunurilor infracționale, în concordanță cu cele mai bune practici internaționale.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a implementa cu succes planul legislativ, este necesar să se consolideze capacitățile administrative ale instituțiilor responsabile de confiscarea și recuperarea bunurilor infracționale. Aceste măsuri sunt vitale pentru asigurarea unei aplicări eficiente și corecte a noilor reglementări, susținând autoritățile în procesul de confiscare a bunurilor provenite din activități ilegale.

Un prim pas important în realizarea acestui obiectiv este organizarea de cursuri de instruire pentru personalul din autoritățile implicate în procesul de confiscare. Scopul acestor cursuri este familiarizarea acestora cu noile reglementări și asigurarea capacității de a aplica corect mecanismul îmbunătățit de confiscare a bunurilor infracționale. Cursurile vor aborda atât aspectele teoretice ale legislației europene și naționale, cât și aplicațiile practice ale noilor instrumente legislative. Prin această instruire continuă, se va contribui la creșterea profesionalismului și eficienței autorităților responsabile, oferindu-le toate cunoștințele necesare pentru a implementa mecanismele de confiscare într-un mod coerent și conform normelor europene.

Un alt aspect pentru o implementare eficientă a mecanismului de confiscare este dotarea corespunzătoare a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Aceasta trebuie să dispună de condițiile necesare pentru depozitarea bunurilor infracționale, care pot include o gamă largă de active, de la bunuri imobiliare la vehicule sau obiecte de valoare. Este important ca agenția să dispună spații sigure și adecvate pentru gestionarea acestora, iar măsurile de protecție implementate trebuie să prevină deteriorarea sau pierderea bunurilor, astfel asigurându-se respectarea principiilor transparenței și legalității în procesul de recuperare.

Un element în gestionarea bunurilor infracționale confiscate este implementarea unui sistem informatic automatizat, „Registrul bunurilor infracționale confiscate”. Acest sistem centralizat va urmări fiecare bun confiscat de la momentul indisponibilizării până la finalizarea procesului de recuperare sau redistribuire, asigurând transparența și facilitând un management eficient al activelor, reducând riscurile de eroare sau fraudă. Prin acest registru, agențiile implicate vor putea coordona mai bine activitățile și raporta stadiul fiecărui bun confiscat.

Pentru valorificarea eficientă a bunurilor confiscate, va fi dezvoltată o platformă online dedicată vânzării prin licitație publică. Aceasta va permite o gestionare mai rapidă și transparentă a bunurilor confiscate, iar licitațiile vor fi accesibile atât autorităților, cât și publicului larg, asigurând astfel transparența și concurența corectă. Veniturile generate vor putea fi folosite pentru finanțarea unor proiecte publice, cum ar fi cele sociale sau de dezvoltare economică.

În contextul îmbunătățirii mecanismului de confiscare, inclusiv confiscarea civilă și reutilizarea socială a bunurilor, va fi necesară suplimentarea personalului Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Creșterea volumului de activitate și extinderea atribuțiilor agenției vor impune angajarea de noi funcționari publici cu competențe în investigarea bunurilor infracționale și gestionarea activelor confiscate, astfel încât agenția să poată răspunde mai eficient provocărilor și să aplice corect reglementările europene.

Totodată, pentru a îmbunătăți procesul de recuperare a bunurilor infracționale, va fi dezvoltat un modul suplimentar în „Registrul Bunurilor Infracționale Indisponibilizate”, care va permite o căutare mai rapidă și eficientă prin integrarea acestuia cu bazele de date relevante, interne și externe. Sistemul informațional destinat ținerii Registrului Bunurilor Infracționale Indisponibilizate va consuma, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), sprijinind investigațiile financiare paralele și facilitând identificarea rapidă a bunurilor care pot fi confiscate sau valorificate.

Aceste măsuri administrative sunt necesare pentru implementarea cu succes a planului de confiscare a bunurilor infracționale și pentru asigurarea unei gestionări eficiente și conforme cu standardele Uniunii Europene. Ele vor contribui la consolidarea capacităților instituționale și la

dezvoltarea unei infrastructuri administrative care să răspundă cerințelor unui sistem de justiție mai transparent și mai eficient.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 336,92 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 22.183,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.283,90 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 20.900,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.5. Prevenirea și combaterea criminalității cibernetice

Prezentarea generală a situației

Criminalitatea cibernetică reprezintă o amenințare majoră în era digitală, având un impact semnificativ asupra securității economice, sociale și naționale. În contextul globalizării și al digitalizării rapide, nu face excepție de la acest fenomen, confruntându-se cu o varietate de infracțiuni cibernetice, de la atacuri asupra infrastructurii critice, la fraude online, furt de identitate și activități ilegale desfășurate în mediul virtual. Dezvoltarea tehnologiilor informaționale și extinderea accesului la internet au adus beneficii considerabile, dar au oferit și oportunități pentru activități infracționale tot mai sofisticate. Infractorii cibernetici exploatează vulnerabilitățile tehnice, legislative și educaționale pentru a lansa atacuri, punând în pericol atât utilizatorii individuali, cât și organizațiile publice și private.

În Republica Moldova, criminalitatea cibernetică a devenit o prioritate pe agenda autorităților, având în vedere creșterea numărului de incidente raportate și complexitatea metodelor utilizate de atacatori. Instituțiile responsabile, precum Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice al Inspectoratului național de investigații, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, au intensificat măsurile de prevenire, investigare și combatere a acestui tip de infracțiuni, colaborând cu parteneri internaționali și organizații regionale pentru îmbunătățirea securității cibernetice.

Cadrul legislativ

Combaterea eficientă a criminalității cibernetice necesită un cadru legislativ robust, capabil să răspundă provocărilor impuse de dezvoltarea tehnologică și de complexitatea tot mai mare a infracțiunilor din acest domeniu. Republica Moldova a făcut progrese semnificative în armonizarea legislației naționale cu standardele internaționale, ratificând convenții și tratate relevante. Un document de referință în acest sens este Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică, cunoscută ca Convenția de la Budapesta. Aceasta, adoptată la 23 noiembrie 2001 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 6/2009, oferă un set complet de norme pentru prevenirea, investigarea și combaterea infracțiunilor cibernetice, precum și încurajează cooperarea internațională. În decembrie 2022, Republica Moldova a semnat cel de-al Doilea Protocol Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică. Acest document introduce mecanisme noi pentru schimbul de informații între autorități și furnizorii de servicii,

simplificând investigațiile transfrontaliere și sporind eficiența în combaterea criminalității informatice.

În completarea acestui cadru legislativ, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual (Lanzarote), adoptată la 25 octombrie 2007 și ratificată la 19 decembrie 2011, introduce măsuri specifice pentru protecția copiilor împotriva abuzurilor din mediul online. Aceasta vizează prevenirea distribuirii de materiale ilegale și sprijinirea victimelor prin mecanisme adecvate de protecție. La nivel internațional, Republica Moldova a aderat, de asemenea, la Protocolul Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, care reglementează aspecte legate de vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă. Adoptat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 25 mai 2000 și ratificat la 22 februarie 2007, acest protocol evidențiază angajamentul țării în asigurarea protecției drepturilor copilului atât în mediul online, cât și offline.

Pe plan intern, adoptarea Legii nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității cibernetice a reprezentat o etapă importantă. Legea stabilește măsuri clare pentru prevenirea și investigarea infracțiunilor informatice și include crearea unui punct de contact 24/7, destinat coordonării rapide în cazurile de criminalitate cibernetică, inclusiv la nivel internațional. Totodată, pentru a răspunde mai operativ provocărilor tehnologice, Legea nr. 200/2024, adoptată de Parlament în iulie 2024, aduce amendamente semnificative Legii nr. 20/2009. Aceste modificări îmbunătățesc mecanismele de prevenire și investigare, consolidând cooperarea internațională în domeniul securității cibernetice. Un alt pas important în alinierea legislației naționale la standardele internaționale a fost ratificarea, prin Legea nr. 302/2016, a Protocolului Adițional la Convenția de la Budapesta, care extinde domeniul de aplicare al convenției prin incriminarea actelor rasiste și xenofobe comise prin intermediul sistemelor informatice, ceea ce reflectă angajamentul Republicii Moldova în combaterea discursului de ură și a discriminării în mediul online.

Prin integrarea convențiilor internaționale și actualizarea legislației naționale, Republica Moldova demonstrează un angajament ferm în combaterea criminalității cibernetice. Aceste inițiative legislative nu doar întăresc cadrul juridic intern, ci și poziționează țara ca un partener activ în eforturile globale de protecție a spațiului digital și de asigurare a securității cetățenilor în fața noilor amenințări informatice.

Cadrul administrativ

Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice reprezintă o subdiviziune administrativă a Inspectoratului național de investigații creată în scopul organizării, coordonării și desfășurării activității de combatere a infracțiunilor informatice și celor conexe, precum și a infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave cu rezonanță socială sporită, comise prin utilizarea sistemelor informatice. Acesta include patru secții distincte, fiecare având un rol în protejarea securității cibernetice, după cum urmează:

- **Secția 1:** se ocupă de prevenirea și combaterea infracțiunilor cibernetice naționale și transfrontaliere, inclusiv a celor care vizează confidențialitatea și integritatea sistemelor informatice, precum și protecția intimității personale și a corespondenței.
- **Secția 2:** se concentrează pe investigațiile privind infracțiunile financiare online grave și deosebit de grave, inclusiv cele comise prin utilizarea sistemelor informatice și a mijloacelor de plată

electronice sau criptomonede. De asemenea, se ocupă cu depistarea fraudelor legate de ATM-uri și dispozitivele de plată electronică.
- **Secția 3**: are ca obiectiv combaterea pornografiei infantile, abuzului sexual online asupra minorilor și promovarea materialelor care încurajează astfel de infracțiuni. De asemenea, gestionează bazele de date naționale și internaționale legate de aceste infracțiuni.
- **Secția 4:** se axează pe asistența tehnică și consultativă, utilizând echipamente și software specializat pentru investigarea infracțiunilor informatice. Aceasta examinează sistemele și dispozitivele informatice și colectează dovezi digitale.

Centrul dispune de 30 de posturi, din care 27 sunt ocupate în prezent, iar personalul este distribuit între cele patru secții. Printre atribuțiile principale ale Centrului se numără prevenirea și combaterea infracțiunilor cibernetice, monitorizarea fenomenului criminal și gestionarea sistemelor IT, dezvoltarea capacităților proprii și asigurarea cooperării naționale și internaționale. În cadrul activităților de investigare, angajații Centrului au acces la diverse baze de date, precum BCD e-Cadastru, SIA Rossoft, SIA "Criminal și Criminologic", și altele, pentru a susține activitățile de identificare și combatere a infracțiunilor informatice.

La nivel național, Centrul colaborează cu instituții precum Serviciul Tehnologiilor Informaționale a Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Securitate și Informații, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Banca Națională a Moldovei și Agenția pentru Securitate Cibernetică din subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

La nivel internațional, Centrul cooperează cu organizații precum Europol, Interpol, Eurojust, Consiliul Europei, ENISA, FBI și diverse companii private specializate în criminalistică digitală, facilitând astfel investigarea și prevenirea infracțiunilor cibernetice pe plan global.

Totodată, Republica Moldova continuă să își întărească capacitățile de investigare a criminalității cibernetice. Începând cu luna februarie 2025, țara dispune de un laborator de ultimă generație, ce a fost lansat pentru a consolida capacitatea autorităților de a preveni, investiga, combate criminalitatea informatică, oferind tehnologie avansată și expertiză specializată în domeniul investigațiilor digitale. Datorită tehnologiilor avansate, angajații Inspectoratului General al Poliției vor putea analiza și gestiona amenințările cibernetice în timp real, protejând mai bine spațiul digital al țării. Astfel, se va colecta și analiza probe digitale pentru o identificare rapidă a infractorilor, iar experții în criminalistică vor beneficia de formare continuă prin simulări pentru a detecta și contracara atacurile informatice. În plus, vor putea testa măsuri de securitate într-un mediu controlat. Îmbunătățirea capacităților tehnice va sprijini schimbul de informații cu instituțiile Uniunii Europene și parteneri internaționali, contribuind la combaterea infracțiunilor transfrontaliere. Laboratorul, finanțat de Uniunea Europeană prin proiectul EU4Security Moldova, extinde capacitățile Centrului Tehnico-Criminalistic, aliniind Republica Moldova la standardele europene.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În contextul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și al alinierii la standardele internaționale în domeniul combaterii criminalității cibernetice, autoritățile naționale depun eforturi considerabile pentru a dezvolta un cadru legislativ dezvoltat, capabil să

facă față provocărilor generate de evoluțiile rapide în tehnologiile digitale și securitatea cibernetică. Cadrul legislativ vizează atât prevenirea, cât și combaterea eficientă a infracțiunilor cibernetice și este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Acesta are rolul de protejare a cetățenilor și garantarea securității naționale împotriva amenințări digitale.

În același timp, integrarea normelor europene în legislația națională reprezintă un pas important pentru crearea unui sistem coerent de răspuns la criminalitatea informatică și întărirea colaborării internaționale. Astfel, autoritățile din Republica Moldova au inițiat o serie de proiecte legislative care vizează consolidarea capacităților instituționale și asigurarea unei reacții rapide și eficiente la infracțiunile cibernetice, într-un cadru de cooperare internațională. Printre acestea, se numără proiectele de acte normative care reglementează diverse aspecte ale procesului de investigare și prevenire a infracțiunilor digitale, contribuind la întărirea securității cibernetice și la protejarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

În paralel, se planifică modificarea Codului de procedură penală și a altor acte normative relevante pentru a alinia legislația națională la standardele internaționale, în special la cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică. Aceste modificări vor întări capacitatea instituțiilor statului de a coopera eficient cu alte state în domeniul combaterii criminalității cibernetice, asigurând în același timp respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate în procesele legale. De asemenea, Republica Moldova urmează să ratifice cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei, care va întări cooperarea internațională, în special în ceea ce privește schimbul de informații și divulgarea probelor electronice între autoritățile judiciare ale diferitelor state. Acest protocol va permite țării să participe activ la combaterea criminalității cibernetice la nivel global, contribuind la protejarea cetățenilor și a securității naționale.

În concordanță cu reglementările europene, Republica Moldova va adopta și Regulamentele și Directivele UE relevante, inclusiv Regulamentul (UE) 2023/1543 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și Ordinul european de păstrare a probelor electronice, care reglementează procesul de obținere a probelor electronice în cadrul anchetelor transfrontaliere. Aceste măsuri vor sprijini autoritățile naționale relevante în realizarea unor investigații eficiente și în colaborarea cu alte state membre ale Uniunii Europene, facilitând astfel combaterea infracțiunilor cibernetice. În plus, se lucrează la elaborarea proiectelor de acte normative pentru alinierea la Directiva (UE) 2023/1544, Directiva UE 2019/713, Directiva 2013/40/UE și Directiva (UE) 2022/2555.

Prin aceste măsuri legislative, Republica Moldova își propune să se alinieze la standardele europene și internaționale în domeniul criminalității cibernetice, asigurându-se că instituțiile statului sunt bine echipate pentru a preveni și combate infracțiunile informatice. Acest cadru legislativ va întări capacitățile autorităților de investigare și urmărire penală, va sprijini cooperarea internațională în domeniul combaterii criminalității cibernetice și va proteja drepturile și securitatea cetățenilor în fața amenințărilor digitale.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În cadrul eforturilor de consolidare a capacităților administrative ale Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii crimelor cibernetice, autoritățile naționale planifică o serie de măsuri menite să îmbunătățească eficiența răspunsului la amenințările digitale și să sporească

protecția cetățenilor. Printre aceste măsuri se numără dezvoltarea unor acțiuni active de informare a populației cu privire la măsurile preventive și la modalitățile de raportare a infracțiunilor și contravențiilor comise în mediul online. De asemenea, autoritățile vor intensifica campaniile de informare a populației cu privire la disponibilitatea și funcționarea acestei platforme online, asigurându-se astfel că cetățenii sunt conștienți de instrumentele puse la dispoziție de autoritățile competente pentru raportarea infracțiunilor informatice.

În paralel, se preconizează creșterea numărului de unități de personal în cadrul Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice, având în vedere planurile de regionalizare ale Poliției, ceea ce va permite o reacție mai rapidă și mai eficientă la nivel local în fața amenințărilor cibernetice. Pentru a sprijini aceste inițiative, Centrul va fi dotat cu instrumente inteligente de investigare, care vor spori capacitatea de a desfășura investigații complexe și de a răspunde la infracțiuni informatice tot mai sofisticate. În plus, angajații Centrului vor beneficia de instruire continuă, axată pe noile metode și tehnici de investigare a infracțiunilor cibernetice și conexe, astfel încât să fie pregătiți să facă față provocărilor emergente din domeniu.

Măsurile menționate vor contribui semnificativ la întărirea capacităților administrative și la crearea unui sistem de protecție mai eficient împotriva criminalității cibernetice în Republica Moldova.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Prevenirea și combaterea criminalității informatice”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.113,54 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 9.462,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.780,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 2.000,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 5.682,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.6. Abuzul sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online

Prezentarea generală a situației

Abuzul sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, reprezintă una dintre cele mai grave forme de încălcare a drepturilor fundamentale. Fenomenul nu doar că vulnerabilizează copilul în fața unor traume fizice și psihice, dar îi afectează profund dezvoltarea ca individ. Consecințele sunt devastatoare, influențând nu doar starea de bine a copilului în prezent, ci și capacitatea sa de a se integra și de a funcționa sănătos în societate pe termen lung.

Având în vedere amploarea și complexitatea fenomenului, inclusiv impactul tot mai mare al abuzului în mediul digital, Republica Moldova a recunoscut necesitatea unor măsuri eficiente de prevenire și protecție. Au fost adoptate măsuri concrete prin ratificarea unor tratate internaționale relevante și a modificat legislația națională pentru a respecta standardele internaționale. Aceste măsuri sunt necesare pentru asigurarea unui cadru legal care să prevină și să combată eficient abuzul și exploatarea sexuală a copiilor, asigurând totodată protecția lor într-un context tot mai digitalizat. Implementarea unui astfel de cadru normativ se dovedește a fi imperativă pentru a sprijini victimele și a descuraja făptuitorii, oferind copiilor un mediu mai sigur

și mai protejat în fața acestor pericole. Astfel, în Republica Moldova se va institui un mecanism care va permite sistarea accesului la paginile web care conțin informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor, în special cele ce se referă la asigurarea unui ecosistem online sigur.

Cadrul legislativ

În cadrul legislației naționale și internaționale care reglementează protecția drepturilor copilului și combaterea abuzului sexual asupra acestora, inclusiv exploatarea în mediul online, Republica Moldova a adoptat și ratificat mai multe convenții și protocoale care reflectă angajamentele internaționale în domeniul protecției copiilor. Astfel, începând cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului din 20 noiembrie 1989, ratificată de Republica Moldova la 25 februarie 1993, au fost încheiate importante acorduri care vizează prevenirea abuzului și exploatării copiilor. Protocolul Opțional privind Vânzarea de Copii, Prostituția Infantilă și Pornografia Infantilă a fost ratificat prin Legea nr. 29/2007, care reglementează măsurile de prevenire și sancționare a formelor de abuz și exploatare sexuală a copiilor. Totodată, Protocolul Opțional privind implicarea copiilor în conflicte armate, ratificat prin Legea nr. 15/2004, protejează copiii împotriva recrutării și utilizării acestora în conflicte armate, în timp ce Protocolul Opțional privind Drepturile Copilului în procedura de comunicare a fost ratificat prin Legea nr. 117/2022, și oferă mecanisme suplimentare de protecție și promovare a drepturilor copiilor în fața autorităților internaționale.

Un alt instrument este Convenția Consiliului Europei (CoE) privind Protecția Copiilor împotriva Exploatării Sexuale și Abuzului Sexual, cunoscută și sub denumirea de Convenția de la Lanzarote din 2007, care este în vigoare pentru Republica Moldova din 1 iulie 2012. Aceasta stabilește măsuri clare pentru prevenirea abuzului sexual și protecția copiilor, incluzând aspecte legate de exploatarea sexuală în mediul online. La fel, Republica Moldova a ratificat Convenția CoE privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice (Convenția de la Istanbul) prin Legea nr. 144/2021, care, deși se concentrează și asupra violenței împotriva femeilor, include și protecția copiilor în fața abuzurilor de orice fel. În plus, Convenția CoE privind Acțiunea împotriva Traficului de Ființe Umane, ratificată prin Legea nr. 67/2006, vizează combaterea traficului de copii, inclusiv în scopuri de exploatare sexuală, fiind un pilon important în cadrul legislației internaționale împotriva abuzului sexual asupra copiilor, la care Republica Moldova este parte. Instrumentele internaționale menționate constituie fundamentul legal al măsurilor de protecție a copiilor în Republica Moldova, inclusiv împotriva abuzurilor sexuale și exploatării în mediul online, asigurând o abordare cuprinzătoare și integrată în domeniul drepturilor copilului.

Pe plan intern, Republica Moldova se bucură de un cadru legislativ vast în domeniul protecției copiilor împotriva abuzului sexual, inclusiv în mediul online, bazându-se pe o serie de acte normative care reglementează atât prevenirea, cât și combaterea acestui fenomen. Printre cele mai importante reglementări se enumeră Codul penal, care incriminează abuzul sexual asupra copiilor și alte infracțiuni grave, și Codul de procedură penală, care reglează activitățile procesuale pe marginea cauzelor. În plus, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a celor separați de părinți asigură mecanisme de protecție pentru minorii vulnerabili. De asemenea, legislația include Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea

traficului de ființe umane și Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, care protejează victimele abuzului și asigură sprijinul necesar în procesul de recuperare.

În ceea ce privește protecția online, Legea nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice reglementează instrumentele disponibile pentru sistarea accesului la pagina web ce conține informații privind instrumentele disponibile pentru sistarea accesului la pagina web ce conține informații privind faptele de abuz și exploatare sexuală, iar Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 stabilește un mecanism intersectorial de cooperare pentru identificarea și sprijinirea copiilor victime ale violenței și exploatării. Totodată, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 347/2022, aprobând Programul național pentru protecția copilului pentru perioada 2022-2026, cu trei obiective principale: consolidarea sistemului de protecție al copilului, promovarea toleranței zero față de violența asupra copiilor și asigurarea unui mediu familial sigur pentru dezvoltarea lor. Punctul 13 din Planul de acțiuni prevede elaborarea Planului național pentru siguranța online a copiilor, care cu succes a fost integrat în planul de acțiuni de bază în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 676 din 02.10.2024. De asemenea, a fost aprobat Programul de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru perioada 2024-2028 prin Hotărârea Guvernului nr. 715/2023.

În context, se menționează că legislația Republicii Moldova este **parțial aliniată** la prevederile Directivei 2011/93 a Parlamentului European și a Consiliului, care vizează combaterea abuzului sexual asupra copiilor, exploatarea sexuală a acestora și pornografia infantilă, precum și la înlocuirea Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. În prezent, autoritățile responsabile se află în etapa de votare a proiectului de lege în lectura a doua, care va asigura alinierea deplină a Directivei în legislația națională.

În continuare, pentru a sprijini victimele infracțiunilor, inclusiv ale abuzului sexual, Hotărârea Guvernului nr. 708/2019 a stabilit regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, împreună cu standardele minime de calitate. Acest centru oferă un suport complet și integrat pentru copiii victime ale infracțiunilor, inclusiv prin acordarea de asistență psihologică, socială și juridică, asigurându-se astfel că aceștia beneficiază de toate resursele necesare pentru recuperare într-un mediu sigur și susținător. În paralel, Hotărârea Guvernului nr. 519/2022 reglementează organizarea și funcționarea Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii, un instrument pentru prevenirea abuzului și pentru intervențiile rapide în caz de urgență. Prin acest serviciu, copiii pot solicita ajutor anonim și gratuit, ceea ce contribuie semnificativ la protejarea lor, mai ales în situațiile în care nu pot apela la alți membri ai familiei sau autorități. Totodată, reglementările impun standarde minime de calitate pentru asigurarea eficienței și profesionalismului în acordarea ajutorului.

Cumulativ, se menționează că prin Dispoziția Guvernului nr. 206-d/2024 au fost stabilite un set de măsuri pentru implementarea recomandărilor Comitetului Lanzarote, având ca scop consolidarea protecției copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale, în conformitate cu Convenția CoE pentru protecția copiilor. Aceste măsuri sunt destinate să asigure aplicarea completă și eficientă a prevederilor Convenției Lanzarote și recomandărilor Comitetului Lanzarote pe teritoriul Republicii Moldova, pentru perioada 2025-2026. Dispoziția include acțiuni concrete ce vizează întărirea legislației naționale, dezvoltarea unor mecanisme de protecție interinstituționale și formarea unor rețele de cooperare între autoritățile relevante și organizațiile

societății civile. Astfel, Guvernul își propune să răspundă în mod sistematic și eficient provocărilor legate de protecția copiilor, inclusiv prin măsuri ce vizează prevenirea, identificarea timpurie și intervenția rapidă în cazurile de abuz sexual asupra copiilor.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, sunt asigurate de mai multe entități și organizații cheie, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ministerul Educației și Cercetării și Institutul Național al Justiției din cadrul Ministerului Justiției.

Centrul de Combatere a Traficului de Persoane subordonată Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției deține jurisdicție pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Centrul investighează infracțiuni privind traficul de ființe umane și infracțiuni conexe, incluzând cazuri de trafic de copii și exploatare sexuală, în special cele cu caracter transfrontalier, în colaborare cu subdiviziunile teritoriale ale Poliției din țară. În urma reformelor, Centrul a fost reorganizat în 2023, iar personalul său a fost redus de la 40 la 21 de posturi, fiind structurat în două secții de investigație. Actualmente, activitatea Centrului se concentrează pe descoperirea și investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, implicând organizarea și desfășurarea activităților speciale de investigații și colaborarea cu alte entități pentru identificarea victimelor și făptașilor. De asemenea, Centrul facilitează accesul victimelor la servicii de protecție și asistență, evaluând riscurile și sprijinind repatrierea victimelor identificate în străinătate. La fel, Centrul desfășoară și activități de prevenire, inclusiv identificarea potențialelor victime și informarea publicului despre riscurile traficului de ființe umane, colaborând cu ONG-uri, mass-media și instituții publice pentru a reduce aceste riscuri. În plus, Centrul participă la elaborarea de acte normative și politici naționale destinate combaterii traficului de ființe umane și colaborează cu organizații internaționale și instituții naționale pentru a implementa campanii și programe comune.

Totodată, Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice asigură combaterea infracțiunilor informatice grave comise prin utilizarea sistemelor informatice, precum și exploatarea sexuală a copiilor prin intermediul tehnologiilor informaționale. Printre funcțiile sale principale se enumeră investigarea infracțiunilor, furnizarea de asistență tehnică în aceste investigații, colaborarea cu instituții naționale și internaționale, gestionarea bazelor de date și analiza tendințelor infracționale, cu scopul de a dezvolta măsuri de prevenire și intervenție. Angajații Centrului beneficiază de formare specializată în colaborare cu INTERPOL, având acces la baza de date internațională „ICSEA” care include imagini și informații din cazuri de exploatare sexuală a minorilor. Centrul colaborează cu instituții internaționale precum Europol, Interpol, Eurojust, Consiliul Europei și altele.

Subsidiar, în iunie 2014, în Republica Moldova a fost lansată linia gratuită 116 111 (Telefonul Copilului) oferind un serviciu social național, confidențial și disponibil 24/7, care include consiliere psiho-emoțională și informații despre drepturile copilului. Serviciul tratează fiecare caz de risc individual, respectând principiul nediscriminării și promovând interesul superior al copilului, și colaborează cu autoritățile responsabile de protecția acestora. Telefonul Copilului este gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și implementat de o organizație neguvernamentală. Serviciile sunt accesibile gratuit și prin chat pe telefonulcopilului.md și Skype la TelefonulcopiluluiMoldova116111. În februarie 2023, a fost semnat un acord între Inspectoratul

General al Poliției și Centrul Internațional „La Strada” pentru raportarea materialelor de abuz sexual asupra copiilor, iar în aprilie 2023, Centrul Internațional „La Strada” a devenit membru al rețelei internaționale „INHOPE”. Orice persoană care descoperă un caz de abuz sexual asupra unui copil este obligată să informeze Poliția.

În ceea ce privește prevenirea victimizării copiilor și implicarea lor în acte ilegale, polițiștii aplică măsuri de prevenire primară, secundară și terțiară orientate în acest sens. Prevenirea primară include campanii educaționale, activități în școli și promovarea unei culturi anti-violente, stimulând cooperarea cetățenilor și raportarea cazurilor ilegale, iar revenirea secundară implică colaborarea Poliției cu autoritățile locale și instituțiile competente pentru a preveni cazurile de victimizare și implicare a copiilor în acte ilegale.

O altă subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției cu competențe în prevenirea abuzului sexual asupra minorilor este Secția Siguranța Minorilor a Direcției Ordine Publică a Inspectoratului Național de Securitate Publică. În domeniul coordonării interacțiunii comunitare, siguranței minorilor și activităților de patrulare, aceasta monitorizează implementarea politicilor în domeniul ordinii publice, siguranței, protecției drepturilor copilului și alte activități. Totodată, Secția coordonează, monitorizează și asigură controlul asupra activității subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului General al Poliției, participă la organismele colective (consilii, comisii) constituite în cadrul autorităților publice centrale, colaborează cu autoritățile competente în domeniul protecției drepturilor copilului și contribuie la dezvoltarea unor ghiduri și recomandări pentru eficientizarea activităților poliției în comunitate.

Totodată, subdiviziunile teritoriale ale Poliției includ Secțiile de Urmărire Penală și Secțiile de Investigare a Infracțiunilor, ambele având rol în prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online. Secția de Urmărire Penală, parte din Inspectoratul de Poliție Teritorial, investighează infracțiunile și inițiază urmărirea penală atunci când există indicii de comitere a unor fapte ilegale. Aceasta se ocupă cu descoperirea infracțiunilor, administrarea probelor și protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate, asigurându-se că legislația procesual-penală este respectată pe parcursul procesului penal. La rândul său, Secția de Investigare a Infracțiunilor are ca scop principal identificarea și investigarea infracțiunilor, inclusiv abuzurile sexuale, și urmărirea infractorilor. Activitățile sale includ organizarea de anchete speciale pentru combaterea criminalității, protejarea ordinii publice și a drepturilor persoanelor, precum și identificarea infractorilor și a victimelor, inclusiv în cazurile de abuz sexual asupra copiilor și infracțiuni online.

Totodată, cadrul reglementar național impune cooperarea între autoritățile de tutelă, precum și cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului, astfel încât autoritățile locale și teritoriale de tutelă sunt obligate să colaboreze atât orizontal, cât și vertical, în cadrul sistemului de protecție a copilului. De asemenea, angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, protecției sănătății și altele, trebuie să colaboreze conform mecanismului de cooperare intersectorială aprobat de Guvern (HG 270/2014), prin echipe multidisciplinare, inclusiv pentru identificarea și intervenția în cazurile de violență și abuz sexual.

În ordinea celor expuse, se menționează Ministerul Muncii și Protecției Sociale joacă este responsabil de implementarea politicii guvernamentale pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, asigurându-se că legislația națională este

respectată și aliniată la standardele internaționale în acest domeniu. Printre responsabilitățile principale ale Ministerului se numără elaborarea de acte normative, politici și analize care vizează protecția copiilor împotriva abuzurilor sexuale, precum și coordonarea acțiunilor interinstituționale pentru prevenirea acestor tipuri de abuzuri. Ministerul colaborează activ cu instituții internaționale și organizații non-guvernamentale, sprijinind proiectele de prevenire a abuzului sexual asupra minorilor și dezvoltarea unor mecanisme de protecție în mediul online. La fel, Ministerul monitorizează în permanență poziția Republicii Moldova în indicatorii internaționali și dezvoltă propuneri pentru îmbunătățirea acestora, concentrându-se pe crearea unui cadru legislativ eficient în domeniul protecției copiilor. De asemenea, Ministerul se ocupă de implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, contribuind la alinierea legislației naționale la reglementările europene privind prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra minorilor.

În ceea ce privește prevenirea abuzului sexual asupra copiilor, Ministerul coordonează activitățile autorităților administrative subordonate și instituțiilor publice pentru asigurarea furnizării de servicii specifice, cum ar fi asistența socială, consilierea victimelor, precum și plasamentul în centrele de protecție specializate. Acesta se ocupă de gestionarea și monitorizarea programelor de prevenire și combatere a abuzului sexual asupra copiilor, incluzând educația pentru siguranța online, pentru a răspunde la riscurile crescute în mediul digital. Ministerul are, de asemenea, un rol important în coordonarea și implementarea măsurilor de protecție socială pentru copiii victime ale abuzului sexual, inclusiv prin programele de reintegrare familială, consiliere psihologică și sprijin pentru familiile afectate.

Managementul de caz în domeniul protecției copilului este imperativ pentru identificarea rapidă a cazurilor de abuz sexual și implementarea unor intervenții coordonate. Acesta include evaluarea inițială a cazurilor de abuz, protecția copilului în mediul online și asigurarea unui cadru legal și de suport pentru victimele abuzului sexual. Ministerul garantează printr-un mecanism intersectorial identificarea, evaluarea și monitorizarea cazurilor de abuz sexual asupra copiilor, atât în mediul fizic, cât și online, oferind protecție adecvată. După evaluarea cazului, managerul de caz, în colaborare cu echipa multidisciplinară, întocmește planul de asistență, care stabilește acțiunile, măsurile de protecție și termenele pentru implementare. Aceste acțiuni trebuie să răspundă nevoilor copilului și familiei, fiind adaptate resurselor disponibile și așteptărilor acestora.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 270/2024 și Ordinului Ministerului Sănătății nr. 445/2015, instituțiile medicale sunt obligate să înregistreze și să raporteze cazurile de abuz și să acorde servicii medicale complete copiilor, inclusiv celor în risc, participând la activitățile echipelor multidisciplinare și implementând măsuri de prevenire. Victimele minore ale infracțiunilor sexuale beneficiază de protecție juridică, asistență din partea unui avocat, audiere în spații special amenajate și consiliere psihologică. De asemenea, se aplică măsuri de protecție conform Codului de procedură penală. În cadrul Centrului de Medicină Legală, se efectuează examinări medico-legale detaliate ale victimelor de abuz fizic și sexual, având experți judiciari specializați.

În martie 2022, a fost înființat Centrul Regional de Asistență Integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor în municipiul Bălți, care oferă asistență psihologică, juridică, medicală și socială, asigurând intervenții coordonate și suport pentru familii și reprezentanți legali.

Totodată, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale desfășoară activități pentru combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online,

având atribuții în urmărirea penală a infracțiunilor de trafic de ființe umane, exploatare sexuală și alte infracțiuni conexe. Acesta conduce anchete penale privind cazurile de abuz sexual asupra minorilor, inclusiv cele care implică rețele online, și se ocupă cu cercetarea infracțiunilor comise de organizații criminale în acest domeniu. În cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, a fost înființat Biroul Antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice, care se concentrează pe combaterea abuzurilor sexuale online și protecția copiilor împotriva exploatării sexuale. Procurorii specializați lucrează în această direcție, implementând legislația relevantă pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor ce vizează copii. În paralel, în conformitate cu standardele internaționale și cu prevederile Convenției privind Drepturile Copilului, au fost desemnați procurori specializați în domeniul protecției copiilor în toate birourile teritoriale ale procuraturii. Aceștia sunt implicați activ în investigarea cazurilor de abuzuri și în colaborarea cu alte instituții pentru protejarea copiilor de orice formă de abuz, inclusiv în mediul digital.

În perioada 2020-2023, în cadrul Programului „Intersection. Zona sigură online", au fost implementate activități menite să sprijine protecția copiilor în mediul online. Printre acestea se numără conferințele naționale, workshop-urile pentru schimbul de bune practici, și instruirile pentru profesori, pentru a le oferi acestora resursele necesare în gestionarea siguranței copiilor în mediul digital. De asemenea, au fost create ghiduri educaționale și materiale informative, distribuite în colaborare cu Centrul Internațional „La Strada", pentru a sprijini educația continuă a părinților și cadrelor didactice privind siguranța online a copiilor.

În ceea ce privește competențele Institutului Național al Justiției în domeniu, acesta formează profesioniștii din sistemul judiciar pentru a aborda eficient cazurile de abuz sexual asupra copiilor. Aceste instituții colaborează pentru a asigura protecția și prevenirea abuzurilor asupra copiilor.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În contextul dificultăților actuale întâmpinate în procesul de intervenție în cazurile de abuz și exploatare sexuală a copiilor, inclusiv în mediul online, este evidentă necesitatea unor măsuri legislative mai eficiente și adaptate realităților tehnologice în continuă schimbare. În acest sens, pentru perioada următoare, se preconizează implementarea și transpunerea completă a Directivei 2011/93/UE, care vizează protecția copiilor împotriva abuzului și exploatării sexuale, și a Regulamentului (UE) 2021/1232, adoptat de Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene pe 14 iulie 2021. Acest regulament introduce o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE, reglementând utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, în scopul procesării datelor cu caracter personal și a altor informații relevante pentru combaterea abuzului sexual online asupra copiilor. Astfel, aceste măsuri legislative vor reprezenta un pas în întărirea protecției copiilor și în eficientizarea mecanismelor de prevenire și combatere a abuzului sexual, inclusiv în mediul digital, un domeniu care a devenit tot mai vulnerabil în fața riscurilor și exploatării online.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a transpunerii și modificării cadrului normativ *(alinierea la Directiva 2011/93/UE și la Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021*

privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE și a Regulamentului (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1232 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor) este importantă elaborarea metodologiilor, ghidurilor și instrucțiunilor de lucru pentru specialiștii din sectorul justiției în vederea cercetării noilor categorii de infracțiuni, și anume aprobarea Metodologiei privind examinarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, prin utilizarea tehnologiilor online, cât și aprobarea Ghidurilor/ Instrucțiunilor privind aplicarea de către organele de drept a prevederilor legale cu privire la violența sexuală asupra copiilor

La fel, în vederea asigurării protecției și asistenței victimelor minore, se propune extinderea rețelei de Centre regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor (Centrul Barnahus) în regiunea Centru și Sud a țării (2 unități).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Abuzul sexual al copiilor, inclusiv online”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 207,90 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.534,00 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat.

24.1.7. Traficul armelor de foc, inclusiv controlul armelor de foc, componentelor esențiale și muniției

Prezentarea generală a situației

Traficul de arme de foc reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității naționale și internaționale, fiind strâns legat de activitățile infracționale organizate și de instabilitatea regiunilor afectate de conflicte armate sau de violență. Controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor se impune pentru prevenirea acestui fenomen și pentru asigurarea unui mediu sigur și protejat pentru cetățeni.

În contextul globalizării și al evoluției tehnologiilor de fabricație și transport, traficul ilicit de arme de foc a căpătat o amploare deosebită, iar reglementările și măsurile internaționale în acest domeniu devin tot mai stringente. Pentru a combate eficient acest fenomen, este necesar să existe o coordonare internațională puternică, politici stricte de control al armelor și o colaborare constantă între autoritățile naționale și organizațiile internaționale. În această direcție, abordările legislative și operaționale trebuie să fie adaptate la noile provocări, pentru a limita accesul ilegal la arme de foc și muniție și pentru a proteja astfel drepturile fundamentale ale individului și siguranța publică.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Pe de altă parte, autoritățile continuă procesul de armonizare a legislației și consolidare a instituțiilor în domeniul controlului armelor de foc, componentelor esențiale și munițiilor, având ca scop alinierea la standardele Uniunii Europene. În acest context, țara noastră este parte la principalele instrumente internaționale relevante, cum ar fi Protocolul împotriva fabricării și traficului ilegal de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat pe 31 mai 2001 la New York, ratificat prin Legea nr. 224/2005. De asemenea, Moldova este semnatară a Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, ratificată prin Legea nr. 15/2005, și a Tratatului privind comerțul cu arme, care a intrat în vigoare pe 26 iunie 2015, prin Legea nr. 105/2015.

Republica Moldova implementează obiectivele Planului de acțiune al Uniunii Europene privind combaterea traficului de arme de foc, prin colaborarea cu Centrul de Coordonare pentru Controlul Armelor Mici și Ușoare din Europa de Sud-Est și de Est (SEESAC) și prin participarea activă în cadrul acțiunilor operaționale EMPACT dedicate combaterii traficului ilicit de arme. Începând cu anul 2021, autoritățile din Republica Moldova au început aplicarea procedurii de marcaj pentru trasabilitatea armelor de foc, în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Au fost adoptate măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de evidență, trasabilitate și control al armelor, incluzând modernizarea infrastructurii IT, implementarea procedurilor de marcaj și distrugere a armelor retrase din circulație, dar și instruirea continuă a forțelor de ordine în domeniul investigării și prevenirii traficului de arme.

Cadrul legislativ național care reglementează acest domeniu este cuprinzător și include norme pentru controlul și reglementarea traficului de arme de foc, cum ar fi: Codul penal, Codul de procedură penală, Codul contravențional, Legea nr. 130/2012 privind regimul armelor și munițiilor cu destinație civilă, Legea nr. 105/2015 pentru ratificarea Tratatului privind comerțul cu arme și Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice. În plus, legislația include Hotărârea Guvernului nr. 609/2018 privind aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor” și Hotărârea Guvernului nr. 24/2025 cu privire la Sistemul național de control al comerțului cu mărfuri strategice în Republica Moldova, prin care s-a aprobat Regulamentul privind procedura de control al comerțului cu mărfuri strategice. Reglementările vizate sunt necesare pentru asigurarea unui control eficient și a unei monitorizări constante asupra circulației armelor și munițiilor în Republica Moldova.

Cadrul administrativ

Traficul de arme de foc reprezintă o provocare majoră pentru Republica Moldova, în contextul geopolitic complex al regiunii, dar și în contextul unor factori istorici și economici care influențează securitatea națională. Circumstanțele, caracterizate prin instabilitate regională și vulnerabilități interne, au determinat autoritățile Republicii Moldova să adopte o serie de măsuri ferme și riguroase pentru a preveni și combate traficul ilegal de arme. Controlul și reglementarea strictă a armelor de foc, a componentelor esențiale și a munițiilor au devenit priorități de bază pentru asigurarea siguranței publice și protejarea integrității statului.

În acest context, Ministerul Afacerilor Interne deține un rol fundamental, având responsabilitatea principală în administrarea și monitorizarea armelor de foc, inclusiv în ceea ce privește autorizarea, evidența și controlul utilizării acestora. De asemenea, coordonează politica

națională în domeniu, asigurând o abordare uniformă și coerentă. Inspectoratul General al Poliției, prin subdiviziunile sale specializate, analizează riscurile privind traficul ilegal de arme și colaborează cu agențiile internaționale pentru prevenirea acestui fenomen, acționând activ pentru a reduce impactul său asupra securității interne și externe. În plus, deține atribuții în gestionarea trasabilității armelor, un aspect de bază pentru identificarea și combaterea traficului ilegal.

Totodată, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Serviciul Vamal sunt implicate activ în prevenirea introducerii ilegale de arme în țară. Serviciul de Protecție și Pază de Stat colaborează cu omologii din alte state, autorizând astfel introducerea, portul și folosirea armelor pe teritoriul Republicii Moldova în perioada vizitelor delegațiilor străine, în timp ce Ministerul Afacerilor Externe se concentrează pe dezvoltarea unor relații internaționale solide pentru implementarea tratatelor și acordurilor care reglementează comerțul și traficul de arme și muniții.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor are rolul de a investiga tranzacțiile financiare legate de traficul de arme, iar Serviciul de Informații și Securitate desfășoară activități de colectare și analiză a informațiilor privind amenințările la adresa securității naționale. Agenția Servicii Publice asigură ca toate documentele legate de comerțul cu arme sunt conforme cu legislația națională, iar Procuratura Generală și instanțele de judecată dețin competențe în procesul de sancționare a infracțiunilor legate de traficul de arme. În fața acestei amenințări complexe, o abordare interinstituțională și o cooperare națională și internațională strânsă sunt necesare pentru combaterea traficului de arme de foc și protejarea securității naționale a Republicii Moldova.

La nivel operațional, Republica Moldova participă activ în cadrul inițiativelor și acțiunilor coordonate de către EMPACT, colaborând cu alte state și agenții internaționale pentru a combate traficul de arme. Activitățile sunt sprijinite de baze de date naționale, precum „Registrul de Stat al Armelor”, și internaționale, precum iArms, prin intermediul INTERPOL și SIENA, pentru a asigura trasabilitatea armelor și monitorizarea eficientă a acestora. Astfel, Republica Moldova își întărește continuu capacitățile în domeniul controlului armelor de foc, contribuind la eforturile regionale și internaționale de prevenire a traficului ilicit de arme și a altor activități infracționale conexe.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Pentru aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova planifică alinierea cadrului legislativ național la acquis-ul european în domeniul combaterii traficului ilicit de arme de foc și muniții pentru a asigura o gestionare mai eficientă a armelor și munițiilor și de a preveni utilizarea ilegală a acestora. Un prim obiectiv constă în alinierea Legii nr. 130/2012 privind regimul armelor de foc și al munițiilor cu destinație civilă la Directiva UE 2021/555 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 martie 2021, care se referă la controlul achiziționării și deținerii de arme, cu scopul de a întări măsurile de securitate și de a preveni proliferarea armelor de foc în rândul civililor. În acest sens, se va modifica Hotărârea Guvernului nr. 416/2021, care reglementează păstrarea informațiilor în Registrul de stat al armelor, pentru a asigura o mai bună urmărire și gestionare a datelor privind armele de foc. Un aspect important în procesul de aliniere legislativă va fi reglementarea aspectelor privind Pașaportul european pentru arme de foc, un document necesar pentru facilitarea controlului și trasabilității armelor, dar și stabilirea unor specificații tehnice clare pentru armele de alarmă și semnalizare. De asemenea, va fi reglementat termenul de

păstrare a datelor referitoare la armele de foc, pentru a permite o identificare rapidă și precisă a acestora în scopuri de urmărire și prevenire a traficului ilegal.

Un alt pas semnificativ în alinierea legislației naționale la standardele europene va viza implementarea modificărilor prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/337 al Comisiei Europene, care stabilește standardele și tehnicile de dezactivare a armelor de foc. Aceste modificări vor asigura că armele de foc dezactivate devin complet ireversibile și nu mai pot fi reutilizate, eliminând astfel riscurile de reactivare și utilizare ilegală. În paralel, se va realiza și alinierea legislației naționale la Directiva de punere în aplicare (UE) 2019/69 a Comisiei, care stabilește specificațiile tehnice pentru armele de alarmă și semnalizare, în conformitate cu reglementările prevăzute de Directiva 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme.

Astfel, prin implementarea acestor planuri legislative, Republica Moldova va contribui la creșterea securității interne și externe, asigurând o gestionare eficientă a armelor de foc și munițiilor, în conformitate cu standardele internaționale și angajamentele sale în cadrul procesului de integrare europeană.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova își reafirmă angajamentul ferm de a lupta împotriva traficului ilicit de arme și muniții, considerându-l un aspect de bază al securității naționale și un domeniu prioritar pentru integrarea în Uniunea Europeană. În acest sens, autoritățile vor pune în aplicare un set de măsuri complexe pentru a întări capacitatea instituțională de combatere a fenomenului. Printre aceste măsuri se numără intensificarea acțiunilor de sensibilizare a societății civile prin campanii de informare bazate pe principiul „politicii orientate spre problemă”. Campaniile vor încuraja predarea voluntară a armelor deținute ilegal, contribuind astfel la reducerea numărului de arme necontrolate aflate în circulație. De asemenea, autoritățile vor continua dezvoltarea și extinderea Registrului de stat privind SALW, având în vedere faza a II-a a acestui sistem, care va permite o monitorizare mai precisă și eficientă a armelor aflate în posesia cetățenilor și instituțiilor.

În paralel, se va construi un depozit modern de SALW în sudul țării, care va asigura un spațiu sigur și bine securizat pentru stocarea armelor confiscate sau depuse de cetățeni. Totodată, se vor crea camere speciale de păstrare a probelor în fiecare inspectorat de poliție teritorial, fiind îmbunătățită gestionarea și protecția acestora în cadrul investigațiilor. În acest context, va fi modernizat și laboratorul de tir experimental din cadrul Centrului Tehnico-Criminalistic și Expertize Judiciare al Inspectoratului General al Poliției, astfel încât să corespundă celor mai înalte standarde ale Uniunii Europene.

Pentru a răspunde adecvat provocărilor aduse de traficul ilicit de arme și de utilizarea neautorizată a acestora, Republica Moldova se angajează, de asemenea, să investească semnificativ în formarea continuă a personalului din structurile de aplicare a legii, prin organizarea cursurilor de instruire și schimburilor de bune practici cu parteneri internaționali, pentru a îmbunătăți competențele acestora în domeniul combaterii infracționalității armate. Totodată, va fi asigurată modernizarea infrastructurii și echipamentelor necesare pentru desfășurarea activităților de prevenire și combatere a traficului ilicit, pentru a garanta un răspuns eficient și bine coordonat la provocările actuale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al muniției)”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 189,08 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 31.664,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 775,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 26.789,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 4.100,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.8. Traficul de ființe umane

Prezentarea generală a situației

Traficul de ființe umane reprezintă o problemă complexă în Republica Moldova, ce afectează persoane de diverse vârste și genuri. Printre cele mai comune forme de exploatare se numără munca forțată, exploatarea sexuală comercială și cerșetoria. În ultimii ani, au apărut noi forme de trafic, cum ar fi implicarea bărbaților în transportul migranților ilegali din Asia și Orientul Mijlociu, cu 18 victime identificate în 2024, dar și utilizarea femeilor ca mame surogat, cu 3 victime din Republica Moldova în Republica Elenă și 4 din Uzbekistan în Ucraina. Conform statisticilor, majoritatea victimelor adulte sunt bărbați exploatați prin muncă, în timp ce femeile sunt cele mai afectate de exploatarea sexuală. În cazul copiilor, exploatarea sexuală comercială reprezintă cea mai frecventă formă de trafic, în special în rândul fetelor cu vârste între 15 și 17 ani, majoritatea cazurilor având loc pe teritoriul național. Alte forme de trafic care afectează copiii includ exploatarea prin muncă și cerșetoria, atât în țară, cât și în străinătate, victimele fiind de ambele sexe.

În ultimii ani, tehnologia informațională a fost tot mai frecvent utilizată de infractori pentru recrutarea și exploatarea victimelor, în special în cazurile de exploatare sexuală comercială. În 2024, cauzele penale ale poliției privind traficul de ființe umane și de copii au inclus și utilizarea tehnologiei informaționale de către infractori. Printre cazurile investigate se numără trafic de ființe umane (5 cazuri), trafic de copii (7 cazuri), proxenetism (3 cazuri), încălcarea inviolabilității vieții personale (10 cazuri), șantaj (3 cazuri) și pornografie infantilă (1 caz).

Cadrul legislativ

Traficul de ființe umane în Republica Moldova beneficiază de un cadru legislativ robust, **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene, și reflectă angajamentele internaționale ale țării și eforturile constante pentru combaterea acestui fenomen. Republica Moldova a ratificat Convenția Națiunilor Unite (ONU) împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocolul pentru prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femei și copii (Protocolul de la Palermo), în septembrie 2005. În mai 2006, a ratificat și Convenția Consiliului Europei (CoE) privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane. Aceste instrumente internaționale constituie elemente fundamentale ale cadrului legal al Republicii Moldova, contribuind la integrarea acesteia în sistemele internaționale de protecție a drepturilor omului. Pentru a monitoriza implementarea eficientă a Convenției CoE, Grupul de experți al CoE privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane (GRETA) evaluează periodic măsurile adoptate de Guvernul Republicii Moldova. În anul 2025, Republica Moldova a fost evaluată în cadrul celei de-a patra runde de monitorizare a

implementării Convenției CoE privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane. Raportul de evaluare a fost aprobat și publicat la data de 10 iunie 2025 (link).

De-a lungul anilor, autoritățile naționale au adoptat măsuri semnificative pentru dezvoltarea legislației și a cadrului instituțional destinat prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Aceste măsuri au vizat, pe de o parte, consolidarea mecanismelor de coordonare națională între actorii relevanți (autorități, agenții guvernamentale, organizații non-guvernamentale), iar pe de altă parte, au fost necesare pentru crearea unui cadru eficient de cooperare internațională. Aceste eforturi reflectă o abordare unitară și adaptată la evoluțiile globale și regionale ale fenomenului traficului de ființe umane. De asemenea, Republica Moldova a evoluat de la statutul de țară de origine a victimelor traficului de ființe umane la un rol de țară de tranzit și destinație. Această schimbare a impus ajustarea continuă a mecanismelor de răspuns ale autorităților, care s-au adaptat pentru a face față noilor realități și provocări generate de schimbările contextuale ale fenomenului. Astfel, legislația și politicile naționale s-au adaptat pentru a aborda complexitatea traficului de ființe umane, asigurându-se că măsurile de prevenire, protecție și intervenție sunt aliniate la dinamica internațională și la necesitățile interne ale țării.

Cadrul normativ național relevant pentru combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova cuprinde mai multe acte legislative, printre care Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc, Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat și Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. În plus, Republica Moldova este într-un proces continuu de aliniere parțială la dispozițiile Directivei 2011/36/UE, care vizează prevenirea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia.

În ceea ce privește Legea nr. 241/2005, aceasta reglementează răspunsul la fenomenul traficului de ființe umane, abordându-l într-o manieră cuprinzătoare, ce include măsuri de prevenire, urmărirea penală a traficanților, protecția victimelor și colaborarea între diferitele entități implicate în domeniu. De asemenea, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor stabilește condițiile necesare pentru asigurarea unui proces de reabilitare adecvat victimelor, protejându-le drepturile și oferindu-le suport prin servicii de consiliere psihologică, asistență juridică și compensare financiară.

Totodată, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” subliniază vulnerabilitatea migranților și a copiilor acestora în fața traficului de ființe umane și stabilește obiective strategice pentru eliminarea acestui fenomen și a muncii forțate. Programul pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru perioada 2024-2028, împreună cu Planul de acțiuni aferent, vizează promovarea unei atitudini de toleranță zero față de traficul de persoane, consolidarea abilităților profesioniștilor și protejarea victimelor. În acest sens, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor stabilește cadrul legal necesar pentru asigurarea condițiilor minime de reabilitare a victimelor și pentru protecția drepturilor și intereselor acestora. Reabilitarea se realizează prin oferirea de servicii de suport, atât publice, cât și private, destinate victimelor abuzurilor, violenței fizice, psihice sau sexuale, conform prevederilor legale, și anume: consiliere informativă privind drepturile și serviciile disponibile; consiliere psihologică; asistență juridică de stat; compensare financiară din partea statului pentru prejudiciile cauzate de infracțiuni. Programul de creare și dezvoltare a Mecanismului Național de Referire pentru protecția și asistența

victimelor infracțiunilor pentru perioada 2022-2026 asigură respectarea drepturilor victimelor și soluționarea deficiențelor din sistemul național de referire.

Cadrul administrativ

Ministerul Justiției este responsabil pentru elaborarea politicilor punitive ale statului, în special în ceea ce privește incriminarea faptelor și reglementarea procedurilor de intervenție și activitate în cadrul procesului penal. Ministerul Afacerilor Interne garantează intervenția prin două structuri principale: Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Inspectoratul General al Poliției intervine prin subdiviziunile specializate, cum ar fi Inspectoratul național de investigații, care include Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, ce se ocupă cu intervenția și examinarea sesizărilor referitoare la traficul de persoane (adulți și copii). Inspectoratul General al Poliției de Frontieră intervine prin Secția Combatere a Migrației Ilegale și Traficului de Ființe Umane. Procuratura Generală, prin procuraturile teritoriale și specializate, asigură conducerea urmăririi penale și susținerea învinuirii în instanță. Instanțele de judecată sunt responsabile pentru judecarea cazurilor, stabilirea vinovăției și aplicarea pedepsei penale. Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură, prin subdiviziunile sale teritoriale (Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă și Agențiile Teritoriale de Asistență Socială), asistența și protecția victimelor. Ministerul Sănătății, prin instituțiile medico-sanitare, identifică cazurile și asigură examinarea și îngrijirea medicală a victimelor. Centrul Regional de Asistență Integrată a Copiilor Victime / Martori ai Infracțiunilor (Centrul Barnahus), în regiunea de nord a țării, asigură examinarea medicală și medico-legală a copiilor victime, oferind asistență informațională, socială, psihologică și audierea în cadrul procesului penal.

Republica Moldova gestionează cazurile de trafic de ființe umane prin Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane și Direcția Urmărire Penală din cadrul Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției, subordonat Ministerului Afacerilor Interne, precum și prin Secția Combaterea Migrației Ilegale și Traficului de Ființe Umane din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Activitatea procesuală a ofițerilor de urmărire penală și a celor de investigații este coordonată de procurorii din cadrul Biroului antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale.

Platformele de cooperare intersectoriale sunt importante în procesul de coordonare a activităților de dezvoltare, promovare, implementare și monitorizare a legislației și politicilor publice. Printre acestea se numără: Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, care monitorizează politicile și coordonează eforturile autorităților și cooperarea cu actorii internaționali, Grupul Coordonator Tehnic al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, care asigură implementarea rezoluțiilor și planificarea activităților, Consiliul Coordonator al Mecanismului Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor, un organ intersectorial care elaborează și monitorizează politicile de reabilitare a victimelor infracțiunilor sub coordonarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Asistența și protecția copiilor sunt garantate prin Mecanismul Interdepartamental aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014, care implică Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, și Administrația Publică Locală. Intervenția coordonată în procesul penal, pentru a preveni revictimizarea copiilor, se desfășoară pe platforma Centrului Barnahus. Protecția și asistența

victimelor adulte sunt asigurate prin Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor, cu ajutorul echipelor multidisciplinare teritoriale coordonate de specialiștii în domeniul violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor din cadrul Structurilor Teritoriale de Asistență Socială și / sau Agențiilor Teritoriale de Asistență Socială din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu implicarea Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Autoritățile Publice Locale și ONG-urilor. Victimele beneficiază și de sprijin pe platforma serviciilor specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, finanțate din bugetul de stat (Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane mun. Chișinău, Serviciul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane pentru bărbați mun. Chișinău, Centrul maternal „ProFamilia" din Căușeni, Centrul maternal din Cahul, Centrul maternal „Pro-Femina" din Hâncești și Centrul de asistență socială a familiei și copilului „CREDO").

De asemenea, Ministerul Muncii și Protecției Sociale exercită rolul de Unitate națională de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor, prin Direcția politici de asigurare a egalității.

La fel, Cancelaria de Stat, prin subdiviziunea sa specializată, coordonează activitățile de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, monitorizează și evaluează realizarea politicilor în domeniu de către instituțiile competente la toate nivelurile administrației publice, creează grupuri de lucru interinstituționale pentru îmbunătățirea politicilor și coordonează procesul de elaborare a rapoartelor naționale și internaționale. De asemenea, susține campaniile de informare și sensibilizare a populației privind fenomenul traficului de ființe umane, în parteneriate cu organizațiile de dezvoltare.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În domeniul combaterii traficului de ființe umane Republica Moldova își propune să adopte un set de măsuri legislative ambițioase, având în vedere atât alinierea la standardele internaționale, cât și necesitatea îmbunătățirii protecției victimelor și a eficienței în combaterea acestui fenomen. Un obiectiv pentru viitorul apropiat este transpunerea integrală a Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, care stabilește norme detaliate pentru prevenirea traficului de persoane, identificarea și protecția victimelor, precum și sancționarea traficanților, având în vedere necesitatea actualizării normelor în concordanță cu reglementările europene și internaționale mai recente. Aceste modificări vor consolida cadrul legal existent și vor adresa lacunele în legislația națională, oferind un cadru mai coerent și eficient în combaterea traficului de ființe umane. De asemenea, se va asigura transpunerea integrală a Directivei 2004/81/CE din 29 aprilie 2004, care reglementează acordarea permisului de ședere persoanelor din țări terțe care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au fost implicate în acțiuni de facilitare a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente. Aceasta va permite extinderea mecanismelor de protecție pentru victimele traficului de ființe umane, facilitând integrarea lor în societate și oferindu-le protecție pe termen lung.

Pe lângă modificările legislative preconizate, pentru buna lor implementare, se va pune accent pe consolidarea măsurilor de prevenire a traficului de persoane, dezvoltarea unor politici educaționale și informativ-educative pentru populație și profesioniști, precum și extinderea colaborării între instituțiile naționale și cele internaționale. De asemenea, va fi stimulată implementarea unor proceduri standardizate pentru identificarea victimelor și acordarea de asistență imediată acestora, asigurându-se că victimele beneficiază de protecție adecvată și de acces la resursele necesare pentru recuperare.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Printre măsurile planificate pentru îmbunătățirea protecției victimelor traficului de ființe umane se numără o serie de acțiuni complexe menite să întărească sprijinul acordat acestora și să contribuie la prevenirea tipului dat de infracțiuni. În anul 2025, pentru a asigura accesibilitatea serviciilor de asistență și protecție destinate victimelor traficului de ființe umane, au fost renovate și adaptate trei centre de plasament – Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane, Centrul Maternal „Pro Familia” din municipiul Căușeni și Centrul Maternal „Pro-Femina” din raionul Hîncești – astfel încât să corespundă necesităților specifice ale victimelor cu multiple vulnerabilități.

În continuare se vor consolida centrele de asistență și protecție pentru victimele traficului de ființe umane. Centrele vor beneficia de programe de instruire continuă pentru personalul care le deservesc, pentru a răspunde nevoilor specifice ale victimelor. Se vor orienta forțele spre îmbunătățirea accesibilității la Centre, asigurându-se că victimele pot beneficia rapid și eficient de serviciile oferite. Un alt obiectiv este oferirea de servicii complete de reintegrare pe termen lung, care să sprijine victimele în procesul de recuperare și adaptare în societate. Serviciile vor include asistență pentru găsirea unui loc de muncă, sprijin continuu după plasare, precum și monitorizarea evoluției fiecărui caz în parte.

Un element forte de îmbunătățirea a serviciilor este consolidarea cadrului normativ de reglementare a acestor servicii, dar și asigurării îmbunătățirii standardelor minime de activitate.

De asemenea, se va garanta accesul victimelor la o gamă largă de beneficii sociale și servicii, cum ar fi asistență medicală, educație, cazare sigură și consiliere psihologică. Victimele vor beneficia de asistență juridică garantată de stat, pentru a le asigura un proces legal corect și sprijin în fața autorităților.

Autoritățile își propun să îmbunătățească semnificativ capacitățile de intervenție ale Procuraturii în domeniul combaterii traficului de ființe umane, ceea ce include consolidarea expertizei și abilităților tehnice ale personalului procuraturii, cu scopul de a asigura o abordare eficientă și bine informată a cazurilor de trafic de ființe umane. În acest sens, se urmărește atingerea unui nivel înalt de pregătire până în decembrie 2025. Nu în ultimul rând, autoritățile naționale își propun, printr-un plan pe termen mediu, să îmbunătățească semnificativ capacitățile de identificare a infracțiunilor de trafic de ființe umane, consolidând în paralel abilitățile instituțiilor responsabile pentru prevenirea acestora. Măsurile vor fi implementate până în decembrie 2027, cu scopul de a crea un sistem integrat și eficient de prevenire, identificare și combatere a traficului de ființe umane în Republica Moldova.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Traficul de ființe umane”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 73,50 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 37.094,05 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.134,05 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 2.110,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 33.850,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.9. Situații excepționale și de urgență

Prezentarea generală a situației

Domeniul situațiilor excepționale și de urgență este axat pe optimizarea interacțiunii și consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale și centrale în domeniul gestionării situațiilor de urgență și excepționale și eficientizare a sistemului protecției civile. De asemenea, modernizarea și dezvoltarea capacităților de prevenire, pregătire și răspuns ale sistemului de protecție civilă al Republicii Moldova va asigura cetățenilor prestarea unor servicii de stat de calitate, ceea ce va contribui la reducerea numărului de victime și a pagubelor cauzate de situațiile de urgență și excepționale.

În eforturile sale de a schimba lucrurile în bine, în anul 2023, Republica Moldova a devenit membru cu drepturi depline al Mecanismului de Protecție Civilă al UE/European Civil Protection Mechanism, scopul căruia constă în consolidarea cooperării între țările UE și alte state participante (Islanda, Norvegia, Serbia, Macedonia de Nord, Muntenegru, Turcia, Bosnia și Herțegovina, Albania, Ucraina), pe segmentul protecției civile, în vederea îmbunătățirii prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastre, dintre care cele mai des întâmpinate pe plan național sunt inundațiile, secetele, incendiile de vegetație, cât și cele de tip tehnogen. De altfel, acești trei piloni (Prevention, Preparedness, Response) constituie repere de dezvoltare a Republicii Moldova în domeniul protecției civile, fiind prevăzuți anterior, și în Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană 2021-2027.

Cadrul legislativ

Cadrul național asociat domeniului situațiilor excepționale și de urgență este constituit, în mare parte din: Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă; Legea nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor; Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război; Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007; Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale şi la modul de acumulare şi prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației şi teritoriului în caz de situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 803/2018 cu privire la Centrul de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și structurile de asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 408/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind suportul țării-gazdă în situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 804/2024 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului la dezastre pentru perioada 2024-2030; Hotărârea Guvernului nr. 137/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

Actualmente, Republica Moldova se află într-o etapă de tranziție de la mecanismele existente de gestionare a situațiilor excepționale – Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova creată prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 – către noul cadru legal instituit prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză și Hotărârea Guvernului nr. 579/2025 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Management al Crizelor.

Este de menționat că Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 2025, instituie cadrul legal pentru asigurarea managementului situațiilor de criză şi stabileşte modul de realizare şi de coordonare a măsurilor întreprinse de autorități publice, instituții publice, operatori economici şi organizații necomerciale pentru a asigura prevenirea, pregătirea, răspunsul şi recuperarea după situații de criză, cu scopul protejării populației, ordinii publice şi altor domenii ale securității naționale. Se relevă că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, au fost abrogate: noțiunea de „stare de urgență" prevăzută la art. 1 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu şi de război; dispozițiile privind starea de urgență din capitolul II și III al Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgenţă, de asediu şi de război.

Cadrul administrativ

Capacitățile limitate ale administrației publice locale, care se află în prima linie de gestionare a situațiilor de urgență şi excepționale, constituie una din principalele probleme care cauzează o reziliență subdezvoltată în fața acestora şi un nivel ridicat de vulnerabilitate la șocurile provocate de situațiile de urgență şi excepționale. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență reprezintă entitatea specializată din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii şi lichidării consecințelor situațiilor de urgență şi excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare şi radiologice în vederea asigurării securității populației, proprietății şi mediului prin realizarea unor măsuri unitare şi integrate menite să reducă riscurile de apariție a situațiilor de urgență şi excepționale. Numărul mare de situații de urgență şi excepționale, precum şi numărul victimelor rezultate din acestea, înregistrate anual pe teritoriul țării, indică asupra capacităților insuficiente şi subdezvoltate privind măsurile de prevenire şi informare a populației privind riscurile.

Este recomandabilă întărirea capacităților locale prin instruiri sistematice, dezvoltarea unor mecanisme clare de cooperare interinstituțională și alocarea constantă de resurse financiare pentru activități de prevenire și răspuns eficient la situațiile de urgență și excepționale.

În perioada anilor 2010-2024 în Republica Moldova au fost înregistrate 4305 situații excepționale, inclusiv 1329 cu caracter natural, 2866 cu caracter tehnogen și 110 cu caracter biologico-social. Numărul situațiilor excepționale a variat de la 206 până la 375 de cazuri pe an și a constituit în medie 300 cazuri de situații excepționale anual, având o ușoară tendință descendentă. Valoarea pagubelor materiale generate de aceste situații depășește 23 miliarde lei. În același timp, din totalul situațiilor excepționale înregistrate în perioada anilor 2010 - 2024, pe teritoriul Republicii Moldova au fost raportate 166 de decese, dintre care 28 au fost copii, iar 1766 de persoane au suferit diferite traumatisme.

În același timp, datorită acțiunilor de prevenire realizate de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență s-a diminuat numărul de victime în ultimii 14 ani, de la 18 decedați și 108 de spitalizați în urma situațiilor de urgență/ excepționale în anul 2013, la 14 decedați și 30 spitalizați în anul 2024. Pierderea a 166 de vieți omenești în decurs de 14 ani din cauza situațiilor excepționale și 1766 persoane traumatizate reflectă un impact semnificativ și denotă o capacitate redusă de răspuns.

În acest sens, se atestă implicarea şi interesul insuficient al populației în prevenirea situațiilor de urgență şi excepționale. Reziliența la situațiile de urgență și excepționale ale țării constituie un domeniu care necesită aplicarea unor acțiuni coordonate, la nivel național și local, o abordare complexă, cu investire de resurse financiare și instituționale, aplicarea instrumentelor de sensibilizare și conștientizare asupra importanței anticipării și gestionării eficiente a situațiilor de urgență și excepționale.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Procesul de aliniere a cadrului normativ la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul situațiilor excepționale și de urgență prevede elaborarea cadrului normativ care să reglementeze participarea la activități internaționale a angajaților Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, inclusiv în misiuni și exerciții. Urmare a unui studiu de fezabilitate, este în proces de elaborare proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului național de avertizare publică (de notificare și avertizare a populației în Republica Moldova) și proiectul de hotărâre de Guvern privind Regulamentul de utilizare și gestionare a sistemului național de avertizare publică.

Implementarea acquis-ului şi consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, se urmărește îmbunătățirea gradului de conștientizare al populației privind riscurile de dezastre, care va rezulta în reducerea numărului de victime și a pagubelor materiale. Totodată, prin acțiunile propuse, Republica Moldova urmărește dezvoltarea capacităților pentru furnizarea eficientă și extinsă a serviciilor de asistență internațională în domeniul protecției civile.

În prezent, capacitatea de pregătire a autorităților publice de toate nivelurile sunt diminuate din cauza lipsei unui sistem național de avertizare publică, care să asigure informarea şi modul corect de acțiune a populației amenințate de pericolul sau producerea situațiilor de urgență şi excepționale. În acest sens, ne propunem crearea unui sistem modern de înștiințare şi avertizare a populației, care să asigure un grad înalt de siguranță şi performanță, şi care să tindă spre o rată de acoperire de 100% a populației.

Absența unor condiții decente de cazare, dotarea insuficientă cu mijloace speciale (autospeciale de diferite tipuri, echipamente, accesorii, utilaje etc.), precum şi cu încăperi şi spații special amenajate, reduc capacitatea operațională şi de răspuns a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență şi, implicit, afectează securitatea desfășurării intervențiilor, iar finanțarea deficitară de la bugetul de stat a favorizat o degradare continuă a parcului de autospeciale de intervenție al Inspectoratului.

Tehnica învechită (circa 48% din tehnică are o vechime de peste 35 de ani) creează dificultăți majore în derularea activității de intervenție a pompierilor şi salvatorilor. În acest sens, Republica Moldova își propune renovarea parcului de autospeciale (achiziționarea a minim 40 autospeciale), cât și reconstruirea și/ sau construirea sediilor de salvatori și pompieri ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (construcția Postului salvatori și pompieri Holercani a SSE Dubăsari a DSE mun. Chișinău, construcția Postului salvatori și pompieri Lipcani a SSE Briceni a DSE mun. Edineți, construcția USP Glodeni a DSE mun. Bălți, construcția USP Călărași a DSE mun. Ungheni).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Situații excepționale și de urgență”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 301,35 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 621.098,33 mii lei, dintre care suma costurilor de 13.977,03 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 522.100,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 85.021,30 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.2.COOPERAREA ÎN DOMENIUL DROGURILOR

24.2.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova continuă să își dezvolte capacitățile de prevenire și combatere a traficului ilicit de droguri, consumului de substanțe interzise și reducerii consecințelor acestora asupra societății. În acest context, cooperarea națională și internațională reprezintă pilonii de bază în dezvoltarea unei politici eficiente în domeniu. Autoritățile Republicii Moldova, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Agenția Națională Antidrog, cooperează la un nivel avansat pentru a coordona măsurile de prevenire, control și asistență.

La nivel internațional, Republica Moldova este parte la multiple convenții ONU, inclusiv Convenția împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988, și colaborează activ cu organizații precum Europol, Interpol și Organizația Mondială a Sănătății. Cooperarea bilaterală cu statele vecine, România și Ucraina, joacă un rol important în gestionarea traficului transfrontalier. Parteneriatele sunt consolidate prin schimburi de informații, programe comune de instruire și proiecte finanțate de Uniunea Europeană. Eforturile continue de cooperare reflectă angajamentul Republicii Moldova de a aborda provocările legate de droguri într-o manieră holistică și integrată.

24.2.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii utilizării ilicite a drogurilor este **parțial aliniat** la *acquis-ul UE.* O prevedere referitoare la crearea unui „sistem de avertizare timpurie” pentru noile substanțe psihoactive este inclusă în proiectul de lege privind circulația substanțelor narcotice, psihotrope, precursorilor și înlocuitorilor de droguri. Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru perioada 2022-2030 și Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025, prevăd conectarea Republicii Moldova la Sistemul European de Avertizare Timpurie (EWS) pentru monitorizarea noilor

substanțe psihoactive. Printre obiectivele stabilite se numără achiziționarea și instalarea a cel puțin două licențe de acces la sistem până în 2025. Totodată, în 2022 a fost aprobat Protocolul Clinic Național privind tulburările asociate utilizării substanțelor noi cu proprietăți psihoactive, aplicabil atât adulților, cât și copiilor.

Legislația națională este **parțial aliniată** la Decizia-Cadru a Consiliului 2004/757/JAI, care stabilește normele minime privind sancționarea traficului de droguri, și a integrat o parte din Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2003 privind reducerea riscurilor asociate dependenței. Implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2030 și a altor programe naționale reflectă angajamentul Republicii Moldova de a preveni bolile transmisibile legate de consumul de droguri, cu excepția unor măsuri precum crearea centrelor supravegheate de consum. Totodată, pentru a combate în mod eficient producția și traficul de droguri la nivel național, este necesar de a implementa mecanisme eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor asociate. În acest sens, a fost adoptată Hotărârea Guvernului Nr. 631/2023, care a actualizat tabelele și listele substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor supuși controlului, inițial stabilite prin Hotărârea Guvernului Nr. 1088/2004, prin includerea a 619 substanțe noi. În anul 2022, au fost identificate patru substanțe noi, iar în 2023, alte trei substanțe suplimentare au fost descoperite. Tot în 2023, autoritățile au desființat trei laboratoare de producție a drogurilor, 76 de grupuri criminale formate din două sau mai multe persoane și 48 de grupuri criminale organizate. De asemenea, s-a înregistrat o creștere a cazurilor identificate și investigate cu ajutorul tehnologiilor informaționale pentru monitorizarea traficului de droguri online, fiind raportate 45 de cazuri în 2023, comparativ cu 42 în 2022.

După aderarea Republicii Moldova la Platforma Multidisciplinară Europeană împotriva Amenințărilor Criminale (EMPACT) țara a participat la 27 Acțiuni Operaționale în domeniul combaterii drogurilor, structurate astfel:

- **6.1 - Planul de Acțiuni pentru Cannabis, Cocaină și Heroină:** O.A. - 2.5 (P); 2.6 (P); 2.7 (P); 3.4 (P); 3.7 (P); 6.1 (P); 7.1 (P); 8.1 (P); 8.5 (P);
- **6.2 - Planul de Acțiuni pentru Noi Substanțe Psihoactive și Droguri Sintetice:** O.A. - 2.6 (P); 3.1 (P); 3.2 (P); 4.1 (P); 6.1 (P).

Aceste inițiative reflectă **alinierea** Republicii Moldova la strategia Uniunii Europene pentru combaterea traficului de droguri, prin consolidarea cooperării transfrontaliere, actualizarea legislației și utilizarea tehnologiilor moderne pentru asigurarea unui control mai eficient. Deși nu există un document politic național generalizat în domeniul drogurilor, politicile actuale ale Republicii Moldova se concentrează asupra celor trei piloni din Strategia Uniunii Europene, și anume reducerea ofertei de droguri, a cererii de droguri și a riscurilor asociate consumului de droguri. Aceste politici sunt, totodată, aliniate la măsurile din Planul de Acțiune al Uniunii Europene privind Drogurile 2021-2025.

În ceea ce privește reducerea ofertei de droguri, Republica Moldova a adoptat și actualizat legislația relevantă, care incriminează producția, traficul și consumul de droguri. Colaborarea cu agențiile internaționale de aplicare a legii și crearea unei unități speciale dedicate combaterii traficului de droguri sunt măsuri primare. De asemenea, sunt desfășurate operațiuni antidrog naționale periodice, iar controlul strict al frontierelor și formarea continuă a poliției în identificarea și combaterea traficului de droguri rămân priorități constante. Reducerea cererii de droguri se realizează prin prevenire, tratament și servicii de îngrijire. Prevenirea este implementată în școli,

pentru copii, adolescenți și tineri, ca parte a curriculumului obligatoriu, și include activități pentru promovarea unui stil de viață sănătos. De asemenea, există intervenții bazate pe dovezi pentru tineri și grupuri vulnerabile, precum și măsuri de intervenție timpurie prin centre de sănătate prietenoase tineretului. Serviciile pentru persoanele care consumă droguri includ consiliere, tratament psihosocial și asistat medicamentos, terapie de întreținere cu opioide, reabilitare și reintegrare socială, iar tratamentul de dezintoxicare este acoperit de asigurarea de sănătate.

În ceea ce privește tratamentul dependenței de droguri și infecțiile asociate consumului de droguri, Legea nr. 713/2001 prevede terapie și asistență pentru consumatorii de droguri, cu un accent pe protejarea sănătății și drepturilor omului. Tratamentul dependenței de opiacee, prin terapie cu agonist opioide (OAT), a fost implementat din 2004 și extins în sistemul penitenciar. Reabilitarea utilizatorilor de droguri și serviciile psihosociale sunt reglementate conform standardelor stabilite în Regulamentul Cadru privind Organizarea Serviciului Social Integrat, iar serviciile integrate includ centre de zi, cazare tranzitorii și comunități terapeutice. Există centre de zi în cinci districte ale țării și o comunitate terapeutică în penitenciarul „Pruncul” pentru reabilitarea pe termen lung a deținuților.

În ceea ce privește reducerea riscurilor asociate consumului de droguri, Republica Moldova implementează programe bazate pe intervenții recomandate de OMS, UNAIDS și UNODC, aliniindu-se la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030 și la Convențiile Internaționale privind Drogurile. Programul de reducere a riscurilor a fost demarat în 1998 și include măsuri precum distribuirea de ace și seringi, testare pentru HIV, sifilis, HVC, HVB, TB, trimiterea pentru tratament și gestionarea supradozelor de droguri cu naloxon. Programele sunt implementate în 29 de unități administrativ-teritoriale și 18 instituții penitenciare de către organizații neguvernamentale și Administrația Națională a Penitenciarelor. Conform Legii nr. 382/1999, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale gestionează controlul drogurilor prin Comitetul Național Permanent pentru Controlul Drogurilor. Deși procedura de includere a noilor substanțe psihoactive sub control nu este formal reglementată, aceasta implică informarea comitetului de organizațiile internaționale și Centrul de Expertiză Judiciară despre noile substanțe. Comitetul analizează informațiile primite și propune modificări care sunt supuse aprobării Ministerului Sănătății și Guvernului. Directiva UE 2017/2103 nu a fost transpusă, iar conceptul de „substanță psihoactivă nouă” este reglementat de un proiect de lege aflat în consultare.

În domeniul stocării și distrugerii drogurilor și a produselor medicamentoase utilizate în calitate de droguri, cadrul legislativ național reglementează cuprinzător procedurile și măsurile necesare pentru gestionarea acestora. Codul de procedură penală, prin alineatul (3) al Articolului 159 „Păstrarea Obiectelor Crimei și a Altora”, stabilește că substanțele stupefiante, substanțele psihoactive și precursorii pot fi păstrate ca probe în cantități mici (mostre), suficiente pentru a fi utilizate ca dovezi și pentru efectuarea expertizelor criminalistice, acestea fiind ambalate și sigilate de un expert. Cantitățile excedentare ale acestor substanțe trebuie predate instituțiilor autorizate sau distruse conform ordinului autorității de investigare, autorizată de către judecătorul de instrucție. Totodată, Legea nr. 382/1999 privind Circulația Substanțelor Narcotice și Psihotrope și a Precursorilor acestora reglementează politica statului în domeniul drogurilor, având ca obiective promovarea reglementării circulației substanțelor narcotice, protejarea sănătății publice și asigurarea securității sociale și de stat.

Hotărârea Guvernului nr. 128/2006 stabilește cerințele tehnice pentru facilitățile unde sunt depozitate substanțele narcotice, psihoactive și / sau precursorilor, impunând măsuri de protecție, cum ar fi sistemele de semnalizare multe-linii și de prevenire a incendiilor. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 79/2006 reglementează cantitățile substanțelor narcotice și psihoactive depistate în circulația ilegală, stabilind criterii pentru clasificarea acțiunilor legate de droguri, în funcție de cantitățile identificate. În scopul actualizării reglementărilor, Hotărârea Guvernului nr. 223/2024 a adăugat 619 substanțe noi în lista substanțelor narcotice și psihoactive. Procedura de confiscare, păstrare și distrugere a drogurilor (probe) este reglementată la nivel interinstituțional prin Ordinul Interdepartamental nr. 41/237/164-0/315 din 7 iunie 2021, care stabilește instrucțiuni pentru confiscarea, înregistrarea, păstrarea și transferul probelor, bunurilor valoroase și altor bunuri de către autoritățile de urmărire penală și Procuratură, asigurând aplicarea unui set uniform de reguli pentru toate instituțiile semnatare.

Implementarea acquis-ului comunitar în domeniul drogurilor și alinierea Republicii Moldova la Regulamentul (UE) 2023/1322 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 iunie 2023 privind Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA), care abrogă Regulamentul (CE) nr. 1920/2006, reprezintă o acţiune prioritară menită să consolideze cadrul instituţional naţional, să uniformizeze procesele de colectare şi analiză a datelor şi să asigure integrarea Republicii Moldova în mecanismele europene de monitorizare a fenomenului drogurilor.

În acest context, a fost adoptată Legea nr. 201/2025 privind circulaţia substanţelor stupefiante, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe, a precursorilor, a substanţelor psihoactive noi şi a substitutelor de droguri, care stabileşte statutul legal al Observatorul Național pentru Droguri (OND).

Conform art. 13 din Lege, în capitolul destinat structurilor responsabile, OND preia responsabilitatea colectării, analizei şi diseminării datelor privind consumul de droguri şi cooperarea cu EUDA, iar modul său de organizare şi funcţionare urmează să fie stabilit prin regulament aprobat de Ministerul Sănătăţii.

Astfel prin Ordinul Ministerului Sănătăţii nr. 754/2025 a fost aprobat Planul de acţiuni pentru anii 2025-2027 privind operaţionalizarea OND. Planul stabileşte măsuri etapizate orientate spre definirea şi operaţionalizarea proceselor interne ale OND, consolidarea reţelei naţionale de furnizori de date, dezvoltarea instrumentelor standardizate de colectare şi validare a datelor, armonizarea indicatorilor naţionali cu indicatorii epidemiologici cheie ai EUDA, precum şi consolidarea capacităţilor de analiză şi raportare. Implementarea acestui plan contribuie la consolidarea OND ca punct focal naţional şi partener oficial al EUDA, în aliniere cu acquis-ul european în domeniul drogurilor.

24.2.1.2. Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de mecanisme administrative dedicate combaterii fenomenului drogurilor și gestionării problemelor asociate acestuia. Comisia Națională Antidrog, înființată prin Hotărârea Guvernului nr. 481/2011, coordonează politica antidrog prin implementarea cerințelor internaționale, monitorizarea măsurilor de control, propunerea de îmbunătățiri legislative și organizarea de programe de educație și cercetare. Activitățile acesteia sunt susținute de Direcția Antidrog a Inspectoratului național de investigații, din subordinea Inspectoratului General al Poliției, iar conducerea este asigurată de Ministrul Afacerilor Interne.

Comisia include trei grupuri de lucru, axate pe crearea unui sistem național de avertizare pentru noile substanțe psihoactive, dezvoltarea programelor de prevenire și reabilitare a consumatorilor și analiza fezabilității unei entități separate pentru combaterea consumului de droguri.

În domeniul sănătății, Consiliul Național de Coordonare a Programelor TB/HIV/ITS, înființat în 2005, coordonează eforturile interministeriale pentru prevenirea și controlul tuberculozei, HIV/SIDA și ITS. Consiliul reunește reprezentanți ai ministerelor, ONG-urilor și organizațiilor internaționale, având trei niveluri de organizare: decizional, de coordonare și operațional. Grupurile tehnice de lucru oferă suport pentru dezvoltarea strategiilor naționale, monitorizarea situației și atragerea finanțării externe.

La rândul său, Ministerul Sănătății este autoritatea centrală specializată în dezvoltarea politicii naționale de sănătate și coordonează reducerea cererii de droguri și a riscurilor asociate acestora. Activitatea în domeniul drogurilor este gestionată prin trei departamente:

- **Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică**, care elaborează politici și programe de prevenire, inclusiv în domeniul abuzului de droguri;
- **Direcția generală politici în domeniul serviciilor medicale integrate,** care dezvoltă politici pentru servicii de tratament și reabilitare a persoanelor afectate de consumul de droguri;
- **Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale**, responsabil de politica privind prescrierea și eliberarea medicamentelor controlate, precum și de actualizarea listelor substanțelor narcotice și precursoare.

Comitetul Permanent de Control Asupra Drogurilor, din cadrul Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, are misiunea de monitorizare a circulației legale a substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, promovare a politicii de stat în domeniu și protejarea sănătății publice prin combaterea dependenței de droguri și a traficului ilicit. Atribuțiile acesteia includ emiterea, retragerea și / sau suspendarea autorizațiilor pentru activitățile legate de circulația substanțelor reglementate; evaluarea necesarului de substanțe și transmiterea acestora la Consiliul Internațional pentru Controlul Drogurilor; analiza documentelor privind respectarea limitelor și utilizarea instalațiilor pentru fabricarea, distribuția și vânzarea substanțelor narcotice și a precursorilor. Totodată, Dispensarul Republican de Narcologie coordonează servicii pentru persoanele dependente de droguri și alcool, inclusiv terapia de substituție și tratamentele de reabilitare, atât în regim ambulatoriu, cât și staționar, sprijinind recuperarea pe termen lung și îmbunătățind calitatea vieții celor cu tulburări de consum de substanțe.

Ministerul Afacerilor Interne are ca misiune dezvoltarea politicilor publice eficiente în domeniul ordinii publice și combaterii criminalității. Direcția politici în domeniul ordinii și securității publice, combaterea criminalității elaborează reglementări și asigură cooperarea cu entități naționale și internaționale. Instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne implicate în investigarea infracțiunilor privind drogurile includ:

1. **Inspectoratul General al Poliției:**

1.1. Inspectoratul Național de Investigații:

1.1.1. Direcția Antidrog (32 posturi), specializată în investigarea și combaterea traficului ilicit de droguri, inclusiv online;

1.1.2. Direcția urmărire penală;

1.1.3. Direcțiile regionale (Nord, Sud, Centru) cu unități specializate în combaterea traficului de droguri;

1.2. Centrul tehnico-criminalistic și expertiză judiciară, ce realizează expertize judiciare și analize fizico-chimice ale substanțelor narcotice.

2. **Inspectoratul General al Poliției de Frontieră**:

2.1. Direcția investigarea criminalității transfrontaliere;

2.2. Direcția urmărire penală;

2.3. Secția pentru combaterea traficului ilicit de droguri, care desfășoară activități speciale de investigare pentru prevenirea și combaterea traficului de droguri la frontiere.

Aceste instituții colaborează la nivel național și internațional pentru a detecta, documenta și destructura rețelele de trafic de droguri, precum și pentru a preveni crearea de noi canale de trafic.

Cumulativ, organizațiile societății civile contribuție în dezvoltarea politicilor și furnizarea serviciilor de prevenire, consiliere, reabilitare și reducere a riscurilor. Acestea sunt parteneri cheie în implementarea programelor de prevenire a dependenței și sunt reprezentate în Comisia Națională Antidrog, Consiliul Național de Coordonare al Programelor de Prevenire și Control al TB/HIV/ITS, precum și în grupurile tehnice de lucru pe HIV și TB. În plus, ele contribuie activ la servicii precum prevenirea, consilierea, reabilitarea, sprijinul psihosocial și reducerea riscurilor la nivel comunitar.

Serviciul de Informații și Securitate se concentrează pe identificarea și distrugerea grupurilor de crimă organizată implicate în traficul internațional de droguri, care reprezintă o amenințare pentru securitatea națională. Operativ, identifică grupurile și canalele de trafic, informând procuratura pentru documentare conform legii. De asemenea, oferă suport în anchete și participă activ la sesiuni de lucru cu autoritățile naționale și internaționale, inclusiv în cadrul Comisiei Naționale Antidrog și Grupului Comun de Analiză a Riscurilor (GCAR).

Republica Moldova a fost un lider regional și global în implementarea programelor de reducere a riscurilor în sistemul penitenciar, cu accent pe prevenirea transmiterii bolilor infecțioase, precum HIV, hepatita B și C, și tuberculoza, în rândul persoanelor aflate în detenție. În 2023, toate cele 17 închisori din țară au integrat servicii de sănătate, inclusiv terapii cu agoniști opioizi (OAT), programe de distribuire de seringi și ace (NSP), și acces la testarea și tratamentul HIV. De asemenea, țara a dezvoltat un model unic de gestionare a dependenței în penitenciare prin comunitatea terapeutică fără droguri, Catharsis. Programul de reducere a riscurilor, lansat între 1997 și 1999, se bazează pe intervenții bazate pe dovezi, respectarea drepturilor omului și abordări sensibile la gen.

Se menționează că Direcția Antidrog a Inspectoratului Național de Investigații este responsabilă de completarea Chestionarului Anual de Raportare (ARQ) pentru UNODC, având 25 de chestionare trimise în perioada 2017-2021. În colaborare cu UNDP, UNODC și UNAIDS, în 2020 a fost creată aplicația mobilă "Police Assistant", care sprijină ofițerii de poliție în gestionarea nevoilor grupurilor vulnerabile. De asemenea, Direcția a participat la 10 evenimente internaționale organizate sub auspiciile UNODC. La fel, Republica Moldova beneficiază de granturi de la Fondul Global pentru Combaterea Tuberculozei, SIDA și Malariei din 2004 pentru lupta împotriva HIV și tuberculozei. În ceea ce privește cooperarea internațională, Direcția colaborează cu EUBAM, participând la activități de livrare controlată a drogurilor și la dezvoltarea ghidurilor pentru livrările controlate între Moldova și Ucraina. Direcția este implicată activ în cooperarea cu SELEC și Grupul Pompidou al Consiliului Europei, unde participă la proiecte și conferințe internaționale

privind prevenirea și tratamentul dependenței de droguri. În plus, colaborează cu Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică privind monitorizarea situației consumului ți traficului de droguri în Republica Moldova cu diseminarea informației.

Republica Moldova a fost parte activă în proiectul EU4Monitoring Drugs (EU4MD) încă de la început, participând atât în prima fază a proiectului (2019-2022), cât și în a doua fază (EU4MD II), care a început în 2023 și se va desfășura până în 2027. În prima fază, Moldova a beneficiat de o colaborare strânsă cu EUDA, reprezentanții Republicii Moldova participând la diverse evenimente și consolidându-și capacitățile prin schimbul de date și experiență.Proiectul EU4MD II pune accent pe consolidarea Observatorului Național de Droguri (OND) și creării sistemului național de avertizarea timpurie (EWS), prin formarea profesională și schimburi de bune practici între experții în domeniu.

Până în prezent, OND, în colaborare cu instituțiile naționale relevante și cu EUDA, a participat în cadrul proiectului EU4MD II la o serie de activități menite să consolideze capacitățile analitice și să alinieze Republica Moldova la indicatorii epidemiologici europeni. Aceste activități au inclus participarea la reuniuni anuale dedicate indicatorilor EUDA (consumul problematic de droguri, cererea de tratament, mortalitatea asociată consumului de droguri și infecțiile asociate consumului de droguri), la webinare internaționale și la școală de vară europeană privind drogurile și la alte sesiuni online relevante, precum cea privind utilizarea recreațională a ketaminei și sănătatea publică. De asemenea, la invitația și cu suportul EUDA, OND a reprezentat Republica Moldova la poziții internaționale importante, inclusiv la lucrările grupului de lucru orizontal privind drogurile UE-RM, la reuniunea Consiliului de Conducere al EUDA, la Comitetul Consultativ al proiectului EUDA–IPA8 și la Comitetul Consultativ al proiectului EU4MD II. Implicarea în aceste inițiative contribuie semnificativ la consolidarea rolului OND ca punct focal național în domeniul drogurilor, la adoptarea şi aplicarea standardelor metodologice EUDA privind indicatorii epidemiologici și la accelerarea integrării Republicii Moldova în mecanismele europene de monitorizare şi raportare.

Totodată, Republica Moldova va beneficia de multiple activități în cadrul EU4MD II, inclusiv integrarea în rețelele Uniunii Europene. Experții naționali din domeniu vor avea oportunitatea de a participa la întâlniri și trening-uri pentru a dezvolta noi competențe și a împărtăși cele mai bune practici. În plus, Republica Moldova a contribuit la dezvoltarea raportului regional privind piețele de droguri din țările vecine și va continua să colaboreze strâns cu EUDA și alte instituții și organizații internaționale pentru a răspunde provocărilor legate de droguri în regiune.

Cu referire la confiscarea substanțelor narcotice, psihoactive, analogice și a precursorilor acestora se face pe baza unui ordin emis de autoritățile de investigare sau procuror, atunci când dovezile indică clar locația și persoana implicată, fiind documentată prin proces-verbal conform Codului de procedură penală. Confiscarea poate avea loc și în cadrul cercetării la fața locului, iar obiectele confiscate sunt ambalate și sigilate, cu semnătura celor implicați în proces, și înregistrate corespunzător. Se efectuează o analiză chimică pentru identificarea și evaluarea acestora. Substanțele devin probe în dosar și pot fi păstrate în cantități mici pentru expertize, iar surplusul este distrus sau predat autorităților. Probele acumulate sunt depozitate în Camera de depozitare până la soluționarea cazului. Distrugerea acestora se realizează după decizia finală a procurorului sau instanței, printr-o comisie specială. Distrugerea este înregistrată, iar o copie a documentului

de distrugere este atașată dosarului. Un aspect problematic este că multe Camere de depozitare nu respectă cerințele de siguranță, ventilare, depozitare și protecție incendiu.

24.2.2. Planuri de viitor

24.2.2.1. Planuri legislative

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în domeniul reglementării drogurilor, pentru alinierea la normele și standardele europene, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care va modifica Hotărârea nr. 1088/2004 privind aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului. Modificările vor include transpunerea listei substanțelor psihoactive noi și stabilirea unui mecanism național de control care să permită reglementarea acestora într-un cadru strict și clar. Măsurile sunt în concordanță cu obiectivul de a îmbunătăți controlul asupra substanțelor psihoactive și de a combate traficul ilegal, având în vedere riscurile grave pentru sănătatea publică și siguranța națională. Ambele proiecte legislative vor implementa prevederile Directivei (UE) 2017/2103 a Parlamentului European și a Consiliului, care modifică Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului pentru a include noi substanțe psihoactive în definiția termenului „drog". Reglementările vizate sunt importante pentru armonizarea legislației Republicii Moldova cu reglementările Uniunii Europene și pentru asigurarea unui cadru legislativ eficient în domeniul combaterii consumului și traficului de droguri.

La fel, va fi adoptată Hotărârea de Guvern care va reglementa funcționarea sistemului național de alertă timpurie, definind responsabilitățile entităților implicate și etapele necesare implementării acestuia. Sistemul va contribui la prevenirea și combaterea traficului de droguri și a consumului acestora, oferind autorităților un instrument eficient în gestionarea situațiilor de urgență. Proiectele legislative se vor alinia la prevederile Regulamentului (UE) 2023/1322, care vizează Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA), sprijinind integrarea Republicii Moldova în politicile europene de control al drogurilor și consolidând securitatea publică.

Totodată, în cadrul procesului de modernizare și aliniere la standardele internaționale, autoritățile Republicii Moldova planifică adoptarea unor măsuri legislative și strategice pentru combaterea traficului și consumului de droguri. Printre aceste măsuri se enumeră elaborarea și adoptarea unui Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei Naționale Antidrog pentru perioada 2027 - 2031. Această strategie va reprezenta un plan cuprinzător pentru prevenirea și combaterea consumului de droguri, având ca obiective principale consolidarea măsurilor de prevenire, tratament și reintegrare socială a persoanelor afectate de dependență, precum și îmbunătățirea colaborării dintre instituțiile statului și organizațiile internaționale în domeniu. Strategia va reflecta prioritățile Republicii Moldova în contextul politicii europene de droguri și va contribui la protejarea sănătății publice și la reducerea impactului negativ al consumului de droguri asupra societății. Adițional, se preconizează adoptarea unui Proiect de Hotărâre de Guvern privind punerea în aplicare a măsurilor neprivative de libertate și / sau a alternativelor la pedepsele privative de libertate pentru persoanele care consumă droguri. Măsurile vor viza reabilitarea și reintegrarea socială a consumatorilor de droguri, oferindu-le oportunități de tratament și suport psihosocial, în loc de sancțiuni penale tradiționale. Proiectul va contribui la reducerea supraaglomerarii sistemului penitenciar și la promovarea unui sistem de justiție mai uman și mai eficient.

24.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și al intensificării cooperării în domeniul combaterii consumului și traficului de droguri, se propune consolidarea capacităților instituționale și crearea unor mecanisme eficiente pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen. Un prim pas este regionalizarea Poliției, ceea ce va permite Direcției Antidrog să își extindă competențele teritoriale și să răspundă rapid la incidentele legate de traficul și consumul de droguri, asigurând un echilibru între resursele centrale și cele necesare pentru intervențiile locale. De asemenea, se va optează pe instruirea ofițerilor Direcției Antidrog a Inspectoratului național de investigații, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, în utilizarea tehnologiilor digitale pentru combaterea traficului online de droguri, inclusiv prin dobândirea unor cunoștințe avansate în criptare, rețelele de dark-web și tehnici de investigație digitală. În acest context, vor fi dotate forțele de ordine cu echipamente moderne și soluții tehnologice avansate pentru a face față noilor provocări, incluzând instrumente de analiză digitală și sisteme de monitorizare a tranzacțiilor financiare.

În paralel, se va investi în recrutarea și formarea personalului pentru a asigura o monitorizare continuă și în timp real a fenomenului drogurilor, iar formarea continuă va fi o prioritate pentru dezvoltarea competențelor avansate în analiza datelor și utilizarea noilor tehnologii de monitorizare. Un mecanism integrat de referire pentru tratament și reabilitare va fi creat pentru a asigura persoanelor dependente de droguri accesul rapid la servicii specializate, iar colaborarea între instituțiile de sănătate publică, autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale va permite o abordare holistică. În ceea ce privește distrugerea drogurilor confiscate, va fi realizat un studiu de fezabilitate pentru a evalua cele mai bune practici ale Uniunii Europene, iar procesul de construire a unui incinerator dedicat distrugerii acestora va fi demarat, în paralel cu adoptarea reglementărilor care să prevadă întregul proces, respectând standardele de protecție a mediului și siguranța publică. Toate aceste măsuri integrate vor contribui la crearea unui sistem național eficient de prevenire și combatere a traficului de droguri, conform cerințelor Uniunii Europene, protejând astfel sănătatea publică și securitatea națională.

24.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea în domeniul drogurilor”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 697,54 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 27.951,05 mii lei, dintre care suma costurilor de 5.326,05 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 22.625,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.3.LUPTA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI ȘI PREVENIREA RADICALIZĂRII

24.3.1. Prezentarea generală a situației

Domeniul „Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării” detaliază măsurile juridice și administrative necesare pentru alinierea cadrului legal național la acquis-ul Uniunii Europene. Acesta acoperă subdomenii importante în combaterea terorismului, printre care:

- Lupta împotriva terorismului (responsabil – Serviciul de Informații și Securitate);

- Conținutul terorist online (responsabil – Serviciul de Informații și Securitate);
- Comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi (responsabil – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare);
- Protecția infrastructurii critice și reziliența entităților critice (responsabili – Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate).

În conformitate cu Raportul de Extindere al Comisiei Europene din 2024, Republica Moldova va continua să dezvolte domeniul „Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării". În linii generale, cadrul legal național este **parțial aliniat** acquis-ului european și la tratatele internaționale relevante. Pentru anul 2025, Comisia Europeană a emis patru recomandări pentru îmbunătățirea pregătirii Republicii Moldova în domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirea radicalizării, și anume:
- Testarea capacităților practice ale Centrului antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate, și eficientizarea procedurilor pentru asigurarea unei coordonări și reacții rapide în fața amenințărilor teroriste;
- Alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene privind combaterea conținutului terorist online;
- Alinierea legislației la noul acquis al Uniunii Europene privind reziliența entităților critice și protecția infrastructurii critice;
- Elaborarea unui plan detaliat pentru implementarea pilonilor Agendei Uniunii Europene de combatere a terorismului (2020), care include anticiparea, prevenirea, protecția și reacția.

Pe plan internațional, Republica Moldova este semnatară a mai multor tratate internaționale în domeniul luptei împotriva terorismului, în mare parte în cadrul Consiliului Europei, al Organizației Națiunilor Unite și al statelor membre ale Uniunii Europene.

24.3.1.1. Cadrul legislativ

Domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirea radicalizării este reglementat prin Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului. Conform articolului 6 din Lege, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova este responsabil direct pentru prevenirea și combaterea terorismului, iar Centrul antiterorist al acestuia joacă rolul de autoritate națională și coordonator în acest domeniu. Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului este **aliniată parțial** la Directiva UE 2017/541 privind combaterea terorismului și Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023, care modifică Decizia 2005/671/JHA a Consiliului pentru alinierea acesteia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal.

În ceea ce privește cadrul legislativ național pentru combaterea conținutului terorist online, acesta este reglementat de articolul 46 din Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului. Conform acestei prevederi, Serviciul de Informații și Securitate este autorizat să solicite prestatorilor de servicii electronice blocarea accesului utilizatorilor din Republica Moldova la materialele care promovează sau justifică terorismul. Totuși, cadrul legislativ național în domeniul combaterii conținutului terorist online nu este complet aliniat acquis-ului Uniunii Europene, în special în ceea ce privește Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021, care vizează prevenirea diseminării conținutului online cu

caracter terorist. Prevederile Regulamentului nu sunt actualmente reflectate în legislația națională în domeniu.

Domeniul comercializării și utilizării precursorilor explozivi în Republica Moldova nu este reglementat printr-o lege specifică, însă cadrul legal relevant este constituit de Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, precum și Hotărârea Guvernului nr. 1045/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților.

Actualmente, domeniul protecției infrastructurii critice/rezilienței entităților critice în Republica Moldova este reglementat doar împotriva amenințărilor teroriste, cadrul legal relevant fiind Hotărârea Guvernului nr.737/2022 pentru aprobarea Programului național de consolidare și realizare a măsurilor de protecție anti-teroristă a obiectivelor de infrastructură critică pentru anii 2022-2026 și a Planului de Acțiuni pentru punerea sa în aplicare, Hotărârea Guvernului nr. 701/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, Hotărârea Guvernului nr. 995/2018 cu privire la aprobarea Sistemului național de alertă teroristă și Hotărârea Guvernului nr. 996/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea testelor antiteroriste.

24.3.1.2. Cadrul administrativ

Autoritățile naționale responsabile de lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării, precum și de combaterea conținutului terorist online, includ Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura pentru Combaterea Crimei Organizate și Cauze Speciale și Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În ceea ce privește capacitățile instituționale ale acestor autorități, se remarcă că informațiile referitoare la capacitățile și resursele Centrului antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate, inclusiv resursele umane și de altă natură utilizate pentru îndeplinirea sarcinilor instituționale, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat[10]. În cadrul Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției, din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, funcționează Direcția pentru Investigarea Crimelor de Spălare a Banilor și Finanțarea Terorismului, care, în prezent, are acoperite 9 din cele 12 unități de personal necesare. De asemenea, în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Crimei Organizate și Cauze Speciale este operațional Biroul de combatere a criminalității organizate și cauze speciale, care este complet funcțional, având acoperite toate cele 5 unități de personal. În cadrul Serviciului pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, sunt operaționale mai multe secții, dintre care Secția Analiză Operațională are 11 din 12 unități de personal acoperite, Secția Analiză Strategică are 4 din 5 unități de personal acoperite, iar Serviciul Cooperare și Comunicare Strategică are 3 din 4 unități de personal acoperite.

În prezent, domeniul comercializării și utilizării precursorilor explozivi nu este reglementat de un cadru legislativ specific. Pentru a asigura alinierea cu acquis-ul Uniunii Europene și desemnarea autorităților naționale competente în domeniu, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare trebuie să transpună Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al

[10] Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Consiliului din 20 iunie 2019, privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, care modifică Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 și abrogă Regulamentul (UE) nr. 98/2013.

În vederea alinierii la aquis-ul UE privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice și a entităților critice, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale, cadru normativ primar ce creează platforma de aliniere deplină la Directiva (UE) 2022/2557 privind reziliența entităților critice.

În continuare, Republica Moldova urmează să se alinieze la prevederile Directivei (UE) 2022/2557 prin transpunerea acesteia. În acest mod, se va crea un cadru legislativ și instituțional solid, ce va permite consolidarea resurselor și dezvoltarea capacităților necesare pentru gestionarea riscurilor multiple care amenință infrastructura critică și subminează reziliența entităților critice ale țării. Toate acțiunile pe acest palier vor fi realizate de Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice (în continuare - Centru), ce urmează a fi creat în subordinea Inspectoratului de Management Operațional al Ministerului Afacerilor Interne. Centrul va activa și colabora în strânsă legătură cu Serviciul de Informații și Securitate.

Pe de altă parte, securitatea cibernetică a infrastructurilor critice și a entităților critice este asigurată de către Agenția pentru Securitate Cibernetică. Transpunerea Directivei (UE) 2022/2555 a fost realizată prin adoptarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și a Hotărârii Guvernului nr. 562/2025 cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice. La nivel guvernamental, implementarea măsurilor de securitate cibernetică este susținută de Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în calitate de Centru guvernamental de răspuns la incidentele cibernetice. Acțiunile în derulare permit sporirea coordonării naționale în vederea îmbunătățirii securității infrastructurilor critice și asigurării rezilienței entităților critice, fapt ce va asigura o reacție rapidă și eficientă în fața diferitor amenințări.

24.3.2. Planuri pentru viitor

24.3.2.1. Planuri legislative

În domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirii radicalizării, legislația națională urmează să fie aliniată la actele relevante ale Uniunii Europene, inclusiv: Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023, care modifică Decizia 2005/671/JHA a Consiliului pentru a o alinia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal; Decizia 2005/671/JHA a Consiliului din 20 septembrie 2005, privind schimbul de informații și cooperarea în domeniul infracțiunilor de terorism; și Decizia 2002/996/JHA a Consiliului din 28 noiembrie 2002, care stabilește un mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a implementării acestora în lupta împotriva terorismului la nivel național.

În vederea implementării acquis-ului Uniunii Europene în domeniul combaterii conținutului terorist online, este necesară alinierea legislației naționale la Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021. Regulamentul vizează prevenirea diseminării conținutului terorist pe internet și impune obligații clare pentru platformele online de a elimina rapid materialele care promovează sau justifică terorismul. Alinierea la Regulament va întări capacitatea autorităților naționale de a combate mai eficient propagarea terorismului online, asigurându-se totodată că sunt protejate drepturile fundamentale, inclusiv

libertatea de exprimare. Implementarea măsurilor va contribui la o reacție mai rapidă și coordonată împotriva conținutului terorist online, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

Adițional, pentru a reglementa domeniul comercializării și utilizării precursorilor de explozivi, Republica Moldova va alinia cadrul legislativ național la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, iar în domeniul protecției infrastructurii critice și al rezilienței entităților critice, legislația națională urmează să fie aliniată la Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022, privind reziliența entităților critice și abrogarea Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

24.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În domeniul luptei împotriva terorismului, Republica Moldova va întreprinde o serie de acțiuni pentru consolidarea capacităților naționale de prevenire și combatere a terorismului. Printre acestea se numără înființarea și operaționalizarea Comandamentului Operațional Antiterorist și gestionării situațiilor de criză, precum și implementarea cadrului juridic necesar pentru alinierea la Decizia 2005/671/JHA a Consiliului, privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism. De asemenea, vor fi create canale securizate de comunicare pentru schimbul de date între autoritățile competente, prin identificarea punctelor naționale de contact și desemnarea persoanelor responsabile. În paralel, va fi pusă în aplicare infrastructura necesară pentru pregătirea și instruirea subunităților specializate în prevenirea și combaterea terorismului, care va include dotarea cu echipamente și software adecvat, inclusiv pentru comunicații. La fel, se depun eforturi pentru crearea și operaționalizarea unui dispecerat antiterorist, care va avea sarcina de coordonator în cazul survenirii actelor de intervenție ilicită pe Aeroportul Internațional Chișinău, cu accent pe dezvoltarea cooperării interinstituționale, consolidarea mecanismelor de reacție și răspuns în domeniul securității aviației civile, consolidând astfel potențialul național fața amenințărilor teroriste.

În scopul evaluării și consolidării capacităților de reacție, operațional-tactice și de management ale autorităților publice specializate, vor fi organizate instruiri, simulări, exerciții de tip table-top și operativ-tactice. Activitățile vizate vor reduce vulnerabilitățile identificate prin eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a actelor teroriste, în vederea protejării persoanelor în spațiile publice. Totodată, în scopul evaluării riscurilor teroriste și aplicării instrumentelor specifice de prevenire și combatere a acestora se va facilita schimbul de informații cu instituțiile și serviciile speciale partenere.

În domeniul combaterii conținutului terorist online, Republica Moldova va implementa o serie de măsuri pentru fortificarea combaterii propagandei teroriste pe internet, prin stabilirea unei autorități naționale responsabile cu obligația de a impune furnizorilor de servicii electronice eliminarea sau blocarea materialelor cu caracter terorist. Totodată, vor fi derulate acțiuni coordonate pentru prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist și combaterea radicalizării teroriste, prin măsuri de monitorizare și intervenție rapidă. Aceste măsuri vor contribui la protejarea societății de influențele dăunătoare ale terorismului online și vor sprijini securitatea cibernetică națională.

În ceea ce privește comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, Republica Moldova va întreprinde acțiunile necesare pentru implementarea cadrului juridic care va alinia

legislația națională la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019, privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi. Aceste măsuri vor asigura o reglementare mai strictă a activității și vor contribui la prevenirea utilizării precursorilor de explozivi în scopuri teroriste.

24.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.269,08 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 61.906,40 mii lei, dintre care suma costurilor de 8.906,40 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 53.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.4. COOPERAREA ÎN DOMENIUL DE APLICARE A LEGII, SCHIMBULUI DE INFORMAȚII

24.4.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea în domeniul aplicării legii și schimbului de informații reprezintă un aspect de bază pentru promovarea securității și stabilității într-un stat de drept. Colaborarea interinstituțională, atât la nivel național, cât și internațional, facilitează combaterea criminalității, prevenirea terorismului și asigurarea respectării legislației. Prin parteneriate strategice între agențiile de aplicare a legii, precum Poliția, Procuratura și alte organizații naționale și internaționale relevante, se creează un cadru în care schimbul de informații este efectuat rapid și eficient, sporind capacitatea autorităților de a răspunde provocărilor existente. Această sinergie nu numai că îmbunătățește instrumentele de intervenție, ci și întărește încrederea publicului în instituțiile statului, promovând un climat de siguranță și de transparență.

Prin parteneriatele strategice cu Europol, Republica Moldova beneficiază de acces la rețele internaționale de schimb de informații și suport în combaterea criminalității transnaționale, inclusiv a criminalității organizate, terorismului și traficului de droguri sau arme. În paralel, colaborarea cu CEPOL contribuie semnificativ la dezvoltarea profesională a personalului din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin oferirea de programe de formare și schimburi de bune practici. Parteneriatele existente contribuie la modernizarea și eficientizarea instituțiilor de aplicare a legii din Republica Moldova, în contextul unei lumi interconectate și al provocărilor de securitate transfrontaliere, îndeosebi în contextul parcursului European al țării.

24.4.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Cooperarea cu Europol se bazează pe Acordul de cooperare strategică și operațională și Memorandumul de Înțelegere privind linia securizată de comunicare. Începând cu anul 2013, Republica Moldova deleagă un ofițer de legătură la Europol pentru facilitarea colaborării. În 2014, a fost semnat Acordul pentru interconectarea rețelelor de calculatoare, canalul securizat SIENA devenind operațional din 2015. Cooperarea eficientă între agențiile de aplicare a legii se realizează

prin Punctul Național de Contact Europol. În martie 2023, Centrul Național Anticorupție a fost conectat la SIENA, iar angajații săi au obținut conturi de utilizator.

Acordul bilateral cu CEPOL, semnat în 2012, a permis dezvoltarea unor noi metode de educație în domeniul afacerilor interne și de securitate. În perioada anilor 2020-2024, Ministerul Afacerilor Interne a coordonat proiectul regional TOPCOP, implementat de CEPOL, în care au fost implicate și alte instituții de aplicare a legii, iar peste 700 de angajați au beneficiat de formare. În context, se menționează că proiectul UE-CEPOL, lansat în 2024, va susține dotarea Poliției din Republica Moldova cu tehnologie avansată pentru combaterea criminalității cibernetice și traficului de arme. De asemenea, proiectul „EU4Security Moldova" sprijină formarea personalului Ministerului Afacerilor Interne, iar Academia „Ștefan cel Mare" a înaintat un Acord de colaborare cu CEPOL privind Platforma Națională de Învățare. La 1 aprilie 2025, în cadrul unei vizite oficiale, a fost semnat Aranjamentul tehnic între Ministerul Afacerilor Interne și CEPOL, care vizează consolidarea relațiilor de colaborare în sectorul formării angajaților din domeniul aplicării legii, precum și a fost creat un nou punct focal pentru cooperarea cu CEPOL în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Cu referire la schimbul de date privind pasagerii, Legea nr. 379/2023 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor, care **este aliniată** la prevederile Directivei (UE) 2016/681, reglementează utilizarea datelor din Registrul cu Numele Pasagerilor (PNR) și a intrat în vigoare pe 12 ianuarie 2025. Legea adaptează, de asemenea, prevederile Deciziei de implementare a Comisiei Europene (UE) 2017/759, privind protocoalele comune și formatele de date pentru transferul datelor PNR către Unitățile de Informații pentru Pasageri. Aceasta este un pas important în alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene și în consolidarea cooperării internaționale în domeniul securității aviației. În baza acestei legi, a fost înființată Unitatea de Informații pentru Pasageri (UIP) în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, care va fi responsabilă pentru colectarea, stocarea și procesarea datelor colectate de la transportatorii aerieni.

24.4.1.2. Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de o rețea administrativă bine structurată, care sprijină dezvoltarea și implementarea unor politici publice eficiente, pentru menținerea ordinii și siguranței naționale. Instituțiile își coordonează eforturile pentru a combate formele criminalității, inclusiv criminalitatea organizată, corupția și spălarea banilor, asigurând în același timp protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor. La elaborarea politicilor publice două ministere contribuie semnificativ, și anume Ministerul Afacerilor Interne, care este responsabil de formularea de politici eficiente în domeniul protecției drepturilor omului și al combaterii criminalității, concentrându-se pe prevenirea infracțiunilor și pe crearea unui climat de securitate internă, promovând inițiative ce vizează protejarea cetățenilor de diverse amenințări, și Ministerul Justiției, care dezvoltă politici legislative pentru îmbunătățirea cadrului normativ, în special în ceea ce privește lupta împotriva corupției, asigurarea integrității în instituțiile publice și consolidarea sistemului de justiție. Ministerul Justiției este, de asemenea, responsabil de politica punitivă a statului, asigurând aplicarea corectă și uniformă a legii.

Aplicarea legii este asigurată de o serie de autorități și instituții de stat care conlucrează pentru a garanta respectarea normelor legale și pentru a proteja ordinea publică. Procuratura Generală, ca instituție fundamentală, deține un rol central în administrarea justiției, garantând statul

de drept și protejând drepturile fundamentale ale cetățenilor, asigurându-se că toți participanții la procesul penal beneficiază de un tratament echitabil. Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale este responsabilă pentru conducerea și exercitarea urmăririi penale în cauzele penale privind săvârșirea de infracțiuni din categoria celor excepțional de grave, comise de un grup criminal organizat sau organizații criminale și colaborează strâns cu agențiile de aplicare a legii, inclusiv cu Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat. Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne se concentrează pe investigarea infracțiunilor grave, inclusiv pe cele comise de grupuri infracționale organizate, deținând competențe în combaterea criminalității transfrontaliere și în schimbul de informații internaționale, pentru coordonarea operațiunilor de aplicare a legii. Inspectoratul General pentru Migrație, la rândul său, monitorizează regimul de ședere al străinilor în țară, având responsabilitatea de a detecta și expulza persoanele care nu îndeplinesc condițiile legale de ședere sau de a aplica măsuri restrictive, atunci când este necesar. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră protejează frontierele naționale, prevenind migrarea ilegală și infracțiunile transfrontaliere, și contribuie la colaborarea internațională în combaterea criminalității organizate transnaționale. Centrul Național Anticorupție efectuează activități de prevenire și combatere a corupției, investigând infracțiuni și contravenții privind corupția și comportamentele asociate, fiind un actor cheie în consolidarea unui stat de drept integru, contribuind la prevenirea actelor de corupție în instituțiile publice. Serviciul de Informații și Securitate are misiunea de a identifica și preveni amenințările la adresa securității naționale, inclusiv vulnerabilitățile care ar putea afecta ordinea publică și integritatea instituțiilor statului. La rândul său, Serviciul Vamal se implică activ în implementarea politicii statului în domeniul vamal, asigurând aplicarea uniformă a legislației și prevenind contrabanda și alte activități ilegale transfrontaliere, iar Serviciul Fiscal de Stat combate evaziunea fiscală și economia neformală, având rol în identificarea și eradicarea fraudelor fiscale. Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este responsabil de prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, prin identificarea și combaterea schemelor financiare ilegale, manifestate prin analize financiare și investigații complexe, contribuind astfel la securitatea economică și stabilitatea națională.

Fiecare dintre aceste instituții contribuie la realizarea unei cooperări eficiente în domeniul aplicării legii, având roluri complementare și interconectate. Împreună, autoritățile efectuează activități pentru implementarea strategiilor naționale de prevenire a criminalității și pentru asigurarea unui climat de securitate. În acest cadru, cooperarea între agențiile de aplicare a legii la nivel național și internațional este necesară pentru combaterea amenințărilor transfrontaliere și pentru consolidarea statului de drept.

24.4.2. Planuri pe viitor

24.4.2.1. Planuri legislative

Până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, țara noastră se angajează să întreprindă o serie de măsuri legislative pentru a asigura o cooperare eficientă și aliniată la standardele europene în domeniul schimbului de informații și al cooperării polițienești. Astfel, se preconizează adoptarea cadrului legal care va reglementa schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene, în conformitate cu Directiva (UE) 2023/977 a Parlamentului European și a Consiliului, din 10 mai 2023.

La fel, Republica Moldova va adopta un proiect de Lege privind căutarea și schimbul automat de date pentru cooperarea polițienească, ce va alinia legislația națională la Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului, din 13 martie 2024, care reglementează schimbul automatizat de date în scopuri de cooperare polițienească, contribuind la îmbunătățirea accesibilității și eficienței schimbului de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre europene, și va modifica reglementările anterioare, inclusiv Deciziile Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI, și diverse Regulamente ale Uniunii Europene, precum (UE) 2018/1726 și (UE) 2019/817. Un alt pas va fi adoptarea proiectului de Lege privind schimbul de anumite date cu Interpol, care va facilita accesul rapid și sigur la informațiile internaționale pentru combaterea criminalității transnaționale și promovarea cooperării între autoritățile de aplicare a legii. Legea va asigura interoperabilitatea și un schimb rapid de date între instituțiile de aplicare a legii din Republica Moldova și Interpol, sprijinind astfel prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere. De asemenea, proiectul va fi ajustat pentru a fi conform cu prevederile Poziției comune 2005/69/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 24 ianuarie 2005, privind schimbul de anumite date cu Interpol, astfel cum este stabilit în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 27 din 27 ianuarie 2005.

Totodată, se va adopta un proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 147/2022 cu privire la aprobarea Programului național de facilitare a transporturilor aeriene. Modificările vor include introducerea definițiilor prevăzute în Poziția comună 2005/69/JAI a Consiliului Uniunii Europene, cu scopul de a asigura conformitatea legislației naționale cu standardele europene referitoare la schimbul de date sensibile în domeniul transporturilor aeriene. Ajustările vor contribui la o mai bună integrare a Republicii Moldova în rețelele internaționale de securitate aeriană și vor facilita cooperarea în prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere. Un alt proiect legislativ vizează modificarea Legii nr. 235/2017 privind înregistrarea genetică criminalistică, cu scopul de a alinia această lege la reglementările Uniunii Europene privind schimbul de date pentru combaterea criminalității. În plus, se va propune o modificare a Hotărârii Guvernului nr. 236/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea materialului biologic, în vederea implementării Rezoluției Consiliului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2009 privind schimbul de rezultate ale analizelor ADN. Această modificare va permite un schimb mai eficient al datelor ADN între autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene, sprijinind astfel soluționarea rapidă a cazurilor de criminalitate transnațională.

Cumulativ, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern privind crearea unui punct național de contact pentru siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională, care va contribui la implementarea standardelor internaționale în acest domeniu. Proiectul va armoniza în legislația națională Decizia 2007/412/JAI a Consiliului Uniunii Europene, din 12 iunie 2007, care modifică și actualizează Decizia 2002/348/JAI, din 25 aprilie 2002, referitoare la siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională. Prin acest punct național de contact, Republica Moldova va asigura o mai bună coordonare între autoritățile naționale și cele internaționale responsabile de securitatea evenimentelor fotbalistice, în conformitate cu standardele europene de prevenire a violenței și menținere a ordinii publice. Crearea punctului de contact va facilita schimbul rapid de informații și va permite o reacție promptă în caz de incidente, contribuind la asigurarea unui climat de siguranță și ordine pe durata desfășurării competițiilor internaționale de fotbal. Măsura dată va întări capacitatea Republicii Moldova de a organiza și

găzdui evenimente sportive de amploare internațională, respectând în același timp reglementările europene și colaborând eficient cu autoritățile din alte state membre ale Uniunii Europene în domeniul securității. La fel, se planifică modificarea Legii nr. 134/2008 privind Serviciul de Protecție și Pază de Stat, în scopul de a alinia legislația națională la Decizia 2002/956/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 28 noiembrie 2002, care vizează crearea unei rețele europene de protecție a personalităților. Prin modificările propuse, se va întări capacitatea de protecție a oficialilor de rang înalt și se va asigura o cooperare mai eficientă între autoritățile naționale și cele ale Uniunii Europene, în scopul protejării personalităților care necesită măsuri speciale de securitate. Reglementările vor facilita un schimb rapid de informații și o reacție mai coordonată în fața riscurilor de securitate, consolidând protecția acestora pe plan internațional.

De asemenea, se propune adoptarea unui proiect de Lege pentru combaterea criminalității legate de vehicule, cu implicații transfrontaliere, care va alinia prevederile Deciziei 2004/919/CE a Consiliului Uniunii Europene din 22 decembrie 2004, prin care se vor introduce măsuri mai riguroase și proceduri clare pentru combaterea traficului ilegal de vehicule, furturilor de vehicule și altor infracțiuni transfrontaliere în acest domeniu.

24.4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt prevăzute o serie de acțiuni pentru alinierea la standardele europene în domeniul cooperării polițienești și al securității publice. Printre principalele acțiuni, se numără stabilirea condițiilor și procedurilor pentru căutarea automatizată a profilurilor ADN, a datelor dactiloscopice, a informațiilor privind înmatricularea vehiculelor, a imaginilor faciale și a evidențelor polițienești, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024, care reglementează implementarea schimbului automatizat de date în scopuri de cooperare polițienească și modificarea reglementărilor anterioare, inclusiv a Deciziilor Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI, precum și a Regulamentului Prüm II.

De asemenea, Republica Moldova va demara procesul de desemnare și operaționalizare a punctului național de contact pentru siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională, asigurându-se că punctul de contact îndeplinește toate cerințele necesare pentru coordonarea internațională și schimbul de informații de securitate, în conformitate cu standardele europene. La fel, se va dezvolta cooperarea cu rețeaua Uniunii Europene pentru protecția personalităților publice, prin inițierea și elaborarea acordurilor de cooperare ce vizează integrarea în rețeaua europeană, ce va contribui la întărirea securității personalităților de rang înalt și la asigurarea unui cadru de protecție în conformitate cu reglementările internaționale. Totodată, urmează a fi semnat un nou tratat între Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și CEPOL, prin care se vor consolida relațiilor de colaborare în domeniul formării angajaților din sectorul de aplicare a legii și stabili un nou punct focal național pentru coordonarea activităților educaționale și de instruire.

Pentru consolidarea cooperării la nivel european, Republica Moldova planifică intensificarea colaborării cu partenerii europeni prin implicarea activă continuă în platforma EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats), inclusiv și participarea la elaborarea Planurilor Operaționale de Acțiuni ale următorului ciclu EMPACT 2026-2029. Prin participare la operațiunile EMPACT, Republica Moldova contribuie la dezvoltarea și implementarea strategiilor și măsurilor eficiente în vederea combaterii infracțiunilor transfrontaliere, cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, crimele economice și financiare,

terorismul și alte amenințări cu risc sporit. EMPACT furnizează un cadru cooperativ care permite coordonarea operațiunilor și schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene și cele din țările partenere, inclusiv Republica Moldova. În plus, prin această colaborare, Republica Moldova va putea implementa măsuri inovative în domeniul tehnologiilor de urmărire și monitorizare, va îmbunătăți analiza și schimbul de informații prin canale securizate, asigurându-se astfel o reacție promptă și eficientă în fața noilor riscuri emergente.

24.4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.343,61 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 34.671,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 22.754,80 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 400,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 11.516,20 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.5. MANAGEMENTUL FRONTIEREI DE STAT

24.5.1. Prezentarea generală a situației

Managementul integrat al frontierei de stat în Republica Moldova reprezintă un domeniu destinat garantării securității naționale și regionale, asigurând fluxuri sigure de persoane și bunuri, ce se realizează printr-o abordare coordonată și eficientă, implicând colaborarea tuturor instituțiilor naționale responsabile de supravegherea și controlul frontierei, dar și prin parteneriate internaționale cu vecinii și organizațiile relevante.

Managementul frontierei de stat nu se rezumă doar la asigurarea securității, ci promovează un echilibru între aceasta și libertatea de circulație, prevenind amenințările transfrontaliere și facilitând schimburile economice și sociale. Autoritățile Republicii Moldova își concentrează eforturile pe modernizarea punctelor de trecere a frontierei de stat, dotarea acestora cu echipamente tehnologice avansate și consolidarea cooperării internaționale. Instruirea continuă a personalului și implementarea standardelor europene sunt, de asemenea, o prioritate pentru gestionarea eficientă și transparentă a frontierei de stat. În plus, Republica Moldova alocă resurse semnificative pentru combaterea migrației ilegale, traficului de persoane și altor amenințări transfrontaliere, contribuind la securitatea regională. Inițiativele propuse sunt orientate spre dezvoltarea unui sistem de frontieră modern, integrat și rezilient, aliniat la cerințele actuale ale acquis-ului comunitar și la standardele Uniunii Europene.

24.5.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova a fost încheiat ciclul subsecvent al politicii naționale în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, prin implementarea Programului de Management Integrat al Frontierei de Stat pentru perioada 2022-2025, aprobat prin HG nr. 792/2022. Acest

program a reprezentat un instrument esențial pentru consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale Poliției de Frontieră, contribuind la dezvoltarea unui sistem coerent de gestionare integrată a frontierelor. Printre principalele rezultate se numără întărirea securității frontaliere, reducerea vulnerabilităților, facilitarea unui trafic transfrontalier sigur și fluent, precum și corelarea obiectivelor sectoriale cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030" și alte documente de politici publice relevante.

La începutul anului 2025, a fost realizată evaluarea intermediară a Programului, care a evidențiat nivelul de implementare a acestuia pe parcursul anilor 2022-2023.

Conform constatărilor, rata totală de implementare a Programului, cumulativ pentru toți anii evaluați (2022-2023), s-a estimat la 36%, având în vedere că pe parcursul anilor 2024 - 2025, urmează a fi realizate circa 12 acțiuni din totalul de 68 planificate.

Evaluarea implementării Programului, pe lângă impactul benefic și progresele aduse, a evidențiat o serie de provocări în realizarea activităților planificate unde se necesită continuitatea intervenției statului. În acest sens, a fost identificată necesitatea continuării eforturilor anterioare și reformelor realizate prin Programul de Management Integrat al Frontierei de Stat pentru perioada 2022-2025. Astfel, în procesul de demarare a noului ciclu de politici publice în domeniul managementului integrat al frontierei, a fost aprobat Programul național de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2026-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 767/2025). Programul a fost elaborat în concordanță cu obiectivele politicii strategice multianuale pe fiecare componentă aplicabilă din cadrul modelului de gestionare europeană integrată a frontierelor: controlul frontierei, analiza riscurilor, schimbul de informații și cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, cooperarea cu țările terțe, cooperarea interinstituțională, măsuri operative și tehnice, utilizarea tehnologiei de ultimă generație, mecanisme de control al calității și componentele transversale precum drepturile fundamentale, educația și formarea profesională, cercetarea și inovarea.

Având în vedere poziția sa geografică, Republica Moldova joacă un rol important în securitatea întregului spațiu european. În acest context, a fost adoptată Legea nr. 379/2023 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor, cu intrarea în vigoare în ianuarie 2025. Legea transpune parțial Directiva 2016/681 a Uniunii Europene privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) pentru prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave și transpune parțial Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/759 privind protocoalele comune și formatele de date care trebuie să fie utilizate de transportatorii aerieni la transferul datelor PNR către unitățile de informații despre pasageri. La etapa actuală, a fost operaționalizată Unitatea de Informații privind Pasagerii (UIP). La 17 februarie 2025, a avut loc lansarea UIP, subdiviziune care va avea misiunea de a colecta, stoca și prelucra datele din registrul cu numele pasagerilor, ce va conține informații colectate de la transportatorii aerieni. UIP va contribui la prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor cu caracter terorist și a infracțiunilor transnaționale, asigurând totodată schimbul de date cu unități similare din alte state și cu Europol, în strictă conformitate cu normele privind protecția datelor cu caracter personal.

La 13 martie 2025, Parlamentul a adoptat Legea nr. 49/2025 privind ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova şi Organizația Națiunilor Unite pentru licența soluției software goTravel AIR și furnizarea activităților conexe de sprijin

În acest context, au fost aprobate și două Hotărâri de Guvern pentru implementarea prevederilor Legii nr. 379/2023, astfel încât să fie asigurată reglementarea formatelor și protocoalelor compatibile în vederea transmiterii datelor despre călători în modul prevăzut de actele Uniunii Europene menționate, precum și în vederea instituirii UIP în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

La 6 ianuarie 2025 a intrat în vigoare Legea nr. 28/2024 privind frontiera de stat. Noua lege introduce reglementări privind asigurarea protecției drepturilor fundamentale ale omului la frontieră, în conformitate cu dreptul relevant al Uniunii Europene și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, utilizarea tehnologiilor avansate de supraveghere, cum ar fi dronele, și preluarea amprentelor solicitanților de protecție internațională și a străinilor reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat. De asemenea, reglementează noile proceduri pentru punctele de trecere, obligația transportatorilor de a returna străinii cărora li s-a refuzat intrarea și obligația operatorilor de transport aerian de a transmite datele despre pasageri transportați precum și intervențiile urgente la frontiera de stat. Pentru implementarea prevederilor Legii nr. 28/2024, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Aceste două acte normative de bază, în cumul, transpune Regulamentul UE 2016/399 (Codul Frontierelor Schengen) și Regulamentele (UE) 2018/1725, 2018/1861 și 2018/1862.

Consecvent, prin Hotărârea Guvernului nr. 296/2025 a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 429/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Sistemul de coordonare a securității frontaliere prin care a fost actualizat cadrul normativ național privind coordonarea securității frontaliere în conformitate cu acquis-ul Uniunii Europene prin transpunerea parțială a Regulamentul (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă la nivel european și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 și a Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/581 privind tablourile situaționale ale Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR), ceea ce va facilita și consolida semnificativ cooperarea cu FRONTEX prin asigurarea unei compatibilități operaționale mai bune și a unui schimb de informații mai eficient cu agenția.

Republica Moldova beneficiază de o cooperare strânsă cu organizațiile și agențiile internaționale, precum și cu instituțiile Uniunii Europene, cum ar fi Agenția Frontex, Europol, Interpol și altele, fiind derulate multiple operațiuni comune la nivel național și internațional.

Este de menționat că, Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și Ucraina (EUBAM), care oferă sprijin autorităților de frontieră ale ambelor state începând cu anul 2005, își încheie mandatul la data de 30 noiembrie 2025, fiind reconfigurată sub forma unui proiect de asistență tehnică.

24.5.1.2. Cadrul administrativ

În Republica Moldova, gestionarea frontierelor naționale este realizată prin implementarea, începând cu anul 2010, a conceptului european de management integrat al frontierei. Acesta promovează o abordare modernă și coordonată, ce presupune implicarea mai multor autorități naționale cu roluri clar definite în supravegherea, controlul și administrarea frontierelor, având ca scop asigurarea unui management eficient, securizat și conform standardelor europene. Principala autoritate responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul managementului integrat al frontierei este Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Conform Legii nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră reprezintă autoritatea administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne, care îndeplinește atribuțiile și pune în aplicare politica statului în domeniul managementului integrat al frontierelor, combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 1145/2018 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră stabilește misiunea instituțională, care vizează implementarea politicii de stat în domeniul gestionării integrate a frontierelor de stat ale Republicii Moldova, în scopul realizării unui control eficient. Procesul include soluționarea provocărilor privind riscurile și amenințările ce ar putea afecta securitatea națională, contribuind astfel la combaterea criminalității transfrontaliere, garantând un nivel ridicat de securitate, respectând drepturile fundamentale ale cetățenilor și asigurând, în același timp, libera circulație a persoanelor.

În implementarea componentelor de management integrat al frontierei de stat, alături de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră sunt implicate și alte instituții naționale, fiecare având roluri complementare în acest proces, și anume Serviciul Vamal, cu atribuții nemijlocite la frontiera de stat, fiecare având roluri complementare în acest proces, și anume, Serviciul Vamal, responsabil de gestionarea fluxurilor de mărfuri la frontieră, cât și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care, prin posturile sale de inspecție la frontieră, reglementează importurile de produse alimentare și de origine animală, efectuează controlul sanitar-veterinar, fitosanitar, controlul pentru siguranța alimentelor și controlul produselor fitosanitare și fertilizanți.

Pentru a alinia conceptul național de management integrat al frontierelor la cerințele europene actuale, Poliția de Frontieră dispune de o structură organizatorică bine definită, structurată pe trei niveluri ierarhice, menită să răspundă atât cerințelor legislative, cât și provocărilor practice în implementarea noilor reglementări. Capacitatea administrativă a resurselor umane din cadrul Poliției de Frontieră este prezentată în tabelul de mai jos:

Nr.	Categorie	Număr de angajați
1	Numărul total de angajați conform statelor	3686 de unități
2	Angajații cu statut special (Ofițeri/subofițeri)	3458 de unități
3	Personal de deservire tehnică	228 de unități

24.5.2. Planuri pe viitor

24.5.2.1. Planuri legislative

În vederea consolidării capacităților operaționale naționale și asigurării unei alinieri constante la standardele și acquis-ul Uniunii Europene, prin Hotărârea Guvernului nr. 767/2025 a fost aprobat Programul național de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2026-2030, în conformitate cu ciclul multianual de politici strategice pentru gestionarea europeană integrată a frontierelor. Implementarea acestuia vizează măsuri strategice menite să îmbunătățească securitatea frontierelor, să prevină și să combată migrația ilegală, să gestioneze eficient fluxurile migratorii și să garanteze un trafic transfrontalier fluid. Obiectivul strategic al Programului este de a consolida dimensiunea proactivă a autorităților publice în gestionarea frontierei. Prin operarea pe toate cele patru niveluri ale modelului de control al accesului, scopul este de a prezice, detecta și preveni situațiile de risc înainte de a se produce. Când provocările apar, autoritățile de aplicare a legii cu rol în securitatea frontalieră trebuie să demonstreze conștientizare, capacitate adecvată și un lanț de comandă robust, dar flexibil, pentru a putea reacționa, aborda și stabiliza situațiile în timp util. În același timp, programul respectă prevederile articolului 9 al Regulamentului (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, precum și reglementările anterioare abrogate (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 – pentru o planificare integrată.

Pentru consolidarea gestionării integrate a frontierei și a guvernanței Schengen se planifică elaborarea Planului național de acțiuni Schengen, care trasează foaia de parcurs concretă pentru alinierea la standardele europene. În context, se va institui guvernanța națională Schengen și raportarea strategică către Coordonatorul Național Schengen. Complementar se planifică instituirea mecanismului național de control al calității, prin evaluarea națională (auto-evaluarea) aplicării componentelor Managementului European Integrat al Frontierelor (IBM) și pentru verificarea nivelului de pregătire pentru aplicarea acquis-ului Schengen. Mecanismul de monitorizare se va baza pe alinierea la Regulamentul (UE) 2022/922 al Consiliului din 9 iunie 2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen.

Suplimentar, transpunerea totală a Regulamentului UE 2016/399 (Codul Frontierelor Schengen), reprezintă o prerogativă esențială. Această măsură va contribui la consolidarea cadrului normativ național și la asigurarea coerenței necesare pentru aplicarea corespunzătoare a acquis-ului Schengen în Republica Moldova.

24.5.2.1.Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a întări capacitățile naționale în domeniul managementului integrat al frontierei de stat și pentru a le alinia la standardele europene, autoritățile din Republica Moldova își propun implementarea unor acțiuni, care vor răspunde provocărilor actuale și vor asigura o gestionare eficientă a frontierei, având în vedere schimbările regionale și globale. Un obiectiv major constă în îmbunătățirea eficienței operaționale a structurilor de frontieră, prin echiparea acestora cu tehnologie avansată și echipamente moderne, necesare pentru o supraveghere constantă și un control strict al trecerii frontierei. Acțiunea presupune extinderea sistemelor speciale de supraveghere a frontierei, consolidarea capacităților de analiză a riscurilor și de gestionare a informațiilor, precum și integrarea soluțiilor moderne de monitorizare în timp real.

Începând cu anul 2024, a fost lansat Conceptul privind autonomia decizională și funcțională a patrulei Poliției de Frontieră, orientat spre eficientizarea activității de serviciu și modernizarea

procedurilor de control. În continuare, se va consolida capacitatea de supraveghere și control a frontierei de stat prin alinierea la standardele europene, inclusiv Codul Frontierelor Schengen și EUROSUR, cu accent pe dezvoltarea tehnologică și cooperarea operațională cu FRONTEX și statele vecine. Implementarea tehnologiilor avansate de supraveghere și instruirea continuă a personalului vor asigura un control eficient al frontierei, contribuind la securitatea națională, combaterea criminalității transfrontaliere și fluidizarea traficului de persoane și mărfuri.

Subsecvent, se prevede dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente specializate pentru efectuarea controlului, în vederea creșterii eficienței și siguranței operaționale. În acest context, va fi implementat conceptul de control în linia a doua, care vizează asigurarea subdiviziunilor de frontieră cu echipamente moderne, inclusiv digitale, infrastructură adecvată și personal specializat. De asemenea, va fi introdus un sistem de preluare a datelor biometrice în punctele de trecere, pentru sporirea securității și eficienței controlului, în conformitate cu cerințele de aliniere la EURODAC și standardele europene. Totodată, conform Agendei de Reforme aferente Planului de creștere pentru anii 2025-2027 se planifică consolidarea capacităților de monitorizare a frontierei de stat cu sisteme fixe și/ sau mobile de supraveghere a frontierei de stat.

Totodată, se impune modernizarea continuă a sistemelor informaționale gestionate de către autoritățile implicate în managementul frontierei, ceea ce presupune atât actualizarea platformelor existente, cât și asigurarea interoperabilității între instituțiile naționale, facilitând schimbul rapid și sigur de date. Interconectarea sistemelor naționale cu cele utilizate la nivel european va contribui la îmbunătățirea fluxului de informații și la creșterea transparenței în gestionarea frontierei.

Consolidarea integrității instituționale a Poliției de Frontieră constituie o prioritate transversală a managementului integrat al frontierei. În acest sens, se prevede dezvoltarea și implementarea unui sistem de camere de corp pentru personalul Poliției de Frontieră, care va contribui la sporirea transparenței, responsabilității și încrederii publice în activitatea desfășurată. Implementarea acestor măsuri va permite documentarea obiectivă a interacțiunilor operative, prevenirea eventualelor abateri și protejarea atât a drepturilor cetățenilor, cât și a angajaților implicați în misiuni de serviciu.

Un alt pilon prioritar îl constituie modernizarea infrastructurii frontaliere, prin dezvoltarea unor facilități conforme standardelor europene, care să asigure condiții optime de muncă pentru personalul de la frontieră și să respecte standardele internaționale privind drepturile omului. Infrastructură va fi adaptată atât pentru susținerea activităților operaționale, cât și pentru garantarea unui tratament corect și uman persoanelor reținute la frontieră, inclusiv solicitanților de azil.

O gestionare eficientă a frontierei presupune, de asemenea, o cooperare strânsă la nivel național și internațional. În acest context, se va pune accent pe îmbunătățirea controlului la trecerea frontierei și facilitarea fluxului de persoane și mărfuri. Implementarea treptată a controlului comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei moldo-ucrainene și controlul coordonat în punctele de trecere moldo-române sunt inițiative cheie. De asemenea, se vor întări relațiile de cooperare cu agențiile și organizațiile internaționale relevante, pentru a facilita schimbul de informații și pentru a adopta cele mai bune practici în domeniu. Prin aceste măsuri, Republica Moldova va contribui la consolidarea securității naționale și va sprijini procesul de integrare europeană, îndeplinind angajamentele asumate față de

Uniunea Europeană și continuând să îmbunătățească managementul frontierei într-un mod sustenabil și eficient.

24.5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Managementul frontierei de stat”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 189,09 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 719.132,60 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.068,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 465.877,60 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 251.187,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.6. AZIL

24.6.1. Prezentarea generală a situației

Sistemul de azil din Republica Moldova are drept scop protecția persoanelor care fug de persecuții, conflicte armate sau încălcări grave ale drepturilor omului în țările lor de origine. Protecția internațională este realizată în conformitate cu prevederile normelor internaționale, precum și a legislației naționale, asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în nevoie de protecție și garantând aplicarea principiilor de nereturnare, egalitate, echitate și incluziune socială. În acest cadru, principiul nereturnării garantează că nicio persoană nu poate fi expulzată sau returnată într-un stat unde viața ori libertatea i-ar fi amenințate, principiul egalității asigură un tratament nediscriminatoriu tuturor solicitanților de protecție, iar principiul incluziunii sociale vizează integrarea lor în societate prin acces la educație, muncă și servicii esențiale. Astfel, Republica Moldova aliniază politicile sale la standardele internaționale și europene, consolidând atât dimensiunea umanitară, cât și cea de securitate a gestionării migrației și azilului.

În 2002, Republica Moldova a devenit membru al Convenției din 1951 cu privire la statutul refugiaților, asumându-și obligația de a proteja persoanele refugiate fără discriminare. Angajamentele internaționale au fost ulterior transpuse în legislația națională, în special prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care reglementează procedura de acordare a protecției internaționale, drepturile și obligațiile solicitanților de azil și ale refugiaților, precum și mecanismele instituționale de implementare.

Începând cu 24 februarie 2022, criza umanitară generată de războiul din Ucraina a adus provocări semnificative, Republica Moldova s-a confruntat cu un aflux masiv și spontan de persoane refugiate, devenind una dintre principalele țări de tranzit și, în unele cazuri, de destinație pentru cetățenii ucraineni și alte persoane aflate în nevoie de protecție internațională. Acesta a determinat necesitatea de a elabora mecanismul de protecție temporară. Astfel, Republica Moldova a implementat protecția temporară începând cu 1 martie 2023.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, din 24 februarie 2022 până în prezent, peste 1.113.000 de persoane strămutate din Ucraina se află în Republica Moldova[11].

24.6.1.1. Cadrul legislativ

Legislația actuală a Republicii Moldova în domeniul azilului, reglementată prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, transpune acquis-ul Uniunii Europene în domeniul azilului. Republica Moldova este semnatară a convențiilor internaționale relevante în domeniul azilului și al respectării drepturilor fundamentale ale străinilor. În contextul obiectivului de integrare europeană, Guvernul Republicii Moldova a început, în anul 2024, procesul de adaptare a legislației naționale privind azilul la cele mai înalte standarde ale Uniunii Europene. Astfel, în ianuarie 2025, au intrat în vigoare recentele modificări aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, modificări care vizează transpunerea Directivei 2013/32 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, Directivei 2013/33 privind stabilirea standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, și Directivei 2011/95 referitoare la standardele privind condițiile necesare ca resortisanții țărilor terțe sau apatrizii să poată beneficia de protecție internațională, la statutul uniform pentru refugiați sau persoanele eligibile pentru protecție subsidiară, precum și la conținutul protecției acordate. Modificările aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au vizat consolidarea sistemului de azil, stabilirea unor norme clare pentru a preveni abuzurile asupra sistemului de azil prin aducerea în concordanță a reglementărilor naționale privind procedura rapidă de examinare a cererilor de azil cu normele UE și anume examinarea în procedură rapidă a cererilor nefondate și a cererilor depuse de persoanele care se presupune că prezintă pericol pentru securitatea națională sau pentru ordinea publică, introducerea conceptului de țări sigure de origine și țări terțe sigure în legislația națională. La fel, modificările au vizat accesul grupurilor și persoanelor vulnerabile la procedura de azil, prin includerea noilor noțiuni cum ar fi: condiții materiale de primire, solicitant cu necesități speciale, completarea cadrului normativ național cu prevederi care să reglementeze condițiile materiale de primire în dependență de mijloacele de care dispune solicitantul pentru a se întreține, extinderea categoriilor de persoane cu necesități speciale în acord cu acquis-ul UE în domeniul de azil completarea legii cu reglementări privind identificarea si evaluarea necesităților speciale ale persoanelor vulnerabile solicitante de azil.

În vederea consolidării cadrului normativ și alinierea deplină la acquis-ul Uniunii Europene, Republica Moldova a continua procesul de armonizare a legislației naționale în domeniul azilului. Astfel, la 12 noiembrie 2025, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 720/2025 pentru aprobarea mecanismelor și metodologiei aplicabile în procedura de azil (mecanismul de acordare a condițiilor materiale de primire acordate solicitanților de azil, metodologia de estimare a costurilor pentru condițiile materiale de primire, precum și mecanismul de aplicare a conceptului de țară de origine/terță sigură). Acest mecanism vine să continue transpunerea acquis-ului UE inițiat prin recentele modificări ale Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

Astfel, s-a realizat reglementarea detaliată a condițiilor materiale de primire, stabilirea modalităților de acordare, limitare și retragere a acestora pentru solicitanții de azil, în conformitate

[11] Sursa; IGPF. Situația la data de 30.11.2025.

cu Directiva 2013/33/UE, instituirea mecanismelor de evaluare și asistență adaptată pentru solicitanții vulnerabili, în vederea asigurării unui tratament echitabil și demn. De asemenea, Hotărârea Guvernului prevede aplicarea conceptului de țară de origine/terță sigură – alinierea la practicile europene pentru prevenirea abuzurilor în sistemul de azil și creșterea eficienței procedurilor.

În acest context, implementarea efectivă a acestor standarde este susținută de funcționarea Centrului de Cazare pentru solicitanții de azil, reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 1023/2012. Acest act normativ pune în aplicare prevederile Legi nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova și stabilește cadrul operațional pentru asigurarea condițiilor materiale de primire prevăzute de legislație. Centrul, structură specializată subordonată Inspectoratului General pentru Migrație, este destinat cazării temporare a solicitanților de azil și a beneficiarilor de protecție internațională, asigurând servicii esențiale precum primirea și cazarea persoanelor, protecția lor în perioada găzduirii, respectiv siguranța persoanelor. Prin aceste măsuri, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a asigura un sistem de azil funcțional, echitabil și compatibil cu standardele Uniunii Europene, contribuind astfel la consolidarea statului de drept și la protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor care solicită protecție internațională.

În anul 2025, Republica Moldova a continuat procesul de armonizare a cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene. În acest sens, au fost operate modificări la Legea nr. 1549/2002 privind înregistrarea dactiloscopică de stat, prin care au fost transpuse parțial prevederile Regulamentului (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale, în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 privind stabilirea criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea cererilor de protecție internațională. Modificările introduse în legislația națională reflectă principalele exigențe europene în materie de preluare a datelor dactiloscopice pentru străinii care solicită protecție internațională, protecție temporară sau azil politic.

În paralel cu ajustările legislative, contextul geopolitic a determinat autoritățile din Republica Moldova să adopte măsuri speciale pentru gestionarea fluxului semnificativ de persoane strămutate din Ucraina, care fug de război. Astfel, începând cu 1 martie 2023, Republica Moldova a implementat măsura protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina, reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2023. Ulterior, protecția temporară a fost prelungită cu câte un an consecutiv, în mod automat prelungindu-se și documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară. Beneficiarii protecției temporare au acces la diverse drepturi și servicii, inclusiv educație, asistență medicală, servicii sociale și dreptul de a lucra pe piața muncii din Republica Moldova. Cadrul legal este aliniat la Directiva UE 2001/55 privind protecția temporară, care prevede acordarea de ajutor rapid și eficient persoanelor strămutate din cauza unui conflict armat sau altor evenimente de urgență, și la Decizia de punere în aplicare 2022/382, care confirmă existența unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina și activează protecția temporară, conform articolului 5 din Directiva 2001/55. În acest context, în februarie 2025, Republica Moldova s-a aliniat la Decizia UE 2024/1836 din 25 iunie 2024 de prelungire a protecției temporare până la 1 martie 2026, astfel cum a fost introdusă prin Decizia de punere în aplicare 2022/382, prin efectuarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

În cadrul reuniunii Comitetului de asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană, desfășurată la 2 decembrie 2024, au fost apreciate eforturile Republicii Moldova de a găzdui persoanele strămutate din Ucraina și au fost susținute inițiativele continue pentru asigurarea continuității acestui mecanism și integrarea acestora în viața socială și economică a comunității gazdă.

Totodată, cadrul legislativ pentru protecția socială a persoanelor strămutate se bazează pe o serie de acte normative care reglementează serviciile sociale destinate acestei categorii. Printre acestea se numără Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale și Legea asistenței sociale nr. 547/2003. Prin acte administrative interne a fost reglementată activitatea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, aflate în gestiunea Ministerului Muncii și Protecție Sociale.

Misiunea principală a centrelor de plasament temporar este de a oferi adăpost, protecție și asistență persoanelor strămutate, sprijinind procesul lor de integrare și incluziune socială. Republica Moldova a făcut eforturi considerabile pe domeniul integrării străinilor.

Un document strategic important în acest sens este Programul de integrare etapizată a străinilor, inclusiv al persoanelor strămutate din Ucraina, pentru anii 2025-2027, aprobat prin HG 285/2025. Programul de integrare etapizată pune un accent deosebit pe persoanele strămutate din Ucraina, creând un cadru integrat și adaptat nevoilor specifice ale persoanelor strămutate din Ucraina, combinând sprijinul lingvistic, social, educațional și profesional cu măsuri de asistență dedicate, astfel încât acestea să poată accesa rapid servicii, drepturi și oportunități reale de integrare în Republica Moldova.

24.6.1.2.Cadrul administrativ

Direcția azil și apatridie a Inspectoratului General pentru Migrație, autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne, este responsabilă pentru implementarea politicilor referitoare la azil și apatridie, prin evaluarea și soluționarea cererilor de azil, protejând astfel solicitanții de azil, beneficiarii de protecție internațională, protecție temporară sau azil politic. De asemenea, Direcția se ocupă cu soluționarea cererilor de recunoaștere a statutului de apatrid pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu legislația națională. În prezent, procesul de examinare a cererilor de azil implică 8 consilieri de decizie, dintre care 4 fac parte din Direcția azil și apatridie, iar restul provin din Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație: 1 din Direcția Regională Nord, 2 din Direcția Regională Centru și 1 din Direcția Regională Sud. Totodată, Centrul de cazare al Inspectoratului General pentru Migrație, care are statut de Direcție, reprezintă o structură specializată pentru cazarea temporară a solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție internațională, în conformitate cu reglementările legale și cu condițiile stabilite de Regulamentul Centrului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1023/2012. Centrul are o capacitatea maximă de cazare de 180 de persoane. În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 16/2023 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație și a Anexei nr. 2 a Ordinului ministrului afacerilor interne nr. 145/2023, pentru funcționarea Centrului de cazare au fost alocate 8 funcții, dintre care 3 sunt ocupate de angajați cu statut special, iar 5 sunt pentru întreținere și deservire.

Începând cu 1 ianuarie 2024, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a preluat gestionarea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate din alte state. Pentru a asigura protecția necesară persoanelor strămutate din Ucraina, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, de

comun cu autoritățile administrative din subordine și cu suportul partenerilor de dezvoltare, au înființat, începând cu luna februarie a anului 2022, un total de 137 de Centre de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, cu o capacitate totală de aproximativ 11.050 de locuri cazați. Până în prezent au beneficiat de cazare în centre de plasament 41526 de refugiați. De asemenea, 54084 de refugiați au fost găzduiți de persoane fizice din Republica Moldova (date din Sistemul Informațional „UAHELP"). La 19.11.2025, erau active 18 Centre cu o capacitate totală de 1111 de locuri, rata de ocupare fiind de aproximativ 82,54%.

24.6.2. Planuri de viitor

24.6.2.1.Planuri legislative

Republica Moldova își propune, în perioada următoare, consolidarea cadrului normativ și instituțional în domeniul azilului, prin adoptarea unor măsuri menite să asigure respectarea drepturilor persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale și îmbunătățirea condițiilor de primire.

În acest sens, urmează a fi elaborat și promovat proiectul hotărârii Guvernului privind mecanismul de acces al solicitanților de azil la serviciile de sănătate, în contextul aplicării Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Documentul va reglementa modalitățile clare prin care solicitanții de azil vor beneficia de servicii medicale esențiale, atât în perioada examinării cererii de protecție, cât și în situațiile de urgență, asigurându-se o abordare echitabilă și conformă standardelor europene în materie de protecție a sănătății publice și a drepturilor omului.

De asemenea, Republica Moldova își propune elaborarea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1023/2012 privind aprobarea Regulamentului Centrului de cazare al solicitanților de azil, în vederea consolidării sistemului național de azil. Modificarea Regulamentului Centrului de cazare vine în contextul noilor reglementări privind condițiile materiale de primire aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 720/2025, care instituie mecanismele și metodologia utilizate în procedura de azil, inclusiv mecanismul de stabilire a condițiilor materiale de primire.

Totodată, se preconizează îmbunătățirea infrastructurii Centrului de cazare din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație, în vederea adaptării condițiilor de locuire pentru toate categoriile de solicitanți, astfel încât să fie asigurate standarde adecvate de confort, siguranță și acces la serviciile necesare.

Prin implementarea acestor măsuri, Republica Moldova își propune să fortifice sistemul de azil, să asigure tratament demn și acces echitabil la servicii pentru toate persoanele care solicită protecție internațională și să avanseze în procesul de aliniere la standardele europene în domeniul migrației și azilului.

Cu referire la prelungirea protecției temporare, Republica Moldova își propune asigurarea continuității protecției temporare acordate persoanelor strămutate din Ucraina. Astfel, Republica Moldova urmează să se alinieze la Decizia Uniunii Europene 2025/1460 privind prelungirea protecției temporare până la 1 martie 2027. În acest sens, se va asigura continuitatea menținerea accesului beneficiarilor la drepturile asociate – inclusiv la asistență medicală, educație, angajare în câmpul muncii și servicii sociale. Prelungirea protecției reprezintă totodată o măsură esențială pentru menținerea stabilității și predictibilității pentru comunitatea strămutată, în condițiile persistenței riscurilor care împiedică revenirea în siguranță în Ucraina.

Suplimentar, Republica Moldova își propune alinierea la acquis-ul UE în materie de relocare, prin transpunerea Recomandării (UE) 2015/914 a Comisiei din 8 iunie 2015 privind un

mecanism european de relocare, pentru a uniformiza cadrul legislativ și a se alinia gradual la acest mecanism.

24.6.2.2.Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova face progrese semnificative în implementarea măsurilor necesare pentru a răspunde provocărilor din domeniul azilului și protecției temporare, într-un context regional complex și dinamic. În acest sens, se planifică realizarea unei evaluări detaliate a cadrului normativ și administrativ existent, cu scopul de a evalua gradul de pregătire al țării, capacitatea instituțională și resursele disponibile, precum și de a identifica necesitățile de intervenție pentru implementarea Pactului european privind migrația și azilul. Totodată, Republica Moldova va analiza practica statelor membre ale Uniunii Europene în implementarea prevederilor Pactului, un instrument considerat inovator pentru gestionarea migrației, pentru a adapta standardele europene și a alinia bunele practici regionale și internaționale.

În continuare, Republica Moldova își propune să implementeze un mecanism etapizat de integrare a străinilor aflați pe teritoriul său, inclusiv a persoanelor strămutate din Ucraina. Mecanismul va facilita integrarea socială și economică a acestor persoane prin asigurarea accesului la resurse și servicii, în conformitate cu principiile dreptului internațional și angajamentele asumate de țară în domeniul migrației și protecției internaționale. Totodată, urmează să fie asigurat accesul solicitanților de azil la programele naționale de sănătate. Prin deschiderea acestor canale de acces, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a respecta drepturile fundamentale ale fiecărei persoane și de a sprijini integrarea acestora în societate.

În vederea consolidării sistemului național de azil, autoritățile Republicii Moldova intenționează să adopte măsuri pentru creșterea capacităților operaționale ale Inspectoratului General pentru Migrație la nivel regional, prin includerea recrutării și formării unui număr suplimentar de specialiști în regiunile nord, centru și sud, având ca scop optimizarea gestionării cererilor de azil și asigurarea unui răspuns rapid și eficient la nevoile solicitanților. În ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, Republica Moldova va investi în îmbunătățirea condițiilor de cazare în cadrul Centrului de cazare pentru refugiați, asigurându-se un mediu adecvat pentru primirea solicitanților de azil, în conformitate cu standardele europene, contribuind astfel la promovarea respectului pentru drepturile fundamentale și garantarea unui climat de demnitate. Având în vedere apropierea sistemului de azil al Republicii Moldova de cel al statelor membre ale Uniunii Europene, cooperarea cu Agenția Europeană pentru Azil reprezintă un element-cheie în consolidarea acestuia. Prin stabilirea unui parteneriat sustenabil cu Agenția, Republica Moldova își propune să valorifice expertiză specializată în domeniul azilului și să își consolideze capacitățile naționale, abordând astfel provocările regionale și contribuind la dezvoltarea unui sistem integrat, rezilient și eficient de gestionare a migrației și azilului.

În prezent, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, împreună cu partenerii de dezvoltare, inclusiv UNHCR, OIM, CRS, ACTED și WFP, implementează procedura de reorganizare a Centrelor de plasament temporar pentru persoane strămutate „EXIT”. Scopul principal al acestei proceduri este integrarea persoanelor strămutate din Ucraina în comunitate, oferindu-le suport material pentru o perioadă de 6 luni, în vederea unui mod de viață independent. Obiectivele procedurii sunt asigurarea funcționării eficiente a centrelor, promovarea integrării beneficiarilor în comunitate și garantarea accesului sigur la locuri de cazare sigure și demne. Beneficiarii care fac parte din grupuri vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități, vârstnicele, femeile însărcinate și mamele cu copii mici, vor fi redirecționați și cazați în alte centre după perioada de 90 de zile de

plasament. Serviciile oferite în cadrul reorganizării includ consultații și sprijin, asistență în timpul relocării, sprijin juridic, programe de închiriere, suport pentru sănătatea mintală și ajutor pentru integrarea în câmpul muncii.

Printre măsurile de asistență socială oferite persoanelor strămutate din Ucraina se menționează:

1. *Suport monetar lunar* oferit beneficiarilor de protecție temporară;
2. *Serviciul de asistență socială pentru familiile cu copii*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 889/2013. Persoanele strămutate pot beneficia, inclusiv ajutor financiar, pentru prevenirea și/sau depășirea situațiilor de risc în vederea asigurării creșterii și educării copilului în mediul familial;
3. *Sprijinul pentru perioada rece a anului* pentru plata serviciilor comunale pentru familiile strămutate din Ucraina, care au locuit pe teritoriul Republicii Moldova și au utilizat resurse energetice;
4. *Suport financiar pentru familiile* care găzduiesc persoane strămutate din Ucraina. În perioada 2022-2025 au fost înregistrate 20 219 de persoane fizice, care au găzduit 53 924 de persoane strămutate din Ucraina;
5. *Serviciul de asistență telefonică gratuită "Linia Verde*". Serviciul este responsabil de relocarea persoanelor în Centre și suport necesar persoanelor strămutate de pe teritoriul altor state și familiilor acestora cu privire la accesul la programe de asistență socială, drepturile beneficiarilor de protecție temporară, precum și alte informații esențiale pentru facilitarea integrării și sprijinirea acestora în procesul de adaptare în comunitate;
6. *Serviciul de Asistență Telefonică Gratuită pentru Persoane cu Dizabilități 080010808*, care este funcțional 24/24, inclusiv pentru persoanele strămutate din Ucraina;
7. *Suport în identificarea unui loc de muncă și angajarea în câmpul muncii.*

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) continuă să asigure integrarea pe piața muncii a persoanelor strămutate din Ucraina. ANOFM a desemnat specialiști în fiecare dintre cele 35 de subdiviziuni teritoriale.

Conform datelor ANOFM în ultimele 9 luni (ianuarie - septembrie 2025) au fost înregistrate 450 de persoane strămutate în căutarea unui loc de muncă, dintre care 164 au fost angajate.

În conformitate cu datele prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) pentru trimestrul II al anului 2025, au fost achitate contribuții obligatorii de asigurări sociale de stat pentru 2 172 cetățenii ucraineni angajați strămutați din Ucraina, dintre care 1 284 femei și 888 bărbați.

24.6.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Azil"* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 634,10 mii lei, urmând a fi acoperite integral din bugetul de stat.

Totodată, pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 628.453,80 mii lei, dintre care suma costurilor de 153.359,60 mii lei este acoperită

din bugetul de stat, suma costurilor de 63.891,70 este acoperită din asistență externă, iar suma de 411.202,50 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.7. MIGRAȚIA LEGALĂ ȘI ILEGALĂ, INCLUSIV READMISIA

24.7.1. Prezentarea generală a situației

În Republica Moldova, cadrul normativ de reglementare și implementare a politicilor de stat în domeniul migrației are scopul de a gestiona eficient și echitabil migrația, respectând atât obligațiile internaționale, cât și necesitățile interne de dezvoltare și se axează pe direcții strategice bine definite, menite să asigure gestionarea eficientă a fluxurilor migratorii.

O primă direcție prioritară vizează reglementarea migrației legale, prin stabilirea condițiilor de admitere și reglementare a șederii străinilor. În paralel, se acordă o atenție specială controlului legalității șederii străinilor, inclusiv aplicării măsurilor restrictive, având scop prevenirea, reducerea și sancționarea migrației ilegale. Nu în ultimul rând, cadrul normativ include politici dedicate integrării migranților, care vizează facilitarea adaptării acestora în societatea gazdă și promovarea diversității culturale.

24.7.1.1. Cadrul legislativ

În prezent, Republica Moldova dispune de un document principal de politici publice în domeniul gestionării migrației și azilului – Programul privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru perioada 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808/2022. Programul gestionează provocările actuale ale migrației printr-o abordare integrată, având ca scop consolidarea sistemului de management al migrației și asigurarea respectării drepturilor omului. De asemenea, programul vizează facilitarea unei migrații sigure, ordonate și reglementate, în concordanță cu standardele internaționale, Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană și obiectivele Agendei 2030. Printre priorități se numără digitalizarea serviciilor pentru străini, îmbunătățirea condițiilor de integrare și întărirea capacităților naționale pentru gestionarea fluxurilor migratorii, în special în perioade de criză.

La începutul anului 2025, a fost realizat raportul de progres asupra Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025, care a cuprins perioada de implementare a anilor 2022-2024, care a evidențiat nivelul de implementare a acestuia pe parcursul anilor 2022-2024. Astfel, rata totală de implementare a Programului, cumulativ pentru toți anii evaluați, s-a estimat la 51%, având în vedere că pe parcursul anului 2025, urmează a fi realizate circa 32 de acțiuni din totalul de 83 planificate.

Evaluarea implementării Programului, pe lângă impactul benefic și progresele aduse, a evidențiat o serie de provocări în realizarea activităților planificate. În acest sens, se constată necesitatea continuării intervenției statului pe domeniul migrației și azilului.

În acest sens, prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2025 a fost aprobat Programul național privind migrația și azilul pentru anii 2026-2030, document de politici publice care reflectă angajamentele asumate în procesul de aderare la Uniunea Europeană și implementarea Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030. Programul urmărește crearea unui sistem coerent, echilibrat și eficient de gestionare a migrației și azilului, orientat spre consolidarea securității naționale și protecția drepturilor omului. Acesta promovează valorificarea

imigrației ca oportunitate de dezvoltare, alinierea cadrului normativ la standardele europene, modernizarea serviciilor publice și consolidarea sistemului de azil, cu accent pe grupurile vulnerabile. Prin implementarea programului, Republica Moldova își propune să asigure un echilibru între securitate, protecție și dezvoltare, transformând migrația într-un factor de progres social și economic.

Cadrul legislativ de bază care reglementează domeniul migrației în Republica Moldova este Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care stabilește regulile pentru intrarea, șederea și ieșirea străinilor pe/ de pe teritoriul Republicii Moldova, precum și măsurile coercitive aplicabile în cazul nerespectării regimului de ședere. Legea a fost actualizată în contextul implementării Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, dar și în cadrul Planului de Acțiuni pentru liberalizarea regimului de vize, pentru a armoniza reglementările naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Modificările principale aduse legii vizează alinierea parțială la unele acte legislative europene, precum: Codul Frontierelor Schengen, Codul de vize, Regulamentul privind țările terțe care necesită viză, Directivele referitoare la reîntregirea familiei, returnarea migranților aflați în ședere ilegală, și condițiile de admisie pentru studii sau schimburi de tineri. Modificările legislative implementate în perioada anilor 2016 și 2024 au vizat mai multe aspecte, printre care reglementarea admiterii persoanelor din Uniunea Europeană pentru diverse activități, facilitarea șederii investitorilor străini și a celor care administrează investiții economice cu efect multiplicativ, precum și eliminarea barierelor administrative prin simplificarea procedurilor de acordare a dreptului de ședere și documentației necesare pentru străini. Ajustările legislative vizate contribuie la consolidarea unui sistem de migrație modern, în acord cu cerințele internaționale și pentru promovarea unui mediu favorabil integrării migranților în Republica Moldova. În context, este de menționat că, actualmente, Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova transpune parțial prevederile mai multor acte legislative europene, însă nivelul de aliniere variază în funcție de complexitatea și specificul fiecărei Directive sau Regulament.

Recent, Republica Moldova a actualizat cadrul normativ privind gestionarea migrației ilegale, în vederea uniformizării reglementărilor referitoare la procedura de luare și prelungire a custodiei publice, competențele instanțelor judecătorești, termenele de examinare a cererilor și garantarea drepturilor străinilor aflați în situație de ședere ilegală. Aceste modificări includ și stabilirea căilor de atac, asigurând respectarea drepturilor persoanelor vizate de măsurile de returnare. Modificările legale au avut drept scop transpunerea prevederilor Directivei 2008/115 privind standardele și procedurile comune pentru returnarea resortisanților țărilor terțe în situație de ședere ilegală, care a intrat în vigoare la 30.01.2025. Urmând modificările asupra cadrului normativ secundar, pentru operaționalizarea noilor reglementări legale referitoare la procedura de luare în custodie publică. Astfel au fost aduse modificări la actele normative conexe domeniului (Hotărârea Guvernului nr. 332/2009 privind aprobarea raţiilor minime zilnice de alimente şi a normelor de produse de igienă pentru persoanele din Centrul de Plasament Temporar al Străinilor;, Hotărârea Guvernului nr. 492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare şi readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova; Hotărârea Guvernului nr. 493/2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor). Modificările cadrului normativ au avut drept scop instituirea unor mecanisme administrative clare și uniforme de luare și prelungire a custodiei publice pentru străinii aflați în situație de ședere ilegală, care să reflecte principiul proporționalității și să consolideze garanțiile

procesuale ale persoanelor vizate, cu excluderea copiilor neînsoțiți și familiilor cu copii de la măsurile privative de libertate (rămânerea pe teritoriul Republicii Moldova până la dispariția motivelor de nereturnare a acestora).

În domeniul readmisiei, pentru Republica Moldova este prioritar negocierea și semnarea Acordurilor de readmisie pentru persoanele aflate în ședere ilegală, în special cu statele terțe, pentru a asigura returnarea în siguranță a acestora și pentru a respecta drepturile fundamentale ale omului. Până în prezent, Guvernul Republicii Moldova a semnat 15 Acorduri de readmisie cu diverse state și organizații, precum Comunitatea Europeană, Confederația Elvețiană, Regatul Danemarcei, Regatul Norvegiei, Macedonia de Nord, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Turcia, Albania, Georgia, Kazahstan, Ucraina, Azerbaidjan, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. De asemenea, au fost încheiate 26 de protocoale adiționale cu alte state, inclusiv România, Germania, Italia, Polonia și Spania. În context, în luna februarie a anului 2024, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 111/2024 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Islandei privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, pentru a iniția negocierile asupra unui Acord cu Guvernul Islandei privind readmisia persoanelor în ședere ilegală. Totodată, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 399/2023 privind inițierea negocierilor pentru un protocol cu Guvernul Franței, pentru implementarea Acordului de readmisie semnat cu Comunitatea Europeană în 2007. De asemenea, în noiembrie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de readmisie cu Guvernul Azerbaidjanului, iar în aceeași lună, Guvernul a aprobat începerea negocierilor pentru semnarea unui acord similar cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Republica Moldova a elaborat o politică publică în domeniul integrării străinilor, care include atât persoanele cu statut legal de ședere, cât și persoanele strămutate din Ucraina. În acest sens, a fost instituit un mecanism de integrare etapizată, aprobat prin Hotărâre de Guvern (link), în vederea valorificării potențialului străinilor sosiți în țară pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova și garantarea respectării drepturilor acestora. Documentul de politici publice facilitează accesul străinilor la drepturi și servicii esențiale.

De asemenea, a fost elaborat noul cadru normativ dedicat cetățenilor Uniunii Europene (link), care reglementează aspectele privind libera circulație și șederea cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ale membrilor familiilor acestora pe teritoriul Republicii Moldova, prin transpunerea Directivei 2004/38/CE, Directivei 2014/54/UE și Regulamentul (UE) nr. 492/2011.

În paralel, Ministerul Afacerilor Interne a adaptat setul de indicatori colectați de autorități și a promovat modificarea Hotărârii Guvernului nr. 634/2012 privind aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova. Actualizarea a permis alinierea listei indicatorilor și a șablonului Profilului Migrațional Extins la cerințele Eurostat și ale Rețelei Europene de Migrație, asigurând compatibilitatea sistemului național de date cu standardele europene.

24.7.1.2. Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Migrație, aflat în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, este autoritatea principală responsabilă de gestionarea migrației legale în Republica Moldova. Acesta garantează, în conformitate cu legea, implementarea politicilor statului în domeniile

migrației, apatridiei și integrării străinilor, având un rol important în asigurarea unui control eficient și în aplicarea măsurilor necesare în acest domeniu.

În 2023, Biroul pentru Migrație și Azil a fost reorganizat și transformat din departament în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în Inspectoratul General pentru Migrație, subordonat Ministerului Afacerilor Interne. Structura aprobată în 2014 nu mai răspunde necesităților de capacitate și organizare, iar personalul se confruntă cu dificultăți în îndeplinirea atribuțiilor sale. Necesitatea creșterii numărului de angajați a fost subliniată și de o echipă de experți internaționali, care au evaluat activitatea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, conform „Raportului privind analiza funcțională a Ministerului Afacerilor Interne". Prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023, s-a aprobat organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, care include regulamentul, structura, personalul și subdiviziunile sale de specialitate și teritoriale. Această reorganizare a fost bine primită atât în cadrul dialogului cu Comisia Europeană (screening-ul bilateral din 2024), cât și de către partenerii externi, deschizând noi perspective pentru dezvoltarea instituțională.

Nouă structură a autorității competente pentru migrație a permis gestionarea mai eficientă a fluxurilor migratorii, reducând riscurile migrației ilegale și impactul acesteia asupra ordinii publice. Funcțiile de bază ale Inspectoratului sunt implementarea politicii naționale în domeniu, respectarea tratatelor internaționale, consolidarea capacităților instituționale și coordonarea activităților cu alte autorități, atât la nivel central, cât și local. Printre atribuțiile sale se numără administrarea cererilor de ședere, combaterea șederii ilegale, măsurile de returnare, gestionarea cererilor de azil și integrarea străinilor în societate. Inspectoratul este, de asemenea, responsabil de analiza proceselor migratorii și de gestionarea datelor și informațiilor în domeniu. Pentru a îmbunătăți funcționarea instituției, au fost create noi unități pentru management operațional, relații internaționale, management de proiect, logistică, achiziții publice, relații publice, protecția informațiilor și evidențe speciale.

Un factor important al reformei a fost delegarea unor atribuții la nivel teritorial prin direcțiile regionale (Nord, Centru, Sud), facilitând accesul mai rapid la servicii pentru cetățeni, și completarea personalului cu 50 de unități pentru a asigura implementarea eficientă a competențelor funcționale. Serviciile de primire și procesare a cererilor depuse de străini sunt gestionate de către subdiviziunile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, astfel: Direcția Regională Centru - 20 de angajați, Direcția Regională Nord - 8 angajați, Direcția Regională Sud - 8 angajați, Direcția admisie și documentare - 9 angajați (dintre care 4 sunt în cadrul Secției acte de identitate), iar Direcția pentru Integrarea Străinilor la nivel central numără 5 funcționari, cu un angajat suplimentar în fiecare dintre direcțiile regionale. Numărul redus de angajați în instituțiile responsabile de integrare limitează capacitatea de a gestiona eficient fluxurile migratorii și de a oferi servicii personalizate.

La nivel teritorial, ghișeele unice de documentare din cadrul Direcțiilor Regionale (Nord, Centru, Sud) ale Inspectoratului General pentru Migrație primesc cereri de acordare sau prelungire a dreptului de ședere, cereri pentru documente de identitate, eliberarea de invitații și prelungirea vizelor. Direcția admisie și documentare din cadrul aparatului central al Inspectoratului este responsabilă pentru monitorizarea și efectuarea controalelor periodice asupra legalității deciziilor

luate la nivel regional, precum și pentru formarea continuă și consultarea personalului regional. De asemenea, aceasta stabilește și dezvoltă proceduri standard de operare privind admiterea, documentele de identitate și reglementarea șederii străinilor pe teritoriul Republicii Moldova pentru Direcțiile regionale. În ceea ce privește implementarea legislației Uniunii Europene, Direcția admisie și documentare include 5 funcționari implicați în acest proces.

Pentru domeniul migrației ilegale, conform statelor de personal, în cadrul Direcției supravegherea regimului de ședere sunt prevăzute 11 funcții, dintre care una este vacantă. În ceea ce privește subdiviziunile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, secțiile specializate în combaterea șederii ilegale a străinilor au următoarele poziții: la Direcția Regională Centru sunt 8 funcții, din care 1 este vacantă; la Direcția Regională Nord sunt 5 funcții, din care 1 este vacantă, iar la Direcția Regională Sud sunt 5 funcții, toate fiind ocupate. În ceea ce privește elaborarea și implementarea legislației europene, în cadrul Direcției supravegherea regimului de ședere sunt implicați 3 funcționari. După reorganizarea Biroului pentru Migrație și Azil în Inspectoratul General pentru Migrație în 2023, la nivel central, în cadrul Departamentului pentru supravegherea regimului de ședere, a fost înființată Secția de readmisie, care se ocupă de acest domeniu. Secția are alocate 4 funcții, dintre care 3 sunt ocupate, iar una este temporar vacantă. În ceea ce privește implementarea legislației europene în domeniul readmisiei, Direcția supravegherea regimului de ședere dispune de 2 funcționari responsabili.

24.7.2. Planuri de viitor

24.7.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își propune crearea unui nou cadru legislativ pentru reglementarea migrației, proiectul de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova, care să se alinieze la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul migrației legale, reglementării șederii străinilor, implementării cărții de rezidență, reîntregirii familiei și acordării dreptului de ședere permanentă. De asemenea, se va alinia acquis-ul Uniunii Europene referitor la combaterea migrației ilegale, returnarea, readmisia și custodia publică. Acest proiect de lege, aflat într-o etapă avansată de promovare, inclusiv fiind transmis la Comisia Europeană pentru consultare, reprezintă o reglementare conceptual și structural nouă, menită să înlocuiască actuala Lege nr. 200/2010 privind regimul străinilor.

Prin intermediul acestei legi, se va asigura transpunerea parțială a 12 acte ale Uniunii Europene, vizând reglementarea admisiei și șederii lucrătorilor sezonieri, a persoanelor înalt calificate, a celor intra corporativ transferați, cercetătorilor, stagiarilor, voluntarilor, participanților la programe de schimb educațional și cultural, precum și a altor categorii de străini care doresc să-și desfășoare activitatea legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Noul cadru legislativ va oferi proceduri clare și transparente, va delimita competențele autorităților, va introduce mecanisme digitale pentru depunerea și procesarea cererilor și va consolida controlul și supravegherea migrației, prevenind abuzurile și asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor. Totodată, acesta va susține mobilitatea economică și profesională, va încuraja schimburile educaționale și culturale și va contribui la valorificarea migrației legale ca resursă pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova, în deplină concordanță cu obiectivele de integrare europeană.

Suplimentar, Republica Moldova își propune implementarea Programului național privind migrația și azilul pentru anii 2026-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2025, cu

aplicabilitate din 1 ianuarie 2026. Implementarea Programului va urmări, în primul rând, întărirea capacităților instituționale ale autorităților responsabile, Totodată, se va pune accent pe armonizarea continuă a legislației naționale cu acquis-ul UE, în special în domeniile admisiei, șederii, returnării, protecției internaționale și apatridiei.

La fel, Republica Moldova va continua negocierea și semnarea acordurilor de readmisie pentru persoanele aflate în situație de ședere ilegală și va încheia protocoale de implementare cu țările terțe.

24.7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova își propune să consolideze cadrul național pentru a se pregăti pentru implementarea Pactului European pentru Migrație și Azil, prin evaluarea capacităților naționale, instituționale, financiare și umane necesare, precum și prin dezvoltarea unui sistem informațional dedicat gestionării migrației. Printre prioritățile din domeniul migrației se enumeră consolidarea capacităților instituțiilor responsabile, organizarea programelor de formare pentru personal și actualizarea procedurilor operaționale standard. În plus, se vor implementa măsuri pentru prevenirea și combaterea migrației ilegale și pentru îmbunătățirea colaborării cu statele membre ale Uniunii Europene în domeniul returnării și readmisiei. Aceste acțiuni reflectă angajamentul țării de a se alinia la standardele europene și de a gestiona eficient provocările migrației.

Un alt domeniu prioritar pentru viitor este consolidarea capacităților administrative ale Inspectoratului General pentru Migrație. Reorganizarea din 2023 a fost doar începutul unui proces continuu de consolidare, iar structura reorganizată trebuie să fie testată în implementare pentru a stabili procesele și activitățile necesare ajustării sau reorganizării. Faza I a acestui proces nu este un act administrativ limitat, ci un demers continuu care necesită adaptări constante. În perioada 2025-2027, Faza II a reformei va include consolidarea reformei prin instituirea Inspectoratului General pentru Migrație și întărirea capacității strategice la nivel central, precum și capacității operaționale la nivel teritorial. De asemenea, va fi asigurată prestarea de servicii de calitate la nivel teritorial, prin garantarea funcției operaționale și întărirea funcției de monitorizare și control la nivel central. În paralel, se va continua consolidarea capacităților angajaților, inclusiv în ceea ce privește integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Faza II va aborda aspecte de bază, precum implementarea noului cadru legislativ în domeniul azilului, adoptat recent de Parlament, care va intra în vigoare în perioada 2025-2026, și va include preluarea procedurii complete de examinare a cererilor de azil, inclusiv reprezentarea acestora în instanță. Se va pune accent pe prevenirea și combaterea migrației ilegale, prin asigurarea supravegherii eficiente a regimului de ședere a străinilor și combaterea abuzurilor, precum traficul de persoane și pseudo-legalizarea. De asemenea, se va crea un cadru instituțional pentru armonizarea noilor reglementări privind șederea străinilor. Un alt obiectiv al Fazei II va fi descentralizarea proceselor și întărirea instituțională la nivel teritorial, ceea ce va facilita o colaborare mai eficientă cu structurile Ministerului Afacerilor Interne, autoritățile administrative centrale și autoritățile publice locale. În acest context, va fi revizuită distribuirea forțelor interne, având în vedere posibile crize regionale de durată. De asemenea, se vor evalua cazurile individuale și se va asigura accesul la măsurile de integrare, prin identificarea profilului străinilor și integrarea unui mecanism de integrare etapizată. În paralel, se depune efort pentru a crește capacitatea de a atrage asistență externă și de a dezvolta și gestiona proiecte. La fel, se urmărește reducerea factorilor care generează corupție, un angajament ferm asumat de Ministerul Afacerilor Interne în cadrul screening-ului pentru Capitolul 24, referitor la măsurile anticorupție. În perspectiva anilor 2027-2030, Faza III a reformei va implica

operaționalizarea completă a reformei și dezvoltarea continuă a structurii create, pentru a asigura tranziția către implementarea Noului Pact și a acquis-ului Uniunii Europene.

În contextul angajamentului Republicii Moldova față de vectorul european, Ministerul Afacerilor Interne se concentrează pe consolidarea sistemului de management integrat al frontierei de stat, pentru a asigura o gestionare corectă a fluxurilor transfrontaliere, menținând frontierele deschise și sigure. De asemenea, se depun eforturi substanțiale în gestionarea fluxurilor migraționale, având în vedere noile tendințe.

24.7.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Migrația legală și ilegală, inclusiv readmisia”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 949,57 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat.

Totodată, pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 42.980,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 3.161,50 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 25.019,40 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 14.800,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.8. VIZA

24.8.1. Regimul de vize

Prezentarea generală a situației

Regimul de vize în Republica Moldova reprezintă un aspect de bază al politicii externe și al securității naționale, având un impact direct asupra relațiilor internaționale, comerțului, turismului și mobilității cetățenilor. În conformitate cu angajamentele sale internaționale și obiectivele de integrare europeană, Republica Moldova a dezvoltat un sistem de vize care reglementează intrarea și șederea străinilor pe teritoriul său. Regimul de vize este gestionat de Ministerul Afacerilor Externe, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, și se bazează pe o serie de acte normative naționale, acorduri interinstituționale, precum și reglementări și acorduri internaționale. De-a lungul anilor, Republica Moldova a adoptat măsuri de liberalizare a vizelor, care au permis cetățenilor din anumite țări să călătorească fără vize, facilitând astfel relațiile bilaterale și integrarea în comunitatea internațională. În contextul geopolitic actual, gestionarea eficientă a regimului de vize este fundamentală pentru asigurarea securității și stabilității interne, dar și pentru promovarea dezvoltării economice și atragerea investitorilor străini. Astfel, politica de vize a Republicii Moldova rămâne un domeniu dinamic, în continuă adaptare la schimbările internaționale și la nevoile interne ale țării.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul vizelor, în contextul aderării la Uniunea Europeană, reflectă un angajament ferm al țării de a-și alinia reglementările naționale la standardele europene. Începând cu 2010, autoritățile naționale au întreprins măsuri semnificative pentru armonizarea legislației interne în acest domeniu. Primul demers major a fost adoptarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care a integrat elemente fundamentale ale legislației Uniunii Europene de la acel moment. Această lege reglementează

aspecte privind șederea și călătoria cetățenilor străini, inclusiv tipurile de vize și cerințele generale pentru obținerea acestora. Ulterior, Hotărârea Guvernului nr. 331/2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini, a stabilit procedura de emitere a invitațiilor pentru cetățenii statelor cu cerințe speciale, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 50/2013 a fost aprobat Regulamentul cu privire la eliberarea vizelor, **aliniindu-se parțial** la Regulamentul (CE) Nr. 810/2009, cunoscut drept Codul Vizei.

Un alt pilon legislativ important este Legea nr. 257/2013, care reglementează regimul vizelor pentru cetățenii țărilor terțe, ce este parțial aliniată la Regulamentul Consiliului (CE) nr. 539/2001, care ulterior a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul (UE) 2018/1806. Deși Republica Moldova a realizat progrese semnificative în alinierea legislației la standardele europene, unele aspecte rămân în continuare în proces de ajustare, cum ar fi criteriile pentru exceptarea de la cerința de viză, mecanismele de suspendare a regimului fără vize și actualizarea relațiilor bilaterale privind regimul de vize cu statele terțe. Printre cele mai recente evoluții în domeniul regimului de vize se numără denunțarea tratatului bilateral privind liberalizarea vizelor cu Republica Ecuador și reintroducerea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Cuba. În acest context, prin Legea nr. 64 din 27 martie 2025 pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe supuși obligativității deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe exonerați de această obligație la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, au fost operate modificări corespunzătoare, Anexa nr. 1 la Legea nr. 257/2013 („lista străinilor care au obligația deținerii unei vize la intrarea în Republica Moldova") fiind completată cu pozițiile Cuba și Ecuador. Totodată, există provocări legate de liberalizarea regimului de vize pentru state sau entități precum Nauru sau Taiwan, care beneficiază de regim fără viză în Uniunea Europeană, dar nu și în Republica Moldova. Acest cadru legislativ, deși parțial aliniat, oferă o bază solidă pentru continuarea procesului de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene, consolidând angajamentele Republicii Moldova în procesul de integrare europeană și facilitând adaptarea la standardele Schengen în domeniul vizelor.

Cadrul administrativ

Capacitățile administrative ale Republicii Moldova în domeniul vizelor sunt gestionate printr-un efort coordonat între Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Afacerilor Interne, fiecare având roluri bine definite în formularea, implementarea și coordonarea politicii de vize. În cadrul acestui parteneriat, Direcția Afaceri Consulare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe deține un rol central, fiind responsabilă atât pentru dezvoltarea politicii de vize, cât și pentru coordonarea activităților misiunilor diplomatice și consulare. Direcția Afaceri Consulare gestionează emiterea vizelor electronice și are atribuții de modificare a legislației în domeniu, precum și de administrarea Sistemului Informațional de Gestionare a Vizelor (SIGV). Cu toate acestea, resursele umane ale acestei structuri sunt limitate: din cele 17 posturi disponibile, doar 14 sunt ocupate, iar în cadrul Secției Servicii Consulare, structură care se ocupă nemijlocit cu examinarea dosarelor de vize electronice, numărul persoanelor antrenate în acest proces este insuficient în raport cu numărul cererilor de viză recepționate. Misiunile diplomatice și consulare din străinătate sunt responsabile pentru emiterea vizelor obișnuite. Rețeaua diplomatică a Republicii Moldova constă în 48 de ambasade și consulate, dintre care 52 din cele 57 de posturi consulare sunt ocupate. Totuși, această prezență este concentrată preponderent pe continentul european, fără reprezentanțe în America Latină, Australia și Africa. Din această perspectivă, doar câteva dintre misiunile diplomatice ale Republicii Moldova sunt situate în țări ai căror cetățeni

necesită viză pentru a călători în Moldova, cum ar fi Republica Populară Chineză și Republica India. Această situație generează o presiune semnificativă asupra capacității de procesare a cererilor de viză și a determinat implementarea unui sistem de vize electronice, menit să faciliteze accesul cetățenilor străini din aceste regiuni.

În ansamblu, politica de vize a Moldovei reflectă un efort continuu de adaptare la cerințele globale și regionale, iar dezvoltarea capacităților administrative rămâne o prioritate pentru asigurarea unui regim de vize eficient și modern. În context, dacă Inspectoratul General pentru Migrație respinge o cerere de viză, ofițerul consular are obligația de a refuza acordarea acesteia, însă decizia poate fi revizuită de către Direcția Afaceri Consulare. Inspectoratul General pentru Migrație, autoritate subordonată Ministerului Afacerilor Interne, este responsabil pentru emiterea invitațiilor, după caz, și pentru verificarea cererilor de viză ale cetățenilor proveniți din țări cu risc ridicat de migrație ilegală, lista acestor țări fiind stabilită de comun acord cu Ministerul Afacerilor Externe. Totodată, Inspectoratul General pentru Migrație gestionează și prelungirea vizelor. De asemenea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne are atribuții privind emiterea vizelor la frontieră în cazuri excepționale, verificarea vizelor emise și luarea deciziei de a permite sau refuză intrarea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova. În ultimii cinci ani, au fost emise doar cinci vize la frontieră: una în 2021 și patru în 2022 (toate 4 în data de 24 februarie). Situațiile excepționale care pot justifica emiterea vizelor la frontieră includ urgențe cauzate de dezastre, calamități naturale sau accidente, decesul ori boala gravă a unei rude din Republica Moldova, confirmate prin documente oficiale, necesitatea aterizării sau acostării de urgență a navelor sau aeronavelor din cauza defecțiunilor, condițiilor meteorologice nefavorabile sau riscurilor de atac terorist, misiuni oficiale ale funcționarilor organizațiilor internaționale pentru perioade scurte, de până la 15 zile calendaristice, precum și participarea la activități internaționale organizate în Republica Moldova, dacă timpul dintre informarea participanților și desfășurarea evenimentului nu permite obținerea unei vize.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În contextul adoptării legislației naționale la reglementările Uniunii Europene în domeniul vizelor, este necesar de a fi implementate o serie de modificări legislative. Un prim pas în acest sens este elaborarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor. Aceste modificări vor urmări transpunerea unor reglementări europene relevante, astfel încât procesul de eliberare a vizelor să fie mai eficient și mai uniform pe întreg teritoriul Uniunii Europene. Printre reglementările ce vor fi integrate se evidențiază Regulamentul (CE) nr. 1683/95 al Consiliului, din 29 mai 1995, care stabilește un model uniform pentru vizele de scurtă ședere. Această reglementare va asigura o standardizare a documentelor de viză, facilitând astfel călătoriile între statele membre și îmbunătățind securitatea acestora. De asemenea, proiectul de Hotărâre va include implementarea Deciziei Comisiei Europene C(2020) 2672 din 30 aprilie 2020, care prevede introducerea unui sigiliu digital pe formatul uniform pentru vize. Prin implementarea măsurii date se va contribui la combaterea fraudei și va spori protecția datelor, având un impact pozitiv asupra procesului de emitere și verificare a vizelor. În plus, reglementările vor include și dispozițiile din Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea unei vize de către titularii unui document de călătorie nerecunoscut de

statul membru care emite formularul respectiv. Această modificare este destinată să simplifice procesul de aplicare a vizelor, asigurându-se că persoanele care dețin documente de călătorie neconvenționale nu sunt excluse din procedura de obținere a vizei, fiind astfel garantată un tratament echitabil pentru toți solicitanții.

În paralel cu modificările legislative menționate, autoritățile Republicii Moldova intenționează să modifice Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize şi resortisanții statelor terțe care sunt exonerați de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, în ceea ce privește obligația de a deține o viză pentru traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova. Această modificare va viza atât persoanele care trebuie să dețină o viză pentru a intra pe teritoriul Republicii Moldova, cât și pe cele care sunt exonerate de această obligație. Proiectul de lege va fi elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2018/1806, care stabilește două liste: una pentru statele terțe ai căror resortisanți sunt obligați să dețină o viză pentru a traversa frontierele externe ale Uniunii Europene, și alta pentru statele terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație. Scopul acestei modificări este alinierea legislației naționale a Republicii Moldova la standardele și reglementările europene în materie de gestionare a frontierelor și a migrației. Prin această inițiativă legislativă, Republica Moldova va continua procesul de armonizare a regimului vizelor cu standardele europene, contribuind astfel la o gestionare mai eficientă a migrației și la întărirea securității naționale, în concordanță cu practicile și cerințele internaționale în domeniu. Actualmente, cetățenii din 11 țări (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Qatar, Rusia, Tadjikistan, Turcia, Uzbekistan și Vanuatu), pot călători fără viză în Republica Moldova, dar au nevoie de viză pentru călătorii de scurtă durată în Uniunea Europeană. Până la sfârșitul anului 2027, urmează a fi instituit regimul de vize cu 3 din aceste state. Cu restul statelor, alinierea se va implementa treptat, până la data aderării.

Subsidiar, în cadrul procesului de modernizare și aliniere a legislației naționale la standardele europene în domeniul vizelor, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor. Această modificare va urmări implementarea unor reglementări europene recente, contribuind astfel la creșterea eficienței și securității în procesul de eliberare a vizelor. Proiectul de Hotărâre va integra în legislația națională Decizia de Implementare a Comisiei C(2018) 674 din 12 februarie 2018, care detaliază specificațiile tehnice suplimentare pentru formatul uniform al vizelor, fiind importantă pentru asigurarea unui sistem coerent și standardizat la nivel european, contribuind la o mai bună gestionare a documentelor de călătorie și reducerea riscurilor de falsificare. În același timp, va fi luată în considerare și abrogarea Deciziei C(2010) 319 a Comisiei din 27 ianuarie 2010, care reglementa formatul anterior al vizelor. De asemenea, se va urmări implementarea Regulamentului (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea unei vize de către resortisanții țărilor terțe care dețin un document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv, facilitând în acest sens procesul de aplicare a vizelor, asigurând tratament echitabil și transparent pentru toți solicitanții, inclusiv pentru aceleași persoane care provin din state cu documente de călătorie neconvenționale.

Nu în ultimul rând, se preconizează adoptarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind implementarea Sistemului de Informații privind Vizele (VIS) și a schimbului de date între statele

membre referitor la vizele de scurtă ședere. Măsura se va realiza în conformitate cu reglementările stabilite de Regulamentul (CE) nr. 767/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008, care stabilesc funcționarea Sistemului de Informații privind Vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre în ceea ce privește vizele de scurtă ședere. Implementarea VIS are drept scop principal creșterea securității și eficienței procesului de acordare și verificare a vizelor de scurtă ședere. Sistemul va facilita schimbul rapid și sigur de date între statele membre ale Uniunii Europene, asigurând o gestionare centralizată a informațiilor vizuale ale solicitanților, ceea ce va permite autorităților să verifice mai eficient identitatea acestora și să prevină fraudele. În paralel, proiectul de Hotărâre va include și reglementările stabilite de Decizia Comisiei 2009/756/CE din 9 octombrie 2009, care prevede prelevarea amprentelor digitale pentru identificarea și verificarea biometrică în cadrul sistemului VIS. Astfel se va contribui semnificativ la combaterea migrației ilegale și a fraudelor legate de vize. Prin integrarea reglementărilor vizate și tehnologiei modernizate, Republica Moldova va asigura un sistem de vize mai sigur și mai transparent, aliniat cu cele mai bune practici internaționale în domeniul gestionării frontierelor și al protecției datelor personale. Implementarea VIS va sprijini nu doar securitatea națională, dar și mobilitatea transfrontalieră, facilitând o mai bună cooperare între statele membre ale Uniunii Europene și alinierea la normele europene în materie de gestionare a vizelor.

Prin aceste modificări legislative, Republica Moldova va continua să-și alinieze reglementările interne la standardele europene, consolidând securitatea, transparența și eficiența procesului de eliberare a vizelor, în concordanță cu cerințele și bunele practici europene.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, un domeniu prioritar îl reprezintă alinierea la standardele europene în ceea ce privește regimul vizelor. În acest sens, sunt prevăzuți mai mulți pași care vizează, pe lângă adaptarea cadrului normativ, modernizarea infrastructurii tehnice și administrative. Un pas constă în adoptarea unui Ordin al Ministerului Afacerilor Externe care să reglementeze implementarea versiunii consolidate a Manualului pentru prelucrarea cererilor de viză. Acest document va standardiza procedurile legate de procesarea cererilor și de modificarea vizelor deja eliberate, asigurând astfel un sistem uniform, compatibil cu cerințele Uniunii Europene. Totodată, este necesară operaționalizarea Sistemului Național de Informații privind Vizele (NVIS), un instrument pentru gestionarea eficientă a datelor. NVIS va fi dezvoltat astfel încât să asigure interoperabilitatea completă cu Sistemul European de Informații privind Vizele (VIS), ceea ce va facilita schimbul de informații între autoritățile naționale și cele europene. Pentru respectarea reglementărilor europene, se va trece la achiziționarea autocolantelor de viză conforme noii legislații aliniate standardelor Uniunii Europene. În același timp, se va asigura implementarea Regulamentului (CE) nr. 333/2002 al Consiliului, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea vizelor în cazul titularilor de documente de călătorie nerecunoscute de statul membru care emite formularul. Această măsură este necesară pentru uniformizarea procesului de emitere a vizelor și pentru creșterea gradului de securitate.

Un alt aspect important îl reprezintă consolidarea capacităților instituționale. În acest sens, vor fi organizate cursuri regulate de formare pe probleme legate de regimul vizelor, adresate personalului consular și diplomatic. Sesiunile vor contribui la creșterea nivelului de profesionalism al angajaților și la familiarizarea acestora cu noile tehnologii și reglementări. De asemenea, va fi

necesară reorganizarea și modernizarea sediilor misiunilor diplomatice, precum și a oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen, inclusiv prin crearea unor spații adecvate pentru prelucrarea cererilor de viză și asigurarea securității datelor. Din punct de vedere tehnologic, va fi realizată achiziționarea de echipamente specializate pentru captarea datelor biometrice ale solicitanților de viză. Aceste echipamente vor fi integrate în infrastructura misiunilor diplomatice, contribuind la accelerarea procesului de prelucrare a cererilor și la sporirea securității. În plus, se va acorda o atenție deosebită creșterii numărului de resurse umane în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, pentru a face față volumului crescut de cereri și pentru a sprijini implementarea noilor tehnologii.

Astfel, dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului Național de Informații privind Vizele rămân priorități de bază. Acest sistem este necesar pentru asigurarea interoperabilității cu structurile europene și pentru alinierea deplină la cerințele Uniunii Europene. Prin implementarea măsurilor, Republica Moldova va reuși să modernizeze domeniul vizelor și să își consolideze poziția în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Viza”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 987,81 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 763.657,70 mii lei, care reprezintă costul neacoperit.

24.8.2. Documente de călătorie

Prezentarea generală a situației

Domeniul documentelor de călătorie în Republica Moldova este unul fundamental pentru asigurarea securității și protecției cetățenilor, pentru facilitarea mobilității acestora în plan internațional, precum și asigurarea unui control eficient la frontieră. Domeniul se referă la reglementările și procedurile legale prin care sunt emise pașapoartele și documentele de călătorie, care trebuie să îndeplinească standardele internaționale și europene de securitate. În contextul globalizării și al evoluției tehnologice, este important ca documentele de călătorie să conțină elemente sporite de protecție împotriva falsificării, să fie adaptate la cerințele tehnologice moderne și să garanteze protecția datelor personale ale titularilor. În acest sens, Republica Moldova a întreprins pași importanți pentru modernizarea și adaptarea cadrului normativ în acest domeniu, inclusiv prin achiziționarea echipamentelor necesare și prin implementarea unui sistem informațional automatizat pentru personalizarea și emiterea documentelor. Aceste măsuri sunt parte a angajamentului țării de a se conforma standardelor internaționale și de a asigura o mobilitate sigură și eficientă a cetățenilor săi.

Cadrul legislativ

Cadrul normativ al Republicii Moldova are un grad avansat de transpunere și este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene privind documentele de călătorie. Conform legislației naționale, pașapoartele și documentele de călătorie includ un mediu de stocare care conține o imagine facială, amprente digitale și date biometrice în format interoperabil. Datele sunt securizate, iar mediul de stocare are o capacitate suficientă pentru a garanta integritatea,

autenticitatea și confidențialitatea datelor. În același timp, în documentele de călătorie sunt integrați identificatori biometrici pentru a stabili o legătură fiabilă între titularul real și documentul emis, ca o contribuție importantă la asigurarea protecției acestuia împotriva falsificării.

Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova este actul de identitate, care atestă identitatea și cetățenia titularului, fiind emis pentru orice persoană, indiferent de vârstă, pentru călătorii în străinătate. Începând cu 1 iulie 1992, Republica Moldova a devenit stat membru al Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI), prin aderarea la Convenția de la Chicago, fapt ce a determinat inițierea procesului de modernizare a documentelor de călătorie, în conformitate cu normele internaționale. Astfel, țara a început să emită pașapoarte și documente de călătorie moderne, conforme cu standardele OACI, stabilite în Documentul 9303 privind documentele de călătorie cu citire optică, care reglementează normele tehnice necesare pentru garantarea securității și eficienței în procesul de control la frontieră.

Începând cu 1 ianuarie 2011, Republica Moldova a implementat pașapoartele biometrice, care respectă cerințele internaționale de securitate prevăzute de OACI (Doc 9303) și de Regulamentul (UE) nr. 2252/2004, privind standardele de securitate și biometrie pentru documentele de călătorie. Liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova, deținători ai pașapoartelor biometrice, a creat premise pentru călătoria fără viză în Spațiul Schengen începând cu 28 aprilie 2014.

În acest context, documentele de călătorie emise de Republica Moldova sunt conforme cu standardele internaționale și europene, sunt recunoscute la nivel internațional și compatibile cu sistemele de verificare la frontieră din întreaga lume, integrând elemente de securitate avansate împotriva contrafacerii și falsificării. Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova emis din 30 martie 2023 beneficiază de tehnologii moderne, conține pagină cu date din policarbonat, iar pe parcursul anului 2026 se preconizează lansarea unor noi modele de pașapoarte și documente de călătorie, care vor integra soluții de securitate îmbunătățite și vor fi ajustate la cerințele internaționale în domeniu. Prin Legea nr. 68/2024, au fost operate modificări la Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, ce reglementează implementarea unor noi tipuri de documente, cartea de identitate pusă în circulație începând cu 31 martie 2025, iar cartea de rezidență va fi emisă începând cu 1 ianuarie 2026. Aceste documente respectă reglementările europene privind securitatea și protecția datelor, consolidând astfel securitatea identității și statutului juridic al persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

Cadrul administrativ

Agenția Servicii Publice este o instituție publică fondată de Guvernul Republicii Moldova, având rolul de a facilita și eficientiza procesul de prestare a serviciilor publice. Conform Hotărârii Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice, acesteia îi revine misiunea de coordonare și organizare a activităților orientate spre implementarea politicilor de stat și prestarea serviciilor publice în conformitate cu domeniile sale de competență. Obiectivul principal al Agenției Servicii Publice este asigurarea accesibilității, calității și eficienței serviciilor, menținând un echilibru între satisfacerea intereselor beneficiarilor și interesul public general. În contextul Capitolului 24, domeniile de activitate ale Agenției includ crearea și ținerea sistemelor și resurselor informaționale de stat, precum și exercitarea atribuțiilor Guvernului de posesor și deținător al resurselor informaționale de bază. De asemenea, Agenția Servicii Publice este autoritatea competentă în eliberarea actelor de identitate și evidența cetățenilor Republicii

Moldova, inclusiv a celor aflați peste hotare, precum și de confecționare/personalizare a actelor de identitate pentru străini, fiind desemnată drept o instituție centralizată pentru producerea și personalizarea documentelor de călătorie.

Agenția Servicii Publice deține competențe privind implementarea ghișeului unic pentru prestarea serviciilor publice, dezvoltând și administrând rețeaua de subdiviziuni teritoriale dedicate. Prin aceasta, Agenția Servicii Publice contribuie constant la re-ingineria și digitalizarea serviciilor publice, cu scopul de a eficientiza procesele operaționale și de a reduce costurile administrative. În prezent, Agenția Servicii Publice dispune de 40 de Centre multifuncționale și 6 Secții de eliberare a actelor de identitate, care oferă o gamă variată de servicii publice în domeniile sale de competență, inclusiv servicii legate de cetățenie. Unul dintre obiectivele principale ale Agenției este modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de eliberare a actelor de identitate, prin reducerea barierelor administrative și implementarea unor mecanisme electronice și informaționale fiabile și eficiente. În acest sens, au fost adoptate modificări importante ale cadrului normativ, având ca scop optimizarea proceselor operaționale și simplificarea serviciilor oferite cetățenilor, inclusiv în ceea ce privește obținerea autorizațiilor de emigrare. La etapa actuală, Agenția Servicii Publice dispune de personal calificat (back și front Office), echipamente tehnice moderne pentru asigurarea procesului de eliberare a actelor de identitate cetățenilor Republicii Moldova și confecționarea actelor de identitate pentru străinii cărora li s-a acordat drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În vederea alinierii legislației naționale la cerințele Organizației Internaționale a Aviației Civile (OACI), stabilite în Documentul 9303 privind documentele de călătorie cu citire optică, și alinierii la prevederile Regulamentului (CE) nr. 2252/2004, autoritățile naționale au realizat activitățile necesare pentru modificarea cadrului legislativ prin modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Scopul acestei modificări normative este asigurarea emiterii unor noi modele de pașapoarte care să respecte standardele internaționale de securitate. Subsecvent, în vederea asigurării executării prevederilor Legii nr. 273/1994, urmează să fie promovate modificările la Hotărârea Guvernului nr. 522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte, în vederea aprobării noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. Pe parcursul anului 2026, se preconizează lansarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie, care vor integra măsuri avansate de securitate, fiind rezistente la amenințări și riscuri, și adaptate la inovațiile tehnologice. Aceste documente vor îndeplini cerințele europene și internaționale, conform standardelor prevăzute de Regulamentul UE nr. 2252/2004.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea pașapoartelor și documentelor de călătorie de nouă generație, este necesară realizarea unor măsuri de ordin logistic, precum și de ordin tehnico-aplicativ. În ceea ce privește partea logistică, este necesară recepționarea blanchetelor de pașapoarte și documente de călătorie de la compania furnizoare. Cu referire la aspectele tehnico-aplicative, se urmărește dezvoltarea și implementarea unor sisteme informaționale automatizate care să sprijine procesele de prestare a serviciilor publice pentru eliberarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. De asemenea, urmează adaptarea sistemului informațional de personalizare pentru

integrarea echipamentelor specializate de personalizare și a pașapoartelor/documentelor de călătorie de generație nouă.

Cumulativ, se consideră oportună participarea activă a Republicii Moldova la discuțiile tehnice cu statele membre ale Uniunii Europene, în calitate de observator, în vederea implementării acquis-ului Uniunii Europene privind cerințele de securitate pentru documentele de călătorie. Această colaborare va permite țării noastre să se alinieze standardelor europene și să beneficieze de expertiza internațională în domeniul securității documentelor, asigurând astfel un proces mai sigur și mai eficient de emitere a acestora.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Documente de călătorie”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 325,10 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 4.360,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 360,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 4.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.9. COOPERAREA JURIDICĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

24.9.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea juridică în materie civilă și comercială constituie un set complex de mecanisme prin intermediul cărora Republica Moldova colaborează cu alte state pentru a facilita recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, precum și pentru a soluționa litigiile transfrontaliere. Această cooperare vizează protejarea drepturilor cetățenilor și ale companiilor naționale în contextul relațiilor internaționale, garantându-se un cadru legal echitabil și eficient. În acest sens, Republica Moldova este parte activă în cadrul a diverse instrumente internaționale semnate sub egida Organizației Națiunilor Unite, precum și în cadrul Conferinței de la Haga privind dreptul internațional privat. Totodată, unele aspecte ale cooperării sunt reglementate și de legislația națională, ceea ce asigură armonizarea principiilor internaționale cu normele interne. În context, se menționează că domeniul cooperării juridice în domeniul civil și comercial devine un pilon al procesului de integrare al Republicii Moldova în comunitatea internațională, asigurând un flux constant și sigur al relațiilor transfrontaliere, atât în interesul cetățenilor, cât și al mediului de afaceri.

24.9.1.1. Cadrul legislativ

Baza legală pentru acordarea asistenței juridice în domeniul civil și comercial se sprijină pe angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, fiind reglementată atât prin tratatele multilaterale, regionale și bilaterale la care statul este parte, cât și prin legislația națională specifică. Aceste instrumente juridice sunt necesare pentru asigurarea unei cooperări eficiente între autoritățile naționale și cele ale altor state, având rolul de a garanta accesul la justiție pentru persoanele implicate în litigii de natură civilă sau comercială în context internațional. Republica Moldova este semnatară a mai multor convenții internaționale relevante care reglementează asistența juridică în domeniul civil și comercial. Printre acestea se numără Convenția privind

obținerea pensiei de întreținere în străinătate, adoptată la New York pe 20 iunie 1956, care reglementează procedurile de obținere a pensiilor de întreținere între statele semnatare. De asemenea, este semnatară a Convenției privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată în 1958 la New York, care facilitează recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale în afaceri internaționale. În plus, Republica Moldova a aderat la Convenția privind drepturile copilului din 1989, care garantează drepturile fundamentale ale copiilor în toate statele semnatare, și la Convenția privind procedura civilă din Haga, semnată la 1 martie 1954, care reglementează procedurile civile între statele semnatare pentru a asigura o cooperare eficientă în cazurile civile.

Alte instrumente internaționale importante la care Republica Moldova este parte includ Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga pe 5 octombrie 1961, care facilitează recunoașterea actelor oficiale emise într-un stat semnatar pe teritoriul altor state semnatare. Republica Moldova este, de asemenea, parte a Convenției privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, semnată în 1965 la Haga, ce reglementează procedurile de notificare și comunicare a documentelor juridice în domeniul civil și comercial. În plus, țara a aderat la Convenția privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale din 1970, Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii din 1980, Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale din 1993, Convenția privind acordurile de alegere a forului din 2005 și Convenția privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale, semnată la Minsk în 1993. Pe lângă aceste instrumente multilaterale, Republica Moldova a semnat tratate bilaterale cu numeroase state, consolidând astfel cadrul de cooperare în domeniul asistenței juridice și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești. Printre aceste acorduri se numără tratatele încheiate cu România, Lituania, Italia, Turcia, Ucraina, Federația Rusă și altele, care reglementează procedurile de asistență juridică în domeniul civil, penal, comercial și familial între statele semnatare. Aceste acorduri constituie temei pentru facilitarea schimbului de informații juridice și pentru asigurarea că hotărârile judecătorești emise într-un stat pot fi recunoscute și executate într-altul.

La nivel național, cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice în materie civilă și comercială este reglementat un cadru normativ complex, care asigură protecția drepturilor și intereselor părților implicate în diverse procese. Cadrul legislativ include aspecte ale activității juridice, cum ar fi Legea insolvabilității nr. 149/2012, care stabilește norme precise privind procedurile de faliment și insolvență, asigurând un proces transparent și corect în cazurile de incapacitate de plată a debitorilor. De asemenea, Codul de procedură civilă nr. 225/2003 reglementează procedurile judiciare civile, detaliind etapele și condițiile în care se soluționează litigiile civile, inclusiv norme legate de procedurile de apel și executare a hotărârilor. În domeniul dreptului familial, Codul familiei nr. 1316/2000 reglementează aspectele privind căsătoria, divorțul, custodia și alte relații familiale. Un alt act important este Legea nr. 113/2010, care reglementează activitatea executorilor judecătorești, care au rolul de a pune în aplicare hotărârile judecătorești, garantând astfel respectarea deciziilor instanțelor. În ceea ce privește profesiile juridice, Legea nr. 1260/2002 prevede statutul și activitatea avocaților, asigurând un cadru corespunzător pentru exercitarea profesiei de avocat. Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială stabilește activitățile notarilor în domeniul civil și comercial, pentru validarea actelor juridice. Totodată, Legea nr. 24/2008 reglementează arbitrajul comercial internațional, oferind

soluții legale pentru rezolvarea disputelor dintre părțile implicate în tranzacții internaționale, iar Legea nr. 99/2010 - procedurile legale privind adopția. Legea nr. 370/2023, ce privește drepturile copilului, asigură protecția acestora în toate domeniile legale, inclusiv în cadrul procedurilor civile și comerciale. De asemenea, Legea nr. 264/2008 reglementează statutul și activitatea interpreților și traducătorilor autorizați în domeniul justiției, asigurând corectitudinea și transparența în procesul juridic, mai ales în cazurile care implică persoane vorbitori de limbi străine.

Astfel, cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice internaționale în materie civilă și comercială este bine fundamentat, atât pe baza instrumentelor internaționale, cât și a acordurilor bilaterale, dar și a reglementărilor naționale. Cadrul existent permite Republicii Moldova să participe activ la cooperarea juridică internațională, facilitând soluționarea disputelor și protejarea drepturilor cetățenilor săi în fața autorităților din alte state.

24.9.1.2. Cadrul administrativ

Implementarea cadrului juridic este asigurată în principal de Ministerul Justiției, prin subdiviziunea sa specializată, care coordonează activitățile necesare în domeniul cooperării judiciare internaționale. Pe lângă Ministerul Justiției, în proces sunt implicate și alte autorități, cum ar fi instanțele judecătorești, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Consiliul Superior al Magistraturii, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Uniunea Avocaților, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, precum și Camera Notarială. Instanțele de judecată sunt implicate în procesul de cooperare judiciară, având responsabilitatea de a primi și procesa cererile de asistență judiciară. Acestea pot formula cereri de asistență judiciară, care sunt ulterior transmise Ministerului Justiției, pentru a fi înaintate autorităților competente din alte state, în vederea examinării și, dacă este cazul, executării acestora. Agenția Servicii Publice colaborează îndeaproape cu Ministerul Justiției, furnizând informații privind cetățenia persoanelor fizice din Republica Moldova, emiterea actelor de stare civilă, precum și înregistrarea persoanelor juridice în Registrul de stat al persoanelor juridice. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în parteneriat cu Ministerul Justiției, desfășoară activități pentru obținerea informațiilor referitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, atât interne, cât și străine, dar și de emiterea informațiilor privind răpirea sau adopția. În domeniul asistenței juridice, notarii, avocații și executorii judecătorești sunt profesioniști independenți care oferă sprijin atât persoanelor fizice, cât și celor juridice, facilitând cooperarea judiciară în materie civilă și comercială. Aceștia colaborează strâns cu Ministerul Justiției și sunt implicați în coordonarea procedurilor legale internaționale. În prezent, Republica Moldova dispune de 281 de notari, 164 de executori judecătorești și 2072 de avocați activi, care participă la desfășurarea proceselor legale internaționale și naționale în domeniul civil și comercial.

24.9.2. Planuri de viitor

24.9.2.1. Planuri legislative

Având în vedere că Republica Moldova nu este parte la anumite instrumente internaționale semnate în cadrul Conferinței de la Haga, se planifică aderarea la convențiile internaționale care reglementează dreptul internațional privat, și anume Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă și comercială, semnată pe 18 martie 1970, și Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială, semnată pe 2 iulie 2019.

În prezent, legislația Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice internaționale este doar **parțial aliniată** la normele Uniunii Europene. Acest lucru impune modificări legislative care să sprijine implementarea unor reglementări menite să asigure o cooperare mai eficientă în domeniul dreptului civil și comercial, atât pe plan național, cât și în relațiile internaționale. Printre aceste măsuri se numără reglementarea competenței judiciare, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Se optează pentru crearea unui cadru juridic coerent care să permită aplicarea rapidă și eficientă a hotărârilor judecătorești emise în străinătate. Totodată, autoritățile naționale intenționează să introducă o procedură pentru ordonanța asiguratorie europeană, care va permite indisponibilizarea conturilor bancare pentru recuperarea transfrontaliere a datoriilor în materie civilă și comercială. De asemenea, va fi reglementată competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în domeniul răspunderii părintești, inclusiv în cazurile de răpire internațională de copii. În acest sens, vor fi implementate măsuri pentru o protecție mai eficientă a drepturilor familiei și copiilor în contextul relațiilor transfrontaliere. O altă prioritate vizează reglementarea obligațiilor de întreținere, prin stabilirea unui cadru juridic care să asigure recunoașterea și executarea hotărârilor în acest domeniu, alături de consolidarea cooperării între instanțele din Republica Moldova și cele din alte state. Autoritățile Republicii Moldova planifică să creeze, de asemenea, o procedură europeană de somație de plată, care va facilita recuperarea rapidă a datoriilor și va reduce costurile procesuale pentru creditorii din țară. La fel, se vor stabili premisele pentru o procedură europeană pentru cererile cu valoare redusă, care va permite soluționarea rapidă a litigiilor de acest tip, reducând astfel volumul de muncă al instanțelor și accelerând accesul la justiție. Cooperarea între instanțele statelor membre ale Uniunii Europene va fi consolidată, în special în ceea ce privește obținerea de probe în materie civilă și comercială, iar autoritățile din Republica Moldova vor adopta măsuri care să faciliteze notificarea și comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare între statele membre ale Uniunii Europene.

Prin aceste reforme legislative, Republica Moldova urmărește să întărească sistemul său de cooperare judiciară internațională și să își alinieze legislația la standardele europene, asigurându-se astfel că cetățenii și entitățile economice beneficiază de o justiție rapidă, eficientă și echitabilă în contextul transfrontalier.

24.9.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a întări mecanismul național și a îmbunătăți capacitatea de răspuns în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, Republica Moldova își propune, până în decembrie 2026, să obțină statutul de observator în Rețeaua Judiciară Europeană în domeniul civil și comercial. Inițiativa va facilita o colaborare mai strânsă între autoritățile judiciare ale statelor membre ale Uniunii Europene, promovând schimbul rapid de informații și asistența reciprocă pentru litigiile transfrontaliere. De asemenea, se planifică revizuirea sistemului de informații existent pentru a optimiza procesul de evidență a cererilor de asistență judiciară reciprocă, îmbunătățind gestionarea acestora.

Un alt obiectiv major pentru următorii ani este crearea Registrului de insolvență, planificat pentru implementare până în decembrie 2027, care va contribui la îmbunătățirea procedurilor de insolvență, oferind un cadru clar și accesibil pentru gestionarea cazurilor de insolvență și a procedurilor conexe. Pentru a sprijini asistența juridică în litigiile transfrontaliere, forțele naționale se vor orienta asupra întăririi capacităților Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată

de Stat. Măsurile descrise sunt orientate spre susținerea integrării calitative a Republicii Moldova în sistemul european de cooperare judiciară și spre asigurarea gestionării eficiente a proceselor transfrontaliere în domeniul civil și comercial.

24.9.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea juridică în materie civilă și comercială”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.178,44 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 4.652,20 mii lei, dintre care suma costurilor de 652,20 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 4.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.10. COOPERAREA JURIDICĂ ÎN MATERIE PENALĂ

24.10.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea juridică în domeniul penal al Republicii Moldova reprezintă un element cheie în procesul de integrare a țării în structuri internaționale și europene. În contextul globalizării și al creșterii fenomenelor de criminalitate transfrontalieră, cooperarea implică un cadru legislativ și instituțional bine organizat, menit să sprijine colaborarea cu autoritățile naționale ale altor state pentru a combate eficient criminalitatea organizată și transnațională. Republica Moldova a înregistrat progrese în alinierea legislației penale la standardele internaționale, prin semnarea și implementarea acordurilor bilaterale și multilaterale de specialitate. De asemenea, țara a devenit un partener și membru activ în cadrul platformelor și agențiilor internaționale de profil, precum Europol, Eurojust și Interpol, care facilitează coordonarea operațiunilor în domeniul penal, schimbul de informații și acumularea de probe în jurisdicții străine.

În context, Republica Moldova a adoptat și implementat măsuri pentru sprijinirea cooperării în domeniul penal, inclusiv prin modificarea și completarea cadrului legal național, pentru a se alinia la standardele europene, precum și prin înființarea de subdiviziuni specializate care susțin colaborarea. Astfel, cooperarea în domeniul penal depășește simpla asistență judiciară, incluzând acțiuni comune în cadrul luptei împotriva criminalității transfrontaliere, terorismului și altor infracțiuni grave care afectează securitatea națională și internațională.

24.10.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova este parte la actele internaționale care reglementează asistența judiciară în materie penală, având ca scop stabilirea unor reguli comune între state cu jurisdicții diferite pentru acumularea probelor în cadrul urmăririlor penale transnaționale. Astfel, țara a aderat la Convențiile Organizației Națiunilor Unite[12] și ale Consiliului Europei[13] ce prevăd combaterea criminalității organizate și alte forme de criminalitate, incluzând prevederi specifice privind

[12] Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate din 2000 și cele 3 protocoale ale sale și Convenția ONU împotriva corupției din 2003

[13] Convenția CoE privind combaterea traficului de persoane (Varșovia, 2005), Convenția CoE pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007)

cooperarea juridică penală, și anume extrădarea[14], acumularea/ schimbul de probe și activitatea echipelor comune de investigație[15], transferul și preluarea urmăririlor penale[16], transferul persoanelor condamnate[17], recunoașterea sentințelor[18].

La nivel național, cooperarea în materie penală este reglementată de Codul de procedură penală (capitolul IX) și Legea nr. 371/2006 privind asistența juridică internațională în materie penală. Pentru a intensifica lupta împotriva criminalității organizate transfrontaliere prin rețelele Uniunii Europene, Republica Moldova a încheiat acorduri de cooperare cu Eurojust și EPPO. Până în 2023, cooperarea cu Eurojust se desfășura prin intermediul Punctului de contact, iar din 2023, Procuratura Generală a desemnat un procuror de legătură la Eurojust. Actualmente, Republica Moldova intenționează să modifice Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, Codul de procedură penală nr. 122/2003 și legislația aferentă pentru a reglementa statutul și garanțiile procurorului de legătură. Aceste modificări ar permite detașarea procurorului de legătură la Eurojust. Mai mult, Procuratura Generală a desemnat două puncte de contact în cadrul Rețelei Judiciare Europene (EJN), facilitând executarea cererilor de asistență în cadrul urmăririlor penale.

În context, se menționează că legislația Republicii Moldova privind cooperarea în materie penală este **parțial aliniată** la acquis-ul Uniunii Europene. Acest lucru se datorează faptului că autoritățile Republicii Moldova oferă toate formele de asistență în materie penală prevăzute de acquis, însă nu aplică reglementările speciale destinate statelor membre ale Uniunii Europene. Astfel, nu există cooperare directă între autoritățile judiciare, iar instrumentele precum Ordinul European de Arest, Ordinul European de Investigare sau Ordinul European de Confiscare și indisponibilizare nu sunt aplicabile. În cadrul normativ existent, aceste acțiuni procesuale se realizează prin cereri de asistență juridică. În ceea ce privește Ordinul European de Arest, care corespunde extrădării în cadrul Uniunii Europene, Republica Moldova îl recunoaște ca o decizie de plasare în arest, dar nu îl poate utiliza ca o cerere de extrădare, deoarece acesta este aplicabil doar statelor membre ale Uniunii Europene. Extrădarea se realizează de către Republica Moldova conform Convenției Consiliului Europei privind extrădarea, respectând termenii acesteia pentru transmiterea și primirea cererilor formale, alături de actele necesare. Situația este similară și în cazul Ordinului European de Confiscare. Republica Moldova execută solicitările țărilor străine de confiscare a produselor infracțiunii, însă doar urmare a recunoașterii de către instanța de judecată națională a hotărârii statului străin de confiscare.

Echipele comune de investigații sunt create de către autoritățile de urmărire penală din Republica Moldova începând cu anul 2012, când instrumentul procesual de referire a fost implementat în legislația națională, aliniindu-se la *acquis-ul* UE pe domeniu, și anume la prevederile Deciziei 2002/465/JHA din 13 iunie 2002 privind echipele comune de anchetă și

---

[14] Convenția CoE cu privire la extrădare (Paris,1957) și Protocoalele adiționale I, II și III

[15] Convenția CoE privind asistența juridică în materie penală (Strasbourg,1959) și Protocoalele adiționale I și II; Convenția CoE privind criminalitatea informatică (Budapesta, 2001), Convenția CoE privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (Strasbourg,1990), Convenția CoE privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului (Varșovia, 2005)

[16] Convenția CoE privind transferul urmăririi penale (Strasbourg, 1972)

[17] Convenția CoE privind transferul persoanelor condamnate (Strasbourg, 1983)

[18] Convenția CoE privind valoarea internațională a hotărârilor represive (Haga, 1970), Convenția CoE privind supravegherea infractorilor condamnați condiționat sau liberați condiționat (Strasbourg, 1964)

Rezoluția Consiliului din 26.02.2010 privind modelul de acord ECI. În ceea ce privește recunoașterea hotărârilor penale privative și neprivative de libertate, la moment se respectă procedura prevăzută de Convenția Consiliului Europei privind valoarea internațională a hotărârilor represive, iar recunoașterea reciprocă a acestora va deveni posibilă odată cu alinierea la acquis-ul european și aderarea la Uniunea Europeană. În cadrul cooperării cu EPPO și OLAF, până la momentul aderării la Uniunea Europeană, Republica Moldova trebuie să continue să mențină o cooperare activă în temeiul Acordurilor de cooperare încheiate cu aceste entități și să își adapteze legislația la acquis-ul relevant.

24.10.1.2. Cadrul administrativ

În Republica Moldova, autoritățile centrale responsabile pentru cooperarea juridică în materie penală sunt Ministerul Justiției, care gestionează cererile de asistență formulate în faza judiciară și post-condamnare, și Procuratura Generală, pentru cererile de asistență formulate în faza pre-judiciară. În ceea ce privește autoritățile judiciare implicate în procesul de asistență internațională juridică penală, pentru faza pre-judiciară acestea includ Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. În faza judiciară, sunt implicate instanțele de judecată, Curțile de Apel și Curtea Supremă de Justiție.

În cadrul Ministerului Justiției, responsabilitatea în domeniul cooperării juridice internaționale este atribuită Direcției Cooperare Juridică Internațională. Activitatea Direcției este dispusă unei echipe formată din 6 funcționari publici, dintre care 1 ocupă funcția de șef al direcției. Grupul creat gestionează cererile de asistență internațională în materie penală și în promovarea cooperării între autoritățile din Republica Moldova și instituțiile internaționale relevante.

Totodată, în cadrul Procuraturii Generale, competențele în domeniul cooperării juridice internaționale sunt gestionate de Secția Asistență Juridică și Cooperare Internațională. Această secție este formată dintr-o echipă mai extinsă, care include 9 procurori, dintre care 1 este procuror-șef și 8 sunt procurori care se ocupă direct de cazurile de asistență juridică internațională. De asemenea, secția beneficiază de suportul a 2 consultanți și 1 specialist principal (funcționar public), care completează echipa de lucru, asigurându-se că procesul de cooperare internațională se desfășoară într-un mod eficient și bine coordonat. Astfel, structura acestei subdiviziuni reflectă importanța acordată cooperării internaționale în cadrul activităților procuraturii, având o echipă bine pregătită și dedicată gestionării acestui domeniu complex.

24.10.2. Planuri de viitor

24.10.2.1. Planuri legislative

În prezent, legislația Republicii Moldova este **parțial aliniată** cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală. Pentru a asigura o aliniere completă a legislației naționale la standardele europene, se planifică implementarea unui set de măsuri coerent. În scopul atingerii obiectivului propus, se planifică adaptarea legislației pentru a permite delegarea unui procuror de legătură al Republicii Moldova la Eurojust. De asemenea, va fi necesară revizuirea legislației pentru a sprijini activitatea în cadrul Parchetului European (EPPO), inclusiv prin stabilirea competențelor și a modalităților de delegare a procurorului european. Totodată, urmează alinierea legislației pentru a facilita cooperarea directă cu autoritățile judiciare ale Uniunii Europene în domeniul asistenței juridice în materie penală. Modificările vor include și

reglementarea utilizării instrumentelor precum Ordinul European de Arest, Ordinul European de Investigare, Ordinul European de indisponibilizare și confiscare. Se va proceda la ajustarea legislației pentru a asigura recunoașterea reciprocă a deciziilor judecătorești în cadrul Uniunii Europene, fără necesitatea parcurgerii procedurii de recunoaștere prin instanțele naționale.

24.10.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Până în decembrie 2026, Republica Moldova își propune implementarea platformelor electronice pentru autoritățile centrale naționale, destinate gestionării cererilor de asistență juridică penală internațională. De asemenea, vor fi organizate programe de formare profesională pentru procurori, judecători și alte autorități/instituții implicate în procesul de urmărire penală, cu focus pe competențele Parchetului European (EPPO) și ale Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), inclusiv pe înțelegerea mecanismelor de activitate și a modului de cooperare în investigațiile privind fraudele ce afectează interesele financiare ale Uniunii Europene. Până la sfârșitul lunii decembrie 2027, se preconizează continuarea și consolidarea cooperării judiciare în domeniul penal cu agențiile de drept ale Uniunii Europene, precum EPPO, OLAF, Eurojust și Europol, cu scopul de a întări mecanismul național și de a îmbunătăți pregătirea și capacitatea de reacție a instituțiilor în cadrul cooperării judiciare internaționale. Totodată, numirea unui procuror de legătură la Eurojust va contribui la consolidarea mecanismului juridic național și la o colaborare mai eficientă cu agențiile specializate ale Uniunii Europene în investigarea infracțiunilor transfrontaliere.

24.10.3Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea juridică în materie penală”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.024,86 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 8.924,29 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.191,99 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma costurilor de 644,30 mii lei urmează a fi acoperită din asistență externă, iar suma de 6.088,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.11. MĂSURI ADOPTATE PENTRU COMBATEREA CORUPȚIEI ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI ȘI AFACERILOR INTERNE

24.11.1. Prezentarea generală a situației

Corupția este recunoscută drept o problemă contemporană majoră, care subminează dezvoltarea socială, afectează statul de drept, perpetuează inegalitatea și sporește neîncrederea în instituțiile statului. În pofida creșterii, în ultimele 3 decenii, a numărului de politici de prevenire și combatere a corupției, problema dată rămâne notorie și dificil de măsurat, iar impactul acestor politici – greu de evaluat. Fenomenul corupției rămâne prezent în Republica Moldova, reprezentând o amenințare pentru democrație, echitatea socială și justiția independentă. Mai mult ca atât, fenomenul corupției afectează perspectivele Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, de promovare a obiectivelor sale de politică externă și de menținere a unei bune

imagini în fața partenerilor de dezvoltare. Astfel, aria tot mai largă, complexitatea și continua diversificare a formelor de manifestare a corupției impun, la nivel național, necesitatea identificării unei viziuni strategice complexe de intervenție în scopul diminuării incidentelor de corupție, precum și a efectelor acestora.

Analiza evoluției fenomenului de corupție, într-un context ca cel din Republica Moldova, este un exercițiu complex, având în vedere percepția cvasigenerală asupra corupției care există într-o mare parte a vieții sociale și a economiei, cât și lipsa unor date dezagregate. Cu toate acestea, statisticile disponibile oferă o viziune generală asupra fenomenului și evidențiază tendințele și domeniile în care sunt necesare intervenții. Indicele de percepție a corupției (IPC) reflectă nivelul corupției din sectorul public, perceput de către experți și oameni de afaceri, fiind calculat la o scară de la 0 (corupție totală) până la 100 (lipsă totală de corupție). În ianuarie 2023, Transparency International a lansat IPC pentru anul 2022, Republica Moldova înregistrând un scor de 39 de puncte, care o plasează pe locul 91 din 180 de țări incluse în clasament (pentru comparație – în anul 2021, scorul IPC a fost de 36 de puncte, Moldova fiind plasată pe locul 105 din 180 de țări). Indicele de percepție a corupției pentru anul 2022 publicat de Transparency International demonstrează că 131 de state din cele 180 analizate nu au înregistrat progrese semnificative în combaterea corupției pe parcursul ultimilor 10 ani, iar Republica Moldova nu este o excepție. Cu toate acestea, datele prezentate reflectă abordarea şi evoluția pozitivă pentru statul nostru la capitolul percepția corupției, ceea ce demonstrează că eforturile depuse de către entitățile publice naționale în domeniul prevenirii şi combaterii corupției au un impact pozitiv şi necesită a fi continuate. Indicele integrității publice (Index of Public Integrity sau IPI) publicat în anul 2021 de Centrul European de Cercetare pentru Anticorupție și Construirea Statului (ERCAS) evaluează capacitatea unei societăți de a controla corupția şi de a se asigura că resursele publice sunt cheltuite fără practici corupte. În anul 2021, Republica Moldova a avut un scor al IPI de 6,28/10, la nivel mondial acesta fiind de 60/114, iar la nivel regional – un scor general de 8/12.

Potrivit Barometrului Opiniei Publice realizat de Institutul de Politici Publice, corupția continuă să provoace îngrijorare în rândul cetățenilor. Ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări a constituit 6,4% în anul 2023, indice care a scăzut cu aproximativ 2,2% comparativ cu 2019. În ceea ce privește încrederea în organele de drept din Republica Moldova, datele Barometrului Opiniei Publice indică o stagnare în privința celor trei instituții analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și instanțele de judecată) și relevă faptul că cetățenii Republicii Moldova au o încredere mai mare în Centrul Național Anticorupție (4,6% în 2021 și 4,2% în 2023), comparativ cu celelalte instituții examinate.

24.11.1.1. Cadrul legislativ

Integrarea europeană reprezintă un obiectiv fundamental atât al politicii interne, cât și externe a Republicii Moldova, fiind o prioritate pentru Guvern, în special în ceea ce privește implementarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției. Conform articolului 4 lit. e) din titlul II „Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate” al Acordului de Asociere, se prevede necesitatea implementării unor reforme interne semnificative, inclusiv prin „asigurarea eficienței în lupta împotriva corupției, în special pentru îmbunătățirea cooperării internaționale în combaterea acesteia și pentru o aplicare eficientă a instrumentelor juridice internaționale relevante, precum Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003”. Prevenirea corupției și promovarea integrității în sectorul public și justiție

sunt priorități naționale și condiționalități pentru Republica Moldova față de partenerii de dezvoltare. Aceste obiective sunt reflectate în documente strategice naționale, care asigură îndeplinirea angajamentelor asumate de țară. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 442/2023, a fost aprobat Programul național de integritate și anticorupție pentru perioada 2024–2028 și Planul de Acțiuni pentru implementarea acestuia. Conform acestei hotărâri, entitățile publice sunt obligate să adopte măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor programului și implementarea planului de acțiuni. Programul este în concordanță cu prioritățile stabilite prin Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției (adoptată la New York pe 31 octombrie 2003, semnată de Republica Moldova pe 28 septembrie 2004 și ratificată prin Legea nr. 158/2007), care impune statelor semnatare să dezvolte și să implementeze politici anticorupție eficiente și coordonate. De asemenea, programul se aliniază cu prioritățile din Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană pentru perioada 2022–2027, precum și cu alte instrumente și acte juridice internaționale, contribuind astfel la consolidarea legislației naționale în domeniul anticorupției. Mai mult, Programul se bazează pe angajamentele prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030", aprobată prin Legea nr. 315/2022, și include obiectivele Agendei pentru Dezvoltare Durabilă Moldova – 2030, asigurând alinierea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD).

24.11.3.Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării acțiunilor aferente capitolului *„Măsuri anticorupție"* (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.728,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.390,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 1.338,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

CRITERIUL ECONOMIC

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat progrese bune în ceea ce privește crearea unei economii de piață funcționale și se află între un nivel incipient de pregătire și un anumit nivel de pregătire, înregistrând unele progrese pentru a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din UE .

Republica Moldova și-a reafirmat angajamentul ferm față de integrarea europeană, implementând reforme economice esențiale pentru alinierea la **Criteriul Economic stabilit prin Criteriile de la Copenhaga (1993)**. În conformitate cu concluziile Consiliului European de la Copenhaga din iunie 1993, **aderarea la Uniunea Europeană necesită îndeplinirea a două condiții economice esențiale**:

1. **Existența unei economii de piață funcționale** – caracterizată prin stabilitate macroeconomică, finanțe publice sustenabile, liberalizarea prețurilor și a comerțului, un sector financiar dezvoltat și un cadru juridic adecvat care să garanteze drepturile de proprietate și aplicabilitatea contractelor.
2. **Capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței unice europene** – necesită un capital uman și fizic suficient, o structură economică competitivă, un cadru de inovare eficient și o infrastructură modernă care să faciliteze integrarea economică.

Criteriul economic reflectă nivelul de pregătire al economiei Republicii Moldova de a funcționa într-un mediu concurențial european. În mod efectiv, capitolul este structurat pentru a reflecta nu doar stadiul actual al economiei, ci și modul în care politicile și reformele planificate vor conduce la o pregătire deplină pentru participarea la piața internă a UE. Planurile de viitor prezintă principalele direcții de intervenție necesare pentru finalizarea transpunerii *acquis-ului* UE aferent domeniului economic, consolidarea instituțiilor și implementarea reformelor structurale cu impact asupra întregii economii.

Această abordare integrată asigură coerența cu documentele strategice naționale, cu angajamentele asumate în Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană / Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) și cu recomandările Comisiei Europene. Capitolul devine astfel un instrument operațional esențial pentru planificarea, coordonarea și evaluarea reformelor economice în perioada pre-aderare, oferind o imagine clară asupra capacității Republicii Moldova de a îndeplini cerințele economice necesare statutului de stat membru al Uniunii Europene.

Comisia Europeană a formulat trei recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în **consolidarea economiei de piață funcționale**:

- urmărirea unei politici fiscale care să vizeze obținerea unor poziții fiscale prudente pe termen mediu și să asigure sustenabilitatea datoriei publice, sporind în același timp investițiile publice, în special prin Planul de Creștere, lărgind baza de impozitare, inclusiv prin reducerea domeniului de aplicare al cheltuielilor fiscale și îmbunătățind eficiența cheltuielilor;

- asigurarea punerii în aplicare în timp util a reformelor de politică economică, cu sprijinul organizațiilor financiare internaționale, incluzând toate angajamentele din Planul de creștere, extinderea UE și alte angajamente în materie de politică economică, să reducă vulnerabilitatea la șocurile externe, inclusiv prin eforturi de extindere și diversificare a bazei de export și prin îmbunătățirea reglementărilor comerciale și concurența în sectoarele-cheie, accelerând în același timp reforma întreprinderilor de stat, inclusiv prin finalizarea digitalizării registrului patrimoniului public, selectarea membrilor independenți ai consiliilor de administrație și lansarea pregătirilor pentru privatizarea întreprinderilor de stat selectate în vederea punerii în aplicare a triajului;

- continuarea eforturilor de combatere a muncii informale, inclusiv prin identificarea măsurilor de stimulare a angajărilor legale.

Totodată, Comisia Europeană a formulat trei recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în **capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din cadrul Uniunii Europene**:

- abordarea neconcordanței dintre competențele cerute și cele disponibile, în special prin înregistrarea progreselor în ceea ce privește reforma programului de învățământ și a sistemului de învățământ dual, precum și instituirea unor dialoguri periodice între sectorul public și cel privat, pentru o mai bună evaluare a necesităților pieței forței de muncă;

- asigurarea creșterii investițiilor publice, inclusiv prin intermediul Planului de creștere, în special în infrastructură, pentru a îmbunătăți în continuare securitatea energetică, reziliența la schimbările climatice și pentru a facilita comerțul intern și transfrontalier;

- intensificarea măsurilor de promovare a investițiilor străine directe, în special în sectoarele de bunuri comercializabile, și sporirea eforturilor de promovare a inovării, inclusiv prin transferuri de tehnologie.

În același timp, **Programul de Reformă Economică (ERP)** servește drept document strategic principal, furnizând un cadru coerent pentru asigurarea unei creșteri economice durabile și pentru integrarea treptată a Republicii Moldova în piața unică europeană.

Reformele economice esențiale sunt implementate cu accent pe:

- simplificarea reglementărilor administrative și crearea unui mediu de afaceri transparent și competitiv, aliniat la standardele europene.
- obiectivul de creștere economică de 5-8% până în 2030, stabilit prin Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030.
- consolidarea fiscală și creșterea eficienței finanțelor publice, prin măsuri menite să reducă deficitul bugetar și să optimizeze utilizarea resurselor financiare.
- promovarea ocupării forței de muncă și reducerea economiei informale, pentru a stimula competitivitatea și a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor.

În vederea atragerii de investiții străine directe (ISD), Guvernul implementează Strategia Națională de Dezvoltare Economică, Programul Național de Industrializare și Programul Național pentru Atragerea Investițiilor și Promovarea Exporturilor. Totodată, Planul de Creștere (Growth

Plan) reprezintă un instrument-cheie pentru mobilizarea resurselor financiare necesare consolidării unei economii de piață competitive.

Monitorizarea progresului în îndeplinirea Criteriului Economic este realizată de un **Grup de lucru interinstituțional**, format din reprezentanți ai autorităților publice, instituțiilor subordonate acestora, Parlamentului, societății civile, partenerilor de dezvoltare și experți independenți.

Subsecvent, în sensul responsabilităților sunt de menționat următoarele autorități:

1. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
2. Banca Națională a Moldovei;
3. Ministerul Finanțelor;
4. Comisia Națională a Pieței Financiare;
5. Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
6. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
7. Ministerul Energiei;
8. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
9. Consiliul Concurenței;
10. Centrul Național Anticorupție;
11. Ministerul Educației și Cercetării.

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Economia de piață funcțională

În conformitate cu Raportul de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Moldova are un **anumit nivel de pregătire** în ceea ce privește crearea unei economii de piață funcționale. Comisia remarcă **progrese bune**, în special în reformele structurale fiscale, gestionarea investițiilor publice și în sectorul bacar, însă precizează persistența unor provocări: creșterea deficitului de cont, intermedierea financiară scăzută și o economie informală de amploare. Recomandările Comisiei vizează în mare parte, consolidarea cadrului economic și fiscal al Republicii Moldova, pentru a crește reziliența economiei și competitivitatea sa.

1.1.1. Stabilitatea macroeconomică

În perioada 2018–2025, economia Republicii Moldova a înregistrat o evoluție caracterizată de episoade de creștere robustă, dar și de șocuri majore externe, care au evidențiat vulnerabilitatea structurii economice și necesitatea consolidării rezilienței macroeconomice. Creșterea reală a PIB-ului a fost afectată de pandemia COVID-19, de războiul de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei și de crizele energetice și climatice succesive, ceea ce a condus la o volatilitate semnificativă a activității economice și la o încetinire a producției potențiale. Contribuția capitalului la creștere a rămas importantă, însă productivitatea totală a factorilor a contribuit negativ, indicând necesitatea unor reforme structurale mai ambițioase, inclusiv în direcția modernizării infrastructurii, digitalizării și tranziției verzi. După o perioadă de recesiune, determinată în principal de diminuarea severă a producției agricole pe fondul secetei puternice din

2024, economia Republicii Moldova a intrat pe o traiectorie de stabilizare. După declinul consemnat în semestrul II al anului 2024 și în trimestrul I 2025, activitatea economică și-a revenit în trimestrul II, înregistrând o creștere de 1,1%, ceea ce a permis o evoluție cumulativă neutră la nivelul întregului semestru.

Relansarea economiei a fost susținută de redresarea cererii interne din sectorul privat, de îmbunătățirea sentimentului economic și de evoluțiile favorabile din anumite ramuri, precum construcțiile, informațiile și comunicațiile. Cu toate acestea, creșterea rămâne fragilă și expusă la o serie de șocuri, inclusiv efectele persistente ale secetei din anul precedent, majorarea prețurilor la resursele energetice importate, precum și riscurile asociate proximității față de zona unui conflict militar. Pe partea de resurse, cea mai accentuată contribuție la creșterea PIB în semestrul I al anului 2025 a fost generată de activitatea de construcții, valoarea adăugată brută a căreia s-a majorat cu 7,8% față de semestrul I 2024. Valoarea totală a lucrărilor de construcții în 2024 a crescut cu 6,5% față de anul 2023.

Valoarea adăugată brută creată de sectorul energetic a crescut cu 9,6% și a generat 0,2 p.p. la dinamica PIB, pe fundalul majorării producției interne, inclusiv din surse regenerabile, investițiilor în modernizarea infrastructurii și al sporirii cererii de consum, atât industriale, cât și casnice. Cu o pondere de 7,6% în structura PIB, activitatea informații și comunicații a continuat să fie unul dintre cele mai dinamice sectoare ale economiei naționale. Majorarea valorii adăugate cu 2% în acest sector a avut un impact de 0,2 p.p. la creșterea PIB. Dezvoltarea constantă a acestei ramuri se datorează pe de o parte cererii crescânde pentru serviciile de informatică, orientate preponderent spre export, iar pe de altă parte de politicile Guvernului orientate spre inovarea și digitalizarea economiei – atât a sectorului privat, cât și a administrației publice.

Datele statistice indică creșteri și în alte activități economice: comerțul interior (+0,6%), reflectând o cerere de consum în creștere, serviciile de educație (+1%), serviciile de sănătate și asistență socială (+1%), activități financiare și asigurări (+1,6%) etc. Pe de altă parte, printre activitățile aflate în regres se regăsesc tranzacțiile imobiliare (-4,6%), industria prelucrătoare (-3,4%), activități profesionale, științifice și tehnice (-10,2%), agricultura (-6,1%), afectată de înghețurile timpurii din primăvară și deteriorarea situației în sectorul zootehnic.

Conform Raportului Comisiei Europene 2025, Republica Moldova se confruntă în continuare cu un deficit de cont curent mare și persistent, determinat de un deficit comercial structural și de o bază de export încă ne-diversificată. În plus, Comisia subliniază că intermedierea financiară rămâne scăzută, limitând capacitatea sectorului financiar de a susține investițiile productive și inovarea. Aceste vulnerabilități sporesc expunerea economiei la șocuri externe și impun măsuri suplimentare pentru creșterea rezilienței macroeconomice. Deficitul de cont curent a crescut în primul semestru al anului 2025 până la 23,3% din PIB, comparativ cu 14,2% în aceeași perioadă din 2024. Această deteriorare reflectă persistența unui deficit comercial pronunțat, compensat doar parțial de intrările de remitențe, provenite în special din statele membre ale Uniunii Europene. În pofida unei tendințe de diversificare a exporturilor, economia rămâne expusă la șocuri externe, inclusiv prin concentrarea exporturilor în bunuri agroalimentare și prin dependența ridicată de importurile de energie. În același timp, creșterea rapidă a exporturilor de servicii TIC

și integrarea progresivă în lanțurile valorice europene indică apariția unor noi surse de competitivitate.

Republica Moldova are în continuare una dintre cele mai scăzute ponderi ale investițiilor străine directe (ISD) din regiune, cu un stoc de ISD de 30% din PIB, comparativ cu media UE de 71%. Creșterea puternică a investițiilor private (+ 21% în semestrul I 2025) determinată de condițiile de creditare mai favorabile și de politicile guvernamentale orientate spre impulsionarea investițiilor, inclusiv introducerea cotei 0% la impozitul pe venitul întreprinderilor direcționat către investiții, implementarea Programului investițional „373" care facilitează accesul la credite investiționale cu dobânzi reduse, precum și dezvoltarea programului „Prima Casă Plus", destinat susținerii investițiilor în locuințe au sprijinit, de asemenea, activitatea economică. În domeniul politicii monetare, Banca Națională a Moldovei a continuat implementarea regimului de țintire a inflației, având ca obiectiv, menținerea stabilității prețurilor. Șocurile succesive asupra prețurilor la energie și alimente au condus la episoade de inflație ridicată, urmate de o temperare graduală, pe fondul eforturilor de consolidare a politicii monetare și al măsurilor de sprijin pentru populație. Anunțarea și implementarea instrumentelor europene de sprijin pentru independența și reziliența energetică contribuie la atenuarea presiunilor inflaționiste și la reducerea incertitudinii în privința costurilor energetice, element esențial pentru competitivitatea mediului de afaceri.

În anul 2025, evoluția inflației a fost influențată de factori cu efecte opuse: pe de o parte, seceta din vara anului precedent și majorarea tarifelor la energie electrică și încălzire centralizată în ianuarie au generat presiuni pro-inflaționiste; pe de altă parte, compensarea costurilor suplimentare pentru gospodării până la un consum lunar de energie electrică de 110 kWh, reducerea tarifelor la energia electrică începând cu luna august și ieftinirea sezonieră a fructelor și legumelor au avut un efect dezinflaționist. Astfel, rata anuală a inflației (octombrie 2025 față de octombrie 2024) a constituit 7%, depășind ușor intervalul de variație al țintei stabilite de BNM (5% ± 1,5 p.p.), dar totodată diminuându-se de la 9,1% în luna ianuarie.

Politica bugetar-fiscală a fost marcată de nevoia de a răspunde crizelor sanitare, sociale și energetice, ceea ce a determinat creșterea temporară a deficitului bugetar și a datoriei de stat. Cu toate acestea, datoria publică se menține la niveluri semnificativ inferioare mediei UE, iar Guvernul și-a asumat traiectorii credibile de consolidare fiscală pe termen mediu, în concordanță cu angajamentele asumate în relația cu instituțiile financiare internaționale și cu UE. Un obiectiv central pentru perioada 2025–2029 îl reprezintă îmbunătățirea calității și eficienței cheltuielilor publice, creșterea ponderii investițiilor productive și integrarea deplină a costurilor de implementare a *acquis-ului* în cadrul bugetar pe termen mediu.

Deficitul bugetar a crescut la 5,1% din PIB în 2023, în mare parte din cauza creșterii cheltuielilor pentru atenuarea impactului crizelor, inclusiv din contul acordării compensațiilor la resurse energetice gospodăriilor casnice. Conform datelor preliminare ale Biroului Național de Statistică, în anul 2024 deficitul bugetar constituie estimativ 3,9% din PIB.

Atât veniturile, cât și cheltuielile ca pondere în PIB au crescut constant între 2019 și 2023, atingând nivelul de 33,7% și, respectiv, 38,8% în PIB. Autoritățile planifică o reducere treptată a deficitului bugetar până în 2027, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul programului FMI și cu concluziile comune ale dialogului economic și financiar cu UE.

În pofida eforturilor autorităților de a crește cheltuielile de capital, sub-utilizarea creditelor rămâne o provocare. În anul 2024, datoria de stat reprezintă estimativ 37,5% din PIB. Autoritățile se așteaptă ca tendința ascendentă a ponderii datoriei de stat să continue înainte de a se stabiliza sub 40% în 2025.

1.1.2. Rolul statului în economie și guvernanța economică

Potrivit evaluării Comisiei Europene (2025), ritmul reformei întreprinderilor de stat rămâne **mai lent decât este necesar** pentru reducerea riscurilor fiscale implicite și pentru îmbunătățirea competitivității economiei. Persistă întârzieri în implementarea triaj-ului, în profesionalizarea consiliilor de administrație și în operaționalizarea deplină a standardelor de guvernanță corporativă. Consolidarea guvernanței economice și întărirea capacității autorităților de coordonare strategică reprezintă elemente esențiale pentru accelerarea reformelor și alinierea la bunele practici europene.

Rolul statului în economie a cunoscut transformări semnificative, trecând treptat de la un model dominat de intervenții directe și întreprinderi de stat către un cadru orientat spre reguli, concurență loială și transparență. Reformele în domeniul întreprinderilor de stat au vizat îmbunătățirea guvernanței corporative, selectarea transparentă a membrilor consiliilor de administrație, introducerea comitetelor de audit și identificarea entităților pentru lichidare, privatizare sau restructurare. Aceste eforturi sunt esențiale pentru reducerea riscurilor fiscale implicite, creșterea eficienței și diminuarea distorsiunilor concurențiale.

În domeniul concurenței și al ajutorului de stat, cadrul normativ a fost aliniat treptat la *acquis-ul* UE, iar ajutoarele de stat sunt acum înregistrate în Registrul ajutoarelor de stat, însoțite de mecanisme de monitorizare și raportare. Este necesară continuarea consolidării capacității instituțiilor responsabile, în special pentru evaluarea impactului economic al măsurilor de sprijin și pentru asigurarea compatibilității acestora cu regulile UE, inclusiv în contextul politicilor industriale și al sprijinului pentru tranziția verde.

Guvernanța economică este susținută de cadrul strategic național, inclusiv Strategia de dezvoltare „Moldova europeană 2030”, Programul de Reformă Economică și strategiile sectoriale relevante. Aceste documente asigură coerența dintre prioritățile de dezvoltare și angajamentele asumate în Acordul de Asociere și în procesul de aderare. Un element de structurare îl constituie planurile și programele orientate spre industrializare, atragerea investițiilor, promovarea exporturilor și dezvoltarea IMM-urilor, care urmăresc modernizarea bazei productive și integrarea mai profundă în piața unică europeană.

Moldova a participat la dialogul economic și financiar cu UE în mai 2025, în urma prezentării celui de-al doilea Program de Reformă Economică. Punerea în aplicare a orientărilor de politică pentru 2024 a fost parțială, înregistrându-se progrese în ceea ce privește consolidarea fiscală, unele măsuri luate pentru a avansa reformele structurale fiscale și eforturi semnificative în domeniul politicii monetare.

1.1.3. Funcționarea piețelor produselor

Moldova a înregistrat unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea mediului său de afaceri, dar rămâne afectată de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și de provocările structurale. Guvernul a adoptat mai multe pachete de reglementare menite să reducă costurile administrative impuse întreprinderilor de reglementări învechite sau excesiv de complexe. În plus, accesul la serviciile publice digitale și utilizarea acestora au crescut semnificativ. În pofida unor progrese înregistrate în cursul perioadei de raportare, deficiențele statului de drept continuă să submineze mediul de afaceri. Potrivit sondajului Băncii Mondiale din 2024 în rândul întreprinderilor, aproape o cincime dintre firme consideră corupția ca fiind o constrângere majoră sau foarte severă, ușor peste media regională. Pe baza metodologiei Băncii Mondiale, rezultatele sugerează că doar 43% dintre firmele intervievate consideră instanțele ca fiind independente și imparțiale în soluționarea litigiilor comerciale, în timp ce un număr ușor sub jumătate consideră că mecanismele alternative de soluționare a litigiilor sunt fiabile. Ambele cifre se situează cu mult sub media regională, unde aproximativ 75% dintre firme raportează încredere în independența sistemului judiciar și în fiabilitatea mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor.

Întreprinderile de stat (Î.S), inclusiv cele cu capital parțial de stat, continuă să domine unele sectoare competitive ale economiei Moldovei, printre care transporturile și industria prelucrătoare. Deși numărul întreprinderilor de stat a scăzut cu aproximativ 20% din 2019, în principal, datorită eforturilor de lichidare și restructurare, productivitatea acestora rămâne semnificativ mai scăzută decât cea a întreprinderilor din sectorul privat. Valoarea ajutoarelor de stat acordate în Moldova a scăzut în ultimii ani, ajungând la 1,35% din PIB în 2023 – încă ușor peste nivelurile UE (1,09% în 2023). În 2024, au fost luate măsuri importante pentru alinierea schemelor de ajutoare de stat regionale la *acquis-ul* UE.

1.1.4. Funcționarea pieței financiare

Sectorul bancar, deținut în principal de capital străin, rămâne stabil, adecvarea capitalului, lichiditatea și profitabilitatea menținându-se ridicate în 2024. În 2024, rata ridicată de adecvare a capitalului a scăzut ușor, în principal ca urmare a creșterii activității de creditare. Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate rămâne cu mult peste nivelurile înregistrate anterior înaintea invaziei pe scară largă a Ucrainei de către Rusia în 2022 și depășește în mod semnificativ pragul reglementar de 100%. Tendința ascendentă a rentabilității a încetinit în 2024 ca urmare a scăderii veniturilor din dobânzi, însă profitabilitatea a rămas ridicată.

De asemenea, BNM și-a consolidat funcția de supraveghere macroprudențială, prin elaborarea politicii macroprudențiale și aplicarea instrumentelor în vedere prevenirii acumulării riscurilor sistemice și creșterii rezilienței sectorului financiar. Organizațiile de creditare nebancare și asociațiile de economii și împrumuturi reprezintă aproximativ 10% din totalul activelor sectorului financiar, supravegherea acestora fiind transferată către BNM în 2023, ceea ce a contribuit la atenuarea riscurilor anterioare la adresa stabilității financiare care au apărut după frauda bancară.

Piața de capital a Moldovei, care reprezintă mai puțin de 1% din activele sectorului financiar, nu este o sursă majoră de finanțare pentru sectorul privat, cu doar 37 de societăți cotate

la bursă și fără întreprinderi de stat. O strategie de dezvoltare a pieței de capital, axată pe întreprinderile de stat, infrastructură și alinierea la reglementările UE, este în curs de definitivare, alături de crearea primului fond privat de pensii. Piața de capital este subdezvoltată, instrumentele alternative de finanțare (precum crowdfunding-ul) sunt autorizate, precum și este în proces de definitivare o strategie de dezvoltare a pieței de capital. Incluziunea financiară se îmbunătățește, conturile de depozit crescând cu 20% în ultimii cinci ani. A fost inițiat procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 (SNIF 2030), care are drept scop, definirea și planificarea acțiunilor instituțiilor participante, în vederea sporirii incluziunii financiare prin valorificarea oportunităților identificate privind accesul, utilizarea și calitatea serviciilor financiare destinate cetățenilor, gospodăriilor din medii sociale diverse, în special grupurilor vulnerabile sau celor excluse din sistemul financiar și IMM-urilor. Inițiativa de elaborare a SNIF 2030 a fost validată pe data de 14 august 2025 de către Consiliul pentru Coordonarea Dezvoltării Durabile, prin aprobarea Conceptului SNIF 2030. Strategia și programul său de implementare vor fi elaborate în baza acestui document-cadru, care stabilește direcțiile prioritare de acțiune și obiectivele-cheie pentru creșterea gradului de incluziune financiară în Republica Moldova.

Dezvoltarea accesului la finanțare rămâne o provocare majoră, în special pentru IMM-uri. Implementarea Foii de parcurs pentru finanțare durabilă 2024-2028, care reprezintă un document strategic de orientare elaborat și dezvoltat în cooperare cu Corporația Financiară Internațională (IFC), diversificarea instrumentelor financiare alternative și creșterea incluziunii financiare vor contribui la extinderea surselor de capital și la creșterea rezilienței sectorului privat.

Intermedierea financiară reprezintă 29% din PIB, depășind nivelurile anterioare crizei după o scădere în 2023. Tendințele în creditare arată o creștere a împrumuturilor pentru persoane fizice, în timp ce împrumuturile pentru IMM-uri rămân stabile, reprezentând o treime din portofoliile bancare, iar împrumuturile corporative au scăzut la 29% din 2019, din cauza încrederii scăzute în afaceri și dobânzilor ridicate. Pentru a stimula accesul la finanțare, Guvernul oferă garanții de credit pentru IMM-uri și garanții de portofoliu pentru bănci. În plus, un nou program care subvenționează ratele ridicate ale dobânzii a mobilizat investiții de de peste 185 mil. EUR, către sfîrșitul lunii ianuarie, 2025.

Sistemele de plăți reprezintă un domeniu esențial pentru integrarea Republicii Moldova în UE, asigurând baza pentru tranzacții financiare sigure și eficiente și uniforme cu cele din UE.

Implementarea *acquis*-ului european în domeniul plăților continuă să fie o prioritate strategică pentru RM, având drept obiectiv final, îmbunătățirea calității serviciilor financiare oferite utilizatorilor, promovarea securității tranzacțiilor, dar și asigurarea compatibilității cu normele și standardele europene.

Capitolul 4 privind serviciile financiare și Capitolul 9 privind libera circulație a capitalului vor fi abordate în cadrul Clusterului 2 „Piața internă”.

1.1.5. Funcționarea pieței forței de muncă

Piața muncii din Republica Moldova se află într-un proces de ajustare structurală, marcat de creșterea graduală a ratei de participare și de evoluții pozitive în ceea ce privește ocuparea femeilor și reducerea tinerilor NEET, dar și de provocări persistente legate de emigrație, îmbătrânirea populației și economia informală. Progresele obținute prin implementarea Programului național pentru ocuparea forței de muncă și reformarea serviciilor publice de ocupare au contribuit la o mai bună activare a persoanelor inactive, inclusiv prin dezvoltarea profilurilor pieței muncii la nivel local, echipe mobile și servicii adaptate nevoilor angajatorilor. *Rata de participare pe piața forței de muncă a Moldovei în grupa de vârstă 20-64 ani, a atins 60,8 % în trimestrul III 2025, fiind în creștere cu 4,4 p.p. față de nivelul înregistrat în trimestrul II din anul curent (56,4%).*

Cu toate acestea, rata de inactivitate rămâne ridicată, iar disparitățile de gen și cele dintre mediul urban și rural continuă să afecteze utilizarea eficientă a capitalului uman. În paralel, economia informală și munca nedeclarată rămân provocări structurale importante. Implementarea programelor destinate reducerii muncii nedeclarate, consolidarea capacității inspectoratului de muncă și îmbunătățirea cadrului de protecție socială și a condițiilor de muncă sunt esențiale pentru creșterea productivității, extinderea bazei fiscale și protejarea drepturilor lucrătorilor. Rata șomajului a scăzut la 3,5% în trimestrul III 2025, fiind în descreștere cu 0,5 p.p. față de nivelul trimestrului precedent datorită unor măsuri precum creșterea sprijinului pentru educație și formare profesională (EFP) și creșterea subvențiilor pentru întreprinderile nou-înființate.

Capacitatea sistemului educațional și de formare de a furniza competențe relevante pentru piața muncii reprezintă un factor critic pentru convergența economică. Reformele în educație, inclusiv dezvoltarea învățământului profesional tehnic, a învățământului dual și a programelor de învățare pe tot parcursul vieții, au rolul de a reduce decalajele de competențe și de a sprijini tranziția către sectoare cu valoare adăugată mai mare. Consolidarea legăturilor dintre instituțiile de învățământ, mediul de afaceri și ecosistemul de inovare, precum și investițiile în competențe digitale și antreprenoriale, sunt priorități pentru perioada 2025–2029.

Programul național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026 stabilește un obiectiv de sporire a ratei de participare a forței de muncă de 45% până în 2026 și include măsuri precum opțiuni flexibile de lucru, servicii alternative de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile în toate zonele geografice, susținerea angajatorilor care acoperă cheltuielile salariaților achitate prestatorilor de servicii alternative de îngrijire a copiilor, extinderea concediului parental până la o lună și utilizat în primul an de la naștere. În anul 2023, au fost create 460 de locuri publice de îngrijire a copiilor cu vârsta sub trei ani.

În ceea ce privește politicile în domeniul ocupării forței de muncă, a fost lansată reforma Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Prin intermediul reformei au fost elaborate profilurile pieței forței de muncă a 35 de raioane, ceea ce a contribuit la elaborarea și implementarea managementului bazat pe performanță, îmbunătățite procedurile de lucru cu angajatorii, simplificată procedura declarării locurilor vacante. Au fost lansate 21 echipe mobile pentru a se deplasa în localitățile mai îndepărtate, în scopul activării persoanelor inactive. Cu toate acestea, resursele alocate politicilor active în domeniul pieței forței de muncă rămân limitate.

Pe parcursul anului 2024 au fost identificați 3088 de lucrători nedeclarați, iar în 2025, conform situației din 5 decembrie numărul acestora a ajuns la 7669. Aceasta evoluție reprezintă o creștere de peste șaizeci de ori, aproximativ 6.000%, față de nivelurile înregistrate din 2021–2022, și cu aproximativ 63% mai mare decât în 2024. Rata de formalizare după intervențiile Inspectoratului de Stat al Muncii se menține una ridicată. În 2024, aceasta a constituit 80,8%. La 5 decembrie 2025, 5862 de persoane au fost formalizate din totalul de 7669 identificate, ceea ce constituie aproximativ 77,4% cumulativ.

1.2. Capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din cadrul Uniunii

În evaluarea Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află **între o etapă incipientă de pregătire și un anumit nivel de pregătire** în ceea ce privește capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței interne ale UE. Comisia consemnează **progrese moderate**, în special în domeniul integrării comerciale, digitalizării și infrastructurii energetice, dar subliniază persistența unor constrângeri majore: deficitul de competențe, fragmentarea structurală a economiei, investiții insuficiente în inovare și productivitate redusă. Recomandările Comisiei vizează în principal reducerea decalajului de competențe, accelerarea investițiilor în infrastructură, creșterea atractivității pentru ISD și consolidarea inovării.

Capacitatea Republicii Moldova de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței interne a Uniunii Europene depinde de calitatea capitalului uman, de nivelul de inovare și digitalizare, de structura și competitivitatea sectoarelor productive, precum și de gradul de integrare comercială și investițională cu UE. În acest context, dezvoltarea infrastructurii critice, consolidarea ecosistemului antreprenorial și intensificarea integrării economice cu piața unică reprezintă direcții esențiale pentru perioada 2025–2029.

1.2.1 Educație și inovare

Inovația și adoptarea tehnologiilor avansate reprezintă factori decisivi ai competitivității pe piața internă a UE. Conform Raportului Comisiei Europene 2025, Moldova se confruntă cu un nivel scăzut al investițiilor în cercetare-dezvoltare (R&D), o performanță slabă în inovare și un ecosistem de inovare fragmentat. În plus, deficitul de competențe tehnice și digitale limitează capacitatea întreprinderilor de a adopta tehnologii avansate și de a participa la lanțuri valorice cu valoare adăugată ridicată.

Reformele inițiate în sistemul educațional și de cercetare urmăresc reducerea decalajelor de competențe prin extinderea învățământului profesional tehnic și dual, adaptarea curriculumului la cerințele economiei digitale și promovarea programelor de învățare pe tot parcursul vieții. Totodată, consolidarea Observatorului Pieței Muncii sprijină analiza continuă a nevoilor de competențe, în conformitate cu recomandările CE privind reducerea decalajului de competențe.

Ecosistemul de inovare este dezvoltat prin Parcuri Industriale, Zone Economice Libere, parcuri IT și implementarea Programului Național de Specializare Inteligentă. Cu toate acestea, cooperarea dintre mediul academic, sectorul privat și centrele de cercetare rămâne limitată, iar numărul de cercetători și nivelul finanțării R&D sunt insuficiente. Pentru perioada 2025–2029, prioritățile includ stimularea investițiilor private în R&D, intensificarea transferului tehnologic,

promovarea startup-urilor inovatoare și facilitarea conectării ecosistemului național cu rețelele europene de inovare.

Finanțarea cercetării și dezvoltării (R&D) reprezintă doar 0,23% din PIB, cu mult sub media UE de 2,3% din PIB. Numărul de persoane angajate în R&D scade treptat, cu mai puțin de trei la 1000 de angajați, comparativ cu media UE de cinci la 1000 de angajați.

Republica Moldova a creat Zone Economice Libere, Parcuri Industriale, incubatoare de inovare și un parc IT pentru a încuraja legăturile dintre cercetare și sectorul privat, stimulând în același timp transferul de tehnologie cu investitorii străini. Programul Național de Specializare Inteligentă a fost adoptat în 2024 pentru a facilita colaborarea dintre întreprinderi, cercetare și inovare, pentru a sprijini inovațiile la scară largă și pentru a dezvolta o cultură antreprenorială inovatoare. În 2023, șase proiecte au primit sprijin financiar din partea statului în valoare de aproximativ 230.000 EUR, la care s-a adăugat o sumă similară din partea sectorului privat. În plus, Guvernul Republicii Moldova oferă asistență financiară instituțiilor superioare de învățământ pentru a dezvolta competențele antreprenoriale și digitale în rândul studenților.

Republica Moldova a prioritizat alinierea sistemului său educațional la cerințele pieței muncii. Cheltuielile publice pentru educație rămân ridicate, la 6,1% din PIB, susținând programele de învățământ dual și îmbunătățirea infrastructurii. Observatorul Pieței Muncii furnizează analize anuale pentru orientarea politicilor, în timp ce implicarea sectorului privat în elaborarea curriculumului consolidează angajabilitatea absolvenților.

Moldova a prezentat măsuri cheie de politici și investiții:

- Implementarea Strategiei „Educație 2030”, axată pe competențe digitale, educație STEM și alinierea curriculei la cerințele pieței muncii.
- Creșterea finanțării publice pentru cercetare, sprijinirea incubatoarelor de tehnologie și consolidarea parteneriatelor dintre universități și industrie. Programul Național pentru Cercetare și Inovare (2024–2027) include stimulente pentru doctorate industriale și colaborări în cercetarea aplicată.
- Investiții în infrastructura IT, extinderea programelor de învățare digitală și sprijinirea IMM-urilor în inovarea digitală. Moldova a lansat Strategia de Transformare Digitală 2023–2030, care include prevederi privind integrarea instrumentelor digitale în sistemul educațional.
- Înființarea de huburi de inovare și parcuri industriale pentru a stimula progresul tehnologic, susținute de Programul de Specializare Inteligentă (2024–2027).

Capitolul 25, Știință și cercetare, și capitolul 26, Educație și cultură, vor fi abordate în cadrul Clusterului 3 „Competitivitate și creștere incluzivă”.

1.2.2. Capitalul fizic și calitatea infrastructurii

Raportul Comisiei Europene 2025 subliniază că **blocajele infrastructurale rămân substanțiale**, afectând competitivitatea exporturilor, costurile logistice și integrarea deplină în piața internă a UE. În special, infrastructura feroviară învechită, starea precară a unei părți importante a drumurilor și capacitățile logistice limitate reduc eficiența lanțurilor de aprovizionare

și constrâng sectorul privat. Investițiile planificate în coridoarele de transport TEN-T și interconexiunile critice reprezintă un element central pentru reducerea acestor limitări structurale.

Transport

Infrastructura de transport și conectivitatea internațională reprezintă factori determinanți pentru integrarea competitivă a economiei Republicii Moldova în piața internă a UE. Transportul rutier este modalitatea dominantă de transport de mărfuri și pasageri, având o pondere covârșitoare în comerțul exterior. Cu toate că în ultimii ani s-au înregistrat progrese în reabilitarea drumurilor naționale, o parte semnificativă a rețelei rutiere continuă să fie într-o stare nesatisfăcătoare, ceea ce afectează costurile logistice, timpii de livrare și atractivitatea investițională. Modernizarea rețelei rutiere, în special pe coridoarele care leagă Republica Moldova de statele membre ale UE, rămâne o prioritate strategică.

Transportul feroviar, deși are un potențial important pentru transportul de mărfuri pe distanțe lungi, se confruntă cu infrastructură învechită și servicii insuficient adaptate nevoilor actuale ale comercianților și operatorilor logistici. Revitalizarea sectorului feroviar, inclusiv prin investiții în infrastructură, material rulant și modernizarea managementului, este esențială pentru reducerea costurilor de transport, creșterea durabilității și integrarea în rețelele transeuropene de transport.

Accesul la rutele maritime prin complexul portuar Giurgiulești și dezvoltarea fluxurilor aeriene prin Aeroportul Internațional Chișinău contribuie la diversificarea opțiunilor logistice și la conectarea mai strânsă cu piața europeană și globală. Creșterea volumelor de marfă tranzitate prin port și a numărului de pasageri transportați pe cale aeriană reflectă potențialul de transformare a Republicii Moldova într-un nod logistic regional, cu condiția continuării investițiilor în infrastructuri și servicii conexe.

Potrivit statisticii volumelor transportate de marfă, tipul de transport dominant în ultimii zece ani este transportul rutier, care a crescut în decursul anilor în detrimentul altor tipuri de transport de la o cotă de 86% în 2014 până la 95% din traficul de mărfuri în 2024. În anul 2024, transportul rutier a avut o pondere de 84,8% în importuri și 82% în exporturi, ceea ce subliniază dependența economică a țării de infrastructura rutieră. Prin urmare o infrastructură rutieră bine întreținută este esențială pentru facilitarea comerțului, mobilității și reducerea costurilor de transport, or calitatea drumurilor fiind de multe ori utilizată ca unul dintre indicatorii relevanți ce exprimă nivelul de dezvoltare economică a țării.

Examinând datele statistice privind evoluția stării drumurilor naționale, se constată că, deși pe parcursul anilor 2020-2023 se observă o tendință de creștere a ponderii drumurilor de calitate bună și foarte bună și o diminuare oscilatorie a drumurilor de calitate rea și foarte rea, totuși ponderea acestora la nivel de rețea rămâne constantă, cu o cotă semnificativă în anul 2023 de circa 50%, aceasta confirmă subfinanțarea întreținerii curente și periodice a drumurilor naționale, ceea ce influențează negativ durabilitatea infrastructurii și poate contribui la creșterea costurilor de întreținere pe termen lung.

Transportul feroviar, în evoluție înregistrează o tendință de descreștere a indicatorului privind volumul de mărfuri transportate. Acest fapt se explică prin lipsa cadrului de finanțare a infrastructurii feroviare, care să susțină creșterea calității serviciilor. Deși, acest mijloc de transport

este mai atractiv pentru transportarea încărcăturilor de masă la distanțe mari, serviciile feroviare actuale nu corespund cerințelor expeditorilor și ale furnizorilor de servicii logistice, ceea ce se reflectă în o tendință generală de descreștere a activității în acest sector vital al economiei.

Republica Moldova și-a asigurat accesul la Marea Neagră prin segmentul maritim al fluviului Dunărea, dezvoltând în ultimele două decenii Complexul portuar Giurgiulești. Acest complex joacă un rol esențial în asigurarea continuității lanțurilor logistice pentru agenții economici moldoveni implicați în comerțul internațional. În 2023, volumul total de marfă tranzitat prin portul Giurgiulești a atins 2,17 milioane de tone, depășind astfel nivelul din 2022 de 1,83 milioane de tone și înregistrând o creștere semnificativă de 18,6%.

Aeroportul Internațional Chișinău constituie principalul nod de transport aerian al Republicii Moldova. Eforturile autorităților de a atrage noi operatori aerieni pe piața moldovenească și de a reduce costurile biletelor au avut un impact semnificativ asupra creșterii continue a numărului de pasageri. În 2024, acest flux a crescut cu aproximativ 46% față de 2023, atingând un total de 4,14 milioane de pasageri.

Pentru perioada următoare, accentul va fi pus pe sporirea fluxurilor de transport dintre Republica Moldova, UE și țările terțe din regiune, conectivitate mult mai bună cu țările vecine, îmbunătățirea rețelelor de transport și modernizarea infrastructurii, în special, pe axele principale care leagă părțile.

Energie

Abordarea strategică pentru alinierea totală a Republicii Moldova la *acquis-ul* Uniunii Europene în domeniul energiei înainte de aderare presupune, în primul rând, alinierea legislației naționale la Pachetul privind integrarea piețelor de energie electrică și întreprinderea măsurilor suplimentare pentru cuplarea pieței de energie electrică cu cea a Uniunii Europene. Un alt element central îl reprezintă adoptarea și implementarea Planului Național Integrat Energie și Climă (PNIEC), care constituie documentul strategic principal pentru dezvoltarea durabilă a sectorului energetic. Acesta contribuie la îndeplinirea obiectivelor de sustenabilitate, securitate energetică și prosperitate economică, asigurând tranziția echitabilă și eficientă către o economie verde. Totodată, organizarea primelor licitații pentru investiții majore în surse regenerabile de energie, prin implementarea Directivei UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și accelerarea transpunerii și implementării Directivei privind performanța energetică a clădirilor, pentru îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Un obiectiv prioritar îl reprezintă accelerarea și consolidarea interconexiunilor electrice cu România, cu un accent deosebit pe:

- finalizarea liniei electrice aeriene de 400 kV Vulcănești - Chișinău până la sfârșitul anului 2025;
- dezvoltarea interconexiunii electrice de 400 kV între Suceava (România) și Bălți (Republica Moldova), astfel încât aceasta să fie finalizată până la sfârșitul anului 2027.

În ceea ce se referă la sectorul electroenergetic din martie 2022, *sistemul electroenergetic* al Republicii Moldova este sincronizat cu rețeaua europeană ENTSO-E, ceea ce a sporit stabilitatea

tehnică și diversificarea surselor de aprovizionare cu energie electrică, consolidând securitatea energetică a țării.

În anul 2022, SA „Energocom" a devenit participant pe piața de energie electrică din România, realizând tranzacții directe în cadrul pieței energetice a UE. Importurile de energie electrică din piețele energetice a UE (România) au reprezentat o pondere semnificativă în mixul energetic: 22% în 2022, 10% în 2023, 11% în 2024 și cca 50% în primele două săptămâni a anului 2025.

Totodată de menționat că capacitatea comercială permisă de ENTSO-E pentru importul de energie electrică (NTC) în blocul comun Ucraina - Moldova a fost majorată la 2 100 MW, din care 315 MW revin Republicii Moldova. Republica Moldova continuă să depună efort pentru creșterea acestei capacități, având în vedere necesarul de consum național, care în orele de vârf și în sezonul de iarnă depășește 1000 MW.

Astfel, având în vedere sistarea livrărilor de energiei electrică de Centrala termoelectrică Moldovenească (MGRES) către malul drept al râului Nistru, începând cu 1 ianuarie 2025 cca 50% din cantitatea totală a necesarului malului drept de energiei electrică provine din România.

În acest sens, urmare a multiplelor discuții purtate la diferite nivele, a fost confirmată reorientarea NTC nevalorificat între Ucraina și țările membre a Uniunii Europene, pentru a fi utilizat la hotarul România - Republica Moldova, fapt care a permis importul energiei electrice și acoperirea deplină a necesarului de consum național pentru primele 2 saptamani a lunii ianuarie 2025.

În anul 2023, Republica Moldova a finalizat implementarea Pachetului Energetic III în sectorul electroenergetic, realizând separarea activităților de transport, producere și furnizare a energiei electrice (unbundling). Această reformă garantează investitorilor acces liber la rețelele electrice de transport și distribuție a energiei electrice, facilitând vânzarea energiei atât pe piața internă, cât și pentru export. Totodată, procesul de certificare a operatorului sistemului de transport al energiei electrice a fost finalizat, reprezentând un angajament asumat prin transpunerea *acquis-ului comunitar* în dreptul național. Acest progres constituie o condiționalitate esențială a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și a obținerii statutului de candidat pentru aderare.

Liberalizarea pieței energiei electrice a fost impulsionată de reformele realizate, facilitând apariția mai multor participanți care furnizează energie la prețuri negociate. Pentru consolidarea cadrului pieței energetice, în anul 2024, Guvernul a desemnat oficial operatorul pieței energiei electrice (OPEM).

După lansarea piețelor organizate, următorul obiectiv strategic este integrarea Republicii Moldova în piața unică energetică europeană, cu termen stabilit pentru anul 2025.

În ceea ce se referă la riscuri, se atrage atenția că cea mai mare sursă de energie electrică rămâne MGRES situată în regiunea Transnistreană, ceea ce reprezintă un risc major pentru securitatea energetică. Totodată, faptul că unica linie electrică de tensiune înaltă 400 kV Isaccea – Vulcănești – MGRES prin care se efectuează importul de energiei electrică, tranzitează teritoriul Ucrainei, infrastructură energetică căreia este permanent afectată de atacuri militare, dar și regiunea transnistreană a Republicii Moldova necontrolată de autoritățile centrale, reprezintă un risc în aprovizionarea continuă cu energie a consumatorilor finali.

Sectorul gazelor naturale

În ceea ce privește sectorul gazelor naturale, în ultimii trei ani, Republica Moldova a fost afectată de criza energetică, ceea ce a dus la schimbări radicale în acest sector. Partenerii din Uniunea Europeană au oferit un sprijin substanțial pentru a ajuta Republica Moldova să depășească această criză și să reformeze sectorul, inclusiv liberalizarea pieței gazelor naturale, proiecte noi de interconectare cu țările vecine, consolidarea securității în ceea ce privește aprovizionarea cu gaze, crearea de stocuri de securitate și altele. Această prezentare va acoperi cele mai relevante puncte forte din sectorul gazelor naturale.

Integrarea pieței gazelor naturale a Republicii Moldova cu cea a României și punerea în funcțiune a interconectorului Iași-Ungheni-Chișinău reprezintă pași esențiali în consolidarea securității energetice. România sprijină Republica Moldova prin diversificarea surselor și rutelor de aprovizionare, un exemplu relevant fiind finalizarea și operaționalizarea interconectorului Iași-Ungheni-Chișinău în 2021.

Cooperarea cu Ucraina și România este strâns legată de securitatea aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova. Stocurile de securitate create conform prevederilor Legii 108/2016 privind gazele naturale sunt, de asemenea, depozitate în facilități subterane din Ucraina și România. Cooperarea cu Ucraina în ceea ce privește facilitățile de stocare este, de asemenea, legată de transportul gazelor naturale prin ruta Transbalcanică. La moment, Republica Moldova stochează gaze naturale atât în stocurile de gaze naturale din Ucraina cât și România.

Începând cu vara anului 2023, pentru prima dată în istoria țării au fost create stocuri de gaze naturale, înainte de începerea sezonului de încălzire, în volum de circa 600 milioane m^3, suficiente pentru acoperirea consumului de gaze naturale, practic pentru întreg sezonul de încălzire. Astăzi, țara noastră, în continuare, deține stocuri de gaze naturale și este pregătită să răspundă tuturor provocărilor aferente securității și siguranței furnizării gazelor naturale pentru consumatori.

Urmare a transpunerii prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale, a fost asigurată stocarea unei cantități de 149,5 milioane m^3 de gaze naturale începând cu 1 octombrie 2024 (din care 47,1 milioane m^3 (suficient pentru 10 zile de consum) vor reprezenta stocurile de securitate), care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Obligația de stocare a fost impusă S.A. „Energocom" prin H.G. nr. 365/2024 cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale și H.G. nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

În decembrie 2022, au fost achiziționați 4,3 mil. m^3 de gaze naturale prin conducta Transbalcanică în flux invers. Astfel, Republica Moldova a utilizat pentru prima dată această conductă în flux invers. Această măsură a fost luată pentru a diversifica sursele și pentru a asigura securitatea energetică a Republicii Moldova. Republica Moldova manifestă un interes deosebit pentru ca această conductă să fie operațională și modernizată (creșterea capacității tehnice și comerciale a conductei în flux invers). La moment este în proces de lansare activitatea de

îmbunătățirea atractivității comerciale a conductei transbalcanice. Aceasta presupune deblocarea potențialului capacității tehnice disponibile pentru utilizarea ridicată a acestei rute, susținând fluxurile de tranzit și permițând importuri din diferite surse. Aceasta implică creșterea securității aprovizionării pentru Moldova și Ucraina (inclusiv Statele Membre UE). Respectivul proiect (WECOM) are intenția să exploreze și să propună măsuri de îmbunătățire a produselor de capacitate stimulate și orientate spre piață care să permită utilizarea eficientă a punctelor de interconectare dintre Moldova și Ucraina. Respectivul instrument contribuie la mediul legal al operatorilor sistemului de transport al gazelor naturale (OST) UA și MD, permițându-le să ofere produse de capacitate orientate spre piață, de ex. prin propunerea de proiecte de amendamente la legislația secundară a Ucrainei și a Republicii Moldova. Acest mecanism este promovat de Secretariatul Comunității Energetice.

La 19 ianuarie 2024, pe platforma Conferinței Ministeriale Central East South East Connectivity (CESEC), Republica Moldova, Ucraina și Slovacia au aderat oficial la Coridorul Vertical de Gaze (Grecia-Bulgaria-România-Moldova-Ucraina), prin semnarea de către operatorii sistemelor de transport gaze a unui Memorandum de Înțelegere care stabilește pașii importanți pentru securitatea aprovizionării cu gaze în regiunea CESEC. Coridorul Vertical va include acum conducta Transbalcanică și va permite transportul gazelor naturale din Grecia către Moldova și către depozitele subterane din Ucraina.

Proiecte investiționale

Proiecte investiționale în sprijinirea dezvoltării și modernizării infrastructurii naționale de transport al gazelor naturale pentru asigurarea securității energetice, diversificarea surselor de energie și integrarea Republicii Moldova într-un sistem energetic eficient și stabil.

1. *Râul Prut-SMG Ungheni - PMG Todirești*
2. *Centura mun. Chișinău*

În 2021, Bursa Română de Mărfuri (BRM) a semnat un acord pentru a participa la Piața Spot, precum și la Piața de Produse Standardizate pe Termen Mediu și Lung, operată de BRM Energy în Republica Moldova. Prima tranzacție pe platformă a avut loc în aprilie 2024, când furnizorul de ultimă instanță a achiziționat 212.800 MWh. Funcționarea platformei de tranzacționare a gazelor naturale în Republica Moldova oferă tuturor operatorilor economici din domeniu posibilitatea de a achiziționa și tranzacționa gaze naturale, asigurând transparența achizițiilor, corectitudinea prețurilor și funcționarea stabilă a pieței angro de gaze naturale în Republica Moldova.

Telecomunicații

Investițiile în telecomunicații au crescut viteza internetului cu rețele de fibră optică disponibile în prezent în aproximativ 75% din localități. În special, 74,1% dintre gospodării au acces la internet. Conectivitatea mobilă a avansat semnificativ, aproape 100% din populație și teritoriu având acces la rețelele 4G.

Aceste progrese subliniază pașii importanți pe care Republica Moldova îi face pentru a îmbunătăți infrastructura critică, în timp ce provocările rămase necesită soluții pe termen lung și sprijin financiar internațional.

1.2.3. Structura sectorială și a întreprinderilor

Structura economică a Republicii Moldova este în tranziție, cu o pondere în creștere a sectorului serviciilor și cu dezvoltarea treptată a unor segmente industriale orientate spre export, cum ar fi componentele auto, echipamentele electrice, produsele electronice și serviciile TIC. Agricultura continuă să aibă o contribuție importantă la PIB și la ocupare, dar rămâne puternic expusă la riscurile climatice și la volatilitatea prețurilor internaționale, ceea ce impune accelerarea modernizării, diversificării și integrării în lanțurile valorice europene.

Infrastructura fizică și energetică este un determinant major al competitivității. În domeniul transporturilor, dependența ridicată de transportul rutier, starea încă precară a unei părți semnificative a rețelei de drumuri, subdezvoltarea transportului feroviar și limitările legate de statutul de țară cu ieșire limitată la mare afectează costurile logistice și capacitatea de integrare în piața unică. În același timp, investițiile în modernizarea infrastructurii rutiere, dezvoltarea complexului portuar Giurgiulești și creșterea fluxului de pasageri și marfă prin Aeroportul Internațional Chișinău contribuie la îmbunătățirea conectivității regionale și europene.

În sectorul energetic, sincronizarea sistemului electroenergetic cu rețeaua europeană ENTSO-E, implementarea Pachetului Energetic III, diversificarea surselor de energie electrică și consolidarea interconexiunilor cu România reprezintă progrese esențiale pentru securitatea energetică și funcționarea pieței. Liberalizarea treptată a piețelor de energie și gaze naturale, dezvoltarea mecanismelor de piață și crearea stocurilor de securitate contribuie la reducerea riscurilor și la alinierea la practicile UE.

Din perspectiva mediului de afaceri, simplificarea reglementărilor, digitalizarea serviciilor publice, sprijinul pentru IMM-uri și politicile dedicate atragerii investițiilor și promovării exporturilor, creează condiții mai favorabile pentru dezvoltarea sectorului privat. Persistă însă constrângeri legate de costurile ridicate de conformare, accesul limitat la finanțare pentru unele segmente de întreprinderi, economia informală și percepția asupra riscurilor instituționale. Abordarea acestor provocări, împreună cu îmbunătățirea competitivității prețurilor și costurilor, va fi decisivă pentru capacitatea Republicii Moldova de a valorifica pe deplin oportunitățile oferite de integrarea în piața internă a Uniunii Europene.

Structura economică a Moldovei continuă să se reorienteze încet de la agricultură, forța de muncă fiind realocată treptat sectoarelor cu o productivitate mai ridicată. Ponderea agriculturii în PIB a scăzut constant în ultimul deceniu, de la 14,1% în 2014 la 7,1% în 2024. Sectorul TIC a devenit un contribuitor semnificativ, ponderea sa în PIB crescând de la 4,8% în 2018 la 7,1% în 2024, determinată în mare măsură de creșterea Parcului tehnologic de inovare din Moldova, ale cărui companii rezidente generează aproximativ 73% din veniturile industriei IT. Exporturile de produse agricole cu valoare adăugată mai mare au scăzut în 2024 din cauza secetei și a unui regim temporar de licențe pentru importurile de cereale și de semințe oleaginoase.

Integrarea economică cu Uniunea Europeană se consolidează, contribuind la o creștere a exporturilor și la o diversificare a partenerilor comerciali. Cu toate acestea, economia se confruntă în continuare cu provocări, inclusiv în ceea ce privește dependența sa de exporturile agroalimentare și limitările în materie de infrastructură și logistică. Pentru a sprijini integrarea sectoarelor locale în lanțurile valorice globale, Guvernul Republicii Moldova a adoptat în 2024 două programe: *Programul Național de Industrializare* și *Programul Național de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exporturilor 2024-2028*.

Programul Național de Industrializare vizează atragerea de investiții străine directe în șase sectoare prioritare pentru susținerea modernizării bazei industriale:

- agricultură și prelucrarea alimentelor;
- construcții de automobile și de mașini;
- materiale de construcții;
- textile și îmbrăcăminte;
- produse electronice;
- produse farmaceutice și chimice.

IMM-urile contribuie cu peste jumătate din PIB. Deși o parte semnificativă continuă să activeze în comerț, construcții, industrie și agricultură, structura IMM-urilor se diversifică treptat, fiind sprijinită de programe publice specifice în cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare Economică. Aproximativ 76,6% din totalul IMM-urilor își desfășoară activitatea în sectorul serviciilor, aproape o treime fiind active în sectoare cu valoare adăugată ridicată, cum ar fi TIC, serviciile pentru întreprinderi sau serviciile financiare.

Sprijinul guvernamental pentru IMM-uri este furnizat prin intermediul instituției publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (I.P. ODA), care oferă asistență pentru sprijinirea antreprenoriatului la toate etapele de dezvoltare a întreprinderilor, de la înființare la creștere, pregătirea pentru export și integrarea în lanțurile valorice internaționale, acoperind o gamă largă de domenii, inclusiv digitalizarea, consilierea în afaceri, inovarea sau îmbunătățirea accesului la finanțare.

Capitolul 20, Politica privind întreprinderile și industria, va fi abordat în cadrul clusterului 3, iar capitolul 11, Agricultura, va fi abordat în cadrul Clusterului 5 „Resurse naturale, agricultură și coeziune”.

1.2.4. Integrarea economică cu UE și competitivitatea prețurilor

Integrarea economică a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană s-a aprofundat, UE devenind principalul partener comercial și sursa dominantă de investiții străine directe. Acordul de Asociere și Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) au creat un cadru stabil pentru liberalizarea comerțului, alinierea reglementărilor și deschiderea piețelor. Creșterea ponderii exporturilor către UE, dezvoltarea serviciilor TIC orientate spre piața europeană și participarea crescândă a companiilor moldovenești în lanțurile valorice regionale indică o convergență progresivă cu piața internă. Guvernul promovează activ integrarea sectorială în piața unică prin programe de industrializare, atragere a investițiilor și promovare a exporturilor, precum

și prin participarea la inițiative europene și regionale relevante. Intensificarea cooperării în cadrul DCFTA, aderarea la mecanisme europene de recunoaștere a conformității, modernizarea infrastructurii de calitate și întărirea capacităților instituționale de implementare a standardelor UE sunt elemente centrale ale acestei agende.

În ultimii ani, UE a devenit cel mai mare partener comercial al Republicii Moldova, reprezentând 50,1% din importuri și 65,4% din exporturi. Creșterea exporturilor către UE este determinată în principal de produsele de bază, dar și de creșterea serviciilor IT. Numărul companiilor orientate spre exporturile pe piața UE a crescut constant din 2019, reprezentând 76% în 2023. Peste 86% din investițiile străine directe (ISD) din economie provin din UE, înregistrând o creștere de 6 puncte procentuale față de 2019.

În pofida unei integrări comerciale mai profunde cu UE, performanța comercială a Moldovei continuă să fie afectată de baza sa restrânsă de export. Ponderea comerțului în PIB a scăzut în 2024, în principal ca urmare a scăderii exporturilor de bunuri. În 2024, UE a rămas principalul partener comercial al Moldovei. Cu toate acestea, fluxurile comerciale continuă să fie puternic concentrate, un număr redus de state membre ale UE primind cea mai mare parte a exporturilor Moldovei și furnizând cea mai mare parte a importurilor sale.

În pofida progreselor înregistrate, integrarea economică mai profundă cu UE se confruntă în continuare cu mai multe provocări:

- *Costuri ridicate de producție* și acces limitat la finanțare, care afectează capacitatea de investiții;
- *Implementarea standardelor UE*, în special cele legate de trasabilitatea produselor de origine animală, care implică costuri ridicate pentru companiile locale ce doresc să se angajeze în activități comerciale internaționale;
- *Probleme de infrastructură* cauzate de statutul de țară fără ieșire la mare, care măresc costurile de transport.

Pentru a îmbunătăți eficiența comercială, sunt necesare modernizări ale infrastructurii, simplificarea procedurilor vamale și consolidarea capacităților antreprenoriale.

Competitivitatea prețurilor

Competitivitatea prețurilor și costurilor rămâne sub presiune, inclusiv din cauza aprecierii cursului de schimb real efectiv și a creșterii mai rapide a costului unitar al muncii comparativ cu productivitatea. Pentru a menține și a extinde cota de piață în UE, este esențială continuarea eforturilor de creștere a productivității, de modernizare tehnologică și de îmbunătățire a eficienței energetice, concomitent cu consolidarea stabilității macroeconomice.

Competitivitatea evaluată sub aspect al prețurilor/costurilor continuă să se deterioreze. În ultimii ani, tendința de apreciere a Ratei Reale Efective de Schimb (REER) s-a accentuat. Această evoluție a fost determinată de de aprecierea nominală a monedei naționale față de majoritatea valutelor principalelor țări parteneri comerciali și, secundar, de creșterea mai accelerată a prețurilor de consum comparativ cu creșterea prețurilor din aceste țări, inclusiv pe fondul inflație și de creșterea prețurilor la energie. Rata reală efectivă de schimb calculată în baza Indicelui Prețurilor

de Consum s-a apreciat mult mai repede decât rata determinată în funcție de Indicele Prețurilor Produselor Industriale (IPPI). Pe lângă aprecierea cursului de schimb real efectiv, competitivitatea este afectată negativ și de evoluția costul unitar al muncii (CUM). Acest indicator, la fel, cunoaște o tendință ascendentă, determinată de creșterea mai rapidă a salariului nominal comparativ cu productivitatea muncii.

Competitivitatea prețurilor externe s-a diminuat și mai mult în 2024, deoarece cursul de schimb real efectiv a continuat să se aprecieze pe parcursul anului, deși într-un ritm mai lent decât în 2023. În plus, salariile reale au crescut în toate sectoarele cu 9,5% în 2024.

Pentru a susține integrarea economică și competitivitatea, Republica Moldova trebuie să se concentreze pe:

- *Reducerea costurilor de conformare cu standardele UE* prin sprijin guvernamental și acces la finanțări europene;
- *Modernizarea infrastructurii de transport* pentru a reduce costurile logistice;
- *Promovarea investițiilor în sectoarele productive și creșterea productivității forței de muncă*;
- *Consolidarea capacităților instituționale* pentru a sprijini antreprenorii în extinderea pe pieţele internaționale.

2. Lupta împotriva corupției

Cadrul legal și instituțional

Republica Moldova a instituit un cadru instituțional și juridic anticorupție cuprinzător pentru combaterea corupției, care include *Programul Național de Integritate și Anticorupție pentru 2024-2028*, pe baza angajamentelor stabilite în *Strategia națională de dezvoltare „Moldova europeană 2030”* de combatere a corupției atât în sectorul public, cât și în cel privat. Indicatorii internaționali și sondajele naționale au arătat o îmbunătățire a percepției corupției. Aceste progrese reflectă angajamentul autorităților de a aborda corupția sistemică și de a implementa reforme structurale în instituțiile cheie.

Principalele provocări cu care se confruntă Republica Moldova în combaterea corupției în sectoarele economice sunt lipsa resurselor umane și financiare suficiente, tehnologia și infrastructură limitata și nevoia de formare continuă a personalului.

Lupta împotriva corupției este tratată la capitolul 23 - Sistemul judiciar și drepturile fundamentale, iar lupta împotriva corupției în domeniul achizițiilor publice la capitolul 5 - Achizițiile publice.

3. Planuri de viitor

Convergența economică a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană constituie un obiectiv strategic fundamental al procesului de aderare, iar Criteriul Economic reprezintă cadrul

analitic prin care sunt evaluate progresele, provocările și direcțiile de reformă necesare pentru atingerea acestui obiectiv.

În acest sens, planurile de viitor aferente componentei ,,Criteriul Economic'' sunt integrate în direcțiile strategice de reformă necesare pentru avansarea pregătirii Republicii Moldova în vederea îndeplinirii Criteriilor de la Copenhaga, iar acțiunile aferente sunt prezentate în capitolele conexe.

CAPITOLUL 5 „ACHIZIȚII PUBLICE"

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul achizițiilor publice și a înregistrat **unele progrese**. Implementarea Programului Național de Dezvoltare a Sistemului de Achiziții Publice pentru perioada 2023-2026 este în curs de desfășurare. A fost adoptată legislația privind concesiunile, iar Legea privind parteneriatele public-private a fost modificată.

Acest domeniu reprezintă un pilon strategic pentru Republica Moldova, având un impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, precum și asupra parcursului european al țării. Achizițiile publice joacă un rol esențial în asigurarea transparenței, promovarea concurenței loiale și utilizarea eficientă a resurselor publice. În același timp, achizițiile publice sprijină integrarea principiilor pieței interne a Uniunii Europene, contribuind la modernizarea sistemelor economice și administrative ale țării.

Ministerul Finanțelor este responsabil de Capitolul 5, având un rol central în coordonarea eforturilor de aliniere a Republicii Moldova la *acquis-ul UE* în acest domeniu strategic.

Scopul acestui capitol este de a prezenta cadrul legislativ și administrativ actual în domeniul achizițiilor publice, de a identifica provocările existente și de a stabili măsuri pentru transpunerea și implementarea *acquis-ului* UE. Consolidarea acestui sector este esențială pentru atingerea obiectivului strategic de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană până în anul 2030.

Obiectivul general al Capitolului 5 este alinierea totală a Republicii Moldova la *acquis*-ul *UE* înainte de aderare, prin crearea unui sistem de achiziții publice modern, eficient și transparent. În acest sens, se urmărește atingerea următoarelor rezultate:

- Creșterea eficienței utilizării fondurilor publice prin reducerea riscurilor de corupție și promovarea competiției loiale;
- Asigurarea unui acces mai facil și echitabil la procedurile de achiziții publice pentru toți actorii interesați, printr-un cadru normativ predictibil și corect;
- Consolidarea capacităților instituționale pentru monitorizarea și controlul implementării legislației UE, asigurând sustenabilitatea reformelor.

Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 5

32002R2195	*52006XC0801(0)*	*32014L0024*	*32017D1358*
32016R0007	*52019XC0813(01)*	*52019XC0508(01)*	*32019R1780*
52020XC0401(05)	*32014L0025*	*32017D0168*	*32017D1870*
52017DC0572	*32014L0023*	*32016D1765*	*32016D1804*
31989L0665	*32016D0120*	*32009L0081*	*32017D2288*
31992L0013	*32015D1302*	*32014L0055*	

verde (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

1. Prezentarea generală a situației

1.1 Cadrul legislativ

Republica Moldova a realizat progrese în procesul de aliniere a legislației naționale în domeniul achizițiilor publice la standardele europene, legislația în domeniu fiind, în mare parte, conformă cu acquis-ul comunitar. Procesul de aliniere s-a concentrat pe modernizarea și transparența sistemului de achiziții publice, având ca scop implementarea principiilor fundamentale ale UE, precum transparența, concurența și eficiența.

În anul 2023, prin *Hotărârea Guvernului nr. 625/2023*, a fost aprobat *Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026*, care stabilește direcțiile prioritare pentru dezvoltarea unui sistem performant de achiziții publice, capabil să furnizeze „valoare pentru bani" în utilizarea fondurilor publice. Planul de acțiuni al Programului pune accent pe continuarea alinierii legislației cu *acquis*-ul comunitar, re-engineering-ul sistemului electronic de achiziții, integrarea aspectelor sociale, de inovare, de mediu și de performanță în achiziții, precum și pe profesionalizarea personalului. Acesta prevede o abordare sistemică bazată pe un cadru logic de intervenție bine definit, și presupune intervenții atât pe verticală (la nivel strategic, tactic și operațional), cât și pe orizontală (cadru normativ, dezvoltarea competențelor și îmbunătățirea proceselor de achiziții publice).

Actele UE incluse în Capitolul 5 se bazează pe următoarele domenii-cheie:

- Achiziții clasice;
- Utilități
- Concesiuni și parteneriat public-privat
- Achiziții în apărare
- Remedii;
- Achiziții electronice, E-CERTIS, DUAE, formulare standard;
- Inovare, achiziții sociale, achiziții verzi, ÎMM-uri, prefesionalizare.

Legislația națională privind achizițiile publice a fost revizuită pentru a se conforma reglementărilor europene aplicabile. Printre actele normative relevante care reflectă acest proces de aliniere se numără:

- *Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice* care reglementează procedurile de achiziții și principiile fundamentale ale acestora. Legea transpune parțial Directiva 2014/24/UE

privind achizițiile publice și *Directiva 89/665/CCE* privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.

- *Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale* care reglementează procedurile de achiziții publice în aceste sectoare, asigurând transparență, concurență și conformitatea cu normele europene specifice. Legea transpune parțial *Directiva (UE) 2014/25* privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și *Directiva 89/665/CCE* privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.
- *Legea nr. 22/2025 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii* reglementează procedurile de atribuire a concesiunilor de lucrări și servicii, precum și regimul juridic aplicabil acestora. Legea transpune parțial *Directiva (UE) 2014/23* privind atribuirea contractelor de concesiune și *Directiva 89/665/CCE* privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.
- *Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat* stabilește principiile de bază ale parteneriatului public-privat, formele, modalitățile și procedura de realizare a acestuia, drepturile și obligațiile partenerului public și ale partenerului privat.
- *Legea privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității* instituie norme privind procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice pentru bunuri, lucrări și servicii specifice, având în vedere caracteristicile și cerințele de securitate națională și apărare, asigurând totodată transparența, concurența și tratamentul echitabil al ofertanților. Legea transpune parțial *Directiva 2009/81/CE* privind coordonarea procedurilor de atribuire a anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile contractante în domeniile apărării și securității.

Cadrul normativ secundar în domeniul achizițiilor publice din Republica Moldova, complementând legislația primară, include acte normative și reglementări care detaliază aplicarea procedurilor și principiilor stabilite de legislația primară.

Printre principalele acte normative secundare se numără:

- Regulamente de procedură care stabilesc detalii specifice pentru aplicarea procedurilor de achiziții, inclusiv criteriile de selecție și evaluare a ofertelor, conform legislației naționale și directivelor europene;
- Ghiduri și instrucțiuni elaborate de autoritățile competente, care oferă orientări suplimentare pentru aplicarea corectă și uniformă a legislației în domeniul achizițiilor publice, inclusiv aspecte procedurale și interpretarea normelor legale;
- Decizii și reglementări ale autorităților de reglementare, care stabilesc detalii administrative și operaționale necesare pentru implementarea eficientă a legislației.

1.2. Capacități administrative

În Republica Moldova, gestionarea achizițiilor publice este realizată printr-un sistem instituțional bine structurat, care implică mai multe autorități cu atribuții distincte, dar complementare. Aceste instituții colaborează în vederea transpunerii, implementării și monitorizării acquis-ului UE în domeniul achizițiilor publice, contribuind astfel la modernizarea și eficientizarea sistemului național.

Ministerul Finanțelor reprezintă autoritatea principală responsabilă de domeniul achizițiilor publice. ***Direcția achiziții publice***, din cadrul ministerului, are misiunea de a dezvolta și promova politica de stat în domeniul achizițiilor publice, de a elabora cadrul normativ național în conformitate cu acquis-ul comunitar și și standardele internaționale. Direcția are un efectiv de 11 unități de personal, dintre care 9 funcții sunt efectiv ocupate.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este responsabil pentru politicile de administrare a proprietății publice. În cadrul Ministerului structura responsabilă pentru elaborarea documentelor de politici și a cadrului normativ în domeniul concesiunilor de lucrări și servicii, precum și a parteneriatelor public-private este ***Secția politici în administrarea proprietății publice***, care dispune de un efectiv de 4 unități dintre care toate fiind ocupate.

Ministerul Apărării este responsabil de elaborarea politicii de apărare, modernizarea Armatei Naționale, evaluarea riscurilor și amenințărilor militare, precum și necesităților sistemului de apărare națională pentru a asigura securitatea statului. ***Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale, responsabilă de politici în domeniul achizițiilor dispune de un efectiv de 8 unități, toate fiind ocupate***.

Agenția Achiziții Publice este responsabilă de fortificarea capacităților autorităților/entităților contractante și dezvoltarea abilităților mediului de afaceri în domeniul achizițiilor publice, monitorizarea conformității desfășurării procedurilor de achiziții publice și achizițiilor publice de valoare mică, precum și efectuarea analizei sistemului de achiziții publice. Agenția dispune de un efectiv - limită în număr de 32 de unități, dintre care 18 sunt ocupate.

Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este o autoritate administrativă autonomă, responsabilă pentru soluționarea extrajudiciară a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice, achizițiilor sectoriale și concesiunilor. Agenția dispune de un efectiv-limită în număr de 30 de unități, dintre care 22 poziții sunt ocupate.

Agenția Proprietății Publice are misiunea de a asigura realizarea politicii statului în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice, prin consolidarea, protecția și valorificarea proprietății publice. ***Direcția parteneriat public-privat și proiecte investiționale*** are funcția de realizare a parteneriatelor public-private și a concesiunilor. Conform statelor de personal, unitatea are prevăzute 9 poziții, dintre care 5 funcții sunt ocupate.

IP „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe”, în calitate de deținător și operator tehnico-tehnologic al unității centrale de date al Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Achizițiilor Publice” (MTender), este responsabil pentru mentenanța unității menționate, întreținerea și dezvoltarea portalului guvernamental unic de acces online , precum și integrarea cu resursele informaționale de stat și cu serviciile electronice guvernamentale relevante și disponibile

în Republica Moldova. Instituția dispune de un efectiv-limită în număr de 479 de unități, dintre care 424 poziții sunt ocupate, iar 18 persoane sunt implicate în activitățile legate de sistemul electronic de achiziții.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Transpunerea completă a *acquis*-ului *UE* în domeniul achizițiilor publice constituie o prioritate strategică pentru Republica Moldova, având ca obiectiv principal crearea unui cadru normativ armonizat cu standardele europene. Acest proces este esențial pentru garantarea transparenței, competitivității și eficienței în utilizarea resurselor publice.

Prin implementarea măsurilor legislative propuse, se urmărește alinierea totală la normele UE, contribuind astfel la atingerea obiectivelor generale de integrare europeană ale țării. Aceste demersuri sunt în concordanță cu recomandările formulate în Avizul Comisiei Europene privind candidatura Republicii Moldova pentru aderare, precum și cu concluziile din Rapoartele anuale ale Comisiei Europene. Totodată, ele reflectă angajamentele asumate prin Acordul de Asociere și Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA).

Recomandările se axează pe necesitatea continuării procesului de armonizare a cadrului normativ național cu *acquis*-ul UE în domeniul achizițiilor publice, subliniind importanța actualizării și completării legislației naționale, în special a celei secundare, pentru a garanta conformitatea deplină cu normele și standardele europene. În paralel, se pune un accent semnificativ pe dezvoltarea unui nou sistem electronic integrat al achizițiilor publice, care să acopere toate etapele procesului (planificare, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente). Un astfel de sistem electronic va contribui la sporirea transparenței, reducerea riscurilor de corupție și facilitarea accesului părților interesate la procedurile de achiziții publice, garantând astfel o utilizare mai eficientă și responsabilă a resurselor publice. Calendarul măsurilor prevede finalizarea revizuirii legislației naționale până la sfârșitul anului 2026, iar dezvoltarea și implementarea sistemului electronic de achiziții, în conformitate cu reglementările naționale și europene este planificată să fie încheiată până la finele anului 2027. Aceste acțiuni vor sprijini consolidarea procesului de reformă în domeniul achizițiilor publice și vor contribui la crearea unui mediu operațional modern, eficient și aliniat la standardele europene.

Pentru atingerea acestui obiectiv, Republica Moldova se angajează să transpună și să implementeze următoarele directive și acte normative europene relevante:

- **Directiva 2014/24/UE** privind achizițiile publice, ce reglementează procedurile clasice de achiziții;
- **Directiva 2014/25/UE** privind achizițiile publice în sectoarele utilităților (apă, energie, transporturi și servicii poștale);
- **Directiva 2014/23/UE** privind atribuirea contractelor de concesiune;
- **Directivele 89/665/CEE și 92/13/CEE** privind căile de atac în domeniul achizițiilor clasice și achizițiilor în sectoarele utilităților, care stabilesc mecanisme pentru contestarea procedurilor de atribuire;

- **Directiva 2009/81/CE** privind coordonarea procedurilor de achiziție în domeniul apărării și securității, care reglementează achizițiile sensibile din aceste domenii, cu accent pe transparență și protecția intereselor naționale.
- Alte acte normative conexe, inclusiv regulamentele referitoare la utilizarea instrumentelor electronice în achizițiile publice.

Aceste măsuri vor asigura implementarea unui sistem modern și sustenabil de achiziții publice, în linie cu standardele Uniunii Europene, sprijinind astfel parcursul european al Republicii Moldova.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Comisia Europeană, în rapoartele sale, a subliniat importanța dezvoltării unui sistem electronic eficient și a consolidării capacității de gestionare a proceselor de achiziții publice. Printre priorități se numără certificarea funcționarilor implicați și instruirea autorităților contractante, fiind accentuată necesitatea profesionalizării domeniului achizițiilor publice pentru a îmbunătăți eficiența și performanța sistemului.

Pentru a răspunde acestor recomandări și a se alinia standardelor europene, Republica Moldova a elaborat un set cuprinzător de măsuri strategice, menite să sprijine atât dezvoltarea instituțională, cât și îmbunătățirea proceselor de achiziții publice:

1. **Dezvoltarea unui sistem electronic integrat și unificat pentru achiziții publice**, care să acopere întregul ciclu al procesului de achiziții în conformitate cu bunele practici ale Uniunii Europene. Acest sistem ar urma să simplifice și să digitalizeze fiecare etapă, de la planificare și publicarea anunțurilor până la atribuire, gestionarea contractelor și monitorizare, contribuind astfel la creșterea transparenței, eficienței și integrității procesului de achiziții publice.
2. **Certificarea și formarea profesională a specialiștilor în achiziții publice.** Se planifică lansarea unui program de certificare dedicat specialiștilor în achiziții publice, având ca obiectiv consolidarea cunoștințelor și competențelor necesare pentru desfășurarea eficientă a procedurilor de achiziție. Programul va include cursuri de formare inițială și perfecționare continuă, pentru autoritățile contractante, axate pe legislație, bunele practici internaționale și utilizarea instrumentelor moderne.
3. **Consolidarea mecanismelor de monitorizare și asistență** prin dezvoltarea unui cadru robust pentru supravegherea conformității proceselor de achiziție cu reglementările naționale, precum și implementarea unui sistem eficient de monitorizare a contractelor, pentru a asigura respectarea standardelor de calitate și transparența în utilizarea resurselor publice.
4. **Centralizarea și eficientizarea achizițiilor publice prin** crearea și consolidarea autorităților centrale de achiziții, atât la nivel central, cât și local, pentru principalele categorii de bunuri, servicii și lucrări. Acest demers urmărește maximizarea economiilor, asigurarea transparenței și îmbunătățirea controlului asupra cheltuielilor publice.
5. **Elaborarea ghidurilor și instrucțiunilor practice** menite să sprijine autoritățile contractante în procesul de pregătire a documentației de atribuire, precum și în atribuirea/ executarea contractelor, inclusiv și orientări specifice pentru integrarea aspectelor sociale, de mediu, de inovare și de performanță, cu scopul de a încorpora sustenabilitatea în achizițiile publice.

Aceste acțiuni vor permite Republicii Moldova să răspundă cerințelor europene, să îmbunătățească performanța achizițiilor publice și să asigure utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor publice.

3. Aspecte financiare

Pentru a asigura transpunerea *acquis*-ului *UE* în domeniul achizițiilor publice, Ministerul Finanțelor a identificat necesități financiare pentru mai multe domenii prioritare. Printre acestea se numără elaborarea cadrului normativ, care presupune actualizarea legislației naționale în conformitate cu directivele europene, prin elaborarea unor noi acte normative și ajustarea celor existente. Totodată, consolidarea capacităților administrative reprezintă un element esențial, ce implică investiții în formarea profesională a specialiștilor din domeniu, prin programe de instruire, seminare și certificare, precum și în dotarea instituțiilor publice cu infrastructură și echipamente. Un alt aspect prioritar îl constituie implementarea unor instrumente operaționale avansate, care vizează dezvoltarea și modernizarea soluțiilor digitale și a platformelor electronice pentru achiziții publice. Aceste eforturi urmăresc conformarea la standardele europene și asigurarea unei interoperabilități eficiente între sistemele relevante.

Estimarea costurilor necesare pentru elaborarea proiectelor de acte normative indică un necesar financiar de 559,48 mii lei pentru anul 2025 și 1 558,14 mii lei pentru anul 2026, aceste sume urmând să fie acoperite din alocațiile bugetului de stat și asistență externă.

Costurile estimate pentru implementarea acquis-ului comunitar și consolidarea capacităților administrative se prezintă ca fiind semnificative, însumând 104 911,00 mii lei. Dintre acestea, 60 367,5 mii lei sunt preconizate a fi acoperite din asistență externă, 11 057,48 mii lei din alocațiile bugetului de stat, iar suma de 33 486,02 mii lei rămâne neacoperită.

CAPITOLUL 18: STATISTICI

Introducere

Conform Raportului de progres al Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova prezintă un anumit nivel de pregătire în domeniul statisticii, fiind constatate progrese semnificative în integrarea datelor administrative și ale sectorului privat în producția statistică. În perioada de raportare 2024, țara a înregistrat progrese bune, în special prin prezentarea rezultatelor recensământului populației și locuințelor (RPL) 2024 și prin creșterea capacității instituționale. Transmiterea datelor către Eurostat rămâne limitată, însă se menține o tendință clar ascendentă.

Acquis-ul Uniunii Europene în domeniul statisticii care stabilește cadrul pentru producerea datelor statistice europene este detaliat în Compendiul Cerințelor Statistice, actualizat anual, ultima ediție fiind cea din anul 2025. Structura aferentă domeniilor statistice specifice conform Compendiului menționat este prezentată în ***Anexa 1***.

În procesul de pregătire pentru reuniunea de screening bilateral al Republicii Moldova cu Comisia Europeană desfășurată în perioada 13-14 noiembrie 2024, la Luxemburg, au fost examinate **436** de acte UE, dintre care:

1) **396 de acte UE obligatorii**, inclusiv:
- **333** Regulamente UE;
- **23** Directive UE;
- **40** Decizii UE.

2) **40 de alte acte ale UE** (rezoluții, recomandări, comunicări, ghiduri și alte tipuri de acte).

Cu referire la **gradul de transpunere în legislația națională a actelor UE obligatorii,** la această etapă avem:

- **24** acte transpuse total;
- **109** acte transpuse parțial;
- **263** acte netranspuse (dintre care 48 de acte abrogate și 124 de acte irelevante pentru a fi transpuse).

Cu referire la gradul de implementare în legislația națională a **actelor UE care nu se referă la cele obligatorii** (*Recomandări, Avize, Comunicări, Rezoluții, Ghiduri, etc.*), menționăm că la această etapă avem:

- **3 acte** aliniate total *(European Statistics Code of Practice, Quality Assurance Framework of the European Statistical System, Quality declaration of the European statistical system);*
- **10 acte** aliniate parțial *(2 Comunicate, 2 Rezoluții, 2 Recomandări, 1 Strategie, 2 Acorduri, 1 Document de lucru)*;
- **27 acte** nealiniate *(8 Comunicate, 7 Rezoluții, 1 Strategie, 2 Rapoarte, 6 Acorduri, 1 Plan de acțiuni, 1 Program, 1 Concluzie).*

Situația privind planificarea acțiunilor de transpunere al actelor UE în legislația națională și a acțiunilor de implementare în legislația națională, inclusiv a altor acte adoptate la nivel UE, de îndeplinire a cerințelor de aderare la UE, conform Programului Național de Aderare (PNA) 2025-2029, este prezentată în **Tabelul 5** de mai jos:

Tabelul 5. Nivelul de transpunere a actelor UE în legislația națională la Capitolul 18 (nr. Celex)

32013R0557	32008R1099	32007R0862	32005R1552	32004R0138	32020R0258	32020R1546
32008R0451	32010R0715	32013R1260	32006R0198	32008R0762	32020R1721	32024R2212
32014R1209	32011L0036	32024R1883	32022R2294	32018R0643	32021R0466	32023R1470
32006R1893	32012L0027	32008R0453	32008R1338	32024R3103	32021R2052	32019R2152
32002R0029	32013L0040	32009R0019	32023R0126	32023H0397	32022R0029	32011R0691
31989L0391	32016R1952	32019R1700	32022R2094	32020R0256	32022R2498	32022R2379
31990R3037	32016R2032	32019R2240	32007R0458	32024R3159	32023R0212	32023R2745
32022R2552	32017R0543	32011R0692	32021R1901	32000R1916	32008R0010	32018R1091
32003R1192	32017R2169	32003R0450	52016SC0390	32021R0859	32011R0263	32025R1526
32023R2364	32025R1310	32016R0792	32019R2181	32005R1445	32024R0264	32024R3018
32007R1304	32013R0549	32008R0452	32024R2914	32023R1579	32024L1385	32024R2915
32019R0803	32009R0223	32013R0912	32019R1130	32023R0674	32021R0861	32025R0367
32020R1569	32021R0690	32013R0317	32003R1059	32009R0221	32019R0516	32025R2001
32018R0848	32020R1148	32020R1197	32023R0137	32014R0431	32023R1537	32025R0941

32018R0974	32013H1204 (01)	2003R1216	32015R2174	32022G1207 (01)	52005XG03 03(01)	32010R0849
32020R0257	32024R0297	32023R2529	32024R1720	32023R1538	32024R2212	

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

Statisticile de înaltă calitate sunt esențiale pentru un proces decizional fundamentat, contribuind la dezvoltarea unei societăți bine informate și la consolidarea democrației și prosperității în Republica Moldova. Capitolul 18 „Statistici", a cărei instituție coordonatoare este Biroul Național de Statistică (BNS), este unul dintre capitolele fundamentale, de importanță crucială pentru a asigura calitatea și comparabilitatea datelor statistice la nivelul UE.

Organizarea și funcționarea sistemului statistic național este reglementată de Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale (LOS). Acesta se bazează pe principiile fundamentale ale statisticilor oficiale (FPOS) și pe Codul de bune practici al statisticilor europene (ESCoP) ce reprezintă fundamentul cadrului juridic, instituțional și operațional de producție și diseminare statistică. Această lege transpune în mare măsură în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind Sistemul Statistic European și Regulamentul (UE) 2024/3018 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene.

În conformitate cu articolul 6 din LOS, **Sistemul Statistic Național** (SSN) este format din următoarele instituții:

a) Biroul Național de Statistică (BNS);
b) Banca Națională a Moldovei (BNM);
c) alți producători de statistici oficiale (APSO).

Conform Legii cu privire la statistica oficială, **BNS** este autoritatea centrală în domeniul statisticilor oficiale din Republica Moldova. Este o autoritate administrativă independentă din punct de vedere instituțional și profesional, înființată de Guvern pentru coordonarea SSN, dezvoltarea și producerea de statistici oficiale.

BNM elaborează și produce statistici oficiale în domeniul său de competență în conformitate cu Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și LOS nr. 93/2017.

Alți producători de statistici oficiale (APSO) sunt alte autorități naționale care:

- au statutul de instituție sau autoritate publică; sunt responsabile de elaborarea și producerea informațiilor statistice, aceste responsabilități fiind specificate printr-un act juridic;

- au capacitatea de a colecta, prelucra, sistematiza, centraliza, analiza, estima și disemina statistici în conformitate cu principiile fundamentale ale statisticilor oficiale.

Certificarea **APSO** se face de către BNS în conformitate cu ***Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale*** aprobat prin Hotărârea Guvernului (HG) nr. 51/2022.

Structura și reglementarea organizării și funcționării BNS este aprobată de Guvern prin Hotărârea Guvernului nr. 935/2018 privind organizarea și funcționarea BNS.

Programul anual de lucrări statistice (PLS) listează producătorii și furnizorii de date pentru producerea și diseminarea statisticilor oficiale. PLS 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 897/2024 în afară de BNS și BNM, include 34 de instituții care sunt producători și furnizori de date pentru producerea și diseminarea statistică pe domenii.

În conformitate cu articolul 11 din LOS, **PLS** este un document de politică sectorială și instrumentul de bază prin care autoritatea de statistică centrală și alți producători de statistici oficiale produc informații statistice oficiale cu scopul de a furniza utilizatorilor informațiile statistice necesare. Elaborarea PLS se realizează în consultare cu principalele părți interesate fiind supusă aprobării de Guvern și conține (i) lista anchetelor statistice și a activităților desfășurate de BNS și de alți producători de statistici oficiale; (ii) lista lucrărilor executate și a informațiilor furnizate de alte instituții (inclusiv de deținătorii de surse administrative), în scopul elaborării și diseminării statisticilor oficiale și (iii) nivelul de dezagregare, periodicitatea și termenele.

Prioritățile ce țin de dezvoltarea instituțională a SSN includ obiective strategice: **Planuri de viitor ce țin de Capitolul 18 "Statistici".**

- Transpunerea *acquis*-ului UE privind statisticile oficiale în legislația națională a Republicii Moldova, până la finele anului 2027;
- Continuarea alinierii datelor sectoriale la standardele UE pentru a consolida comparabilitatea prin îmbunătățirea utilizării atât a datelor administrative, cât și a celor private;
- Integrarea accelerată prin participarea în calitate de observatori la grupurile de lucru relevante la nivel de experți. Acest angajament va asigura faptul că vom rămâne la curent cu evoluțiile UE și va facilita alinierea la *acquis*-ul statistic;
- Implementarea standardelor de transmitere a datelor către Eurostat;
- Extinderea furnizării datelor și metadatelor statistice prin intermediul platformei EDAMIS pe domenii statistice;
- Consolidarea capacității administrative în cadrul SSN, ținând cont de nivelul de complexitate al sarcinilor, de competențele și abilitățile necesare personalului statistic dar și suplinirea posturilor vacante;
- Identificarea nevoilor altor noi potențiali producători de statistici oficiale (APSO) în vederea consolidării capacităților acestora de a se conforma Codului de bune practici al statisticilor europene (ESCoP) și a Compendiului cerințelor statistice (prin elaborarea foilor de parcurs);

- Evaluarea conformității surselor de date administrative (SDA) și a surselor de date private cu cerințele statistice, până la sfârșitul anului 2026;
- Realizarea evaluării globale (Peer-review) a producătorilor de statistici oficiale din perspectiva conformității cu cerințele Codului de bune practici al statisticilor europene (ESCoP).

18.1. CADRUL JURIDIC DE BAZĂ ȘI CAPACITĂȚILE INSTITUȚIONALE ALE SISTEMULUI STATISTIC NAȚIONAL (SSN)

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legal de bază privind activitatea statisticii oficiale este constituit de:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025.

Cadrul legislativ național privind statisticile oficiale include un set de documente strategice și programe:

3. Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025/2029 (la capitolul 18 ”Statistici”), aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025;
4. Strategia de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2023-2030 aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 954/2022;
5. Programul de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2023-2026 aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 503/2023, care vine în completarea Strategiei.

Acestea prevăd Strategia de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2030 și Programul de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2026, care vine în completarea strategiei, prezintă 4 obiective principale:

Obiectivul 1 (dezvoltare instituțională). Consolidarea capacității instituționale a membrilor sistemului statistic național (SSN) de a produce date statistice relevante, accesibile și interoperabile, reglementate de standarde și bazate pe inovare;
Obiectivul 2 (guvernanță și conducere). SSN consolidat prin sisteme de bună guvernanță, un cadru juridic și de reglementare comun, practici de protecție a vieții private și a datelor pentru a asigura transparența și accesibilitatea datelor de interes public, pentru a spori încrederea publicului și utilizarea datelor;
Obiectivul 3 (producerea de date). Date de înaltă calitate (în timp util, relevante, fiabile, comparabile la nivel internațional) produse pentru a informa societatea și a sprijini un proces decizional eficace, bazat pe dovezi, care să conducă la o dezvoltare durabilă și la o societate favorabilă incluziunii;
Obiectivul 4 (utilizare și analiză/ cerere de date). Consolidarea culturii statistice în societate pentru a permite factorilor de decizie să utilizeze datele în mod eficace și să furnizeze serviciile și resursele de care are nevoie populația, inclusiv pentru

redresarea în urma crizei, precum și pentru a oferi publicului larg oportunități de a înțelege mai bine statisticile și de a trage la răspundere autoritățile, într-un mod durabil.

Cadrul administrativ

În ***Anexa 2*** sunt prezentate instituțiile care contribuie la realizarea PLS pentru 2025 aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 897/2024 și responsabilitățile acestora.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar privind consolidarea cadrului juridic de bază și capacitățile instituționale ale sistemului statistic național, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
- Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2027 - 2030.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea activităților privind consolidarea cadrului juridic de bază și a capacităților instituționale ale sistemului statistic național, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Crearea centrului de formare continuă în domeniul statisticii oficiale, inovațiilor și utilizării datelor în vederea dezvoltării profesionale și a abilitării cu capacități de inovare și know-how pentru statisticile oficiale naționale;
- Dezvoltarea capacităților personalului din cadrul sistemului statistic național;
- Crearea grupurilor de lucru pe domenii statistice, care să cuprindă BNS și alte instituții implicate în producerea și diseminarea statisticilor; semnarea Memorandumurilor de înțelegere cu responsabilități specifice ale părților;
- Dezvoltarea Sistemului informațional integrat în statistică (SIIS) al BNS în vederea modernizării infrastructurii tehnologiei informaţiei şi comunicaţiilor (TIC);
- Documentarea proceselor statistice pentru cercetările statistice conform standardelor GSBPM;
- Acces la surse noi de date administrative și deținute de sectorul privat pentru producerea statisticilor oficiale;
- Extinderea utilizării noilor tehnologii pentru colectarea și diseminarea datelor (interviuri personale asistate de calculator (CAPI), interviuri web asistate de calculator (CAWI, CATI, GIS etc.)

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE conform Programului

Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind cadrul juridic și capacitățile instituționale sunt prezentate în **Tabelul 6**.

Tabelul 6. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind cadrul juridic și capacitățile instituționale

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
51316,7	12368,2	326,0	UNECE (Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa)	38302,5

18.2. STATISTICI DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

18.2.1. Populația

Subcapitol 18.2.1.1. Statistica demografică și migrația internațională

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind statisticile demografice și cele privind migrația internațională include:

1. Legea nr. 231/2022 privind recensământul populației și al locuințelor;
2. Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
3. Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova;
4. HG nr. 604/2022 privind aprobarea Conceptului de sistem informatic „Statistici demografice și sociale”;
5. Metodologia de estimare a numărului populației cu reședință obișnuită, aprobată prin Ordinul BNS nr. 34/2022;
6. Ordinul BNS nr. 29/2024 privind aprobarea Metodologiei de enumerare și prelucrare a datelor Recensământului Populației și Locuințelor 2024;
7. Ordinul BNS nr. 21/2024 privind aprobarea chestionarelor de colectare a datelor recensământului populației și locuințelor din anul 2024.

Legislația UE relevantă pentru statisticile privind statistica demografică și migrația internațională, include 4 regulamente: nr. 862/2007, nr. 351/2010, nr. 1260/2013, nr. 205/2014 – toate fiind transpuse parțial în legislația națională în domeniu – în special prin Legea nr. 270/2008 privind azilul și HG nr. 604/2022 privind aprobarea Conceptului de sistem informațional „Statistici demografice și sociale”.

Cadrul administrativ

Instituția responsabilă de producerea, compilarea și diseminarea statisticilor demografice și privind migrația internațională este BNS, Direcția statistica populației și migrației (DSPM), vezi **Tabelul 7**.

Tabelul 7. Capacități administrative ale BNS: DSPM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**4**	**1**

Datele privind migrația internațională a populației sunt în prezent compilate pe baza surselor de date administrative deținute de următoarele instituții de stat: Agenția Servicii Publice (ASP), Poliția de Frontieră (PF) și Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (MAI), care fac schimb de informații cu BNS în temeiul acordurilor bilaterale privind schimbul de date.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic demografic și migrației internaționale vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea metodologiei privind migrația internațională în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului;
- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea metodologiei privind statistica populației și mișcării naturale în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1260/2013.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic demografic și migrației intern-ionale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica migrației internaționale;
- Crearea Registrului statistic al populației în baza Sistemului Informațional "Statistica populației și migrației" și a altor module ale Sistemului informațional "Statistici demografice și sociale";
- Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica populației și mișcării naturale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE conform Programului Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 "Statistici" privind domeniul statistica demografică și migrația internațională sunt prezentate în **Tabelul 8.**

Tabelul 8. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind statistica demografică și migrația internațională

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
10257,0	629,0	2845,0	Fondul Parteneriatului pentru Dezvoltare India-ONU, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație	6783,0

Subcapitol 18.2.1.2. Recensământul populației și al locuințelor

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind recensământul populației și al locuințelor include:

1. Legea nr. 231/2022 privind Recensământul Populației și Locuințelor;
2. Hotărârea Guvernului nr. 604/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale";
3. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025;
4. Hotărârea Guvernului nr. 69/2024 privind data de referință și perioada de colectare a datelor recensământului populației și locuințelor în anul 2024;
5. Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 privind organizarea și desfășurarea recensământului populației și locuințelor în Republica Moldova în anul 2024;
6. Ordinul BNS nr. 34/2022 privind aprobarea Metodologiei de estimare a numărului populației cu reședință obișnuită;
7. Ordinul BNS nr. 29/2024 privind metodologia de enumerare și prelucrare a datelor RPL 2024;
8. Ordinul BNS nr. 21/2024 privind aprobarea chestionarelor pentru colectarea datelor recensământului populației și locuințelor din 2024;
9. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 69/2023 privind aprobarea Strategiei de comunicare și promovare pentru Recensământul populației și al locuințelor 2024.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind recensământul populației și al locuințelor, include 5 regulamente ale UE, dintre care 4 regulamente sunt transpuse parțial prin legislația națională specifică: Regulamentul (CE) nr. 763/2008, Regulamentul (UE) 2017/712, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/881, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1799 și Regulamentul (UE) 2017/543 care e transpus total.

Cadrul administrativ

În conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Legea nr. 231/2022 privind recensământul populației și al locuințelor, BNS este responsabil de pregătirea, desfășurarea, monitorizarea și diseminarea rezultatelor recensământului. Direcția recensăminte (DR) a BNS este responsabilă de organizarea recensămintelor populației, locuințelor și recensământului general agricol, a se vedea **Tabelul 9.**

Tabelul 9. Capacități administrative ale BNS: DR

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	**5**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind recensământul populației și al locuințelor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Prelucrarea datelor recensământului populației și al locuințelor (RPL) 2024 și diseminarea acestora;
- Transmiterea către Eurostat a metadatelor și datelor Recensământului populației și al locuințelor 2024;
- Diseminarea și transmiterea la Eurostat a tematicilor selectate ale Recensământului populației și locuințelor din 2024 geocodate la nivel de griduri de 1 km²;
- Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a Raportului de calitate cu privire la Recensământul populației și locuințelor din 2024.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind recensământul populației și al locuințelor (RPL) sunt prezentate în **Tabelul 6.**

Tabelul 6. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind RPL 2024

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
19077,04	9073,94	8077,3	Uniunea Europeană, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație	1925,8

Subcapitol 18.2.1.3 Statistici privind azilul și migrația gestionată

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă a statisticilor privind azilul și migrația gestionată include:

1. Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
2. Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova;
3. Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova;
4. Legea nr. 269/1994 privind ieșirea și intrarea în Republica Moldova;
5. Legea nr. 257/2013 privind resortisanții țărilor terțe care au obligația deținerii unei vize și și resortisanții statelor terțe care sunt exonerați de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;
6. Legea Republicii Moldova nr. 100/2001 privind actele de stare civilă;
7. Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte;
8. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială (LOS);
9. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025;
10. Decizia nr. 808/2022 cu privire la aprobarea Programului privind gestionare a fluxului migrațional, azilul și integrării străinilor pentru anii 2022-2025;
11. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (art. 333);
12. Decizia nr. 618/2023 cu privire la aprobarea conceptului „Sistemului Informațional Migrație".

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind azilul și migrația include 3 regulamente: nr. 862/2007, nr. 216/2010, nr. 2020/851 – toate fiind transpuse parțial în legislația națională.

Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) este responsabil de colectarea datelor privind fluxurile de migrație înregistrate, solicitanții de azil, repatriații etc. În cadrul IGM există câteva Direcții care păstrează înregistrări de date: Direcția supravegherii regimului de ședere, Direcția pentru azil și apatridie, Direcția admisie și documentare, inclusiv Admisie și reglementare a șederii.

De asemenea, Secția analiza riscurilor și rapoarte analitice (SARRA) din cadrul IGM, colectează date pentru elaborarea Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova (o dată la trei ani) și Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova a Compendiului statistic (anual).

Tabelul 10. Capacități administrative ale IGM: SARRA

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
3	**3**	**0**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statisticilor privind azilul și migrația gestionată va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de producere a statisticilor privind migrația și azilul.

Alte acțiuni de transpunere ale actelor UE vor fi realizate la Capitolul 24 ”Justiție, libertate și securitate” conform solicitării Ministerului Afacerilor Interne (scrisoarea nr. 14/4862 din 13.12.2024).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea statisticilor privind azilul și migrația gestionată, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a datelor, metadatelor și a Raportului de calitate cu privire la statistica migrației și protecției internaționale;
- Producerea statisticilor migrației și protecției internaționale privind categoriile de motive pentru eliberarea permiselor de ședere;
- Dezvoltarea Sistemului Informațional IGM pentru generarea datelor statistice.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 “Statistici” privind azilul și migrația gestionată, sunt prezentate în **Tabelul 8.**

Tabelul 10. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul privind azilul și migrația gestionată.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
10165,0	165,0	-	-	10000,0

18.2.2 Forța de muncă și Costul forței de muncă

Subcapitol 18.2.2.1. Ocuparea forței de muncă și șomajul

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind statisticile ce țin de ocuparea forței de muncă și șomajul include:

1. Legea nr. 186/2011 pentru ratificarea Convenţiei Organizaţiei Internaţionale a Muncii nr. 160 privind statistica muncii (acceptarea articolelor 7-13 și a articolului 14 punctul(1));
2. Ordinul Biroului Național de Statistică (BNS) nr. 84/2024 privind aprobarea Metodologiei Anchetei asupra forței de muncă în gospodării;
3. Ordinul BNS nr. 89/2023 privind aprobarea chestionarelor AFM;
4. Ordinul BNS nr. 45/2021 privind aprobarea chestionarului și a instrucțiunilor.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor ce țin de ocuparea forței de muncă și șomajul sunt: Regulamentul (CE) nr. 1022/2009 (Acțiuni de transpunere a Regulamentului sunt incluse la Capitolul 2 ”Libera circulație a lucrătorilor”); Regulamentul Delegat (UE) 2019/1755; Regulamentul (UE) nr. 317/2013; Regulamentul (CE) nr. 453/2008; Regulamentul (CE) nr. 1062/2008; Regulamentul (CE) nr. 19/2009; Regulamentul (UE) 2019/1700; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2240; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2181; Regulamentul delegat (UE) 2020/256; Regulamentul delegat (UE) 2020/257.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de elaborarea, producerea și diseminarea statisticilor privind forța de muncă este Direcția de statistică forței de muncă (DSFM) din cadrul BNS. Subdiviziunea responsabilă de producerea și diseminarea statisticilor privind câștigurile salariale, costul muncii și locurile de muncă vacante este Direcția statistica pieței muncii (DSPM).

În afară de DSFM și alte Direcții din cadrul BNS sunt implicate în producerea datelor cu privire la forța de muncă și piața muncii: Direcția generală metode și inovații statistice (proiectarea eșantioanelor și calcularea coeficienților de extindere); Direcția proiectare aplicații și Direcția colectarea datelor în gospodării (coordonarea rețelei de intervievatori), subdiviziunile teritoriale de statistică. Activitatea de teren este asigurată de 130 de operatori de interviu, 26 de supervizori (din cadrul centrelor regionale de statistică) care sunt implicați în diferite cercetări statistice privind gospodăriile casnice.

Tabelul 11. Capacități administrative ale BNS: DSFM și DSPM

Direcția de statistică a forței de muncă (DSFM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
6	**6**	**0**

Direcția de statistică a pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
8	**6**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind ocuparea forței de muncă și a șomajului, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2027 „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru" (LF8YE)";
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă" (LF8YE)";
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2029 „Situația migranților și a descendenților direcți ai acestora pe piața "muncii" (LF8YA).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind ocuparea forței de muncă și a șomajului vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea statisticilor privind Ancheta forței de muncă;
- Producerea statisticilor trimestriale privind locurile de muncă vacante.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE privind statisticile ce țin de ocuparea forței de muncă și șomaj în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE, planificate în Programul Național de Aderare 2025-2029 la Capitolul 18 „Statistici", sunt prezentate în **Tabelul 10.**

Tabelul 12. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind statistica ocupării forței de muncă și șomajului

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
8637,0	8232,1	-	-	405,0

Subcapitol 18.2.2.2 Câștigurile salariale și costul forței de muncă

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind statisticile câștigurilor salariale și costul forței de muncă include:

1. Legea nr. 186/2011 pentru ratificarea Convenţiei Organizaţiei Internaţionale a Muncii nr. 160 privind statistica muncii.

Ancheta privind costul forței de muncă

2. Ordinul BNS nr. 42/2018 cu privire la aprobarea Metodologiei anchetei anuale privind veniturile și costurile forței de muncă;
3. Ordinul BNS nr. 45/2021 privind aprobarea Chestionarului și a instrucțiunilor.

Ancheta trimestrială privind câștigurile salariale

4. Ordinul BNS nr. 22/2017 privind aprobarea Metodologiei anchetei trimestriale asupra câștigurilor salariale;
5. Ordinul BNS nr. 16/2024 privind aprobarea chestionarului și a instrucțiunilor.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind statisticile ce țin de câștigurile salariale și costul forței de muncă sunt: Regulamentul (UE) 2019/1700; Regulamentul (CE) nr 2025/941; Regulamentul UE 2025/1526; Regulamentul (CE) nr. 1726/1999; Regulamentul (CE) nr. 1916/2000; Regulamentul (CE) nr. 450/2003; Regulamentul (CE) nr. 1216/2003; Regulamentul (CE) nr. 698/2006; Regulamentul (CE) nr. 1022/2009 (Acțiuni de transpunere a Regulamentului incluse la Capitolul 2 "Libera circulație a lucrătorilor").

Acte transpuse total: Regulamentul (CE) nr. 973/2007 al Comisiei din 20 august 2007 de modificare a anumitor regulamente CE privind domeniile statistice specifice de punere în aplicare a nomenclatorului statistic al activităților economice NACE Revizia 2.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de elaborarea, producerea și diseminarea statisticilor privind câștigurile salariale și costul forței de muncă este Direcția de statistica pieței muncii (DSPM) din cadrul BNS.

În afară de DSPM, în cadrul BNS, alte Direcții implicate în producerea datelor statistice: Direcția generală metode și inovații statistice (proiectarea eșantioanelor și calcularea ponderilor); Direcția pentru proiectarea aplicațiilor informatice și Centrele regionale de statistică (colectează și verifică datele).

Tabelul 13. Capacități administrative ale BNS: DSPM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	**6**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind câștigurile salariale și costul forței de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Metodologiei și Instrumentarului cercetării statistice Structura câștigurilor salariale;

- Metodologiei privind estimarea Indicelui Costului Forței de Muncă.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind câștigurile salariale și costul forței de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Estimarea Indicilor Costului Forței de Muncă;
- Implementarea Cercetării statistice "Structura câștigurilor salariale";
- Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a datelor și a Rapoartelor de calitate cu privire la Costul forței de muncă, Structura câștigurilor salariale și a Indicelui Costului Forței de Muncă.

Costuri

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE ce țin de câștigurile salariale și costul forței de muncă în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE, planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici”, sunt prezentate în **Tabelul 12.**

Tabelul 14. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind statistica câștigurilor salariale și costul forței de muncă

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2459,0	1336,2	-	-	1122,8

18.2.3. Educație și formare

Subcapitol 18.2.3.1 Educație

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind educația - formarea include:

1. Codul educației nr. 152/2014 al Republicii Moldova;
2. Hotărârea Guvernului nr. 601/2020 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional de management în educație;
3. Hotărârea Guvernului nr. 114/2023 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”;
4. Hotărârea Guvernului nr. 199/2013 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților științifice;
5. Hotărârea Guvernului nr. 853/2015 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postliceal și postliceal nonterțiar, actualizat prin HG nr. 293/2024;

6. Hotărârea Guvernului nr. 425/2015 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor, actualizată prin HG nr. 294/2015;
7. Hotărârea Guvernului nr. 412/2024 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior;
8. Ordinul BNS nr. 60/2017 privind aprobarea chestionarelor privind activitatea instituțiilor de învățământ profesional tehnic secundar; activitatea instituțiilor de învățământ profesional tehnic postliceal; activitatea instituțiilor de învățământ superior la începutul anului de studii;
9. Ordinul BNS nr. 88/2017 privind aprobarea chestionarului referitor la studiile de doctorat;
10. Ordinul BNS nr. 63/2018 privind aprobarea chestionarului referitor la activitatea instituțiilor de educație timpurie;
11. Ordinul BNS nr. 30/2021 privind aprobarea chestionarului referitor la activitatea instituțiilor de învățământ primar și secundar general la începutul anului de studiu; personalul angajat în instituțiile de învățământ primar și secundar general la începutul anului de studiu;
12. Ordinul BNS nr. 46/2018 privind Metodologia anchetei privind formarea profesională în întreprinderi;
13. Ordinul BNS nr. 45/2021 privind chestionarul și instrucțiunile privind formarea profesională în întreprinderi.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind educația - formarea, se referă la 2 Regulamente: Regulamentul (CE) nr. 452/2008 și Regulamentul (UE) nr. 912/2013.

Cadrul administrativ

BNS colectează date statistice pentru toate nivelurile de învățământ (de la ISCED 0 la ISCED 8), în mod exhaustiv, prin anchete statistice anuale care acoperă toate instituțiile de învățământ. Anchetele și instrucțiunile aferente sunt revizuite periodic și aprobate prin Ordinele BNS (ultima revizuire a anchetei în domeniul educației aprobată prin Ordinul BNS nr. 30/2021).

Direcția statistica educației, științei și culturii (DSEȘC) este responsabilă pentru producerea, și diseminarea statisticilor privind educația. Direcția este, de asemenea, responsabilă pentru producerea de statistici privind știința, cultura și sportul și, în viitor, pentru Ancheta educația adulților (AES).

Tabelul 15. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**3**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind educația, vor fi întreprinse următoarele acțiuni**:**

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind producerea statisticii educației formale;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetărilor statistice în domeniul educației formale;
- Proiect de Ordin pentru revizuirea clasificării naționale a programelor educaționale și a domeniilor de educație și formare pentru a asigura conformitatea deplină cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED 2011 și ISCED - F 2013);

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind educația, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor statistice cu privire la educația formală;
- Colectarea și prezentarea datelor pentru generarea datelor statistice privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE);
- Producerea și diseminarea datelor privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE) pe baza surselor de date administrative.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind educația - formarea, sunt prezentate în **Tabelul 14.**

Tabelul 16. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind educația - formarea

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2321.54	632,8	159,8	UNICEF	1528,94

Subcapitol 18.2.3.2 Statistici privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții este listată la **Subcapitol 18.2.3.1 Educație - formare.**

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții sunt: Regulamentul (CE) nr. 1552/2005; Regulamentul (CE) nr. 198/2006; Regulamentul (UE) nr. 1153/2014; Regulamentul (UE) 2019/1700; Regulamentul delegat (UE) 2021/859; Regulamentul (CE) nr. 452/2008.

Cadrul administrativ

Direcția statistica educației, științei și culturii (DSEȘC) din cadrul BNS este responsabilă pentru producerea, și diseminarea statisticilor privind educația, pe viitor și de implementarea Anchetei educația adulților (AES). Direcția este, de asemenea, responsabilă pentru producerea de statistici privind știința, cultura și sportul. Direcția statistica pieței muncii (DSPM) este responsabilă de Cercetarea statistică *Formarea profesională continuă*.

Tabelul 17. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC și DSPM

Direcția statistica educației, științei și culturii (DSEȘC)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**3**	**2**
Direcția statistica pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
8	**6**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Metodologiei și Instrumentarului cercetării statistice Educația adulților (Ancheta privind Educația Adulților);
- Metodologiei și Instrumentarului cercetării statistice în gospodării "Educația adulților".

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea cercetării statistice în gospodăriile casnice „Educația Adulților” (AES);
- Implementarea cercetării statistice în întreprinderi „Formarea profesională continuă”.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții, sunt prezentate în **Tabelul 18.**

Tabelul 18. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2228,0	1290,6	133,7	-	803,7

18.2.4. Sănătatea

Subcapitol 18.2.4.1 Sănătate publică

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind sănătatea publică include:

1. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
2. Hotărârea Guvernului nr. 503/2023 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2023-2026;
3. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025;
4. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1058/2024 cu privire la aprobarea formularelor statistice medicale anuale;
5. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1104/2024 cu privire la elaborarea și prezentarea rapoartelor statistice medicale anuale ale instituțiilor medico-sanitare pentru anul 2024;
6. Hotărârea Guvernului nr. 387/2023 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de sănătate "Sănătate 2030".

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind sănătatea include: Regulamentul (CE) nr. 1338/2008, Regulamentul (UE) nr. 2022/2294, Regulamentul (UE) nr. 2021/1901; Regulamentul (UE) nr. 328/2011; Regulamentul (UE) nr. 2019/1700; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2019/2181; Regulamentul delegat (UE) nr. 2024/297; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2529.

Cadrul administrativ

Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ) din cadrul BNS este subdiviziunea responsabilă de diseminarea datelor legate de sănătatea publică, preluate de la deținătorii surselor de date administrative, în conformitate cu calendarul de diseminare.

Tabelul 19. Capacități administrative ale BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**4**	**1**

Totodată, elaborarea și diseminarea statisticilor privind sănătatea publică intră în responsabilitatea următoarelor instituții:

Domeniul 1 - **Asistență medicală**

- Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) este autoritatea administrativă, aflată în subordinea Ministerului Sănătății, responsabilă de managementul și procesarea datelor statistice în domeniul ocrotirii sănătății. Unitatea dedicată din cadrul structurii ANSP este Direcția date statistice în sănătate (DDSS), având 16 funcții dedicate, din care 12 ocupate. ANSP colectează și analizează date administrative referitoare la unitățile de asistență medicală, resursele umane din domeniul sănătății, utilizarea asistenței medicale, cheltuielile și finanțarea asistenței medicale, precum și supravegherea bolilor și alți indicatori de sănătate publică. ANSP are rolul de a se asigura că datele privind sănătatea sunt înregistrate în mod sistematic și sunt accesibile pentru analiză.

Tabelul 20. Capacități administrative ale ANSP: Direcția date statistice în sănătate (DDSS)

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	**12**	**4**

Domeniul 2 - **Cheltuieli și finanțare în domeniul sănătății**

Statisticile privind cheltuielile cu asistența medicală în Republica Moldova se bazează pe date agregate din surse de date administrative deținute de diferite instituții publice. Organizarea conturilor naționale de sănătate implică următoarea structură instituțională:

- Ministerul Sănătății (MS) gestionează dezvoltarea și implementarea sistemului de conturi naționale în sănătate. Secția Conturi naționale în sănătate a ANSP (4 funcții, dintre care 1 ocupată) este unitatea responsabilă de colectarea, prelucrarea și raportarea datelor privind cheltuielile pentru sănătate.

Tabelul 21. Capacități administrative ale MS: Secția conturi naționale în sănătate (SCNS)

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	**1**	**3**

Alte instituții care contribuie la furnizarea datelor în domeniu sunt: Biroul Național de Statistică, Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) și Compania Națională de Asigurări Sociale (CNAS), care oferă date privind cheltuielile de sănătate ale gospodăriilor populației, executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și costurile asociate acordării biletelor de tratament. Banca Națională a Moldovei furnizează

date cu privire la suma despăgubirilor plătite persoanelor asigurate de către companiile de asigurări pentru asigurările facultative de sănătate.

Domeniul 3 - **Cauzele decesului**

În Republica Moldova, producerea statisticilor naționale privind cauzele de deces este un proces de colaborare care implică mai multe structuri instituționale:

- **Furnizorii de servicii medicale** – experții din domeniul medical sunt responsabili pentru certificarea inițială a cauzei decesului utilizând certificate medicale electronice de deces. Aceste certificate detaliază cauza decesului în conformitate cu sistemul de codificare al Clasificării Internaționale a Bolilor (ICD) stabilit de OMS. În prezent, Republica Moldova utilizează cea de-a 10-a versiune a CIM. Codificarea cauzelor de deces se face de către experții din domeniul medical, în consultare cu specialiștii ANSP, dacă este necesar. Sistemul de informații privind cauzele medicale de naștere și deces lansat în septembrie 2024 permite notificarea activă a evenimentului de deces către oficiul local de stare civilă din subordinea Agenției Serviciilor Publice.

- **Agenția Servicii Publice** – este responsabilă de înregistrarea evenimentelor vitale, inclusiv a deceselor. ASP se asigură că cauzele de deces, astfel cum sunt stabilite de profesioniștii din domeniul sănătății, sunt documentate și introduse în sistemul de înregistrare civilă.

- **Agenția Națională de Sănătate Publică** extrage seturi de date din eCMND, calculează indicatorii legați de mortalitate, publică și difuzează date privind mortalitatea. ANSP este, de asemenea, responsabilă pentru administrarea sistemului informatic privind fișele medicale de naștere și deces (eCMND), asigură comunicarea cu furnizorii de servicii medicale, împreună cu asistența tehnică pentru utilizatorii finali.

- **BNS** – aprobă și publică statisticile oficiale privind cauzele de deces prezentate de ANSP. Totodată, publică periodic rapoarte și seturi de date privind mortalitatea, inclusiv principalele cauze de deces.

- Instituții care au acces la datele din SI eCMND: ANSP, furnizori publici și privați de servicii medicale, Centrul de Medicină Legală, Agenția Servicii Publice, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Biroul Național de Statistică, Casa Națională de Asigurări Sociale.

Domeniul 4 - **Starea de sănătate și factorii determinanți ai sănătății**

- Direcția statistica nivelului de trai (DSNT) din cadrul BNS, este responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor din Cercetarea europeană privind sănătatea populației (EHIS), precum și de producerea și diseminarea *modulului Sănătate* (ILC3YB) cu întrebări legate de sănătate în EU-SILC;

Tabelul 22. Capacități administrative ale BNS: DSNT

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	**7**	**2**

- Direcția Statistica Forței de Muncă (DSFM) a BNS, este responsabilă de colectarea și producerea datelor în cadrul *variabilelor bienale „Starea de sănătate și dizabilitatea”* adăugate *Anchetei asupra forței de muncă*;

Tabelul 23. Capacități administrative ale BNS: DSFM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	**5**	**1**

Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și structurile sale teritoriale, aflate în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale – colectează și produce date administrative privind persoanele certificate cu dizabilități.

Domeniul 5 – **Accidente de muncă și boli profesionale** – a se vedea *secțiunea* privind ***sănătatea și securitatea la locul de muncă.***

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind sănătatea publică, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Instrumentarului (rapoartelor statistice și precizărilor metodologice) referitoare la echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind sănătatea publică, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale;
- Producerea și diseminarea statisticilor privind cauzele de deces;
- Transmiterea către Eurostat a datelor și metadatelor privind cauzele de deces;
- Producerea și diseminarea de statistici referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății;
- Implementarea Cercetării Europene privind Sănătatea Populației (EHIS).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 -2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind sănătatea publică, sunt prezentate în **Tabelul 22.**

Tabelul 24. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul sănătății publice

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
7677,26	1872,4	866,5	-	4938.36

Subcapitol 18.2.4.2 Sănătatea și securitatea la locul de muncă

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind sănătatea și securitatea la locul de muncă include:

1. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1058/2024 cu privire la aprobarea formularelor statistice medicale anuale;

Statisticile privind Accidentele de muncă:

2. Legea nr. 186/2008 privind securitatea și sănătatea în muncă;
3. Hotărârea Guvernului nr. 1361/2005 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă;
4. Ordinul Biroului Național de Statistică (BNS) nr. 45/2018 privind aprobarea formularului și precizărilor metodologice privind accidentele de muncă;

Statistica bolilor profesionale

5. Hotărârea Guvernului nr. 1282/2016 pentru aprobarea Procedurii de investigare și diagnosticare a bolilor profesionale;
6. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 828/2011 privind aprobarea formularului de dosar medical primar;
7. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 97/2017 privind punerea în aplicare a HG nr. 1282/2016.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea pentru statisticile privind sănătatea și securitatea la locul de muncă sunt: Regulamentul (CE) nr. 1338/2008, Regulamentul 2025/2001 Regulamentul (UE) nr. 349/2011 (Acțiunea de transpunere a Regulamentului va fi inclusă la cap.19); Regulamentul (UE) 2019/1700;

Cadrul administrativ

Direcția statistica pieței muncii (DSPM) din cadrul BNS este responsabilă de *statisticile privind accidentele de muncă.* Alte Direcții din cadrul BNS implicate sunt:

- Direcția generală metode și inovații statistice – eșantionare și ponderare;
- Centre regionale de statistică – colectarea și verificarea datelor;

- Direcția proiectare aplicații – dezvoltarea de software informatic.

Secția Sănătate ocupațională și siguranță chimică (sSOSC) deține Registrul de evidență a persoanelor cu boală (intoxicație) profesională.

Tabelul 25. Capacități administrative ale BNS: DSPM și DSFM

Direcția statistica pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
8	**6**	**2**
Direcția statistica forței de muncă (DSFM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
6	**5**	**1**

Inspectoratul de Stat al Muncii este responsabil pentru înregistrarea și cercetarea accidentelor de muncă.

În ceea ce privește ***statisticile referitoare la bolile profesionale,*** Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) înscrie cazurile noi în Registrul de evidență a persoanelor cu boală (intoxicație) profesională și diseminează datele în

Raportul anual cu privire la activitatea Agenției Naționale Pentru Sănătate Publică. La moment Biroul Național de Statistică nu diseminează date cu privire la bolile profesionale în statistica oficială.

Tabelul 26. Capacități administrative ale ANSP: SOSC

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
9	**9**	**0**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind sănătatea și securitatea la locul de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea Instrumentarului modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” (LF8YE)”
- Modificarea Hotărârii de Guvern nr.1282/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare şi de stabilire a diagnosticului de boală (intoxicaţie) profesională;
- Modificarea Ordinului MS nr. 828/ 2011 cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară;

- Elaborarea Proiectului de Ordin pentru implementarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare şi stabilire a diagnosticului de boală profesională.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind sănătatea și securitatea la locul de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea datelor și metadatelor cu privire la accidentele de muncă și transmiterea acestora în adresa Eurostat;
- Producerea și diseminarea datelor privind cazurile recunoscute de boli profesionale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025-2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind sănătatea și securitatea la locul de muncă sunt prezentate în **Tabelul 26.**

Tabelul 26. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statisticii privind sănătatea și securitatea la locul de muncă

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
526,54	456,4	-	-	70,0

18.2.5 Venituri și condiții de viață

Subcapitol 18.2.5.1 Cercetarea privind bugetele gospodăriilor casnice

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind statistica veniturilor și a condițiilor de viață include:

1. Hotărârea Guvernului nr. 471/2006 privind anchetele statistice în domeniul social pe gospodării;
2. Ordinul BNS nr. 82/2018 privind aprobarea instrumentarului CBGC;
3. Legea nr. 152/2012 privind minimul de subzistență;
4. Hotărârea Guvernului nr. 285/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind calculul mărimii minimului de subzistență;
5. Hotărârea Guvernului nr. 851/2005 privind crearea sistemului de monitorizare și evaluare a sărăciei.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind statistica veniturilor și a condițiilor de viață sunt: Regulamentul (UE) 2019/1700; Regulamentul delegat (UE) 2023/126; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2094;.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice (CBGC) este Direcția statistica nivelului de trai (DSNT) din cadrul BNS. DSNT cuprinde 9 unități, 7 persoane de facto *(a se vedea Tabelul 20).*

De asemenea, alte Direcții din cadrul BNS care susțin activitatea DSNT sunt:

- Direcția generală metode și inovații statistice – eșantionare și ponderare;
- Direcția proiectare aplicații – dezvoltarea de software informatic;
- Direcția colectarea datelor în gospodării (coordonarea rețelei de intervievatori, care include 130 de intervievatori și 26 de supraveghetori (în cadrul centrelor statistice regionale).

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a cadrului normativ, privind statistica veniturilor și a condițiilor de viață.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind cercetarea privind bugetele gospodăriilor casnice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC), precum și transmiterea acestora la Eurostat.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice, sunt prezentate în **Tabelul 27**. *Subcapitol 18.2.4.2 Sănătatea și securitatea la locul de muncă.*

Tabelul 27. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite

1682,7	1490,1	192,60	Banca Mondială	-

Subcapitole: 18.2.5.2. Cercetări europene armonizate privind utilizarea timpului[19]

18.2.5.3 Venituri, incluziune socială și condițiile de trai

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind venituri, incluziune socială și condiții de viață include:

1. Hotărârea Guvernului nr. 471/2006 privind anchetele statistice în domeniul social pe gospodării.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind venituri și condiții de trai sunt: Regulamentul UE 2019/1700; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2180; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2181; Regulamentul delegat (UE) ale Comisiei: 2020/256; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2242; Regulamentul delegat (UE) 2020/258; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1721; Regulamentul delegat (UE) 2021/466; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2052; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2498; Regulamentul delegat (UE) 2023/212; Regulamentul 2024/2915.Regulamentul delegat (UE) 2025/367.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă cu dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor EU-SILC este Direcția statistica nivelului de trai **(**DSNT**)** din cadrul BNS.

- Direcția colectarea datelor în gospodării acordă suport în colectarea datelor și coordonarea rețelei de intervievatori, care include 130 de intervievatori și 26 de supraveghetori (în cadrul centrelor statistice regionale).

Tabelul 28. Capacități administrative ale BNS (privind EU-SILC): DSNT

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	**7**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind veniturile, incluziunea socială și condițiile de trai, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

[19] Eurostat planifică următoarea rundă a cercetării TUS pentru anul 2032.

- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea Metodologiei și Instrumentarului Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind veniturile, incluziunea socială și condițiile de trai, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Planul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind venituri, incluziune socială și condiții de viață, sunt prezentate în **Tabelul 28.**

Tabelul 29. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind veniturile, incluziunea socială și condițiile de viață

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
4947,60	3028,04	192,6	-	1727,0

Subcapitol 18.2.5.4 Calitatea vieții

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind calitatea vieții include:

1. Ordinul BNS nr. 84/2024 privind aprobarea Metodologiei anchetei asupra forței de muncă;
2. Ordinul BNS nr. 82/2018 privind aprobarea instrumentarului HBS.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor referitoare la calitatea vieții este reprezentată de: Regulamentul UE 2019/1700; Comunicarea Comisiei către Consiliul şi Parlamentul European - Dincolo de PIB: măsurarea progreselor într-o lume în schimbare.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea statisticii calității vieții este Direcția statistica nivelului de trai **(**DSNT**)** din cadrul BNS.

Tabelul 30. Capacități administrative ale BNS: DSNT

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	**7**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a cadrului normativ, pentru statisticile privind calitatea vieții.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind calitatea vieții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind calitatea vieții.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" referitoare la calitatea vieții, sunt prezentate în **Tabelul 30.**

Tabelul 31. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind calitatea vieții

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
831,7	134,7	-	-	697,0

18.2.6 Protecția socială

Subcapitol 18.2.6.1 Protecția socială (SESPROS)

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind protecția socială include, în principal:

1. Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003;
2. Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală;
3. Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale;
4. Legea nr. 1585/1998 privind asigurarea obligatorie de asistență medicală;
5. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială (LOS);
6. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 privind Programul de lucrări statistice;
7. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208/2015 privind clasificarea bugetară;

8. Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii;
9. Legea nr. 1544/1993 privind asigurarea pensiilor pentru militari și persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne;
10. Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru anumite categorii de cetățeni;
11. Legea nr. 1591/2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale;
12. Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale;
13. Legea nr. 756/1999 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale;
14. Legea nr. 156/2019 privind acordarea de indemnizații în caz de deces al unuia dintre soți;
15. Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj;
16. Legea nr. 909/1992 privind protecția socială a cetățenilor care au suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl;
17. Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani;
18. Legea nr. 133/2008 privind asistența socială;
19. Legea nr. 123/1998 privind capitalizarea plăților periodice;
20. Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii;
21. Legea nr. 110/2025 cu privire la educația, fizică și sport;
22. Legea nr. 827/2000 privind fondul de susținere a populației;
23. Legea nr. 123/2010 privind serviciile sociale;
24. Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat;
25. Legea nr. 317/2024 cu privire la veteranii de război;
26. Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație;
27. Legea nr. 147/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative;
28. Legea nr. 1111/1997 privind asigurarea activității Președintelui Republicii Moldova;
29. Legea nr. 39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari;
30. Legea nr. 127/2020 privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19;
31. Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice;
32. Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002 privind alocațiile adresate familiilor cu copii;
33. Hotărârea Guvernului nr. 1245/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de stabilire, calcul și calcul al plății indemnizației pentru paternitate;
34. Hotărârea Guvernului nr. 334/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind funcționarea taberelor de odihnă și întreținere a sănătății pentru copii și adolescenți;
35. Hotărârea Guvernului nr. 290/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind prestațiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a asiguraților prin tratament balnear;

36. Hotărârea Guvernului nr. 917/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calcularea și plata indemnizației viagere pentru sportivii de performanță;
37. Hotărârea Guvernului nr. 78/1194 privind modul de calculare a vechimii în serviciu, de stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor pentru personalul militar, persoanele din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne, colaboratorii Centrului Național Anticorupție și din sistemul penitenciar;
38. Alte acte normative naționale cu privire la prestații sociale.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind protecția socială (ESSPROS), este: Regulamentul (CE) nr. 458/2007; Regulamentul (CE) nr. 1322/2007; Regulamentul (CE) nr. 10/2008; Regulamentul (UE) nr. 263/2011; Regulamentul (UE) nr. 110/2011.

Cadrul administrativ

Statisticile privind protecția socială se bazează, în principal, pe datele administrative furnizate de Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Agenția pentru Gestionarea Serviciilor cu Specializare Înaltă, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Casa Națională de Asigurări Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină, care participă în cadrul Programului anual de lucrări statistice, aprobat de guvern și prin urmare, la producerea de statistici oficiale privind protecția socială. Printre acestea, principalul furnizor de date este Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS). CNAS generează date din sistemul informațional „Protecția Socială" care formează registrul persoanelor asigurate, inclusiv al beneficiarilor de drepturi sociale; stabilirea și plata pensiilor, a alocațiilor și a altor prestații sociale. În cadrul BNS, Direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea domeniul protecția socială este Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).

Tabelul 32. Capacități administrative ale BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**4**	**1**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind protecția socială (SESPROS), vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea Instrumentarului cercetării Cheltuieli cu prestațiile sociale și veniturile instituțiilor non-profit, care deservesc gospodăriile;
- Elaborarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind protecția socială (SESPROS), vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Compilarea și diseminarea statisticilor conform Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare a actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind protecția socială (ESSPROS) sunt prezentate în **Tabelul 32.**

Tabelul 32. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statisticii protecției sociale.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1487,0	643,0	-	-	844,0

18.2.7. Justiția și criminalitatea

Subcapitol 18.2.7.1 Siguranță și criminalitate

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile referitoare la siguranță și criminalitate include:

Colectarea și producerea de statistici privind criminalitatea:

1. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială (LOS);
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 privind Programul de lucrări statistice;
3. Legea nr. 216/2003 privind Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni;
4. Hotărârea Guvernului nr. 633/2007 privind aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice";
5. Hotărârea Guvernului nr. 328/2012 privind aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice";
6. Hotărârea Guvernului nr. 317/2020 privind organizarea și funcționarea Serviciului Tehnologii Informaționale.

Colectarea și producerea de statistici din domeniul justiției:

7. Hotărârea Guvernului nr. 748/2024 cu privire la Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească;
8. Hotărârea Guvernului nr. 437/2018 privind organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Sectorul criminalitate și justiție:

9. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV/2002;
10. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV/2003;
11. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI/2008, utilizat și pentru clasificarea contravențiilor.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind siguranța și criminalitatea include: Directiva 2002/90/CE, Directiva 2011/36/EU, Directiva 2013/40/EU (acțiuni de transpunere sunt incluse în Capitolul 24 „Justiție, libertate, securitate"); Gentlemen's agreement 52005XG0303(01), link Stockholm Programme.

Cadrul administrativ

La implementarea Programului anual de lucrări statistice, aprobat anual de Guvern, precum și la elaborarea statisticilor oficiale privind criminalitatea și justiția participă Serviciul Tehnologii Informaționale (STI) și Inspectoratul General al Poliției (Inspectoratul Național de Securitate Publică) aflate în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, precum și de Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească și Administrația Națională a Penitenciarelor, aflate în subordinea Ministerului Justiției. STI este o autoritate administrativă din subordinea MAI, care asigură administrarea, întreținerea și dezvoltarea infrastructurii de tehnologie a informației și comunicațiilor, furnizarea de servicii legate de eliberarea și informațiilor în domeniile sale de activitate, precum și implementarea politicii de stat în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor în sfera de competență a ministerului. Personalul STI este de 110 unități.

Tabelul 33. Capacități administrative ale STI al MAI

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
2	**2**	**0**

Colectarea datelor cu privire la traficul de ființe umane este realizată de Inspectoratul Național de Investigații, având un total de 383 de unități. În cadrul inspectoratului funcționează Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, având 21 unități de personal.

În cadrul BNS, Direcția responsabilă pentru centralizarea datelor administrative de la instituțiile relevante și diseminarea statisticilor oficiale privind criminalitatea și justiția penală este Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).

Tabelul 34. Capacități administrative BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**4**	**1**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind siguranța și criminalitatea, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Elaborarea proiectului de Ordin cu privire la punerea în aplicare a Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice (CICSS).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind siguranța și criminalitate, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la criminalitate și justiția penală conform Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice.
- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la traficul de persoane.

Acțiuni de digitalizare a activității Agenției de Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, dezvoltare a sistemului electronic de management a persoanelor condamnate sunt prevăzute în capitolul 23 „Justiție și drepturile fundamentale", precum și acțiunea de implementare a unui sistem de informații destinat creării și administrării Registrului de informații criminalistice și criminologice, compatibil cu sistemele de informații partajate la nivel național/internațional este prevăzută în capitolul 24 „ Justiție, libertate și securitate".

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind siguranța și criminalitatea, sunt prezentate în **Tabelul 35.**

Tabelul 35. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la siguranța și criminalitate

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite

1174,4	332,4	741	Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD)	101

Subcapitol 18.2.7.2 Violența bazată pe gen

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile referitoare la violența bazată pe gen include:

1. Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv art.8 care prevede că: „*organele centrale de specialitate (Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției), în limita competențelor lor, colectează sistematic date statistice pe domenii dezagregate pe sexe, oferă sprijin în realizarea de cercetări privind fenomenul violenței în familie";*
2. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
3. Programul național de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie pentru anii 2023-2027 și Planul său de acțiuni (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 332/2023), conform Obiectivului specific 4.4, acțiunile 4.4.5, 4.4.6;
4. Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 privind aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (acțiunile 49 și 50);
5. Dispoziția Guvernului privind aprobarea Setului de măsuri pentru implementarea recomandărilor GREVIO privind punerea în aplicare a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) 2024-2028.

Legislația UE care prevede colectarea datelor, publicarea și diseminarea de statistici privind violența împotriva femeilor sau violența domestică este Directiva (UE) 2024/1385 (acțiuni de transpunere a Directivei sunt prevăzute în capitolul 23). Realizarea la intervale regulate, de cercetări în rândul populației/gospodăriilor pentru a evalua prevalența și tendințele tuturor formelor de violență, cad sub incidența prezentei directive.

Cadrul administrativ

În cadrul BNS, direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor în domeniul violenței bazate pe gen este Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).

Tabelul 36. Capacități administrative ale BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**4**	**1**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind violența bazată pe gen, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea proiectului de ordin privind aprobarea Instrumentarului cercetării UE privind Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind violența bazată pe gen, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea cercetării statistice în gospodării ”Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală”, diseminarea rezultatelor și transmiterea datelor la Eurostat.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare a Cercetării privind ”Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală” conform manualului Eurostat și acțiunilor, planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” referitoare la violența bazată pe gen, sunt prezentate în **Tabelul 37.**

Tabelul 37. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la violența bazată pe gen

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
7977,5	421,4	717,9	UN WOMEN and UNFPA, ,,Empowering Equality: Strengthening Gender Data Systems for Sustainable	6838,2

			Development in ECA	

18.2.8 Cultură și sport

Subcapitol 18.2.8.1 Cultură și sport

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind cultura și sportul include:

1. Legea nr. 413/1999 privind cultura;
2. Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare;
3. Legea nr. 116/2014 privind cinematografia;
4. Legea nr. 160/2017 privind bibliotecile;
5. Legea nr. 262/2017 privind muzeele;
6. Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile publice.

Chestionarele și instrucțiunile pentru completarea acestora (inclusiv definițiile) privind activitatea instituțiilor de învățământ artistic extrașcolar, a sălilor de cinema, a muzeelor/galeriilor, a instituției de teatru și concerte, a organizațiilor de concerte impresare și a circului, a caselor de cultură și a bibliotecilor sunt aprobate prin Ordinele BNS nr. 88/2017 și nr. 51/2022.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind cultura și sportul este: Rezoluția nr. 95/C 327/01 a Consiliului; Rezoluția nr. 97/C 36/04 a Consiliului; Rezoluția nr. 2007/C 287/01 (Acțiuni de transpunere sunt incluse la Capitolul 26 ”Educație și cultură”); Regulamentul (UE) 2021/816 (Acțiuni de transpunere sunt incluse la Capitolul 26 ”Educație și cultură”); Council Resolution on the EU Work Plan For Culture 2023–2026; Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2013 ; Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind promovarea integrării tematicii legate de tineret în procesele decizionale în materie de politici din Uniunea Europeană.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă pentru producerea statisticilor în domeniul culturii și sportului este Direcția statistica educației, științei și culturii (DSEȘC). Direcția este, de asemenea, responsabilă pentru educația formală și știință.

Statisticile privind cultura și sportul sunt elaborate cu sprijinul Ministerului Culturii și al Ministerului Educației și Cercetării.

Tabelul 38. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante

5	**3**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind cultura și sportul, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii culturii (Activitatea unităţilor cultural artistice, participarea populației la activități culturale);
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii sportului (activitatea unităţilor sportive, participarea populației la sport).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind cultura și sportul, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul culturii (activitatea unităţilor cultural artistice, participarea populației la cultură);
- Dezvoltarea capacităților personalului instituțiilor de cultură de colectare/ raportare a datelor statistice;
- Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul sportului (activitatea unităţilor sportive, participarea populației la sport).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” pentru elaborarea statisticilor privind cultura și sportul sunt prezentate în **Tabelul 39.**

Tabelul 39. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind cultura și sportul

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1031,44	448,35	-	-	583,09

II. STATISTICI ECONOMICE

18.3.1 Conturi și statistici macroeconomice

Subcapitole

18.3.1.1 Euroindicatori/ PIEE,
18.3.1.2 Procedura privind dezechilibrele macroeconomice (PDM)
18.3.1.3 Sistemul european de conturi
18.3.1.4 Conturile sectoriale anuale;
18.3.1.5 Conturile sectoriale trimestriale
18.3.1.6 Conturile naționale trimestriale și anuale: agregatele principale
18.3.1.7 Tabelele resurselor, utilizărilor și de intrări-ieșiri
18.3.1.8 Conturi regionale
18.3.1.9 Monitorizarea resurselor proprii Venitul Net Brut (VNB)
18.3.1.10 Monitorizarea resurselor proprii, taxa pe valoarea adăugată (TVA)
18.3.1.11 Pensii privind asigurările sociale

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind conturi și statistici macroeconomice este:

1. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
2. Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei;
3. Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală;
4. Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanţiile de stat şi recreditarea de stat;
5. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 privind Planul anual de lucrări statistice pentru 2025;

Ordine ale Biroului Național de Statistică (BNS), inclusiv:

6. Ordinul BNS nr. 18(a)/2017 privind aprobarea Metodologiei și metodelor de elaborare a produsului intern brut regional;
7. Ordinul BNS nr. 35/2022 privind aprobarea Politicii de revizuire a datelor, metadatele statistice elaborate de BNS.

Publicații elaborate de BNS care cuprind date statistice privind conturile naționale:

8. Conturi naționale și regionale, edițiile 2002-2023;
9. Anuarul statistic, edițiile 2002-2023;
10. Moldova în cifre, manual statistic de buzunar, edițiile 2006-2024.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor de conturi și macroeconomice, este: Communication of the Commission to the European Parliament and the Council on Eurozone statistics towards improved methodologies for Eurozone statistics and indicators; Regulamentul (UE) nr. 1176/2011; Regulamentul (UE) nr. 1174/2011; Regulamentul (UE)

nr. 549/2013; Regulamentul delegat (UE) nr. 2015/1342; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 724/2014; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2304 al Comisiei; Regulamentul delegat (UE) 2015/1365; Regulamentul (UE) 2023/734; Regulamentul (CE) nr. 2223/96; Regulamentul (CE) nr. 448/98; Regulamentul (CE) nr. 1889/2002; Decizia Comisiei din 22 februarie 1994; Regulamentul (UE, Euratom) 2022/615 (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 ”Prevederi financiare și bugetare”); Regulamentul (UE) 2019/516; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1546; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2493 (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 ”Prevederi financiare și bugetare”); Decizia (UE, EURATOM) 2020/2053 (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 ”Prevederi financiare și bugetare”); Regulamentul (UE, Euratom) nr. 609/2014 (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 ”Prevederi financiare și bugetare”); Regulamentul delegat (UE) 2020/2147; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1947; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1948 (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 ”Prevederi financiare și bugetare”); Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1949; Regulamentul (UE, Euratom) 2021/768.

Cadrul administrativ

Instituțiile responsabile pentru producerea și diseminarea datelor privind statistici de conturi și macroeconomice, sunt:

BNS, în special Direcția generală conturi naționale (DGCN): este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticilor privind *Conturile naționale, Conturile sectoriale anuale, Conturile sectoriale trimestriale, Conturile naționale trimestriale și anuale, agregatele principale, Tabelele resurselor utilizărilor și intrărilor ieșirilor, Conturile regionale, Monitorizarea resurselor proprii, Venitul Național Brut, Monitorizarea resurselor proprii, taxa pe valoarea adăugată (TVA), Drepturile de pensie acumulate la zi în cadrul asigurărilor sociale.*

Tabelul 40. Capacități administrative ale BNS: DGCN

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
13	**8**	**5**

BNS, cu următoarele diviziuni structurale de sprijin**:**

- Direcția statistica prețurilor de consum: cu 7 posturi și 3 angajați de facto;
- Direcția statistica comerțului exterior: cu 7 posturi și 6 angajați de facto;
- Direcția generală statistica întreprinderilor: cu 29 de posturi și 16 angajați de facto;
- Direcția statistica forței de muncă: cu 8 posturi și 6 angajați de facto.

Ministerul Finanțelor (MF), cu următoarele departamente structurale:

- Direcția raportare din cadrul Direcției Generale Trezoreria de Stat
- Secțiunea analiză, strategie și risc din cadrul Direcției Generale Datoria Sectorului Public și Asistență Externă

Tabelul 41. Capacități administrative ale MF: DR și SASR

Direcția raportare (DR) din cadrul Direcției Generale Trezoreria de Stat: (DGTS)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
7	**5**	**2**
Secția analiză, strategie și risc (SASR) din cadrul Direcției Generale Datoria Sectorului Public și Asistență Externă (DGDSPAE)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
4	**2**	**2**

Banca Națională a Moldovei (BNM), Departamentul Statistică și Date (DSD), cu direcțiile:

- Direcția Statistică Monetară și Financiară (DSMF) cu 10 posturi, inclusiv 1 post vacant;
- Direcția Statistica Sectorului Extern (DSCI) cu 16 posturi, din care 2 posturi vacante.

Tabelul 42. Capacități administrative ale BNM: DSMF și DSSE

Direcția Statistică Monetară şi Financiară (DSMF)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
10	**9**	**1**
Direcția Statistică Conturi Internaționale (DSCI)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
16	**14**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind pensiile și asigurările sociale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei elaborării conturilor naționale;

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind pensiile și asigurările sociale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni**:**

- Alinierea în continuare a conturilor naționale în conformitate cu cerințele Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010) și punerea în aplicare a regulamentelor (UE) privind conturile naționale nefinanciare. Transmiterea datelor și rapoartelor de calitate către Eurostat.
- Compilarea tabelului resurse - utilizări pe baza SEC 2010;
- Elaborarea calculelor cu privire la Venitul Național Brut (VNB) în corespundere cu ESA 2010.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" referitoare la conturi și statistici macroeconomice, sunt prezentate în **Tabelul 43.**

Tabelul 43. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica macroeconomică

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
12389,7	3610,8	192,6	Uniunea Europeană	8586,3

Subcapitol 18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația relevantă UE este formată din următoarele acte:

- **Regulamentul (CE)** nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 ianuarie 2005 *privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe*, inclusiv modificările operate prin **Regulamentul (UE)** nr. 555/2012 al Comisiei din 22 iunie 2012 *de modificare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, în ceea ce privește actualizarea cerințelor referitoare la date și la definiții*;
- **Regulamentul (CE)** nr. 601/2006 al Comisiei din 18 aprilie 2006 *de punere în aplicare al Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul și procedura de transmitere de date*, inclusiv modificările operate prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 228/2014 al Comisiei din 10 martie 2014 *de modificare a Regulamentului (CE) nr. 601/2006 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind*

statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, cu privire la formatul și la procedura pentru transmiterea de date;

- **Regulamentul (CE)** nr. 1055/2008 al Comisiei din 27 octombrie 2008 *de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind criteriile de calitate și calitatea raportării statisticilor referitoare la balanța de plăți*, inclusiv modificările operate prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1472 al Comisiei din 17 iulie 2023 *de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1055/2008 în ceea ce privește frecvența cu care statele membre furnizează rapoartele lor privind calitatea (Text cu relevanță pentru SEE)*.

Regulamentul (CE) nr.184/2005 precizează, în special, informațiile statistice pe care Comisia trebuie să le obțină din partea statelor membre pentru realizarea statisticilor comunitare privind balanța de plăți, comerțul internațional cu servicii și investițiile străine directe. În scopul elaborării și diseminării acestor statistici comunitare, Comisia și statele membre cooperează și se consultă reciproc cu privire la calitatea datelor furnizate și modalitățile de diseminare a acestora.
Regulamentul se bazează pe prevederile metodologice ale Manualului Balanței de plăți și poziției investiționale internaționale a FMI, ediția a 6-a (BPM6), recomandări metodologice care sunt utilizate și de către BNM.

Totodată, regulamentul prevede mai multe seturi de statistici ce urmează a fi prezentate către Comisie de către toate țările membre, conform anexelor la regulament (revizuite prin Regulamentul (UE) nr. 555/2012 al Comisiei din 22 iunie 2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, în ceea ce privește actualizarea cerințelor referitoare la date și a definițiilor).

De menționat că UE planifică să modifice Regulamentul (CE) nr. 184/2005, în vederea includerii noilor recomandări metodologice de compilare în baza Manualului balanței de plăți și a poziției internaționale investiționale a FMI (ediția a 7-a), care a fost aprobat în prima jumătate a anului 2025..

Deși o parte din datele solicitate conform Regulamentului (CE) nr. 184/2005 sunt produse de către BNM (în special Balanța de plăți trimestrială, poziția investițională internațională trimestrială și unii indicatori aferenți acestora în distribuție geografică), acestea nu dispun de distribuția geografică sau nivelul de detaliere solicitat. În ceea ce privește balanța de plăți lunară, aceasta încă nu se produce de către BNM.

Concomitent, în conformitate cu art. 7 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2021/1230 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind plățile transfrontaliere în Uniune „*Statele membre nu trebuie să prevadă obligații naționale de raportare pe bază de decontări ale prestatorilor serviciilor de plată pentru statistica balanțelor de plăți aferente operațiunilor de plată ale clienților lor*.”. Statistica produsă de BNM se bazează

substanțial pe Raportul privind operațiunile internaționale (HCA al BNM nr. 61/1997), care în esență este interzis prin Regulamentul (UE) 2021/1230.

În privința **Regulamentului (CE)** nr. 601/2006 și **Regulamentului (CE)** nr. 1055/2008 nu sunt prevăzute acțiuni normative.

La 9 ianuarie 2025, de către Comitetul Executiv al BNM a fost aprobată foaia de parcurs pentru alinierea statisticii balanței de plăți, poziției investiționale internaționale și datoriei externe a Republicii Moldova, la cerințele Uniunii Europene, formulată în baza recomandărilor primite de la experți din UE prin intermediul misiunii TAIEX. În perioada imediat următoare se va iniția implementarea acțiunilor prioritare, preconizate pe termen scurt în foaia de parcurs.

Cadrul administrativ

Direcția statistica sectorului extern (DSSE) din cadrul Departamentului Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticii sectorului extern, inclusiv balanța de plăți, poziția investițională internațională, statistica comerțului internațional cu servicii și statistica privind investițiile străine directe.

Tabelul 44. Capacități administrative ale BNM: DSSE din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	**14**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederile regulamentelor UE nr. 184/2005, nr. 601/2006 și nr. 1055/2008. Totuși, este necesară revizuirea de către BNM a cadrului normativ secundar (*regulamente, instrucțiuni, ghiduri etc.*) în vedere asigurării colectării, procesării și producerii statisticii oficiale în conformitate cu detalierea și termenii prevăzuți în Regulamentul (CE) nr. 184/2005.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative a fost identificată următoare activitate:

- ➢ Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE – ianuarie 2028.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa „A” din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană inclusiv în **Tabelul 45** de mai jos.

Tabelul 45. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind balanța de plăți și poziția internațională investițională

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
300,44*	-	-	-	-

*Costurile sunt acoperite din bugetul BNM.

Subcapitol 18.3.1.13 Remunerarea și pensiile personalului UE

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind remunerarea și pensiile personalului UE este:

Legislația națională privind gestionarea resurselor umane publice:

1. Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
2. Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
3. Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
4. Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice;
5. HG nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public;
6. Legea nr. 25/2008 privind Codul de conduită al funcționarului public.

Legislația națională privind remunerarea functionarilor publici:

7. Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
8. Legea nr. 418/2023 bugetului de stat (legi specifice în fiecare an);
9. HG nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Legislația națională privind sistemul public de pensii:

10. Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii;
11. Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale;
12. HG nr. 165/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor.

Legislația națională privind domeniul statistic

13. Ordinul BNS nr. 50/2018 privind aprobarea Metodologiei de calcul a Indicelui Prețurilor de Consum.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind remunerarea și pensiile personalului UE este: Regulamentul nr. 31 (EEC), 11 (EAEC).

Cadrul administrativ

În cadrul BNS, subdiviziunile responsabile de indicatorii utilizați pentru estimarea remunerării și pensiilor personalului UE sunt:

- Direcția de statistica pieței muncii;
- Direcția de statistică a prețurilor de consum;
- Direcția generală conturi naționale;

Tabelul 46. Capacități administrative ale BNS: DSPM, DSPC, DCN

Direcția de statistica pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
8	**6**	**2**
Direcția de statistică a prețurilor de consum (DSPC)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
7	**3**	**4**
Direcția generală conturi naționale (DGCN)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
13	**8**	**5**

Direcția managementul funcției publice (DMFP) din cadrul *Cancelariei de Stat (CS) este* responsabilă de gestionarea resurselor umane din administrația publică.

Tabelul 47. Capacități administrative ale CS: DMFP

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
10	**7**	**3**

Direcția politici salariale (DPS) din cadrul *MF* este responsabil de politica privind remunerarea în sectorul bugetar, inclusiv remunerarea funcționarilor publici.

Tabelul 48. Capacități administrative ale MF: DPS

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
8	**5**	**3**

Direcția politici de asigurări sociale (DPAS) din cadrul *Ministerului Muncii și Protecției Sociale* (MMPS) este responsabil de politica de asigurări sociale, inclusiv de politica privind pensiile.

Tabelul 49. Capacități administrative ale MMPS: DPAS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**4**	**1**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Articolele 64-65 și anexa XI pentru salarii și coeficienți corectori, articolul 83 și anexa XII pentru pensii din Regulamentul nr. 31 (CEE), 11 (CEEA) de stabilire a Statutului funcționarilor și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice, precum și modificările ulterioare nu conțin prevederi de transpunere.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Articolele 64-65 și anexa XI pentru salarii și coeficienți corectori, articolul 83 și anexa XII pentru pensii din Regulamentul nr. 31 (CEE), 11 (CEEA) de stabilire a Statutului funcționarilor și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice, precum și modificările ulterioare nu conțin prevederi de implementare.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

La Subcapitol 18.3.1.13 Remunerarea și pensiile personalului UE nu sunt prevăzute costuri întrucât nu sunt acțiuni de transpunere și implementare a actelor juridice UE.

Subcapitol 18.3.1.14 Conturile financiare

Prezentare generală a situației

Conturile financiare ale Republicii Moldova (RM) sunt elaborate în baza principiilor metodologice ale Sistemului de Conturi Naționale (SCN) adoptate în 2008 în comun cu FMI, BM, UE, OCDE și ONU. Conturile financiare (*atât cele anuale, cât și cele trimestriale*) sunt întocmite de către BNM. În același timp, BNM interacționează în mod regulat cu Biroul Național de Statistică, Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare și alte autorități naționale pentru schimbul de informații, furnizarea estimărilor, analiza și validarea rezultatelor obținute. Cooperarea dintre BNM și instituțiile menționate este asigurată prin acorduri bilaterale de cooperare.

Cadrul legislativ

Legislația relevantă UE este formată din următoarele acte:
- **Regulamentul (UE)** nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 *privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea*

Europeană (Text cu relevanță pentru SEE), inclusiv modificările operate prin Regulamentul delegat (UE) 2015/1342 al Comisiei din 22 aprilie 2015 *de modificare a metodologiei de clasificare a produselor în funcție de domeniul de activitate, din anexa A la Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)*;

- **Regulamentul de punere în aplicare (UE)** 2016/2304 al Comisiei din 19 decembrie 2016 *referitor la modalitățile, structura, periodicitatea și indicatorii de evaluare ai rapoartelor privind calitatea datelor transmise în temeiul Regulamentului (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)*;

- **Regulamentul de punere în aplicare (UE)** nr. 724/2014 al Comisiei din 26 iunie 2014 *privind standardul de schimb pentru transmiterea de date solicitate prin Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană (Text cu relevanță pentru SEE)*.

În anul 2025 au fost publicate noile standarde internaționale aferente Sistemului de conturi naționale. Astfel, Regulamentul (UE) nr. 549/2013 urmează a fi revizuit și actualizat.

Terminologia și metodologia utilizată de către BNM la elaborarea statisticii conturilor financiare sunt în concordanță cu definițiile Sistemului de conturi naționale, ediția 2008, pe care se bazează și Regulamentul (UE) nr. 549/2013. Prin urmare, nu sunt preconizate acțiuni normative, fiind necesare unele activități de implementare a prevederilor actelor sus menționate.

Cadrul administrativ

Direcția statistică monetară și financiară (DSMF) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea conturilor financiare, implicând trei executori și șeful direcției.

Angajații direcției, implicați în compilarea conturilor financiare, sunt responsabili de colectarea și analiza datelor primare, elaborarea estimărilor, producerea datelor conturilor financiare și compilarea materialelor analitice corespunzătoare, validarea calculelor, estimărilor și materialelor analitice aferente. În același timp, se analizează în permanență eventualele modalități de dezvoltare a conturilor financiare.

Tabelul 50. Capacități administrative ale BNM: DSMF din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
10	**9**	**1**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor Regulamentelor UE nr. 549/2013, nr. 2016/2304 și nr. 724/2014, fiind necesare doar acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

BNM a finalizat compilarea tranzacțiilor financiare, datele fiind diseminate (la început ca date experimentale), iar în perioada următoare va continua procesul de aliniere la cerințele ESA 2010, cu stabilirea următoarele obiective pe termen mediu:

- reducerea decalajului de timp pentru producerea datelor (*până la sfârșitul anului 2026*);
- dezvoltarea procesului decompilare „*altor fluxuri"*, care împreună cu fluxurile din tranzacțiile financiare, vor permite explicarea modificărilor în stocuri (*până la sfârșitul anului 2030*);
- compilarea datelor neconsolidate (actualmente pentru mai multe sectoare datele sunt produse doar consolidat); procesul se află în derulare și depinde preponderent de disponibilitatea datelor sursă (*de ex. disponibilitatea datelor detaliate ale administrației publice, datele privind interacțiunea societăților comerciale nefinanciare etc.*);
- îmbunătățirea acoperirii sectoriale, în special în ceea ce privește sectorul financiar și sectorul gospodăriilor. Acest proces este în derulare și depinde de disponibilitatea datelor.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative de transpunere și implementare a actelor UE în legislația națională privind conturile financiare constituie suma de 65,86 mii lei (costuri acoperite din bugetul BNM).

Subcapitol 18.3.1.15 Indicatori monetari și financiari

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația relevantă UE este formată din următoarele acte:

- Regulamentul (UE) nr. 1072/2013 al Băncii Centrale Europene din 24 septembrie 2013 privind statisticile referitoare la ratele dobânzii practicate de instituțiile financiare monetare (reformare)(BCE/2013/34);
- Regulamentul (UE) 2021/379 al Băncii Centrale Europene din 22 ianuarie 2021 privind posturile din bilanț ale instituțiilor de credit și ale sectorului instituții financiare monetare (reformare)(BCE/2021/2).

Cadrul administrativ

Direcția statistică monetară și financiară (DSMF) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și difuzarea statisticii monetare. În procesul de transpunere și implementare a actelor UE aferente statisticii în domeniul asigurărilor este implicat un angajat și șeful direcției.

Tabelul 51. Capacități administrative ale BNM: DSMF din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
10	**9**	**1**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor Regulamentelor UE nr. 1072/2013 și nr. 2021/379.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative au fost identificate următoarele activități:

- ➢ Revizuirea și actualizarea cerințelor de raportare în vederea conformării cu cerințele UE - decembrie 2027;
- ➢ Dezvoltarea și îmbunătățirea statisticilor referitoare la societățile de asigurări, organizațiile de credit nebancare - decembrie 2027;
- ➢ Dezvoltarea procesului de verificare încrucișată a datelor referitoare la statisticile monetare și financiare - decembrie 2027;
- ➢ Elaborarea procedurii controalelor tematice – februarie 2026;
- ➢ Continuarea automatizării procesului de elaborare a statisticilor monetare și financiare

Subcapitol 18.3.1.16 Statistici privind finanțele publice - Metodologie

18.3.1.17. Statistici privind finanțele publice – Producerea datelor

18.3.1.18. Statistici privind finanțele publice – Metodologia II

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind finanțele publice este:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea fiscal-bugetară;

3. Legea nr. 113/2007 contabilității;
4. Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale;
5. Legea bugetului de stat anual;
6. Legea nr. 419/2006 privind datoria sectorului public, garanțiile administrației centrale și împrumuturile din împrumuturi de stat;
7. Legea nr. 548/1995 privind Banca Națională a Moldovei;
8. Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 privind anumite măsuri de aplicare a Legii nr. 419/2006 privind datoria sectorului public, garanțiile administrației centrale și împrumuturile din împrumuturi de stat impune Ministerului Finanțelor să compileze și să disemineze date privind datoria și conferă Ministerului Finanțelor autoritatea de a colecta date privind datoria de la alte agenții;
9. Hotărârile Guvernului pentru aprobarea Programului de lucrări statistice anuale;
10. Normele privind execuția în numerar a bugetelor componente ale bugetului public național și a fondurilor extrabugetare prin contul unic de trezorerie al Ministerului de Finanțe, aprobate prin Ordinul Ministerului de Finanțe nr. 215/2015;
11. Planul de conturi și Normele privind contabilitatea și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 216/2015;
12. Clasificația bugetară aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208/2015.

Legislația relevantă UE privind finanțele publice este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) nr. 549/2013; Regulamentul (UE) 2023/734; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2304 al Comisiei; Regulamentul (CE) nr. 479/2009; Regulamentul (UE) nr. 220/2014 al Comisiei; Regulamentul (UE) nr. 679/2010; Regulamentul (UE) nr. 1177/2011 al Consiliului; Regulamentul (UE) nr. 1176/2011; Directiva 2011/85/UE a Consiliului; Regulamentul (CE) nr. 995/2001; Directiva (UE) 2024/1265.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea statisticii privind finanțele publice (GFS) în Republica Moldova sunt împărțite între mai multe instituții: BNS, MF și BNM.

BNS este responsabil pentru compilarea conturilor nefinanciare pentru toate sectoarele instituționale. Direcția responsabilă în cadrul BNS pentru producerea datelor privind statistica macroeconomică este Direcția generală conturi naționale (DGCN).

Tabelul 52. Capacități administrative ale BNS: DGCN

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
13	**8**	**5**

MF este responsabil de compilarea și diseminarea datelor privind executarea bugetului public național, operațiunile administrației publice, datoria administrației centrale, datoria publică brută și datoria externă, precum și transmiterea acestor date către Fondul Monetar Internațional (FMI). În cadrul MF este responsabil: Direcția generală al Trezoreriei de Stat/

Direcția raportare și Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă/ Secția analiză, strategie și risc.

Tabelul 53. Capacități administrative ale MF: DGTS/ DR și DGDSPAE/SASR

Direcția generală al Trezoreriei de Stat/ Direcția raportare (DGTS/DR)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
7	**5**	**2**
Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă/Secția analiză, strategie și risc (DGDSPAE/SASR)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
4	**2**	**2**

BNM este responsabilă de compilarea conturilor financiare pentru toate sectoarele instituționale, inclusiv pentru sectorul general guvernamental. Acționează în calitate de agent fiscal al statului și furnizează Ministerului Finanțelor rezultatele licitațiilor de titluri de stat. BNM este responsabilă de compilarea și diseminarea în cadrul SDDS a datelor privind:

I. Sectorul financiar:
- Instituțiile financiare de depozitare;
- Banca centrală;
- Ratele dobânzii.

II. Sectorul extern:
- Balanța de plăți;
- Rezervele internaționale și lichiditatea în valută;
- Poziția investițională internațională;
- Datoria externă;
- Cursurile de schimb.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind finanțele publice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de ordin privind aprobarea inventarului procedurii de deficit excesiv.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind finanțele publice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea statisticilor privind Statistica Finanțelor Publice (GFS) și Procedurile de Deficit Excesiv (EDP). Transmiterea datelor și rapoartelor de calitate către Eurostat.

- Elaborarea inventarului procedurii de deficit excesiv.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" referitoare la statistica finanțelor publice (GFS), sunt prezentate în **Tabelul 54.**

Tabelul 54. Estimarea costurilor de implementare ale activităților planificate în domeniul statistica finanțelor publice

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
8253,5	1599,5	-	-	6654,0

18.3.2 Statistica întreprinderilor

Subcapitol 18.3.2.1 Registrele business și unități statistice

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind Registrele business și unități statistice este:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 40/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a indicatorilor statistici privind demografia întreprinderilor.

Legislația relevantă UE privind registrele business și unități statistice este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) 2019/2152; Regulamentul (CEE) nr. 696/93; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197 ; Regulamentul (CE) nr. 295/2008; Regulamentul (CE) nr. 97/2009; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1840

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția surse de date alternative și instrumente inovatoare în statistică (DSDAIIS), este responsabilă de menținerea și actualizarea registrului business.

Direcții de sprijin: Direcția Generală Tehnologii Informaționale; Direcția generală metode și inovații statistice; Direcția generală statistica întreprinderilor; Centrele teritoriale de statistică; Direcția Diseminare și Comunicare.

Tabelul 55. Capacități administrative ale BNS: DSDAIIS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**3**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind registrele business și unități statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare și dezvoltare în învăţământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind registrele business și unități statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea indicatorilor suplimentari pentru demografia întreprinderilor (de exemplu high-growth enterprises) conform cerințelor UE;
- Reproiectarea sistemului informațional al Registrului întreprinderilor;
- Completarea Registrului întreprinderilor cu unitățile statistice lipsă conform cerințelor UE.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind registrele business și unități statistice și statisticile structurale ale întreprinderilor, sunt prezentate în **Tabelul 56.**

Tabelul 56. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind registrele business și unități statistice și statisticile structurale ale întreprinderilor

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1242,6	144,0	-	-	1098,6

Subcapitole:
18.3.2.2 Statisticile privind Ancheta structurală anuală (ASA) a întreprinderilor
18.3.2.3 PRODCOM
18.3.2.4. Statistici pe termen scurt (STS) ale întreprinderilor
18.3.2.5. Statistici privind filialele străine (FATS)

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind ASA, PRODCOM, STS, FATS este:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Ordinul BNS nr. 72/2023 cu privire la aprobarea Nomenclatorului produselor și serviciilor industriale (PRODMOLD, lista 2022);
4. Ordinul BNS nr. 68/2017 cu privire la aprobarea chestionarului statistic PRODMOLD-A „Ancheta statistică anuală a producției industriale”
5. Decizia Colegiului BNS nr. 5/4/2014 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a indicelui producției industriale;
6. Decizia Colegiului BNS, nr. 5/3/2014 privind aprobarea Metodologiei de calcul a indicelui cifrei de afaceri industriale;
7. Decizia Colegiului BNS, nr. 7/2008 privind aprobarea Metodologiei de calcul a indicelui prețurilor producției industriale;
8. Ordinul BNS nr. 40/2023 privind aprobarea Metodologiei de calculare a indicatorilor statistici privind demografia întreprinderilor;
9. Ordinele BNS cu privire la aprobarea instrumentarului statistic:
    - nr. 68/2017 privind aprobarea chestionarului statistic lunar PRETIND „Ancheta prețurilor producției industriale”;
    - nr. 63/2018 privind aprobarea chestionarului statistic IND-TS „Indicatori pe termen scurt în industrie”;
    - nr. 71/2019 privind aprobarea chestionarului statistic CONS-TS „Indicatori pe termen scurt în construcții”;
    - nr. 89/2023 privind aprobarea chestionarului statistic 1-AC „Autorizații de construire eliberate pentru clădiri” (trimestrial);
    - nr. 23/2020 privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial M1 „Câștiguri”.

Legislația relevantă UE privind statisticile structurale, PRODCOM, Statistici pe termen scurt ale întreprinderilor și Statistici privind filialele străine (FATS) este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) 2019/2152; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197; Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1003; Regulamentul (CE) nr. 184/2005.

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcției generale statistica întreprinderilor, în colaborare cu alte unități, este responsabilă de colectarea, validarea și difuzarea statisticilor structurale, PRODCOM, STS, și FATS.

Tabelul 57. Capacități administrative ale BNS: DGSÎ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
30	**21**	**9**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind ASA, PRODCOM, STS, FATS, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea Metodologiei vizând Statistica Filialelor Străine.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind ASA, PRODCOM, STS, FATS, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Realizarea cercetărilor din sectorul antreprenorial (Ancheta Structurală Anuală, Statistica filialelor străine) (32020R1197);
- Realizarea cercetării PRODCOM (32020R1197);
- Elaborarea Statisticilor pe Termen Scurt (STS) (32020R1197);

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind ASA, PRODCOM, STS și FATS, sunt prezentate în **Tabelul 58.**

Tabelul 58. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind ASA, PRODCOM, STS și FATS.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1039,7	351,0	-	-	688,7

Subcapitol 18.3.2.6 Investiții străine directe

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Nu sunt acte sau activități separate, fiind aplicabilă informația prezentată la Subcapitolul *[Statistici economice/Conturi și statistici macroeconomice] Balanța de plăți și poziția internațională investițională.*

Cadrul administrativ

Direcția statistica sectorului extern (DSSE) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticii sectorului extern, inclusiv balanța de plăți, poziția investițională internațională, statistica comerțului internațional cu servicii și statistica privind investițiile străine directe. În cadrul direcției sunt 16 angajați, dintre care 2 posturi sunt vacante, toți fiind implicați la anumite etape în procesul de producere și diseminare a statisticii, conform domeniului de responsabilitate.

Tabelul 59. Capacități administrative ale BNM: DSSE din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	**14**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederile regulamentelor UE nr. 184/2005, nr. 601/2006 și nr. 1055/2008. Totuși, este necesară revizuirea de către BNM a cadrului normativ secundar (*regulamente, instrucțiuni, ghiduri etc.*) în vedere asigurării colectării, procesării și producerii statisticii oficiale în conformitate cu detalierea și termenii prevăzuți în Regulamentul (CE) nr. 184/2005.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative a fost identificată următoarea activitate:

- ➢ Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE – ianuarie 2028.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate la *Subcapitol 18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională.*

18.3.3. Comerț internațional

Subcapitol 18.3.3.1. Comerțul internațional cu servicii

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Nu sunt acte sau activități separate, fiind aplicabilă informația prezentată la Subcapitolul *[Statistici economice/Conturi și statistici macroeconomice] Balanța de plăți și poziția internațională investițională.*

Cadrul administrativ

Direcția statistica sectorului extern (DSSE) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticii sectorului extern, inclusiv balanța de plăți, poziția investițională internațională, statistica comerțului internațional cu servicii și statistica privind investițiile străine directe. În cadrul direcției sunt 16 angajați, dintre care 2 posturi sunt vacante, toți fiind implicați la anumite etape în procesul de producere și diseminare a statisticii, conform domeniului de responsabilitate.

Tabelul 60. Capacități administrative ale BNM: DSSE din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	**14**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederile regulamentelor UE nr. 184/2005, nr. 601/2006 și nr. 1055/2008. Totuși, este necesară revizuirea de către BNM a cadrului normativ secundar (*regulamente, instrucțiuni, ghiduri etc.*) în vedere asigurării colectării, procesării și producerii statisticii oficiale în conformitate cu detalierea și termenii prevăzuți în Regulamentul (CE) nr. 184/2005.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative au fost identificate următoarele activități:

- ➢ Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE – ianuarie 2028.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate la ***Subcapitol 18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională.***

Subcapitol 18.3.3.2 Comerțul internațional cu mărfuri

Subcapitol 18.3.3.3 Clasificări privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri este:

1. Statisticile comerțului internațional de mărfuri se bazează pe recomandările Comisiei de Statistică a ONU (International Merchandise Trade Statistics - Concepts and Definitions, 2010 Series M No. 52) și legislația EUROSTAT privind comerțul internațional de mărfuri cu țările terțe (EXTRASTAT);
2. Datele sunt compilate pe baza declarațiilor vamale, care sunt înregistrate, colectate, prelucrate și validate de către Serviciul Vamal, prin intermediul Sistemului Informațional Integrat „Asycuda World" în conformitate cu Codul Vamal al Republicii Moldova nr. 95 din 24.08.2021 și
3. Datele sunt transmise Biroului Național de Statistică pentru producerea și diseminarea statisticilor în conformitate cu Legea Republicii Moldova „Cu privire la statistica oficială", nr. 93/2017 și
4. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025.

Legislația relevantă UE privind statisticile privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) 2019/2152; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1225; Regulament Delegat (UE) 2021/1704 al Comisiei; Regulament de punere în aplicare 2023/2364; Regulament de punere în aplicare 2020/1470.

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcţia statistica comerţului exterior (DSCE), este responsabilă de producerea și diseminarea datelor statistice privind comerțul exterior cu bunuri.

Tabelul 61. Capacități administrative ale BNS: DSCE

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	**7**	**0**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri, vor fi întreprinse acțiuni la Capitolul 29 ”Uniunea vamală”

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea statisticilor comerțului internațional cu bunuri, defalcate în funcție de moneda de facturare și în funcție de caracteristicile întreprinderii (32019R2152);

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind comerțul internațional cu bunuri și a clasificării privind statisticile comerțului cu mărfuri, sunt prezentate în **Tabelul 62.**

Tabelul 62. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind comerțul internațional cu bunuri și a clasificării privind statisticile comerțului cu mărfuri

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
209,8	209,8	-	-	-

18.3.4. Prețurile

Subcapitolul
18.3.4.1 Indicele armonizat al prețurilor de consum;
18.3.4.2 Paritatea puterii de cumpărare;
18.3.4.3 Indicele prețurilor locuințelor

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

La moment, nu există un cadrul juridic național care să reglementeze producerea și diseminarea datelor statistice privind indicele armonizat al prețurilor la consum și indicele prețurilor locuințelor.

Legislația relevantă UE privind statistica prețurilor include următoarele acte normative: :Regulamentul (UE) 2016/792, Regulamentele de punere în aplicare (UE) 2020/1148 și

2023/1470; Regulamentul 2024/1720; Regulamentul (UE) 2024/3159 Regulamentul (CE) nr. 1445/2007; Regulamentul (UE) nr. 193/2011; Regulamentul (UE) nr. 1163/2015; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1720; Regulamentul delegat (UE) 2024/3159

Cadrul administrativ

Direcția statistica prețurilor de consum (DSPC), este responsabilă pentru elaborarea indicelui armonizat al prețurilor de consum, indicelui prețurilor locuințelor și activitățile legate de participarea Republicii Moldova în cadrul programului internațional de comparare.

Tabelul 63. Capacități administrative ale BNS: DSPC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	**3**	**4**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind indicele armonizat al prețurilor la consum și indicele prețurilor locuințelor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui Prețurilor Locuințelor.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind indicele armonizat al prețurilor la consum și indicele prețurilor locuințelor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC) (32016R0792; 32020R1148);
- Realizarea continuă a tuturor activităților aferente participării Republicii Moldova în cadrul Programul European de Comparare, parte componentă a Programului Internațional de Comparare (32011R0193, 32007R1445, 32015R1163);
- Producerea și diseminarea datelor privind indicele preturilor locuințelor (32023R1470);
- Implementarea cercetării privind indicele prețurilor locuințelor;
- Dezvoltarea Sistemului Informațional „Registrul Prețurilor Bunurilor Imobile”.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind indicele armonizat al prețurilor de consum, comparații spațiale ale prețurilor și indicele prețurilor locuințelor, sunt prezentate în **Tabelul 64.**

Tabelul 64. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica prețurilor

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
8564,4	1251,3	-	-	7313,1

18.3.5 Știință, tehnologie și inovare

Subcapitolul:
18.3.5.1 Statistici privind știința și tehnologia
187.3.5.2 Statistici privind inovarea în întreprinderi
18.3.5.3 Statistici privind tehnologiile informației și comunicațiilor

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor este:

Legislație privind statisticile:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Hotărârea Guvernului nr. 954/2022 pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru perioada 2023-2030;
4. Hotărârea Guvernului nr. 503/2023 pentru aprobarea Programului de dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2023-2026;
5. Ordinul BNS nr. 13/2023 privind aprobarea instrumentarului statistic aferent cercetării și dezvoltării;
6. Ordinul BNS nr. 06/2022 privind aprobarea anchetei statistice anuale „Situația privind informatizarea și conexiunea la internet" (nr. 1-inf. rev.);
7. Ordinul BNS nr. 24/2023 privind aprobarea Metodologiei anchetei statistice anuale „Situația privind utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor" (nr. 1-tic).
8. Ordinul BNS nr. 101/2023 privind aprobarea formularului chestionarului statistic anual „Situația privind utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor în întreprinderi" (nr. 1-tic);

9. Ordinul BNS nr. 91/2024 privind aprobarea formularului chestionarului statistic anual „Situația privind utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor în întreprinderi în anul 2025” (nr. 1-tic);
10. Ordinul BNS nr. 100/2025 privind aprobarea formularului chestionarului statistic anual „Utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor în întreprinderi în anul 2026” (nr. 1-tic).

Cadrul juridic specific:

11. Codul Științei și Inovării al Republicii Moldova nr. 259/2004 reglementează activitățile în domeniile cercetării și inovării;
12. Hotărârea Guvernului nr. 485/2022 privind reorganizarea (absorbția) unor instituții din domeniile educație, cercetare și inovare și modificarea unor hotărâri al Guvernului;
13. Hotărârea Guvernului nr. 864/2023 privind aprobarea Metodologiei de finanțare a instituțiilor publice din domeniile cercetării și inovării;
14. Hotărârea Guvernului nr. 1049/2023 privind aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 și a Planului de acțiune pentru implementarea acestuia.

Legislația relevantă UE privind statisticile știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) 2019/2152; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1092; Regulamentul (UE) 2019/1700; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1883; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1507, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1310.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă pentru statisticile de cercetare-dezvoltare este Direcția statistica educației, științei și culturii (DSEȘC) din cadrul BNS.

Tabelul 65. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**3**	**2**

Direcția responsabilă pentru statisticile privind inovarea în întreprinderi este Direcția statistica structurală (DSS) din cadrul BNS.

Tabelul 66. Capacități administrative ale BNS: DSS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	**4**	**2**

Direcția responsabilă pentru statisticile privind utilizarea produselor TIC și a comerțului electronic în întreprinderi, dezvoltarea comunicațiilor electronice și a serviciilor poștale este Direcția statistica turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor (DSTTIC).

Tabelul 67. Capacități administrative ale BNS: DSTTIC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	**5**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare-dezvoltare în învăţământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic pentru definirea și producerea statisticilor GBARD;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării ”Utilizarea TIC de persoane și gospodării”;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic cercetării ”Utilizarea TIC de persoane și gospodării;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea clasificării sectoarelor instituționale (Sectoare Frascati) pentru statistici de cercetare-dezvoltare (corespondența dintre Frascati și sectoarele instituționale pentru conturi naționale).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind activitatea de cercetare-dezvoltare în învăţământul superior şi sectorul public;
- Implementarea cercetărilor statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare în sectorul întreprinderilor de afaceri și în sectorul non-profit;
- Producerea și diseminarea datelor privind alocațiile bugetare pentru cercetare-dezvoltare (GBARD);
- Realizarea cercetării vizând statistica inovării (32022R1092);
- Realizarea cercetării statistice anuale Utilizarea produselor TIC în întreprinderi (32025R310);

- Implementarea cercetării statistice anuale TIC în gospodăriile casnice (32019R1700).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" vizând Statisticile privind știința și tehnologia; Statisticile privind inovarea în întreprinderi; Statisticile privind tehnologiile informației și comunicațiilor, sunt prezentate în **Tabelul 68.**

Tabelul 68. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul știință, tehnologie și inovare

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
5051,3	1100,5	-	-	3950,8

III. STATISTICI SECTORIALE

18.4.1 Agricultură, silvicultură, pescuit

Subcapitolul 18.4.1.1 Statistici și conturi forestiere

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează gestionarea sustenabilă a fondului forestier este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. **Codul Silvic** aprobat prin Legea nr. 887/1996, care reglementează relațiile juridice ce apar în utilizarea fondului forestier, incluzând definiții și clasificări specifice. Acesta va fi înlocuit de un **nou Cod Silvic**, aprobat prin Legea nr. 69/2024, care va intra în vigoare la 1 aprilie 2025, cu scopul de a adapta reglementările la noile condiții și cerințe de protecție și gestionare sustenabilă a pădurilor.
2. **Legea nr. 239/2007** privind regimul regnului vegetal;
3. **Legea nr. 1538/1998** privind fondul ariilor naturale protejate de stat;
4. **Legea nr. 591/1999** privind regimul spațiilor verzi în mediul urban și rural;
5. **Legea nr. 1102/1997** privind resursele naturale;
6. **Legea nr. 160/2011** privind reglementarea activității antreprenoriale prin autorizare.

În plus față de legislația de bază, reglementările specifice în domeniul silvic sunt detaliate și prin hotărâri ale Guvernului, după cum urmează:

1. **Hotărârea Guvernului nr. 664/2016** privind suspendarea temporară a exporturilor de masă lemnoasă;
2. **Hotărârea Guvernului nr. 740/2003** pentru aprobarea actelor normative referitoare la managementul forestier;
3. **Hotărârea Guvernului nr. 27/2004** pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier.

De asemenea, cadrul strategic național cuprinde următoarele documente de planificare și implementare:

1. Programul Național pentru Extinderea și Reabilitarea Pădurilor pentru perioada 2023-2032, aprobat prin **Hotărârea Guvernului nr. 55/2023**, însoțit de Planul de Acțiune pentru implementarea acestuia în perioada 2023-2027;
2. Programul Național de Adaptare la Schimbările Climatice până în 2030, aprobat prin **Hotărârea Guvernului nr. 624/2023**.

În contextul legislației europene, reglementările relevante pentru statisticile și conturile forestiere includ următoarele acte legislative:

1. **Noua Strategie Forestieră a Uniunii Europene** pentru perioada 2023-2030, parțial transpusă în legislația națională și
2. **Regulamentele nr. 691/2011** privind conturile economice de mediu ale Uniunii Europene, modificat prin **Regulamentul nr. 538/2014** al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 și **Regulamentul (CE) nr. 2173/2005** privind stabilirea unui sistem de licențiere FLEGT pentru importurile de lemn în Uniunea Europeană.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru colectarea, prelucrarea și diseminarea datelor referitoare la fondul forestier și gestionarea acestuia sunt atribuite mai multor autorități naționale, conform reglementărilor în vigoare. Astfel, următoarele instituții sunt implicate:

1. Ministerul Mediului (MM) - responsabil pentru colectarea și diseminarea datelor privind fondul ecologic național, biodiversitatea și gestionarea instituțiilor subordonate. Secția responsabilă pentru producerea datelor în cadrul MM este Secția Silvicultură și Vânătoare (SSV).

Tabelul 69. Capacități administrative ale MM: SSV

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	**4**	**0**

2. Agenția „Moldsilva” - autoritatea administrativă desemnată pentru implementarea politicii statului în domeniul silviculturii și vânătorii, pentru pădurile aflate în gestiune. Secțiile responsabile pentru producerea datelor în cadrul agenției sunt:

- Direcția Fondului Forestier, Arii Protejate și Regenerare Forestieră (DFFAPP), responsabilă pentru furnizarea anuală de date privind suprafața totală, suprafața exploatată, suprafața regenerată și volumul recoltat;
- Serviciul de Protecție a Pădurilor și Garda Forestieră (SPPGF), responsabil pentru furnizarea de date anuale privind numărul de incendii, suprafața afectată de incendii și numărul focarelor de boli și dăunători.

Tabelul 70. Capacități administrative ale Agenției „Moldsilva”: DFFAPP și SPPGF

Direcția Fondului Forestier, Arii Protejate și Regenerare Forestieră (DFFAPP)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
6	**6**	**0**
Serviciul de Protecție a Pădurilor și Garda Forestieră (SPPGF)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
2	**2**	**0**

3. Autoritățile publice locale - instituțiile responsabile de furnizarea datelor referitoare la spațiile verzi urbane, conform legii nr 591 /1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, prin care, se stipulează că ținerea cadastrului spaţiilor verzi se efectuează de către autorităţile administraţiei publice locale.

4. Agenţia Naţională de Îmbunătăţiri Funciare (ANIF) - autoritate administrativă subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de punerea în aplicare a politicii de stat în domeniul îmbunătățirii funciare, relațiilor funciare și monitoring funciar. Aceasta furnizează date anuale referitoare fondului funciar și monitoring funciar - suprafața totală a terenurilor, suprafața de terenuri irigate, suprafața de terenuri desecate. Direcția responsabilă în cadrul ANIF pentru producerea datelor este Direcția Fond funciar și Monitoring Funciar, personal: 5 unități alocate, 2 angajați, 3 locuri vacante.

Tabelul 71. Capacități administrative ale ANIF: Direcția Fond funciar și Monitoring Funciar

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**2**	**3**

5. Agenția de Mediu (AM) - autoritatea responsabilă pentru implementarea politicii de protecție a mediului. Agenția furnizează date anuale privind numărul de permise

emise pentru tăierea vegetației forestiere. Secțiile responsabile pentru producerea datelor sunt:

- Direcția Monitorizarea Resurselor Naturale;
- Direcția Acte Regulatorii și Permise de Mediu.

Tabelul 72. Capacități administrative ale AM: DMRN și DARPM

Direcția monitorizarea resurselor naturale (DMRN)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**3**	**2**
Direcția acte regulatorii și permise de mediu (DARPM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
8	**8**	**0**

6. Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM)- responsabil pentru implementarea controlului statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale. Acesta furnizează date anuale privind numărul de încălcări ale legislației de mediu. Secția responsabilă pentru producerea datelor este Direcția de Control al Fondului Forestier, Arii Naturale Protejate și Spații Verzi (DCFFANPSV).

Tabelul 73. Capacități administrative ale IPM: DCFFANPSV

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
15	**8**	**7**

7. Serviciul Vamal - responsabil pentru colectarea, compilarea și raportarea datelor referitoare la declarațiile vamale. Secția responsabilă pentru producerea datelor este Serviciul Statistică Vamală (SSV).

Tabelul 74. Capacități administrative ale SV: SSV

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
3	**3**	**0**

8. Biroul Național de Statistică - coordonează sondajele statistice și întocmirea conturilor economice de mediu, inclusiv datele privind terenurile acoperite cu păduri care sunt extrase din cadastrul funciar. Unitatea responsabilă pentru producerea datelor în cadrul BNS este Direcţia generală statistica agriculturii şi mediului, Serviciul statistica mediului (SSM).

Tabelul 75. Capacități administrative ale BNS: SSM

Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
1	**1**	**0**

Această colaborare interinstituțională asigură o gestionare eficientă și sustenabilă a resurselor forestiere, respectând legislația națională și europeană și promovând protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice**.**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind statistici și conturi forestiere, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu;

- Proiect de Ordin pentru aprobarea metodologiei conturilor economice ale emisiilor atmosferice pe baza Cadrului central al sistemului de conturi economice de mediu al ONU (CF-SEEA).

Totodată la capitolul 27 în vederea asigurării unei gestionări eficiente, transparente și sustenabile a fondului forestier, în conformitate cu angajamentele internaționale și reglementările europene, autoritățile competente la nivel național sunt prevăzute implementarea unor măsuri strategice esențiale pentru consolidarea și modernizarea infrastructurii instituționale și a sistemelor de monitorizare a resurselor forestiere.

Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind statistici și conturi forestiere, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind contul economic de mediu al emisiilor în aerul atmosferic, în conformitate cu Cadrul central al Sistemului de Evidență Economic-Mediu ONU, 2012, și Manualul Eurostat privind conturile de emisii în aer.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind conturile forestiere, sunt prezentate în **Tabelul 76.**

Tabelul 76. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul conturilor forestiere

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
3156,6	1004,6	-	-	2152,0

Aceste estimări financiare vor fi actualizate periodic, pe măsură ce se finalizează activitățile prevăzute în Anexele A și B, iar costurile detaliate vor fi ajustate în funcție de evoluția proiectelor și disponibilitatea surselor de finanțare.

Subcapitolul 18.4.1.2 Statistici agricole

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile agricole este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Hotărârea Guvernului nr. 371/2010 privind organizarea și desfășurarea recensământului general agricol 2010.

Chestionare și instrucțiuni, aprobate prin Ordinele BNS:

4. Ordinul BNS nr. 76/2018 privind aprobarea chestionarelor statistice: anual 4-agr. anual „Suprafața însămânțată pentru recolta anului"; infraanual 29-agr „Recoltarea culturilor din toate suprafețele însămânțate"; trimestrial f. 6" Efectivul animalelor şi păsărilor în gospodăriile populaţiei"
5. Ordinul BNS nr. 87/2018 privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial 1-CMPA „Producția și vânzarea culturilor", 2 - CMPA „Efectivul animalelor şi păsărilor, producţia animalieră obţinută și vândută ", 3 - CMPA „Venituri şi cheltuieli aferente activităţii agricole a micilor producători agricoli";
6. Ordinul BNS nr. 15/2024 privind aprobarea chestionarului statistic anual 29-agr „Producția vegetală", 16-agr "Activitatea economică a întreprinderilor agricole";
7. Principiile metodologice privind elaborarea bilanțurilor anuale ale resurselor alimentare și utilizarea acestora, aprobate de Consiliul BNS, Decizia nr. 4/2013;
8. Ordinul BNS nr. 102/2023 privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial și anual 24-agr „Starea sectorului zootehnic";
9. Ordinul BNS 48/2010 privind punerea în aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 371/2010;

   Alte acte juridice referitoare la Recensământul general agricol (RGA) 2011.

Legislația relevantă UE privind statisticile agricole este constituită din următoarele acte: Regulamentul (UE) 2022/2379; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2745 ; Regulamentul (UE) 2018/1091; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2914; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1538; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1579; Regulamentul (CE) nr. 1217/2009 (Acțiuni de transpunere a Regulamentului UE, se regăsesc la Capitolul 11 "Agricultură și dezvoltare rurală"); Regulamentul delegat (UE) nr. 1198/2014; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/220 (Acțiuni de transpunere al regulamentului UE, se regăsesc la Capitolul 11 "Agricultură și dezvoltare rurală"); Regulamentul (CE) nr. 138/2004.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea statisticilor agricole revine BNS. Agenția Națională pentru Îmbunătățiri Funciare elaborează și furnizează anual date privind cadastrul funciar.

BNS, în special Direcţia generală statistica agriculturii şi mediului (DGSAM) este responsabilă de producerea și diseminarea statisticilor agricole. Funcții principale: producerea de date trimestriale și anuale privind statistica vegetală și animalieră, lapte, carne și ouă, conturile și prețurile agricole.

Tabelul 77. Capacități administrative ale BNS: DGSAM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
14	**10**	**4**

Direcții de sprijin privind statisticile agricole: Direcția Generală Tehnologii Informaționale; Direcția generală metode și inovații statistice; Centrele teritoriale de statistică; Colectarea datelor în gospodării (inclusiv 90 de intervievatori); Direcția Diseminare și Comunicare.

Direcția recensăminte responsabilă de coordonarea activităților de desfășurare a recensămintelor populației, locuințelor și a recensământului general agricol.

Tabelul 78. Capacități administrative ale BNS: DR

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	**4**	**3**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind statisticile agricole, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica vegetală;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica vegetală;
- Elaborarea normelor Metodologice și Instrumentarului statistic privind statistica vegetală și animalieră, lapte, carne și ouă;
- Elaborarea Proiectului de Hotărâre de Guvern privind organizarea și desfășurarea recensământului general agricol (RGA), runda 2030;
- Elaborarea Metodologiei și Instrumentarului statistic pentru efectuarea RGA;
- Aprobarea organizării și desfășurării Anchetei integrate (structurale) în agricultură, anul de referință 2026;

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Regulamentelor Metodologice și a Instrumentarului statistic pentru efectuarea Anchetei integrate (structurale) în agricultură;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind contul de producție pe agricultură, vânat, silvicultură și acvacultură.
- Proiect de ordin pentru aprobarea Metodologiei și Instrumentarului privind prețurile în agricultură.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind statisticile agricole, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica vegetală;
- Accesul BNS la sursele de date administrative (deținute de autoritățile publice centrale și locale) pentru actualizarea bazei de date a exploatațiilor agricole implicate în producția vegetală și evaluarea conformității acestora cu cerințele de calitate statistică ((32022R2379);
- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica animalieră (lapte, carne și ouă);
- Accesul BNS la registrul de stat al animalelor și evaluarea conformității acestuia conform cerințelor statistice (32022R2379);
- Implementarea anchetei integrate în agricultură;
- Elaborarea calculelor privind conturile economice pentru agricultură;
- Lucrările de pregătire pentru Recensământul General Agricol (RGA), runda 2030.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind statisticile agricole, sunt prezentate în **Tabelul 79.**

Tabelul 79. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica agriculturii

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
25442,2	5882,3	-	-	19559,9

Subcapitolul 18.4.1.3 Statistici în domeniul acvaculturii

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile în domeniul acvaculturii este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. 395/2006 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării și la Acordul privind aplicarea părții XI a Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării;
2. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
3. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025.

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul acvaculturii este formată din Regulamentul (CE) nr. 762/2008.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea statisticilor în domeniul acvaculturii în Republica Moldova sunt împărțite între mai multe instituții: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și BNS.

MAIA, în special Direcția politici în sectorul zootehnic (DPSZ) are misiunea de a contribui la realizarea obiectivelor strategice ale ministerului prin elaborarea politicilor de organizare a sectorului acvaculturii în conformitate cu standardele internaționale, în special cele ale Uniunii Europene și condițiile socio-economice din țară.

Tabelul 80. Capacități administrative ale MAIA: DPSZ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	**4**	**0**

BNS: Direcţia generală statistica agriculturii şi mediului este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice în domeniul acvaculturii.

Tabelul 81. Capacități administrative ale BNS: DGSAM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
14	**10**	**4**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea statisticilor în domeniul acvaculturii, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la colectarea și transmiterea de date din sectorul de acvacultură;

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei și Instrumentarului statistic privind producerea de date în sectorul acvacultură.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic în domeniul acvaculturii, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica acvaculturii;
- Crearea unui sistem pentru colectarea, procesarea și transmiterea datelor din sectorul acvaculturii (MAIA).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind acvacultura, sunt prezentate în **Tabelul 82.**

Tabelul 82. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica acvaculturii

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
286,0	286,0	-	-	-

Subcapitolul
18.4.1.4 Producția ecologică și agricultura ecologică
18.4.1.5 Indicatori agro de mediu

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile în domeniul producției ecologice a agriculturii ecologice și a indicatorilor de agro-mediu, este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Legea nr. 115/2005 privind producția agroalimentară ecologică;
4. Hotărârea Guvernului nr. 253/2024 privind normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadei de conversie, produsele și substanțele aprobate pentru utilizarea în producția ecologică;

5. Hotărârea Guvernului nr. 433/2024 privind sistemul de control și certificare a producției ecologice, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora;
6. Hotărârea Guvernului nr. 149/2006 pentru punerea în aplicare a Legii privind producția agroalimentară ecologică.

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul producției ecologice și agricultura ecologică și Indicatori de agro-mediu este formată din: Regulamentul (UE) 2018/848 (Acțiuni de transpunere a Regulamentului incluse la Capitolul 11 ”Agricultură și dezvoltare rurală”); Regulamentul (UE) 2020/1693 (Acțiuni de transpunere a Regulamentului incluse la Capitolul 11 ”Agricultură și dezvoltare rurală”); Regulamentul (CE) nr. 1107/2009; Directiva 2009/128/CE; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1264/2014; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1537, Regulamentul (UE) 2022/2379; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2212

Cadrul administrativ

Datele privind producția și agricultura ecologică se află în responsabilitatea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), în special a Serviciului pentru producția ecologică și produsele cu denumire de origine (SPEPDO), care este responsabilă de monitorizarea activității fermelor ecologice certificate.

Tabelul 83. Capacități administrative ale MAIA: SPEPDO

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
2	**2**	**0**

BNS, în special Secția statistica producției vegetale și animaliere (SSPVA) din cadrul Direcţiei generale statistica agriculturii şi mediului, este responsabilă de colectarea, validarea, diseminarea datelor statistice privind indicatorii de agro-mediu.

Tabelul 84. Capacități administrative ale BNS: SSPVA

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	**2**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind producția ecologică, a agriculturii ecologice și a indicatorilor de agro-mediu, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statistica produselor de protecție a plantelor
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind statistica produselor de protecție a plantelor;

- Proiect de ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind colectarea datelor statistice privind nutrienții;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind colectarea datelor statistice privind nutrienții.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind producția ecologică, a agriculturii ecologice și a indicatorilor de agro-mediu, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica produselor de protecție a plantelor;
- Colectarea și prezentarea datelor necesare pentru generarea datelor statistice privind produsele de protecție a plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizanților.
- .

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" în domeniul producției ecologice și agricultura ecologică și Indicatori de agro-mediu, sunt prezentate în **Tabelul 85.**

Tabelul 85. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul producției ecologice și agricultura ecologică și Indicatori de agro-mediu

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2486,6	986,6	-	-	1500,0

18.4.2 Energie

Subcapitol 18.4.2.1 Statistici privind energia-producție
Subcapitol 18.4.2.2 Statistici privind energia - metodologie și evoluție

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile privind energia, producția, metodologii și evoluții este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;

3. Ordine ale Biroului Național de Statistică (BNS) privind aprobarea instrumentarului statistic:
    - nr. 108/2023 privind aprobarea chestionarului statistic lunar 1-RE „Stocuri, intrări și consum ale principalelor resurse energetice”,
    - nr. 45/2022 privind aprobarea chestionarului statistic 1-PEE „Prețurile la energia electrică”,
    - nr. 63/2018 privind aprobarea chestionarului statistic 1-PG „Prețuri pentru gazele naturale”, anual 1-Gaz „Distribuția gazelor naturale”
    - nr. 96/2023 privind aprobarea chestionarului statistic anual și a instrucțiunii 1-BE „Balanța energetică. ”

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul privind energia, producție, metodologii și evoluții este formată din: **Regulamentul (CE) nr. 1099/2008**; **Regulamentul (UE) 2022/132**; **Regulamentul (UE) nr. 2024/264**; **Regulamentul (UE) 2023/706**; **Regulamentul (UE) 2016/1952**; Regulamentul (UE) nr. 431/2014; Directiva (UE) 2018/2001 (planificată în Programul Național de Aderare la capitolul 15”Energie”); Directiva de punere în aplicare (UE) 2018/1581.

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcţia statistica industriei şi energeticii (DSIE) din cadrul Direcţiei generale statistica întreprinderilor, este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice privind statistica energiei.

Tabelul 86. Capacități administrative ale BNS: DSIE

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
11	**7**	**4**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic energetic, producția, metodologii și evoluții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statisticile din domeniul energiei;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând consumul de energie în gospodăriile casnice.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic energetic, producția, metodologii și evoluții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Realizarea cercetărilor vizând statistica energeticii (32024R0264, 32014R0431).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" ce țin de energie, producție, metodologii și evoluții, sunt prezentate în **Tabelul 87.**

Tabelul 87. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica energetică

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1420,3	325,5	-	-	1094,8

18.4.3 Transporturi

Subcapitol 18.4.3.1 Statistici în domeniul transporturilor

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile privind transporturile este constituit din următoarele acte normative:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Hotărârea Guvernului nr. 868/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind statistica transportului aerian de pasageri, mărfuri și poștă și a structurii de evidență pentru furnizarea datelor statistice

Ordine de aprobare emise de Biroul Național de Statistică (BNS) privind instrumentarul statistic:

4. Ordinul BNS nr. 46/2021 cu privire la aprobarea chestionarului statistic trimestrial 65 - auto „Transport rutier";
5. Ordinul BNS nr. 76/2018 cu privire la aprobarea chestionarului statistic anual 1 - tr.(auto) „Transport rutier și lungimea drumurilor private";
6. Ordinul BNS nr. 61/2023 privind aprobarea chestionarului statistic lunar 1-CF „Transportul feroviar de marfă și călători";

7. Ordinul BNS nr. 61/2023 privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial 65-CF „Servicii de transport feroviar de uz general, indicatori de utilizare a transportului feroviar”;
8. Ordinul BNS nr. 61/2023 privind aprobarea chestionarului statistic anual 2-CF „Servicii de transport feroviar de uz general, indicatori de utilizare a căilor ferate”;
9. Ordinul BNS nr. 67/2017 cu privire la aprobarea chestionarului statistic lunar 1-ac „Trafic aerian”;
10. Ordinul BNS nr. 108/2016 cu privire la aprobarea chestionarului statistic trimestrial 6-ac „Trafic aeroportuar”;
11. Ordinul BNS nr. 67/2017 privind aprobarea chestionarului statistic anual 3-ac „Parcul de aeronave”;
12. Ordinul BNS nr. 66/2019 privind aprobarea chestionarului statistic anual 3- drum „Drumuri publice”.

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul transporturilor este formată din: Regulamentul 70/2012; Regulamentul (CE) nr. 2163/2001; Regulamentul (CE) nr. 6/2003; Regulamentul (CE) nr. 642/2003; Regulamentul (UE) nr. 202/2010; Regulamentul(UE) 2018/643; Regulamentul (CE) nr. 332/2007; Regulamentul (CE) nr. 437/2003.

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția statistica transporturilor și serviciilor (DSTS) din cadrul Direcţiei generale statistica întreprinderilor, este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice referitoare la transporturi.

Tabelul 88. Capacități administrative ale BNS: DSTS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a cadrului normativ, privind transporturilor.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind transporturile, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea Anchetei transportul rutier de mărfuri (ASTRM);
- Realizarea cercetărilor vizând transportul feroviar și aerian.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” ce țin de transporturi, sunt prezentate în **Tabelul 89.**

Tabelul 89. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica transporturilor

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1054,6	807,5	-	-	247,1

18.4.4 Turismul

Subcapitol 18.4.4.1. Statisticile privind turismul

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile privind turismul este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. 897/2024 pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Ordinul BNS nr. 76/2018 privind aprobarea chestionarelor statistice: Capacitatea unităților de cazare turistică, la 31 decembrie (anual); Gradul de ocupare a unităților de cazare turistică (trimestrial, cuprinzând date pentru fiecare lună din trimestrul analizat);
4. Ordinul BNS nr. 120/2025 privind aprobarea formularelor chestionarelor statistice: ”Capacitatea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare” (nr. 1-A-SC, anual); ”Frecventarea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare” (nr. 1-B-SC, trimestrial).

Legislația relevantă UE privind statisticile turismului este formată din: Regulamentul (UE) nr. 692/2011; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1051/2011; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 81/2013; Regulamentul delegat (UE) nr. 253/2013; Regulamentul delegat (UE) 2019/1681; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1179**;** Regulamentul delegat (UE) 2020/1569.

Cadrul administrativ

Direcția statistica turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor (DSTTIC) este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice privind capacitatea și gradul de ocupare a unităților de cazare turistică, activitățile agențiilor de turism și ale operatorilor de turism.

Tabelul 90. Capacități administrative ale BNS: DSTTIC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	**5**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind turismul, vor fi întreprinse următoarea acțiune:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei anchetei statistice privind Cererea turistică în gospodării în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 692/2011 Anexa II.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind turismul, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Implementarea Cercetării vizând cererea turistică în gospodăriile casnice.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programu Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" vizând turismul sunt prezentate în **Tabelul 91.**

Tabelul 91. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica turismului

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
3080.6	-	-	-	3080,6

IV. STATISTICI DE MEDIU

18.5.1 Mediu

Subcapitol 18.5.1.1 Conturile monetare de mediu

Subcapitol 18.5.1.2 Conturile fizice de mediu

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant pentru gestionarea conturilor monetare de mediu și conturilor fizice de mediu cuprinde următoarele acte normative:

Legi:

1. Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător;
2. Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului;
3. Codul Fiscal nr. 1163/1997, Titlul VIII: Taxele pentru resursele naturale;
4. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială.

Acte normative subsecvente:

5. Hotărârea Guvernului nr. 141/2014 privind crearea sistemului de statistică energetică;
6. Hotărârea Guvernului nr. 711/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de administrare a Fondului Național pentru Mediu;
7. Ordinul nr. 15/2019 cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acesteia și Instrucțiunii privind modul de calculare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor;
8. Ordinul nr. 93/2023 despre aprobarea formularului Dării de seamă privind taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și a Instrucțiunii de completarea a acesteia.

Regulamentele Uniunii Europene relevante pentru conturile monetare și fizice de mediu nu au fost încă transpuse în cadrul legislativ național. Printre acestea se află Regulamentul nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind conturile economice de mediu europene.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea datelor referitoare la conturile monetare și fizice de mediu sunt împărțite între mai multe instituții publice, respectiv: Ministerul Mediului, Agenția de Mediu și Biroul Național de Statistică.

1. Ministerul Mediului, în special Secția de Politici de Economie Circulară și Instrumente Economice (SPECIE), are responsabilitatea de a colecta și disemina date privind conturile fizice de mediu.

Tabelul 92. Capacități administrative ale MM: SPECIE

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	**2**	**2**

2. Agenția de Mediu, prin Direcția de Monitorizare a Calității Mediului (DMCM), furnizează statistici privind conturile fizice de mediu, în conformitate cu reglementările și normele stabilite.

Tabelul 93. Capacități administrative ale AA: DMCM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**2**	**3**

3. Biroul Național de Statistică, în special Serviciul de Statistică a Mediului (SSM) din cadrul Direcției generale statistica agriculturii și mediului (DGSAM), este responsabilă pentru colectarea, validarea și diseminarea statisticilor referitoare la conturile fizice de mediu.

Tabelul 94. Capacități administrative ale BNS: DGSAM și SSM

Direcția generală statistica agriculturii și mediului (DGSAM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
14	**10**	**4**
Serviciul de Statistică a Mediului (SSM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
1	**1**	**0**

Aceste instituții colaborează pentru a asigura o gestionare eficientă și implementarea unui sistem integrat de colectare și raportare a datelor privind mediul înconjurător.

Planuri de viitor
Planuri legislative

Crearea cadrului normativ necesar pentru implementarea reglementărilor europene relevante, respectiv:

1. Regulamentul (UE) nr. 691/2011;
2. Regulamentul Delegat al Comisiei (UE) 2022/125;
3. Regulamentul Delegat al Comisiei (UE) 2016/172;
4. Decizia de Implementare a Comisiei (UE) 2016/335;
5. Regulamentul de Implementare al Comisiei (UE) 2015/2174.

prin următoarele măsuri:

- Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea metodologiei conturilor economice ale emisiilor atmosferice pe baza Cadrului central al sistemului de conturi economice și de mediu al ONU (CF-SEEA) și a manualului Eurostat.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Nu sunt prevăzute acțiuni de implementare pentru acest subcapitol.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" vizând gestionarea conturilor monetare de mediu și conturilor fizice de mediu sunt prezentate în **Tabelul 95.**

Tabelul 95. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica conturilor monetare de mediu și conturilor fizice de mediu.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
3156,6	1004,6	-	-	2152,2

Subcapitol 18.5.1.3 Statistici privind deșeurile

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legal care guvernează statistica deșeurilor include o serie de acte normative care stabilesc responsabilitățile pentru managementul deșeurilor, colectarea datelor, raportarea acestora și respectarea directivelor europene.

Legi fundamentale, precum Legea nr. 209/2016 privind gestionarea deșeurilor și Legea nr. 93/2017 privind statistica oficială, constituie baza pentru gestionarea deșeurilor și compilarea statisticilor de mediu. Aceste acte normative sunt completate de diverse Hotărâri ale Guvernului care transpun directivele europene în domeniul deșeurilor:

1. Hotărârea Guvernului nr. 99/2018 pentru aprobarea Listei de Deșeuri;
2. Hotărârea Guvernului nr. 212/2018 privind aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice;
3. Hotărârea Guvernului nr. 561/2020 privind aprobarea Regulamentului privind deșeurile de ambalaje și deșeurile de ambalaje;
4. Hotărârea Guvernului nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului pentru gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatoare;
5. Hotărârea Guvernului nr. 610/2022 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea anvelopelor uzate;
6. Hotărârea Guvernului nr. 731/2022 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea uleiurilor uzate;
7. Hotărârea Guvernului nr. 93/2023 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor uzate;
8. Hotărârea Guvernului nr. 939/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind eliminarea deșeurilor;

9. Hotărârea Guvernului nr. 501/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii privind evidența și transmiterea datelor și informațiilor privind deșeurile și gestionarea deșeurilor.

Legea nr. 209/2016 privind gestionarea deșeurilor stabilește cadrul normativ pentru gestionarea deșeurilor, în scopul protecției mediului și al sănătății populației. Această lege transpune Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile, care abrogă anumite directive, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 312 din 22 noiembrie 2008, ultima modificare fiind adusă prin Directiva (UE) 2018/851 din 30 mai 2018.

Hotărârea Guvernului nr. 99/2018 transpune Decizia Comisiei 2000/532/CE din 3 mai 2000, care înlocuiește Decizia 94/3/CE, stabilind lista deșeurilor conform articolului 1(a) din Directiva 75/442/CEE a Consiliului privind deșeurile și a Directivei 94/904/CE privind deșeurile periculoase conform articolului 1(4) din Directiva 91/689/CEE a Consiliului privind deșeurile periculoase, ultima modificare fiind adusă prin Decizia Comisiei 2014/955/UE din 18 decembrie 2014.

Hotărârea Guvernului nr. 212/2018 transpune Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 197 din 24 iulie 2012.

Hotărârea Guvernului nr. 561/2020 transpune parțial Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind deșeurile de ambalaje, ultima modificare fiind adusă prin Directiva 2018/852/UE din 30 mai 2018, precum și Decizia Comisiei 97/129/CE din 28 ianuarie 1997 privind sistemul de identificare a materialelor de ambalaje conform Directivei 94/62/CE.

Hotărârea Guvernului nr. 586/2020 transpune Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006 privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori, abrogând Directiva 91/157/CEE, ultima modificare fiind adusă prin Directiva (UE) 2018/849.

Hotărârea Guvernului nr. 610/2022 transpune parțial Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind vehiculele uzate, ultima modificare fiind adusă prin Directiva (UE) 2018/849 din 30 mai 2018.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind deșeurile sunt împărțite între Ministerul Mediului, Biroul Național de Statistică și Agenția de Mediu.

(i) Ministerul Mediului, prin Direcția Politici de Management al Deșeurilor și Contaminare (DPMDC), este responsabil pentru colectarea și diseminarea datelor statistice privind deșeurile;

Tabelul 96. Capacități administrative ale MM: DPMDC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**3**	**2**

(ii) Biroul Național de Statistică, prin Serviciul de Statistică a Mediului (SSM) din cadrul Direcției generale statistica agriculturii și mediului (DGSAM), este responsabil pentru colectarea, validarea și diseminarea statisticilor privind deșeurile.

Tabelul 97. Capacități administrative ale BNS: DGSAM și SSM

Direcția generală statistica agriculturii și mediului (DGSAM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
14	**10**	**4**
Serviciul de Statistică a Mediului (SSM)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
1	**1**	**0**

(iii) Agenția de Mediu, prin Direcția de Monitorizare a Calității Mediului (DMCM), furnizează statistici privind deșeurile și gestionarea acestora, precum și despre emisiile în aer provenind din surse mobile.

Tabelul 98. Capacități administrative ale AM: DMCM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**2**	**3**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Crearea cadrului legislativ necesar pentru implementarea reglementărilor europene:

1. Regulamentul Consiliului (UE, Euratom) 2021/770;
2. Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1445/2005;
3. Regulamentul Comisiei (CE) nr. 782/2005;
4. Regulamentul (CE) nr. 2150/2002 (versiune consolidată) prin următoarele măsuri:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Raportului de calitate cu privire la datele statistice despre gestionarea deșeurilor;
- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea statisticilor pe deșeuri.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind deșeurile, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea statisticilor și diseminarea datelor cu privire la gestionarea deșeurilor;
- Îmbunătățirea capacității funcționale a SIA MD pentru digitalizarea procesului de gestionare a deșeurilor, cu accent pe generalizarea și sistematizarea rapoartelor în cadrul sistemului informatic.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" vizând deșeurile sunt prezentate în **Tabelul 99.**

Tabelul 99. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la statistica deșeurilor.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
6165,9	389,9	-	-	5776,0

Subcapitol 18.5.1.4 Statistici privind apa

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Legislația în domeniul protecției apei din Republica Moldova este parțial aliniată la *acquis*-ul comunitar al Uniunii Europene. În prezent, cadrul legislativ național nu reflectă în totalitate cerințele europene în acest domeniu, însă autoritățile moldovenești planifică ajustarea acestuia până în anul 2025, astfel încât să asigure o conformitate deplină cu reglementările Uniunii Europene.

Cadrul legal național în domeniul protecției apei include mai multe acte normative relevante, printre care:

1. **Legea nr. 272/2011 privind apa** – care reglementează gestionarea resurselor de apă în Republica Moldova și care este parțial aliniată la mai multe directive ale Uniunii Europene, inclusiv:
2. Directiva Consiliului 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor uzate urbane;
3. Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apei împotriva poluării cu nitrați din agricultură;
4. Directiva 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru pentru gestionarea resurselor de apă;
5. Directiva Consiliului 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind calitatea apei destinate băilor;

6. Directiva Consiliului 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații;
7. Directiva Consiliului 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind stabilirea standardelor de calitate a apei pentru mediu;
8. **Legea nr. 182/2019 privind apa potabilă** – reglementează aspectele legate de calitatea apei potabile și furnizarea acesteia către populație;
9. **Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare** – reglementează modul în care autoritățile locale trebuie să asigure serviciile de apă și canalizare;
10. **Legea nr. 93/2017 privind statistica oficială** – reglementează cadrul general de colectare și utilizare a datelor statistice, inclusiv cele referitoare la apă și mediu.

De asemenea, există o serie de acte subordonate relevante în domeniul protecției apei, printre care:

1. **Hotărârea Guvernului nr. 890/2013** pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață;
2. **Hotărârea Guvernului nr. 932/2013** privind aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și păstrarea evidenței stării apelor de suprafață și subterane;
3. **Hotărârea Guvernului nr. 931/2013** privind aprobarea Regulamentului privind cerințele de calitate pentru apele subterane;
4. **Hotărârea Guvernului nr. 802/2013** privind aprobarea Regulamentului privind condițiile de descărcare a apelor uzate în corpurile de apă;
5. **Hotărârea Guvernului nr. 950/2013** privind aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, tratare și descărcare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpurile de apă pentru localitățile urbane și rurale;
6. **Hotărârea Guvernului nr. 651/2023** privind aprobarea regulamentului sanitar pentru supravegherea și monitorizarea calității apei potabile;
7. **Hotărârea Guvernului nr. 548/2018** privind organizarea și funcționarea Inspecției pentru Protecția Mediului;
8. **Hotărârea Guvernului nr. 549/2018** privind înființarea și organizarea Agenției pentru Protecția Mediului;
9. **Hotărârea Guvernului nr. 183/2022** privind aprobarea Regulamentului privind Cadastrul Național al Apelor, constituit din Sistemul Informațional Automatizat „Cadastrul Național al Apelor”.

Cadrul administrativ

În ceea ce privește cadrul administrativ statistic, statisticile referitoare la apă sunt gestionate de mai multe instituții naționale, inclusiv Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Agenția „Apele Moldovei”, Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale. Aceste instituții sunt responsabile pentru colectarea și diseminarea datelor privind resursele de apă, însă nu există o metodologie unificată și standardizată pentru monitorizarea acestora, ceea ce duce la inconsistențe în9 datele colectate. În plus,

colectarea datelor nu este întotdeauna coordonată eficient, iar acest lucru limitează comparabilitatea și fiabilitatea informațiilor.

Tabelul 100. Capacități administrative ale MM: DGIRA

Direcția pentru gestionarea integrată a resurselor de apă (DGIRA)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
7	**5**	**2**

Tabelul 101. Capacități administrative ale MIDR: DPAAC

Direcția pentru politici de alimentare cu apă și canalizare (DPAAC)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**3**	**2**

Tabelul 102. Capacități administrative ale AM: DMRN

Direcția monitorizare resurse naturale (DMRN)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**3**	**2**

Tabelul 103. Capacități administrative ale Agenției „Apele Moldovei”

Agenția „Apele Moldovei”		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
21	**18**	**3**

Tabelul 104. Capacități administrative ale AGRM: DG

Direcția geologică (DG)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**3**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Planurile de viitor includ dezvoltarea unui cadru legislativ suplimentar care să asigure implementarea completă a directivelor europene în domeniu, precum și alinierea metodologică la standardele internaționale pentru a îmbunătăți gestionarea și raportarea datelor privind apa. Măsurile sunt prevăzute la capitolul 27 Mediu.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Planurile de viitor includ dezvoltarea unui cadru legislativ suplimentar care să asigure implementarea completă a directivelor europene în domeniu, precum și alinierea metodologică la standardele internaționale pentru a îmbunătăți gestionarea și raportarea datelor privind apa. Măsurile sunt prevăzute la capitolul 27 Mediu.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 vizând statisticile în domeniul protecției apei sunt prezentate la Capitolul 27 Mediu**.**

Subcapitol 18.5.1.5 Biodiversitate

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

În ceea ce privește biodiversitatea, statistica națională este parțial aliniată la *acquis*-ul european.

Cadrul legal național în domeniul biodiversității include mai multe acte normative relevante, printre care:

1. Legea nr. 439/1995 regnului animal transpune parțial Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice;
2. Legea nr. 239/2007 regnului vegetal și Legea nr. 94/2007 cu privire la reţeaua ecologic care transpun parțial Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră;
3. Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat;
4. Legea nr. 325/2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova;
5. Hotărârea Guvernului nr. 414/2000 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor şi complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat;
6. Hotărârea Guvernului nr. 1005/2004 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al regnului animal;
7. Hotărârea Guvernului nr. 211/2009 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal.

Cadrul administrativ

Republica Moldova se confruntă cu o lipsă de digitalizare în gestionarea datelor de biodiversitate, ceea ce limitează eficiența procesului de colectare și analiză a acestora. Agenția de Mediu este responsabilă pentru compilarea și diseminarea statisticilor referitoare la biodiversitate, însă la fel ca în cazul apelor, există provocări legate de coordonarea și standardizarea datelor.

Tabelul 105. Capacități administrative ale AM: DMRN

Direcția monitorizare resurse naturale (DMRN)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
5	**3**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Astfel, în cadrul procesului de integrare a legislației naționale la reglementările europene, autoritățile din Republica Moldova intenționează să continue dezvoltarea și implementarea unui cadru legal și metodologic eficient, care să faciliteze colectarea, gestionarea și raportarea datelor privind apă și biodiversitatea, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene. Măsurile planificate sunt prevăzute la capitolul 27.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Astfel, în cadrul procesului de integrare a legislației naționale la reglementările europene, autoritățile din Republica Moldova intenționează să continue dezvoltarea și implementarea unui cadru legal și metodologic eficient, care să faciliteze colectarea, gestionarea și raportarea datelor privind apă și biodiversitatea, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene. Măsurile planificate sunt prevăzute la capitolul 27.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 vizând statisticile în domeniul biodiversității sunt prezentate la capitolul 27 Mediu**.**

V. STATISTICI TRANSVERSALE

18.6.1 Indicatori de dezvoltare durabilă

Subcapitol 18.6.1.1 Indicatorii ODD UE: producere și diseminare

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legal național în domeniul indicatorilor ODD, include mai multe acte normative relevante, printre care:

1. Legea nr. 315/2022 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova europeană 2030” Strategia transpune țintele, în special cele considerate acceleratori de dezvoltare, și indicatorii Agendei 2030, ajustate conform contextului național al Republicii Moldova;
2. Hotărârea Guvernului nr. 953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă;

3. Decizia include dispoziții privind transpunerea Agendei 2030 ca un set de ținte naționale ale ODD și indicatori de monitorizare, responsabilități și calendar pentru actualizarea datelor și raportarea națională.

Alte documente justificative

4. Raportul național voluntar privind progresele înregistrate, ediția 2020 și anexa statistică Revizuirea națională voluntară, care a fost elaborată și prezentată în anul 2020 la Forumul politic la nivel înalt al ONU, a prezentat progresele înregistrate;
5. Raport național privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Agendei pentru dezvoltare durabilă, ediția 2023.

Scopul raportului este de a înțelege progresele înregistrate în punerea în aplicare a ODD-urilor de la data ultimului raport, și anume Raportul național voluntar privind punerea în aplicare a Agendei 2030 din 2020 până în 2023. Raportul va fi elaborat anual.

Legislația relevantă UE privind indicatorii de dezvoltare durabilă este formată din: COMUNICAREA COMISIEI către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor; Staff Working Document 'Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals.

Cadrul administrativ

Potrivit HG „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a punerii în aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă”:

Cancelaria de Stat, BNS, ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice (aproximativ 43 în total) se asigură că **țintele ODD sunt integrate în documentele de politică;** să producă, să actualizeze și să prezinte date relevante și fiabile pentru **indicatorii ODD.**

Cancelaria de Stat asigură coordonarea procesului de planificare, monitorizare și raportare a implementării Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, elaborează raportul de progres privind implementarea Agendei 2030; asigură coordonarea procesului de elaborare a rapoartelor naționale voluntare periodice de evaluare.

BNS este autoritatea coordonatoare pentru elaborarea și diseminarea indicatorilor de monitorizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD); asigură diseminarea centralizată a indicatorilor ODD pe o platformă națională de diseminare; oferă sprijin metodologic altor autorități în elaborarea și documentarea indicatorilor ODD.

Tabelul 106. Capacități administrative ale BNS: DDC

Direcția diseminare și comunicare (DDC)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
12	**6**	**6**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere privind domeniului statistic privind indicatorii ODD.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind indicatorii ODD, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Producerea și diseminarea ODD-urilor și actualizarea periodică a datelor și a metadatelor pentru a sprijini raportarea națională privind implementarea Agendei 2030.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" privind indicatorii de dezvoltare durabilă sunt prezentate în **Tabelul 107.**

Tabelul 107. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la indicatorii de dezvoltare durabilă

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
643,1	159,0	-	-	484,1

18.6.2 Informații statistice regionale și geospațiale

Subcapitol 18.6.2.1 Statistici regionale și coordonarea acestora

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant pentru statistice regionale și geospațiale cuprinde următoarele acte normative:

1. Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, în care localitățile urbane și rurale sunt definite pe baza abordării administrative;
2. Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova;
3. Hotărârea Guvernului nr. 570/2017 privind aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale pentru statistică;

4. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 18a/2017 privind metodologia și metodele de elaborare a produsului intern brut regional.

Alte metodologii statistice aprobate de BNS.

Legislația relevantă UE privind statisticile regionale și geospațiale este formată din: Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1130; Regulamentul (CE) nr. 1059/2003; Regulamentul (UE) 2017/239; Regulamentul Delegat (UE) 2019/1755; Regulamentul (CE) nr. 1059/2003; Regulamentul (UE) 2017/2391; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1685; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1130; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1703; Regulamentul delegat (UE) 2023/674.

Cadrul administrativ

Statisticile regionale pe tipologii în Republica Moldova sunt produse de BNS, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru și alte organe administrative subordonate.

În cadrul BNS, Direcția sisteme informaționale geografice (DSIG) este responsabilă de colectarea (achiziționarea) și întreținerea datelor spațiale la nivelul punctului de adresă, integrarea datelor spațiale cu cele statistice, sprijinirea colectării și diseminării datelor statistice cu ajutorul instrumentelor GIS.

Tabelul 108. Capacități administrative ale BNS: DSIG

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**2**	**3**

Elaborarea statisticilor regionale de către sectoarele statistice și difuzarea acestora nu sunt coordonate de o unitate specializată, deoarece este responsabilitatea fiecărei unități de producție statistică. Direcția diseminare și comunicare este direcția responsabilă cu diseminarea statisticilor regionale (în cadrul căreia sunt implicați 2 angajați din 12 unități de personal disponibile), iar Direcția generală metode și inovații statistice este responsabilă cu punerea în aplicare a tehnologiilor și instrumentelor GIS în procesul de producție statistică (5 unități disponibile cu 2 angajați și 3 posturi vacante).

Tabelul 109. Capacități administrative ale BNS: DDC

Direcția diseminare și comunicare (DDC)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
12	**6**	**6**

Tabelul 110. Capacități administrative ale BNS: DGMIS

Direcția generală metode și inovații statistice (DGMIS)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**

5	2	3

Planuri de viitor
Planuri legislative
În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind statisticile regionale și geospațiale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea tipologiilor teritoriale la nivelul LAU;
- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 570/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova
- Actualizarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova (NUTS). .

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind statisticile regionale și geospațiale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Crearea tipologiilor teritoriale în baza sistemului de caroiaje și densității populației la nivel de 1 km. p., în baza gradului de urbanizare (DEGURBA) la nivelul LAU și crearea zonelor urbane funcționale (FUA) la nivelul LAU, a tipologiei teritoriale Urban-rural la nivelul NUTS 3 și a tipologiei teritoriale Metropolitane la nivelul NUTS 3;
- Extinderea utilizării datelor geospațiale în statistica oficială;
- Elaborarea statisticilor regionale pe baza versiunii naționale actualizate a NUTS
- Crearea și implementarea Registrului de Evidență a Rețelelor Edilitare (RERE).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind statisticile regionale și geospațiale sunt prezentate în **Tabelul 111.**

Tabel 111. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificat în domeniul statistica regională și geospațială

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
47614,9	6025,2	500,0	-	41089,7

VI. Infrastructură și metodologie statistică

18.7.1 Metadate și clasificări

Subcapitol 18.7.1.1. Standarde statistice pentru date și metadate (inclusiv clasificări)

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant pentru metadate și clasificări statistice:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Codul Educației nr. 152/2014 al Republicii Moldova. Sistemul educațional este organizat pe niveluri și cicluri în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED-2011).

Regulamente:

3. Hotărârea Guvernului nr. 208/2021 privind aprobarea structurii Clasificării ocupațiilor din Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 239-248, art. 463);
4. Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova nr. 11/2021 privind aprobarea Clasificării ocupațiilor din Republica Moldova adoptat în vederea transpunerii Recomandării 2009/824/CE a Comisiei din 29 octombrie 2009 privind utilizarea Clasificării internaționale standard a ocupațiilor (ISCO-08);
5. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 28/2019 cu privire la aprobarea Clasificatorului activităților economice din Republica Moldova (CAEM-2), elaborat în vederea transpunerii Regulamentului (CE) nr. 1893/2006 de stabilire a Nomenclatorului statistic al activităților economice NACE Rev. 2;
6. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 09/2024 privind aprobarea Clasificării statistice a produselor (bunurilor și serviciilor) din Republica Moldova (CSPM rev. 2.1).

Legislația relevantă UE privind metadate și clasificări statistice este formată din: Commission Recommendation 2009/824/EC; Recomandarea (UE) 2023/397; Regulamentul delegat (UE) 2024/3103

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția surse de date alternative și instrumente inovatoare în statistică (DSDAIIS), este responsabilă pentru clasificări: NACE, CPA, NUTS.

Tabelul 112. Capacități administrative ale BNS: DSDAIIS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	**3**	**2**

Planuri de viitor
Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului privind metadate și clasificări statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) Revizia 2.1;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului statistic al produselor (bunurilor şi serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului privind metadate și clasificări statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Crearea tipologiilor teritoriale în baza sistemului de caroiaje și densității populației la nivel de 1 km² , în baza gradului de urbanizare (DEGURBA) la nivelul LAU și crearea zonelor urbane funcționale (FUA) la nivelul LAU, a tipologiei teritoriale Urban-rural la nivelul NUTS 3 și a tipologiei teritoriale Metropolitane la nivelul NUTS 3;
- Actualizarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova (NUTS) pe baza datelor RPL 2024;
- Elaborarea statisticilor regionale pe baza versiunii naționale actualizate a NUTS;
- Extinderea utilizării datelor geospațiale în statistica oficială;
- Implementarea noilor versiuni ale clasificatoarelor în domeniul economic în cadrul statisticii oficiale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” ce țin de Metadate și Clasificări sunt prezentate în **Tabelul 113.**

Tabelul 113. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la metadate și clasificări.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1375,6	990,4	-	UNFPA	385,2

18.7.2 Confidențialitatea statistică și protecția divulgării

Subcapitol 18.7.2.1 Coordonarea privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate

Prezentare generală a situației
Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate cuprinde următoarele acte normative:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale (LOS nr. 93/2017);
2. Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;
3. Politica privind protecția datelor cu caracter personal, aprobată de BNS, în ianuarie 2024;
4. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 28/2021 privind aprobarea Regulamentului cu privire la accesul la datele individuale în scopuri științifice;
5. Metodologia de generare a identificatorului statistic unic (ISU), aprobată de BNS, în aprilie 2023, pentru pseudonimizarea datelor cu caracter personal, colectate și prelucrate în scopul elaborării statisticilor oficiale.

Legislația relevantă UE privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate este formată din: Regulamentul (CE) nr. 223/2009; Regulamentul (UE) nr. 557/2013; Regulamentul (CE) nr. 1049/2001; Regulamentul (UE) 2016/679.

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția Generală Tehnologii Informaționale, este responsabilă pentru buna funcționare a sistemelor informatice, a echipamentelor informatice și a rețelelor informatice din cadrul acestuia. Totodată, a fost creat Serviciul protecția datelor cu caracter personal responsabil de:
- aplicarea internă a standardelor de confidențialitate statistică;
- aplicarea și coordonarea măsurilor tehnice și organizaționale de protecție a datelor și de control al divulgării datelor statistice;
- planificarea și organizarea evaluării nivelului de conformitate al măsurilor de protecție;
- elaborarea actelor juridice administrative în conformitate cu prevederile cadrului de reglementare în vigoare.

Tabelul 114. Capacități administrative ale BNS: DGTI și SPDCP

Direcția generală tehnologii informaționale (DGTI)		
Unități alocate	**Unități ocupate**	**Unități vacante**
17	**12**	**5**
Serviciul protecția datelor cu caracter personal (SPDCP)		
2	**2**	**0**

Planuri de viitor
Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a Regulamentelor UE pentru reformarea domeniului privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Consolidarea măsurilor de asigurare a confidențialității statistice și protecției datelor în cadrul Sistemului Statistic Național (SSN).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici" ce țin de confidențialitatea statistică și accesul la microdate sunt prezentate în **Tabelul 115.**

Tabelul 115. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la confidențialitatea statistică și accesul la microdate

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
765,8	675,8	-	-	90,0

Anexa 1

Structura Capitolului 18 „Statistici”

18.1 CADRUL JURIDIC DE BAZĂ ȘI CAPACITĂȚILE INSTITUȚIONALE ALE SISTEMULUI STATISTIC NAȚIONAL (SSN)

I. STATISTICI DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

18.2.1. Populația

18.2.1.1. Statistica demografică și migrația internațională

18.2.1.2. Recensământul populației și al locuințelor

18.2.1.3. Statistici privind azilul și migrația gestionată

18.2.2. Forța de muncă și costul forței de muncă

18.2.2.1. Ocuparea forței de muncă și șomajul

18.2.2.2 Câștigurile salariale și costurile forței de muncă

18.2.3 Educație și formare

18.2.3.1. Educație

18.2.3.2. Statistici privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții

18.2.4 Sănătate

18.2.4.1. Sănătate publică

18.2.4.2. Sănătatea și securitatea la locul de muncă

18.2.5 Venituri și condițiile de trai

18.2.5.1. Cercetări privind bugetul gospodăriilor

18.2.5.2. Cercetări europene armonizate privind utilizarea timpului

18.2.5.3. Venituri, incluziune socială și condițiile de trai

18.2.5.4. Calitatea vieții

18.2.6. Protecția socială

18.2.6.1. Protecție socială (ESSPROS)

18.2.7 Justiție și criminalitate

18.2.7.1. Siguranță și Criminalitate

18.2.7.2. Violență bazată pe gen

18.2.8 Cultură și sport

18.2.8.1. Cultură și sport

II. STATISTICI ECONOMICE

18.3.1 Conturi și statistici macroeconomice

18.3.1.1 Euroindicatori/ PIEE

18.3.1.2. Procedura privind dezechilibrele macroeconomice (PDM)

18.3.1.3. Sistemul european de conturi

18.3.1.4. Conturile sectoriale anuale

18.3.1.5. Conturile sectoriale trimestriale

18.3.1.6. Conturile naționale trimestriale și anuale: agregatele principale

18.3.1.7. Tabelele resurselor, utilizărilor și de intrări-ieșiri

18.3.1.8. Conturi regionale

18.3.1.9. Monitorizarea resurselor proprii VNB (Venitul Net Brut (eng. Gross National Income, GNI)
18.3.1.10. Monitorizarea resurselor proprii, taxa pe valoarea adăugată (TVA)
18.3.1.11. Pensii privind asigurările sociale
18.3.1.12. Balanța de plăți și poziția investițională internațională
18.3.1.13. Remunerarea și pensiile personalului UE
18.3.1.14. Conturile financiare
18.3.1.15. Indicatori monetari și financiari
18.3.1.16. Statistici privind finanțele publice – Metodologie
18.3.1.17. Statistici privind finanțele publice – Producerea datelor
18.3.1.18. Statistici privind finanțele publice – Metodologia II

18.3.2 Statistica întreprinderilor

18.3.2.1. Registrele business și unități statistice
18.3.2.2. Statisticile privind Ancheta structurală anuală (ASA) a întreprinderilor
18.3.2.3. Prodcom
18.3.2.4. Statistici pe termen scurt (STS) ale întreprinderilor
18.3.2.5. Statistici privind filialele străine (FATS)
18.3.2.6. Investiții străine directe

18.3.3 Comerț internațional

18.3.3.1. Comerțul internațional cu servicii
18.3.3.2. Comerțul internațional cu mărfuri
18.3.3.3. Clasificări privind statisticile comerțului cu mărfuri

18.3.4 Prețurile

18.4.4.1. Indicele armonizat al prețurilor de consum
18.4.4.2. Paritatea puterii de cumpărare
18.4.4.3. Indicele prețurilor locuințelor

18.3.5 Știință, tehnologie și inovare

18.3.5.1. Statistici privind știința și tehnologia
18.3.5.2. Statistici privind inovarea în întreprinderi
18.3.5.3. Statistici privind tehnologia informațiilor și a comunicațiilor

III. STATISTICI SECTORIALE

18.4.1 Agricultură, silvicultură, pescuit

18.4.1.1. Statistici și conturi forestiere
18.4.1.2. Statistici agricole
18.4.1.3. Statistici în domeniul acvaculturii
18.4.1.4. Producția ecologică și agricultura ecologică
18.4.1.5. Indicatori agro-mediu

18.4.2 Energie

18.4.2.1. Statistici privind energia – producție
18.4.2.2. Statistici privind energia – metodologie și evoluție

18.4.3 Transporturi

18.4.3.1. Statistici în domeniul transporturilor

18.4.4 Turism

18.4.4.1. Statisticile privind turismul

IV. STATISTICI DE MEDIU

18.5.1 Mediu

18.5.1.1. Conturile monetare de mediu
18.5.1.2. Conturile fizice de mediu
18.5.1.3. Statistici privind deșeurile
18.5.1.4. Statistici privind apa
18.5.1.5. Biodiversitate

V. STATISTICI TRANSVERSALE

18.6.1 Indicatori de dezvoltare durabilă

18.6.1.1. Indicatori OOD UE: producere și diseminare

18.6.2 Informații statistice regionale și geospațiale

18.6.2.1. Statisticile regionale și coordonarea acestora

VI. INFRASTRUCTURA ȘI METODOLOGIA STATISTICĂ

18.7.1 Metadate și Clasificări

18.7.1.1. Standarde statistice pentru date și metadate (inclusiv clasificări)

18.7.2 Confidențialitatea statistică și protecția divulgării

18.7.2.1. Coordonarea privind confidențialitatea statistică și accesul la microdatelor

Anexa 2

Listele producătorilor și furnizorilor de date pentru producerea și diseminarea statisticilor, în conformitate cu Programul anual de lucrări statistice

1. **Biroul Național de Statistică** este responsabilă de producerea și diseminarea statisticilor în următoarele domenii: populația, costul forței de muncă și al forței de muncă, cultura, statisticile privind veniturile și cheltuielile populației;statisticile macroeconomice, comerțul internațional cu bunuri, prețurile, statistica întreprinderilor, agricultura, mediul, energia, transporturile, turismul, știința și inovarea, alte statistici sectoriale și multisectoriale etc.;
2. **Banca Națională a Moldovei** este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticilor referitoare la: (i) sectorul financiar și monetar (indicatori monetari și financiari); (ii) sectorul extern (balanța de plăți, poziția investițională internațională, statisticile privind datoria externă, rezervele internaționale, investițiile străine directe, comerțul internațional cu servicii, cursurile de schimb); (iii) date de supraveghere (indicatori-cheie de performanță ai băncilor, bilanțuri bancare etc.).
3. **Ministerul Finanțelor** este responsabil de compilarea și diseminarea datelor referitoare la: statisticile privind finanțele publice (cum ar fi operațiunile administrației publice și ale administrației centrale, datoria brută a administrației publice și a administrației centrale) etc. și instituțiile subordonate coordonatoare:
   - **Serviciul Fiscal de Stat** - furnizor de date privind impozitul pe venit și taxa pe valoarea adăugată etc, alte declarații fiscale.
   - **Serviciul Vamal** - responsabil de colectarea și transmiterea datelor privind declarațiile vamale.
4. **Comisia Națională a Pieței Financiare** este responsabilă de producerea și furnizarea de statistici referitoare la piața bursieră (indicele prețurilor acțiunilor) și la datele societăților de asigurare;
5. **Ministerul Mediului** este responsabil pentru colectarea și diseminarea datelor referitoare la fondul ecologic național, biodiversitate și gestionarea instituțiilor subordonate:
   - **Agenția de Mediu,** care furnizează statistici privind deșeurile , precum și emisiile în aerul atmosferic;
   - **Agenția „Apele Moldovei”,** responsabilă de statisticile privind apa;
   - **Agenția „Moldsilva”,** care furnizează statistici forestiere;
   - **Inspectoratul pentru Protecția Mediului,** responsabil de colectarea datelor privind folosirea rațională a resurselor naturale și protecția mediului înconjurător.
6. **Agenția Națională pentru Sănătate Publică** din cadrul Ministerului Sănătății și alte instituții de sănătate publică sunt responsabile de colectarea, compilarea și difuzarea statisticilor referitoare la sănătatea publică;
7. **Ministerul Afacerilor Interne gestionează** instituțiile din subordine:
   - **Serviciul Tehnologii Informaționale,** responsabil cu colectarea datelor privind infracțiunile înregistrate, făptașii și victimele infracțiunilor;
   - **Inspectoratul General pentru Migrație,** responsabil cu colectarea datelor privind fluxurile de migrație înregistrate, solicitanții de azil, repatriații etc.;
   - **Inspectoratul General al Poliției de Frontieră,** responsabil cu colectarea datelor

privind punctele de trecere a frontierei utilizate pentru elaborarea statisticilor privind turismul și migrația;
- **Inspectoratul General al Poliției,** Inspectoratul Național de Patrulare - responsabil cu colectarea datelor privind securitatea rutieră și numărul de accidente;
- **Inspectoratul General pentru Situații de Urgență,** responsabil cu colectarea datelor privind situațiile de urgență și incendiile;

8. **Ministerul Justiției** și instituțiile sale subordonate (Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Administrația Națională a Penitenciarelor) sunt responsabile de datele legate de sistemul judiciar;
9. **Ministerul Educației și Cercetării** este responsabil pentru informațiile privind doctoranzii și datele privind activitățile sportive;
10. **Ministerul Muncii și Protecției Sociale** răspunde de statisticile privind protecția socială a copiilor. De asemenea, ministerul coordonează eforturile de colectare a datelor ale următoarelor instituții din subordine:
    - **Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă** colectează informații privind șomajul înregistrat;
    - **Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă colectează** date privind dizabilitățile;
    - **Agenţia pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă,** responsabilă cu datele referitoare la statisticile privind asistența socială;
    - **Inspectoratul de Stat al Muncii**, responsabil de Lista angajatorilor la care s-au produs accidente de muncă în anul 2024.
11. **Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale** supraveghează următoarele instituții din subordine:
    - **Agenția Națională Transport Auto,** responsabilă de datele privind statisticile în domeniul transporturilor;
    - **Autoritatea Aeronautică Civilă,** responsabilă de datele din domeniul aviației civile;
12. **Ministerul Culturii** este responsabil de colectarea datelor privind bibliotecile și instituțiile culturale;
13. **Agenția Servicii Publice** este responsabilă de datele privind evenimentele vitale, migrația legală internă și internațională, precum și de datele privind înregistrarea persoanelor juridice, a vehiculelor, a clădirilor;
14. **Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații** este responsabilă de comunicațiile electronice și poștale;
15. **Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru** este responsabilă de informațiile privind cadastrul bunurilor imobile și infrastructura națională de date spațiale;
16. **Casa Națională de Asigurări Sociale** este responsabilă de furnizarea datelor privind asigurările sociale, numărul beneficiarilor de prestații sociale și valoarea prestațiilor sociale;
17. **Compania Națională de Asigurări în Medicină** este responsabilă pentru datele privind cheltuielile de asigurare medicală obligatorie;
18. **Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală este** responsabilă de datele privind proprietatea intelectuală;

19. **Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale** este responsabilă de producerea și transmiterea datelor privind reglementarea și supravegherea în domeniul medicinii și activității farmaceutice.
20. **Institutul Medico-Sanitar Public Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”** este responsabil de Raportul statistic privind cazurile noi de tuberculoză activă și Raportul statistic privind bolnavii de tuberculoză.
21. **Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”** este responsabilă de Informația privind numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (HIV), inclusiv care suferă de maladia SIDA.
22. **Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova** este responsabilă de informații vizând plățile și înlesnirile primite de populație din bugetul sindical pe următoarele poziții: acțiuni cultural-educative, lucru cu copiii, cultură fizică și sport și ajutor material.

Anexa 3

Lista abrevierilor

Nr./o	Abreviere	Denumire completă
1.	AEA	Ancheta Educația Adulților
2.	AFM	Ancheta Forței de Muncă
3.	AGCC	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru
4.	AM	Agenția de Mediu
5.	ANSP	Agenția Națională pentru Sănătate Publică
6.	APSO	Alți producători de statistici oficiale
7.	ASA	Ancheta structurală anuală
8.	ASP	Agenția Servicii Publice
9.	BM	Banca Mondială
10.	BNM	Banca Națională a Moldovei
11.	BNS	Biroul Național de Statistică
12.	CAEM 2.1	Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei rev. 2.1
13.	CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
14.	CEE	Comunitatea Economică Europeană
15.	CEEA	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
16.	CICSC	Clasificarea Internațională a Crimelor în Scopuri Statistice
17.	CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
18.	CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
19.	CS	Cancelaria de Stat
20.	DAPISRS	Direcția analiză, planificare și integrare a serviciilor și resurselor în sănătate
21.	DARPM	Direcția acte regulatorii și permise de mediu
22.	DGCN	Direcția generală conturi naționale
23.	DEGURBA	Grad de urbanizare
24.	DFFAPP	Direcția Fondului Forestier, Arii Protejate și Regenerare Forestieră
25.	DG	Direcția geologică
26.	DGDSPAE	Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă
27.	DGIRA	Direcția pentru gestionarea integrată a resurselor de apă
28.	DGMIS	Direcția generală metode și inovații statistice
29.	DGSÎ	Direcția generală statistica întreprinderilor
30.	DGTS	Direcția generală a Trezoreriei de Stat
31.	DMCM	Direcția de monitorizare a calității mediului

32.	DMFP	Direcția managementul funcției publice
33.	DMRN	Direcția monitorizarea resurselor naturale
34.	DPAAC	Direcția pentru politici de alimentare cu apă și canalizare
35.	DPAS	Direcția politici de asigurări sociale
36.	DPMDC	Direcția Politici de Management al Deșeurilor și Contaminare
37.	DPS	Direcția politici salariale
38.	DPSZ	Direcția politici în sectorul zootehnic
39.	DR	Direcția recensăminte
40.	DRS	Direcția statistica conturilor internaționale din cadrul Departamentului raportări și statistică
41.	DGSAM	Direcția generală statistica agriculturii și mediului
42.	DSCE	Direcția statistica comerțului exterior
43.	DSCI	Direcția Statistică Conturi Internaționale
44.	DSDAIIS	Direcția surse de date alternative și instrumente inovatoare în statistică
45.	DSEȘC	Direcția statistica educației, științei și culturii
46.	DSFM	Direcția de statistică a forței de muncă
47.	DSIE	Direcția statistica industriei și energeticii
48.	DSMF	Direcția de Statistică Monetară și Financiară
49.	DSNT	Direcția statistica nivelului de trai
50.	DSPC	Direcția Statistica Prețurilor de Consum
51.	DSPC	Direcția de statistică a prețurilor de consum
52.	DSPM	Direcția statistica populației și migrației
53.	DSPM	Direcția statistica pieței muncii
54.	DSS	Direcția Statistica Structurală
55.	DSSPSJ	Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).
56.	DSTTIC	Direcția statistica turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor
57.	EDAMIS	Sistemul Informatic de Administrare și Management al Fișierelor Electronice de Date
58.	EDP	Procedura de Deficit Excesiv (engl. Excessive Deficit Procedure)
59.	EHIS	Cercetarea Europeană privind Sănătatea Populației
60.	EMDOS-3	Eșantion cadru pentru realizarea cercetărilor statistice în gospodării
61.	ESCoP	Codul de bune practici al statisticilor europene
62.	EUROSTAT	Oficiul de Statistică al Uniunii Europene
63.	EU-SILC	Statistici europene privind venitul și condițiile de viață

64.	EXTRASTAT	Comerțul internațional cu mărfuri cu țări terțe
65.	FATS	Statistici privind filialele străine
66.	FMI	Fondul Monetar Internațional
67.	FPOS	Principiile fundamentale ale statisticilor oficiale
68.	FUA	Zone urbane funcționale
69.	GBARD	Alocații bugetare guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare (engl. Government budget allocations for R&D)
70.	GFS	Statistica Finanțelor Publice (engl. Government Finance Statistics)
71.	GNI	Venitul Național Brut (engl. Gross national income)
72.	GREVIO	Convenția de la Istanbul privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice
73.	HG	Hotărârea Guvernului
74.	ICD	Clasificarea Internațională a Bolilor și Problemelor de Sănătate
75.	IGM	Inspectoratul General pentru Migrație
76.	IPM	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
77.	ISCED	Clasificarea Internațională Standard a Educației
78.	ISCO -08	Clasificarea internațională standard a ocupațiilor
79.	ISU	Identificator Statistic Unic
80.	ITRS	Raportul privind operațiunile internaționale
81.	LAU	Unități administrative locale
82.	LOS	Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale
83.	MAI	Ministerul Afacerilor Interne
84.	MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
85.	MF	Ministerul Finanțelor
86.	MM	Ministerul Mediului
87.	MS	Ministerul Sănătății
88.	NUTS	Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică
89.	OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
90.	ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă
91.	ONU	Organizația Națiunilor Unite
92.	PDM	Procedura privind dezechilibrele macroeconomice
93.	Peer-review	Evaluare inter pares
94.	PF	Poliția de Frontieră
95.	PLS	Programul anual de lucrări statistice
96.	PNA	Programul Național de Acțiuni
97.	PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
98.	PRODCOM	Nomenclatorul producției industriale de bunuri manufacturate

99.	PRODMOLD	Nomenclatorul Național al Producției Industriale a Mărfurilor Manufacturate
100.	RERE	Registrul de Evidență a Rețelelor Edilitare
101.	RM	Republica Moldova
102.	RPL	Recensământul Populației și Locuințelor
103.	SARRA	Secția analiza riscurilor și rapoarte analitice
104.	SASR	Secția analiză, strategie și risc
105.	SCN	Sistemul de Conturi Naționale
106.	SDA	Surse de Date Administrative
107.	SEC 2010	Sistemul European de Conturi 2010
108.	SESPROS	Sistem european de statistici integrate privind protecția socială
109.	SIIS	Sistemului informațional integrat în statistică
110.	SIMS	Structura Unică Integrată a Metadatelor
111.	SPDCP	Serviciul protecția datelor cu caracter personal
112.	SPEPDO	Serviciul pentru producția ecologică și produsele cu denumire de origine
113.	SPPGF	Serviciul de Protecție a Pădurilor și Garda Forestieră
114.	SSM	Serviciul de Statistică a Mediului
115.	SSN	Sistemul Statistic Național
116.	SSV	Secția Silvicultură și Vânătoare
117.	STI	Serviciul Tehnologii Informaționale
118.	STS	Statistici pe termen scurt
119.	TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
120.	TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
121.	UE	Uniunea Europeană
122.	UNECE	Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa
123.	VAW	Violența împotriva femeilor (engl. Violence against women)
124.	VNB	Venitul Național Brut

CAPITOLUL 32 „CONTROL FINANCIAR”

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova a atins un anumit nivel de pregătire în domeniul controlului financiar. Țara a înregistrat progrese bune, în special prin ratificarea Convenției de la Geneva din 1929 privind combaterea falsificării de monedă. De asemenea, Republica Moldova a finalizat desemnarea unui organ de coordonare antifraudă și a înființat o rețea de coordonare antifraudă.

Capitolul 32 are ca obiectiv principal armonizarea legislației și practicilor Republicii Moldova cu cerințele Uniunii Europene în domeniul controlului financiar, asigurând utilizarea eficientă, responsabilă și transparentă a resurselor publice și externe. Acest capitol acoperă patru domenii prioritare:

- Control financiar public intern;
- Audit extern;
- Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene;
- Protecția monedei euro împotriva contrafacerii.

Împreună, aceste domenii constituie pilonii unui sistem financiar public integru, capabil să sprijine buna guvernare, reducerea riscurilor de fraudă și protejarea intereselor financiare naționale și europene. Implementarea reformelor din cadrul acestui capitol este esențială nu doar pentru asigurarea unei administrări financiare eficiente și conforme standardelor europene, ci și pentru îmbunătățirea încrederii publicului în instituțiile statului și în utilizarea banilor publici.

Controlul Financiar Public Intern (CFPI) are ca scop alinierea Republicii Moldova la *acquis*-ul *UE* în acest domeniu. CFPI reprezintă un pilon esențial al bunei guvernări, asigurând utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor publice și alinierea la standardele internaționale de control intern/ management financiar și audit intern.

Responsabilitatea coordonării grupului de lucru pentru acest subcapitol revine Ministerului Finanțelor, prin intermediul Direcției politici în domeniul CFPI, care colaborează strâns cu instituții precum Cancelaria de Stat, Curtea de Conturi a Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Inspectoratul Control Financiar de Stat și alte autorități publice centrale și locale. Această structură asigură o abordare integrată și coerentă pentru implementarea principiilor și standardelor europene în domeniul CFPI.

Obiectivul strategic al acestui subcapitol este atingerea conformității totale cu cadrul (normativ) de bună practică european și internațional, precum și implementarea eficace a mecanismelor de control intern managerial și audit intern până la aderare. Aceste mecanisme sunt fundamentale pentru consolidarea răspunderii manageriale și sporirea încrederii cetățenilor în utilizarea fondurilor publice.

Astfel, Republica Moldova intenționează să finalizeze armonizarea normativă, să consolideze capacitățile administrative și să dezvolte un sistem informațional robust pentru monitorizarea și raportarea domeniului CFPI. Printre provocările identificate se numără deficitul de personal

calificat și necesitatea dezvoltării profesionale continue în domeniul controlului intern, dar și a auditului intern.

Auditul extern este asigurat de Curtea de Conturi a Republicii Moldova (CCRM), Instituție Supremă de Audit, care operează conform Standardelor Internaționale de Audit ale INTOSAI. Aceasta își exercită atribuțiile prin evaluarea utilizării resurselor publice, oferind recomandări pentru îmbunătățirea performanței și a transparenței financiare. CCRM a implementat Standardele Internaționale de Audit, a dezvoltat propriul cadru normativ-metodologic, aliniat la acestea, precum și a creat un sistem informatic de audit („Audit CCRM"), care facilitează monitorizarea eficientă a activităților de audit.

Principalele provocări sunt generate de asigurarea limitată a independenței financiare a CCRM. La momentul actual CCRM se confruntă cu un nivel de fluctuație de personal destul de ridicat, fapt ce pune presiuni pe auditori și pe încărcătura profesională a acestora în vederea menținerii ariei de audit necesară asigurării mandatului de audit obligatoriu al CCRM și desfășurarea unor misiuni de audit suplimentare. În acest context, se depun eforturi pentru obținerea independenței depline a CCRM, inclusiv pe plan organizațional și financiar, în conformitate cu cerințele europene. Colaborarea eficientă cu SIGMA și alte organisme europene sprijină acest proces.

Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene se axează pe instituirea și dezvoltarea serviciului național de coordonare antifraudă (AFCOS). Obiectivul principal este prevenirea și combaterea eficientă a fraudelor în valorificarea fondurilor externe, contribuind astfel la o utilizare transparentă și corectă a acestora. Aceasta este o cerință esențială în cadrul procesului de integrare europeană pentru asigurarea absorbției eficiente a fondurilor UE.

Coordonarea acestui sub-capitol este asigurată de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Inspectoratului Control Financiar de Stat, care acționează în strânsă colaborare cu instituții precum Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal și alte autorități relevante. Împreună, aceste instituții formează o rețea integrată pentru prevenirea și combaterea fraudelor, contribuind la protejarea intereselor financiare ale UE.

Republica Moldova urmărește alinierea completă la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul antifraudă. Aceasta implică transpunerea regulamentelor și directivelor europene relevante, crearea unei rețele AFCOS funcționale și consolidarea capacităților instituționale. Printre provocările principale se numără lipsa unui cadru normativ complet armonizat, capacități instituționale limitate și resurse insuficiente pentru implementarea integrală a cerințelor UE.

Protecția monedei euro împotriva contrafacerii reprezintă o prioritate pe agenda UE, întrucât euro reprezintă nu doar un simbol tangibil al identității europene, ci și o monedă oficială în majoritatea statelor membre. Euro deține un rol important în politică economică globală și în sistemul financiar internațional, fiind a doua cea mai tranzacționată monedă din lume. În acest context, pentru a menține încrederea populației și a mediului de afaceri în autenticitatea și calitatea monedei euro, UE are un interes major ca viitoarele state membre să adopte un nivel adecvat de protecție a acesteia împotriva falsificării.

În perspectiva aderării la UE, Republica Moldova urmează să-și alinieze legislația la *acquis*-ul privind protecția monedei euro împotriva falsificării, având în vedere importanța creării unui cadru normativ armonizat de combatere a falsificării și reproducerii ilegale a monedei. Principalele

direcții de acțiune vizează consolidarea unui sistem eficient de identificare și sancționare a infracțiunilor de falsificare, dezvoltarea expertizei și a colaborării între autoritățile competente naționale și europene, îmbunătățirea schimbului eficient de informații și centralizarea acestora, precum și crearea unor centre naționale de analiză și expertiză a falsurilor, etc.

Principalele provocări pentru Republica Moldova în transpunerea *acquis*-ului *UE* privind protecția monedei euro împotriva contrafacerii se referă la insuficiența capacității instituționale, inclusiv stabilirea și operarea centrelor specializate (de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false, inclusiv de monitorizare a falsurilor), formarea și identificarea personalului necesar, dezvoltarea unui sistem eficient de monitorizare a falsurilor, actualizarea infrastructurii pentru schimbul de informații, dar și costurile semnificative asociate consolidării acestei capacități.

În concluzie, Capitolul 32 reprezintă un fundament esențial pentru crearea unui sistem financiar public modern, transparent și eficient. Prin transpunerea *acquis*-ului *UE*, implementarea reformelor legislative și instituționale, dezvoltarea capacităților administrative și cooperarea internațională, Republica Moldova își consolidează angajamentul de a respecta standardele europene, sprijinind integrarea deplină în Uniunea Europeană și protejând interesele financiare ale cetățenilor săi și ale partenerilor externi.

Tabelul 116. Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 32

32017L1371	*02013D0010-20210104*	*52001DC0600*
32001D0887	*02004R2182-20090211*	*32013R0883*
02001R1338-20090123	*01999O0003-20010831*	*31996R2185*
32010R1210	*02010D0014-20200109*	

verde (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

CONTROL FINANCIAR PUBLIC INTERN

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Pentru domeniul ,,Control financiar public intern” nu există acquis al UE care să necesite transpunerea în legislația națională. Totodată, cadrul normativ al Republicii Moldova pentru CFPI este bine structurat și aliniat cu bunele practici ale Uniunii Europene, dar și standardele internaționale. Acesta include atât actul legislativ de bază, cât și reglementări subsecvente care oferă mediul necesar pentru aplicarea principiilor de responsabilitate managerială și audit intern.

Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern reprezintă pilonul central al cadrului normativ, stabilind principiile generale de organizare și dezvoltare, incluzând controlul intern managerial, auditul intern și armonizarea centralizată.

Reglementările subsecvente, care detaliază și susțin aplicarea *Legii nr. 229/2010*, includ:

- Standardele naționale de control intern în sectorul public, aprobate prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 189/2015*, care stabilesc reguli și principii pentru organizarea și funcționarea sistemului de control intern managerial în entitățile publice;
- Standardele naționale de audit intern, aprobate prin *Ordinul ministrului finanțelor nr.153/2018* și Normele privind auditul intern în sectorul public, aprobate prin *Ordinul nr. 161/2020*, care definesc cerințele normative generale pentru efectuarea auditului intern;
- Criteriile de dimensionare a subdiviziunilor de audit intern din cadrul ministerelor și al autorităților administrative din subordinea acestora, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 655/2023*, care consolidează capacitatea acestor unități la nivel instituțional;
- Codul etic al auditorului intern și Carta de audit intern, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.557/2019, care promovează cultura etică necesară desfășurării activității de audit intern în mod conștiincios, cu profesionalism, loialitate și corectitudine, precum și stabilește regulamentul-cadru de funcţionare al subdiviziunii de audit intern;
- Regulamentul privind auto-evaluarea și raportarea sistemului de control intern managerial, precum și emiterea Declarației de răspundere managerială, aprobat prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 4/2019*, și Regulamentul privind raportarea activității de audit intern, aprobat prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 176/2019*, care prevăd cerințele pentru monitorizarea și raportarea acestor activități componente;
- Reglementările privind activitatea de auditul intern prin asociere (*Ordinul ministrului finanțelor nr. 159/2020*) și pe bază de contract (*Ordinul ministrului finanțelor nr. 160/2020*) asigură metode alternative de organizare a auditului intern, stabilind diversitatea și particularitățile aplicării acestora pentru nevoi și situații specifice.

În plus, prin *Hotărârea Guvernului nr. 556/2019* a fost instituit un mecanism pentru instruirea și certificarea profesională în domeniul auditului intern, asigurând astfel standarde înalte de competență. De asemenea, *Hotărârea Guvernului nr. 617/2019* reglementează evaluarea calității activității de audit intern în sectorul public.

Adoptarea acestor acte normative a creat un fundament solid pentru implementarea Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 165/2024.* Acest program prevede măsuri de dezvoltare a cadrului normativ-metodologic și creștere a capacităților instituționale, pentru îmbunătățirea activității de audit intern și asigurarea responsabilității manageriale printr-un sistem robust de control intern managerial, astfel contribuind la atingerea obiectivelor Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030.

1.2. Cadrul administrativ

Implementarea CFPI este coordonată de Ministerul Finanțelor, care deține un rol central în promovarea și monitorizarea acestui sistem. Responsabilitatea principală pentru elaborarea politicilor, dezvoltarea metodologiilor, precum și pentru asigurarea unui cadru unitar în domeniu, revine Direcției politici în domeniul CFPI a Ministerului Finanțelor, în calitate de Unitate Centrală

de Armonizare, care dispune de 7 unități de personal, dintre care efectiv angajați 7 persoane. Aceasta funcționează ca nucleu de armonizare și coordonare a politicii în domeniul CFPI, oferind suport metodologic pentru sistemul de control intern managerial și funcția de audit intern la nivel național.

La nivel instituțional, responsabilitatea pentru controlul intern managerial revine conducătorilor autorităților și instituțiilor publice, precum și managerilor operaționali în limita competențelor delegate. Totodată, fiecare angajat contribuie la organizarea sistemului, având un rol bine definit în baza sarcinilor și responsabilităților stabilite. Pentru a asigura o mai bună dezvoltare a control intern managerial, la nivel de entitate este desemnată subdiviziunea cu rol de a coordona acțiunile de organizare și dezvoltare a sistemului în conformitate cu cerințele în vigoare, precum și de a monitoriza progres.

Fiecare minister și majoritatea autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea dispune de propria subdiviziune de audit intern, care funcționează în baza reglementărilor stabilite de Ministerul Finanțelor. Aceste subdiviziuni sunt responsabile pentru auditarea întregului domeniu de activitate al autorității publice, dar și al entităților din subordine, în caz că acestea din urmă nu dispun de subdiviziune proprie de audit intern. La moment, funcția de audit intern la nivelul administrației publice centrale este în proces de reorganizare și consolidare prin aplicarea criteriilor de dimensionare, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 655/2023.*

O noutate importantă în eficientizarea cadrului administrativ este implementarea modulului „Control intern managerial și audit intern” al Sistemului informațional integrat al finanțelor publice, care permite consolidarea automată a datelor de raportare privind controlul intern managerial și auditul intern. Acest sistem digital, accesibil tuturor entităților publice raportoare, aduce un plus de eficiență și transparență în procesul de monitorizare a CFPI, sprijinind consolidarea ulterioară a datelor și raportarea situației către Guvern.

În pofida progreselor semnificative, provocările legate de resursele umane rămân o problemă majoră pe toate cele trei componente ale CFPI: (i) controlul intern managerial, (ii) auditul intern și (iii) Unitatea Centrală de Armonizare. Deficitul de personal calificat, capacitățile insuficiente de coordonare și dezvoltare a controlului intern managerial, lipsa expertizei în dezvoltarea și utilizarea instrumentelor moderne de planificare și realizare a activității de audit intern, precum și sustenabilitatea redusă a programelor de dezvoltare profesională continuă a capacităților administrative, limitează eficiența sistemului CFPI și reduc potențialul de dezvoltare a acestuia. Pentru a răspunde acestor provocări, Programul de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027 prevede măsuri concrete de consolidare a capacităților instituționale, inclusiv prin soluții tehnice de digitalizare a proceselor.

Astfel, structura administrativă a CFPI oferă baza necesară pentru implementarea *acquis*-ului, dar necesită dezvoltări continue și resurse suplimentare pentru a răspunde standardelor și a asigura o gestionare financiară publică modernă și eficientă.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pentru a asigura o armonizare completă la cerințele Uniunii Europene și pentru a sprijini implementarea eficientă a Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027, sunt planificate o serie de intervenții pentru dezvoltare a cadrului normativ - metodologic.

O prioritate importantă este îmbunătățirea cadrului procedural privind controlul intern managerial în scopul consolidării răspunderii manageriale, inclusiv prin actualizarea reglementărilor și ghidurilor de implementare a standardelor naționale de control intern privind delegarea responsabilităților, managementul performanțelor și al riscurilor (inclusiv a celor de fraudă și corupție), precum și implementarea unui mecanism modern de evaluare externă a controlului intern managerial. Aceasta presupune dezvoltarea și testarea unor metodologii noi, precum și extinderea procesului de raportare anuală, sprijinită de digitalizarea sistemelor printr-o platformă electronică dedicată.

De asemenea, cadrul normativ-metodologic pentru auditul intern va fi modernizat pentru a consolida funcția de audit intern în toate autoritățile publice. Standardele naționale de audit intern vor fi aliniate la noile Standarde Globale de Audit Intern, iar metodologiile existente vor fi revizuite pentru a reflecta aceste schimbări. Totodată, se vor dezvolta mecanisme moderne de evaluare externă a calității activității de audit intern, care vor permite o verificare obiectivă și independentă a conformității și eficienței activității de audit intern, contribuind la îmbunătățirea continuă a acestora și la alinierea la bunele practici internaționale.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea normelor UE în domeniul CFPI și consolidarea capacităților administrative ale autorităților și instituțiilor publice, Republica Moldova a stabilit o serie de acțiuni prioritare în cadrul Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027. Aceste măsuri sunt esențiale pentru crearea unui sistem robust și eficient de control financiar, aliniat cerințelor Uniunii Europene și se referă la:

a) Consolidarea răspunderii manageriale

Noile metodologii dezvoltate pentru consolidarea răspunderii manageriale și a sistemului de control intern managerial vor fi supuse unui proces de testare pilot pentru aplicarea practică a standardelor privind delegarea responsabilităților, managementul performanțelor și al riscurilor, inclusiv riscurile de fraudă și corupție, dar și de alertă a neregulilor. Utilizarea experimentală a modulului dedicat riscurilor din cadrul Sistemului informațional „E-Monitorizare” va facilita un proces integrat de planificare bazată pe riscuri, monitorizare și raportare anuală a performanței. Capacitățile manageriale vor fi dezvoltate prin aplicarea unui Program de instruire în domeniul controlului intern managerial, adaptat conform necesităților unor grupuri țintă specifice.

b) Consolidarea auditului intern

În cadrul ministerelor și autorităților publice centrale, se va continua procesul de consolidare a funcției de audit intern, conform criteriilor de dimensionare stabilite de Guvern. Această reorganizare urmărește să asigure o alocare și distribuire mai eficientă a resurselor umane, astfel crescând gradul de acoperire cu servicii de audit intern a proceselor cu risc sporit aferente activității entităților publice. Un alt aspect organizațional de consolidare este

implementarea auditului intern prin asociere la nivel local, care va permite partajarea unor servicii de calitate de către mai multe entități publice.

c) *Formarea și certificarea profesională a auditorilor interni*
În vederea consolidării capacităților umane, Programul prevede creșterea numărului de auditori interni certificați și dezvoltarea unui cadru de instruire continuă. Vor fi organizate cursuri specializate și ateliere practice care să acopere domenii emergente, cum ar fi planificarea activității în baza analizei de risc, auditul performanței și al tehnologiilor digitale. Aceste activități sunt necesare pentru a reduce deficitul de competențe și pentru a încuraja o cultură profesională bazată pe excelență.

d) *Digitalizarea proceselor de raportare și monitorizare.*
O direcție prioritară este dezvoltarea și extinderea utilizării modulului „Control intern managerial și audit intern" al Sistemului informațional integrat al finanțelor publice. Acest modul informațional va centraliza raportarea privind controlul intern managerial și auditul intern, va asigura un flux eficient de informații între entitățile publice și Ministerul Finanțelor și va contribui la reducerea erorilor și a timpului necesar consolidării informațiilor. Digitalizarea proceselor va permite monitorizarea mai eficientă a implementării standardelor naționale de control intern și a planurilor de acțiuni aferente, precum și realizarea conformă a activității de audit intern.

e) *Consolidarea Unității Centrale de Armonizare*
Unitatea Centrală de Armonizare, ca subdiviziune responsabilă de coordonarea politicilor în domeniul CFPI, va beneficia de sprijin, inclusiv prin creșterea resurselor de personal la cel puțin 10 unități de personal, pentru îmbunătățirea capacităților de realizarea atribuțiilor, în vederea coordonării centralizate a proceselor de implementare a standardelor internaționale și bunelor practici UE în domeniul controlului intern managerial și auditului intern. În același timp, rolul Consiliului controlului financiar public intern, în calitate de organ consultativ de promovare a controlului intern managerial și auditului intern, va fi consolidat, prin revizuirea atribuțiilor, inclusiv pe aspecte de asigurare a independenței activității de audit intern.

f) *Cooperare internațională și schimb de bune practici*
În vederea accelerării procesului de aliniere, Republica Moldova va continua colaborarea cu statele membre UE și organizațiile internaționale. Proiecte Twinning și alte forme de asistență tehnică vor contribui la transferul de cunoștințe și la adoptarea celor mai bune practici alte statelor membre.

Prin implementarea măsurilor planificate, Republica Moldova își va consolida cadrul instituțional și funcțional al CFPI, asigurând contribuția la un management financiar public performant, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene și bunele practici internaționale.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.1 „Control Financiar Public Intern"*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din asistență externă (aceasta nefiind în totalitate identificată), după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv		
		Acoperite din bugetul de stat	Acoperite din asistență externă	Neacoperite
32.1	*Control financiar public intern*			
	18 025,90	4 775,90	3 100,00	10 150,00

AUDIT EXTERN

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Pentru domeniul „Audit extern" nu există *acquis* al *UE* care să necesite transpunerea în legislația națională. Instituțiile Supreme de Audit trebuie să aplice standardele de audit extern, așa cum sunt definite de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI).
CCRM este un organ constituțional, fondat în temeiul art. 133 din Constituția Republicii Moldova. Constituția identifică mandatul general de audit al CCRM, iar *Legea nr. 260/2017*[20] oferă detalii privind mandatul, funcțiile și responsabilitățile participanților la procesul de planificare și de implementare a activităților etc. Astfel, cadrul legal oferă CCRM *(1)* statut de Instituție Supremă de Audit (ISA); *(2)* mandat suficient de larg pentru a îndeplini cerințele Standardelor Internaționale de Audit INTOSAI (SIA INTOSAI) și de a efectua toate tipurile de audit prevăzute de SIA INTOSAI, precum și *(3)* oferă gradul de independență necesar, așa precum prevede Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI[21] (independență organizațională, funcțională, operațională și financiară).

Din anul 1994, CCRM este membru al INTOSAI și al EUROSAI (Organizația Europeană a Instituțiilor Supreme de Audit). În cadrul acestor organizații, CCRM participă la activitatea mai multor grupuri de lucru și grupuri operative. Din anul 2008, CCRM este membru al AISCCUF (Asociației Instituțiilor Supreme de Audit Francofone), iar din anul 2022 a devenit membru al Rețelei Instituțiilor Supreme de Audit din țările candidate și potențial candidate pentru aderare la UE. De asemenea, din anul 2022 CCRM participă, cu statut de observator, la ședințele Comitetului de contact al Instituțiilor Supreme de Audit ale UE.

Începând cu anul 2012, CCRM a aderat regulamentar la SIA INTOSAI și le-a pus în aplicare (2012 și 2020[22]), a specializat auditorii pe tipuri de audit (financiar, performanță, de conformitate), concomitent dezvoltând și baza metodologică aferentă. Din anul 2019 se efectuează certificarea personalului cu atribuții de audit. În anul 2024 a fost pus în aplicare Ghidul privind sistemul de management al calității în cadrul CCRM, care este în corelare cu cerințele standardului ISSAI 140 (revizuit) al INTOSAI și prevede proceduri de control aferente tuturor elementelor sistemului.

---

[20] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141392&lang=ro#

[21] În special Secțiunea 5 din INTOSAI-P1 „Declarația de la Lima" și Principiul 1 din INTOSAI – P 10 „Declarația de la Mexic".

[22] Varianta SIA INTOSAI – revăzută și modificată.

Cadrul normativ intern al CCRM[23] elaborat în scopul reglementării proceselor, ghidării angajaților și oferirii exemplelor privind aplicarea SAI INTOSAI este complex și actualizat la zi. Acest fapt este menționat în toate rapoartele de evaluare de țară și/sau a instituției CCRM, publicate de instituțiile evaluatoare internaționale în ultimii 5 ani. Obiecțiile tuturor evaluatorilor se rezumă la „neasigurarea independenței organizaționale și financiare" a CCRM, soluționarea cărora poate fi atinsă cu participarea în rol de lider a Cancelariei de Stat, Ministerul Finanțelor, Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova.

Strategia de comunicare a CCRM pentru perioada 2022-2025, care definește obiectivele de comunicare și modul de comunicare cu părțile interesate, servește drept bază pentru planificarea anuală activităților de sporire a interacțiunii cu Parlamentul, Guvernul. Organele de drept, societatea civilă, mediul academic, mass-media și publicul larg. Pentru a ne asigura că rapoartele de audit sunt redate într-un limbaj accesibil, a fost introdusă revizuirea editorială (de comunicare) a rapoartelor.

1.2. Cadrul administrativ

Curtea de Conturi a Republicii Moldova își realizează atribuțiile legale cu un efectiv-limită de personal de 164 unități, inclusiv 7 membri ai CCRM (inclusiv Președintele). Conducerea CCRM este exercitată de către Președinte. Fiecare membru al CCRM coordonează un sector din domeniul de activitate al instituției. În activitatea sa, CCRM este asistată de un Aparat în număr de 157 unități, inclusiv: personalul cu atribuții de audit public (112 unități), personalul de specialitate (42 unități) și personalul tehnic (2 unități).

CCRM își planifică și gestionează resursele umane în conformitate cu prevederile legislației naționale care reglementează funcția publică și statutul funcționarului public, cu principiile generale prevăzute de standardele internaționale INTOSAI-P-1, INTOSAI-P-10, ISSAI 130 „Codul etic", ISSAI 140 „Controlul calității", ISSAI 150 „Competența auditorului" etc. În acest sens, CCRM acționează în conformitate cu principiile și obiectivele stabilite în Politica de recrutare, selecție și angajare a CCRM, Strategia resurselor umane a CCRM pentru perioada 2023-2027 și a Cadrului de competențe profesionale al CCRM, aprobate prin Hotărârile CCRM și puse în aplicare în perioada anilor 2022-2023.

Pe parcursul anului 2024 s-au întreprins acțiuni concrete în vederea obținerii „de facto" a independenței organizaționale și financiare a CCRM[24]. Conlucrarea eficientă dintre Cancelaria de Stat și CCRM, cu atragerea experților SIGMA, a accelerat procesul de modificare a Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și a cadrului subsecvent acesteia, în baza căruia CCRM a obținut dreptul la unele derogări cu privire la aprobarea statului de personal, fapt ce permite o organizare mai rațională și eficientă a instituției. După modificările menționate, CCRM a aprobat o nouă structură organizatorică, cu punerea în aplicare din februarie 2025.

CCRM și-a dezvoltat propriul Sistem Informațional Automatizat „Audit CCRM", unul din modulele căruia este destinat automatizării procesului de audit financiar. Sistemul ajută la

---

[23] Regulamente, Instrucțiuni, Îndrumări, Ghiduri, Manuale, Buletine etc.

[24] Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA „Performanța Republicii Moldova în administrația publică în raport cu Principiile Administrației Publice", aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d din 21.12.2023 (poziția 117-119 din Tabel, pct. 6.12.1, 6.12.3).

efectuarea auditurilor financiare, prin aplicarea uniformă a metodologiei și a documentelor standard, asigurând controlul calității. Un alt modul al SIA „Audit CCRM" este utilizat pentru monitorizarea recomandărilor de audit și interacțiunea cu entitățile auditate.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pe aspectul asigurării independenței financiare, pentru a îndeplini recomandările Comisiei Europene, CCRM și Ministerul Finanțelor vor reveni la proiectul de lege pentru modificarea art. 4 din Legea nr. 260/2017, elaborat de CCRM, experții Delegației UE în Republica Moldova, SIGMA, precum și discutat pe platforma grupului de lucru 32[25]. Proiectul de lege se referă la modul de elaborare și aprobare a bugetului CCRM care, conform angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul reuniunilor de screening bilateral din 26 septembrie și 14 octombrie 2024, urmează a fi aprobat de Parlament în anul 2025.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Obiectivele și direcțiile de consolidare a capacităților administrative ale CCRM sunt prevăzute în Strategia de dezvoltare a CCRM pe anii 2021-2027 (prin Hotărârea CCRM nr. 77 din 31.102025, Strategia de dezvoltare a CCRM pentru anii 2025-2027 a fost extinsă până în anul 2027), Strategia de audit a CCRM pe anii 2025-2027, precum și alte strategii sectoriale. Vor fi depuse eforturi pentru dezvoltarea modului de monitorizare a recomandărilor a Sistemului Informațional Automatizat „Audit CCRM", în scopul îmbunătățirii procesului de monitorizare a implementării recomandărilor de audit. Totodată, este planificată instruirea noilor utilizatori din cadrul entităților auditate cu privire la utilizarea SIA „Audit CCRM".

Consolidarea capacităților angajaților va fi asigurată prin organizarea instruirilor profesionale și certificare. Un accent sporit se va pune pe consolidarea capacităților de realizare a auditului performanței și pe sporirea impactului activității de audit extern. De asemenea, se planifică majorarea numărului auditurilor performanței pentru a asigura o acoperire de 15% din numărul total de audituri realizate în anul 2027.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.2 „Audit extern"*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din asistență externă (aceasta nefiind la moment identificată), după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv

[25] Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA „Performanța Republicii Moldova în administrația publică în raport cu Principiile Administrației Publice", aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d din 21.12.2023 (poziția 118 din Tabel, pct. 6.12.2).

		Acoperite din bugetul de stat	Acoperite din asistență externă	Neacoperite
32.2	*Audit extern*			
	21 934.65	20 538.45	0	1 396,20

PROTECȚIA INTERESELOR FINANCIARE ALE UNIUNII EUROPENE

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ al Republicii Moldova pentru prevenirea și combaterea fraudelor este în curs de ajustare la cerințele Uniunii Europene. Principalele acte normative naționale includ *Codul Penal, Codul Vamal*, *Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014*, precum și o serie de hotărâri ale Guvernului care reglementează funcția antifraudă.

Codul Penal prevede sancțiuni pentru faptele de fraudă, inclusiv utilizarea și delapidarea frauduloasă a fondurilor externe, iar *Codul Vamal* asigură prevenirea activităților ilegale la frontieră. *Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014* stabilește reguli stricte pentru gestionarea fondurilor publice, inclusiv prin prevederi specifice legate de CFPI, inspectarea financiară și auditul extern.

La fel, *Hotărârea Guvernului nr. 576/2017* reglementează implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și implicarea autorităților naționale în protecția intereselor financiare ale UE, iar *Hotărârea Guvernului nr. 377/2018* reglementează cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe. Totodată, *Hotărârea Guvernului nr. 938/2023* desemnează Inspectoratul Control Financiar de Stat ca fiind coordonatorul funcției naționale antifraudă și *Hotărârea Guvernului nr. 1365/2016* desemnează punctul de contact pentru OLAF.

În contextul negocierilor de aderare la UE în cadrul procesului de screening bilateral pentru Capitolul 32, blocul tematic „Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene” se evidențiază drept relevante următoarele acte UE care reglementează aspectele de coordonare antifraudă:

a) *Directiva UE nr. 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale UE*, care stabilește norme pentru penalizarea acestor fraude și asigurarea că

statele membre aplică sancțiuni corespunzătoare, scopul actului fiind îmbunătățirea cooperării între statele membre în combaterea fraudelor și asigurării aplicării uniforme a legislației. La nivel național există anumite prevederi care transpun parțial prevederile acestui act. Elementele netranspuse în cadrul normativ național prevăd stabilirea și funcționarea cooperării și comunicării extinse cu instituțiile UE și frauda în materie de TVA;

b) *Regulamentul UE nr. 883/2013 privind investigațiile efectuate de OLAF,* care stabilește proceduri și norme pentru investigarea fraudelor ce afectează bugetul Uniunii Europene și are scopul de a asigura cooperarea eficientă între statele membre și OLAF, cu delimitarea clară a atribuțiilor și acțiunilor de investigare. Anumite prevederi ale actului respectiv sunt transpuse parțial în cadrul normativ național. Elementele netranspuse prevăd cooperarea eficientă între statele membre și OLAF;

c) *Regulamentul UE nr. 2185/96 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri*, care stabilește dispoziții generale ce se aplică în diverse domenii pentru a asigura transparența și integritatea utilizării fondurilor europene, precum și corectitudinea controalelor și inspecțiilor administrative la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale UE împotriva abaterilor.

1.2. Cadrul administrativ

Sistemul administrativ responsabil pentru protecția intereselor financiare ale UE în Republica Moldova implică mai multe instituții cheie, fiecare având un rol specific în asigurarea integrității și transparenței sistemului. Ministerul Finanțelor deține un rol central, supraveghind gestionarea fondurilor publice, implementarea politicilor financiare și documentarea cazurilor de fraudă prin intermediul Inspectoratului Control Financiar de Stat. Centrul Național Anticorupție are atribuția de efectuare a acțiunilor de prevenire și combatere a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, precum și efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor a căror contracarare ține de competența sa. Serviciul Fiscal de Stat contribuie la prevenirea și combaterea fraudelor fiscale prin activități de control și monitorizare, având ca obiectiv principal asigurarea integrității sistemului fiscal și protejarea resurselor bugetare. Serviciul Vamal joacă un rol important în prevenirea fraudelor vamale și comerciale, asigurând respectarea legislației vamale prin măsuri riguroase de control și monitorizare.

Inspectoratul Control Financiar de Stat este una dintre instituțiile cheie în sistemul național antifraudă, având atribuții de coordonare antifraudă prin colaborarea activă cu alte autorități și parteneri internaționali, inclusiv OLAF, în scop de a asigura protecția fondurilor externe și a investiga suspiciunile de fraudă. Realizarea atribuțiilor menționate este asigurată de Direcția coordonare antifraudă din cadrul Inspectoratului, care dispune de un stat de 5 unități de personal, dintre care angajate 2 persoane.

Capacitatea instituțională a acestor entități este suficientă pentru facilitarea transpunerii acquis-ului Uniunii Europene, deși se menține necesitatea de consolidare a resurselor umane și tehnice pentru o aplicare efectivă și eficientă sporită.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pentru a alinia pe deplin cadrul normativ al Republicii Moldova la cerințele UE și pentru a consolida funcția antifraudă, sunt planificate o serie de ajustări și inițiative legislative esențiale. În acest sens, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 va fi modificată pentru a armoniza cerințele stipulate în *Regulamentul (UE) nr. 883/2013* și *Regulamentul UE nr. 2185/96*, care abordează aspecte cheie ce țin de cooperarea operativă între statele membre în combaterea fraudei. Totodată, prevederile Codului Penal și ale Codului de Procedură Penală vor fi ajustate pentru a transpune integral *Directiva (UE) 2017/1371* care are ca obiectiv prevenirea și sancționarea infracțiunilor care afectează interesele financiare ale UE.

Un alt pas important este elaborarea unui Program național antifraudă pentru anii 2025-2028, care va defini cadrul strategic și măsurile necesare pentru consolidarea sistemului național de coordonare antifraudă. De asemenea, pentru ajustarea și modernizarea cadrului instituțional urmează a fi ajustate prevederilor mai multor hotărâri ale Guvernului (inclusiv *HG nr. 938/2023*, *HG nr. 1365/2016*, *HG nr. 377/2018* și *HG nr. 576/2017*). Aceste inițiative vor crea cadrul juridic necesar pentru un sistem antifraudă modern și eficient.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a sprijini implementarea cerințelor europene în materie de protecție a intereselor financiare ale UE și pentru a dezvolta capacitățile administrative de coordonare antifraudă, Republica Moldova intenționează realizarea următoarelor acțiuni:

a) *Instituționalizarea Sistemului Național Antifraudă (AFCOS).*
Prin implementarea sistemului AFCOS, autoritățile naționale își vor întări capacitatea de a gestiona integritatea financiară, asigurând astfel transparența și responsabilitatea utilizării resurselor financiare. Acțiunea prevede implementarea mecanismului privind organizarea, funcționarea și responsabilitatea autoritățile componente ale sistemului.

b) *Semnarea acordurilor interinstituționale și Angajamentului administrativ de cooperare cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)*
Aceste acorduri facilitează schimbul de informații și expertiză între instituțiile implicate, contribuind astfel la o mai bună coordonare a acțiunilor și la creșterea eficienței în investigarea cazurilor de fraudă, astfel asigurând o reacție rapidă și adecvată la amenințările emergente în domeniul integrității financiare. Pe plan internațional, Republica Moldova va negocia semnarea unui angajament administrativ de cooperare cu OLAF și va extinde parteneriatele cu autoritățile relevante din statele membre ale UE, în scop de a facilita transferul de bune practici și o mai bună integrare a țării în mecanismele europene de protecție a intereselor financiare.

c) *Digitalizarea proceselor de monitorizare a cazurilor de fraudă*
Republica Moldova intenționează să modernizeze sistemul actual de coordonare antifraudă prin crearea unei platforme IT pentru monitorizarea și coordonarea cazurilor de fraudă. Această platformă va facilita schimbul de informații între instituțiile responsabile naționale și europene și va contribui la transparență și eficiență în procese.

d) *Instruirea și formare continua a angajaților Inspectoratului Control Financiar de Stat și Centrului Național Anticorupție*

Inspectoratul Control Financiar de Stat și Centrul Național Anticorupție vor beneficia de instruiri și resurse suplimentare pentru a-și consolida capacitatea de investigare, monitorizare și raportare. În acest sens, vor fi elaborate metodologii clare pentru gestionarea neregulilor, în conformitate cu ghidurile OLAF.

Prin implementarea măsurilor planificate, Republica Moldova va îmbunătăți semnificativ protecția intereselor financiare Uniunii Europene și ale statului, va moderniza procesele de combatere a fraudei și va avansa în direcția integrării europene. Aceste inițiative sprijină consolidarea unei guvernări responsabile, transparente și eficiente.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.3 „Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene”*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din asistență externă (aceasta nefiind la moment identificată), după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv		
		Acoperite din bugetul de stat	**Acoperite din asistență externă**	**Neacoperite**
32.3	*Protecție intereselor financiare ale UE*			
	6 226,60	695,20	117,20	5 414,20

PROTECȚIA MONEDEI EURO ÎMPOTRIVA CONTRAFACERII

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ/normativ național relevant pentru protecția monedei împotriva falsificării include o serie de acte normative, printre care: *Legea nr. 1232/1992* cu privire la bani, *Legea nr. 62/2008* privind reglementarea valutară, *Legea nr. 548/1995* cu privire la Banca Națională a Moldovei, *Codul penal nr. 985/2002*, *Codul de procedură penală nr. 122/2003*, *Codul contravențional nr. 218/2008*, Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, *Legea nr. 320/2012* cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei (HCE al BNM) nr. 78/2018 etc. De asemenea, RM beneficiază de acorduri de cooperare semnate cu Eurojust, Europol și Interpol, care facilitează schimbul de informații și cooperarea în domeniul aplicării legii și al urmăririi penale, inclusiv în cazurile ce vizează falsificarea banilor.

În contextul negocierilor de aderare la UE în cadrul procesului de screening bilateral pentru Capitolul 32, blocul tematic „Protecția monedei euro împotriva contrafacerii” se evidențiază drept

relevante următoarele acte UE care reglementează aspectele non-penale legate de protecția monedei euro:

a) *Decizia Consiliului din 6 decembrie 2001 (2001/887/JAI) privind protecția monedei euro împotriva falsificării*, care în esență stabilește definiții ale falsificării; stabilirea responsabilităților autorităților competente etc. pentru protecția monedei euro; obligația de a efectua analiza/expertiza bancnotelor/monedelor suspecte de a fi false de către centre specializate; schimbul de informații cu organele competente ale UE; anchete efective pentru identificarea și urmărirea penală a falsificării monedei euro. La nivel național există anumite prevederi care sunt aliniate parțial prevederilor acestui act. Elementele nealiniate în cadrul normativ național prevăd stabilirea și funcționarea centrelor naționale de analiză a bancnotelor şi monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor ; cooperarea și comunicarea extinsă cu instituțiile UE. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar pe aspecte care vizează crearea centrelor naționale de analiză a falsurilor și stabilirea cooperării cu instituțiile UE - până la data aderării.

b) *Regulamentul (CE) nr. 1338/2001 al Consiliului din 28 iunie 2001 de definire a măsurilor necesare protecției monedei euro împotriva falsificării, extins prin Regulamentul (CE) nr. 1339/2001*, care în esență stabilește definiția activității de falsificare, autorități competente etc.; gestiunea datelor tehnice și statistice și centralizarea informației; obligația operatorilor economici de verificare a autenticității numerarului primit și transmiterea celui suspect de a fi fals către autoritățile competente; cooperarea și asistența reciprocă pe domeniu etc. În legislația națională există prevederi care vizează protecția monedei naționale și străine împotriva falsificării. Elementele nealiniate prevăd centralizarea deplină a informației la nivel național cu referire la combaterea falsificării banilor; cooperarea și comunicarea avansată cu instituțiile UE; crearea și funcționarea centrelor naționale de analiză a bancnotelor şi monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor ; obligația tuturor instituțiilor care participă la verificarea și distribuirea către public a bancnotelor și a monedelor de a verifica autenticitatea acestora și de a le transmite pe cele suspecte de a fi false către organele naționale de drept responsabile pentru efectuarea expertizei. Alinierea parțială se planifică până la finele 2026, iar pe aspecte care vizează crearea centrelor naționale de analiză a bancnotelor şi monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor și stabilirea cooperării cu instituțiile UE - până la data aderării.

c) *Decizia BCE/2010/14 din 16 septembrie 2010 privind verificarea autenticității și a calității și repunerea în circulație a bancnotelor euro*, care în esență stabilește regulile și procedurile comune privind verificarea autenticității și calității, inclusiv repunerea în circulație, a bancnotelor euro; definiția agenților care operează cu numerar, personal calificat etc.; obligația verificării autenticității și calității bancnotelor euro (manual, de personal calificat, sau utilizând echipamente speciale); clasificarea și detectarea celor falsificate; testarea și controlul echipamentelor de procesare de către banca centrală; raportarea către autoritățile competente etc. În legislația națională există prevederi care vizează verificarea autenticității și calității monedei naționale și străine etc., cu excepția elementelor nealiniate, cum ar fi obligația anumitor categorii de persoane juridice de a verifica autenticitatea bancnotelor și de a le transmite pe cele suspecte de a fi false către organele naționale de drept; regulile speciale de procesare și recirculare a bancnotelor euro; testarea, autorizarea și controlul

echipamentelor de procesare; cooperarea și raportarea informației relevante către Banca Centrală Europeană (BCE). Alinierea parțială pentru bancnotele în monedă națională se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează recircularea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

d) *Regulamentul (UE) nr. 1210/2010 al Parlamentului european și al Consiliului din 15 decembrie 2010 privind autentificarea monedelor euro și procesarea monedelor euro improprii circulației*, care în esență stabilește procedurile și metodele pentru autentificarea și procesarea monedelor euro (manual, de personal calificat sau utilizând echipamente de procesare); retragerea și schimbul celor necorespunzătoare circulației; raportarea către Comisia Europeană etc. În legislația națională există prevederi care vizează verificarea autenticității și calității monedei naționale și străine etc., cu excepția elementelor nealiniate, care se referă la obligația tuturor instituțiilor care participă la verificarea și la distribuirea către public a bancnotelor și a monedelor de a verifica autenticitatea monedelor și de a le transmite pe cele suspecte de a fi false către organele naționale de drept; regulile speciale de procesare și recirculare, schimbul și retragerea monedelor euro; testarea și autorizarea echipamentelor de procesare; cooperarea și raportarea către Comisia Europeană. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează recircularea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

e) *Decizia BCE/2013/10 din 19 aprilie 2013 privind cupiurile, specificațiile, reproducerea, preschimbarea și retragerea bancnotelor euro*, care în esență stabilește specificațiile bancnotelor euro; condițiile de reproducere, de preschimbare a celor deteriorate (inclusiv cele afectate de către sisteme inteligente de neutralizare a bancnotelor); de retragere și schimb etc. În legislația națională există prevederi care vizează recircularea, reproducerea, schimbul și retragerea monedei naționale etc. Aspectele nealiniate se referă la regulile speciale de procesare și recirculare, reproducere, schimb și retragere a bancnotelor euro; schimbul bancnotelor afectate de către sisteme inteligente de neutralizare a bancnotelor etc. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează recircularea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

f) *Regulamentul (CE) nr. 2182/2004 privind medaliile și jetoanele similare monedelor euro, extinsă prin Regulamentul (CE) nr. 2183/2004*, care în esență stabilește condiții uniforme de autorizare a reproducerii monedelor euro; sancțiuni pentru producția ilegală de medalii și jetoane similare monedelor euro în vederea protejării cetățenilor împotriva riscului de confuzie sau de fraudă la utilizarea bancnotelor și monedelor. În legislația națională există prevederi care vizează protecția împotriva reproducerilor ilegale a monedei naționale etc. Aspectele nealiniate se referă la regulile speciale de protecție împotriva reproducerii ilegale a monedei euro; autorizări și derogări; sancțiuni aplicabile etc. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează circulația și procesarea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

g) *Orientarea BCE/1999/3 din 7 iulie 1998 privind anumite prevederi privind bancnotele euro, completată prin Orientarea BCE/2003/5 din 20 martie 2003 privind aplicarea unor măsuri pentru combaterea reproducerilor neconforme de bancnote euro, precum și schimbul și retragerea bancnotelor euro*, care în esență stabilește definițiile reproducerii neconforme de bancnote euro; măsuri de combatere a acestui fenomen; retragerea și schimbul bancnotelor

deteriorate. În legislația națională există prevederi care vizează protecția împotriva reproducerilor ilegale a monedei naționale etc. Aspectele nealiniate se referă la reguli speciale de reproducere a bancnotelor euro; schimbul și retragerea bancnotelor euro deteriorate; centralizarea informației despre falsurile depistate; crearea și funcționarea centrelor naționale de analiză; cooperarea și raportarea extinsă către BCE. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează circulația, schimbul, retragerea monedei euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

h) *Comunicarea Comisiei privind protecția dreptului de autor a designului feței comune a monedelor euro (COM/2001/0600)*, și care în esență stabilește: condițiile de reproducere a monedelor euro; protecția dreptului de autor asupra designului monedei euro; autorizarea reproducerii etc. În legislația națională există prevederi care vizează protecția designului monedei naționale etc. Aspectele nealiniate se referă la protecția specială a dreptului de autor asupra designului monedelor euro; condiții speciale de reproducere; măsuri aplicabile în caz de depistare a unei încălcări etc. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar partea nealiniată va fi aplicabilă după aderarea la UE.

i) *Decizia Consiliului nr. 2003/861/CE din 08 decembrie 2003 privind analiza și cooperarea cu privire la monedele euro falsificate și Decizia Comisiei nr. 2005/37/CE din 29 octombrie 2004 privind înființarea Centrului Tehnic și Științific European (CTSE) și coordonarea acțiunilor tehnice pentru protecția monedelor euro împotriva falsificării*, și care în esență stabilesc prerogativele creării unui centru european responsabil de analiza și clasificarea monedelor euro suspecte de a fi false; acordarea asistenței (inclusiv prin acorduri administrative) autorităților naționale în domeniul protecției monedelor euro împotriva falsificării; condiții de cooperare cu instituțiile UE de profil. În prezent, legislația națională nu este aliniată la prevederile acestor decizii UE. Alinierea și implementarea integrală a acestora necesită acțiuni preparatorii de consolidare a capacităților instituționale, inclusiv crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor (Centrul de Analiză Național, Centrul Național de Analiză a Monedelor, Centrul Național de Monitorizare a Falsurilor), care să asigure raportarea și schimbul de informații cu CTSE. Anumite dispoziții ar putea fi aplicate anticipat pe baza Acordurilor de cooperare operațională (mecanism de aderare accelerată) cu Comisia UE, acțiune descrisă la Anexa B.

j) *Decizia BCE/2001/11 din 08 noiembrie 2001 privind anumite condiții referitoare la accesul la Sistemul de monitorizare a falsurilor (SMF)*, care în esență stabilește condițiile de creare și gestiune a accesului la Sistemul de monitorizare a falsurilor (bază de date privind falsificările depistate de bancnote euro); de introducere a datelor în sistem de către participanții autorizați; de creare a centrului național de monitorizare și gestiune a accesului la sistem; standardele de securitate și confidențialitate etc. La etapa actuală, legislația națională nu este aliniată la prevederile acestui act UE. Conform reglementărilor stabilite de actul respectiv, autoritățile naționale competente din statele membre ale UE trebuie să dețină acces la datele relevante ale SMF. În acest context, este necesar ca în prima fază să fie create Centrele naționale de analiză a bancnotelor şi monedelor , inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, iar după operaționalizarea acestora, urmează a fi solicitat accesul de conectare la SMF, prin negocierea acordurilor de cooperare cu BCE și Comisia Europeană.

k) *Regulamentul (UE) 2021/840 de instituire a unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării pentru perioada 2021-2027 („programul Pericles IV"), extinsă prin Regulamentul (UE) 2021/1696*, care în esență stabilește obiectivele programului privind schimbul de experiență și formarea profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării; bugetul alocat; condițiile de acordare a asistenței tehnice și administrative, de cooperare și schimb de informații; entitățile eligibile etc. În prezent, legislația națională nu este aliniată la prevederile acestui act UE, întrucât acesta este aplicabil la data aderării la UE. Totodată, Republica Moldova ar putea solicita anticipat cooperarea și participarea cu drepturi limitate la acest Program, la necesitate prin negocierea unui acord de cooperare cu Comisia UE.

Este important de menționat că în conformitate cu recomandarea din Raportul de extindere 2024 al Comisiei Europene, recent a intrat în vigoare *Legea nr. 307/2024* pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Internațională privind Stoparea Falsificării de Monedă, semnată la Geneva la 20 aprilie 1929. În acest sens, având în vedere angajamentele asumate, Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de înființarea și funcționarea Oficiului Național Central pentru combaterea falsificării monedei, care va asigura colaborarea și schimbul de informații cu Centrele naționale de analiză a bancnotelor şi monedelor , inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției, oficiile naționale centrale din alte țări, Europol și Interpol etc., inclusiv centralizarea la nivel național, a informațiilor care urmează să faciliteze/coordoneze prevenirea, desfășurarea investigațiilor penale în cazurile de falsificare a însemnelor monetare depistate pe teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, la 17 iulie 2025, în cadrul ședinței Grupului de lucru 32 „Control financiar", a fost aprobat Conceptul cu privire la desemnarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor. Conform Conceptului aprobat, aceste centre urmează a fi create în cadrul BNM, până la aderarea UE.

În concluzie, cu referire la acest subcapitolul se evidențiază că actualmente la nivel național nu există o abordare distinctă pentru euro în comparație cu alte valute străine în ceea ce privește verificarea autenticității, analiza tehnică, procedura și răspunderea penală, etc.. Legislația națională necesită ajustări suplimentare pentru a îndeplini deplin cerințele *acquis*-ului UE privind protecția monedei euro împotriva falsificării, de exemplu: consolidarea procedurilor pentru colectarea, stocarea și schimbul centralizat de date tehnice și statistice privind falsificarea euro și pentru transferul bancnotelor/monedelor euro suspecte pentru analiză și expertiză; cooperarea extinsă și schimbul de date tehnice și operaționale cu autoritățile naționale și ale UE; crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor , inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor; stabilirea unor proceduri mai avansate de verificare a autenticității și calității bancnotelor și monedelor euro; adoptarea regulilor de reproducere și protejare a drepturilor de autor pentru grafica bancnotelor și monedelor euro etc.

Republica Moldova își asumă angajamentele pentru alinierea *acquis*-ului, standardele și bunele practici ale Uniunii Europene pentru acest subcapitol până la data aderării la UE, evidențiind în același timp următoarele:

i. Aspectele din *Decizia BCE/2013/10*, *Decizia BCE/2010/14*, *Regulamentul nr. 1210/2010*, care vizează regulile de recirculare, schimb și retragere a monedei euro vor fi aplicabile doar

după aderarea la zona euro, având în vedere că conform pct. 31 din Cadrul de negociere Republica Moldova va participa în Uniunea monetară ca stat membru cu derogare;

ii. În partea ce ține de *Decizia Comisiei BCE/2001/11* accesul la SMF, poate fi asigurat efectiv după crearea și asigurarea funcționării centrelor naționale pentru analiza monedelor și bancnotelor (Centrul Național de Analiză, Centrul Național de Analiză a Monedelor și Centrul Național de Monitorizare a Falsificărilor).

Deși dreptul de acces apare la obținerea statutului de membru UE, accesul tehnic efectiv poate avea loc doar urmare negocierii, eventual prin acord/contract operațional cu BCE, a condițiilor și nivelului de acces, a condițiilor de confidențialitate și securitate, a funcției de administrator a accesului și a altor-aspecte tehnico-organizatorice.

1.2. Cadrul administrativ

Sistemul administrativ responsabil pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în Republica Moldova implică mai multe instituții cheie, care colaborează pentru a preveni și combate această infracțiune. Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei (BNM) sunt autoritățile implicate în elaborarea strategiilor și politicilor de combatere a falsificării. Totodată, Inspectoratul General de Poliție este responsabil de investigarea cazurilor de falsificare prin intermediul organului de urmărire penală din subordine. Procuratura Generală, cu cele 37 de birouri regionale, are un rol esențial în urmărirea penală a cazurilor de falsificare, coordonând acțiunile de investigare și urmărire penală la nivel național.

La compartimentul protecției monedei euro împotriva falsificării, în partea ce ține de elaborarea politicilor din cadrul BNM sunt implicați 7 angajați ai Direcției Operațiuni cu Numerar. Concomitent, 14 angajați ai aceleiași subdiviziuni sunt responsabili de implementarea politicilor atât în ceea ce privește emisiunea de bancnote și monede, cât și verificarea autenticității și calității numerarului, și evidența monedei naționale suspecte de a fi false.

Cooperarea interinstituțională este esențială pentru succesul eforturilor de combatere a falsificării. În acest sens Acordul de cooperare semnat între BNM și Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției) stabilește cadrul pentru facilitarea schimbului de informații, instruirea și coordonarea acțiunilor în domeniul combaterii falsificării monedei la nivel național.

Cu toate acestea, sistemul de protecție împotriva falsificării se confruntă cu o serie de provocări, precum lipsa unor organisme naționale specializate, pentru colectarea și analiza centralizată a datelor privind falsificările de bancnote și monede. Pentru a depăși aceste provocări, este necesară consolidarea cooperării interinstituționale, în scopul creării Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor, și intensificarea eforturilor de prevenire și combatere a acestui fenomen.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

În conformitate cu angajamentele asumate în cadrul reuniunii de screening bilateral pe Capitolul 32, la partea relevantă protecției monedei euro împotriva falsificării, inclusiv recomandările /constatările primite din partea experților Comisiei Europene în Raportul de extindere pentru anul 2024, au fost stabilite următoarele acțiuni normative necesare pentru alinierea *acquis*-ului UE relevant:

Proiect de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale), care presupune modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, *Legii nr. 1232/1992* cu privire la bani, Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, Legii nr. 86/2011 cu privire la simbolurile publice și prevede alinierea parțială a *Deciziei 2001/887/JAI, Regulamentului (CE) nr. 1338/2001, Deciziei BCE/2010/14, Regulamentului (UE) nr. 1210/2010, Deciziei BCE/2013/10, Regulamentului (CE) nr. 2182/2004, Orientării BCE/1999/3* completată prin Orientarea BCE/2003/5 și a Comunicării Comisiei nr. COM/2001/0600. Prin acest proiect legislativ urmează a fi ajustat cadrul legal de profil pe aspecte legate de obligația procesatorilor specializați (băncilor, unități de schimb valutar și alți operatori economici care participă cu titlu profesional la verificarea și distribuirea numerarului etc.) de a verifica autenticitatea și calitatea bancnotelor și monedelor primite (indiferent de valută); sancțiunile aplicabile pentru încălcări în acest sens; procedura de transmitere a numerarului suspect către organele de drept (inclusiv precizarea acestor organe) pentru expertiză; stabilirea condițiilor de reproducere (inclusiv protecția drepturilor de proprietate intelectuală al organului emitent asupra designului grafic al monedei naționale și euro; testarea și controlul echipamentelor de procesare; controlul activității de procesare a numerarului; cooperarea și comunicarea cu instituțiile responsabile naționale și UE (Banca Centrală Europeană, Comisia Europeană) etc.

Proiect de hotărâre a Comitetului executiv (HCE) al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și de modificarea a unor acte normative ale BNM (modificare a Regulamentului cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin HCE al BNM nr. 78/2018, a Regulamentului privind activitatea unităților de schimb valutar, aprobat prin HCE al BNM nr. 335/2016, a Regulamentului privind efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor unităților de schimb valutar, aprobat prin HCE al BNM nr. 187/2023). Acest proiect presupune alinierea parțială (alinierea/implementarea integrală se va efectua odată cu adoptarea monedei euro) a *Regulamentului (CE) nr. 1338/2001, Deciziei BCE/2010/14, Regulamentului (UE) nr. 1210/2010, Deciziei BCE/2013/10, Regulamentului (CE) nr. 2182/2004*, în contextul obligației procesatorilor specializați (băncilor, unități de schimb valutar și alți operatori economici care participă cu titlu profesional la verificarea și distribuirea numerarului etc.) de a verifica autenticitatea și calitatea numerarului primit (indiferent de valută); stabilirea condițiilor de procesare, clasificare și recirculare a numerarului; stabilirea cerințelor față de echipamentele și personalul implicat la procesarea numerarului; stabilirea condițiilor pentru transmiterea numerarului suspect organelor de drept și autorităților competente pentru efectuarea expertizei bancnotelor/monedelor suspecte de a fi false; consolidarea procedurii în cazul numerarului deteriorat (intenționat deteriorat, cu grad înalt de deteriorare, pătat cu cerneală antifurt, contaminat etc.); adoptarea controalelor și sancțiunilor aplicabile pentru asigurarea respectării cerințelor în domeniul recirculării numerarului; stabilirea condițiilor de testare, autorizare și control a echipamentelor de procesare; instituirea raportării către organele competente, inclusiv BNM și instituțiile UE etc.

Proiect de hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro prevede alinierea parțială

(alinierea/implementarea integrală se va efectua odată cu adoptarea monedei euro) a *Regulamentului (CE) nr. 1338/2001, Deciziei BCE/2010/14, Regulamentului (UE) nr. 1210/2010, Deciziei BCE/2013/10, Regulamentului (CE) nr. 2182/2004* în contextul obligației procesatorilor specializați (băncilor, unități de schimb valutar și alți operatori economici care participă la verificarea și distribuirea valutei străine etc.) de a verifica autenticitatea bancnotelor și monedelor euro primite în cadrul operațiunilor cu numerar; controlul autenticității asigurat prin personal calificat sau echipament autorizat de Banca Centrală Europeană sau Comisia Europeană; a procedurii de transmitere către autoritățile naționale competente a bancnotelor și monedelor euro suspecte de a fi false; a cooperării și schimbului de informații între autoritățile naționale și cu cele ale UE de profil; a controalelor și sancțiunilor aplicabile în domeniu; a raportării către organele competente inclusiv BNM etc.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

La partea relevantă protecției monedei euro împotriva falsificării, în conformitate cu rezultatele screening-ului bilateral, dar și recomandările și constatările primite din partea experților Comisiei Europene în Raportul de extindere pentru anul 2024, au fost identificate drept necesare următoarele acțiuni de consolidare a capacităților administrative:

a) *Încheierea unui Acord (nou) de cooperare operațională între Banca Națională a Moldovei și Inspectoratul General al Poliției, după caz, cu alte organe de drept, inclusiv pentru asigurarea cooperării în crearea și funcționarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv și a Centrului de monitorizare a falsurilor*.
Prin această acțiune se intenționează consolidarea nivelului de cooperare între instituții (stabilit prin Acordul de cooperare semnat în 2015), cât și cu alte organe de drept, după caz (spre exemplu Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție etc.) pentru îmbunătățirea mecanismului și procesului existent de colaborare între autoritățile naționale implicate în procesul de combatere a falsurilor de monedă națională; asigurarea unei cooperări operaționale și schimb efectiv și rapid de informații privind falsurile depistate; implicarea mai activă în procesul de instruire a specialiștilor responsabili din sectorul public și privat privind măsurile de combatere a falsificării și distribuirii în circulație a falsurilor; examinarea metodelor și mijloacelor utilizate în producerea falsurilor și înaintarea propunerilor privind sporirea calității monedei naționale; crearea precondițiilor de centralizare la nivel național a informațiilor, inclusiv de creare a unei baze naționale de evidență a falsurilor. Acțiunea respectivă presupune implementarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale).

b) Dezvoltarea Sistemului informațional de Evidență a Falsurilor (SEF)
Prin această acțiune se planifică modernizarea SEF (bază de date implementată din 2013 de BNM, cu scop de evidență a falsurilor de monedă națională depistate pe teritoriul RM și informarea/alertarea imediată a sistemului bancar despre tendințele de falsificare a monedei naționale înregistrate) prin integrarea informațiilor despre falsurile depistate în valută străină.
Modernizarea va include înregistrarea centralizată rapidă și eficientă a informațiilor privind bancnotele/monedele suspecte falsificate în moneda națională, detectate la nivel național,

pentru asigurarea unui acces și schimb operativ de informații la nivelul sistemului bancar și organele naționale de drept despre tipurile și caracteristicile bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false/falsificate, precum și configurarea acestuia pentru integrarea ulterioară și exportarea automată a datelor către SMF.

În prezent la SEF au acces BNM și băncile licențiate, care au obligația de a înregistra în termen proxim informațiile privind bancnota/moneda națională identificată ca suspectă de a fi falsă. BNM conlucrează cu Inspectoratul General al Poliției pentru acordarea accesului angajaților acestora în vederea introducerii rezultatelor expertizelor direct în SEF. Printre potențialii beneficiari se enumeră BNM, Inspectoratul General al Poliției, băncile licențiate, eventual Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Centrul Național de Expertize Judiciare etc. Acțiunea vizată presupune implementarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale) și a proiectului de hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM.

c) *Inițierea proiectului privind crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei.*
Centrele în speță vor asigura centralizarea informațiilor strategice și operaționale privind falsurile depistate (indiferent de valută) pe teritoriul Republicii Moldova, precum și asigurarea funcțiilor de clasificare și analiză a datelor tehnice referitoare la bancnotele și monedele falsificate. La moment, unele din funcțiile asociate acestor centre sunt îndeplinite de Inspectoratul General al Poliției, ca parte integrantă a atribuțiilor lor de investigare a activităților infracționale cu supraveghere din partea organelor de procuratură.

d) *Încheierea unor Acorduri de cooperare operațională/administrativă între BNM, Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor , inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor) și Banca Centrală Europeană, precum și cu Comisia Europeană.*
Această acțiune are drept scop extinderea nivelului de cooperare între BNM (centrele de analiză a bancnotelor şi monedelor, inclusiv de monitorizare a falsurilor) și instituțiile europene în cauză pentru îmbunătățirea procesului de protecție a bancnotelor/monedelor euro împotriva falsificării, asigurarea unei colaborări operaționale efective, stabilirea condițiilor de colectare, stocare și schimb efectiv de informații și date tehnice și statistice privind falsurile de euro depistate pe teritoriul RM, stabilirea condițiilor de participare în cadrul programului PERICLES a reprezentanților instituțiilor din RM responsabile de protecția numerarului împotriva falsificării, stabilirea condițiilor de acces parțial la SMF etc. Acțiunea dată presupune implementarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale).

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.3 ,,Protecția monedei euro împotriva contrafacerii”*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	**Costuri estimative**	**inclusiv**		
		Acoperite din bugetul de stat	**Acoperite din asistență externă**	**Neacoperite**
32.4	*Protecția monedei euro împotriva falsificării*			
	1 450,00	67,00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CRITERIUL POLITIC																	
FUNCȚIONAREA INSTITUȚIILOR DEMOCRATICE																	
				RE 2023, RE 2025	FDI	**1**	Proiect de lege privind modificarea Codului electoral și altor acte normative, prin prisma rezultatelor evaluărilor post-electorale, adreselor Curții Constituționale, recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, avizelor Comisiei de la Veneția și celor mai bune practici și standarde internaționale în domeniu, inclusiv prin prisma implementării metodelor alternative de vot	Lege adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Parlament		Decembrie	2027	208.00	208.00		
				RE 2025	FDI	**2**	Proiect de lege privind modificarea Codului electoral și altor acte normative în conformitate cu recomandările misiunilor de observare a alegerilor și cele mai bune practici și standarde internaționale pentru a preveni și/sau controla implicarea Comisiei pentru Situații Excepționale în procesul electoral.	Lege adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Parlament		Decembrie	2027	208.00	208.00		
1	32023H2829	Recomandarea (UE) 2023/2829 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European		RE 2025	FDI	**3**	Proiect de lege privind modificarea Codului electoral și altor acte normative pentru garantarea unui proces electoral incluziv, rezilient și accesibil pentru persoanele cu dizabilități, în conformitate cu standardele internaționale și europene.	Lege adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală	APL – Administrația Publică Locală, Parlament		Decembrie	2027	208.00	208.00		
2	32024R0900	Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică		RE 2025	FDI	**4**	Proiect de lege privind modificarea Legii nr.62/2022 cu privire la publicitate, în conformitate cu standardele UE privind transparența și direcționarea publicității politice.	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CEC – Comisia Electorală Centrală, CA - Consiliul Audiovizualului, MC – Ministerul Culturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
3	Link	Parametrii privind relația dintre majoritatea parlamentară și opoziție în democrație: Lista de verificare, adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 119-a sesiune plenară (Veneția, 21-22 iunie 2019)		RE 2023, RE 2024, RE 2025	FDI	**5**	Proiect de lege pentru adoptarea Codului de organizare și funcționare a Parlamentului, care să reglementeze, inter alia, garanțiile împotriva utilizării abuzive a proceduri de urgență, metodele de lucru ale comisiilor parlamentare de anchetă precum și dialogul dintre majoritatea parlamentară și opoziție.	Lege adoptată	Parlament			Iulie	2025	81,00	81,00		
4	32019Q1122(01)	Regulamentul de procedură al Parlamentului European, legislatura a 9-a		RE 2023, RE 2024, RE 2025	FDI	**5**	Proiect de lege pentru adoptarea Codului de organizare și funcționare a Parlamentului, care să reglementeze, inter alia, garanțiile împotriva utilizării abuzive a proceduri de urgență, metodele de lucru ale comisiilor parlamentare de anchetă precum și dialogul dintre majoritatea parlamentară și opoziție.	Lege adoptată	Parlament			Iulie	2025	81.00	81.00		
5	32018D0221(02)	Decizia Comisiei Europene din 31 ianuarie 2018 privind un cod de conduită al membrilor Comisiei Europene (2018/C 65/06)		RE 2024, RE 2023, RE 2025	FDI	**6**	Proiect de lege cu privire la adoptarea reglementărilor privind etica și conduita deputatului, a normelor pentru parlamentari privind interacțiunea acestora cu terțe părți interesate de influențarea procesului legislativ și a restricțiilor de post angajare pentru parlamentari.	Lege adoptată	Parlament			Decembrie	2025	81.00	81.00		
					FDI	**7**	Proiect de lege pentru modificarea cadrului legal în vederea protejării drepturilor apărătorilor drepturilor omului și instituirii mecanismelor asiguratorii.	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	81.00	81.00		
6	32023H2836	Recomandarea (UE) 2023/2836 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice		RE 2025	FDI	**8**	Proiect de lege pentru modificarea cadrului legal privind transparența în procesul decizional ca urmare a evaluărilor efectuate	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
				RE 2025		**9**	Proiect de lege pentru reglementarea controlului parlamentar asupra deciziilor Comisiei Naționale de Management al Crizelor	Lege adoptată	Parlament			Iulie	2026	81.00	81.00		
														135.00	**135.00**		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE	CONTACT / EXECUTOR ACȚIUNE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																		
CRITERIUL POLITIC																		
REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE																		
			Art. 21,22,23	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	**1**	Proiect de lege cu privire la instituțiile publice	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		14.05.2025	Octombrie	2025	208	208			
			Art. 21,22,23	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	**2**	Proiect de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice)	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		14.05.2025	Octombrie	2025	208	208			
			Art. 21,22,23	RE 2024	PAR	**3**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2027-2030	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Mai	2027	189.1	189.1			
					PAR	**4**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Statutului-model al instituției publice	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	189.1	189.1			
					PAR	**5**	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentelor privind angajarea prin concurs a personalului, membrilor consiliului și directorului instituției publice	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	189.1	189.1			
				RE 2024, RE 2025	PAR	**6**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind cadrul instituțional de gestionare a fondurilor UE care abilitează autoritățile cu roluri și competențe pentru gestionarea fondurilor UE (autorități de management, agenții de plată, organe de audit și control), inclusiv cu introducerea instrumentelor/pârghiilor de cofinanțare la nivel național a proiectelor din	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Iunie	2026	207.7		207.7		
				RE 2025	PAR	**7**	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 925/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2027	150	100		50	
				RE 2024	PAR	**8**	Cadrul normativ privind reforma administrației publice locale, aplicabil celor două niveluri, în baza rezultatelor evaluării procesului de amalgamare voluntară, realizat în perioada 2024-2026 (pachet de acte normative care vizează administrația publică locală și organizarea administrativ -	Acte normative adoptate	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2027	150	100		50	
					PAR	**9**	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 609/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2026	150	100		50	
					PAR	**10**	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de consultare între autoritățile publice)	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	150	100		50	
			Art. 22		PAR	**11**	Proiect de lege privind Codul de conduită pentru persoanele cu funcții de demnitate publică	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02			
1	32018R1724	Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor			PAR	**12**	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 158/2008 pentru pilotarea recrutării centralizate în funcția publică de execuție din APC	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189	189			
					PAR, GP - Planul de creștere economică	**13**	Ordin privind aprobarea cadrului de competențe pentru funcționarii publici de conducere de nivel superior	Ordin emis	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	200	200			
						14	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 201/2009 pentru pilotarea recrutarii centralizate în funcția publica de execuție din APC	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Mai	2027	185	185			
			Art. 22 lit.b) modernizarea serviciilor publice		PAR	**15**	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al populației" și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al populației	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASP – Agenția Servicii Publice, MJ – Ministerul Justiției		Martie	2026	75.90	75.90			
			Cap. 7, art 48, lit.) b	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	**16**	Ordin al Ministrului Finanțelor de modificare a Setului Metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	230	230			
			Cap. 7, art 48, lit.) a		PAR	**17**	Cadrul normativ (Lege, Hotarâre, Ordin) cu privire la aprobarea regulamentelor privind domeniul evidenței contabile și raportarea financiară, care se aplică în vederea unificării regulilor de tranziție la standardele naționale, elaborate pe baza standardelor internaționale	Acte normative adoptate	MF – Ministerul Finanțelor		Ianuarie 2027	Martie	2027	374.4	0	374.4		
				RE 2023	PAR	**18**	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CS – Cancelaria de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	200		200		
				RE 2023	PAR	**19**	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1231/2018 „Pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar"	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CS – Cancelaria de Stat		Iunie	2027	200		200		
					PAR	**20**	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea conceptului privind modelul de auditare a APL	Hotărâre adoptată	CCRM – Curtea de Conturi	CS – Cancelaria de Stat, MF – Ministerul Finanțelor		August	2027	185	185			
					GP - Planul de creștere economică	**21**	Ordin al Ministrului Finanțelor de aprobare a Metodologiei privind procesul de raționalizare a cheltuielilor	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Iunie	2026	150	150			
				RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	**22**	Ordin al Ministrului Finanțelor privind aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea reformei salariale pe etape și cu termene pentru perioada 2026-2032	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor	CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2025	200		200		
														4109.32	**2727.22**	**1182.1**	**200**	

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de lege)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CAPITOLUL 23 - SISTEM JUDICIAR ȘI DREPTURI FUNDAMENTALE																	
					RoL	**1**	Proiect de Lege privind adoptarea unui nou document de politici în sectorul justiției bazat pe o analiză comprehensivă a implementării Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, CSJ - Curtea Supremă de Justiție, INJ - Institul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
				RE 2025		**2**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (verificarea externă a integrității judecătorilor din colegiul specializat anticorupție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției			Decembrie	2025	189.90	189.90		
					RoL	**3**	Proiect Hotărâre pentru aprobarea Planului de dezvoltare strategică a Curții Supreme de Justiție	Hotarâre adoptată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție			Decembrie	2026	189.08	189.08		
					RoL	**4**	Proiect Hotărâre pentru aprobarea noului Regulament intern al Curții Supreme de Justiție și a noii structuri organizatorice	Hotarâre adoptată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție			Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	**5**	Proiect Hotărâre pentru aprobarea Planului de dezvoltare strategică al Institutului Național al Justiție	Ordin emis	INJ - Institul Național al Justiției			Iulie	2026	117.29	117.29		
				RE 2025		**6**	Modificarea Ordinul Procurorului General nr. 56/6/1 din 17.09.2021 în scopul includerii criteriilor de asigurare a unei repartizări echitabile și proporționale a dosarelor	Ordin emis	PG – Procuratura Generală			August	2026	66.80	66.80		
1	32023L2843	Directiva (UE) 2023/2843 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2023 de modificare a Directivelor 2011/99/UE și 2014/41/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivei 2003/8/CE a Consiliului și a Deciziilor-cadru 2002/584/JAI, 2003/577/JAI, 2005/214/JAI, 2006/783/JAI, 2008/909/JAI, 2008/947/JAI, 2009/829/JAI și 2009/948/JAI ale Consiliului, în ceea ce privește digitalizarea cooperării judiciare	AA - Art.20 alin. (2)		RoL	**7**	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
2	32022R0850	Regulamentul 2022/850 privind un sistem informatizat pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală (sistemul e-CODEX) și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1726			RoL	**7**	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.90	189.90		
3	32023R2844	Regulamentul 2023/2844 privind digitalizarea cooperării judiciare și a accesului la justiție în cadrul procedurilor transfrontaliere în materie civilă, comercială și penală și de modificare a anumitor acte din domeniul cooperării judiciare			RoL	**7**	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.90	189.90		
					RoL	**8**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Codului de executare pentru a îmbunătăți mecanismul de executare a hotărârilor judecătorești	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
4	32008L0052	Directiva 2008/52/CE privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială		RE 2025	RoL	**9**	Proiect de Lege cu privire la mediere și statutul mediatorului (stabilirea obligației medierii anumitor categorii de litigii până la etapa judiciară precum și crearea organului profesional al mediatorilor care va activa pe principiile autonomiei decizionale și financiare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2025	Decembrie	2025	207.90	207.90		
				RE 2025	RoL	**10**	Proiect de Lege cu privire la modificarea cadrului normativ în materia arbitrajului (în scopul îmbunătățirii eficienței procedurilor arbitrare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
5	32003F0568	Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat	AA - Art.16 lit. (e)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	**11**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal (privind răspunderea persoanei juridice pentru acte de corupție în sectorul privat)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție	Octombrie 2025	Decembrie	2025	129.00	129.00		
6	32019L1937	Directiva 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii		RE 2024, RE 2025	RoL	**12**	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr.165/2023 privind avertizorii de integritate	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție	Octombrie 2025	Decembrie	2025	73,5	73,5		
				RE 2024	RoL	**13**	Proiect de Lege privind Codul de conduită și etică profesională pentru persoanele cu funcții de demnitate publică (aliniat la recomandările GRECO)	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat	MJ – Ministerul Justiției, CNA – Centrul Național Anticorupție, ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		

7	32024L1226	Directiva 1226/2024 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii și de modificare a Directivei (UE) 2018/1673		RE 2025	RoL	**14**	Proiect de Lege pentru modificarea cadrului normativ (reglementarea sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive internaționale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
					RoL	**15**	Proiect Hotărâre privind aprobarea regulilor de audit al gestionării financiare a partidelor politice în conformitate cu standardele internaționale și europene	Hotărâre adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală			Decembrie	2026	117.29	117.29		
8	32010L0064	Directiva 2010/64 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**16**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
9	32012L0013	Directiva 2012/13 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**16**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CNA – Centrul Național Anticorupție	Aprilie 2026	Iunie	2026				
10	32013L0048	Directiva 2013/48 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**16**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CNA – Centrul Național Anticorupție, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Aprilie 2026	Iunie	2026				
11	32016L0343	Directiva 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**16**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Aprilie 2026	Iunie	2026				
12	32016L0800	Directiva 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**16**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Aprilie 2026	Iunie	2026				
13	32016L1919	Directiva 2016/1919 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**16**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Aprilie 2026	Iunie	2026				
14	32012L0029	Directiva 2012/29 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**17**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și altor acte normative (sprijinirea și despăgubirea victimelor [illegible])	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, PG – Procuratura Generală, CNAJGS – Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		

15	32004L0080	Directiva 2004/80 a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**17**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și altor acte normative (sprijinirea și despăgubirea victimelor	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
16	32006D0337	Decizia 2006/337/EC a Comisiei din 19 aprilie 2006 stabilirea de formulare tip pentru transmiterea cererilor și deciziilor în temeiul Consiliului Directiva 2004/80/CE privind compensarea victimelor infracțiunilor		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**17**	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și altor acte normative (sprijinirea și despăgubirea victimelor	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
17	32011L0099	Directiva 2011/99 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**18**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă și altor acte normative (privind ordinul european de protecție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
18	32013R0606	Regulamentul (UE) 606/2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă		RE 2024	RoL, CR - Criteriu de referință	**18**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă și altor acte normative (privind ordinul european de protecție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
19	32014R0939	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 939/2014 al Comisiei din 2 septembrie 2014 de stabilire a certificatelor menționate în articolele 5 și 14 din Regulamentul (UE) nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă		RE 2024	CR - Criteriu de refer	**18**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă și altor acte normative (privind ordinul european de protecție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
20	32003D0335	Decizia 2003/335/JAI a Consiliului din 8 mai 2003 privind cercetarea și urmărirea penală în cazul faptelor de genocid, al crimelor împotriva umanității și al crimelor de război	AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	**19**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Codului penal, Codului de procedură penală (privind urmărirea penală a crimelor de genocid)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2027	Iunie	2027	129.00	129.00		
21	32002D0494	Decizia 2002/494/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 de înființare a unei rețele europene de puncte de contact cu privire la persoane vinovate de genocid, crime împotriva umanității și crime de război	AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	**19**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Codului penal, Codului de procedură penală (privind urmărirea penală a crimelor de genocid)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2027	Iunie	2027				
					RoL	**20**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de executare și a altor acte normative (sistemul progresiv de executare a pedepselor penale și repartizarea deținuților	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
					RoL	**21**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind stabilirea mecanismului de transfer/partajare a responsabilităților pentru sistemul medical din penitenciare de la Ministerul Justiției la Ministerul Sănătății	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2027	189.00	189.00		
				RE 2025		**22**	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) în vederea asigurării implementării depline a recomandărilor Comisiei de la Veneția	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Oficiul Avocatul Poporului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	127.00	127.00		
22	32011L0093	Directiva 2011/93 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului	AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	**23**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Parlament, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2025	Iunie	2025	207.90	207.90		
23	Link	Protocolul (STCE nr. 223) de modificare și actualizare a Convenției 108 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor cu caracter personal	AA – Art. 13 și Anexa I	RE 2025	RoL	**24**	Proiect de Lege cu privire la ratificarea Protocolului (STCE nr. 223) de modificare și actualizare a Convenției 108 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor cu caracter	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Aprilie 2026	Iunie	2026	73.50	73.50		
24	32016L0680	Directiva 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului	AA – Art. 13 și Anexa I	RE 2025	RoL	**25**	Proiect de Lege privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
25	32021D0914	Decizia de punere în aplicare 2021/914 A Comisiei din 4 iunie 2021 privind clauzele contractuale standard pentru transferul de date cu caracter personal către țări terțe în temeiul Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2025	RoL	**26**	Proiect de Ordin privind clauzele contractuale standard dintre operatori și persoanele împuternicite de operatori	Ordin emis	CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal			Iunie	2026	66.80	66.80		

26	32010L0013	Directiva 2010/13 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).	AA -Art.131 alin. (2)	RE 2024, RE 2025	RoL	**27**	Proiect de Lege privind modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (alinierea integrală la legislația UE)	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii	CA - Consiliul Audiovizualului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
27	32018L1808	Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) având în vedere evoluția realităților pieței.		RE 2024, RE 2025	RoL	**27**	Proiect de Lege privind modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (alinierea integrală la legislația UE)	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii	CA - Consiliul Audiovizualului	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
28	32024R1083	Regulamentul 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei)	AA -Art.132	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**28**	Proiect de Lege privind mass-media	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii	CA - Consiliul Audiovizualului	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
29	32021H1534	Recomandarea (UE) 2021/1534 a Comisiei din 16 septembrie 2021 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană		RE 2024, RE 2025		**29**	Proiect de Ordin privind aprobarea planului de acțiuni în domeniul securității jurnaliștilor	Ordin emis	MC – Ministerul Culturii	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CA - Consiliul Audiovizualului, PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției		Decembrie	2025	117.20	117.20		
30	32024L1069	Directiva (UE) 2024/1069 privind protecția persoanelor care se angajează în participarea publică împotriva cererilor vădit nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (procese strategice împotriva participării publice)		RE 2025	RoL	**30**	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (privind anti-SLAPP)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MC – Ministerul Culturii	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207,9		
31	32022H0758	Recomandarea (UE) 2022/758 a Comisiei din 27 aprilie 2022 privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice")		RE 2025	RoL	**30**	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (privind anti-SLAPP)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MC – Ministerul Culturii	Octombrie 2027	Decembrie	2027				
32	32008F0913	Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliuluidin 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**31**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal (privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobie)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2026	Iunie	2026	129.00	129.00		
33	link	Protocolului 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale		RE 2025		**32**	Proiect de Lege pentru ratificarea Protocolului 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2027	Decembrie	2027	73.50	73.50		
34	32024L1499	Directiva 2024/1499 a Consiliului din 7 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității în domeniul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, în domeniul egalității de tratament în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală și în domeniul egalității de tratament între femei și bărbați în materie de securitate socială și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii și de modificare a Directivelor 2000/43/CE și 2004/113/CE	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**33**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la egalitate și a altor acte normative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
35	32024L1500	Directiva 2024/1500 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității de tratament și a egalității de șanse între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă și de modificare a Directivelor 2006/54/CE și 2010/41/UE	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**33**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la egalitate și a altor acte normative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate	Aprilie 2026	Iunie	2026				
36	32000L0043	Directivei 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică				**33**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la egalitate și a altor acte normative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate	Aprilie 2026	Iunie	2026				
37	52021DC0615	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor Strategia UE privind combaterea antisemitismului și susținerea vieții evreiești (2021-2030)		RE 2024, RE 2025	RoL	**34**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la elaborarea unui nou Plan național de acțiune privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței pentru combaterea rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță, în conformitate cu obiectivele Strategiilor UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice, MJ – Ministerul Justiției, MC – Ministerul Culturii, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	189.00	189.00		
38	32021H0319(01)	Recomandarea Consiliului din 12 martie 2021 privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor		RE 2025	RoL	**35**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea noului document de politici pentru susținerea populației de etnie Roma în corespundere cu cadrul strategic al UE pentru Roma	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026	189.00	189.00		
39	52020DC0620	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu „O Uniune a egalității: Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor"		RE 2025	RoL	**35**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea noului document de politici pentru susținerea populației de etnie Roma în corespundere cu cadrul strategic al UE pentru Roma	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026				
40	link	Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2016 cu privire la procesul de integrare accelerată a Romilor		RE 2025	RoL	**35**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea noului document de politici pentru susținerea populației de etnie Roma în corespundere cu cadrul strategic al UE pentru Roma	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026				
				RE 2025	RoL	**36**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.557/2013 privind Regulamentul-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026	189.00	189.00		

					RoL	**37**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea noului document de politici pentru consolidarea relațiilor interetnice și asigurarea drepturilor minorităților naționale în conformitate cu standardele UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2028	189.00	189.00		
				RE 2025	RoL	**38**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea noului Program național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2026–2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.00	189.00		
41	32024L1385	Directiva 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice		RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	**39**	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Codului penal și a altor acte normative	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MS – Ministerul Sănătății, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Octombrie 2027	Decembrie	2027	807.90	207.90	600	
				RE 2025		**40**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 926/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie	Hotărâre de Guvern aprobată	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2026	87.00	87.00		
				RE 2025		**41**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea indicatorilor naționali pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie	Hotărâre de Guvern aprobată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie		Decembrie	2026	117,00	117,00		
						42	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și a Legii nr.5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (alinierea cadrului normativ la definiția cuprinzătoare a discriminării împotriva femeilor conform recomandărilor Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW))	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Consiliul pentru egalitate, MJ – Ministerul Justiției	Aprilie 2026	Iunie	2026	129.00	129.00		
				RE 2025		**43**	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii nr. 895/2006 pentru aprobarea Regulamentului Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați	Hotărâre de Guvern aprobată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Septembrie	2026	117,00	117,00		
42	32019L0882	Directiva 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	**44**	Proiect de Lege cu privire la modificarea cadrului normativ (privind dreptul persoanelor cu dizabilități)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății, MC – Ministerul Culturii, CA - Consiliul Audiovizualului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
					RoL	**45**	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative în scopul instituirii unui mecanism independent de coordonare și monitorizare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Oficiul Avocatul Poporului, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
				RE 2025		**46**	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2026-2030	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale			August	2026	189,00	189,00		
43	31994L0080	Directiva 94/80/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin			RoL	**47**	Proiect de lege pentru modificarea Codului electoral și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CEC – Comisia Electorală Centrală	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.20	207.20		
44	31993L0109	Directiva 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți			RoL	**47**	Proiect de lege pentru modificarea Codului electoral și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CEC – Comisia Electorală Centrală	Octombrie 2027	Decembrie	2027				

45	32016R1191	Regulamentul 2016/1191 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2016 privind promovarea liberei circulații a cetățenilor prin simplificarea cerințelor de prezentare a anumitor documente oficiale în Uniunea Europeană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012			RoL	**48**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.163/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului privind aplicarea apostilei	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției			Decembrie	2027	117.20	117.20		
46	32019L0997	Directiva 2019/997 a Consiliului din 18 iunie 2019 de instituire a unui document de călătorie provizoriu al UE și de abrogare a Deciziei 96/409/PESC			RoL	**49**	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la documentul de călătorie provizoriu al UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	ASP – Agenția Serviciii Publice		Decembrie	2026	117.20	117.20		
47	32015L0637	Directiva 2015/637 a Consiliului din 20 aprilie 2015 privind măsurile de coordonare și cooperare pentru facilitarea protecției consulare a cetățenilor nereprezentați ai Uniunii în țările terțe și de abrogare a Deciziei 95/553/CE			RoL	**50**	Proiect Hotărâre de Guvern privind protecția consulară a cetățenilor nereprezentanți ai UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026	117.20	117.20		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CAPITOLUL 24 - JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE																	
		1. Lupta împotriva crimei organizate **1.1. Prevenirea și combaterea crimei organizate**															
1	32009D0902	Decizia 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 de instituire a unei rețele europene de prevenire a criminalității (EUCPN) și de abrogare a Deciziei 2001/427/JAI			RoL, CR - Criteriu de referință	1	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la participarea la rețeaua europeană de prevenire a criminalității	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2026	189.08	189.08		
2	32008F0841	Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate				2	Proiect de lege pentru modificarea art. 284 din Codul penal, în vederea alinierii la art. 5 și 6 din alinierii la Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva criminalității organizate	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
					CR - Criteriu de referință	3	Proiect de Ordin pentru implementarea protocoalelor de schimb de date în timp real între țările participante la Centrul de sprijin al Uniunii Europene pentru securitatea internă și managementul frontierelor din Republica Moldova	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2027	117.00	117.00		
		1.2 Investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare **1.3. Incriminarea și investigarea spălării banilor**															
3	32018L0843	Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE		RE 2025		4	Proiect de lege de modificare a Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în vederea includerii unor prevederi cu privire la activele virtuale în partea ce ține de aspectele de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului	Lege adoptată	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, SIS – Serviciul Informații și Securitate, ASP – Agenția Serviciі Publice, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, BNM – Banca Națională a Moldovei, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
4	32019L1153	Directiva (UE) 2019/1153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a normelor de facilitare a utilizării informațiilor financiare și de alt tip în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni și de abrogare a Deciziei 2000/642/JAI a Consiliului	AA – Art. 4 lit. (b) PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	5	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
5	32018L1673	Directiva (UE) 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor	AA – Art. 4 lit. (b) PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	6	Proiect de lege pentru stabilirea de măsuri de sancționare a persoanelor juridice și fizice pentru încălcarea cerințelor de furnizare a informațiilor privind beneficiarii efectivi	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	129.00	129.00		
	32018L1673			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	7	Proiect hotărâre de Parlament în vederea aprobării Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului pentru anii 2026-2030	Hotărâre de Parlament adoptată	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor			Decembrie	2026	189.08	189.08		
		1.4. Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare															
6	32024L1260	Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	8	Proiect de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	129.02	129.02		
	32024L1260				CR - Criteriu de referință	9	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea sistemului de recuperare și confiscare a bunurilor) în scopul alinierii depline la legislația UE	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Aprilie 2026	Iunie	2027	207.90	207.90		
		1.5. Prevenirea și combaterea criminalității informatice															
				RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	10	Proiect de lege pentru aprobarea modificărilor Codului de procedură penală și a altor legi conexe (Legea nr. 371/2006, Legea nr. 20/2009, Legea nr. 59/2012 și Legea nr.72/2025 pentru a asigura alinierea deplină la cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, consolidând astfel cooperarea internațională și îndeplinind standardele de conformitate privind divulgarea probelor electronice	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNPDCP – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
			AA/PgAA – Titlul 3	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	11	Proiect de lege privind ratificarea celui de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică referitor la cooperarea consolidată și divulgarea probelor electronice	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
				RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	12	Proiect hotărâre de Parlament cu privire la aprobarea documentului de politici publice în domeniul securității cibernetice	Hotărâre de Parlament adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Noiembrie	2025	207.90	207.90		
7	32023R1543	Regulamentul (UE) 2023/1543 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și ordinele europene de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale			RoL, CR - Criteriu de referință	13	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (ordinele europene de divulgare a probelor electronice și ordinele europene de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
8	32023L1544	Directiva (UE) 2023/1544 a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2023 de stabilire a unor norme armonizate privind desemnarea sediilor desemnate și numirea reprezentanților legali în scopul obținerii de probe electronice în cadrul procedurilor penale			RoL, CR - Criteriu de referință	14	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (desemnarea sediilor desemnate și numirea reprezentanților legali în scopul obținerii de probe electronice în cadrul procedurilor penale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		

9	32019L0713	Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	15	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
10	32013L0040	Directiva 2013/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 august 2013 privind atacurile împotriva sistemelor informatice și de înlocuire a Deciziei-cadru 2005/222/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (atacurile împotriva sistemelor informatice)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	117.29	117.29		
11	32022L2555	Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsurile pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2)			RoL, CR - Criteriu de referință	17	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Noiembrie	2026	207.90	207.90		
					CR - Criteriu de referință	18	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea cadrului normativ privind elaborarea, actualizarea și implementarea prevederilor Planului național de răspuns la incidentele cibernetice și crizele în domeniul securității cibernetice	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2026	117.29	117.29		
					CR - Criteriu de referință	19	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al incidentelor cibernetice	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Martie	2026	189.08	189.08		
					CR - Criteriu de referință	20	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modul de realizare de către Agenția pentru Securitate Cibernetică a procesului de divulgare coordonată a vulnerabilităților	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2026	117.29	117.29		
					CR - Criteriu de referință	21	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la supravegherea și controlul de stat al modului în care furnizorii de servicii respectă prevederile Legii nr.48/2023 privind securitatea cibernetică	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Martie	2026	117.29	117.29		
		1.6. Abuzul sexual al copiilor, inclusiv online														**0**	**0**
12	32011L0093	Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului		RE 2025	CR - Criteriu de referință	22	Proiect de lege privind modificarea Codului penal, a Codului de procedură penală, a Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și a Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului, pentru alinierea la standardele UE privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile (Directiva 2011/93)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Mai 2025	Iunie	2025	207.90	207.90		
		1.7. Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor)															
13	32018R0337	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/337 al Comisiei din 5 martie 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2403 de elaborare a unor orientări comune privind standardele și tehnicile de dezactivare, pentru a garanta că armele de foc dezactivate sunt în mod ireversibil nefuncționale			RoL, CR - Criteriu de referință	23	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Anexei nr. 45 a Hotărârii Guvernului nr.293/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2026	189.08	189.08		
14	32019L0069	Directiva de punere în aplicare (UE) 2019/69 a Comisiei din 16 ianuarie 2019 de stabilire a specificațiilor tehnice pentru armele de alarmă și de semnalizare în temeiul Directivei 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme			RoL	23	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Anexei nr. 45 a Hotărârii Guvernului nr.293/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2026				
		1.8. Traficul de ființe umane														**0**	**0**
15	32011L0036	Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului		RE 2025	RoL	24	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CS – Cancelaria de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	73.50	73.50		
		1.9 Situații excepționale și de urgență															
						25	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului național de avertizare publică (de notificare și avertizare a populației în Republica Moldova)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Martie	2026	117.30	117.30		
						26	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor și a Legii 271/1994 cu privire la protecția civilă	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Octombrie 2026	Decembrie	2026	117.20	117.20		
					CR - Criteriu de referință	27	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la Regulamentul de utilizare și gestionare a sistemului național de avertizare publică	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Decembrie	2027	66.85	66.85		
		2. Cooperarea în domeniul drogurilor															
16	32017L2103	Directiva (UE) 2017/2103 a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2017 de modificare a Deciziei-cadru 2004/757/JAI a Consiliului pentru a include noi substanțe psihoactive în definiția termenului „drog" și de abrogare a Deciziei 2005/387/JAI a Consiliului			CR - Criteriu de referință	28	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului care are în vedere transpunerea listei substanțelor psihoactive noi și stabilirii mecanismului de plasare a substanțelor psihoactive noi sub control național.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	207.00	207.00		

17	32023R1322	Regulamentul (UE) 2023/1322 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 iunie 2023 cu privire la Agenția Uniunii Europene privind Drogurile (EUDA) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1920/2006		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	29	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de instituire a funcționării sistemului național de avertizare timpurie (stabilirea rolurilor, a responsabilităților, a etapelor și a secvenței generale de acțiuni legate de sistem)	Hotărâre de Guvern adoptată	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2027	189.08	189.08		
				RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	30	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea documentului de politică publică antidrog (strategie/ program) pentru anii 2027 - 2031	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	117.30	117.30		
					RoL, CR - Criteriu de referință	31	Proiect de lege pentru punerea în aplicare a arestului preventiv și a pedepselor privative de libertate pentru consumul de droguri	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MS – Ministerul Sănătății	Octombrie 2026	Decembrie	2026	117.30	117.30		
					RoL, CR - Criteriu de referință	32	Proiect de Ordin comun pentru reglementarea procesului de distrugere a drogurilor	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	PG– Procuratura Generală, AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	66.86	66.86		
		3. Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării															
18	32023L2123	Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023 de modificare a Deciziei 2005/671/JHA a Consiliului în ceea ce privește alinierea acesteia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal (și cele mai recente modificări ale acesteia)			RoL, CR - Criteriu de referință	33	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr.120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, pentru a reglementa schimbul de informații privind infracțiunile teroriste între autoritățile naționale relevante, Europol, statele membre și asigurarea protecției datelor cu caracter personal	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	SIS – Serviciul Informații și Securitate, PG – Procuratura Generală, CNPDCP – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
19	32002D0996	Decizia 2002/996/JHA a Consiliului din 28 noiembrie 2002 de instituire a unui mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a punerii lor în aplicare la nivel național în lupta împotriva terorismului			RoL, CR - Criteriu de referință	34	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului *(instituirea unui mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a punerii lor în aplicare la nivel național în lupta împotriva terorismului)*	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
20	32005D0671	Decizia 2005/671/JHA a Consiliului din 20 septembrie 2005 privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism			RoL, CR - Criteriu de referință	35	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului *(asigurarea schimbului de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism)*	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
						36	Proiect de Ordin pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare pentru sala de comandă permanentă	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Decembrie	2025	129.00	129.00		
21	32021R0784	Regulamentului (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	37	Proiect de lege privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist	Lege adoptată	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
	32021R0784			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	38	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea și combaterea diseminării conținutului online cu caracter terorist	Hotărâre de Guvern adoptată	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MJ – Ministerul Justiției		Decembrie	2026	129.00	129.00		
22	32019R1148	Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 98/2013			RoL, CR - Criteriu de referință	39	Proiect de lege pentru comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MM – Ministerul Mediului, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MS – Ministerul Sănătății, SV - Serviciul Vamal, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
23	32022L2557	Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului			CR - Criteriu de referință	40	Proiect de lege privind reziliența entităților critice	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MFin – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MA – Ministerul Apărării	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.08	189.08		
	32022L2557				RoL	41	Proiect dispoziție a Guvernului privind desemnarea Grupului de lucru pentru protecția infrastructurilor critice (un organism consultativ care va promova politicile de protecție a infrastructurilor critice și va fi format din membri ai tuturor autorităților publice)	Dispoziție de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2026	189.08	189.08		
	32022L2557				RoL	42	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea listei infrastructurilor critice naționale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2026	189.08	189.08		
	32022L2557				RoL	43	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea listei entităților critice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Noiembrie	2026	189.08	189.08		

	320212557				RoL	44	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Strategiei de consolidare a rezilienței entităților critice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2027	189.08	189.08		
						45	Proiect dispoziție a Guvernului privind numirea Grupului de lucru pentru reziliența entităților critice (un organism consultativ care va promova politicile de reziliență ale entităților critice)	Dispoziție de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2027	189.08	189.08		
					CR - Criteriu de referință	46	Proiect hotărâre de Guvern privind normele metodologice pentru evaluarea riscurilor, realizarea, echivalarea și revizuirea planurilor de securitate ale gestionarilor de infrastructuri critice naționale, stabilirea structurii-cadru a planurilor de securitate și definirea atributelor ofițerilor de legătură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			August	2026	189.08	189.08		
						47	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea pragurilor critice aferente criteriilor intersectoriale de desemnare a infrastructurilor critice naționale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			August	2026	189.08	189.08		
				RE 2025	CR - Criteriu de referință	48	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea Programului național de reziliență a entităților critice [illegible]	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Iulie	2027	189.08	189.08		
24	32019L0884	Directiva (UE) 2019/884 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de modificare a Deciziei-cadru 2009/315/JAI a Consiliului în ceea ce privește schimbul de informații privind resortisanții țărilor terțe și în ceea ce privește sistemul european de informații cu privire la cazierele judiciare (ECRIS) și de înlocuire a Deciziei 2009/316/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	49	Proiect hotărâre de Guvern privind interoperabilitatea „Registrului de informații criminalistice și criminologice" cu ECRIS și ECRIS-TCN	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție		Decembrie	2027	189.08	189.08		
			AA – Art. 19 PgAA – 3.II. Opinia CE privind Cererea de aderare (Partea I)			50	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului conform recomandărilor Comisiei de la Veneția	Lege adoptată	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MJ – Ministerul Justiției, MA – Ministerul Apărării	Octombrie 2026	Decembrie	2026	66.00	66.00		
				RE 2025	CR - Criteriu de referință	51	Proiect hotărâre de Parlament privind adoptarea strategiei naționale și a planului de acțiuni aferent dedicate prevenirii și combaterii terorismului	Hotărâre de Parlament adoptată	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MJ – Ministerul Justiției, PG - Procuratura Generală		Iulie	2027	189.08	189.08		
				RE 2025	CR - Criteriu de referință	52	Proiect de Ordin privind aprobarea Mecanismului de cooperare interinstituțional pentru prevenirea și combaterea radicalizării și extremismului violent	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Iulie	2027	100.00	100.00		
		4. Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații															
25	32023L0977	Directiva (UE) 2023/977 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 2023 privind schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre și de abrogare a Deciziei-cadru a Consiliului din 2006 /960/JAI			RoL	53	Proiect hotărâre de Guvern privind schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, PG - Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, SIS – Serviciul Informații și Securitate, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești		Decembrie	2027	117.29	117.29		
26	32024R0982	Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind căutarea și schimbul automat de date pentru cooperarea polițienească și de modificare a Deciziilor Consiliului 2008/ 615/JAI și 2008/616/JAI și a Regulamentele (UE) 2018/1726, (UE) nr. 2019/817 și (UE) 2019/818 ale Parlamentului European și ale Consiliului (Regulamentul Prüm II)			RoL	54	Proiect de lege privind căutarea și schimbul automat de date pentru cooperarea polițienească	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
	32024R0982				RoL	55	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea bazei de date privind profilul ADN, ca o condiție prealabilă pentru schimburile automate Prum de profiluri ADN	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29		
	32024R0982				RoL	56	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea cadrului normativ pentru asigurarea conectării Registrului național al vehiculelor cu EUCARIS, ca o condiție prealabilă pentru schimburile automate Prum privind datele de înmatriculare a vehiculelor, în conformitate cu Deciziile 2008/615/JAI ale Consiliului, modificate prin Regulamentul Prum II 2024/982	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29		
	32024R0982				RoL	57	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea unei baze de date privind imaginile faciale ale infractorilor și înregistrarea imaginilor suspecților și persoanelor condamnate (opțional victimele), ca o condiție prealabilă pentru schimburile automate de imagini faciale Prum, în conformitate cu Deciziile 2008/615/JAI ale Consiliului, modificate prin Regulamentul Prum II 2024/982	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29		
	32024R0982				RoL	58	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea instrucțiunilor naționale pentru a defini în mod clar punctele naționale de contact (cum ar fi punctul național responsabil de gestionarea schimburilor automate Prum privind datele dactiloscopice, imaginile faciale, profilurilor ADN și verificarea potențialei potriviri cu datele biometrice)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29		
27	32005E0069	Poziția comună 2005/69/JAI a Consiliului din 24 ianuarie 2005 privind schimbul de anumite date cu Interpol			RoL	59	Proiect de lege privind schimbul de anumite date cu Interpol	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		

28	32009G1205(01)	Rezoluția Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind schimbul de analize ADN			RoL	60	Proiect de lege cu privire la modificarea Legii nr. 235/2017 privind înregistrarea genetică criminalistică, cu accent pe respectarea standardelor UE privind schimbul de date	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
	32009G1205(01)				RoL	61	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 236/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea materialului biologic	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției		Decembrie	2026	189.08	189.08		
29	32009D0905	Decizia-cadru a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind acreditarea furnizorilor de servicii criminalistice care desfășoară activități de laborator (2009/905/JAI)			RoL	62	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.08	189.08		
30	32002D0956	Decizia 2002/956/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2002 privind crearea unei rețele europene de protecție a personalităților			RoL	63	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr.134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat	Lege adoptată	SPPS- Serviciul de Protecție și Pază de Stat		Octombrie 2025	Noiembrie	2025	207.90	207.90		
31	32004D0919	Decizia 2004/919/CE a Consiliului din 22 decembrie 2004 privind combaterea criminalității referitoare la vehicule cu implicații transfrontaliere			RoL	64	Proiect de lege privind combaterea criminalității referitoare la vehicule cu implicații transfrontaliere	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
32	32008D0615	Decizia 2008/615/JHA a Consiliului din 23 iunie 2008 privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prüm)			RoL, CR - Criteriu de referință	65	Proiect de lege privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prüm)	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
33	32008D0616	Decizia 2008/616/JAI a Consiliului din 23 iunie 2008 privind punerea în aplicare a Deciziei 2008/615/JAI privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prüm)			RoL, CR - Criteriu de referință	66	Proiect hotărâre de Guvern pentru punerea în aplicare a Legii privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prüm)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	129.02	129.02		
34	32003D0170	Deciziei 2003/170/JAI a Consiliului din 27.02.2003 privind utilizarea comună a ofițerilor de legătură detașați în străinătate de agențiile de aplicare a legii din statele membre și a Deciziei 2006/560/JAI a Consiliului din 24.07.2006 de modificare a Deciziei 2003/170/JAI privind utilizarea comună a ofițerilor de legătură detașați în străinătate de către agențiile de aplicare a legii din statele membre			RoL, CR - Criteriu de referință	67	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la recrutarea, selectarea, pregătirea, suspendarea și desemnarea ofițerilor de legătură în cadrul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova precum și pe lângă organizațiile internaționale	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie	2026	129.02	129.02		
35	32019R1240	Regulamentul (UE) 2019/1240 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind crearea unei rețele de ofițeri de legătură în materie de imigrație			RoL	67	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la recrutarea, selectarea, pregătirea, suspendarea și desemnarea ofițerilor de legătură în cadrul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova precum și pe lângă organizațiile internaționale	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie	2026	129.02	129.02		
36	32016R0399	**5. Managementul frontierei de stat** Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat)	AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2025	CR - Criteriu de referință	68	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2027	Decembrie	2027	66.80	66.80		
37	32022R0922	Regulamentul (UE) 2022/922 al Consiliului din 9 iunie 2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1053/2013			CR - Criteriu de refer	69	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea HGnr. 902/2015 privind Consiliul Național privind Managementul Integrat al Frontierei de Stat	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, APP – Agenția Proprietății Publice		Decembrie	2026	189.09	189.09		
		6. Azil																
					RoL	70	Proiect de Ordin al ministrului sănătății privind lista serviciilor medicale furnizate solicitanților de azil	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Iunie	2026	189.08	189.08		
					RoL	71	Proiect hotărâre de Guvern privind mecanismul de acces al solicitanților de azil la servicille de sănătate, în contextul punerii în aplicare a Legii nr. 270/2008	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Iunie	2026	189.08	189.08		
					RoL	72	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1023/2012 privind aprobarea Regulamentului privind Centrul de cazare, în vederea consolidării sistemului național de azil	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Septembrie	2026	66.85	66.85		
38	32015H0914	Recomandarea (UE) 2015/914 a Comisiei din 8 iunie 2015 privind un mecanism european de relocare			CR - Criteriu de refer	73	Proiect de hotărâre de Guvern (cu privire la instituirea unui sistem de relocare)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie	2027	189.09	189.09		
		7.1 Migrația																

					RoL	74	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație”	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2027	117.29	117.29		
					RoL	75	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la criteriile și procedura de acordare/prelungire a dreptului de ședere pentru investitorii străini	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, Agenția de Investiții		Decembrie	2026	129.02	129.02		
					RoL	76	Proiect hotărâre de Guvern privind revizuirea mecanismului național de gestionare unitară și coerentă a situației în cazul unui aflux sporit de străini	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MF – Ministerul Finanțelor, MA – Ministerul Apărării, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	189.08	189.08		
		7.2 Migrația legală															
39	32024L1233	Directiva (UE) 2024/1233 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății, ASP – Agenția Serviciii Publice	Octombrie 2025	Noiembrie	2025	189.08	189.08		
	32024L1233				CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății, ASP – Agenția Serviciii Publice		Decembrie	2026	117.20	117.20		
40	32021L1883	Directiva (UE) 2021/1883 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2021 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate și de abrogare a Directivei 2009/50/CE a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății, MM – Ministerul Mediului, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32021L1883				CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Serviciii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026				
41	32003L0086	Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32003L0086				CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Serviciii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026				
42	32003L0109	Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32003L0109				CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Serviciii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF –		Decembrie	2026				
43	32004L0081	Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32004L0081				CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Serviciii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026				
44	32008L0115	Directiva 2008/115/CE privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				

	32008L0115				CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026				
45	32009R0810	Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize)			CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
36	32016R0399	Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen)			CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
46	32014L0066	Directiva 2014/66/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2026				
47	32016L0801	Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair (reformare)			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026				
48	32014L0036	Directiva 2014/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2026				
		7.3. Migrația neregulamentară															
49	32009L0052	Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală			RoL, CR - Criteriu de referință	79	Proiect de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova (ajustarea sancțiunilor pentru nerespectarea condițiilor de angajare a străinilor)	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
		7.4. Politica de returnare/readmisie															
50	32003L0110	Directiva 2003/110/CE din 25 noiembrie 2003 privind asistența în caz de tranzit în scopul îndepărtării pe cale aeriană			RoL, CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2026				
51	32004D0573	Decizia 2004/573/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind organizarea de zboruri comune pentru expulzarea de pe teritoriul a două sau mai multe state membre a resortisanților țărilor terțe care fac obiectul unor măsuri individuale de îndepărtare			RoL, CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026				
		8. Viza															
52	32018R1806	Regulamentul (UE) nr. 2018/1806 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație	AA – Art. 15 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	80	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerați de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova	Lege adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2029	Decembrie	2029	129.02	129.02		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică, RoL, CR - Criteriu de referință	81	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerați de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova *(includerea vizelor pentru cel puțin 3 state)*	Lege adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		

45	32009R0810	Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize)		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	117.20	117.20		
53	31995R1683	Regulamentul (CE) nr. 1683/95 al Consiliului din 29 mai 1995 de instituire a unui model uniform de viză		RE 2025	RoL	82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2026				
54	C(2020) 2672 final	Decizia de punere în aplicare a Comisiei C(2020) 2672 din 30.4.2020 de introducere a unui sigiliu digital pe formatul uniform pentru vize		RE 2025	RoL	82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2026				
55	32002R0333	Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002 de stabilire a unui model uniform de formular pentru aplicarea unei vize eliberate de statele membre titularilor unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv			CR - Criteriu de referință	83	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor (în vederea alinierii la specificațiile tehnice aplicabile modelului uniform de formular pentru aplicarea unei vize eliberate de statele membre titularilor unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2029	117.20	117.20		
56	C(2018) 674	Decizia de implementare a Comisiei C(2018) 674 din 12 februarie 2018 în ceea ce privește specificațiile tehnice suplimentare pentru formatul uniform pentru vize și de abrogare a Deciziei C(2010) 319 a Comisiei din 27 ianuarie 2010 **(secret)**			RoL, CR - Criteriu de referință	84	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor (în ceea ce privește specificațiile tehnice suplimentare pentru formatul uniform pentru viză)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2029	117.20	117.20		
55	32002R0333	Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002 de stabilire a unui model uniform de formular pentru aplicarea unei vize eliberate de statele membre titularilor unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv				82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2026				
57	32008R0767	Regulamentul (CE) nr. 767/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 privind Sistemul de informații privind vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre cu privire la vizele de scurtă ședere (Regulamentul VIS)			CR - Criteriu de referință	85	Proiect hotărâre de Guvern privind Sistemul de informații privind vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre cu privire la vizele de scurtă ședere (Regulamentul VIS)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	189.08	189.08		
58	32009D0756	Decizia Comisiei 2009/756/CE din 9 octombrie 2009 de stabilire a specificațiilor privind rezoluția și utilizarea amprentelor digitale pentru identificarea și verificarea biometrică în cadrul Sistemului de informații privind vizele [notificată cu numărul C(2009) 7435]				86	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor (*specificațiile tehnice de prelevare a amprentelor digitale)*	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2029				
						87	Proiect de Ordin pentru implementarea versiunii consolidate a Manualului pentru prelucrarea cererilor de viză și modificarea vizelor eliberate	Ordin emis	MAE – Ministerul Afacerilor Externe			Decembrie	2026	189.09	189.09		
		8.2. Documente de călătorie															
59	32011D1105	Decizia nr. 1105/2011/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind lista documentelor de călătorie care conferă titularului dreptul de trecere a frontierelor externe și pe care se poate aplica o viză și privind un mecanism de creare a acestei liste			RoL, CR - Criteriu de referință	88	Proiect de hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către străini a frontierei de stat a Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2029	207.90	207.90		
60	C(2013) 4914	Decizia de punere în aplicare a Comisiei C (2013) 4914 din 2 august 2013 de stabilire a listei documentelor de călătorie care dau dreptul titularului să treacă frontierele externe și care pot fi avizate cu viză (anexe: partea 1, partea 2 și partea 3) și modificările acesteia			RoL, CR - Criteriu de referință	88	Proiect de hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către străini a frontierei de stat a Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie	2029	117.20	117.20		
		9. Cooperarea juridică în materie civilă și comercială															

61	22022A0714(01)	Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Convenția HCCH 2019 privind hotărârile judecătorești)		RE 2025	RoL	89	Proiect de lege pentru aderarea la Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Convenția HCCH 2019 privind hotărârile judecătorești)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
62	32012R1215	Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială	Cap.24	RE 2023	RoL	90	Proiect de lege privind modificarea Codului de procedură civilă și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie civilă și comercială)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.09	189.09		
63	32002R0743	Regulamentul (CE) nr. 743/2002 al Consiliului din 25 aprilie 2002 de stabilire a unui cadru comunitar general de activități pentru facilitarea cooperării judiciare în materie civilă	Cap. 24	RE 2023		90	Proiect de lege privind modificarea Codului de procedură civilă și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie civilă și comercială)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026				
64	32014R0655	Regulamentul (UE) nr. 655/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unei proceduri pentru ordonanța asigurătorie europeană de indisponibilizare a conturilor bancare în vederea facilitării recuperării transfrontaliere a datoriilor în materie civilă și comercială		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	91	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă și a Codului de executare privind instituirea unei proceduri pentru ordonanța asigurătorie europeană de indisponibilizare a conturilor bancare în vederea facilitării recuperării transfrontaliere a datoriilor în materie civilă și comercială	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.09	189.09		
65	32019R1111	Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii (reformare)			RoL	92	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă privind crearea mecanismului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
66	32006R1896	Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată			RoL	93	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru instituirea unei proceduri europene de somație de plată	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
67	32007R0861	Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă			RoL	94	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru stabilirea unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
68	32020R1783	Regulamentul (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe) (reformare)			RoL	95	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru crearea mecanismului de cooperare între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
69	32020R1784	Regulamentul (UE) 2020/1784 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) (reformare)	Cap. 24	RE 2023	RoL	90	Proiect de lege pentru modificarea Codului de procedură civilă și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie civilă și comercială)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
70	32001D0470	Decizia 2001/470/CE a Consiliului din 28 mai 2001 de creare a unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială			RoL	96	Adoptarea actelor ce ar stabili măsuri de aliniere administrativă și instituțională (adoptarea Hotărârii de Guvern de organizare a activității Rețelei Judiciare Naționale, a ordinelor Ministerului Justiției, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, a hotărârilor organelor de autoadministrare ale profesiilor juridice)	Hotărâre de Guvern adoptată Ordin adoptat Hotărâre adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CNM - Camera Notarială din Republica Moldova, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Uniunea Avocaților		Decembrie	2026	189.08	189.08		
71	32009R0004	Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere	Cap. 24	RE 2023	RoL	97	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru stabilirea competenței, legii aplicabile, recunoașterii și executării hotărârilor și cooperării în materie de obligații de întreținere	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
72	32010R1259	Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp			RoL, CR - Criteriu de referință	98	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru punerea în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept (Roma III)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
73	32016R1103	Regulamentul (UE) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale			RoL	99	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru punerea în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
74	32016R1104	Regulamentul (UE) 2016/1104 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate			RoL	100	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru punerea în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
75	32012R0650	Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor			RoL	101	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (crearea unui certificat european de moștenitor)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNM - Camera Notarială din Republica Moldova, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
76	32019L1023	Directiva (UE) 2019/1023 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile, precum și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie și de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 (Directiva privind restructurarea și insolvența)			RoL	102	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (restructurarea debitorilor aflați în dificultate financiară pentru a preveni falimentarea acestora și pentru a le asigura viabilitatea)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ADJAJ - Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		

77	32015R0848	Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare)				103	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (administrarea eficientă a procedurilor de insolvabilitate)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ADJAJ - Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
78	32003L0008	Directiva 2003/8/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 de îmbunătățire a accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii			RoL	104	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (norme minime comune privind asistența judiciară acordată în litigii transfrontaliere)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
					CR - Criteriu de referință	105	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 161/ 2014 cu privire la administratorii autorizați	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.08	189.08		
		10. Cooperarea juridică în materie penală															
79	32018R1727	Regulamentul (UE) 2018/1727 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust) și de înlocuire și abrogare a Deciziei 2002/187/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	106	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (cooperarea cu Eurojust - Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
80	32023R2131	Regulamentul (UE) 2023/2131 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 octombrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1727 al Parlamentului European și al Consiliului și a Deciziei 2005/671/JAI a Consiliului în ceea ce privește schimbul de informații digitale în cazurile de terorism			RoL, CR - Criteriu de referință	107	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (schimbul de informații digitale în cazurile de terorism)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
81	32022R0838	Regulamentul (UE) 2022/838 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1727 în ceea ce privește conservarea, analizarea și stocarea în cadrul Eurojust a probelor referitoare la genocid, la crime împotriva umanității, la crime de război și la infracțiuni conexe			RoL, CR - Criteriu de referință	108	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (conservarea, analizarea și stocarea probelor referitoare la genocid, la crime împotriva umanității, la crime de război și la infracțiuni conexe)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
82	32017R1939	Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO)			RoL, CR - Criteriu de referință	109	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în aplicare a unei forme de cooperare consolidată)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
83	32008F0909	Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană	Cap. 24	RE 2023	RoL	110	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (recunoașterea reciprocă în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	ANP- Administrația Națională a Penitenciarelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
	32008F0909		Cap. 24	RE 2023		111	Proiect de lege cu privire la modificarea Codului de procedură penală și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie penală)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
84	32008F0947	Decizia-cadru 2008/947/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și al deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative			RoL	112	Proiect de lege privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și al deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
85	32009F0829	Decizia-cadru 2009/829/JAI a Consiliului din 23 octombrie 2009 privind aplicarea, între statele membre ale Uniunii Europene, a principiului recunoașterii reciproce în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă			RoL, CR - Criteriu de referință	113	Proiect de lege de modificare a unr acte normative (aplicarea principiului de recunoaștere reciprocă în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
86	32005F0214	Decizia-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare			RoL, CR - Criteriu de referință	114	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
87	32008F0675	Decizia-Cadru 2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal			RoL, CR - Criteriu de referință	115	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
88	32009F0948	Decizia-cadru 2009/948/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind prevenirea și soluționarea conflictelor referitoare la exercitarea competenței în cadrul procedurilor penale			RoL, CR - Criteriu de referință	116	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (prevenirea și soluționarea conflictelor referitoare la exercitarea competenței în cadrul procedurilor penale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
89	32024R3011	Regulamentul (UE) 2024/3011 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind transferul procedurilor în materie penală			RoL, CR - Criteriu de referință	117	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (transferul procedurilor în materie penală)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
90	32018R1805	Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	118	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, îndeplinirea recomandării nr. 38 FATF)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție, PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
91	32003F0577	Decizia-cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor			RoL	119	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (ordinele de înghețare a bunurilor sau a probelor)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
92	32006F0783	Decizia-Cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare		RE 2025	CR - Criteriu de referință	120	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Noiembrie	2026	129.02	129.02		
93	32014L0041	Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală			RoL, CR - Criteriu de referință	121	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (ordinul european de anchetă în materie penală)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, CNA – Centrul Național Anticorupție	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
94	31996F0277	Acțiunea Comună 96/277/JAI din 22 aprilie 1996 adoptată de Consiliu în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind crearea unui cadru pentru schimbul de magistrați de legătură, în scopul îmbunătățirii cooperării judiciare între statele membre ale Uniunii Europene			RoL	122	Proiect de lege privind crearea unui cadru pentru schimbul de magistrați de legătură	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, CNA – Centrul Național Anticorupție	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		

95	32023R0969	Regulamentul (UE) 2023/969 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a unei platforme de colaborare pentru sprijinirea funcționării echipelor comune de anchetă și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1726			RoL	123	Proiect de lege privind platforma de colaborare pentru sprijinirea funcționării echipelor comune de anchetă	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SV Serviciul Vamal, CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
96	32001D0887	Decizia 2001/887/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2001 privind protecția monedei euro împotriva falsificării			RoL, CR - Criteriu de referință	124	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (protecția monedei euro împotriva falsificării)	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
97	32014L0062	Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului			RoL	125	Proiect de lege privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
98	32018R1726	Regulamentul (UE) 2018/1726 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Gestionarea Operațională a Sistemelor Informatice la Scară Largă în Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție (eu-LISA) și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1987/2006 și a Deciziei 2007/533/JAI a Consiliului, precum și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2029	129.02	129.02		
99	32023D0117	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/117 A COMISIEI din 13 ianuarie 2023 referitoare la cerințele privind nivelul serviciilor pentru activitățile care urmează să fie desfășurate de eu-LISA în ceea ce privește sistemul e-CODEX				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2029				
100	32022D2520	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2520 a Comisiei din 20 decembrie 2022 privind modalitățile specifice ale procesului de predare și preluare a sistemului e-CODEX				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2029				
101	32022D2519	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2519 a Comisiei din 20 decembrie 2022 privind specificațiile și standardele tehnice pentru sistemul e-CODEX, inclusiv cele privind securitatea și metodele de verificare a integrității și a autenticității				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2029				
102	32002F0584	Decizia-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre			CR - Criteriu de referință	127	Proiect de lege de modificare a Codului procedură penală și Legii nr. 371/2006 cu privire la asistență juridică internațională	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2027	Decembrie	2027				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. Valori fundamentale																	
Capitolul 5. Achiziții Publice																	
1	32014L0024	Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achiziții publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-A, Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-C, Anexa XXIX-D și Anexa XXIX-G; PgAA – 3.V		CR - Criteriu de referință	**1**	Proiect de lege privind achizițiile publice	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Noiembrie 2025	Iulie	2025	105.57	105.57		
2	31992L0013	Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 de coordonare a actelor cu putere de lege și dispoziții administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare privind achizițiile publice procedurile entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele de apă, energie, transport și telecomunicații	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-A, Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-E, Anexa XXIX-F		CR - Criteriu de referință	**2**	Proiect de lege privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice, sectoriale și concesiuni	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Decembrie 2025	Octombrie	2025	129.02			
3	31989L0665	Directiva Consiliului 89/665/EEC din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative privind aplicarea procedurilor privind căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-C, Anexa XXIX-D, Anexa XXIX-I		CR - Criteriu de referință	**2**	Proiect de lege privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice, sectoriale și concesiuni	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Decembrie 2025	Octombrie	2025				
4	32014L0025	Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entități care operează în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-A, Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-D, Anexa XXIX-E, Anexa XXIX-F		CR - Criteriu de referință	**3**	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie 2025	Decembrie	2025	129.02	129.02		
5	32014L0055	Directiva 2014/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice				**4**	Proiect de lege privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Octombrie 2025	Decembrie	2025	129.02	129.02		
6	32017D1870	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1870 a Comisiei din 16 octombrie 2017 privind publicarea referinței standardului european referitor la facturarea electronică și lista sintaxelor sale în conformitate cu Directiva 2014/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului				**4**	Proiect de lege privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Octombrie 2025	Decembrie	2025				
7	32017D2288	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/2288 a Comisiei din 11 decembrie 2017 privind identificarea ale specificațiilor tehnice TIC pentru referire în achizițiile publice				**5**	Proiect de Ordin MDED privind aprobarea specificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026	117.29	117.29		
8	32016D0120	Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/120 a Comisiei din 28 ianuarie 2016 privind identificarea limbajul extensibil de raportare a afacerilor 2.1 pentru referire în achizițiile publice				**5**	Proiect de Ordin MDED privind aprobarea specificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				
9	32015D1302	Decizia (UE) 2015/1302 a Comisiei din 28 iulie 2015 privind identificarea profilurilor inițiativei „Integrating the Healthcare Enterprise" pentru utilizarea ca referințe în cadrul achizițiilor publice				**5**	Proiect de Ordin MDED privind aprobarea specificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MS – Ministerul Sănătății, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				
10	32017D0168	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/168 a Comisiei din 31 ianuarie 2017 privind identificarea specificațiilor tehnice ale „Grupului operativ pentru ingineria internetului" pentru referențierea în cadrul achizițiilor publice				**5**	Proiect de Ordin MDED privind aprobarea specificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				
11	32016D1765	Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1765 a Comisiei din 3 octombrie 2016 privind identificarea specificațiilor tehnice TIC pentru referențiere în cadrul achizițiilor publice				**5**	Proiect de Ordin MDED privind aprobarea specificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MF – Ministerul Finanțelor		Martie	2026				
12	32017D1358	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1358 a Comisiei din 20 iulie 2017 privind identificarea specificațiilor tehnice TIC pentru referențiere în cadrul achizițiilor publice				**5**	Proiect de Ordin MDED privind aprobarea specificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				

13	52019XC0508(01)	Comunicarea Comisiei privind îndrumări pentru achizițiile publice cooperative în domeniul apărării și al securității (Directiva 2009/81/CE privind achizițiile publice în domeniul apărării și al securității)		RE 2023, RE 2024		**6**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire aprobarea Normelor metodologice privind modul de atribuire a contractelor de executare a lucrărilor, de furnizare a bunurilor și de prestare a serviciilor de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MA – Ministerul Apărării, AAP - Agenția Achiziții Publice SIS - Servicul de Informații și Securitate		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2025		**7**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Normelor metodologice cu privire la implementarea legii privind achizițiile publice	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2023, RE 2024		**8**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire aprobarea Regulamentului privind procedurile și condițiile de atribuire a contractelor de concesiune	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	APP – Agenția Proprietății Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2023, RE 2024		**9**	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	APP – Agenția Proprietății Publice		Martie	2027	189.08	189.08		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	**10**	Proiect Hotărâre de Guvern privind înființarea și organizarea autorităților centrale de achiziții, pe principalele categorii de achiziții, la nivel de autorități publice centrale	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	**11**	Proiect Hotărâre de Guvern privind înființarea și organizarea autorităților centrale de achiziții, pe principalele categorii de achiziții, la nivel de autorități publice locale	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință, RoL	**12**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al achizițiilor publice" (e-Achiziții)	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe		Iulie	2026	189.08	189.08		
14	32009L0081	Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE		RE 2023, RE 2024	CR - Criteriu de referință	**13**	Proiect de lege privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MA – Ministerul Apărării	Octombrie 2025	Decembrie	2025	66.85	66.85		
				RE 2023, RE 2024	CR - Criteriu de referință	**14**	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	APP – Agenția Proprietății Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	117.29	117.29		

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
1	32009R0223	Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene	AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V	RE 2025		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială	Lege adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică		Octombrie 2026	Decembrie	2026	451.8	451.8			
	32009R0223		AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V			2	Proiect de Ordin pentru aprobarea Ghidului privind confidențialitatea și protecția datelor, inclusiv controlul divulgării datelor statistice	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	25	25			
	32009R0223		AA - Art.44, Cap. 6			3	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2027-2030	Hotărâre adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	1100	350			750
2	32024R3018	Regulamentul (UE) 2024/3018 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene	AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V	RE 2025		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială	Lege adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică		Octombrie 2026	Decembrie	2026					
3	32021R0690	Regulamentul (UE) 2021/690 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a unui program privind piața internă, competitivitatea întreprinderilor, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii, domeniul plantelor, animalelor, produselor alimentare și hranei pentru animale și statisticile europene (Programul privind piața unică) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 99/2013, (UE) nr. 1287/2013, (UE) nr. 254/2014 și (UE) nr. 652/2014	AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V	RE 2025		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială	Lege adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică		Octombrie 2026	Decembrie	2026					
4	32007R0862	Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației și protecției internaționale și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g) și Anexa V	RE 2023		4	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statistica migrației internaționale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	ASP – Agenția Servicii Publice		Martie	2027	109	109			
	32007R0862		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g) și Anexa V	RE 2023		5	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de producere a statisticilor privind migrația și azilul	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		Iunie	2027	109			109	
5	32013R1260	Regulamentul (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind statisticile demografice europene	AA – Art. 43 lit. (a) și (c), art. 44 și Anexa V	RE 2023		6	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei statisticii populației și mișcării naturale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	ASP – Agenția Servicii Publice		Noiembrie	2026	38.5	38.5			
6	32019R1700	Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019 de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 808/2004, (CE) nr. 452/2008 și (CE) nr. 1338/2008 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1177/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 577/98 al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Ianuarie	2026	1465.5	957.5		508	
	32019R1700		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		8	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	277.3	171.8		105.5	
	32019R1700		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		9	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	771	171.8		599.2	
	32019R1700		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2023, RE 2025		10	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării "Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației de persoane și gospodării"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	194			194	
	32019R1700		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2023, RE 2025		11	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic ale cercetării " Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației de persoane și gospodării"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	144			144	
7	32019R2240	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2240 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date, de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor și de specificare a modalităților detaliate și a conținutului rapoartelor de calitate privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul forței de muncă în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
8	32019R2181	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2181 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a caracteristicilor tehnice în ceea ce privește elementele comune mai multor seturi de date în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
	32019R2181		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	383.4	171.8		211.6	
9	32024R2915	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2915 al Comisiei din 25 noiembrie 2024 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul veniturilor și condițiilor de viață în ceea ce privește îndatorarea excesivă, consumul și averea în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/2052 al Comisiei	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026					
10	32025R0367	Regulamentul delegat (UE) 2025/367 al Comisiei din 25 noiembrie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlului variabilelor pentru suprаîndatorare, consum și avere în domeniul veniturilor și al condițiilor de viață și de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2022/29	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
11	32020R0256	Regulamentul delegat (UE) 2020/256 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unui program continuu multianual	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		13	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2027 „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru" (LF8YE)"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Octombrie	2026	255.6	239.4		16.2	
	32020R0256		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		14	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă" (LF8YE)"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	306.8	287.3		19.5	
	32020R0256		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		15	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2029 „Situația migranților și a descendenților direcți ai acestora pe piața" muncii" (LF8YA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova			Octombrie	2028	357.9	335.1		22.8	
12	32025R2001	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/2001 al Comisiei din 6 octombrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește descrierea variabilelor colectate o dată la opt ani pentru subiectele detaliate „Organizarea activității și organizarea timpului de lucru" și „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă" din domeniul forței de muncă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		13	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2027 „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru" (LF8YE)"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Octombrie	2026					
	32025R2001		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		14	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă" (LF8YE)"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027					
13	32020R0257	Regulamentul delegat (UE) 2020/257 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea numărului și a titlului variabilelor pentru domeniul forței de muncă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
14	32025R0941	Regulamentul (UE) 2025/941 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile Uniunii Europene în domeniul pieței forței de muncă referitoare la întreprinderi, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 530/1999 al Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 450/2003 și (CE) nr. 453/2008	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		16	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	471.8	215.7		256.1	
	32025R0941		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		17	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	202.2	92.4		109.8	
15	32025R1526	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1526 al Comisiei de stabilire a listei și descrierii variabilelor, precum și a specificațiilor tehnice ale acestora, a clasificărilor statistice și a întelor privind precizia pentru subiectul „Structura Câștigurilor salariale" în temeiul Regulamentului (UE) 2025/941	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		16	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
	32025R1526		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		17	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
16	32003R0450	Regulamentul (CE) nr . 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2003 privind indicele costului forței de muncă	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		18	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei statistice privind estimarea Indicelui Costului Forței de Muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	163.7	77.0		86.7	
17	2003R1216	Regulamentul (CE) nr. 1216/2003 al Comisiei din 7 iulie 2003 de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind indicele costului forței de muncă	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		18	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei statistice privind estimarea Indicelui Costului Forței de Muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
18	32008R0452	Regulamentul (CE) nr. 452/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 privind producerea și dezvoltarea de statistici în materie de educație și învățare continuă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024, RE 2025		19	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind producerea statisticii educației formale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2026	250.5	90.5		160	
19	32013R0912	Regulamentul (UE) nr. 912/2013 al Comisiei din 23 septembrie 2013 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 452/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind producerea și dezvoltarea de statistici în materie de educație și învățare continuă, în ceea ce privește statisticile în materie de sisteme de educație și formare	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024, RE 2025		20	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetărilor statistice în domeniul educației formale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2026	300.3	180.3		120	
	32013R0912		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024		21	Proiect de Ordin pentru revizuirea clasificării naționale a programelor educaționale și a domeniilor de educație și formare pentru a asigura conformitatea deplină cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED 2011 și ISCED - F 2013)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Ianuarie	2026	423.5	90.5	159.8	173.2	UNICEF
20	32005R1552	Regulamentul (CE) nr . 1552/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 septembrie 2005 privind statisticile referitoare la formarea profesională în întreprinderi	AA – Art. 46 și Anexa V			22	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Formarea Profesională Continuă în întreprinderi"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	374.3	249.6		124.7	
	32005R1552		AA – Art. 46 și Anexa V			23	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării „Formarea Profesională Continuă în întreprinderi"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	145.6	97		48.6	
21	32006R0198	Regulamentul (CE) nr. 198/2006 al Comisiei din 3 februarie 2006 de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1552/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile referitoare la formarea profesională în întreprinderi	AA – Art. 46 și Anexa V			23	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării „Formarea Profesională Continuă în întreprinderi"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
	32006R0198		AA – Art. 46 și Anexa V			22	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Formarea Profesională Continuă în întreprinderi”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
22	32021R0859	Regulamentul delegat (UE) 2021/859 al Comisiei din 4 februarie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlurilor variabilelor pentru setul de date din domeniul educației și formării	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V			24	Proiect de Ordin pentru aprobare a Metodologiei cercetării statistice în gospodării „Educația adulților”.	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027	191.5	57.8	133.7		
	32021R0859		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V			25	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării „Educației adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027	322	173.3		148.7	
23	32021R0861	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/861 al Comisiei din 21 mai 2021 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date și de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul educației și formării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V			24	Proiect de Ordin pentru aprobare a Metodologiei cercetării statistice în gospodării „Educația adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027					
	32021R0861			.		25	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării „Educației adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027					
24	32021R1901	Regulamentul (UE) 2021/1901 al Comisiei din 29 octombrie 2021 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		26	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de elaborare și producere a statisticilor referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Ianuarie	2026	134	134			
25	32022R2294	Regulamentul (UE) 2022/2294 al Comisiei din 23 noiembrie 2022 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile referitoare la echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		27	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului (rapoartelor statistice și precizărilor metodologice) referitoare la echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Octombrie	2026	171	171			
26	32008R1338	Regulamentul (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind statisticile comunitare referitoare la sănătatea publică, precum și la sănătatea și siguranța la locul de muncă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			28	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1282/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală (intoxicație) profesională	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Noiembrie	2026	152	152			
	32008R1338					29	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului MS nr. 828/ 2011 cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2026	136	136			
	32008R1338					30	Proiect de Ordin pentru implementarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală profesională	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2026	136	136			
27	32020R0258	Regulamentul delegat (UE) 2020/258 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și titlurilor variabilelor pentru domeniul venituri și condiții de viață	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		9	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
28	32020R1721	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1721 al Comisiei din 17 noiembrie 2020 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul veniturii și condițiilor de viață, în ceea ce privește sănătatea și calitatea vieții, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026					
29	32021R0466	Regulamentul delegat (UE) 2021/466 al Comisiei din 17 noiembrie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlului variabilelor pentru domeniul venitului și condițiilor de viață, în ceea ce privește sănătatea și calitatea vieții	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026					
30	32021R2052	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2052 al Comisiei din 24 noiembrie 2021 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul veniturii și condițiilor de viață în ceea ce privește piața muncii și locuințele, transmiterea între generații a avantajelor și a dezavantajelor și dificultățile legate de locuințe, precum și subiectul ad hoc pentru 2023 privind eficiența energetică a gospodăriilor în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
31	32022R0029	Regulamentul delegat (UE) 2022/29 al Comisiei din 28 octombrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea numărului și a titlurilor variabilelor pentru domeniul veniturii și condițiilor de viață în ceea ce privește piața muncii și locuințele, transmiterea între generații a avantajelor și a dezavantajelor, dificultățile legate de locuință, precum și subiectul ad hoc pentru 2023 privind eficiența energetică a gospodăriilor (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
32	32022R2498	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2498 al Comisiei din 9 decembrie 2022 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul veniturii și condițiilor de viață, în ceea ce privește accesul la servicii, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
33	32023R0212	Regulamentul delegat (UE) 2023/212 al Comisiei din 3 noiembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlului variabilelor din domeniul veniturii și condițiilor de viață în ceea ce privește accesul la servicii	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
34	32007R0458	Regulamentul (CE) nr. 458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 aprilie 2007 privind Sistemul european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		31	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării "Cheltuieli cu prestațiile sociale și veniturile instituțiilor non-profit, care deservesc gospodăriile"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2026	284	161		123	
	32007R0458		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		32	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie	2026	973	252		721	
35	32008R0010	Regulamentul (CE) nr. 10/2008 al Comisiei din 8 ianuarie 2008 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind Sistemul european de statistici integrate ale protecției sociale (ESSPROS) cu privire la definițiile, clasificările detaliate și actualizarea regulilor de difuzare pentru sistemul central ESSPROS și modulul privind beneficiarii de pensie	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		32	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie	2026					
36	32011R0263	Regulamentul (UE) nr. 263/2011 al Comisiei din 17 martie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind Sistemul european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS) cu privire la lansarea colectării complete a datelor pentru modulul SESPROS privind prestațiile nete de protecție socială	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		32	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie	2026					
37	52005XG0303(01) link Stockholm Programme	Acordul domnilor la care s-a ajuns în cadrul Grupului de lucru privind statisticile în materie de criminalitate și justiție penală, bazat pe „Programul de la Haga din 2004: consolidarea libertății, securității și justiției în Uniunea Europeană" (2005/C 53/01) și "Programul de la Stockholm din 2009: O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora" (2010/C 115/01)	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		33	Proiect de ordine de punere în aplicare a Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice (CICSC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie	2026	832	90	741		Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD), „ Consolidarea eficienței și a accesului la justiție în Moldova"
38	202401385	Directiva (UE) 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		34	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării UE privind „ Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Martie	2026	1073.8	355.9	717.9		UN WOMEN and UNFPA, „Empowering Equality: Strengthening Gender Data Systems for Sustainable Development in ECA"
39	32022G1207(01)	Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023-2026 (2022/C 466/01)				35	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii culturii (activitatea unităților cultural-artistice, participarea populației la activități culturale)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MC – Ministerul Culturii		Iulie	2026	183.47	57.77		125.7	
40	Link	Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2013 privind promovarea activității fizice favorabile sănătății în toate sectoarele (2013/C 354/01)				36	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii sportului (activitatea unităților sportive, participarea populației la sport)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Octombrie	2026	231	75.01		155.99	
41	32013R0549	Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR	37	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei elaborarii conturilor naționale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2027	481	240.7		240.3	
42	32020R1197	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197 al Comisiei din 30 iulie 2020 de stabilire a specificațiilor tehnice și a modalităților în temeiul Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile europene de întreprindere și de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor de întreprindere	AA – Art. 46 și Anexa V			38	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Anchetei Structurale în Întreprinderi	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	220.7	123.1		97.6	
	32020R1197		AA – Art. 42 lit. (b) și (c), art. 43 lit. (c), art. 46 alin. (1) și Anexa V			39	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând Investițiile	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	94.3	94.3			
	32020R1197		AA – Art. 46 și Anexa V			40	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând Statistica Filialelor Străine	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2026	85.6	85.6			
	32020R1197		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			41	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare și dezvoltare în învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	444	144		300	
	32020R1197					42	Proiect de Ordin de aprobare a clasificării sectoarelor instituționale (Sectoare Frascati) pentru statistici de cercetare-dezvoltare (corespondența dintre Frascati și sectoarele instituționale pentru conturi naționale)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Iulie	2026	356.3	154		202.3	
	32020R1197		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			43	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic pentru definirea și producerea statisticilor privind Alocațiile bugetare guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare (GBARD)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Mai	2026	125	77		48	
43	32016R0792	Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețurilor locuințelor și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2494/95 al Consiliului	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	289	96		193	
44	32020R1148	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1148 al Comisiei din 31 iulie 2020 de stabilire a specificațiilor metodologice și tehnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
45	32024R1720	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1720 al Comisiei din 20 iunie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2020/1148 în ceea ce privește elaborarea indicilor armonizați ai prețurilor de consum	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
46	32024R3159	Regulamentul delegat (UE) 2024/3159 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului privind indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor în ceea ce privește clasificarea consumului și includerea jocurilor de noroc	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
47	32023R1470	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1470 al Comisiei din 17 iulie 2023 de stabilire a specificațiilor metodologice și tehnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicele prețurilor locuințelor și indicele prețurilor locuințelor ocupate de proprietari și de modificare a Regulamentului (UE) 2020/1148 al Comisiei	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		45	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui Prețurilor Locuințelor	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	"AGCC - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru"		Decembrie	2027	289	96		193	
48	32019R2152	Regulamentul (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind statisticile europene referitoare la întreprinderi, de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor referitoare la întreprinderi, JO L 327, 17.12.2019, p.1	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			41	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare și dezvoltare în învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
	32019R2152		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			43	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic pentru definirea și producerea statisticilor privind Alocațiile bugetare guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare (GBARD)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Mai	2026					
49	32022R2379	Regulamentul (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 noiembrie 2022 privind statisticile referitoare la factorii de producție și la producția agricolă, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 617/2008 al Comisiei și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1165/2008, (CE) nr. 543/2009 și (CE) nr. 1185/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Directivei 96/16/CE a Consiliului	AA – Art. 46 și Anexa V			46	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica vegetală	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2026	224.3	224.3			
	32022R2379		AA – Art. 46 și Anexa V			47	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica animalieră, lapte, carne și ouă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Septembrie	2026	724	724			
	32022R2379		AA – Art. 46 și Anexa V			48	Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica animalieră, lapte, carne și ouă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Septembrie	2027	269.6	269.6			
	32022R2379		AA – Art. 46 și Anexa V			49	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind prețurile în agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2026	556	156		400	
	32022R2379		AA – Art. 46 și Anexa V			50	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica produselor de protecție a plantelor	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2027	474	74		400	
	32022R2379		AA – Art. 46 și Anexa V			51	Proiect de ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind colectarea datelor statistice privind nutrienții	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		August	2027	278	78		200	
50	32023R1579	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1579 al Comisiei din 31 iulie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile privind prețurile agricole	AA – Art. 46 și Anexa V			52	Proiect de ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind prețurile în agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	278	78		200	
51	32023R1538	Regulamentul de punere în aplicare(UE) 2023/1538 al Comisiei din 25 iulie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile referitoare la producția vegetală	AA – Art. 46 și Anexa V			53	Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica vegetală	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2027	78	78			
52	32023R2745	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2745 al Comisiei din 8 decembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile referitoare la producția animalieră	AA – Art. 46 și Anexa V			48	Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica animalieră, lapte, carne și ouă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2027					
53	32018R1091	Regulamentul (UE) 2018/1091 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind statisticile integrate referitoare la ferme și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1166/2008 și (UE) nr. 1337/2011	AA – Art. 43 lit. (b)	RE 2023	GP - Planul de creștere economică	54	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și desfășurarea Recensământului general agricol (RGA), runda 2030	Hotărâre adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2027	242.6	242.6			
	32018R1091		AA – Art. 43 lit. (b)	RE 2023		55	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei pentru efectuarea Recensământului General Agricol (RGA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Noiembrie	2028	242.6	242.6			
	32018R1091		AA – Art. 43 lit. (b)	RE 2023		56	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind efectuarea Recensământului General Agricol (RGA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Noiembrie	2029	242.6	242.6			
54	32024R2914	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2914 al Comisiei din 25 noiembrie 2024 privind datele care trebuie furnizate în perspectiva anului de referință 2026, în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1091 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile integrate referitoare la ferme, în ceea ce privește lista variabilelor și descrierea acestora	AA – Art. 43 lit. (b)			57	Proiect de Ordin pentru aprobarea organizarii și desfășurarii Anchetei integrate (structurale) în agricultură, anul de referință 2026	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iulie	2026	192.6	192.6			
	32024R2914		AA – Art. 43 lit. (b)			58	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei și a Instrumentarului statistic pentru efectuarea Anchetei integrate (structurale) în agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2026	917.7	340		577.7	

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
55	32004R0138	Regulamentul (CE) nr. 138/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 decembrie 2003 privind conturile economice pentru agricultură în cadrul Comunității	AA – Art. 43 lit. (b)			59	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind conturile economice pentru agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Martie	2028	663	156		507	
56	32008R0762	Regulamentul (CE) nr. 762/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 privind transmiterea de către statele membre a statisticilor referitoare la acvacultură și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 788/96 al Consiliului	AA – Art. 46 și Anexa V			60	Proiect de Ordin pentru aprobarea preciziărilor Metodologice privind producerea de date în sectorul acvacultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	50	50			
	32008R0762		AA – Art. 46 și Anexa V			61	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind producerea de date în sectorul acvacultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	80	80			
57	32023R1537	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1537 al Comisiei din 25 iulie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile referitoare la utilizarea produselor de protecție a plantelor care urmează să fie transmise pentru anul de referință 2026 în cadrul regimului tranzitoriu 2025-2027 și în ceea ce privește statisticile referitoare la produsele de protecție a plantelor introduse pe piață	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			62	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind statistica produselor de protecție a plantelor	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2027	600	600			
58	32024R2212	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2212 al Comisiei din 3 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile privind nutrienții	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			63	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind colectarea datelor statistice privind nutrienții	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2027	478	78		400	
59	32024R0264	Regulamentul (UE) 2024/264 al Comisiei din 17 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1099/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile în domeniul energiei, în ceea ce privește implementarea actualizărilor pentru statisticile `	AA – Art. 46 și Anexa V			64	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statisticile anuale, lunare și lunare pe termen scurt din domeniul energiei	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEn – Ministerul Energiei		Decembrie	2026	70.1	70.1			
60	32011R0692	Regulamentul (UE) nr. 692/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind statisticile europene referitoare la turism și de abrogare a Directivei 95/57/CE a Consiliului	AA – Art. 46 și Anexa V			65	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei anchetei statistice privind Cererea turistică în gospodării în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 692/2011 Anexa II	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Septembrie	2027	63			63	
61	32005R0782	Regulamentul (CE) nr. 782/2005 al Comisiei din 24 mai 2005 de stabilire a formatului pentru transmiterea rezultatelor privind statisticile asupra deșeurilor				66	Proiect de Ordin pentru aprobarea Raportului de calitate cu privire la datele statistice despre gestionarea deșeurilor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	67	67			
62	32002R2150	Regulamentul (CE) nr. 2150/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2002 referitoare la statisticile privind deșeurile (Text cu relevanță pentru SEE)				67	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea statisticilor pe deșeuri	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	142.6	142.6			
63	32005R1445	Regulamentul (CE) nr. 1445/2005 al Comisiei din 5 septembrie 2005 de definire a criteriilor adecvate de evaluare a calității și a conținutului rapoartelor de calitate privind statisticile a deșeurilor în sensul Regulamentului (CE) nr. 2150/2002 al Parlamentului European și al ConsiliuluiText cu relevanță pentru SEE.				67	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea statisticilor pe deșeuri	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026					
64	32011R0691	Regulamentul (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind conturile economice de mediu europene				68	Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ANIF - Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MDED –		Decembrie	2026	1800	692		1108	
	32011R0691					69	Proiect de Ordin pentru aprobarea metodologiei conturilor economice ale emisiilor atmosferice pe baza Cadrului central al sistemului de conturi economice de mediu al ONU (CF-SEEA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MM – Ministerul Mediului		Noiembrie	2026	200	156		44	
65	32019R1130	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1130 al Comisiei din 2 iulie 2019 privind condițiile uniforme pentru aplicarea armonizată a tipologiilor teritoriale în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 41 și 42 lit. b) și c)	RE 2025		70	Proiect de Ordin pentru aprobarea tipologiilor teritoriale la nivelul LAU	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	125.9	116.2		9.7	
66	32003R1059	Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European Și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS)	AA – Art. 42 lit. (c)	RE 2025		70	Proiect de Ordin pentru aprobarea tipologiilor teritoriale la nivelul LAU	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027					
67	32023R0674	Regulamentul delegat (UE) 2023/674 al Comisiei din 26 decembrie 2022 de modificare a anexelor la Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS)	AA – Art. 42 lit. (c)	RE 2025		71	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărîrii de Guvern nr. 570/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică			Octombrie	2026	129	129			
68	32023R0137	Regulamentul delegat (UE) 2023/137 al Comisiei din 10 octombrie 2022 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1893/2006 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Nomenclatorului statistic al activităților economice NACE a doua revizuire				72	Proiect de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) Revizia 2.1	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2026	85.6	85.6			
69	32024R3103	Commission Delegated Regulation (EU) 2024/3103 of 2 September 2024 amending Regulation (EC) No 451/2008 of the European Parliament and of the Council as regards updating the classification of products by activity (CPA), OJ L, 2024/3103, 12.12.2024, p. 1-169				73	Proiect de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului statistic al produselor (bunurilor și serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	85.6	85.6			
70	32014R0431	Regulamentul (UE) nr. 431/2014 al Comisiei din 24 aprilie 2014 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1099/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile în domeniul energiei, în ceea ce privește punerea în aplicare a statisticilor anuale privind consumul de energie în gospodăriile populației	AA – Art. 43 lit. (e) și Anexa V			74	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând consumul de energie în gospodăriile casnice	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	94.8	94.8			

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
71	32009R0479	Regulamentul (CE) nr. 479/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 privind aplicarea Protocolului privind procedura aplicabilă deficitelor excesive anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene (versiune codificată)		RE 2025	CR	75	Proiect de Ordin privind aprobarea inventarului procedurii de deficit excesiv	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MF – Ministerul Finanțelor, BNM – Banca Națională a Moldovei, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2027	1240.7	240.7		1000	

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CAPITOLUL 32 - CONTROL FINANCIAR																	
1	32017L1371	Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal			CR - Criteriu de referință	**1**	Proiect de Lege pentru modificarea Codului Penal	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, ICFS – Inspectoratul Control Financiar de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	77.00			77.00
2	32013R0883	Regulamentul (UE, EURATOM) nr. 883/2013 al parlamentului european și al consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului, inclusiv conform ultimei modificări din 17.01.2021		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	**2**	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNA – Centrul Național Anticorupție, ICFS – Inspectoratul Control Financiar de Stat	Iulie 2025	Decembrie	2025	129.00			129.00
	32013R0883			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	**3**	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (HG nr. 938/2023, HG nr. 1365/2016, HG nr. 377/2018, HG nr. 576/2017) (privind ajustarea sistemului antifraudă)	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	ICFS – Inspectoratul Control Financiar de Stat, CNA – Centrul Național Anticorupție, CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2026	189.00	189.00		
3	32001D0887	Decizia Consiliului din 6 decembrie 2001 (2001/887/JAI) privind protecția monedei euro împotriva falsificării			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00			
4	32001R1338	Regulamentul (CE) nr. 1338/2001 al Consiliului din 28 iunie 2001 de definire a măsurilor necesare protecției monedei euro împotriva falsificării, extins prin Regulamentul (CE) nr. 1339/2001			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32001R1338				CR - Criteriu de referință	**5**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	190.00			
	32001R1338				CR - Criteriu de referință	**6**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	118.00			
5	32010D0014	Decizia BCE/2010/14 din 16 septembrie 2010 privind verificarea autenticității și a calității și repunerea în circulație a bancnotelor euro			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32010D0014				CR - Criteriu de referință	**5**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32010D0014				CR - Criteriu de referință	**6**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
6	32010R1210	Regulamentul (UE) nr. 1210/2010 al Parlamentului european și al Consiliului din 15 decembrie 2010 privind autentificarea monedelor euro și procesarea monedelor euro improprii circulației			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32010R1210				CR - Criteriu de referință	**5**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32010R1210				CR - Criteriu de referință	**6**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
7	32013D0010	Decizia BCE/2013/10 din 19 aprilie 2013 privind cupiurile, specificațiile, reproducerea, preschimbarea și retragerea bancnotelor euro			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32013D0010				CR - Criteriu de referință	**5**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32013D0010				CR - Criteriu de referință	**6**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
8	32004R2182	Regulamentul (CE) nr. 2182/2004 privind medaliile și jetoanele similare monedelor euro, extinsă prin Regulamentul (CE) nr. 2183/2004			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32004R2182				CR - Criteriu de referință	**5**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32004R2182				CR - Criteriu de referință	**6**	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
9	32003O0005	Orientarea BCE/1999/3 din 7 iulie 1998 privind anumite prevederi privind bancnotele euro, completată prin Orientarea BCE/2003/5 din 20 martie 2003 privind aplicarea unor măsuri pentru combaterea reproducerilor neconforme de bancnote euro, precum și schimbul și retragerea bancnotelor euro			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
10	52001DC0600	Comunicarea Comisiei privind protecția dreptului de autor a designului feței comune a monedelor euro (COM/2001/0600)			CR - Criteriu de referință	**4**	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
				RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	**7**	Proiectul de Lege pentru modificarea art.4 din Legea nr. 260/2017 pentru asigurarea independenței financiare (procedura de planificare și aprobare a bugetului ISA)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CCRM – Curtea de Conturi	Aprilie 2026	Iunie	2026	356.00	356.00		
				RE 2025	CR - Criteriu de referință	**8**	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului național antifraudă pentru anii 2025-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	ICFS – Inspectoratul Control Financiar de Stat		Iunie	2026	189.00	189.00		

					GP - Planul de creştere economică	**9**	Proiect de ordin pentru modificarea Ordinului MF nr.140/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a Consiliului CFPI, pentru extinderea mandatului acestuia privind capacităţile de supraveghere a independenţei funcţiei de audit intern	Ordin emis	MF – Ministerul Finanţelor	MF – Ministerul Finanţelor		Iunie	2027	310.00	60.00		250.00
					GP - Planul de creştere economică, CR - Criteriu de referinţă	**10**	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului informaţional „MCAF" (Monitorizare şi Coordonare Antifraudă)	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanţelor	ICFS – Inspectoratul Control Financiar de Stat		Iunie	2026	189.00	0.00		189.00
					PAR, CR - Criteriu de referinţă	**11**	Revizuirea Standardelor Naţionale de Audit Intern, pentru alinierea acestora la noile Standarde Globale de Audit Intern	Ordin emis	MF – Ministerul Finanţelor			Decembrie	2026	340.00	90.00		250.00

Anexa B													
NR. D/O	**ACȚIUNE**	**REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A**	**ACORD DE ASOCIERE**	**RAPORT EXTINDERE**	**FOAIE DE PARCURS**	**INDICATOR DE MONITORIZARE**	**INSTITUȚIA RESPONSABILĂ**	**LUNĂ**	**ANUL IMPLEMENTĂRII**	**COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)**	**ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)**	**ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ**	**NEACOPERITE**
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CRITERIUL POLITIC													
FUNCȚIONAREA INSTITUȚIILOR DEMOCRATICE													
1	Dezvoltarea unei platforme electronice pentru sporirea transparenței în procesul de administrare electorală, la nivelul CEC și consiliilor electorale de circumscripție, inclusiv prin dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor informaționale, care satisfac cerințele de date deschise, accesibile, combinate cu rezistență, siguranță și flexibilitatea sistemelor informaționale.				FDI	Platforma dezvoltată și funcțională	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	1000.00	500.00	500.00	
2	Dezvoltarea unei soluții digitale pentru depunerea, examinarea și soluționarea contestațiilor în perioada electorală.				FDI	Soluție digitală dezvoltată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	1000.00		1000.00	
3	Dezvoltarea unui nou Registru de Stat al Alegătorilor pentru îmbunătățirea calității listelor electorale (indiferent de tipul scrutinului și care ar reglementa mecanisme simplificate de excludere din liste a persoanelor decedate, inclusiv peste hotarele țării).				FDI	Registru dezvoltat și operațional	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	4000.00	2000.00	2000.00	
4	Dezvoltarea unei platforme electronice dedicată colectării, stocării și arhivării activităților politice observate de către funcționarii electorali, pentru a contribui la proceduri mai eficiente de supraveghere și control a finanțării politice.				FDI	Platformă dezvoltată și funcțională	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	600.00		600.00	
5	Elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metodica de cercetare și calificare a infracțiunilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică.	4			FDI	Ghid aprobat	PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026				
6	Elaborarea și actualizarea unui curs de învățare la distanță (platforma ILIAS) pentru judecători, procurori și ofițeri de urmărire penală privind particularitățile examinării cauzelor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică.	4			FDI	Curs electronic elaborat și lansat	INJ - Institutul Național de Justiție	Decembrie	2027	66.00		66.00	
7	Creșterea nivelului de interacțiune și colaborare, în cadrul scrutinelor naționale, între CEC și autoritățile publice implicate în documentarea cazurilor de finanțare politică ilegală și corupție politică, inclusiv prin crearea echipelor mixte de profil	4			FDI	Numărul grupurilor de lucru instituite Numărul de ședințe desfășurate	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	6.80	6.80		
8	Asigurarea schimbului de date și interoperabilitate între sistemele informaționale ale autorităților publice naționale referitoare la cazuri de finanțare politică ilegală și corupție politică				FDI	Numărul de acorduri Numărul de sisteme de date operaționale	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	0,00			
9	Asigurarea interacțiunii și schimbului continuu de experiență cu Autoritatea pentru partidele politice, Rețeaua europeană de cooperare în domeniul alegerilor, fundațiile politice europene, precum și alți actori internaționali relevanți				FDI	Numărul de evenimente desfășurate	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	300.00	300.00		

10	Reconfigurarea funcțională a modulului de raportare electronică financiară a partidelor politice și concurenților electorali (sub-sistemul informațional „Control financiar") care satisfac cerințele de date deschise, accesibilitate combinate cu rezistență, siguranță și flexibilitatea sistemelor informaționale.				FDI	Modul de raportare financiară reconfigurat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	3000.00	1500.00	1500.00	
11	Instruirea profesională continuă a trezorierilor, cenzorilor și conducătorilor partidelor politice și concurenților electorali privind prevenirea cazurilor de finanțare politică necorespunzătoare.				FDI	Numărul persoanelor instruite (cenzori, trezorieri, concurenți, etc)	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2025-2027	200.00	100.00	100.00	
12	Aprobarea metodologiei de efectuare a misiunii pe baza procedurilor convenite privind gestiunea financiară a partidelor politice				FDI	Metodologie elaborată și aprobată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	152.20	76.10	76.10	
13	Elaborarea unui ghid de bune practici de prevenire și evitare a abuzului de resurse administrative și desfășurarea campaniilor de informare publică privind regulile și interdicțiile de finanțare politică				FDI	Ghid elaborat și aprobat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	152.20	76.10	76.10	
14	Integrarea metodologiei analitice pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale prin intermediul unui grup operativ interinstituțional, în procedurile operaționale interne ale instituțiilor grupului interinstituțional pentru consolidarea eforturilor de contracarare a acțiunilor de Manipulare a Informațiilor și Ingerințele Străine (MIIS), cu suportul programelor de instruire și utilizarea eficientă a platformei OPEN CTI				FDI	Metodologie integrată	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Decembrie	2026	0.00			
15	Consolidarea Programului de instruire destinat grupului comun de analiști din cadrul instituțiilor specializate (SIS, MAI (INI), CA, MA (AIM, StratCom), ASC, STISC, CEC, etc.) pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale, în contextul consolidării eforturilor de contracarare a MIIS				FDI	Numărul de instruiri desfășurate Numărul de beneficiari	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Decembrie	2026	160.00		160.00	
16	Implementare campaniilor sociale pentru consolidarea rezilienței informaționale în parteneriat cu actorii non-statali, inclusiv cu organizațiile media și societatea civilă	5			FDI	Numărul de campanii sociale dezvoltate Numărul de beneficiari	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării		2026-2027	1418.00	1418.00		
17	Dezvoltarea și implementarea de programe de fortificare a capacităților pentru funcționarii publici, experți și specialiști în comunicare, pentru a spori reziliența instituțiilor la dezinformare și a consolida reziliența societală, abordând factorii sistemici care permit sau facilitează MIIS				FDI	Numărul de programe desfășurate	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării		2026-2027				
18	Instituirea platformelor sociale (viber, facebook etc.) pentru informarea în timp real a părților interesate cu privire la proiectele de acte normative, consultările publice, dezbaterile și alte informații de interes public, la nivelul Parlamentului.	6		RE 2024, RE 2025	FDI	Numărul platforme instituite, frecvența plasării informațiilor	Parlament	Iunie	2026	0.00			
19	Instituirea și asigurarea funcționalității consiliilor de experți care să ofere sprijin specializat comisiilor parlamentare permanente pentru a spori implicarea societății civile în procesul decizional.			RE 2024, RE 2025	FDI	Numărul de consilii de experți constituite Rata de participare a consiliilor de experti in activitatea comisiilor permanente	Parlament	Decembrie	2025	0.00			
20	Achiziționarea echipamentului necesar pentru transmiterea în direct a tuturor ședințelor parlamentare			RE 2025	FDI	Numărul ședințe transmise în direct din totalul ședințelor parlamentare organizate	Parlament	Iulie	2026	300.00	300.00		

21	Formarea continuă pentru deputaţi şi funcţionarii publici din cadrul Secretariatului Parlamentului în materie de proces de aderare la UE, funcţia de control parlamentar, standarde etice, integritate, comunicare şi cooperare cu societatea civilă., precum şi de transparenţă în procesul decizional/participare publică.	7			FDI	Numărul funcţionarilor instruiţi Numărul de instruiri	Parlament		2025-2027	300.00	300.00		
22	Elaborarea unui ghid cu 4 orientări metodologice pentru OSC privind aplicarea şi raportarea utilizării mijloacelor obţinute prin finanţare nerambursabilă; desemnare procentuală; achiziţii publice; antreprenoriat social.			RE 2025	FDI	Ghid elaborat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00	100.00	100.00	
23	Desfăşurarea sesiunilor de informare a OSC privind aspectele practice de acces la finanţare publică (prezentarea componentelor ghidului)				FDI	Numărul de sesiuni desfăşurate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00	100.00		100.00
24	Desfăşurarea campaniilor anuale de informare a publicului larg privind oportunităţile de finanţare a organizaţiilor necomerciale prin participarea la mecanismul de desemnare procentuală şi a OSC-urilor privind procedura şi beneficiile înscrierii la mecanismul de desemnare procentuală.				FDI	Campanie anuală desfăşurată Numărul materialelor promoţionale elaborate şi distribuite	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	450.00	100.00		350.00
25	Dezvoltarea funcţionalului platformei online de consultare publică particip.gov.md, prin perfecţionarea interfeţei, precum şi dezvoltării aspectelor specifice ale platformei de asigurare a transparenţei, consultării, feedback şi monitorizării procesului decizional al autorităţilor publice.	8		RE 2025	FDI	Platforma particip.gov.md modernizată Statisticile platformei: Numărul proiectelor consultate Numărul comentariilor la proiecte Numărul comentariilor incluse în sinteza Numărul evenimentelor de consultare publică	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	800.00	800.00	800.00	
26	Promovarea utilizării conforme a platformei paticip.gov.md de către autorităţile publice centrale şi locale.	8			FDI	Numărul ctivităţilor de promovare/informare desfăşurate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00	200.00		
27	Dezvoltarea capacităţilor reţelei specializate TeConsult privind organizarea şi funcţionarea eficientă a platformelor consultative permanente a autorităţilor publice centrale	8		RE 2025	FDI	Numărul funcţionarilor instruiţi Numărul de instruiri	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2026	300.00	100.00	200.00	
28	Dezvoltarea cursului online privind guvernarea deschisă				FDI	Curs online dezvoltat	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2026	1200.00	200.00	1000.00	
29	Instruirea funcţionarilor publici din autorităţile administraţiei publice centrale şi locale privind guvernarea deschisă			RE 2025	FDI	Numărul activităţi de informare desfăşurate Numărul funcţionari instruiţi	INAMP - Institutul Naţional de Administraţie şi Management Public	Decembrie	2027	397.00			397.00
30	Elaborarea ghidului de aplicare a diferitor forme de consultare publică	8		RE 2025	FDI	Ghid elaborat şi publicat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	300.00	300.00		
31	Organizarea atelierelor dedicate autorităţilor publice locale privind modelele de consultare publică.	8			FDI	Numărul atelierelor desfăşurate	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	250.00			250.00
										16570.00	**7390.00**	**7952.00**	**1097.00**

Anexa B

NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE														
REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE														
1		Elaborarea Raportului intermediar pentru perioada 2023-2026, în vederea evaluării eficacității implementării Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030	4	Art. 21,22,23	RE 2024	PAR	Raport elaborat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	117.3	117.3		
2		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul administrației publice centrale	1, 2, 3, 4, 5	Art. 21,22,23		PAR	Nr de funcționari alocați și instruiți în domeniul elaborării și coordonării politicilor conexe reformei administrației publice centrale	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	2742.1	ND	ND	
3		Creșterea capacității administrative prin intermediul formării de formatori și cursuri în cascadă pentru APC și APL privind gestionarea și absorbția fondurilor UE (de preaderare și structurale)			RE 2024	PAR, ERP - Planul de Reformă Economică	1. Cel puțin 1 formare de formatori cu câte 4 instruiri în cascadă organizate; 2. Număr de persoane instruite (cu dezagregare din APC și APL).	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	4 800.0		4 800.0	
4		Consolidarea capacităților Cancelariei de Stat în calitate de coordonator național al sistemului de management al funcției publice, și ale subdiviziunilor de resurse umane din autoritățile publice, pentru dezvoltarea unui sistem integrat, modern și eficient de gestionare a funcției publice		Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul managementul funcției publice din Cancelaria de Stat până la sfârșitul anului 2026; 2. Cel puțin 80% din subdiviziunile de resurse umane din APC care dispun de personal alocat, în conformitate cu normele standardizate aprobate; 3. Cel puțin 65% din personalul Direcției managementul funcției publice a Cancelariei de Stat și subdiviziunile de resurse umane din APC instruit în managementul funcției publice, până la sfârșitul anului 2027.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	7220	7220		
5		Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de monitorizare a implementării procedurilor de personal în cadrul autorităților publice centrale (eșantionat) în vederea îmbunătățirii cadrului normativ aferent managementul funcției publice		Art. 22, lit.c)		PAR	1. Proceduri și instrumente standardizate pentru monitorizarea implementării procedurilor de personal pilotate și aplicate în autoritățile publice centrale (eșantionat) până la sfârșitul anului 2026; 2. Ghiduri metodologice privind implementarea procedurilor de personal elaborate și/sau revizuite până la sfîrșitul anului 2027; 3. Raportul anual privind monitorizarea implementării procedurilor de personal elaborat.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	450			450
6		Dezvoltarea și implementarea procedurii de accedere în funcția publică prin recrutare centralizată	12	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	1. Cadrul instituțional, metodologic, tehnologic (platformă/modul IT) și logistic pentru pilotarea recrutării centralizate în APC pregătit, până în iunie 2027; 2. Ghid pentru aplicarea cadrelor de competență pentru funcționarii publici de conducere de nivel superior în procesele de recrutare, selecție și dezvoltare profesională a acestora, până la	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	26260	12460	13800	
7		Dezvoltarea și implementarea unui sistem informațional integrat privind evidența și managementul funcțiilor publice și a funcționarilor publici, interoperabil cu alte sisteme informaționale relevante, în vederea asigurării uniformității, eficienței, transparenței		Art. 22, lit.c)		PAR, GP - Planul de creștere economică	SI EMRU proiectat, dezvoltat modular și 3 module pilotate pînă în decembrie 2027.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2025-2027	11748	11748		
8		Consolidarea capacităților entității responsabile de formarea și dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici, în vederea asigurării unui corp de funcționari publici performant	8		RE 2024	PAR	1. Cadrul metodologic pentru stabilirea standardelor minime de calitate pentru prestatorii de servicii de instruire pentru autoritățile publice, inclusiv recrutarea, selecția, certificarea formatorilor naționali elaborat; 2. Cel puțin 30% din formatorii interni din APC/entitatea publică implicați în instruirea funcționarilor publici din APC cu competențe	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2025-2027	700	540	160	
9		Implementarea Programului de formare și dezvoltare profesională a funcționarilor publici pentru perioada 2025-2027, în cadrul procesului de profesionalizare a funcției publice	9	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Numărul programelor de formare specializată elaborate și implementate; 2. Ponderea funcționarilor publici instruiți per categorii de funcții publice din grupurile prioritare; 3. Programe de mentorat, coaching și/sau consultanță pentru categorii prioritare de angajați din autoritățile publice elaborate și implementate.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2025-2027	9000	9000		
10		Implementarea Programului de stagii plătite în administrația publică, bazat pe meritocrație, transparență și egalitate de șanse, pentru atragerea și formarea viitorilor profesioniști în serviciul public	13, 14	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Rata autorităților publice centrale care implementează Programul de stagii plătite în serviciul public; 2. Rata stagiarilor care au absolvit Programul de stagii plătite în serviciul public	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	7920	7883		37

11		Dezvoltarea capacităților manageriale și profesionale ale funcționarilor publici de conducere de nivel superior din administrația publică centrală	9	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Ponderea funcționarilor publici de conducere de nivel superior care au absolvit Programul de formare specializată.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	4089.6	4089.6		
12		Implementarea unui sistem integrat pentru consolidarea integrității instituționale și eticii profesionale în administrația publică, pentru promovarea transparenței, responsabilității și creșterea încrederii cetățenilor în serviciul	15	Art. 22, lit.c)		PAR	1. Ghidul metodologic privind aplicarea Codului de conduită pentru persoanele cu funcții de demnitate publică elaborat și distribuit autorităților publice; 2. Program de formare de formatori privind	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	830			830
13		Instruirea continuă a funcționarilor publici din cadrul autorităților publice cu privire la aplicarea Legii nr. 148/2023				PAR	1. 5 instruiri anual; 2. 500 de funcționari instruiți anual.	INAMP - Institutul Național de Administrație și Management Public		2025-2027	ND			
14		Monitorizarea paginilor web oficiale ale autorităților publice privind respectarea cerințelor de transparență proactivă prevăzute de Legea nr. 148/2023				PAR	1. 50 de pagini web monitorizate anual; 2. Recomandări elaborate și transmise către autoritățile monitorizate.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	70	70		
15		Efectuarea unei evaluări externe în scopul identificării modelului potrivit pentru Republica Moldova de auditare a APL, armonizat la bunele practici în cadrul Uniunii Europene				PAR	Evaluare efectuată	CCRM – Curtea de Conturi	Iunie	2026	150	150		
16		Elaborarea proiectului conceptului privind modelul de auditare a APL, consultarea și avizarea proiectului conform procedurii legale	21			PAR	Proiect de concept elaborat și avizat	CCRM – Curtea de Conturi	Decembrie	2026	200.9	200.9		
17		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul monitorizării, supravegherii și controlului autorităților și instituțiilor publice				PAR	Program anual al activității de audit aprobat de către Curtea de Conturi cu indicarea resurselor umane și de timp necesare realizării activităților de audit	CCRM – Curtea de Conturi	Decembrie	2027	264.27	264.27		
18		Implementarea Portalului e-APL, platformă digitală dedicată administrației publice locale din Republica Moldova		Art.22 lit.(b)		PAR	Cel puțin 50% din APL nivel I utilizează e-APL	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iunie	2026	10300	2600	7700	
19		Lansarea Serviciului guvernamental de suport clienți		Art.22 lit.(b)		PAR	Serviciu lansat	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2025	24180		24180	
20		Adoptarea și extinderea utilizării Platformei e-Democrație cu modulele e-Petiție, e-Feedback și e-Survey, menită să faciliteze procesele digitale de depunere și gestionare a petițiilor, accesul la informații de interes public, trasabilitatea cererilor și generarea de date statistice dezagregate privind examinarea				PAR	Numărul autorităților/instituțiilor publice conectate și utilizatoare ale Platformei e-Democrație	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	1000	1000		
21		Pregătire de conectare la portalul digital unic european, prin dezvoltarea portalului integrat EVO ca punct unic de acces la resursele digitale guvernamentale		Art.22 lit.(b)		PAR	1. Dezvoltarea și lansarea portalului integrat EVO; 2. Gradul de acoperire a informațiilor descrise în Anexa I a Regulamentului european privind portalul unic; 3. Gradul de disponibilitate online a listei de proceduri și servicii descrise în Anexa II a Regulamentului european privind portalul unic.	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Mai	2026	3600	2600	1000	
22		Organizarea sesiunilor de instruire cu privire la definirea, analiza și monitorizarea indicatorilor de performanță instituționali pentru autoritățile publice centrale				PAR	3 sesiuni de instruire	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	140		140	
23		Abilitățile și cunoștințele funcționarilor publici din cadrul autorităților publice sunt îmbunătățite în vederea alinierii la standardele europene, în următoarele domenii: coordonarea politicilor, elaborarea politicilor bazate pe date, estimarea costurilor politicilor publice, transpunerea, monitorizarea și evaluarea acquis-ului UE, raportarea la nivel de rezultate, evaluarea impactului normativ și sincronizarea planificării				PAR	1. 6 module de instruire desfășurate; 2. 200 funcționari publici instruiți anual.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2025-2027	1624	1624		

24		Dezvoltarea sistemului informatic de monitorizare a documentelor de politici și de planificare „e-Monitorizare”				PAR	SI funcțional	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2026	1200	1200		
25		Sporirea capacităților administrațiilor publice locale prin mecanisme de consolidare, în special prin promovarea amalgamării voluntare (organizarea prezentărilor pentru primari și consilieri; elaborarea viziunii strategice a UAT amalgamate; oferirea suportului în desfășurarea			RE 2025		20 sesiuni de asistență metodologică desfășurate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2027	1000	500	500	
26		Elaborarea Raportului privind implementarea procesului de amalgamare voluntară și recomandărilor identificate privind consolidarea administrativ-teritorială				PAR	Raport elaborat	CS – Cancelaria de Stat	Octombrie	2025-2026	860	110	750	
27		Elaborarea modelelor de reformă pentru autoritățile publice locale, ținând cont de lecțiile învățate în procesul de amalgamare voluntară și principiile îmbunătățirii calității serviciilor				PAR	Modele de reformă elaborate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	500		500	
28		Desfășurarea evenimentelor regionale privind promovarea instrumentelor de cooperare a APL și consolidarea capacităților Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitare				PAR	3 evenimente organizate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2027	600	150	450.00	
29		Consolidarea și eficientizarea platformelor de dialog și consultare APC-APL				PAR	Grupuri de lucru sectoriale ale Comisiei Paritare pentru descentralizare funcțională	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2027	0.00			
30		Acordarea asistenței privind asigurarea reprezentativității colectivităților locale din RM în cadrul Comitetului European al Regiunilor				PAR	Două ședințe ale Grupului de lucru din cadrul Comitetului European al Regiunilor organizate	CS – Cancelaria de Stat	Septembrie	2026-2027	1300	1000	300	
31		Analiza cadrului normativ existent care reglementează crearea și funcționarea unităților de cheltuieli directe (Org1)		Cap. 7, art 48, lit.) b		PAR	Analiză efectuată	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	508.3	508.3		
32		Realizarea procesului de reevaluarea sistemică a funcțiilor din sectorul bugetar	19		RE 2023	GP - Planul de creștere economică, PAR	1. Proces de reevaluare a funcțiilor definitivat; 2. Grilă de salarizare revizuită; 3. Funcții din sectorul bugetar reerarhizate.	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2025	4812		4812	
33		Reflectarea în proiectul bugetului de stat pentru anul 2026 a transferurilor către fondurile de asigurări medicale obligatorii în bugetul Ministerului Sănătății și a transferurilor către bugetul asigurărilor sociale de stat în bugetul Ministerul Muncii și Protecției Sociale			RE 2024	GP - Planul de creștere economică, PAR	Ponderea acțiunilor generale în totalul cheltuielilor bugetului de stat pentru anul 2026 constituie 32%	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2025	1000	1000		
34		Consolidarea capacităților Unității Centrale de Armonizare (UCA) de coordonare centralizată a controlului financiar public intern				GP - Planul de creștere economică	Personalul UCA majorat la cel puțin 10 unități	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	1740.9			1740.9
35		Dezvoltarea sistemului informațional de evidență, gestiune și raportare a angajaților în sectorul bugetar, inclusiv a funcționarilor publici (SI REA)				PAR	Sistem dezvoltat și funcțional	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026				
36		Reflectarea în Nota de fundamentare la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2028 a explicațiilor privind devierile de la politicile și limitele cuprinse în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru 2028-2030				GP - Planul de creștere economică	Nota de fundamentare la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2028 conține analiza devierilor	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	230	230		
37		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul monitorizării, supravegherii și controlului				PAR	Număr de funcționari alocați și instruiți în domeniu	OAP - Oficiul Avocatului Poporului	Decembrie	2027	20436	20436		
38		Consolidarea funcției de audit intern la nivelul autorităților administrației publice centrale, prin aplicarea criteriilor minime de dimensionare a subdiviziunilor de audit intern			RE 2025	PAR	Număr de subdiviziuni de audit intern restructurate, în baza criteriilor de dimensionare aprobate	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2025	250	250		
39		Realizarea analizei funcționale a Ministerului Finanțelor în vederea dezvoltării și alinierii structurii, funcțiilor, proceselor și capacităților instituționale la cerințele procesului de integrare europeană și la standardele UE în			RE 2025		1. Analiza efectuată, care conține concluzii și recomandări; 2. Foaie de parcurs pentru consolidarea capacităților elaborată.	MF – Ministerul Finanțelor	August	2026	300	300		
40		Determinarea și asigurarea necesarului optim de personal pentru funcțiile de verificare a calității actelor normative și de evaluare a compatibilității legislației naționale cu acquis-ul UE, ținând cont de volumul și complexitatea					Număr de personal alocat subdiviziunii responsabile din cadrul CS	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	ND			
											147343.37	**87251.37**	**54292**	**3057.9**

ANEXA B													
NR. D/O	**ACȚIUNE**	**REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A**	**ACORD DE ASOCIERE**	**RAPORT EXTINDERE**	**FOAIE DE PARCURS**	**INDICATOR DE MONITORIZARE**	**INSTITUȚIA RESPONSABILĂ**	**LUNĂ**	**ANUL IMPLEMENTĂRII**	**COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)**	**ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)**	**ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ**	**NEACOPERITE**
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 23 - SISTEM JUDICIAR ȘI DREPTURI FUNDAMENTALE													
1	Monitorizarea implementării Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025			RE 2025		2 rapoarte semestriale și 1 raport anual elaborat și publicat; Raport de evaluare finală a implementării Strategiei elaborat.	MJ – Ministerul Justiției	Mai	2025-2026	117.20	117.20		
2	Numirea/selectarea membrilor Colegiului de selecție și evaluare a judecătorilor, precum și Colegiului disciplinar, urmare a exercițiului de evaluare externă a integrității etice și financiare și organizarea concursurilor pentru candidați până la completarea tuturor funcțiilor		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr concursuri organizate; 3 membri desemnați pentru Colegiul de selecție și evaluare a judecătorilor; 2 membri desemnați pentru Colegiul disciplinar.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MJ – Ministerul Justiției	August	2025-2026	132.03	132.03		
3	Numirea membrilor pentru Colegiul de disciplină și etică a procurorilor, urmare a exercițiului de evaluare externă a integrității etice și financiareși organizarea concursurilor pentru candidați până la completarea tuturor funcțiilor		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	2 membri desemnați; Număr concursuri organizate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	August	2025-2026	485.50	485.50		
4	Numirea tuturor membrilor în cadrul Inspecției Procurorilor			RE 2025		Număr concursuri organizate; 4 membri numiți.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	August	2026	1355.52	1355.52		
5	Numirea judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție după finalizarea exercițiului de vetting		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Pozițiile vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție completate	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	528.12	528.12		
6	Finalizarea evaluării externe (vetting) a judecătorilor curților de apel și a președinților/vicepreședinților judecătoriilor			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr judecătorilor evaluați	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	August	2025-2026	6989.25	6989.25		
7	Evaluarea externă (vetting) a procurorilor din cadrul Procuraturilor specializate, a procurorilor-șefi ai subdiviziunilor din cadrul Procuraturii Generale, precum și a procurorilor-șefi și adjuncților acestora din cadrul procuraturilor teritoriale			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de procurori evaluați	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	August	2025-2026	6989.25	6989.25		
8	Organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante în cadrul judecătoriilor și curților de apel, inclusiv a funcțiilor de conducere până la completarea funcțiilor vacante		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr concursuri organizate; Pozițiile vacante de judector la curțile de apel și judecătorii completate.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2027	396.49	396.49		
9	Organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante în sistemul procuraturii, inclusiv a funcțiilor de conducere până la completarea funcțiilor vacante		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr concursuri organizate; Pozițiile vacante de procurori completate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2025-2027	7528.30	7528.30		

10	Evaluarea de către Colegiul de selecție și evaluare a judecătorilor a performațelor profesionale și a integrității judecătorilor, potrivit noului mecanism					Număr de judecători evaluați (semestrial)	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2026-2027	2574.00	2574.00		
11	Evaluarea de către Colegiul de selecție și evaluare a procurorilor a performațelor profesionale și a integrității procurorilor, potrivit noului mecanism					Număr de procurori evaluați (semestrial)	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2026-2027	3945.00	3945.00		
12	Consolidarea capacității administrative a secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiri și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	3 555.1	3 555.1		
13	Consolidarea capacității administrative a secretariatului Consiliului Superior al Procurorilor			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiri și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2025-2026	2 879.7	2 879.7		
14	Dezvoltarea unui sistem informațional integrat al CSM cu module pentru gestionarea dosarului disciplinar al judecătorului și a dosarului de selecție și evaluare		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Soluție digitală dezvoltată	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2027	386.41			386.41
15	Dezvoltarea unui sistem informațional integrat al CSP, cu module pentru gestionarea dosarului disciplinar și a dosarului de selecție și evaluare		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Soluție digitală dezvoltată	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2027	10446.30	990.00		9456.30
16	Reducerea numărului de cazuri disciplinare restante de către colegiul disciplinar al judecătorilor		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL, CR - Criteriu de referință	Rata cazurilor disciplinare restante redusă cu 50 %	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2026	2105.28	2105.28		
17	Examinarea cazurilor disciplinare în privința procurorilor				RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul cazurilor disciplinare examinate și sancțiuni aplicate; Numărul de recomandări privind prevenirea abaterilor disciplinare, aprobate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2026-2027	2105.28	2105.28		
18	Îmbunătățirea/dezvoltarea bazei de date de căutare a jurisprudenței Curții Supreme de Justiție		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Bază de date dezvoltată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Decembrie	2026	386.41			386.41
19	Adoptarea ghidurilor privind aplicarea legii în diferite categorii de litigii		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Numărul ghidurilor aprobate de către Plenul CSJ	CSJ - Curtea Supremă de Justiție		2026-2027	207.99	207.99		
20	Îmbunătățirea/dezvoltarea bazei de date a jurisprudenței Curții Constituționale				RoL, CR - Criteriu de referință	Bază de date dezvoltată	CC - Curtea Constituțională	Decembrie	2026	1952.00		1952	

21	Organizarea cursurilor de formare pentru judecători privind scrierea juridică în conformitate cu noua structură a hotărârilor judecătorești aprobată de Consiliul Superior al Magistraturii		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Număr judecătorilor instruiți (circa 350 judecători din cadrul judecătoriilor)	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2026-2027	133.00	133.00		
22	Revizuirea gradelor de complexitate ale tuturor cauzelor pentru a asigura o sarcină de muncă comparabilă a judecătorilor în distribuția aleatorie a cauzelor (Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor)			RE 2024	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Hotărâre CSM adoptată	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	189.08	189.08		
23	Monitorizarea și evaluarea periodică a numărului de dosare restante aflate pe rolul instanțelor (mai mult de 24 luni) și punerea în aplicare a strategiilor de reducere a restanțelor, a altor măsuri de eficientizare a instanțelor și de îmbunătățire a calității serviciilor judiciare, pe baza instrumentelor CEPEJ			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Numărul rapoartelor de monitorizare	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2027	393.54	393.54		
24	Implementarea Clasificatorului Internațional al Crimelor în Scopuri Statistice (CICSS) în sistemul instanțelor judecătorești și operaționalizarea acestuia pentru colectarea, monitorizarea și analiza datelor statistice privind infracțiunile de corupție.				RoL, GP - Planul de creștere economică	Datele statistice colectate conform Clasificatorului	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Iulie	2027	3454.50	3454.50		
25	Creșterea transparenței și eficienței în sectorul justiției prin operaționalizarea soluției e-Dosar judiciar în toate judecătoriile				RoL, GP - Planul de creștere economică	100% din instanțele judecătorești care aplică Soluția e-Dosar Judiciar	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2027	40345.60	40345.60		
26	Îmbunătățirea utilizării videoconferințelor pentru procedurile judiciare				RoL	Număr ședințe desfășurate prin videoconferință	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2027	17750.00			17750.00
27	Avansarea în procesul de implementare a hărții judiciare și îmbunătățirea condițiilor de lucru	7		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Teren identificat și alocat, pentru construcția Judecătoriei Criuleni; Studiu de fezabilitate efectuat, pentru construcția Judecătoriei Hîncești.	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	August	2026	167500.00	167500.00		
28	Avansarea în procesul de implementare a hărții procuraturilor și îmbunătățirea condițiilor de lucru			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul procuraturilor fuzionate; Numărul sediilor renovate.	PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026-2027	100300.00	28000.00		72300.00
29	Organizarea de cursuri de formare continuă pentru procurori și judecători în domeniul dreptului UE, raționamentul judiciar, etica și integritatea			RE 2024, RE 2025	RoL	200 de judecători și 200 de procurori instruiți anual	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2025-2026	304.00	304.00		
30	Revizuirea planului de formare inițială și continuă de către Institutul Național al Justiției în corespundere cu recomandările TAIEX 2022			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Planuri de formare inițială/continuă revizuite	INJ - Institutul Național al Justiției	Decembrie	2026	1422.50	1422.50		

31	Elaborarea și aprobarea standardelor ocupaționale și de calificare pentru învățământul profesional tehnic în domeniul dreptului				RoL	Standarde elaborate și aprobate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2025	800.00	800.00		
32	Efectuarea unei analize cuprinzătoare a capitalului uman specializat în dreptul UE și elaborarea propunerilor pentru actualizarea programelor de studii					Analiză efectuată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, INJ - Institutul Național al Justiției	Iunie	2026	200.00	200.00		
33	Îmbunătățirea utilizării soft-ului antiplagiat în cadrul universităților				RoL	Soft antiplagiat utilizat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	19535.00		19535	
34	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare care să promoveze soluționarea alternativă a litigiilor în scopul sporirii utilizării în practică	10				Plan de acțiune aprobat; Numărul activităților de informare desfășurate.	MJ – Ministerul Justiției		2025-2026	127.90	127.90		
35	Continuarea implementării recomandărilor GRECO din cea de-a cincea rundă a raportului de evaluare a Republicii Moldova	16		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	1 rapoart anuale de monitorizare a gradului de implementare a recomandărilor elaborat și prezentat	PG – Procuratura Generală, CS – Cancelaria de Stat, MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, ANI – Autoritatea Națională de Integritate		2025-2027	175.80	175.80		
36	Monitorizarea implementării Programului național de integritate și anticorupție 2024-2028 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere		AA - art. 16 alin. (1) lit. (e)		RoL	1 raport anual de progres elaborat și publicat; Grupul interinstituțional de monitorizare al Programului întrunit anual.	CNA – Centrul Național Anticorupție	Aprilie	2025-2027	293.00	293.00		
37	Monitorizarea implementării Planului de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (Planul de deoligarhizare)				RoL	Rapoarte trimestriale de progres elaborate și prezentate	CS – Cancelaria de Stat		2025-2026	117.20	117.20		
38	Continuarea monitorizării implementării indicatorilor de performanță OECD a Rețelei Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală din cea de-a V-a Rundă de monitorizare a Planul de acțiuni anti-corupție de la Istanbul				RoL, CR - Criteriu de referință	1 raport anual de progres a gradului de implementare a indicatorilor de peformanță și a recomandărilor elaborat	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	175.80	175.80		
39	Asigurarea formării continue a funcționarilor publici și a managerilor entităților publice privind cerințele de integritate instituțională și protecția avertizorilor de integritate în acord cu standardele UE	10	AA – Art. 4 lit. (e) și art. 16 alin. (1) lit. (e)	RE 2024, RE 2025	RoL	Platformă de e-learning creată (OAP); 15 000 de funcționari instruiți anual.	CNA – Centrul Național Anticorupție, Oficiul Avocatul Poporului		2025-2027	177.2 (CNA) 1800.0 (OAP)	177.2 (CNA)		1800.0 (OAP)
40	Dezvoltarea noi versiuni a SIA „e-Integritate”				GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2026	11718.00		11718	

41	Asigurarea interoperabilității sistemului informțional automatizat e-Integritate cu alte de baze de date informaționale prin intermediul platformei de interoperabilitate MConect pentru a optimiza și automatiza verificarea declarațiilor de avere și intereselor personale cu datele stocate de alte baze de date		AA – Art. 4 lit. (e) și art. 16 alin. (1) lit. (e)		RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Interoperabilitate dintre sisteme asigurată	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2027	300.00	300.00		
42	Modernizarea platformei „reLAWed", prin care se va oferi posibilității persoanelor să se implice în procesul de perfecționare a cadrului legal, să notifice prevederile actelor normative care pot genera acte de corupție, abuzuri sau alte ilegalități				RoL	Platformă modernizată	CNA – Centrul Național Anticorupție, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	4398.80			4398.80
43	Consolidarea capacităților instituționale ale autorităților de prevenire a corupției, investigare și urmărire penală a cazurilor de corupție și celor conexe corupției.			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiri și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	ANI – Autoritatea Națională de Integritate, CNA – Centrul Național Anticorupție, CEC – Comisia Electorală Centrală, PG – Procuratura Generală		2026-2027	1 391.7 (ANI) 16 052.6 (CNA) 3610.87 (CEC) 37 810.8 (PG)	1 391.7 (ANI) 16 052.6 (CNA) 3610.87 (CEC) 37 810.8 (PG)		
44	Implementarea Strategiei de dezvoltare instituțională a Autorității Naționale de Integritate pentru anii 2024-2028			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Raport anual de progres elaborat	ANI – Autoritatea Națională de Integritate		2026-2028	110 000,0	110 000,0		
45	Asigurarea controlului averii și al intereselor personale pe baza metodologiei armonizate			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul de controale ale averilor și intereselor personale efectuate anual.	ANI – Autoritatea Națională de Integritate		2025-2027	60 624.0	60 624.0		
46	Dezvoltarea competențelor ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și judecătorilor prin formare profesională privind urmărirea penală și examinarea cazurilor de corupție, care va cuprinde și corupția electorală	11			RoL, CR - Criteriu de referință	180 de judecători, 180 de procurori și ofițeri de urmărire penală instruți (anual)	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	273.60	273.60		
47	Formarea colegiului/completelor de judecată specializate anticorupție			RE 2025	RoL	Nr. concursurilor organizate de CSM; Nr judecătorilor desemnați în Colegiul specializat din cadrul Judecătoriei Chișinău și completele din cadrul Curții de Apel Centru.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	August	2026	41153.90	41153.90		
48	Elaborarea Ghidului de aplicare a legislației procesuale și individualizarea pedepselor penale în cazurile de corupție și conexe corupției				RoL	Ghid elaborat, publicat și diseminat	CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Iunie	2026	189.08	189.08		
49	Îmbunătățirea cooperării, comunicării și coordonării interinstituționale între autoritățile de aplicare a legii în investigarea cazurilor de corupție			RE 2024, RE 2025	RoL	Numărul de cauze penale examinate în comun PA cu CNA; Numărul de cauze examinate de PA cu suportul CNA (grup comun de urmărire penală); Număr de acorduri încheiate.	PG – Procuratura Generală, "CNA – Centrul Național Anticorupție, MJ – Ministerul Justiției", MJ – Ministerul Justiției		2025-2027	240.00	240.00		

50	Efectuarea analizei strategice privind riscurile în scopul combaterii corupției în sectoarele cele mai vulnerabile cum ar fi achizițiile publice, întreprinderile de stat, vama și domeniul fiscal, justiție și organele de aplicare a legii, infrastructură			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Evaluări efectuate și riscuri identificate	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	1648.20	1648.20		
51	Efectuarea evaluărilor integrității instituționale în sectoarele cele mai vulnerabile și monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor pentru a spori responsabilitatea și a consolida climatul de integritate			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr de entități publice evaluate; Nr. recomandărilor formulate de CNA și incluse în rapoartele de evaluare; Numărul Planurilor de integritate aprobate; Numărul recomandărilor integrate în Planurile de integritate; Numărul rapoartelor de monitorizare elaborate pentru evaluarea nivelului de implementare a Planurilor de integritate și estimarea gradului de realizare a recomandărilor formulate de CNA.	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	8340.00	6600.00		1740.00
52	Îmbunătățirea în continuare a istoricului investigațiilor, urmăririlor penale și condamnărilor în cazurile de corupție, în special a condamnărilor definitive în cazurile de mare corupție și confiscarea activelor			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Numărul de investigații penale inițiate (anual); Numărul de cauze penale expediate în instanța de judecată (anual); Număr de condamnări în cazuri de corupție (anual); Valoarea anuală a confiscărilor.	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MJ – Ministerul Justiției		2026-2027	135.20	135.20		
53	Efectuarea evaluării periodice a cazurilor de corupție la nivel înalt și sistemică pentru a raționaliza investigațiile privind corupția			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Evaluări anuale efectuate privind cazurile de corupție la nivel înalt	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	135.20	135.20		
54	Desemnarea punctelor de contact în rețeaua europeană anticorupție	32008D0852				Puncte de contact desemnate	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026	52.00	52.00		
55	Fortificarea capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiri și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	Oficiul Avocatul Poporului, Consiliul pentru egalitate		2025-2027	28 000.0 (Oficiul Avocatului Poporului) 3501.4 (Consiliul pentru Egalitate)	10.0 (Consiliul pentru Egalitate)		28 000.0 (Oficiul Avocatului Poporului) 3491.4 (Consiliul pentru Egalitate)
56	Dezvoltarea sistemului informațional automatizat e-Ombudsman pentru a optimiza procesele și pentru a asigura o monitorizare mai eficientă a nivelului de punere în aplicare a recomandărilor		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	Sistem informațional dezvoltat	Oficiul Avocatul Poporului	Decembrie	2027	520.00	180.00	340	
57	Dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor Consiliului pentru Egalitate		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	Mecanism de monitorizare funcțional	Consiliul pentru egalitate, CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	386.41			386.41
58	Dezvoltarea unui software intern de management al documentelor în cadrul Consiliului pentru Egalitate		AA – Art. 12 alin. (3)			Sistem informațional dezvoltat	Consiliul pentru egalitate	Decembrie	2026	386.41			386.41

59	Prezentarea publică al Raportului anual al Ombudsmanului și a gradului de realizare a recomandărilor			RE 2025		Raport prezentat și recomandări analizate.	Oficiul Avocatul Poporului, CS – Cancelaria de Stat, Parlament	Mai	2026-2027	95.00	95.00		
60	Prezentarea publică al Raportului anual al Consiliului pentru Egalitate și a gradului de realizare a recomandărilor			RE 2025		Raport prezentat și recomandări analizate.	Consiliul pentru egalitate, CS – Cancelaria de Stat, Parlament	Mai	2026-2027	95.00	95.00		
61	Monitorizarea gradului de implentare a Programului național privind asigurarea drepturilor omului pentru anii 2024-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	2 rapoarte anuale elaborate și publicate	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	175.80	175.80		
62	Organizarea campaniilor de informare, educare și conștientizare a populației, în special a grupurilor vulnerabile, cu privire la dreptul la asistență juridică și modalitățile concrete de accesare a acestor servicii			RE 2025		Campanii de informare cu focusarea pe grupurile-țintă desfășurate	CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat		2026-2027	200.00			200.00
63	Eficientizarea activității „Consiliului Consultativ" de a analiza impedimentele existente în executarea hotărârilor CEDO și pentru a propune măsuri care să asigure executarea deplină și rapidă		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	3 ședințe ale Consiliului consultativ organizate anual	MJ – Ministerul Justiției, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, CSJ - Curtea Supremă de Justiție, PG – Procuratura Generală, Oficiul Avocatul Poporului		2025-2027	262.29	87.43	174.86	
64	Creșterea performanțelor personalului subdiviziunii Agentului Guvernamental prin detașarea la Departamentul pentru executarea hotărârilor și deciziilor CEDO a Consiliului Europei pentru a se asigura dobândirea celor mai bune practici și implementarea în cadrul subdiviziunii			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	1 angajat detașat anual pentru 3 luni	MJ – Ministerul Justiției		2025-2027	805.88	78.30	727.58	
65	Organizarea instruirilor de punere în aplicare a cadrului normativ de aliniere la acquis-ul UE (cele șase directive) în materie de procedură penală	16			RoL	100 de cursuri organizate; 2000 de reprezentanți instruți annual.	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală		2026-2027	1520.00	1520.00		
66	Formarea specializată a specialiștilor în domeniul protecției drepturilor copilului	23			RoL	Numărul specialiștilor formați	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2025-2027	1 623.3	1 623.3		
67	Formarea specializată a judecătorilor și procurorilor în domeniul protecției drepturilor copilului					Nr. judecătorilor și procurorilor instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției		2026-2027	190.00	190.00		

68	Reducerea numărului de copii plasați în instituții de plasament și prioritizarea investițiilor în servicii alternative de îngrijire în conformitate cu Strategia UE privind drepturile copilului, Strategia UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Convenția ONU privind drepturile copilului și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități		AA- Art. 138		RoL, CR - Criteriu de referință	Cel puțin 90% copii plasați în servicii de tip familial din numărul total al copiilor plasați în plasament planificat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2026-2027	75 478.2		75 478.2	
69	Îmbunătățirea educației incluzive pentru copiii și elevii cu dizabilități					1 000 de copii cu CES identificați/ beneficiari de asistență psihopedagogică (anual)	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2026-2027	40000.00	40000.00		
70	Crearea și asigurarea funcționalității a două Centre regionale (Centru și Sud) de asistență integrată pentru copiii victime/martori ai infracțiunilor		AA- Art. 138	RE 2024	RoL	2 Centre regionale create	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	25 609.00		25 609.00	
71	Monitorizarea implementării Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere				RoL	1 Raport anual elaborat și publicat; 1 Raport final privind implementarea Programului elaborat și publicat.	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2025-2026	117.20	117.20		
72	Colectarea datelor dezagregate privind copiii care sunt în risc de a comite infracțiuni sau sunt în conflict cu legea			RE 2025		Date statistice dezagregate colectate și sistematizate	MMPS – Ministerul Muncii și	Decembrie	2026-2027	200.00	200.00		
73	Modernizarea infrastructurii penitenciare prin: - Demararea construcției Penitenciarului Chișinău; - Construcția Centrului de Detenție Bălți; - Reconstrucția Penitenciarului nr. 5-Cahul; - Reconstrucția sectoarelor deschise în penitenciarele Leova, Soroca și Brănești; - Renovarea și modernizarea infrastructurii pentru acreditarea spitalului penitenciar		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Infrastructură modernizată - construcția Penitenciarului Chișinău demarată; - 650 de locuri de detenție create în Centrul de detenție Bălți; - 300 de locuri de detenție create în Penitenciarul nr.5 Cahul; - Sectoarea reconstruite în penitenciarele Leova (+40 locuri), Soroca (+60 locuri) și Brănești (+70 locuri)) - Secția medicală Goian acreditată; - Spitalul penitenciar nr.16 Pruncul renovat conform standardelor.	MJ – Ministerul Justiției		2026-2028	50 9652.46	112 000		397 652.46
74	Dotarea personalului penitenciar cu echipamente moderne de siguranță și intervenție			RE 2024, RE 2025	RoL	50 de echipamente anual achiziționate și personal dotat	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026-2027	7130.00			7130.00
75	Monitorizarea punerii în aplicare a Planului de acțiune (pentru 2024 - 2027) privind alinierea instituțiilor penitenciare la standardele europene și combaterea subculturii criminale, în vederea implementării recomandărilor CPT			RE 2024, RE 2025	RoL	2 rapoarte anuale elaborate	MJ – Ministerul Justiției		2025-2027	175.80	175.80		

76	Dezvoltarea sistemului electronic de managment a persoanelor condamnate				RoL	Sistem electronic creat și funcțional	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	35 495.0			35 495.0
77	Elaborarea Programului de probațiune de reabilitare a infractorilor cu dependență de alcool		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	1 program probațional elaborat	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	100.00		100	
78	Implementarea programului de probațiune de reducere a comportamentului violent și a programului pentru minori și tineri			RE 2025	RoL	2 programe probaționale implementate	MJ – Ministerul Justiției	August	2026	325.00	325.00		
79	Implementarea programelor de orientare vocațională și instruire profesională în sistemul penitenciar			RE 2025	RoL	Numărul deținuților antrenați în programe vocaționale și de instruire profesională	MJ – Ministerul Justiției, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2025-2027	2 088.1	2088.10		
80	Fortificarea capacităților Centrului pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în scopul asigurării exercitării competențelor într-un mod eficient			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr instruiri și număr persoane instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MF – Ministerul Finanțelor		2026-2027	5596.80	5596.80		
81	Organizarea campaniilor de informare a operatorilor și a subiecților vizați cu privire la legislația privind protecția datelor cu caracter personal	26			RoL	Număr de campanii realizate; Număr de operatori instruiți.	CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal		2026-2027	1040.20	386.60		653.60
82	Organizarea cursurilor de instruire privind standardele drepturilor omului pentru angajații autorităților de aplicare a legii care asigură ordinea publică		AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	Circa 100 persoane instruite anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	366.70			366.70
83	Organizarea și desfășurarea concursului anual pentru solicitanții de granturi din Fondul pentru Subvenționarea Mass-Mediei				RoL	Concurs anual organizat; Nr. de proiecte finanțate.	MC – Ministerul Culturii		2025-2027	41000.00	41000.00		
84	Implementarea Planului privind alfabetizarea informațională și media				RoL	1 rapoart anual elaborat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MC – Ministerul Culturii		2025-2027	175.80	175.80		
85	Consolidarea capacităților Consiliului Audiovizualului			RE 2025	RoL	Număr de instruiri și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de participări la activitățile organizațiilor internaționale în domeniu; Număr de funcții vacante ocupate.	CA - Consiliul Audiovizualului		2025-2027	12 936.0	2 046.0		10 890
86	Consolidarea capacităților operaționale ale Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării				RoL	Concurs organizat și Directorul Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării numit	STRATCOM - Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării		2025-2027	4994.90	4994.90		

87	Monitorizarea implementării Programului de Promovare și Asigurare a Egalității între Femei și Bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere			RE 2024, RE 2025	RoL	1 Rapoart anual elaborat și publicat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Martie	2025-2027	175.80	175.80		
88	Dezvoltarea în continuare a sistemului de colectare a datelor dezagregate privind actele comise din motive de prejudecată		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Sistem informațional dezvoltat și date dezagregate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	4000.00			4000.00
89	Organizarea campaniilor de informare, a activităților educative și culturale cu privire la interzicerea discriminării pe orice criteriu, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de ură				RoL	Număr de campanii desfășurate anual; Număr de persoane instruite.	Consiliul pentru egalitate, Oficiul Avocatul Poporului, ARI – Agenția Relații Interetnice, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	360.0 (Agenția Relații Interetnice) 300.0 (Consiul pentru Egalitate) 250.0 (Oficiul Avocatului Poporului)	60.0 (Agenția Relații Interetnice) 90.0 (Consiul pentru Egalitate) 70.0 (Oficiul Avocatului Poporului)		300.0 (Agenția Relații Interetnice) 210.0 (Consiul pentru Egalitate) 180.0 (Oficiul Avocatului Poporului)
90	Instruirea actorilor din sectorul justiției în domeniul nediscriminării	31			RoL	200 de actori din sectorul justiției instruiți anual	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	228.00	228.00		
91	Monitorizarea implementării Programului Național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru perioada 2023-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere, precum și publicarea rapoartelor		AA – Art. 4 lit. (b)	RE 2024, RE 2025	RoL	1 Rapoart anual elaborat și publicat	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Martie	2025-2027	175.80	175.80		
92	Extinderea și îmbunătățirea serviciilor de suport specializate pentru victimele violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv a violenței cibernetice și crearea unui număr suficient de adăposturi		AA – Art. 4 lit. (b)	RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Servicii extinse și îmbunătățite prin asigurarea a 260 de locuri de plasament disponibile	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Decembrie	2027	64 000.0		4000	60 000.0
93	Organizarea cursurilor de formare profesională pentru reprezentanții organele de aplicare a legii, judecători, procurori, angajați din sistemul de asistență socială, educație și sănătate în vederea identificării și abordării violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv a violenței cibernetice, precum și în vederea acordării suportului victimelor centrat pe nevoile acestora				RoL	14 cursuri organizate anual; 400 reprezentanți instruți.	INJ - Institutul Național al Justiției, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie		2025-2027	456.00	456.00		
94	Achiziționarea echipamentelor de monitorizare electronică pentru agresorii familiali în vederea asigurării protecției victimelor violenței domestice					100 de echipamente achiziționate anual	MJ – Ministerul Justiției		2025-2026	2000.00	2000.00		

95	Dezvoltarea sistemului informațional de colectare a datelor privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie, care va asigura date calitative și fiabile, degregate pe criterii		AA – Art. 4 lit. (b)	RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Decembrie	2027	9994.00		9994.00	
96	Crearea Hub-ului Național de Coordonare și Instruire în domeniul violenței bazate pe gen și a violenței în familie		AA – Art. 4 lit. (b)			Hub-ul Național de Coordonare și Instruire în domeniul violenței bazate pe gen și a violenței în familie creat; Curriculum elaborat și acreditat; Numărul instruirilor efectuate; Numărul de formatori validați; Numărul de specialiști instruiți.	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Decembrie	2026-2027	11070.40		11070.4	
97	Consolidarea capacităților Agenției Relații Interetnice			RE 2024	RoL	Număr de instruiri și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	ARI – Agenția Relații Interetnice, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2025-2027	2880.90	2730.90		150.00
98	Evaluarea implementării Programului pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2022-2025			RE 2025	RoL	Raport de evaluare elaborat și recomadări formulate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ARI – Agenția Relații Interetnice	Aprilie	2026	76.50	76.50		
99	Organizarea de activități educaționale, sociale și culturale pentru promovarea diversității culturale și lingvistice, a istoriei și tradițiilor minorităților naționale, precum și pentru încurajarea dialogului intercultural		AA- Art.14 alin. (1) lit. (c)		RoL	Numărul activităților organizate și a persoanelor antrenate	ARI – Agenția Relații Interetnice		2025-2027	7500.00	1500.00		6000.00
100	Implementarea educației multilingve în UTA Gagauzia conform modelelor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării			RE 2025		10 școli anual înscrise în pilotarea educației multilingve	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2026-2027	173 979.2	173 979.2		
101	Evaluarea impactului implementării Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027	37	AA- Art.14 alin. (1) lit. (c)		RoL	Analiză efectuată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	175.80	175.80		
102	Elaborarea unui studiu privind participarea reprezentanților minorităților naționale în organele administrației publice centrale (Guvern, Parlament)		AA- Art.14 alin. (1) lit. (c)			Studiu elaborat	ARI – Agenția Relații Interetnice	Decembrie	2026	250.00	50.00		200.00
103	Îmbunătățirea procesului de consultare și participare efectivă a minorităților etnice la procesul de luare a deciziilor și elaborare a politicilor, în conformitate cu Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale				RoL	1 ședință organizată lunar	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2026-2027	56.00	56.00		

104	Îmbunătățirea interoperabilității sistemului informațional „Determinarea dizabilității și capacității de muncă” cu alte sisteme informaționale relevante din sectorul sănătății, educației și muncii				RoL	Interoperabilitate dintre sisteme asigurată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	3912.00			3912.00
105	Delimitarea proprietăților publice și înregistrarea proprietăților private omise în proiectele anterioare, precum și rectificarea erorilor comise în aceste proiecte				RoL, GP - Planul de creștere economică	Numărul proprietăților publice delimitate și înregistrate; Numărul proprietăților private înregistrate; Numărul localităților în care au fost corectate erorile comise în proiectele anterioare; Gradul de acoperire teritorială cu date cadastrale.	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2026-2028	351 645.97	96 000.00	255 645. 97	
106	Modernizarea sistemului informațional cadastral pentru a asigura digitalizarea și interoperabilitatea				RoL, GP - Planul de creștere economică	Conceptul sistemului informațional și Regulamentul resursei informaționale aprobate; Componentele sistemului informațional revizuite și modernizate; Platformă digitală a cadastrului bunurilor imobile, unificată.	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2027	33 233.80	20 000.00	10 099.40	3 134.40
107	Instruirea judecătorilor în domeniul dreptului de proprietate, inclusiv prin prisma jurisprudenței CEDO				RoL	250 de judecătoru instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	95.00	95.00		
108	Elaborarea unui studiu privind bunele practici de organizare a alegerilor europarlamentare în țările membre UE				RoL	Studiu elaborat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	150.00	150.00		
109	Elaborarea unui studiu privind bunele practici de participare a cetățenilor UE la alegerile locale din țara de reședință, condițiile minime de reședință/ admitere a rezidenților, inclusiv evidența unică a alegătorilor				RoL	Studiu elaborat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	150.00	150.00		
110	Emiterea cărților de identitate (achiziționare de cititoare de carduri și blanchete)				RoL	Număr cărți de identitate emise; Blanchete și cititoare achiziționate.	ASP – Agenția Servicii Publice		2025-2027	232 795.0	112 795.0		120 000.0
111	Adaptarea sistemelor informaționale pentru gestionarea și emiterea ETD până la data aderării				RoL	Modul de emitere a documentului de călătorie provizoriu al UE dezvoltat	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2029	19260.10			19260.10

Anexa B													
NR. D/O	**ACȚIUNE**	**REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A**	**ACORD DE ASOCIERE**	**RAPORT EXTINDERE**	**FOAIE DE PARCURS**	**INDICATOR DE MONITORIZARE**	**INSTITUȚIA RESPONSABILĂ**	**LUNĂ**	**ANUL IMPLEMENTĂRII**	**COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)**	**ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)**	**ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ**	**NEACOPERITE**
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 24 - JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE													
	1. Lupta împotriva criminalității organizate **1.1. Prevenirea și combaterea criminalității organizate**												
1	Organizarea schimbului de bune practici privind utilizarea instrumentelor și a programelor informatice în analiza tranzacțiilor/fluxurilor financiare	**1**		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Minim 5 sesiuni de instruire dedicate utilizării software-ului Minim 10 angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	700.00	500.00		200.00
2	Realizarea evaluării capacităților instituționale și operaționale de prevenire și combatere a criminalității grave și organizate la nivel național			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Raport de evaluare elaborat cu recomandări separate pentru fiecare instituție de aplicare a legii Plan de implementare aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	August	2026	200.00		200.00	
3	Elaborarea anuală și prezentarea către instituțiile competente a analizei de necesități privind suplimentarea resurselor umane și financiare pentru investigarea criminalității organizate			RE 2025	CR - Criteriu de refer	Analize realizate / rapoarte transmise Suma bugetară suplimentară aprobată anual Măsuri de suport realizate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	300.00	200.00		100.00
4	Extinderea conceptului de formare de formatori din cadrul IGP pe domeniul măsurilor speciale de investigații, pe componentele criminalitate organizată, antidrog, cryptomonedei, cyber, spălarea banilor			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 10 formatori instruiți Planul instruirilor livrate de formatori aprobat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Octombrie	2027	500.00		500.00	
5	Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile, urmăririle penale și condamnările realizate în cazurile de criminalitate organizată			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM - Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2027	200.00	200.00		
6	Completarea e-platformei cu datele statistice referitoare la investigarea cazurilor de crimă organizată și corupție			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de cazuri înregistrate	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției, CNA – Centrul Național Anticorupție, ADJAI - Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare		2026-2027	120.00	120.00		
7	Întreprinderea măsurilor necesare în vederea organizării instruirilor pentru completarea e-platformei			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Numărul de operatori instruiți	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției, CNA – Centrul Național Anticorupție, ADJAI - Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare	August	2026	120.00		120.00	
8	Organizarea reuniunilor anuale comune de coordonare în special cu autoritățile de aplicare a legii din România și Ucraina în vederea identificării soluțiilor pentru combaterea amenințărilor criminalității organizate în context regional *(în special cu privire la aspecte legate de traficul de droguri, traficul de arme, fraudele de tip call-center)*				RoL	Minim 2 reuniuni comune organizate pe an Minim 6 participanți	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, PG – Procuratura Generală	Decembrie	2027	400.00	400.00		
9	Consolidarea cooperării interinstituționale și a capacității prin intermediul Consiliului Național pentru Coordonarea Activităților de Prevenire și Combatere a Criminalității Organizate, pentru a aborda lacunele în materie de prevenire a criminalității organizate					Număr de reuniuni organizate anual Număr de decizii emise de Consiliul Național	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	48.72	48.72		
10	Operaționalizarea Consiliului de coordonare a activității speciale de investigații					Ședințe planificate și organizate ale Consiliului	PG – Procuratura Generală		2025-2027	57.20	57.20		
11	Efectuarea periodică de evaluări comune a amenințărilor cu alte autorități naționale și elaborarea produselor analitice			RE 2025		Raport național SOCTA 2024-2025 elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Septembrie	2026	150.00	150.00		
12	Elaborarea produselor analitice operaționale, tactice și de risc/strategice pentru subdiviziunile subordonate Poliției Naționale			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Numărul de produse analitice elaborate și diseminate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026-2029	150.00	150.00		
13	Instruirea factorilor de decizie la nivel central și regional privind utilizarea și aplicarea conceptul de ILP în activitatea de serviciu			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de instruiri organizate Numărul de manageri instruiți Numărul de documente instituționale elaborate în baza produselor analitice	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026-2029	600.00	600.00		

14	Transmiterea prin intermediul canalului SIENA către structurile specializate EUROPOL a rapoartelor analitice			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de rapoarte analitice transmise anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de	Decembrie	2026-2029	150.00	150.00		
15	Organizarea de ateliere privind cele mai bune practici în materie de investigații transfrontaliere			RE 2025		4 ateliere de lucru desfășurate 40 angajati instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025-2027	500.00			500.00
16	Identificarea proiectelor de asistență în vederea achiziționării de echipamente necesare optimizării timpului de reacționare la investigarea criminalității organizate transfrontaliere			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de proiecte de asistență elaborare Echipamente achiziționate	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	1,000.00	1,000.00		
17	Formarea continuă a ofițerilor de investigații cu privire la aspectele legate de criminalitatea organizată transnațională			RE 2025		Minim 3 instruiri/schimb de experiență/ateliere, etc., per an Minim 5 angajați instruiți anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025-2027	500.00			500.00
18	Certificarea (licențierea) experților criminaliști din cadrul CTCEJ în segmentul ADN				RoL	Minim 3 angajați certificați	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	14,000.00		1,000.00	13,000.00
19	Acreditarea laboratorului ADN în conformitate cu standardul ISO/IEC 17025		PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Laborator acreditat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	35.00	35.00		
20	Dezvoltarea bazei de date ADN a Inspectoratului General al Poliției				RoL	Minim 2 sesiuni de instruire pentru personalul care va utiliza baza de date ADN Minim 250 de profile ADN introduse în bază de date	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	1,300.00	300.00	1,000.00	
21	Formarea continuă a personalului certificat în realizarea acțiunilor de urmărire penală și folosirea echipamentelor adecvate (ADN)			RE 2025		Număr de angajați instruiți în domeniul CFL, cu accent pe ADN	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	400.00	400.00		
22	Acreditarea a 2 metode de expertiză: - urmele de încălțăminte; - substanțele opiacee		PgAA – 3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Metode acreditate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	136.50	136.50		
23	Acreditatea laboratoarelor de expertiză judiciară ale CNA conform standardului SM EN ISO/IEC 17025, acreditarea a 3 metode de expertiza: - Expertiza tehnică a documentelor; - Evaluarea bunurilor imobile și a utilajului tehnologic; - Expertiza mijloacelor și a tehnologiilor informaționale”					Laborator acreditat Metode acreditate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	1,500.00			1,500.00
24	Operaționalizarea a 3 (trei) Direcții regionale ale Inspectoratului General al Poliției				GP - Planul de creștere economică	3 direcții regionale operaționalizate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	215,521.30		215,521.30	
25	Efectuarea unei analize juridice pentru a identifica modificările necesare ale cadrului normativ național pentru a asigura interoperabilitatea cu Sistemul european de informații privind cazierele judiciare (ECRIS) și ECRIS-TCN				RoL	Analiza cadrului juridic cu propuneri și recomandări elaborată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026	189.09	189.09		
26	Implementarea unui sistem de informații destinat creării și administrării Registrului de informații criminalistice și criminologice, compatibil cu sistemele de informații partajate la nivel național/ internațional				RoL	Sistem elaborat și operaționalizat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	7,000.00			7,000.00
27	Elaborarea Procedurii operaționale standard privind activitatea specială de investigații desfășurată de Inspectoratul General al Poliției		AA – Art. 16 RA – Cap. 24			Procedură operațională standard elaborată și aprobată	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2025	67.00	67.00		
28	Utilizarea mai frecventă a investigațiilor financiare paralele în cazurile de criminalitate organizată pentru identificarea și urmărirea penală a bunurilor infracționale		AA – Art. 16 alin. (2) PgAA – 3.III Opinia CE privind Cererea de aderare (Partea I)	RE 2025		Număr de cazuri de utilizare a investigațiilor financiare paralele în trimestrul curent raportat la numărul din trimestrul precedent	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SV - Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat		2025-2027	67.00	67.00		
29	Implementarea modulului ,,Agenda polițistului”		AA – Art. 18 și 19 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025		Modul implementat	IGP – Inspectoratul General al Poliției, STI – Serviciul tehnologii informaționale	Decembrie	2027	5,000.00			5,000.00
30	Operaționalizarea platformei „INFOPOL”		AA – Art. 18 și 19 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Platformă operaționalizată	IGP – Inspectoratul General al Poliției, STI – Serviciul tehnologii informaționale	Decembrie	2026	2,000.00			2,000.00
31	Extinderea conceptului de activitate polițienească comunitară la nivel național		AA – Art. 4 lit. (b) PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Concept de activitate polițienească comunitară aplicat eficient în 80% din sectoarele de poliție	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	400.00		400.00	
32	Operaționalizarea companiilor mobile de intervenție ale Inspectoratului General de Carabinieri					3 companii mobile de intervenție operaționalizate (Soroca, Vulcănești, Hîncești)	IGC – Inspectoratul General de Carabinieri	Decembrie	2026-2029	3,600.00	3,600.00		

33	Consolidarea capacităților Inspectoratului General de Carabinieri pentru participarea la misiuni și operații internaționale, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale			RE 2025		Număr de angajați instruiți pentru participare la misiune; Număr de angajați participanți la misiune	IGC – Inspectoratul General de Carabinieri	Decembrie	2026-2029	46,252.80	46,252.80		
34	Retehnologizarea echipamentelor, precum și îmbunătățirea proceselor de formarea inițială și profesională în toate autoritățile administrative din subordinea MAI		PgAA – 3.III	RE 2023		Număr unități echipamente achiziționate/instalate Număr de funcționari publici instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	70,000.00			70,000.00
35	Îmbunătățirea cooperării interinstituționale între organele de aplicare a legii (Inspectoratul General al Poliției și Serviciul Vamal), autoritățile locale de aplicare a legii și organele din domeniul sănătății și al educației		PgAA – 3.III	RE 2023		Număr de ședințe de lucru comune organizate periodic	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	120.00	120.00		
36	Sporirea capacității de efectuare a măsurilor speciale de investigație		PgAA – 3	RE 2023, RE 2025		Număr de instruiri Număr de angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	500.00	500.00		
37	Intensificarea transferului reciproc de cunoștințe și expertiză între UE și Republica Moldova în vederea pregătirii și executării stabile și fără efort adițional a misiunilor operaționale și tactice comune		AA – Art. 7 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de exerciții comune RM-UE desfășurate prin livrarea expertizei	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	492.22	492.22		
38	Formarea ofițerilor de aplicare a legii la nivel central, regional și local în domeniul analizei informațiilor pe dimensiuni strategice și tactice			RE 2025		Minim 5 sesiuni desfășurate la nivel central, regional și local Minim 20 angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	500.00		500.00	
39	Achiziționarea de soluții specializate pentru prelucrarea și analizarea unui volum mare de date și informații extrase din diverse sisteme informatice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 2 soluții IT achiziționate Minim 5 utilizatori instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	2,500.00		2,500.00	
40	Creșterea ponderii produselor analitice utilizate în investigarea cazurilor de crimă organizată (trafic de persoane, trafic de droguri, spălare de bani etc.)"		AA – Art. 16 alin. (2) PgAA – 3.III Opinia CE privind Cererea de aderare (Partea I)	RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de cazuri de utilizare a produselor analitice utilizate în trimestrul curent versus numărul pentru trimestrul precedent	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SV - Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat		2025-2027	67.20	67.20		
41	Extinderea capacităților de utilizare a Sistemului Informațional Automatizat 112, în vederea îmbunătățirii siguranței rutiere și a gestiunii situațiilor de urgență în trafic					Capacitățile SIA 112 extinse	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	44,000.00		22,000.00	22,000.00
42	Extinderea programului-pilot privind introducerea informației statistice criminologice în Sistemul informațional automatizat „Registrul Informației Criminalistice și Criminologice" de către ofițerii de urmărire penală		AA/PgAA – 3.III POSP 2022-2025	RE 2023, RE 2025		Numărul ofițerilor de urmărire penală instruiți privind introducerea datelor în sistem	IGP – Inspectoratul General al Poliției, STI – Serviciul tehnologii informaționale		2025-2027	300.00	300.00		
43	Evidența numărului de investigații inițiate cu privire la săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 284 din Codul penal al Republicii Moldova, modificat în vederea alinierii la art. 5 și 6 din Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva criminalității organizate				RoL	Numărul investigațiilor inițiate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	208.00	208.00		
44	Organizarea cursurilor de instruire pentru consolidarea capacităților profesionale ale actorilor implicați în lupta împotriva crimei organizate, privind metodele moderne de identificare (documentare) a acestor infracțiuni.			RE 2025	RoL	Numărul instruirilor organizate	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2027	300.00	300.00		
45	Implementarea măsurilor comune de investigație și înființarea de echipelor dedicate investigării și combaterii noilor fenomene criminale transnaționale (*Utilizarea echipelor comune de investigații pentru combaterea noilor fenomene criminale transnaționale)*			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Numărul de echipe comune de investigații constituite	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	300.00	300.00		
46	Consolidarea capacităților prin implementarea soluțiilor de inteligență artificială și/sau software/instrumente specializate în domeniul OSINT (Open Source Intelligence) pentru a sprijini investigațiile și a optimiza eficiența cazurilor în curs de desfășurare.			RE 2025	RoL	Numărul soluțiilor/instrumentelor implementate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	100.00	100.00		
47	Elaborarea ghidurilor privind investigarea diferitelor tipuri de cazuri de criminalitate organizată			RE 2025	RoL	Numărul gidurilor elaborate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026	100.00	100.00		
48	Crearea unui mecanism intern în cadrul Procuraturii Generale de evaluare trimestrială a volumului de sarcini per/unitate, responsabile de combaterea criminalității organizate			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Numărul de evaluări trimestriale efectuate Raport anual privind gradul de încărcare și necesități	PG – Procuratura Generală	Iulie	2026	100.00	100.00		
49	Dotarea procurorilor specializați cu echipamente necesare investigațiilor transfrontaliere			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de seturi de echipamente distribuite	PG – Procuratura Generală		2026-2029	1,000.00			1,000.00

50	Sporirea capacității de identificare pro-activă și sistematică a rețelelor criminale cu risc ridicat			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul ofițerilor/specialiștilor formați în tehnici de analiză a criminalității organizate Numărul instrumentelor analitice sau IT implementate pentru identificarea rețelelor criminale Numărul schimburilor de informații operative cu parteneri naționali și europeni Numărul cazurilor sau investigațiilor comune inițiate cu agenții ale UE (Europol, Eurojust etc.) Numărul rețelelor criminale identificate și neutralizate ca rezultat al proceselor pro-active	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, SV - Serviciul Vamal, PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026	150.00	150.00		
	1.2. Investigații financiare - accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare **1.3. Incriminarea și investigarea spălării banilor**												
51	Crearea Centrului de formare pentru promovarea educației și certificării în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului	**4**		RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Centrul de formare creat Număr de persoane instruite Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul prevenirii și	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, SIS – Serviciul Informații și Securitate, BNM - Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2025	5,065.20	5,065.20		
52	Achiziționarea, implementarea și mentenanța aplicației goAML - soluție software pentru consolidarea și unificarea procesului de raportare către SPCSB, interoperabilitatea bazelor de date și diseminarea	**4**			RoL	goAML implementat	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor		2025-2027	4,293.70	1,125.52	3,168.18	
53	Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile, urmăririle penale și condamnările realizate în cazurile infracțiunii de spălare de bani	**6**			RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM - Consiliul Superior al	Decembrie	2027	200.00	200.00		
54	Consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	**6**				Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul prevenirii și	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	Iulie	2026	2,600.00			2,600.00
55	Actualizarea Instrucțiunii metodologice privind recuperarea bunurilor infracționale *(aprobată la 23.07.2021 prin Ordinul PG nr.54/6)*			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Instrucțiune actualizată Ordin aprobat	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie	2026	120.00	120.00		
56	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "numărul de cauze penale de spălare a banilor, investigate, trimise în judecată și condamnări"			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Indicator de performanță – numărul de cauze penale de spălare a banilor, investigate, trimise în judecată și condamnări inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
57	Reducerea termenului de examinare judecătorească și sporirea numărului de hotărâri pe cauze de spălare a banilor			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Termenul mediu de examinare redus Numărul hotărârilor de condamnare	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, PG – Procuratura Generală		2026-2027	189.00	189.00		
	1.4. Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare												
58	Operaționalizarea sistemului informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale confiscate"				RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr de instituții conectate la sistem Număr de utilizatori conectați la sistem Număr de bunuri înregistrate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025	2,000.00			2,000.00
59	Instruirea utilizatorilor și elaborarea ghidului pentru sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale confiscate"			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Numărul personalului instruit Aprobarea ghidului utilizatorului	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025	500.00			500.00
60	Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile financiare paralele				RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	CNA – Centrul Național Anticorupție, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	400.00	400.00		
61	Identificarea, urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale (activelor) în vederea asigurării confiscării		AA – Art. 18 alin. (1), art. 430 alin. (1)	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de investigații financiare paralele realizate Valoare a bunurilor indisponibilizate	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	208.90	208.90		
62	Organizarea cursurilor de instruire referitoare la mecanismul de confiscare a bunurilor infracționale îmbunătățit	**9**		RE 2025		Numărul persoanelor instruite	CNA – Centrul Național Anticorupție	Ianuarie	2026	400.00			400.00
63	Dotarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale în conformitate cu mecanismul îmbunătățit de confiscare a bunurilor infracționale	**9**				Spațiu și condiții de depozitare pentru bunurile infracționale administrate asigurat	CNA – Centrul Național Anticorupție	Ianuarie	2026	4,000.00			4,000.00

64	Punerea în aplicare a mecanismului de reutilizare socială a bunurilor confiscate	**8**		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Numărul de bunuri confiscate reutilizate Numărul de beneficiari ai bunurilor reutilizate Numărul de proiecte implementate cu bunuri confiscate Cheltuielile privind gestionarea bunurilor confiscate spre reutilizare Numărul de rapoarte privind reutilizarea bunurilor confiscate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	2,000.00			2,000.00
65	Dezvoltarea platformei online pentru vânzarea prin licitație a bunurilor sechestrate/confiscate	**8**		RE 2025		Sistem informațional elaborat și lansat	CNA – Centrul Național Anticorupție, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	1,000.00			1,000.00
66	Consolidare capacității instituționale a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție					Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul recuperării bunurilor infracționale	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	10,000.00			10,000.00
67	Dezvoltarea modulului care va eficientiza căutarea bunurilor infracționale prin intermediul tuturor bazelor de date existente				CR - Criteriu de referință	Modulul în Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate” elaborat și integrat	CNA – Centrul Național Anticorupție	Septembrie	2027	1,000.00			1,000.00
68	Creșterea transparenței și urmărirea eficientă a bunurilor pe parcursul procedurilor judiciare, prin publicarea trimestrială a datelor agregate privind bunurile urmărite			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de rapoarte și publicații extrase din Registrul bunurilor indisponibilizate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026-2029	200.00	200.00		
69	Completarea deplină de către reprezentanții responsabili a Sistemului informațional automatizat - Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Raport statistic anual publicat cu date dezagregate corespunzător specificului (categorie, valoare, etc.) inclusiv privind bunuri sechestrate, sechestre ridicate de procuror (cu indicarea subdiviziunilor), sechestre ridicate de instanțele de judecată (cu indicarea instanțelor) și cele confiscate	CNA – Centrul Național Anticorupție, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, ADJAJ - Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare		2026-2027	200.00	200.00		
70	Instruirea procurorilor și judecatorilor privind prevederile FATF și normele Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii spălării de bani și a finanțării terorismului, recuperarea și confiscarea activelor			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de specialiști instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2026-2027	200.00	200.00		
71	Includerea indicatorului "numărul de sechestrare aplicate asupra activelor" în standardele de performanță ale activității în sistemul Procuraturii			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Indicator de performanță - active puse sub sechestru și consolidarea sistemului de recuperare a bunurilor inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
	1.5. Prevenirea și combaterea crimelor cibernetice												
72	Consolidarea cooperării dintre Agenția pentru Securitate Cibernetică și Centrul pentru Combaterea Crimelor Cibernetice al Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției				RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de activități comune realizate Acord încheiat	ASC - Agenția pentru Securitatea Cibernetică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	200.00	200.00		
73	Informarea populației cu privire la operaționalizarea instrumentului/platformei online de raportare a infracțiunilor informatice					Minim o campanie de informare realizată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	100.00	100.00		
74	Consolidarea capacităților instituționale ale Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice prin prisma regionalizării Poliției			RE 2025		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul prevenirii și combaterii crimelor cibernetice	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Septembrie	2027	1,500.00			1,500.00
75	Dotarea Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice cu instrumente inteligente de investigare			RE 2025		Minim 2 soluții IT achiziționate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Iunie	2026	2,000.00		2,000.00	
76	Consolidarea cooperării dintre Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice al Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției și Comisia Națională a Pieței Financiare					Acord IGP-CNPF încheiat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Decembrie	2026	200.00	200.00		
77	Instruirea angajaților Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice cu privire la metodele noi de investigare a infracțiunilor cibernetice si conexe			RE 2025		Minim 5 instruiri organizate Minim 50% din angajații Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	300.00	300.00		
78	Formarea personalului Laboratorului de expertiză criminalistică în domeniul cibernetic		PgAA – 3	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de angajați noi instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	455.00	455.00		

79	Consolidarea capacităților de colectare a probelor digitale la fața locului			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Laborator criminalistic mobil achiziționat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	1,182.00			1,182.00
80	Reacreditarea Laboratorului de expertiză criminalistică în domeniul cibernetic		PgAA – 3	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Laborator reacreditat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	150.00	150.00		
81	Participarea în cadrul platformelor și proiectelor regionale în domeniul combaterii criminalității cibernetice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de participări	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală		2026-2027	150.00	150.00		
82	Raportarea activităților realizate prin intermediul Punctului de contact 24/7			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de adresări primite/admise	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală		2026-2027	150.00	150.00		
83	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "numărul de cauze penale pe criminalitate cibernetică, investigate, trimise în judecată și condamnări"			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Numărul de cauze penale pe criminalitate cibernetică, investigate, trimise în judecată și condamnări incluse în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
84	Dotarea hardware și software a subdiviziunilor specializate ale autorităților naționale responsabile de investigarea crimelor cibernetice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul unităților tehnice procurate Numărul unităților soft procurate Numărul de subdiviziuni dotate cu echipamente hardware și software moderne Numărul angajaților instruiți în utilizarea echipamentelor hardware și software moderne	PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	3,000.00			3,000.00
	1.6. Abuz sexual asupra copiilor, inclusiv online												
85	Aprobarea Metodologiei privind examinarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, prin utilizarea tehnologiilor online			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Metodologie aprobată	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Decembrie	2025	117.00	117.00		
86	Aprobarea Ghidurilor/ Instrucțiunilor privind aplicarea de către organele de drept a prevederilor legale cu privire la violența sexuală asupra copiilor				RoL, CR - Criteriu de referință	Ghid aprobat	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Decembrie	2026	117.00	117.00		
87	Punerea în aplicare a setului de măsuri pentru implementarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual (Convenția de la Lanzarote) pentru perioada 2025-2026				CR - Criteriu de referință	Set de măsuri implementate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026	2,000.00	2,000.00		
88	Organizarea instruirilor specializate pentru procurori privind investigarea abuzului sexual asupra minorilor			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de procurori instruiți Număr de cauze inițiate	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2026	150.00	150.00		
89	Actualizarea actelor instituționale referitoare la condițiile speciale de audiere a minorilor și prevenirea revictimizării			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Acte instituționale actualizate și aprobate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Martie	2027	150.00	150.00		
	1.7. Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor)												
90	Implementarea Foii de parcurs pentru dezvoltarea Punctului focal național privind SALW pentru perioada 2025-2027			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 75% din activități implementate conform termenului stabilit (raportare continuă 2026-2027) Elaborarea și aprobarea instrucțiunii interdepartamentale privind trasabilitatea armelor de foc la nivel național Instruiri comune a punctelor de contact din	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2025-2027	9,920.00		9,920.00	
91	Elaborarea fazei a II-a a "Registrului de stat al armelor"				RoL, CR - Criteriu de referință	Expert identificat Caiet de sarcini elaborat Asigurarea interconexiunii cu Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale și al adreselor Asigurarea interconexiunii cu Sistemul Informațional „ASYCUDA World" Asigurarea interconexiunii cu Programul	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	500.00			500.00
92	Formarea continuă a autorităților naționale de aplicare a legii pentru a reacționa eficient la amenințările privind armele de foc			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Minim 5 cursuri organizate Minim 30 angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	250.00	250.00		
93	Modernizarea laboratorului de tir experimental în conformitate cu standardele UE				RoL	Proiect tehnic elaborat Laborator renovat și dotat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	1,900.00			1,900.00
94	Construirea depozitului de SALW în partea de sud a țării				RoL	Locație identificată Caiet de sarcini realizat Depozit funcțional	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	3,000.00		3,000.00	
95	Evidența cazurilor investigate cu sprijinul Punctului focal național privind SALW				CR - Criteriu de referință	Număr de cazuri investigate	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	200.00			200.00

96	Desfășurarea operațiunilor privind prevenirea circuitului ilegal de arme și muniții				CR - Criteriu de referință	Minim 2 oprațiuni desfășurat anual Numărul de arme ridicate	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2026-2027	1,500.00			1,500.00
97	Desfășurarea campaniilor anuale de sensibilizare pentru predarea voluntară a armelor de foc					Minim 1 campanie desfășurată per an	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	1,280.00		1,280.00	
98	Consolidarea competențelor angajaților în domeniul verificării și corespunderii armelor dezactivate în conformitate cu Regulamentul UE 2015/2403			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 1 vizită de studiu efectuată Atelierul de lucru organizat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	250.00	250.00		
99	Organizarea reuniunilor Comisiei naționale SALW anuale și la solicitare					Nunărul reuniunilor organizate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2026-2027	50.00	50.00		
100	Aprobarea raportului intermediar privind punerea în aplicare a documentului de politică națională privind controlul SALW					Raport elaborat și aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iulie	2027	189.00		189.00	
101	Crearea camerelor de păstrare a probelor în minimum 10 inspectorate de poliție					Caiet de sarcini elaborat Camere de păstrare a probelor funcționale	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2027	2,400.00		2,400.00	
102	Dotarea autorităților naționale de aplicare a legii pentru a răspunde eficient la amenințările privind armele de foc				CR - Criteriu de referință	85% din necesitățile Poliției acoprite	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Septembrie	2027	10,000.00		10,000.00	
103	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "numărul de urmărire penale pe dosare de trafic de ființe umane și trafic de arme de foc"			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Indicator de performanță - numărul de urmărire penale pe dosare de trafic de ființe umane și trafic de arme de foc inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
104	Elaborarea Instrucțiunii comune privind activitățile desfăsurate la nivel national pentru efectuarea trasabilității/urmăririi armelor/componentelor esentiale ilegale si gestionarea datelor cu privire la acestea			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Instrucțiune elaborată Ordin comun aprobat	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal, SFS –	Decembrie	2026	150.00	150.00		
	1.8. Traficul de ființe umane												
105	Participarea entităților desemnate la evaluarea și analiza activității subdiviziunilor din cadrul MAI în domeniul combaterii traficului de ființe umane, precum și a altor infracțiuni asimilate și conexe, pentru determinarea randamentului și competențelor funcționale în domeniu, asigurând astfel independența instituțională a acestora			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Plan de implementare aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Iunie	2026	250,00		250,00	
106	Consolidarea capacităților de expertiză și tehnice ale personalului Procuraturii în domeniul combaterii traficului de ființe umane			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Capacități tehnice și de expertiză consolidate Numărul procurorilor instruiți	PG – Procuratura Generală		2026-2029	1,400.00			1,400.00
107	Îmbunătățirea capacităților de identificare a infracțiunilor privind traficul de ființe umane		AA – Art. 14 PgAA– 3.III RA – Cap. 24	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Capacități de indentificare a victimelor îmbunătățite Număr de instruiri desfășurate Număr de victime ale traficului de ființe umane identificate Număr de victime ale traficului de ființe umane	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	300.00	300.00		
108	Consolidarea capacităților autorităților în domeniul prevenirii traficului de ființe umane			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Capacități de prevenire a TFU îmbunătățite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	300.00	300.00		
109	Consolidarea capacităților profesionale ale personalului implicat în asistența și protecția victimelor traficului de ființe umane			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr instruiri realizate 100% din personalul serviciilor specializate de plasament instruit	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	570.00		570.00	

110	Consolidarea serviciilor de asistență pentru victimele traficului de ființe umane prin asigurarea accesului la servicii și beneficii sociale, asistență medicală, informare și consiliere, cazare sigură, educație și asistență juridică garantată de stat				RoL, CR - Criteriu de referință	Servicii de asistență pentru victimele traficului de ființe umane îmbunătățite Proceduri de identificare și asistență a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane în sectorul de asistență socială ajustate; Suport de curs pentru profesioniștii din domeniul de asistență socială privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane actualizat; Numărul total de victime asistate prin programe sociale în decursul unui an Procentul victimelor traficului de ființe umane care au accesat servicii medicale gratuite în cadrul sistemului public de sănătate Numărul de victime reintegrate în sistemul educațional sau programe de formare profesională Numărul de victime care au beneficiat de	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Decembrie	2027	2,800.00		1,500.00	1,300.00
111	Instituirea mecanismului de acordare a asistenței medicale gratuite victimelor traficului de ființe umane		AA - Art. 16	RE 2025	CR - Criteriu de referință	Mecanism aprobat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	106.85	66.85	40.00	
112	Diminuarea riscurilor potențiale de creștere a traficului de ființe umane în contextul deplasărilor în masă cauzate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei		AA/PgAA – 3.III	RE 2023, RE 2025		Instruiri comune cu echipele multidisciplinare organizate Număr de victime identificate în stadiul incipient	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2025-2027	325.00			325.00
113	Dezvoltarea capacităților de investigare a infracțiunilor de trafic de ființe umane cu utilizarea tehnologiilor informaționale			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul angajaților IGP instruiți Instrumente de investigare a TFU achiziționate Număr de infracțiuni în mediu online identificate Număr de potențiale victime identificate (date dezagregate)	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	30,500.00			30,500.00
114	Prevenirea traficului de copii și femei de etnie romă în scopuri de exploatare sexuală, prin muncă, activități de cerșit și a implicării lor în alte activități criminale		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025		Număr de activități de sensibilizare desfășurate Număr de persoane sensibilizate	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	325.00			325.00
115	Elaborarea actelor normative instituționale pentru unificarea practicii de urmărire penală în cazurile traficului de ființe umane			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Acte elaborate și diseminate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2026-2027	175.00	175.00		
116	Instruirea judecătorilor și procurorilor privind invetigarea și judecarea infracțiunilor privind traficul de ființe umane, copii, infracțiunile conexe și protecția victimelor				CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de specialiști instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al		2026-2027	175.00	175.00		
117	Includerea datelor de progres privind istoricul solid de investigații, urmăriri penale și condamnări definitive privind traficul de ființe umane și organizarea migrației ilegale în agenda Consiliului coordonator al organelor de drept responsabile de combaterea TFU			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Numărul de ședințe realizate și numărul de informații prezentate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	117.20	117.20		
	1.9 Situații excepționate și de urgență												
118	Îmbunătățirea gradului de conștientizare al populației privind riscurile de dezastre (situații de urgență și excepționale)	**25, 27**	AA – Art.118 PgAA – 3.III RE 2023 Cap.27 RA – Cap. 24			Număr de aplicații desfășurate Cel puțin 8 activități de prevenire desfășurate anual, conform riscului sezonier	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		2025-2027	2,500.00	2,500.00		
119	Consolidarea capacităților de prevenție privind situațiile de urgență și excepționale	**26**				Achiziționarea a 40 unități de tehnică pentru desfășurarea activităților de prevenire	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2025-2027	25,000.00		25,000.00	

120	Operaționalizarea modului de pompare de mare capacitate		AA – Art. 120 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023		Număr de angajați instruiți Număr de echipamente procurate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	19,800.00			19,800.00
121	Operaționalizarea modului de combaterea incendiilor forestiere cu ajutorul vehiculelor		AA – Art. 120 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023		Număr de angajați instruiți Număr de echipamente procurate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	30,800.00			30,800.00
122	Certificarea Echipei USAR (Urban Search and Rescue)		AA – Art. 120 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023		Echipa USAR certificată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	25,000.00	2,200.00		22,800.00
123	Crearea sistemului de avertizare publică		AA – Art. 17 alin. (1) PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Sistem de avertizare publică creat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	90,000.00		90,000.00	
124	Procurarea autospecialelor de intervenție					40 autospeciale achiziționate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	390,000.00		390,000.00	
125	Construcția Postului salvatori și pompieri Holercani a SSE Dubăsari a DSE mun. Chișinău					Post de salvatori și pompieri construit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2026	9,277.03	9,277.03		
126	Construcția Postului salvatori și pompieri Lipcani a SSE Briceni a DSE mun. Edineț					Post de salvatori și pompieri construit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	9,821.30			9,821.30
127	Construcția Unității de salvatori și pompieri Glodeni a DSE Bălți					Unitatea de salvatori și pompieri construită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2028	18,900.00		17,100.00	1,800.00
	2. Cooperarea în domeniul drogurilor												
128	Instituirea mecanismului de plasare a substanțelor psihoactive noi sub controlul statului				RoL	Mecanism aprobat	MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	200.00	200.00		
129	Elaborarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Observatorului Național al Drogurilor			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de	Regulament aprobat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	30.00	30.00		
130	Elaborarea, aprobarea și pilotarea mecanismului de referire a consumatorilor de droguri la serviciile de tratament și reabilitare		AA – Art. 17 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Mecanism de referire instituit Mecanism de referire pilotat	MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026	935.00	10.00		925.00
131	Inițierea procesului de înființare a incineratorului pentru distrugerea drogurilor *(finalizarea acestei măsuri va depinde de resursele financiare identificate)*				RoL, CR - Criteriu de referință	Expert identificat Studiu de fezabilitate elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, MM - Ministerul Mediului	Decembrie	2027	4,000.00			4,000.00
132	Îmbunătățirea evidenței statistice privind ridicarea, păstrarea și distrugerea drogurilor			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MM – Ministerul Mediului, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	200.00	200.00		
133	Crearea unui sistem național de alertă timpurie privind supravegherea, prevenirea, detectarea și incriminarea noilor substanțe psihoactive (NPS)		RE 2023 – Cap. 24	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Sistem național creat Conectarea Sistemului național de alertă timpurie la Sistemul european de alertă timpurie	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2027	4,000.00			4,000.00
134	Consolidarea capacităților instituționale ale Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în contextul dezvoltării Sistemului național de avertizare timpurie	**29**		RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Subdiviziune reorganizată și structură aprobată și funcțională Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru dezvoltarea	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	600.00	600.00		

135	Consolidarea capacităților instituționale ale Inspectoratului General al Poliției (Direcția Antidrog) prin prisma regionalizării Poliției	**32**	AA – Art. 17 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în pentru Direcția Antidrog a IGP Număr de angajați instruiți Număr de operațiuni realizate Număr de laboratoare de droguri detectate și	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	1,500.00			1,500.00
136	Organizarea programelor de instruire profesională pentru Direcția Antidrog din cadrul IGP privind combaterea traficului de droguri în mediul online	**30**		RE 2025		Minimum 2 instruiri organizate Minimum 10 angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	350.00			350.00
137	Echiparea ofițerilor de investigații cu instrumente specializate pentru identificarea și investigarea eficientă a traficului de droguri.	**30**				Raport de evaluare a necesităților elaborat Dotarea cu minim 30% din echipamentul necesar	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	4,000.00			4,000.00
138	Desfășurarea de activități informativ-preventive destinate diverselor grupuri-țintă privind efectele consumului de droguri			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Concept elaborat Plan de acțiuni aprobat Minim	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2027	350.00			350.00
139	Consolidarea cooperării operaționale cu Europol în domeniului antidrog				CR - Criteriu de referință	Minim 1 stație de lucru conectată la canalul sect	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	500.00			500.00
140	Consolidarea capabilităților laboratorului CTCEJ pentru examinarea drogurilor			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 2 cromatografe de gaz cuplat cu spectrometrie de masă (GC MS)- achiziționate Cresterea numărului de expertize efectuate cu minim 15%	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2027	7,000.00			7,000.00
141	Consolidarea cooperării cu statele membre ale UE și cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea criminalității grave și organizate prin intermediul platformei EMPACT 2026-2027, prin participarea proactivă la Planul de Acțiuni Operaționale Droguri sintetice / Substanțe psihoactive noi 2026-2027 și la Planul de Acțiuni Operaționale Canabis, cocaină și heroină				CR - Criteriu de referință	Numărul de activități comune realizate cu statele membre ale UE Număr de cooperări cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea traficului ilicit de droguri Numărul de acțiuni operaționale conduse de autoritățile de aplicare legii	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026-2027	208.10	208.10		
142	Consolidarea capacităților instituționale ale Observatorului național al drogurilor cu resurse umane	**28**		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr personal angajat Număr personal instruit	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026	4,002.95	4,002.95		
143	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "cantitatea drogurilor depistate/ridicate și a activelor puse sub sechestru pe dosare legate de droguri"			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Indicator de performanță - cantitatea drogurilor depistate/ridicate și a activelor puse sub sechestru pe dosare legate de droguri, inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
	3. Lupta împotriva terorismului și radicalizării												
144	Înființarea și operaționalizarea Centrului de criză de combatere a terorismului pentru activitatea Comandamentului operațional de combatere a terorismului				RoL	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Centrul de criză de combatere a terorismului	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	10,000.00	1,000.00		9,000.00
145	Desfășurarea măsurilor preventive în cadrul cooperării intersectoriale cu reprezentanții serviciilor sociale, educației, autorităților administrației publice centrale și locale, autorităților penitenciare etc., în scopul prevenirii radicalizării și extremismului violent.				RoL	Numărul măsurilor desfășurate	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției, MEC - Ministerul Educației și Cercetării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției	Decembrie	2027	300.00	300.00		
146	Aprobarea modelului de emitere a ordinelor de eliminare (în conformitate cu anexa 1 la Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist)			RE 2025	RoL	Modelul de emitere a ordinelor de eliminare aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	66.00	66.00		
147	Crearea și înființarea Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice (subdiviziune autonomă care va asigura coordonarea activității tuturor administratorilor, operatorilor și proprietarilor de infrastructuri critice în vederea protejării infrastructurii critice)				RoL	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IMO - Inspectoratul de Management Operațional, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	16,000.00			16,000.00
148	Elaborarea metodologiei de identificare a infrastructurilor critice				RoL	Metodologie elaborată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	4,000.00			4,000.00
149	Intensificarea schimbului de informații și de expertiză prin utilizarea oportunităților oferite de Acordul operațional semnat cu Europol în prevenirea și combaterea tuturor tipurilor de criminalitate gravă (organizată și internațională) și a terorismului			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul schimbului de informații	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	129.00	129.00		
150	Dezvoltarea cooperării interinstituționale și regionale în materie de prevenire și combatere a terorismului				RoL	Numărul de acțiuni realizate în domeniul cooperării	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	73.00	73.00		

151	Crearea canalelor de comunicare securizate pentru schimbul de date (prin identificarea punctelor naționale de contact și desemnarea persoanelor responsabile)				CR - Criteriu de referință	Puncte naționale de contact identificate Număr de persoane responsabile desemnate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	100.00	100.00		
152	Înființarea și operaționalizarea sediului Comandamentului operațional Antiterorist destinat gestionării situațiilor de criză					Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Comandamentul operațional Antiterorist	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	10,000.00	1,000.00		9,000.00
153	Crearea infrastructurii necesare pentru pregătirea și instruirea subunităților specializate în prevenirea și combaterea terorismului a Centrului Antiterorist					Infrastructura pentru pregătirea și instruirea Forțelor pentru Operațiuni Speciale (FOS) creată și funcțională	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	2,000.00	1,000.00		1,000.00
154	Achiziționarea echipamentelor și a software-ului necesar (inclusiv pentru comunicare)					Echipamente speciale hardware și software achiziționate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	9,000.00	1,000.00		8,000.00
155	Operaționalizarea Dispeceratului Antiterorist pentru gestionarea situațiilor de criză teroristă în Aeroportul Internațional Chișinău					Dispecerat Antiterorist pentru gestionarea crizei teroriste în AIC operaționalizat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2025	2,000.00	1,000.00		1,000.00
156	Dotarea Dispeceratului Antiterorist cu echipamentele necesare (inclusiv 2 de vehicule de teren pentru deplasarea pe teritoriul Aeroportului Internațional Chișinău)					Dispeceratul Antiterorist din cadrul AIC dotat cu echipamente speciale FOS Vehicule de teren pentru operațiuni FOS în cadrul AIC procurate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2025	6,000.00	1,000.00		5,000.00
157	Realizarea activităților informative în vederea identificării, documentării și contracarării rețelelor teroriste, care reprezintă o amenințare semnificativă pentru securitatea internă a UE, precum și pentru securitatea cetățenilor săi					Numărul operațiunilor realizate	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor		2025-2027	300.00	300.00		
158	Evaluarea și consolidarea capacităților de reacție, operațional-tactice și de management ale autorităților publice competente la gestionarea crizelor teroriste			RE 2024, RE 2025		Număr de instruiri speciale/traning-uri, simulări, exerciții de tip table top și operativ-tactice efectuate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	100.00	100.00		
159	Sporirea rezilienței entităților critice în domeniul transporturilor prin instruire și evaluare pe palierul antiterorist, pentru anticiparea și detectarea timpurie a amenințărilor teroriste			RE 2024, RE 2025		Număr de intruiri și evaluări pe palierul antiterorist în domeniul entităților critice în domeniul transporturilor	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	100.00	100.00		
160	Derularea acțiunilor de competență pentru prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist și a radicalizării teroriste			RE 2024, RE 2025		Număr de cazuri identificate și surse online cu caracter terorist blocate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	100.00	100.00		
161	Minimizarea vulnerabilităților prin optimizarea măsurilor de prevenire și combatere a actelor teroriste, pentru protejarea persoanelor în spațiile publice			RE 2024, RE 2025		Număr de instruiri și măsuri practice realizate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	200.00	200.00		
162	Digitalizarea datelor colectate pentru asigurarea consultării acestora în cadrul unui proces analitic integrat (amenințări hibride)		24PgAA – 3.II	RE 2023	CR - Criteriu de referință	Număr de informații procesate Număr de informații diseminate beneficiarilor legali Număr de rapoarte elaborate/ diseminate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	176.00	176.00		
163	Îmbunătățirea schimbului de date prin utilizarea cadrului de referință al UE și indicatorilor de risc privind tranzitarea teritoriului național de către luptătorii teroriști străini		PgAA – 3.II	RE 2023	CR - Criteriu de referință	Număr de rapoarte și schimb de date, cu accent pe indicatorii comuni de risc privind luptătorii teroriști străini	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	122.00	122.00		
164	Aprofundarea schimbului de informații cu instituțiile partenere/omologe din alte state, pe linia prevenirii și combaterii terorismului		AA – Art. 11 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2024		Număr de țări/organizații cu care a fost elaborat și implementat schimbul de informații Mecanismul de cooperare interinstituțională, la nivel regional și internațional îmbunătățit	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	94.00	94.00		
165	Efectuarea schimbului de informații cu serviciile speciale partenere privind cazurile și situațiile concrete, conform procedurii stabilite		AA – Art. 11 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de acțiuni ce vizează schimbul de informații operative cu serviciile partenere realizate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	94.00	94.00		
166	Aducerea la cunoștința publică, în baza prevederilor Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, despre instituirea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau ridicarea sancțiunilor internaționale impuse de Consiliul de Securitate al ONU		AA – Art. 11 alin. (3) PgAA – 3.II RA – Cap. 24			Număr de ordine elaborate și publicate ale MAE privind aducerea la cunoștință publică a conținutului rezoluțiilor Consiliului de Securitate ONU privind regimurile de sancțiuni Număr de notificări transmise către autorități	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		2025-2027	87.40	87.40		
167	Punerea în aplicare a Strategiei globale a ONU împotriva terorismului din 2006 și altor instrumente ale ONU		AA – Art. 19 PgAA – 3.II RA – Cap. 24			Strategie/instrumente ale ONU aplicate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	207.00	207.00		
168	Îmbunătățirea schimbului de date în procesul de abordare a riscului de radicalizare a cetățenilor moldoveni la curentele aferente terorismului internațional		PgAA – 3.II	RE 2023		Informații cu privire la prevenirea și combaterea terorismului elaborate și prezentate instituțiilor statului	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	129.00	129.00		
169	Prevenirea riscului de aderare a cetățenilor moldoveni sau străini stabiliți în Republica Moldova la grupările teroriste internaționale în calitate de luptători străini		PgAA – 3.II	RE 2023		Număr de informări diseminate Număr de persoane identificate Număr de măsuri realizate în comun cu partenerii naționali/internaționali	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	129.00	129.00		
170	Realizarea de evaluari sectoriale și consultări interinstituționale în domeniul participării la EU T-SAT					Raportul de evaluare în domeniul participării EU TE-SAT	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Februarie	2026	200.00	200.00		

171	Instituirea componentei (grup interinstituțional) responsabile de coordonarea și prevenirea radicalizării.			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Componentă instituită și operaționalizată	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iulie	2027	200.00	200.00		
	4. Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații												
172	Stabilirea condițiilor și procedurilor pentru căutarea automatizată de profiluri ADN, de date dactiloscopice, de anumite date privind înmatricularea vehiculelor, de imagini faciale și de evidențe ale poliției	**55**				Numărul solicitărilor privind schimbul automatizat de date ADN, de date dactiloscopice, de anumite date privind înmatricularea vehiculelor, de imagini faciale și de evidențe ale poliției executate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	129.00	129.00		
173	Asigurarea interoperabilității sistemelor pentru un schimb eficient de date (în conformitate cu rezultatele analizei și resursele financiare identificate)				RoL, CR - Criteriu de referință	Sisteme interoperabile	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MF – Ministerul Finanțelor, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, CNA – Centrul Național Anticorupție, CNPDCP -Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Decembrie	2027	207.00	207.00		
174	Dezvoltarea punctului național de contact privind competițiile sportive					Număr de informații furnizate partenerilor Număr de evenimente asigurate	IGC – Inspectoratul General de Carabinieri	Decembrie	2026-2029	200.00	200.00		
175	Stabilirea cooperării cu rețeaua UE pentru Protecția Personalităților Publice				RoL	Cooperare inițiată Număr acorduri de cooperare elaborate	SPPS- Serviciul de Protecție și Pază de Stat	Noiembrie	2026	1,216.20	200.00		1,016.20
176	Conectarea Republicii Moldova la rețeaua TESTA (Servicii transeuropene securizate de telematică între administrații)				RoL	Număr entități publice conectate	STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNPDCP -Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	10,000.00			10,000.00
177	Consolidarea în continuare a capacităților Unității de Informații privind Pasagerii (UIP) de a identifica și combate criminalitatea transfrontalieră, prin dezvoltarea resurselor umane și dotarea cu echipamente, inclusiv soluții digitale specializate			RE 2025		Numărul activităților de instruire realizate pentru angajații UIP Număr de personal instruit Numărul de soluții informatice noi implementate Instruiri specializate pe soluții informatice	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, IGP – Inspectoratul General al Poliției, SV - Serviciul Vamal, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026-2029	20,000.00	20,000.00		
178	Consolidarea și extinderea cooperării Republicii Moldova cu CEPOL prin dezvoltarea unui mecanism continuu de formare profesionala, și participare la programele europene de instruire, prin intermediul Punctului Național de Contact CEPOL instituit în cadrul MAI				CR - Criteriu de referință	Numărul anual de invitații remise la activitățile de instruire CEPOL Numărul de programe de formare adaptate standardelor UE și implementate la nivel național Raport anual al MAI privind schimburile de informații și cooperarea tehnică cu CEPOL	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026-2029	117.20	117.20		
179	Elaborarea metodologiei naționale de evaluare a amenințărilor criminalității grave și organizate			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Metodologie aprobată	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, SV - Serviciul Vamal, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, CNA – Centrul Național Anticorupție, PG –	Septembrie	2026	400.00		400.00	
180	Formalizarea și operaționalizarea conceptului național de Single Point of Contact (SPOC) în cadrul Direcției Cooperare Polițienească Internațională (DCPI) in conformitate cu prevederile Directivei (UE) 2023/977					Plan de acțiuni privind implementarea recomandărilor aprobat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	500,00		500,00	
181	Crearea Biroului național SIRENE				RoL, CR - Criteriu de referință	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Biroul național SIRENE	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2028	117.20	117.20		
182	Asigurarea recepționării și transmiterii prin canalul securizat SIENA, a schimbului de date și informații cu statele – membre UE			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de informații recepționte și transmise anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026-2028	400.00	400.00		

183	Formarea continuă a angajaților cu privire la utilizarea canalului SIENA al Europol			RE 2025		Număr de angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2026-2029	500.00			500.00
184	Consolidarea cooperării cu statele membre ale UE și cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea criminalității grave și organizate prin intermediul platformei EMPACT 2024-2025, prin continuarea participării la Planurile de acțiuni operaționale 2026-2027			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr operațiuni comune realizate cu statele membre ale UE Număr de cooperări cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea criminalității grave și organizate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	480.00	480.00		
185	Participarea la elaborarea Planurilor Operaționale de Acțiuni ale următorului ciclu EMPACT 2026-2029			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Propuneri înaintate Număr de reuniuni la care s-a participat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025	280.00	280.00		
186	Desemnarea procurorilor responsabil de cooperarea cu punctele EMPACT			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Procurori desemnați; Număr de operațiuni comune	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2026-2027	150.00	150.00		
187	Instituirea unui punct focal național pentru interconectarea la rețeaua eu-LISA				RoL, CR - Criteriu de referință	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru instituirea punctului Biroului național focal național	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, ASP – Agenția Servicii Publice, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Martie	2026	240.00	240.00		
188	Asigurarea punerii în aplicare a recomandărilor studiului de fezabilitate privind interoperabilitatea sistemelor informaționale deținute de Ministerul Afacerilor Interne cu eu-LISA					Ordin aprobat	STI – Serviciul tehnologii informaționale	Mai	2026	117.20	117.20		
189	Revizuirea și actualizarea regulamentelor interne ale procuraturii în vederea adaptării acestora la necesitățile instituționale actuale și asigurării aplicării corecte a atribuțiilor procurorilor.			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul regulamentelor elaborate și aprobate Regulamente actualizate	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	117.20	117.20		
	5. Managementul frontierei de stat												
190	Evaluarea programului de gestionare integrată a frontierelor pentru perioada 2022-2025		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2024	RoL	Raport final de evaluare elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, ANSA - Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MA - Ministerul Apărării, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MM - Ministerul Mediului, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2025	65.00	65.00		
191	Punerea în aplicare a mecanismului interinstituțional pentru evaluarea aplicării componentelor gestionării integrate a frontierelor		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2024	CR - Criteriu de referință	Cel puțin o misiune de evaluare realizată anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026-2029	468.00	468.00		
192	Achiziționarea licențelor, dispozitivelor de citire a documentelor, computerelor și a echipamentelor specializate (scanere live) pentru dotarea subdiviziunilor de frontieră cu posturile de muncă pentru preluarea datelor biometrice		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2023	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	100% din subdiviziunile de frontieră dotate	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2026	4,500.00		1,500.00	3,000.00
193	Modernizarea sistemului de coordonare a securității frontierelor prin asigurarea cu echipamente a centrelor regionale și locale		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL, CR - Criteriu de referință	Centrele regionale și locale de coordonare a Poliției de Frontieră dotate conform necesităților	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Septembrie	2027	20,000.00			20,000.00
194	Modernizarea sistemului de coordonare a securității frontierelor prin ajustarea sistemului informațional al Centrului operațional de coordonare din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional al Centrul operațional de coordonare ajustat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Septembrie	2027	8,000.00			8,000.00
195	Asigurarea interoperabilității Sistemului informațional al Centrului operațional de coordonare din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu sistemele de informații relevante pentru a menține o imagine de ansamblu națională actualizată a situației		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referință	Interoperabilitatea asigurată Tablou situațional actualizat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	2,000.00			2,000.00
196	Elaborarea unui studiu comun între Republica Moldova și eu-LISA privind evaluarea arhitecturii sistemelor naționale de informații (Sistemul informațional automatizat "Registrul dactiloscopic", Sistemul integrat de informații al poliției de frontieră, Sistemul de informații privind gestionarea vizelor etc.), precum și interoperabilitatea acestora cu sisteme similare ale Uniunii Europene, în special cu Sistemul de informații Schengen (SIS), cu Sistemul de informații privind vizele (VIS) și cu sistemul „Eurodac"		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Studiu elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2025	200.00	200.00		
197	Dezvoltarea și adaptarea, în funcție de costurile estimate a Sistemului informațional automatizat "Registrul dactiloscopic", pentru a permite integrarea cu EURODAC, Prum și alte sisteme informatice					Sistem informațional automatizat „Registrul dactiloscopic" dezvoltat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iunie	2027	21,087.00			21,087.00
198	Lansarea interopabilității Sistemului informțional automatizat „Registrul dactiloscopic" cu EURODAC					Interoperabilitatea cu EURODAC lansată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iunie	2028	200.00	200.00		

199	Dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente informatice și resurse tehnice pentru a optimiza controlul la trecerea frontierei (nivelul I)		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Echipamente și resurse tehnice instalate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Martie	2027	54,000.00		24,000.00	30,000.00
200	Îmbunătățirea infrastructurii și dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente informatice și resurse tehnice pentru a optimiza controlul la trecerea frontierei (nivelul II)		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	100% de locuri pentru control în linia a 2-a dotate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	43,600.00		22,000.00	21,600.00
201	Evaluarea capacităților tehnice actuale ale autorităților naționale de frontieră de a efectua controale în linia a doua			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Raport de evaluare elaborat Recomandări de îmbunătățire formulate	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Iulie	2026	150.00	150.00		
202	Elaborarea Curriculei de instruire privind efectuarea controalelor în linia 2-a, în conformitate cu Cadrul Sectorial al Calificărilor al UE (SQF)			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Curricula de instruire elaborată	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Iulie	2026	75.00	75.00		
203	Dezvoltarea și adaptarea funcționalităților Sistemului Informațional Integrat al Poliției de Frontieră (SIIPF) în vederea implementării controalelor în linia a doua			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Funcționalitățile SIIPF dezvoltate și operaționalizate	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Iulie	2026	500.00	500.00		
204	Punerea treptată în aplicare a controlului în comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei de stat moldo-ucrainene		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL	Conceptul de control comun implementat în cel puțin 9 PTF a frontierei MD-UA	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	1,000.00			1,000.00
205	Implementarea treptată a controlului coordonat la punctele de trecere a frontierei de la frontiera de stat Moldova-România		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL	Conceptul de control coordonat implementat în cel puțin 2 PTF la frontiera MD-RO	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	100.00			100.00
206	Punerea în aplicare a proiectelor de infrastructură transfrontalieră „Giurgiulești", „Leușeni-Albița", „Ungheni" finanțate în cadrul Programului „Mecanismul pentru Interconectarea Europei"				RoL	Proiecte implementate	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	312,777.60		312,777.60	
207	Îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul IGPF prin modernizarea infrastructurii frontierelor de stat, în conformitate cu documentul de politici publice adoptat		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Minim 7 Sectoare ale Poliției de Frontieră construite Sectorul Poliției de Frontieră „Otaci" reconstruit	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2026-2029	250,000.00		105,600.00	144,400.00
208	Semnarea Acordului de lucru privind cooperarea operațională între Ministerul Afacerilor Interne și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (FRONTEX)		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referință	Aranjament de lucru semnat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2026	67.00	67.00		
209	Punerea în aplicare a protocoalelor privind schimbul de date în timp real între țările participante la HUB-ul de securitate al UE pentru securitatea internă și managementul frontierelor Republicii Moldova					Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	67.00	67.00		
210	Efectuarea periodică de evaluări comune ale amenințărilor și producerea de produse analitice (în contextul HUB-ului de securitate)					Note de alertă elaborate Note informative elaborate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025-2027	67.00	67.00		
211	Punerea în aplicare a noului concept de supraveghere a frontierelor pentru a raționaliza coordonarea și desfășurarea activităților de supraveghere a frontierelor de stat			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Sistemul fix de supraveghere a frontierie extins Sistemul mobil/portabil de supraveghere a frontierei extins Sistemul de supraveghere aeriană a fronierei consolidat Sistemul de comunicații integrate pentru mijloace de transport extins Sistemelul de detecție și alertă la frontieră de stat implementat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	771.750,00	12.500,00	103.100,00	656.150,00
212	Elaborarea unui proiect de Plan de acțiune Schengen bazat pe o analiză a lacunelor, consultări cu părțile interesate și coordonare interinstituțională			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Plan elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MJ – Ministerul Justiției, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	67.00	67.00		

213	Elaborarea unui proiect de Manual practic comun pentru poliţiştii de frontieră (Manualul Schengen)					Manual aprobat prin Ordin	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră, MF – Ministerul Finanţelor, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MJ – Ministerul Justiţiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	67.00	67.00		
214	Consolidarea protecţiei, siguranţei şi integrităţii personalului Poliţiei de Frontieră prin acţiuni preventive şi programe de instruire			RE 2025	CR - Criteriu de referinţă	Dezvoltarea şi implementarea sistemului de camere de corp pentru personalul Poliţiei de Frontieră	IGPF – Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră	Decembrie	2027	16.000,00			16.000,00
215	Ajustarea şi aprobarea Procedurii interinstituţionale de primire a cererilor de azil înaintate de către străini la frontiera de stat				CR - Criteriu de referinţă	Ordin interinstituţional aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Martie	2026	75.00	75.00		
	6. Azil												
216	Implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate				CR - Criteriu de referinţă	Plan de acţiuni implementat Raport intermediar elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2027	617,365.80	151,725.00	63,891.70	401,749.10
217	Consolidarea cooperării cu societatea civilă în nordul, centrul şi sudul ţării pentru a oferi sprijin beneficiarilor (acoperit de partenerii de dezvoltare) în domeniile vizate: accesul la informaţii, integrarea locală, incluziunea [illegible]		PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025	RoL	Numarul de activităţi realizate în regiunile nord, centru şi sud	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie, CS - Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	10.20	10.20		
218	Creşterea oportunităţilor pentru străini de a solicita diferite măsuri de integrare în ţară (sporirea rolului activ al centrelor de integrare pentru străini)		AA – Art. 14 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Număr de activităţi realizate Număr de străini incluşi în programe de integrare	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie, MMPS – Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale, MEC - Ministerul Educaţiei şi Cercetării, MC - Ministerul Culturii, MS – Ministerul Sănătăţii, CNAS - Casa Naţională de Asigurări Sociale, ARI - Agenţia Relaţii Interetnice , MDED – Ministerul Dezvoltării Economice şi Digitalizării	Decembrie	2027	117.20	117.20		
219	Formarea personalului din domeniul migraţiei şi azilului privind identificarea persoanelor cu nevoi speciale, inclusiv condiţiile de recepţie a solicitanţilor de azil cu nevoi speciale, creşterea gradului de conştientizare privind cazarea solicitanţilor de azil cu nevoi speciale			RE 2025	RoL	Număr personal instruit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie, MMPS – Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale	Decembrie	2026	117.20	117.20		
220	Evaluarea necesităţilor, modificărilor cadrului normativ şi a procedurilor standard de operare în contextul implementării Noului pact privind migraţia şi azilul				RoL, CR - Criteriu de referinţă	Rapoartele experţilor cu recomandări formulat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2026	207.20	207.20		
221	Dezvoltarea procedurilor operaţionale standard în cadrul procedurii de azil, cu referire la persoanele cu nevoi speciale				CR - Criteriu de referinţă	POS elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Iunie	2026	117.20	117.20		
222	Elaborarea Ghidului de cazare a persoanelor cu nevoi speciale în Centrul de cazare				CR - Criteriu de referinţă	Ghid elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Iunie	2026	117.20	117.20		
223	Analiza recomandărilor din rapoartele misiunilor de experţi în cadrul proiectului Twinning şi Punerea în aplicare acestora				CR - Criteriu de referinţă	Număr de recomandări examinate şi implementate	IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2026	207.20	207.20		
224	Asigurarea implementării condiţiilor materiale de recepţie pentru solicitanţii de azil, prin furnizarea serviciilor de bază şi respectarea standardelor minime stabilite				CR - Criteriu de refer	Număr beneficiari	IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2027	67.00	67.00		
225	Desfăşurarea activităţilor în scopul promovării diversităţii culturale, prevenirii intoleranţei/xenofobiei, al asigurării respectării ordinii publice şi securităţii naţionale		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de activităţi desfăşurate	IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2025-2027	150.00	150.00		
226	Conoslidarea capacităţilor Inspectoratului General pentru Migraţie la nivel regional pentru regiunea nord, centru, sud			RE 2025	CR - Criteriu de referinţă	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul şi complexitatea funcţiilor, atribuţiilor şi competenţelor stabilite pentru Inspectoratul General pentru Migraţie pentru regiunea nord, [illegible]	IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2027	6,000.40	447.00		5,553.40
227	Îmbunătăţirea infrastructurii Centrului de cazare din cadrul Inspectoratului General pentru Migraţie, pentru a asigura condiţii adecvate de primire a solicitanţilor de azil, în conformitate cu standardele europene		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referinţă	Infrastructură îmbunătăţită şi adaptată la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi	IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2026	3,900.00			3,900.00
228	Consolidarea capacităţilor personalului de securitate din cadrul IGM			RE 2025		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul şi complexitatea funcţiilor, atribuţiilor şi competenţelor stabilite pentru personalul de securitate din cadrul IGM	IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2027	67.00	67.00		
229	Stabilirea cooperării cu Agenţia Europeană pentru Azil prin intermediul unui mecanism de obţinere a statutului de observator în cadrul EUAA şi de participare la platformele de formare ale Agenţiei		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Număr de instruiri organizate Număr de activităţi comune desfăşurate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie	Decembrie	2027	10.20	10.20		

	7. Migrația												
230	Efectuarea unei evaluări privind impactul implementării Noului Pact privind Migrația și Azilul pentru sistemele naționale				RoL	Experți identificați Studiu elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MS – Ministerul Sănătății, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC - Ministerul Educației și Cercetării, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ASP – Agenția Servicii Publice, MC - Ministerul Culturii, MA - Ministerul Apărării, APL - Autoritățile Publice Locale	Decembrie	2026	200.00		200.00	
231	Elaborarea conceptului Centrului multifuncțional pentru furnizarea serviciilor străinilor (Direcția Regională Centru și sediul Inspectoratului General pentru Migrație - IGM)				RoL	Partener de dezvoltare identificat Concept elaborat	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2025	3,800.00			3,800.00
232	Elaborarea specificațiilor tehnice ale Centrului multifuncțional pentru furnizarea serviciilor străinilor (Direcția Regională Centru și sediul IGM)				RoL	Elaborarea specificației tehnice Centru instituit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	10,000.00		10,000.00	
233	Dezvoltarea, testarea și punerea în aplicare a noului sistem informațional „Migrație"	**74**		RE 2025	RoL	Caiet de sarcini aprobat Licitații publice organizate privind achiziționarea serviciilor de elaborare a sistemului informațional,, Migratie" Contract privind elaborarea sistemului informațional semnat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, STI – Serviciul tehnologii informaționale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	10,000.00		10,000.00	
234	Achiziționarea echipamentelor informatice pentru noul sistem informațional „Migrație"	**74**		RE 2025		Dispozitive achiziționate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, STI – Serviciul tehnologii informaționale	Decembrie	2026	3,800.00		3,800.00	
235	Asigurarea întreținerii noului sistem informațional „Migrație"	**74**		RE 2025		Personal IGM instruiți privind mentenanța sistemului	STI – Serviciul tehnologii informaționale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	1,000.00			1,000.00
236	Asigurarea interoperabilității SI „Migrație" cu celelalte sisteme naționale	**74**		RE 2025		Sistem informațional interconectat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, STI – Serviciul tehnologii informaționale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	207.20	207.20		
237	Implementarea noului program în domeniul migrației și azilului pentru perioada 2026-2030				CR - Criteriu de referință	Raport intermediar elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2029	207.20	207.20		
	7.2 Migrația Legală												
238	Consolidarea capacităților instituționale prin formarea personalului cu privire la gestionarea migrației și a azilului			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr angajați instruiți	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	100.00	100.00		
	7.3 Migrația neregulamentară												
239	Consolidarea măsurilor de prevenire și combatere a migrației neregulamentare/pseudolegalizării străinilor în Republica Moldova	**79**		RE 2025		Operațiuni comune realizate Număr de agenți economici verificați cu suportul ISM Număr de străini/constatări de plasare în lipsa unui permis de ședere, constatări de desfășurare a activității de muncă în lipsa unui	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	500.00	500.00		
240	Consolidarea capacităților instituțiilor de stat responsabile de prevenirea și combaterea migrației ilegale			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Schimb de informații efectuat Număr de persoane instruite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	500.00	500.00		
	7.4. Politica de returnare/readmisie												
241	Negocierea și semnarea acordurilor de readmisie a persoanelor aflate în situație de ședere ilegală		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025	RoL	Numărul de acorduri negociate și semnate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2027	378.10	378.10		

242	Desfășurarea de campanii comune și de informare pentru a preveni migrația ilegală				RoL	Cel puțin 2 campanii realizate anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății, ARI – Agenția Relații Interetnice, APL – Administrația Publică Locală, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	280.40		280.40	
243	Consolidarea capacităților instituționale ale Inspectoratului General pentru Migrație, inclusiv cooperarea cu statele membre ale UE în domeniul returnării și readmisiei și prin participarea la misiuni comune (Operațiuni de Returnare prin Colectare) desfășurate sub egida Agenției Frontex		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de misiuni comune realizate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	50.00		50.00	
244	Aprobarea Ghidului practic privind returnarea străinilor				RoL	Ghid aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	189.00	189.00		
245	Desfășurarea de cursuri de formare în domeniul custodiei publice				RoL	Numărul de persoane instruite	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	189.00		189.00	
246	Implementarea cadrului juridic privind standardele și procedurile comune pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de operațiuni comune Numărul persoanelor returnate Număr persoane în stație	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	500.00		500.00	
247	Consolidarea parteneriatului la nivel local între autoritățile competente (ocuparea forței de muncă, asistenți sociali, autoritățile publice locale etc.) pentru a asigura incluziunea socioeconomică a migranților moldoveni returnați pe baza acordurilor de readmisie					Număr de migranți returnați înregistrați la ANOFM și antrenați în servicii și măsuri de ocupare Număr de migranți luați la evidență ca potențiali beneficiari de servicii și prestații sociale	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agențiile teritoriale de asistență socială		2025-2027	180.00	180.00		
248	Consolidarea dialogului cu autoritățile responsabile de returnarea din statele membre					Număr activități comune cu statele membre realizate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	250.00	250.00		
249	Implementarea programelor de returnare voluntară asistată a migranților aflați în situație de ședere ilegală		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de străini care au beneficiat de returnare voluntară asistată	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	100.00	100.00		
250	Consolidarea infrastructurii Centrului de Plasament Temporar al Străinilor întru asigurarea respectării drepturilor omului și măsurilor de siguranță.		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Infrastructură îmbunătățită (condiții de plasare și acces la facilități, securitatea pe perimetru Centrului).	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	10,000.00			10,000.00
251	Achiziționarea echipamentelor specializate de siguranță și protecție non-ofensive pentru utilizarea în cadrul acțiunilor de returnări forțate		AA – Art. 14 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de angajați instruiți Număr de misiuni de returnare a resortisanților țărilor terțe desfășurate sub monitorizarea reprezentantului Ombudsmanului Echipament procurat	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	550.00	550.00		
	8. Viza												
252	Organizarea sediilor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen (faza 1)				RoL	50 % dintre sediile misiunilor diplomatice respectă standardele UE	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	270,900.00			270,900.00
253	Organizarea sediilor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen (faza 2)				RoL	100 % dintre sediile misiunilor diplomatice respectă standardele UE	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2029	287,886.00			287,886.00
254	Achiziționarea de echipamente tehnice pentru captarea datelor biometrice ale solicitanților de viză				RoL	Număr de echipamente achiziționate	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2029	9,596.20			9,596.20
255	Organizarea cursurilor de formare privind aspectele legate de vize					Număr de cursuri și persoane instruite	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		2025-2027	1151.5			1151.5
256	Consolidarea capacităților instituționale ale Ministerului Afacerilor Externe					Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru MAE	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2026	2,200.00			2,200.00
257	Dezvoltarea Sistemului național de informații privind vizele (NVIS) care va asigura interoperabilitatea cu Sistemul european de informații privind vizele	**85**				Sistem informațional dezvoltat Sistem interoperabil cu cel european	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2029	191,924.00			191,924.00
	8.2. Documente de călătorie												
258	Eliberarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie în conformitate cu ICAO Doc 9303				RoL	Pașapoarte și documente de călătorie de tip nou eliberate	ASP – Agenția Servicii Publice, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2026	180.00	180.00		
259	Adaptarea sistemului informațional automatizat pentru personalizarea pașapoartelor și a documentelor de călătorie				RoL	Sistem informațional automatizat adaptat	ASP – Agenția Servicii Publice	Decembrie	2025	4,000.00			4,000.00
260	Eliberarea noilor modele de cărți de rezidență emise în conformitate cu cerințele ICAO Doc 9303 și acquis-ul UE					Cărți de rezidență de tip nou eliberate	ASP – Agenția Servicii Publice	Ianuarie	2026	180.00	180.00		

	9. Asistență juridică internațională în materie civilă și comercială												
261	Crearea Registrului de insolvență	**103**			RoL	Registru creat	MJ – Ministerul Justiției, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ASP – Agenția Servicii Publice, ADJAJ - Agenția Servicii Publice Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, UAA - Uniunea Administratorilor	Decembrie	2027	4,000.00			4,000.00
262	Consolidarea capacităților Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat				RoL	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	207.20	207.20		
263	Îmbunătățirea mecanismului de evidență a cererilor de asistență judiciară reciprocă în materie civilă și comercială prin revizuirea modulului pentru sistemul de informații existent					Numărul cererilor de asistență recepționate și cele executate	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	67.00	67.00		
264	Instituirea unui organ independent de autoadministrare a profesiei de mediator					Organ independent de autoadministrare instituit	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	189.00	189.00		
265	Reorganizarea structurii Uniunii Administratorilor Autorizați din RM, în vederea instituirii organelor de autoadministrare a profesiei de administrator autorizat					UAAM reorganizată	UAAM - Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	189.00	189.00		
	10. Asistență juridică internațională în materie penală												
266	Implementarea unei platforme electronice pentru înregistrarea cererilor pentru toate formele de asistență judiciară în materie penală în cadrul autorităților centrale naționale				RoL	Platformă electronică funcțională	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	998.39	354.09	644.30	
267	Formarea profesională a procurorilor, judecătorilor și ai altor subiecți ai procesului de urmărire penală cu privire la competențele Parchetului European (EPPO) și Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), mecanismele de activitate modul de cooperare și particularitățile investigațiilor privind fraudele ce vizează interesele financiare ale UE, în conformitate cu atribuțiile și competențele Parchetului European				RoL	Numărul subiecților instruiți Numărul de evenimente/instruiri organizate	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2027	400.00	400.00		
268	Continuarea și îmbunătățirea cooperării judiciare în materie penală cu agențiile de drept ale Uniunii Europene (EPPO, OLAF, Eurojust, Europol etc.)				RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul activităților comune desfășurate	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	1,237.90	1,237.90		
269	Desemnarea unui punct focal pentru Parchetul European (EPPO)			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Punct focal desemnat Număr de sesizări transmise EPPO	PG – Procuratura Generală	Iulie	2026	150.00	150.00		
270	Numirea procurorului de legătură în cadrul Eurojust			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Procuror desemnat în cadrul Eurojust	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026	288.00			288.00
271	Dotarea Centrului de expertiză criminalistică și judiciară cu echipamente avansate pentru examinarea și identificarea valutei false	**124, 125**			CR - Criteriu de referință	Echimapent procurat pentru examinarea și identificarea valutei false Minim 3 instruiri realizate Număr de persoane instruite	IGP – Inspectoratul General al Poliției	August	2027	5,800.00			5,800.00
272	Desemnarea în procuraturile specializate și teritoriale a punctelor de contact pentru asistența judiciară internațională în materie penală			RE 2025		Puncte de contact desemnate	PG – Procuratura Generală	Aprilie	2026	50.00	50.00		
	11. Măsuri anticorupție												
273	Evaluarea implementării Programului de consolidare a încrederii și siguranței societății prin formare profesională, integritate și digitalizare a sistemului afacerilor interne pentru anii 2022-2025, aprobat HG nr.947/2022				RoL	Raport de evaluare elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iunie	2026	108.00	108.00		
274	Elaborarea, monitorizarea și raportarea privind implementarea registrului riscurilor anticorupție în cadrul autorităților de aplicare a legii (LEA)				RoL	Registrul riscurilor actualizat anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	30.00	30.00		
275	Consolidarea capacităților Serviciului protecție internă și anticorupție al Ministerului Afacerilor Interne și modificarea cadrului normativ pentru stabilirea competențelor și funcțiilor de bază ale Serviciului				RoL	Capacități consolidate Cadru normativ ajustat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	250.00	250.00		
276	Organizarea instruirilor privind standardele de etică și practicile anticorupție				RoL	Numărul instruirilor organizate Numărul persoanelor instruite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	500.00	500.00		

277	Intensificarea campaniilor de prevenire a corupției și acțiunilor de informare în vederea sporirii numărului denunțurilor privind manifestările de corupție, avertizărilor de integritate și influențelor necorespunzătoare				RoL	Numărul campaniilor organizate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	500.00	500.00		
278	Îmbunătățirea evidenței statistice privind asigurarea măsurilor de integritate și combaterii manifestărilor de corupție				RoL	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	250.00	250.00		
279	Exercitarea controlului respectării regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor					Controale efectuate pentru 100% din sesizările recepționate	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2027	188.00	188.00		
280	Verificarea automatizată a declarațiilor de avere și interese personale din perspectiva respectării termenului de depunere, a caracterului complet și a acurateței completării acestora				GP - Planul de creștere economică	100% dintre declarațiile depuse prin intermediul SIA ,,e-Integritate" sunt verificate automat	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2027	188.00	188.00		
281	Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate de combatere a corupției în cadrul entităților publice					Număr de apeluri la linia specializată	CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025-2027	188.00	188.00		
282	Formarea funcționarilor publici cu privire la avertizarea în interes public și protecția avertizorilor de integritate, precum și a funcționarilor publici responsabili de managementul avertizorilor de integritate în cadrul entităților publice					Număr de instruiri realizate Număr persoane instruite	CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025-2027	188.00	188.00		
283	Modernizarea sistemului informațional automatizat de raportare „e-Integritate instituțională", gestionat de Centrul Național Anticorupție					SI modernizat, racordat la PNIA	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	1,338.00			1,338.00

Anexa B													
NR. D/O	**ACȚIUNE**	**REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A**	**ACORD DE ASOCIERE**	**RAPORT EXTINDERE**	**FOAIE DE PARCURS**	**INDICATOR DE MONITORIZARE**	**INSTITUȚIA RESPONSABILĂ**	**LUNĂ**	**ANUL IMPLEMENTĂRII**	**COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)**	**ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)**	**ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ**	**NEACOPERITE**
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
Capitolul 5. Achiziții Publice													
1	Dezvoltarea și implementarea sistemului electronic de achiziții în conformitate cu reglemetările naționale și europene	1, 3, 4	Art. 271 și 272, Anexa XXIX-B	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință, RoL	Sistem electronic de achiziții publice funcțional	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	60000		45727.5	14272.5
2	Elaborarea ghidurilor și instrucțiunilor cu privire la pregătirea documentației de atribuire a achizițiilor publice care să asigure utilizarea aspectelor sociale, de mediu, inovare și performanță				CR - Criteriu de referință	Ghiduri și instrucțiuni elaborate	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	7596.48			7596.48
3	Elaborarea caietelor de sarcini-model pentru cele mai utilizate obiecte de achiziții, cu includerea aspectelor sociale, de mediu, inovare și performanță				CR - Criteriu de referință	Caiete de sarcini-model elaborate	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	5808.52			5808.52
4	Instruirea persoanelor implicate în elaborarea documentației de atribuire			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de persoane instruite	AAP - Agenția Achiziții Publice	Decembrie	2026-2027	200	200		
5	Desfășurarea seminarelor/atelierelor de lucru în scopul instruirii personalului privind planificarea/pregătirea, inclusiv consultarea pieței, organizarea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Seminare/ateliere de lucru desfășurate; număr de persoane instruite	AAP - Agenția Achiziții Publice	Decembrie	2026-2027	700	700		
6	Monitorizarea corectitudinii inițierii și desfășurării procedurilor de achiziții, inclusiv a achizițiilor publice de valoare mică			RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de proceduri monitorizate, număr de rapoarte tematice de monitorizare a achizițiilor publice de valoare mică	AAP - Agenția Achiziții Publice	Decembrie	2026-2027	9600	9600		
7	Profesionalizarea personalului implicat în procesul de achiziții			RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Cel puțin 200 de specialiști certificați	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	356.9	356.9		
8	Înființarea instituțiilor de achiziții publice centralizate la nivel central și/sau local	10,11		RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Cel puțin 3 instituții înființate	MF – Ministerul Finanțelor	Martie	2027	14640		14640	
9	Consolidarea și operaționalizarea sistemului de soluționare a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice, în conformitate cu directivele Uniunii Europene privind căile de atac.	2				Durata medie de soluționare a contestațiilor; ponderea deciziilor organului de soluționare a contestațiilor executate integral în termenul legal; numărul deciziilor menținute de instanțele de judecată	ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Decembrie	2026	12125.3			

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 18: STATISTICI													
1	Consolidarea Centrului de formare continuă în domeniul statisticii oficiale, inovațiilor și utilizării datelor în vederea dezvoltării profesionale și a abilitării cu capacități de inovare și know-how pentru statisticile oficiale naționale	1	AA – Art 46, Cap. 6, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Centru de instruire dotat; Program anual/multianual de instruire în domeniul statisticii oficiale și utilizării datelor aprobat și desfășurat	BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2026	5200			5200
2	Dezvoltarea capacităților personalului din cadrul sistemului statistic național	1	AA – Art 46, Cap. 6, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Minim 90% din personalul BNS instruit anual în domeniul statisticii oficiale Personalul BNS instruit cu privire la măsurile de integritate și anticorupție Minim 30% din personalul antrenat în producerea statisticii oficiale din alte instituții instruit anual	BNS – Biroul Național de Statistică, BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MC – Ministerul Culturii, MM – Ministerul Mediului, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MJ – Ministerul Justiției, AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă, ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, AM – Agenția de Mediu, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026-2027	2158.8	150		2008.8
3	Crearea grupurilor de lucru pe domenii statistice, care să cuprindă BNS și alte instituții implicate în producerea și diseminarea statisticilor; semnarea Memorandumurilor de înțelegere cu responsabilități specifice ale părților	1	AA – Art. 42 lit. (d)	RE 2025		Număr de grupuri de lucru create și funcționale Număr de Memorandumuri de înțelegere semnate și implementate	BNS – Biroul Național de Statistică, BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	230	230		
4	Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica migrației internaționale	5, 6 32010R0351	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a), (g) și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	48	48		
5	Crearea bazei de date demografice longitudinale în baza Sistemului Informațional „Statistica populației și migrației" și a altor module ale Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale"		AA – Art. 43 lit. (a) și (c), art. 44 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Baze de date demografică longitudinală dezvoltată și integrată Sistem informațional de import de date din surse administrative al SI „Statistici demografice și sociale dezvoltat"	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2029	10013	385	2845	6782.9
6	Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica populației și mișcării naturale	7	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a), (g) și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Identificarea surselor de colectare a variabilelor lipsă privind mișcarea naturală și mișcarea migratorie Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2026-2027	48	48		
7	Prelucrarea datelor Recensământului Populației și al Locuințelor (RPL) 2024 și diseminarea acestora	32008R0763 32017R0712 32017R0881	AA – Art. 43 lit. (a) și Anexa V	RE 2024, RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Datele recensământului 2024 procesate și diseminate Metadate elaborate Datele, metadatele și raportul de calitate privind RPL 2024 transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	16381.5	8304.2	8077.3	

8	Diseminarea și transmiterea la Eurostat a tematicilor selectate ale Recensământului populației și locuințelor din 2024 geocodate la nivel de griduri de 1 km²	32018R1799	AA – Art. 43 lit. (a) și Anexa V	RE 2024, RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Datele RPL2024 la nivel de griduri de 1 km² diseminate și transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	2696	770		1926
9	Producerea și diseminarea statisticilor privind azilul și migrația, inclusiv protecția internațională, prevenirea intrării și șederii ilegale, permisele de reședință și reședința resortisanților unor țări terțe, returnările	32007R0	AA – Art. 43 lit. (a), Art. 42 lit. (c)	RE 2024, RE 2025		Nr. de angajați instruiți Date produse în baza SI „Migrație”, transmise către BNS și diseminate Date și metadate validate de către BNS Date și metadate transmise către Eurostat	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	165	165		
10	Producerea statisticilor privind Ancheta forței de muncă	8	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024, RE 2025		Instrumentar statistic testat Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate (inclusiv module ad-hoc la AFM „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru” (LF8YE)- anul 2027; „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” - anul 2028) Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	August	2026-2028	7524.1	7177.7		346.4
11	Producerea statisticilor trimestriale privind locurile de muncă vacante	32008R1062	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	192.6	192.6		
12	Estimarea Indicilor Costului Forței de Muncă	19	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date, metadate și raport de calitate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2027	256.1	188.7		67.4
13	Implementarea cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale”	17, 18	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Aplicația IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2028	1288.2	710.5		577.7
14	Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a datelor și Raportului de calitate cu privire la „Costul forței de muncă”	31999R1726 32006R0698 19	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	77	51.9		25.1
15	Producerea și diseminarea datelor statistice cu privire la educația formală	20, 21	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)			Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	423.62	90.5		333.12
16	Colectarea și prezentarea datelor pentru generarea datelor statistice privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE)	23, 24	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)			Ordinul revizuit Date colectate și centralizate cu privire la cheltuielile în educație Date transmise la BNS	MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, BNS – Biroul Național de Statistică	Iunie	2026	500	90.5		409.5
17	Producerea și diseminarea datelor privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE) pe baza surselor de date administrative	22, 23, 24	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2025		Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate trasnmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie	2026-2027	423.62	90.5		333.12

18	Implementarea cercetării statistice în gospodăriile casnice „Educația Adulților” (AES)	27, 28	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Instrumentar statistic testat și pilotat Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2028-2029	943.8	404.8		539
19	Implementarea cercetării statistice în întreprinderi „Formarea Profesională Continuă”	25, 26	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	August	2026-2027	770.7	654.7		116
20	Producerea și diseminarea datelor privind echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale	30	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Februarie	2028	5377.2	168.4		5208.8
21	Producerea și diseminarea statisticilor privind cauzele de deces și transmiterea acestora în adresa Eurostat	32011R0328	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	570.3	185.2		385.1
22	Producerea și diseminarea de statistici referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății	29	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Aprilie	2026	115	115		
23	Implementarea cercetării Europene privind Sănătatea Populației (EHIS)	32019R1700 32023R2529	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	1449.8	1193.7		256.1
24	Producerea datelor și metadatelor cu privire la accidentele de muncă și transmiterea acestora în adresa Eurostat	32011R0349	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date colectate de ISM și prezentate în adresa BNS Metadate elaborate Date și metadate transmise la Eurostat Satatistici naționale produse și diseminate de BNS	ISM- Inspectoratul de Stat al Muncii, BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2026-2028	20	20		
25	Producerea și diseminarea datelor privind cazurile recunoscute de boli profesionale și transmiterea acestora în adresa Eurostat	32008R1338 31	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	82.5	12.5		70
26	Producerea și diseminarea datelor privind Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC)	9, 34	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2028	1682.7	1490.1	192.6	
27	Implementarea cercetării statistice privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	10, 13	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		Cercetare pilot efectuată Aplicație IT elaborată și implementată Date colectate Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	1747.3	936.6		810.7
28	Producerea și diseminarea datelor statistice privind calitatea vieții	32019R1700	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2028	831.7	134.7		697
29	Compilarea și diseminarea statisticilor conform Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	36 32008R0010 32011R0263 32007R1322 32011R0110	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Cercetare a instituțiilor non-profit implementată Calcule experimentale elaborate Date statistice compilate și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ianuarie	2026-2027	230	230		

30	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la criminalitate și justiția penală conform Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice	37 52005XC	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, ANP - Administrației Naționale a Penitenciarelor, ADJAJ - Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească	Septembrie	2027	208	208		
31	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la traficul de persoane	02011L0036	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date colectate și centralizate Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	Ministerul Afacerilor Interne - MAI, Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească - ADJAJ, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Noiembrie	2027	134.4	34.4		100
32	Implementarea cercetării statistice în gospodării „Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală”	38	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Cercetare pilotată Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Februarie	2026-2027	6903.7	65.5		6838.2
33	Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul culturii (activitatea unităților cultural-artistice, participarea populației la cultură)	39	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date statistice produse și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică, MC – Ministerul Culturii	August	2027	183.47	57.77		125.7
34	Dezvoltarea capacităților personalului instituțiilor de cultură de colectare/ raportare a datelor statistice	39 31995X1207(01		RE 2024, RE 2025		Minim 100 de persoane instruite anual Minim 3 instruiri pe an	MC – Ministerul Culturii	Iunie	2027	250.00	200.00		50
35	Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul sportului (activitatea unităților sportive, participarea populației la sport)	40	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date statistice produse și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	August	2027	183.5	57.8		125.7
36	Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE					Statisticile oficiale aferente sectorului extern elaborate în baza surselor de date alternative	BNM – Banca Națională a Moldovei	Ianuarie	2028	300.44			
37	Implementarea continuă a procesului de aliniere la cerințele Sistemul European de Conturi 2010 (SEC 2010)	41	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate aliniate la cerințele UE	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2027	65.86			
38	Alinierea în continuare a conturilor naționale în conformitate cu cerințele Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010) și punerea în aplicare a regulamentelor (UE) privind conturile naționale nefinanciare	41		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR	Foaia de parcurs elaborată Inventarul (sursele si metodele) elaborat si aprobat pentru conturi anuale sectoriale, sectoriale trimestriale, conturi nationale anuale și trimestriale, VAB regional Instrumentarul reviziut Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat Serii de timp pe conturi naționale pe anii 1995-2016 pe baza ESA 2010 revizuite	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2029	8452.6	1830	192.6	6430
39	Compilarea tabelului resurse-utilizări pe baza Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010)	41		RE 2025		Surse de date identificate și evaluate Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2028	1902.1	556.1		1346
40	Elaborarea calculelor cu privire la Venitul Național Brut (VNB) în corespundere cu ESA 2010	32019R0516 32020R1546		RE 2025		Inventarul (sursele si metodele) VNB-elaborat-Elaborarea calculelor TVA rambursat și necolectat Date statistice privind VNB produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2029	1554	984		570

41	Elaborarea statisticilor privind Statistica Finanţelor Publice (GFS) şi Procedurile de Deficit Excesiv (EDP)	02009R0479-20140901 84		RE 2025	CR	Clasificarea unităţilor pe sectoare instituţionale elaborată Lista unităţilor din sectorul S.13 elaborată şi actualizată anual Instrumentar elaborat şi aplicat Procedura de actualizare a unităţilor pe sectoare elaborată şi aprobată Date statistice privind GFS si EDP produse şi diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat şi diseminat	BNS - Biroul Naţional de Statistică, MF – Ministerul Finanţelor, BNM – Banca Naţională a Moldovei, MDED - Ministerul Digitalizării şi Dezvoltării Economice	August	2026-2028	2209.3	555.3		1654
42	Producerea indicatorilor suplimentari pentru demografia întreprinderilor conform cerinţelor UE		AA - Art 46 şi Anexa V			Surse relevante de date administrative identificate Indicatori noi elaboraţi	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026	192.6	192.6		
43	Reproiectarea sistemului informaţional al Registrului întreprinderilor		AA - Art 46 şi Anexa V			Sistem informaţional reproiectat şi implementat Noi unităţi statistice incluse în Registru Registru actualizat anual	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026-2027	606			606
44	Realizarea cercetărilor din sectorul antreprenorial (Ancheta Structurală Anuală, Statistica filialelor străine)	42, 44	AA - Art 46 şi Anexa V			Date produse şi diseminate Aplicaţie IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat şi diseminat	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Mai	2027	446.2	100		346.2
45	Realizarea cercetării PRODCOM	32020R1197	AA – Art. 46 şi Anexa V			Date produse şi diseminate Aplicaţie IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat şi diseminat Listă PRODCOM actualizată şi aprobată	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026	246.1	165.8		80.3
46	Elaborarea Statisticilor pe Termen Scurt (STS)	32020R1197	AA – Art. 46 şi Anexa V			Date produse şi diseminate Aplicaţie IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat şi diseminat Ajustarea sezonieră a indicatorilor STS	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie	2027	261.8	261.8		
47	Elaborarea statisticilor comerţului internaţional cu bunuri, defalcate în funcţie de moneda de facturare şi în funcţie de caracteristicile întreprinderii	32019R2152	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 şi Anexa V			Aplicaţie IT dezvoltată Metadate elaborate Date şi metadate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Iunie	2027	210	210		
48	Producerea şi diseminarea datelor privind indicele armonizat al preţurilor de consum (IAPC)	49	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) şi (g), Anexa V	RE 2025	GP - Planul de creştere economică	Calcule experimentale elaborate Date produse şi diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026-2027	1194	192.6		1001.4
49	Realizarea activităţilor aferente participarii Republicii Moldova în cadrul Programului European de Comparare, parte componentă a Programului Internaţional de Comparare 2024	32011R0193 32007R1445 32015R1163	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) şi (g), Anexa V	RE 2025	GP - Planul de creştere economică	11 Chestionare de colectare a datelor realizate Date procesate şi transmise la Eurostat Rapoarte de calitate expediate către Eurostat	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova, CNAM- Compania Naţională de Asigurări în Medicină, MEC – Ministerul Educaţiei şi Cercetări	Decembrie	2026	1444.4	481.5		962.9
50	Elaborarea indicelor preţurilor locuinţelor	50	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) şi (g), Anexa V	RE 2025		Accesul BNS la datele SI Registrul Preţurilor Bunurilor Imobile asigurat Date produse şi diseminate Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat şi diseminat	BNS – Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova, "AGCC -Agentia Geodezie, Cartografie şi Cadastru"	Decembrie	2028	1348	385.2		962.8
51	Dezvoltarea Sistemului Informaţional „Registrul Preţurilor Bunurilor Imobile”	32023R1470	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) şi (g), Anexa V			Sistem informaţional dezvoltat şi funcţional	AGCC -Agentia Geodezie, Cartografie şi Cadastru"	Martie	2027	4000			4000

52	Implementarea Cercetărilor statistice privind cercetarea și dezvoltarea în 4 sectoare: învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit	45, 51	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			Instrumentar statistic implementat, date colectate Date statistice produse și diseminate Date și metadate transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Mai	2027	656	221		435
53	Producerea și diseminarea datelor privind Alocațiile bugetare pentru cercetare și dezvoltare (GBARD)	47	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			Instrumentar implementat, date colectate Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Octombrie	2027	299	154		145
54	Realizarea cercetării vizând statistica inovării	32022R1928 57, 58, 69, 70	AA – Art. 42 lit. (b), (c), art. 43 lit. (c), art. 46 alin. (1) și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2026	167.5	167.5		
55	Realizarea cercetării statistice anuale Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației (TIC) în întreprinderi	32025R1310 57, 58, 69, 70	AA – Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2026	780.8	260		520.8
56	Implementarea cercetării statistice anuale privind Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației TIC în gospodăriile casnice	11, 12	AA – Art. 41, art. 42 lit. (a), art. 43 și art. 44	RE 2023		Instrumentar statistic testat Date produse și diseminate Aplicație IT elaborată Date transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	2153.7			2153.7
57	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica vegetală	53, 60	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2027	156.6	156.6		
58	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica animalieră (lapte, carne și ouă)	54, 55	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Accesul BNS către surse de date administrative asigurat Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2027	1526.4	626.4		900
59	Implementarea anchetei integrate (structurale) în agricultură	64, 65	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Surse de date administrative (SDA) relevante identificate Baza de date actualizata a exploatațiilor agricole în baza SDA Datele Anchetei integrală (structurală) în agricultură colecate in teren	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, APL – Administrația Publică Locală, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	3928.8	953.6		2975.2
60	Lucrările de pregătire pentru Recensământul General Agricol (RGA), runda 2030	61, 62, 63	AA – Art. 43 lit. (b)			Surse de date administrative (SDA) relevante RGA identificate Baza de date actualizata a exploatațiilor agricole în baza SDA relevante RGA Sistem informațional al RGA dezvoltat și implementat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2029	8000	1000		7000
61	Elaborarea calculelor privind conturile economice pentru agricultură	56, 59, 66	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Calcule elaborate privind conturile economice în agricultură Date statistice privind prețurile în agricultură elaborate și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2028	7356	356		7000
62	Producerea și diseminarea datelor din sectorul acvaculturii	67, 68	AA – Art. 46 Anexa 5			Date statistice produse și diseminate Date transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Septembrie	2027	156	156		
63	Colectarea și prezentarea datelor necesare pentru generarea datelor statistice privind produsele de protecție a plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizaților	32022R2379 32023R1537 32024R2212 57, 58, 69, 70	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V	RE 2025		Date colectate Metadate elaborate Accesul BNS la SI Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților, Registrul produselor fitosanitare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	500			500

64	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica produselor de protecție a plantelor	32022R2379 32023R1537 32024R2212 57, 58, 69, 70	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Date statistice produse în baza SI Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților, Registrul produselor fitosanitare. Metadate elaborate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	156.6	156.6		
65	Realizarea cercetărilor vizând statistica energeticii	32014R0431 71, 83	AA – Art. 46 Anexa V			Aplicație IT ajustată Implementarea cercetării în gospodării Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat Rapoarte de calitate elaborate și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	1255.4	160.6		1094.8
66	Implementarea Anchetei transportul rutier de mărfuri (ASTRM)	32012R0070 32010R0202	AA – Art. 46 Anexa V			Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Iulie	2026	713.7	713.7		
67	Realizarea Cercetărilor vizând transportul feroviar și aerian	32007R0332 32003R0437 72	AA – Art. 46 Anexa V			Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Octombrie	2026	340.9	93.8		247.1
68	Implementarea Cercetării vizând cererea turistică în gospodăriile casnice	32011R1051 32021R1179 73, 74	AA – Art. 46 Anexa V			Cercetare pilot realizată Date produse și diseminate Aplicație IT dezvoltată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2027	3017.6			3017.6
69	Producerea statisticilor și diseminarea datelor cu privire la gestionarea deșeurilor	75, 76				Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat	AM – Agenția de Mediu, BNS – Biroul Național de Statistică, MM – Ministerul Mediului	Octombrie	2026	180.3	180.3		
70	Îmbunătățirea capacității funcționale SIA MD pentru digitalizarea procesului de gestionare a deșeurilor, cu accent pe generalizarea și sistematizarea rapoartelor în cadrul sistemului informatic	32002R2150 75, 76				Sistem Informațional adaptat la necesitățile de raportare Date procesate și diseminate Date transmise către BNS	MM – Ministerul Mediului, AM – Agenția de Mediu, BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	5776			5776
71	Producerea și diseminarea indicatorilor de monitorizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) pentru a sprijini implementarea Agendei globale 2030	52016SC0390	AA – Art. 2 și Anexa V			Indicatori ODD produși și diseminați Platformă ODD de diseminare actualizată anual (a datelor și metadateolor)	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2029	643.1	288		355.1
72	Crearea tipologiilor teritoriale în baza sistemului de caroiaje și densității populației la nivel de 1 km² , în baza gradului de urbanizare (DEGURBA) la nivelul LAU și crearea zonelor urbane funcționale (FUA) la nivelul LAU, a tipologiei teritoriale Urban-rural la nivelul NUTS 3 și a tipologiei teritoriale Metropolitane la nivelul NUTS 3	32023R0674 79	AA – Art.41 și 42 lit. b) și c)	RE 2025		Teritoriul țării clasificat la nivel de caroiaje de 1 km² Unitățile Administrative Locale (LAU) clasificate în baza DEGURBA Zone urbane funcționale (FUA) la nivel LAU determinate Regiunile de nivel NUTS 3 clasificate în Urban-rural Regiunile de nivel NUTS 3 clasificate în Metropolitane - non-metropolitane	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	3800	600	500	2700
73	Actualizarea Nomenclarului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova (NUTS) pe baza datelor RPL 2024	32020R1703 80	AA – Art.42 lit. (c)	RE 2025		Proiect elaborat Proiect agreat cu Eurostat Proiect aprobat	BNS – Biroul Național de Statistică, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CS – Cancelaria de Stat, MF – Ministerul Finanțelor	Septembrie	2026	80	80		
74	Elaborarea statisticilor regionale pe baza versiunii naționale actualizate a NUTS	32020R1703 80	AA – Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate conform versiunii naționale actualizate a NUTS Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	1860	1860		
75	Extinderea utilizării datelor geospațiale în statistica oficială	32020R1703	AA – Art. 43 lit. (c), (f) si (g) si art. 44	RE 2025		Numărul de cercetari în care se utilizează datele geospațiale Business Registru geocodificat	BNS – Biroul Național de Statistică, AGCC -Agentia Geodezie, Cartografie și Cadastru, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2028	1620	220		1400

76	Implementarea noilor versiuni ale clasificatoarelor în domeniul economic în cadrul statisticii oficiale	81, 82	AA – Art 46 și Anexa V			Versiune a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) armonizată cu NACE 2.1 implementată Clasificatorul statistic al produselor (bunurilor și serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM) implementat Business Registrul recodificat Serii de timp recalculate	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	1204.4	819.2		385.2
77	Consolidarea măsurilor de asigurare a confidențialității statistice și protecției datelor în cadrul Sistemului Statistic Național (SSN)	3				Raport de evaluare a necesităților privind asigurarea confidențialității în cadrul SSN elaborat. Ghid privind confidențialitatea și protecția datelor elaborat. Nr. de procese documentate și actualizate. Dispoziții ale politicii de protecție a datelor actualizate și aplicate.	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026	765.8	675.8		90
78	Dezvoltarea Sistemului informațional integrat în statistică (SIIS) al BNS în vederea modernizării infrastructurii tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC)					Concept al Sistemului informațional integrat statistic (SIIS) elaborat și aprobat 4 Subsisteme (module) ale SIIS al BNS de producere a statisticilor oficiale dezvoltate Gradul înalt de digitalizare a colectării datelor statistice din cadrul SSN, cel puțin 95% Gradul de prezentare a rapoartelor statistice/financiare prin E-raportare, cel puțin 95%	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2028	34766.1	7451.4	326	26988.7
79	Producerea și diseminarea datelor privind contul economic de mediu european	02015R2174-20240717 77, 78	AA – Art. 46 și Anexa V			Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică Ministerul Mediului Agenția de Mediu	Decembrie	2028	1156.6	156.6		1000
80	Documentarea proceselor statistice pentru cercetările statistice conform standardelor GSBPM		AA – Art. 42 lit. (f)			Procese statistice ale BNS documentate în conformitate cu GSBPM Procesele descrise în cadrul modulului Metadate în conformitate cu GSBPM	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2029	2300	1500		800
81	Elaborarea inventarului procedurii de deficit excesiv	84				Inventar elaborat Inventar diseminat și transmis către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	4803.5	803.5		4000
82	Crearea și implementarea Registrului de Evidență a Rețelelor Edilitare	32020R1703	AA – Art. 43 lit. (c), (f) si (g) si art. 44			Conceptul sistemului informațional și Regulamentul resursei informaționale elaborate și aprobate; Sistem informațional dezvoltat; Numărul de rețele edilitare integrate, populate și luate la evidență în Registru (2 rețele)	AGCC -Agentia Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2027	40000	3020		36980
83	Crearea bazei de date geospațiale statistice	32020R1703	AA – Art. 43 lit. (c), (f) si (g) si art. 44	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Bază de date geospațială statistică creată și implementată	BNS – Biroul Național de Statistică, "AGCC -Agentia Geodezie, Cartografie și Cadastru", MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Iunie	2026	1380.1	1380.1		

84	Acces la surse noi de date administrative şi deţinute de sectorul privat pentru producerea statisticilor oficiale	1	AA – Art 46, Cap. 6, pct 2 şi Anexa V	RE 2025		Număr de noi surse de date accesate de BNS în scopul evaluării corespunderii criteriilor statistice şi producerii statisticilor oficiale	BNS – Biroul Naţional de Statistică, AGE – Agenţia pentru Guvernanţă Electronică; AGCC – Agenţia Geodezie, Cartografie şi Cadastru; AIPA – Agenţia de Intervenţie şi Plăţi pentru Agricultură, AM – Agenţia de Mediu, AMDM – Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, ANCEC – Agenţia Naţională pentru Cercetare şi Educaţie Civică, ANAS - Agentia Nationala de Asistenta sociala, ANSP - Agenţia Naţională de Asistenţă Socială, ASP – Agenţia Servicii Publice, Agenţia Naţională Transport Auto, MAI - Ministerul Afecrilor Interne, ANIF - Agenţia Naţională de Îmbunătăţiri Funciare, MAIA – Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, ANSA – Agenţia Naţională pentru Siguranţa Alimentelor, MMPS – Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale, IFS – Inspectoratul Fiscal de Stat, IGM – Inspectoratul General pentru Migraţie, ISM - Inspectoratul de Stat al Muncii, ONV - Oficiul Naţional al Viei şi Vinului şi alte instituţii publice.	Decembrie	2026-2027	360	360		
85	Extinderea utilizării noilor tehnologii pentru colectarea şi diseminarea datelor (interviuri personale asistate de calculator (CAPI), interviuri web asistate de calculator (CAWI, CATI, GIS etc.)	32019R1700	AA – Art. 43 lit. (a), Art. 44			Instrumente inovatoare de colectare şi diseminare a datelor dezvoltate	BNS – Biroul Naţional de Statistică, AGE – Agenţia de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informaţiei şi Securitate Cibernetică	Decembrie	2029	4750	1875		2875
										230353.61	**57222.87**	**12133.5**	**160631.14**

Anexa B

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 32 - CONTROL FINANCIAR													
1	Elaborarea și pilotarea Ghidului de aplicare a standardelor de delegare a împuternicirilor în cadrul unui sistem de management delegat				CR - Criteriu de referință	Ghid elaborat Exercițiu pilot realizat în cadrul unei APC	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	2350.00	250.00	250.00	1850.00
2	Dezvoltarea unor proceduri de planificare și raportare a activității bazate pe performanță				GP - Planul de creștere economică	Proceduri elaborate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	410.00	410.00		
3	Uniformizarea metodologiei de management al riscurilor pentru a facilita integrarea riscurilor de fraudă și corupție în registrul consolidat al riscurilor elaborat la nivel de entitate				GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Ghid revizuit Exercițiu pilot realizat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	2750.00	300.00		2450.00
4	Proiectarea și pilotarea sistemului eficient de management al riscurilor în baza cărora se identifică, evaluează, monitorizează și raportează sistematic riscurile la nivelul administrației publice centrale				GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Modulul „Registrul riscurilor" integrat în SI „E-monitorizare" Cel puțin 50% din APC utilizează modulul informațional	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00		200.00	
5	Elaborarea și punerea în aplicare a unui Program de dezvoltare a capacităților manageriale privind organizarea sistemelor eficace de control intern managerial					Program aprobat și implementat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	2400.00	600.00		1800.00
6	Digitalizarea procesului de monitorizare și analiză cu privire la controlul intern managerial în baza platformei electronice de raportare a datelor *(www.raportare-cfpi.mf.gov.md)* cu extinderea numărului utilizatorilor către APL				GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat, pus în aplicare și extins către APL cu peste 50.000 de locuitori	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	740.00	490.00		250.00
7	Organizarea unui eveniment de informare și mediatizare a rolului și responsabilităților de coordonare CIM, cu implicarea organelor APL				GP - Planul de creștere economică	Eveniment organizat Rețea a coordonatorilor CIM stabilită la nivelul APL (municipii și APL de nivelul al doilea)	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	185.00	25.00		160.00
8	Crearea de capacități pentru organizarea auditului intern prin asociere la nivelul administrației publice locale					Exercițiu-pilot realizat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	1370.00	170.00		1200.00
9	Dezvoltarea capacităților auditorilor interni de planificare a activității în baza analizei de risc				CR - Criteriu de referință	Atelier de lucru realizat	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	240.00			240.00
10	Implementarea efectivă a mecanismelor de asigurare a calității activității de audit intern în sectorul public					Cel puțin 5 misiuni de evaluare externă realizate Pondere a subdiviziunilor de audit intern supuse evaluării externe în ultimii 5 ani, %	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	1170.00	270.00		900.00
11	Îmbunătățirea sistemului de instruire și certificare în domeniul auditului intern în sectorul public prin revizuirea mecanismului aprobat, dezvoltarea materialelor de instruire și a rețelei de formatori				PAR, CR - Criteriu de referință	Materiale de instruire dezvoltate Rețea de formatori consolidată Program de instruire și certificare implementat	MF – Ministerul Finanțelor	Septembrie	2027	3750.00	1100.00	2650.00	
12	Dezvoltarea capacităților și resurselor Unității Centrale de Armonizare (UCA) pentru coordonarea centralizată a controlului financiar public intern			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 3 activități de instruire și schimb de experiență realizate anual	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	1810.90	1010.90		800.00
13	Modernizarea modulului de monitorizare a recomandărilor a Sistemului Informațional Automatizat „Audit CCRM"			RE 2023	PAR	Modul îmbunătățit; Evaluări anuale cu privire la îmbunătățirea procesului de monitorizare elaborate	CCRM – Curtea de Conturi	Ianuarie	2026-2027	3978.00	3978.00		
14	Instruirea noilor utilizatori din cadrul entităților auditate cu privire la utilizarea SIA „Audit CCRM"			RE 2023	PAR	Cel puțin 1 instruire pe an organizată; Numărul de utilizatori noi conectați la sistem	CCRM – Curtea de Conturi	Noiembrie	2026-2027	64.00	64.00		

15	Consolidarea capacităților angajaților antrenați în efectuarea auditului performanței și auditului IT			RE 2024		Cel puțin 4 instuiri efectuate anual în domeniul auditului performanței și IT; Circa 70% din numărul total al auditorilor implicați în auditul performanței / auditul IT instruiți;	CCRM – Curtea de Conturi	Ianuarie	2026-2027	614.00	614.00		
16	Majorarea numărului misiunilor de audit al performanței desfășurate pe parcursul unui an				GP - Planul de creștere economică	Ponderea capacității totale de audit a Curții de Conturi dedicată auditurilor de performanță crește la 15% din întreaga capacitate de audit	CCRM – Curtea de Conturi	Iunie	2027	14579.65	13183.45		1396.2
17	Intensificarea eforturilor de promovare a rapoartelor Curții de Conturi prin conlucrarea eficientă cu comisiile parlamentare și plenul Parlamentului			RE 2024		100% a raportelor de audit aprobate, remise comisiilor de profil ale Parlamentului, precum și prezentarea rezultatelor auditurilor în ședințele comisiilor și plenul Parlamentului, conform solicitărilor Parlamentului	CCRM – Curtea de Conturi	Decembrie	2026-2027	2343.00	2343.00		
18	Elaborarea Metodologiei pentru gestionarea neregulilor în conformitate cu Ghidurile OLAF privind raportarea neregulilor	1		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Metodologie elaborată	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Decembrie	2026	117.20			117.20
19	Crearea platformei IT de monitorizare și coordonare anti-fraudă (SI „MCAF")	10		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Sistem informațional dezvoltat și pus în aplicare	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Decembrie	2027	4902.00			4902.00
20	Elaborarea Metodologiei de investigare a fraudei			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Metodologie elaborată	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Decembrie	2026	117.20		117.20	
21	Îmbunătățirea abilităților și cunoștințelor angajaților ICFS responsabili de protecția intereselor financiare ale statului și ale UE			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Cel puțin 4 activități de instruire și schimburi de experiență realizate	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Iunie	2027	200.00	200.00		
22	Formalizarea schimbului de informații și comunicare dintre Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și ICFS			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Corespondența oficială expediată și recepționată	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Iunie	2026	117.20	117.20		
23	Încheierea unui Acord (nou) de cooperare operațională între BNM și IGP, după caz, cu alte organe de drept, inclusiv pentru asigurarea cooperării în crearea și funcționarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor	4		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Acord încheiat	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2027	67.00	67.00		
24	Dezvoltarea Sistemului informațional de Evidență a Falsurilor	4, 5		RE 2025		Sistem informațional modernizat/dezvoltat	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2027	600.00			
25	Încheierea unor Acorduri de cooperare operațională/ administrativă între BNM (Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor) și Banca Centrală Europeană, precum și cu Comisia Europeană	4		RE 2025		Acorduri încheiate	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2028	200.00			
26	Inițierea proiectului privind crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei	4		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Ordinul Guvernatorului BNM de instituire a Grupului de lucru pentru examinarea Conceptului proiectului „Crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de Monitorizare a Falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei"	BNM – Banca Națională a Moldovei	Iulie	2026	67.00			